ЛЮВЕН

1930 - 1985

ТОВАРИСТВО КОЛИШНІХ
УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ
ЛЮВЕНСЬКОГО КАТОЛИЦЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

diasporiana.org.ua

ЛЮВЕН: 1930-1985

Ukrainian for **LEUVEN/LOUVAIN**

Editor Zenon Tatarsky and thirty contributors offer the reader an overview of the continuous 55 year long corporate presence of Ukrainian students at the Catholic University of Leuven, Belgium. The book is an important history of the cultural, political and academic activities of mostly stateless exiles', and a testimony to their commitment to education. Following graduation, the continuing harsh political realities of the occupied homeland forced them from the transitional stay in Belgium to distant lands, other than the intended beloved Ukraine. The archival materials, memoirs and short biographical sketches gathered here may some day be an invaluable reference for serious historians. The book ЛЮВЕН has been no small undertaking considering it was carried out more than forty years after most contributors have left Leuven. It can be enjoyed by the casual and serious reader alike.

The artwork of the book, its cover, and jacket are the work of Roma M. Hayda, graphic communication consultant. It complements the content of the book with effective visual esthetic.

Присвячуємо цю пропам'ятну книгу

ЛЮВЕН

пам'яті Слуги Божого

Митрополита Андрея Шептицького

у цей Ювілейний Рік - сотої річниці від його

введення на митрополичий престіл у Львові,

якого престиж мав вплив у далекому

Любені

ТОВАРИСТВО КОЛИШНІХ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ
ЛЮВЕНСЬКОГО КАТОЛИЦЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ
Ukrainian Alumni Association of Katholieke Universiteit Leuven and Université Catholique de Louvain
35 HUMBERCREST BLVD TORONTO, ON M6S 4K6 • TEL 416-767-3723 • FAX 416-767-5862 • zenchris@pathcom.com

31-го липня 2002 р.

З приємністю даємо в руки читача України нашу пропам'ятну книгу ЛЮВЕН. Книжка носить назву міста у Бельгії, де заснували у 1425 році славний Лювенський Католицький Університет. У роках 1930-85 там студіювали 295 українські студенти, католики і православні, які активно діяли в рядах Національного Союзу Українських Студентів в Бельгії (НаСУС).

ЛЮВЕН описує підложжя і обставини, які змушували українську молодь студійного віку покидати батьківщину, щоб здобувати університетську освіту. У гостинній Бельгії, під опікою Української Греко-Католицької Церкви та при щедрій допомозі Католицької Церкви і католицьких благодійних організацій, вони гідно несли добре ім'я України. На жаль їхній поворот на рідні землі, щоб служити своїй батьківщині, не був можливим з огляду на ворожу окупацію та злочинний режим в Україні.

Книга ЛЮВЕН подає, в міру можливостей, інформацію про долю всіх студентів, їхню організовану та особисту діяльність, а в першу чергу є чином подяки всім їхнім ктиторам і благодітелям.

Сподіємося, що ЛЮВЕН стане скромним вкладом в історію українського студентства, української діяспори, як також України.

За управу Товариства

Зенон Татарський, Ігор Гайда, Йосиф Лесів, Григорій Панчук,
Віталій Візір, Микола Когут і Ляриса Качмар

ЛЮВЕН

1930 - 1985

Українські Студенти у Лювенському Католицькому Університеті

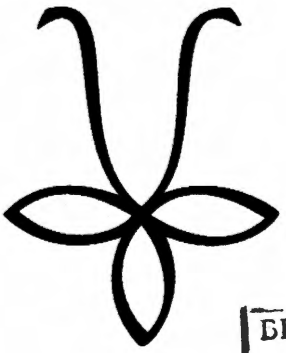

БІБЛІОТЕ
ЗДУ

Редактор
Зенон Татарський

Видавець
ТОВАРИСТВО КОЛИШНІХ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ ЛЮВЕНСЬКОГО КАТОЛИЦЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

The Basilian Press ● Toronto ● 2001

Canadian Cataloguing in Publication Data

Main entry under title:
LEUVEN and / LOUVAIN

1 Ukrainian Students in Belgium
2 University of Leuven / Louvain

Printing the University Seal granted by
Katholieke Universiteit Leuven

Publication of this book was made possible by
Ukrainian Alumni Association of the University of Leuven / Louvain
Publisher

Copyright ©2001 Zenon Tatarsky
Editor
zenchris@pathcom.com

Artwork and book design
Roma M. Hayda / RH Design - Graphics Communication

Ukrainian language consultant - Orest Pawliw

Typesetting: The Basilian Press
Printed and bound in Canada by the Basilian Press

ISBN 0-921537-41-7

All rights reserved.
No parts of this publication may be produced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, pthotocopying, recording, or otherwise, without the prior permission of the copyright owner

ЛЮВЕН

UCL

ТОВАРИСТВО
УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ
ЛЮВЕНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Від видавця

Почавши від половини 1949 року кількість колишніх українських студентів ЛКУ у Канаді і США зростало з року в рік. Уже під кінець 50-их років, кількість "лювенців" осягнула число 100. Студенти, які дружили у Лювені, швидко зав'язували одні з одним контакти і товариські взаємини.Першими ініціяторами більш формального зв'язку були Михайло Логуш у Мотреалі та Ярослав Туркало і Володимир Козачинський у стейті Конектікат. Володя, відомий у Лювені як "Пляма", почав свою монументальну 40-літню працю - збирання і усучаснювання адрес і телефонів "лювенців". 1963 року вони скликали, при допомозі багатьох ентузіястів, великий товариський з'їзд на Союзівці.

Однак, щойно 11 років пізніше, 3 і 4-го листопада 1974 року, у 550-ліття ЛКУ, засновано Товариство Українських Студентів Лювенського Університету із вищезгаданим проводом. Вже 10 років пізніше 1984 р., черговий з'їзд на Союзівці скликали листами і повідомленнями із цією назвою і емблемою товариства, яку мистецьке оформила Рома Гайда - дружина "лювенця" Ігора Гайди. Для допомоги неформальній управі - стали Ігор Гайда і Зенон Татарський. Ця нефомальна управа, склад якої мінявся, скликала з'їзди у роках 1986, 1996 і ювілейний з'їзд 1997.

На з'їзді 1997р. обрано робочу групу Альманаху: Зенон Татарський, Ігор Гайда, Йосиф Лесів, Григорій Панчук, Віталій Візір, і пізніше кооптовано Миколу Когута. Ця робоча група працює досі і насправді, на чолі із Зеноном Татарським, є "управою" Товариства. Задля корекности назви Товариства, робоча група рішила вживати у книзі ЛЮВЕН - повну назву: Товариство Колишніх Українських Студентів Лювенського Католицького Університету.

Маємо приємність дати у руки всіх "лювенців", їхніх родин і багатьох читачів зацікавлених епопеєю українських студентів у ЛКУ - нашу пропам'ятну книгу ЛЮВЕН.

▲ Зенон Татарський

▲ Ігор Гайда

▲ Йосиф Лесів

▲ Григорій Панчук

▲ Віталій Візір

▲ Микола Когут

Передмова

Іван Вергун

Цією передмовою стараюся відчинити "браму" твердині історії українського високошкільного студентства, щоб всі привітали молоду вродливу Князівну-Книгу ЛЮВЕН та прийняли її у хороми, призначені для історії українських студентів за кордонами нашої батьківщини України. Князівна-Книга ЛЮВЕН прибрана, як молода, у різнобарвні весільні шати. Високошкільна молодь виспівує їй веселі, чарівні пісні вільної України, яким немає рівних у світі. Водночас, молодь подивляє працю Робочої Групи, тобто батьків Князівни-Книги ЛЮВЕН, які виєднали від молодців-"лювенців", розсіяних по всій земній кулі, дорогоцінні і найкращі матеріяли для цих весільних шат.

Сама поява Князівни-Книги ЛЮВЕН українських студентів престижного Лювенського Католицького Університету, довгі роки була присутною у їхній колективній свідомості. Минав час і погрожував, що, коли якнайшвидше не впровадять Князівну-Книгу ЛЮВЕН у їхні хороми, то слід за ними пропаде. Була б велика шкода, якщо б це сталося, бо кількістю, важливістю і довголіттям - лювенський студентський осередок був першим поряд із українськими студентськими осередками Праги, Берліну, Мюнхену, Кракова, Варшави, Данцінґу, Відня і Ґрацу. Ось, чому велике щастя в тому, що за минулих чотири роки, відколи серйозно почали реалізувати задуми, - тепер щойно здійснилися мрії "лювенців".

Цей довго очікуваний вхід Князівни-Книги ЛЮВЕН у теремі української студентської історії нагадує кінець 1930-их років, коли я був свідком торжественного походу по вулиці Намюр у Лювені ректора, віце-ректора, професорів та адміністраторів Лювенського Католицького Університету. 8-го жовтня вони маршували із почотом сту-

дентських репрезентантів, у різноманітних тоґах, удекорованих медалями заслуг, від старовинних суконниць до церкви св. Петра. Вони парадували із пірначами і хоругвами у супроводі церковних дзвонів, каріньйонів на вежі університетської бібліотеки та під звуки прецесійних дзвіночків, гейби на Софійській Площі у Києві, по дорозі до собору св. Софії. У деканатській церкві св. Петра вони пращали старий академічний рік і "виносили" новий.

Саме тоді, українські студенти починали свою рік-річну організовану присутність, яка знаменито відтворена у Князівні-Книзі ЛЮВЕН. Книга ЛЮВЕН ілюструє цю присутність, вживаючи різнобарвні кольори, бо студентське життя ми найчастіше згадуємо у таких багатобарвних видах. Однак, тут і там можна прочитати про те, що студії справді були важкими. За моїх часів, у травні, бельгійські студенти і, мабуть також й українські студенти, ішли пішки 18 кілометрів до відпустової місцевості Монтеґю-Шерпенгейвель, щоб випросити у Матері Божої заступництво при іспитах. Одного року, я також відбув таку прощу, але вже, як подяку за успіхи. Із моїх спостережень знаю, що багато студентів молилися перед кожним іспитом, бо справді, допомоги було потрібно.

В аспекті подяки, Князівна-Книга ЛЮВЕН сповняє одне із основних своїх завдань, бо висловлює вдячність усім тим, хто фондами і діями спричинився до понад 50-літньої української студентської присутности у Лювені. У розділі "Патрони, меценати, будівничі й адміністратори" - читачі запізнаються із декількома особистостями та установами, які своєю важливою ролею вже давно повинні бути відомі не тільки колишнім стипендистам, але і широким колам української громадськости.

Відповідь на питання: хто були ці українські стипендисти, скільки їх було і що з ними сталося - після довгих років принесла Князівна-Книга ЛЮВЕН, яка подає читачам майже 300 імен і прізвищ українських студентів. Подивугідним є те, що Робоча Ґрупа, завдала собі так багато труду і відшукала майже всіх молодців-"лювенців", живих і мертвих, незважаючи на їхнє розселення по різних континентах і країнах світу. Короткі життєписи "лювенців" з їхніми знимками повинні зробити на читачів враження, що вони мають у руках книжку енциклопедичного характеру. Цей енциклопедичний характер не був би повний без статистичних таблиць, у яких з великою точністю й оригіналь-

ністю подані особисті і студійні дані про кожного студента. Розділ "Демографічний портрет" дає відповідь на питання про долю й успіхи студентів, як групи.

Важко було б собі уявити цю книгу без статті про університет і про місто, де мали місце історичні події із життя українського студентства, описані у Князівні-Книзі ЛЮВЕН. Вона сповняє це завдання вже у першому розділі до тієї міри, що необізнаний читач може собі вірно уявити цю законсервовану старовинну лювенську обстановку, посеред якої розігравалась впродовж понад 50-ти років українська студентська епопея. У цьому славному місті, і ще славнішому університеті жили і студіювали Генрі д'Орлеан-конт де Парі, престолонаслідник Франції та Оттон Габсбурґ - наслідник цісаря Австро-Угорщин, професор економії. Тут студіював цілий ряд визначних українських особистостей, якими Князівна-Книга ЛЮВЕН особливо гордиться і згадує їх.

Пригляньмось тепер, хто прибирав Князівну-Книгу ЛЮВЕН до входу в хороми історії українського студентства. У книзі можна нарахувати майже тридцять "лювенців"-молодців, які придбали Князівні-Книзі ЛЮВЕН різнобарвні дорогі шати. Із них найбільше вславився редактор Зенон Татарський, який придбав більшість згаданих шат і всіх їх упорядкував та належно пристроїв. Однак, без допомоги цілого ряду молодців: Ігоря Гайди, Миколи Когута, Йосифа Лесіва, Григорія Панчука, Віталія Візіра, Бориса Ващука, Василя Раделицького, Любомира Бачинського, Олекси Біланюка, Олександра Сацюка, Дорка Шумовського, Анатоля Романюка, Григорія Ощипка, Павла Когута та більше, як десятка інших, - Князівна-Книга ЛЮВЕН не пишалася б повністю і красою своїх шат. Не можна не завважити чарівну, заквітчану обгорткою-вуаль, яку придбала для Князівни-Книги ЛЮВЕН дружина одного із молодців-"лювенців" - мисткиня Рома Гайда. Читачі побачать також на багатьох шатах Князівни-Книги ЛЮВЕН її герб - лілею сплетену із відзнакою Лювенського Католицького Університету. Ця, дуже влучна ідея, відновлює традиційне вживання цієї лілеї українськими студентами впродовж 1930-их років.

Немає сумніву в тому, що Князівна-Книга ЛЮВЕН матиме великий успіх у хоромах нашої пам'яти. Вона кружлятиме у вирі танку із багатьма козаками-читачами, які подивлятимуть цю вийняткову історію студій і життя українських студентів у Лювені. ▮

Зміст

Передмова, *Іван Вергун* i

Зміст v

Вступ, *Зенон Татарський* 1

Табльо визначних постатей - Ґалерія слави 18

■ Лювен і перша хвиля

1. Лювенський Католицький Університет, *Борис Ващук* 23
   - Документи, знимки 32
   - Місто Лювен, *Василь Раделицький* 35
   - Документи, знимки 39
2. Між двома війнами, *Зенон Татарський* 43
   - Двадцяті роки 43
   - Тридцяті роки 46
   - Фінанси 63
   - Висновки 66
   - Документи, знимки 70

■ Від скитальців до горожан

3. Свідки війни - 1945-59 91
   - Перші студенти, *Зенон Татарський* 91
   - CoBAUSO - CoBAUU, *Зенон Татарський* 96
   - Велика хвиля, *Зенон Татарський* 104
   - Роки 1954-59, *Любомир Бачинський* 120

- Криза, *Зенон Татарський* 127
- Фінанси, *Борис Ващук, Зенон Татарський* 129
- НаСУС, *Зенон Татарський* 139
- Обнова у Лювені 1947-68, *Ігор Гайда* 148
- У проводі СУМ, *Григорій Ощипко* 153
- Пласт у Лювені, *Ігор Гайда* 154
- Документи, знимки 156

4. Нова ґенерація - 1960-85, *Микола Когут* 201
   - Студентський гуртожиток "Апостольської Візататури", *Микола Когут* 201
   - Лювен 60-их років, *Григорій Панчук* 214
   - Cercle International, *Григорій Панчук* 226
   - НаСУС, *Микола Когут* 228
   - Документи, знимки 233

■ Ктитори і благодітелі

5. Архипастир скитальців, *Архиєпископ Мирослав Марусин* 247

6. André Kishka: l'homme et son oevre, *Oleksandr Satsiouk* 253
   - Українське резюме, *Оленка і Теодор Шумовські* 262

7. Патрони, будівничі, адміністратори, *Зенон Татарський* 265
   - Патрони і меценати 267
   - Добродії і будівничі 280
   - Адміністратори 288
   - Директори 293
   - Документи 297

■ Творчість, гумор і дружба

8. Спогади і муза 301
   - Голос без слуху, *Володимир Козачинський* 301
   - Гостем у Митрополита, *Андрій Кішка* 302
   - З Богом у світ, *с. Марія Туркало, ЧСВВ* 304
   - З-під моста у ЛКУ, *Федір Сметанко* 305
   - Мої зустрічі із знатними людьми, *Борис Ващук* 310
   - In de Oekraiense Foyer, *Albert Van den Brande, (Переклав Роман Раделицький)* 312

- Колюмб, *Олекса Біланюк* 315
- Коцюбин велисопед, *Григорій Панчук* 317
- Любенське життя, *Борис Витязь* 318
- Прикрий спогад, *Віталій Візір* 323
- Психологія кохання, *Роман Трач* 325
- Фрагменти, *Зенон Татарський* 327
- Червона валізка, *Осип Лесів* 333

- Бельгійське
  Богдан Ігор Антонич, *Марта Калитовська* 337
- На варті, *Кузьма Дмитрик* 338
- Societé Antique
  Alchimie de l'Amour, *Микола Демчук, молодший* 339
- Що крок шлях вужчає
  Чи 1933?
  А наша хата буде біла
  До приходу очікуваної весни
  Заплутались стежки, *Роман Бабовал* 341
- У шосту річницю незалежності
  Заплющу очі, *Зореслава Коваль* 343

9. "Єліта" 345

10. З'їзди, зустрічі, фундації 361
    - З'їзди на Союзівці, *Теодор Шумовський* 361
    - Зустрічі у Любені, *Микола Когут* 371
    - Стипендійні Фундації, *Григорій Ощипко* 379
    - Документи, знимки 382

■ Біографічні дані і статистика

11. Хто і коли, 1930-44, *Зенон Татарський* 397

12. Хто і коли, 1945-59, *Зенон Татарський, Микола Когут, Григорій Панчук* 419

13. Хто і коли, 1960-85, *Микола Когут, Григорій Панчук, Зенон Татарський* 469

14. Статистика, *Зенон Татарський* 487

15. Демографічний портрет, *Анатоль Романюк* 499

■ Підсумки

16. Кінцеве слово, *Олекса "Брисько" Біланюк* 511
"Gaudeamus igitur" - "Веселімось" *(Гімн студентів)* 521

Джерела 523

■ Summary, Inhoudstafel, Sommaire

17. Summary, *Zenon Tatarsky* 529

18. Inhoudstafel, *vertaald door Pawlo Kohut* 535

19. Sommaire, *traduit par Paul Kohut* 541

Transliteration 547

Вступ

Зенон Татарський

■ Основні заложення

Організована присутність українських студентів у Лювенському Католицькому Університеті - ЛКУ впродовж понад 50 років - це унікальний феномен в історії українського студентства. Цю присутність фінансували Східня Конґреґація Католицької Церкви та цілий ряд, майже виключно католицьких, церковних і світських установ. Метою цієї благодійної акції у користь українських студентів, католиків та православних, було виховання високо-освіченої християнської провідної верстви інтелектуалів, які стали б амбасадорами ідеї об'єднання християнських церков. У цій книзі стараємося, на підставі збережених документів і писань колишніх українських студентів ЛКУ, подати всеохоплюючу історію цього періоду. Вважаємо нашим приємним обов'язком ознайомити читачів із всіми головними патронами, меценатами, добродіями, будівничими і адміністраторами цього великого добродійного діла, як також з українськими студентами ЛКУ.

Були спокуси, як також побажання, щоб тему Книги поширити на українську громаду у Бельгії, або у самому Лювені, як також на споріднені українські студентські організації, однак того роду "екскурсії" обмежено, бо це є Книга про український студентський Лювен.

■ Спроби писання історії в минулому

У минулому було чимало спроб дати хотяй частинне історичне насвітлення цієї благодійної акції допомоги українським студентам. Де-

кілька колишніх студентів, а зокрема ті, що своєю працею спричинилися до розбудови українського студентського осередку у Лювені, старалися удокументувати у відповідний спосіб цю присутність.

Цією ідеєю найбільше перейнявся Андрій Кішка, колишній студент ЛКУ із 30-их років. Ще як студент у першій половині 30-их років, він дописував до галицької преси у формі удокументованих репортажів з Лювену, а у другій половині 30-их і у другій половині 40-их років, під час організування стипендійних фондів, він представляв патронам і меценатам, у формі меморандумів, історію українського студентського осередку у Лювені і потребу допомоги студентам. Перед поїздкою до США 1948 року появилися його інформативні статті в українській пресі США і Канади. Після виїзду з Лювену 1951 року, Андрій Кішка написав, для дуже обмеженого розповсюдження, удокументовану машинописну працю французькою мовою під заголовком *Essai de Rapport Moral sur l'oeuvre pour les Universitaires Ukrainiens à Louvain*. У цьому своєму "Звіті", Андрій Кішка докладно описав свою міжнародну акцію організування допомоги українським студентам ЛКУ у трьох періодах: 1931-36, 1936-37 і 1945-51. Цей "Звіт" став важливим джерелом інформації до окремих частин цієї Книги, які покривають згадані періоди часу.

Андрій Кішка не переставав цікавитися долею українського студентського осередку у Лювені і збирав про нього документацію з наміром видати книжку. Однак, його працю і більшість зібраного архіву зруйнувала велика стихійна повінь у Монтреалі, яка залила підвал будинку, у якому зберігалися ці матеріяли.

Незважаючи на такий удар, Андрій Кішка вірив, що він зможе завершити заплянованe діло. У 70-их роках він звернувся до Ватикану і до оо. Василіян у Римі за збереженими там архівами. 22-го вересня 1974 року Андрій Кішка написав листа у цій справі до Владики Івана Бучка, не знаючи, що це був день після відходу у вічність Владики. Під час подорожі по Европі, 1975 року, Андрій Кішка роздобув нову документацію про лювенський студентський осередок. 1989 року Андрій Кішка виготовив українською мовою обширний 19-сторінковий машинописний "звіт" (із залучниками) про свою діяльність у роках 1931-51 на полі допомоги українським студентам.

Як вклад у писання історії лювенського студентського осередку, треба зарахувати довідки і статті Івана Вергуна, "лювенця" із 1937-41

років, які поміщувала українська еміграційна преса.

Багато інформації про український Лювен 1945-46 років, як також про по-воєнне відновлення лювенського студентського осередку, подавав в українській пресі та в альманахах Українського Народнього Союзу Василь Наконечний, ЛКУ 1945-46.

В особливий спосіб треба відзначити "лювенця" Володимира Поповича, ЛКУ 1945-53, який, уже під час студій у Лювені, збирав приватний архів лювенської присутности і продовжував цю працю після студій. Із виїздом до Франції, він передав свій архів на зберігання у ЛКУ. На жаль, є підозріння, що не все там збереглося. Влодко дописував до української преси на теми лювенського студентського осередку і його документальні статті поміщували брюссельські "Українські Вісті" та мюнхенський "Християнський Голос": "10-ліття УСО в Лювені" та "20-ліття українського студентського осередку в Лювені" є дуже цінним внеском в історію лювенських студентів 1945-65 років.

Було декілька дуже "скорочених" історій Лювенського Студентського Осередку, які приписували заслуги у відношенні до української студентської присутності у ЛКУ виключно церковним чинникам. Однак, це могло бути вислідом необізнання авторів із джерелами, які були їм недоступні.

■ Janick Fierens

Не так давно, один бельгійський студент - флямандського роду, що студіював у 1989-93 роках на факультеті літератури й філософії ЛКУ у Славістичному Інституті, зацікавився українськими студентами ЛКУ. Janick Fierens вирішив написати на цю тему свою магістерську тезу з ділянки "славістики і східньо-европейської історії", під заголовком Oekrainse Studenten aan de Katholike Universiteit Leuven (1931-1951). Свою 107-сторінкову працю Janick Fierens писав під керівництвом професорів E. Waegemans-a і F. Thomson-a, відомих славістів і приятелів українських студентів, та при допомозі Андрія Кішки і Миколи Когута. Теза подає не тільки історію української присутності у ЛКУ того періоду, але насвітлює також історичне тло та обставини, які змушували українських студентів студіювати закордоном. Дуже цінним елементом праці Janick Fierens-a є точні особисті і студійні дані про укра-

їнських студентів із періоду 1931-39, які він познаходив у архівах ЛКУ. Згодом, нам вдалося знайти самого Janick Fierens-а у Лондоні, де він займає пост віцепрезидента розвитку одного з американських банків. У своєму листі 1999 року Janick Fierens дуже радо погодився на вживання, у цій Книзі, даних про студентів із його тези, які він розшукав перевіряючи неймовірну 300,000 кількість карток реєстраційних анкет того часу. Дослідникам історії українських студентів у ЛКУ було б доцільно познайомитися із працею Janick Fierens-а.

■ Перші організовані спроби

У 70-их роках колишні українські студенти ЛКУ із років 1945-59, головно ті, що опинилися у США і Канаді, почали серйозно думати про свої студентські часи у Лювені, як про історичні події. Під час зустрічей (приватних та організованих), майже всі т. зв. "лювенці", постійно висловлювали бажання написати книжку-альманах про себе та про своє спільне життя у Лювені на підставі найновіших даних. Не було сумніву, що у публікації мали б бути і довідки про місто Лювен, де "лювенці" прожили багато років і про сам Лювенський Католицький Університет - ЛКУ.

■ Мета і зміст Книги

Промотори Книги уважали за відповідне насвітлити у нашій публікації - книзі, альманахові чи збірнику, той факт, що в існуванні лювенського студентського осередку ключову ролю відограла Католицька Церква, яка розуміла потребу вишколу високо-освічених християнських кадрів українців. Рівно ж, уважали не менш важливим відзначити ролю Східньої Конґреґації та співпрацю із Конґреґацією української католицької ієрархії - особливо Слуги Божого Митрополита Андрея Шептицького і архипастиря скитальців Владики Івана Бучка. Ентузіясти видання Книги здали собі справу з того, що "лювенець" Андрій Кішка, як промотор стипендійних фондів і комітетів, відіграв дуже велику ролю і багато "лювенців" завдячували йому свої студії у Лювені. У розважаннях над Книгою, колишні українські студенти

згадували патронів і меценатів та інших, імена яких ще не затерлися у їхній пам'яті. І так зарисовувався зміст Книги, що мала б звернути увагу на висліди матеріяльної і моральної опіки "ктиторів і благодітелей" над приблизно трьома сотнями "лювенців", які принаймні один рік студіювали у ЛКУ.

■ Перші конкретні кроки

На другому з'їзді Товариства Українських Студентів Лювенського Університету 1984 року почали збирати гроші на публікацію Альманаху - Історії присутности кількох поколінь українських студентів у ЛКУ. Евген Федоренко погодився стати його редактором, а Михайло Логуш та інші активні члени Товариства обіцяли йому допомогти. Вже у липні 1985 року відбулися, на чолі із Евгеном Федоренком, перші наради ініціятивної групи Альманаху у складі: Ярослав Туркало, Володимир Козачинський та Ігор Гайда. Евген представив опис і зміст Альманаху та кошторис друкарні на суму 20,000 долярів. Володя-"Пляма" Козачинський звітував про свою подорож у Канаду, де він зустрічався з Андрієм Кішкою і цілим рядом ентузіястичних "лювенців" у Монтреалі, Оттаві і Торонті. Згодом виготовлено короткий анкетний листок і "Пляма" розіслав його на адреси "лювенців", що були у його адресарі. Відгук був добрий і на повернутих анкетах видніли декларації конкретної фінансової підтримки.

■ Задуми на ширшу скалю

У жовтні 1986 року "лювенці" знову з'їхалися з великим ентузіязмом на Союзівку. Самозрозуміле, що справа Альманаху домінувала на нарадах і за принципом "більше робітників - більше праці", оформили структуру для завершення діла: редакція - Мирослав Лабунька, Володимир Попович, Евген Федоренко і Микола Когут; адміністрація - Ярослав Туркало, Михайло Логуш, Ігор Гайда, Володимир Попович, Остап Коцюба і Теодор Шумовський; фінанси - Володимир Козачинський, Віталій Гречнів, Петро Гурський і Зенон Татарський. (Як воно сталося, що останній став першим - згодом виясню).

Після з'їзду збирали фонди, Михайло Логуш переговорював з Андрієм Кішкою відносно його архіву і Мирослав Лабунька виготовив 6 сторінковий професійний анкетний листок. Відгук на анкетний листок від 30-ти "лювенців" - був не зовсім задовільний, однак, він був добрим початком. Рік пізніше, після малочисельного з'їзду, з різних причин - наша добре започаткована праця - зупинилася.

■ Затишшя

Минали роки і єдину постійну активність Товариства Українських Студентів Лювенського Університету проявляли гроші Альманаху, які не переставали наростати на конті Товариства у нью-йоркській Самопомочі. 1996 року їх було вже приблизно 5,000 долярів. Здавалося, по-американському, що: "коли будуть гроші - буде Альманах". Такі були надії!...

■ Нова ініціятива

Восени 1996 року, як грім з неба, "Пляма" повідомив нас - активістів про пропозицію передати "альманахівські" гроші на видавничий фонд шкільних підручників в Україні. На скору руку, за ініціятивою "Плями", Ігоря Гайди, Романа Трача і Зенона Татарського, вирішили скликати з'їзд, щоб рятувати Альманах. Приїхало на Союзівку тільки 11 "лювенців" у зливний дощ, який продовжував падати аж до нашого від'їзду додому. На з'їзді зачитали листа від Мирослава Лабуньки, у якому він зобов'язався працювати над виданням Альманаху, в міру своїх можливостей, з уваги на його номінацію на ректора Українського Вільного Університету. Рішено негайно приступити до конкретної праці і розділено відповідальності. Збиранням архівних матеріялів, адрес і розсиланням скорочених анкет у США зайнялися Ігор Гайда і Віталій Візір, а редакцією життєписів - Роман Трач. У Канаді ці обов'язки взяв на себе Зенон Татарський. Згодом, Йосиф Лесів і Григорій Панчук погодилися виконувати ці функції в Европі. На жаль, "Пляма" не міг брати активної участи з уваги на своє здоров'я.

■ Проща до Квебеку

Всім було відомо, що головним джерелом архівних матеріялів буде Андрій Кішка. Я відвідав його у березні 1997 року у Місті Квебеку, де тоді лежали ще глибокі сніги. Андрій Кішка жив скромно, і живе по сьогоднішній день, у малому апартаменті, в якому видніли меморабілії із його поїздок по світі. Він був далі дуже перейнятий українськими справами на міжнародному форумі і жив візіями їх пропагування на найвищих рівнях. Цю працю мала б проводити українська християнська еліта, для виховання якої треба було б організувати мільйонові фонди. Він жалувався, що "втратив свободу", бо у наслідок невдалих інвестицій не мав досить фондів, щоб кожночасно їхати туди, де потрібно було організувати широкозакроєні акції збірки фондів. Я збагнув тоді, що Андрій Кішка є глибоко-віруючою людиною в Бога, яка залишилася вірною гаслові: "...все для України, а Україна для Бога". Відрізаний від української громади, він був активний у льокальній франкомовній католицькій громаді, у якій пропагував моління за прославу блаженного Митрополита Андрея Шептицького. Після триденного побуту у Місті Квебеку, мені вдалося повернутися з повними руками цінних матеріялів, які стали документальною основою великої частини Книги, та з пакетом французькою мовою про молитовну акцію за прославу Митрополита Андрея. Після повернення із Квебеку, я вислав до Мирослава Лабуньки понад три фунти копій архіву Андрія Кішки.

■ Центр ваги на Торонто

Тому, що архіви були у мене і я мав факс, компютер та електронну пошту, моя робоча кімната стала центром зв'язку. Праця групи, що підготовляла Альманах - пожвавилася. Я став координатором праці, бо редактор Альманаху був ректором УВУ і перебував у Мюнхені, де йому приходилось діяти від кризи до кризи. У серпні 1997 року, я туди позвітував, що зібрано 190 прізвищ "любенців", з того 149 адрес: Канада 40, США 46 і Европа 63, з яких одержано інформації і зредаговано 80 життєписів: Канада 39(97%), США 11(24%) і Европа 30(48%).

■ Робоча Група

Два місяці пізніше всі ми зустрінулися на ювілейному з'їзді на Союзівці. Ми тепло вітали Мирослава Лабуньку - нашого редактора. Два великі столи були обвантажені архівними матеріялами, зразками пророблені праці і меморабіліями, які привезли інші "лювенці". На стінах "клюбу" були розвішані карикатури і знимки. Мирослав представив нам умовний зміст Книги, який, із деякими змінами і доповненнями став уже теперішнім змістом Книги. Щоб підкреслити потребу вкладу праці, не обирали редакційної колегії, але "робочу групу" у складі: Ігор Гайда ЛКУ, 1947-52, Віталій Візір, ЛКУ 1952-58, Йосиф Лесів, ЛКУ 1947-52, Григорій Панчук ЛКУ, 1960-65 і Зенон Татарський, ЛКУ 1947-53, як координатор - (три інженери, один економіст і один журналіст). На жаль, присутний на з'їзді з ослабленим серцем Володимир "Пляма" Козачинський не міг прилучитися до нас. Шість тижнів після з'їзду прийшла вістка, що "Пляма", наш співробітник і дорогий товариш, - упокоївся у Бозі.

■ Пошуки у римських і львівських архівах

Під час ректорату, а згодом про-ректорату Мирослава Лабуньки в УВУ, до кінця 1998 року, я звітував йому про хід праці "робочої групи" і пізніше продовжував зв'язок з ним у Філядельфії. За підтримкою Мирослава ми написали листа до секретаря Східньої Конґреґації, Архиєпископа Мирослава Марусина, у справі доступу до "лювенських" архівів у Східній Конґреґації і до спадщини Владики Івана Бучка. У висліді - Владика Мирослав Марусин повідомив мене, що буде радий співпрацювати у цій справі з Мирославом Лабунькою.

За старанням Мирослава, Владика Мирослав Марусин переглянув архів Владики Івана Бучка і ствердив, що брак у ньому лювенського відділу вказує, що цей архів передали правдоподібно до дому Апостольської Візитатури у Лювені. На прохання Мирослава Лабуньки, Владика Михаїл Гринчишин - апостольський візитатор на Західню Европу з осідком у Парижі, дав дозвіл переглянути лювенський архів.

На жаль, Григорій Панчук не знайшов у лювенському домі Апостольської Візитатури архіву Владики Івана Бучка. Однак, знайдено

там різнорідні документи, що відносилися до стипендійних справ 60 і 70-их років та книгу протоколів НаСУС за роки 1954-58. Йосиф Лесів виготовив список знайденого матеріялу і переслав до Торонта документи, що відносилися до років 1945-59. Решта документів залишилася у Бельгії для вжитку у писанні статті про період 1960-85. Йосиф переслав також дещо з архіву Влодка Поповича і поробив старання у новому франкомовному ЛКУ у справі доступу до студійних даних про деяких студентів. Ми були прикро заскочені відмовою від співпраці у цій справі чинників франкомовного ЛКУ.

На ювілейному з'їзді Мирослав Лабунька повідомив, що, коли буде у Львові, попробує одержати із відкритого архіву Митрополита Шептицького копії документів, які мають відношення до ролі Митрополита Андрея у присутності українських студентів у ЛКУ у 30-их роках. На жаль, людина, яка провела досліди архіву, - померла і її житло було якийсь час "запечатане". Щойно 1999 року ми одержали копію одного документа - листа о. Романа Хомина, капеляна студентів у Лювені, до Митрополита з датою 1933 року. Цей лист (залучений) описує його труднощі у виконуванні обов'язків капеляна.

■ Новий редактор

Із чисто логістичних причин не вдалося мені відбути з Мирославом, заплянованої на квітень 1999 року, поїздки до Андрія Кішки. Прийшов час редагувати і передавати зредагований матеріял до мовної коректи. Тим часом, Мирослав Лабунька занедужав, а опісля пройшов операцію очей. Ми надіялися, що він буде писати головний текст книги на підставі зібраних нами документів і буде редагувати інші тексти, що їх ми писали. Виявилося, що Мирослав мав інший погляд на справу. Як редактор, він сподівався, що ми будемо писати, або будемо відповідати за писання всього тексту. Ми тоді зрозуміли, що Мирослав Лабунька не мав, поза своїми різно-

рідними зобов'язаннями, достатньо часу, щоб у провідній ролі займатися Книгою. Через такий збіг обставин, я змушений був виконувати обов'язки редактора.

■ Дописувачі

Почалося підшукування дописувачів із рядів "лювенців". Я знайшов дуже доброго співпробітника у Торонті в особі Бориса Ващука, ЛКУ 1952-57, який написав 40-сторінковий спогад про свій побут у Лювені. Він написав про фінанси та історію ЛКУ. Борис був моїм супутником у поїздці до Монтреалю, де ми мали довгу зустріч з Андрієм Кішкою і притягнули до співпраці Григорія Ощипка, ЛКУ 1947-54 і Олеся Сацюка, ЛКУ 1964-69. Згодом, Олекса "Брисько" Біланюк, ЛКУ 1947-51, погодився написати статтю про період 1945-59, координуючи водночас працю своїх співпрацівників: Федора Сметанка, ЛКУ 1945-52 і Романа Трача, ЛКУ 1947-52. Згодом, Олекса написав лиш дещо про роки своїх студій у Лювені. Я використав цей матеріял у моїй статті "Велика Хвиля", коли мені прийшлось писати статті про роки 1945-54. Взамін, "Брисько" взявся за написання кінцевого слова. Любомир Бачинський, ЛКУ 1955-58, погодився написати статтю про роки 1954-59. Іван Вергун, ЛКУ 1937-41, погодився написати передмову.

Олесь Сацюк, студент "нової ґенерації" - тепер професор психології, погодився провести інтерв'ю з Андрієм Кішкою і написати французькою мовою розділ про його працю. Ми мали на увазі знайти перекладача на українську мову, однак, коли ми прочитували його статтю писану вишуканим французьким стилем, нам здавалось, що буде дуже важко віддати майстерність його вислову в українському перекладі. Ми думали, що франкомовні читачі краще вчуються у дух часу, тоді як "лювенці" матимуть нагоду відсвіжити мову своїх студій. Для українсько-мовних читачів Оленка і Дорко Шумовські підготовили українське резюме.

Дуже надійним співробітником виявився "лювенець" Василь Раделицький, працівник бібліотеки ЛКУ. Він своєю діловитістю спричинився до фактологічних доповнень із архівів бібліотеки і став автором історії міста Лювену.

■ Новий член робочої групи

Найбільшою "знахідкою" став Микола Когут, ЛКУ 1948-52, якого ми не "чіпали" у минулому, бо знали про його, не зовсім кріпке здоров'я. Виявилося, що Микола ще може працювати за трьох здорових і не має сумніву, що він заслужив собі своєю плідною працею стати членом нашої "робочої групи". Проживаючи увесь час у Лювені, він був свідком усіх подій у студентських гуртожитках. Упродовж довгих років Микола був фінансовим діловодом Апостольської Візитатури у Лювені і був членом студійної комісії, яка займалася студентами. Микола має свій власний лювенський архів і лише він міг написати статтю про зустрічі лювенців у Бельгії і про роки 1960-85. Він особисто знав більшість студентів і недавні зв'язки Миколи з ними уможливили йому доповнити серію життєписів цього періоду, які започаткував Григорій Панчук. Миколи син Павло, ЛКУ 1977-82, допомагав батькові в електронній комунікації Лювен-Торонто та переклав на голляндську і французьку мови англійське резюме Книги.

■ Мистецьке оформлення

Не личить не згадати, без похвали, красу оформлення нашої Книги. Рома Гайда - дружина Ігоря Гайди, мистецько оформила нашу Книгу. Це натуральне продовження її праці впродовж довгих років, над проєктами листового паперу, запрошень і програм з'їздів нашого Товариства. Будучи професійним консультантом графічного мистецтва, Рома Гайда є емінентно кваліфікованою особою саме для таких завдань. Уже 1998 року Рома запроєктувала кілька варіянтів обгортки Книги, з яких важко було вибрати найкращий, тому що всі вони були гарні. Серед членів "робочої групи" не було однозгідности щодо появи на обгортці знимки Українського Студент-

ського Дому на рю де Брассер. Рівно ж були різні голоси щодо назви Книги, як: **Альманах** Товариства Українських Студентів Лювенського Католицького Університету, **Лювен** - Товариство Українських Студентів Лювенського Католицького Університету - **Альманах** і **Збірник**. Коли праця добігала кінця, почав зарисовуватися історичний і до певної міри енциклопедичний характер Книги. Тоді відкинули слово Альманах і залишилося слово **Лювен** - місто, де відбувалися майже всі події описані у Книзі. Це дало Ромі можливість приступити до остаточного оформлення обгортки. І так наша Книга отримала назву ЛЮВЕН.

Несподіванкою було, коли у травні 2000 року, Рома представила дуже точно опрацьований проєкт обгортки, типічних сторінок Книги, розміру букв та укладу заголовків і текстів. Коли представлено цей проєкт друкарні оо. Василіян і всім зацікавленим, високоякісне мистецьке оформлення Книги збирало теплі похвали. Як наслідок, у авторів дописів до Книги зродилося побоювання, що якість оформлення Книги приголомшить їхню працю і домінуватиме не зміст, а мистецьке оформлення Книги. Це заставило нас докласти всіх старань, щоб у галузі змісту Книги не залишитись позаду.

■ Мовна коректа

Наприкінці 1999 року я вже кінчав статтю Між Двома Війнами - про роки 1930-44. Треба було починати мовну коректу. Ми бажали піти за практикою багатьох діяспорних видавництв і вживати український правопис, який не потерпів від хвиль русифікації. Вибір був легкий - харківський правопис і словник Голоскевича. Контакти із льокальними мовними коректорами не були успішні і я навіть вів переговори з однією людиною у Львові. Нарешті мені пригадався мій добрий друг з Пласту і колишній торонтонець Орест Павлів, який живе у Монтреалі. Він, як мовознавець і берхтесґаденець, "врятував" в останній хвилині берхтесґаденський альманах і промовляв від берхтесґаденців разом з тоді діючим нашим редактором Мирославом Лабунькою на

спільному бенкеті на Союзівці. Це була щаслива думка, бо вона привела до дуже приємної співпраці над нашою Книгою. Орест є прихильником харківського правопису, знаменитий мовознавець і, знаючи особисто багатьох любенців, виявив живе зацікавлення нашою Книгою. Його постійні влучні суґестії і підбадьорування до праці були дуже цінним внеском у кінцевий вислід нашої праці.

■ Вибір друкарні

Прийшов час серіозно задуматися над друкуванням Книги. Немалим клопотом став вибір друкарні. Були пропозиції друкарень у Києві, Львові, або у США. Думали про Львів або Жовкву, щоб дати зайнятість своїм людям. Однак, ми здавали собі справу з того, що Книга є складного характеру, під оглядом мистецького оформлення і різнорідності матеріялу. Документи, численні знимки і табелі, не згадуючи про матеріял "Єліти" - вимагали постійного контакту редактора із друкарнею. І тому ми рішилися на льокальний вибір. Ним стала добре відома компетентністю свого персоналу, і вивінуванням у модерну друкарську техніку, друкарня Видавництва оо. Василіян у Торонто положена у віддалі 10-15 хвилин їзди автом від мого дому.

Вибір друкарні виявився дуже вдалим, бо впродовж усього часу набирання і друку - приязні відносини із працівниками й адміністрацією уприємнювали друкування нашої Книги. Пані Ірена Паттен, адміністратор, із вирозумінням і добросовісно ставилася до достави матеріялу окремими частинами і до кількакратних змін і доповнень текстів. Пані Ганя Цєплицький, відповідальна за набір, завжди старалася прийти нам з допомогою у нечітких поправках мовної коректи і в набиранні тексту. Вона добре знала в якому стані готовності був текст і співпрацювала з Ромою Гайдою відносно мистецького оформлення Книги. Без доброзичливості персоналу видавництва, мені, у моїй першій спробі приготовляти до друку книжку, - було б багато важче це робити.

■ Початок кінця

Осінь 2000-го року позначилась етапом, з якого у далині видно було вже лінію "фінішу". Найбільша праця - збирання інформації і редагування життєписів, добігала кінця. Микола, Ігор і Віталій виловлювали, завжди з успіхом, останніх "лювенців" на всіх континентах. Тексти життєписів із знимками я передавав до друкарні. Більшість іншого тексту був уже у різних стадіях закінчення і після мовної коректи частину цих текстів зразу набирали у друкарні. Анатолій Романюк, ЛКУ 1948-53, написав демографічну довідку про лювенців. Зупинитись і зійти із цього шляху не було вже можливості, не зважаючи на те, що минув третій, а декому і четвертий рік праці над Книгою. Не знав про це, у далекій Африці, наш колеґа з Капштату, Борис Витязь і тому прислав нам дуже "підбадьорюючий і тактовний" запит:

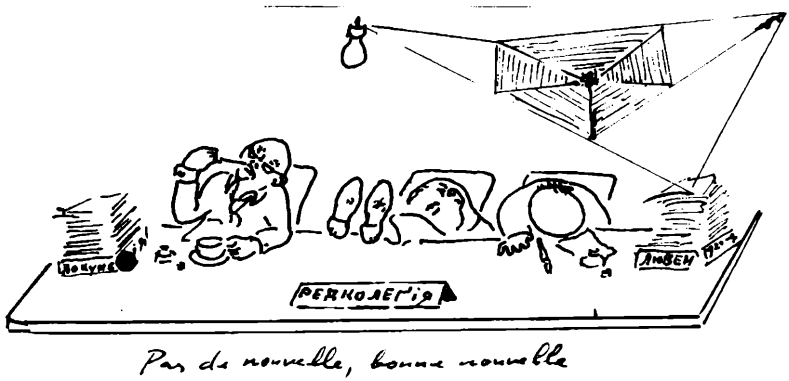

■ До ЛКУ за признанням статусу

Із деяким побоюванням ми вирішили вживати у Книзі композицію нашої емблеми - лілеї із гербом ЛКУ. Згідно із правилами університету - лиш офіційні публікації ЛКУ мають право вживати цей герб. Куди звернутися за дозволом? До Katholike Universiteit Leuven - KUL у Лювені, чи до Universite Catholique de Louvain - UCL у Louvain la Neuve? З уваги на те, що майже всі ми студіювали в університетських мурах лювенської Alma Mater у місті Лювені, ми вирішили звернутися до KUL. Цей університет є далі двомовний: нідерляндсько і англомовний.

Восени 2000-го року я вислав до ректора ЛКУ у Лювені листа англійською мовою, подаючи мету і опис нашої Книги. Місяць пізніше Микола Когут навідався до канцелярії ректора і довідався, що є дозвіл. Книга одержала свого роду статус по відношенні до ЛКУ. До мого листа подяки я долучив гарну українську різдвяну картку з побажаннями від нашого Товариства. За якийсь час, саме на наші Різдвяні Свята, прийшла особиста різдвяна картка від ректора ЛКУ Andre Oosterlinck-а у ручно адресованій коверті.

■ Передостанній етап

Ми входили у 2001-ий рік, щоб закінчити розпочате діло, до якого ми зобов'язалися перед нашими колеґами "лювенцями" восени 1997 року. Залишилось подякувати нашим патронам, меценатам і добродіям. При допомозі Миколи Когута я відкрив і встановив, як багато їх було. Тому не дивно, що передбачене число сторінок для цього розділу - зросло із 8 до 32. Треба було ще викінчити деякі спогади і впорядкувати музу лювенців. Були ще деякі дрібні підрозділи до викінчення: про Обнову, Пласт і СУМ, як також про спроби лювенців засновувати стипендійні фундації для студій у ЛКУ і з цими матеріялами дуже гарно справилися Ігор Гайда та Ґригорій Ощипко, а Зенко Леґедза, озброєний доброю пам'яттю, знанням музики і компютерної техніки, багато разів ставав у пригоді. Залишилися ще для оформлення документи і знимки, як також написання вступної статті і резюме Книги. Очевидно, я не міг забути про "Єліту".

■ "Єліта"

Мені припало веселе хоч і не легке завдання попробувати передати всім лювенцям гумор із років 1947-51 в Українському Студентському Домі під числом 9 при вулиці Пивоварів у Лювені. Нераз приходилось реготатися під час упорядковування матеріялу і писання коментарів до розділу Книги про нашу гумористичну стінну газетку "**Єліта**". Одобрення від редактора "**Єліти**", Олекси "Бриська" Біланюка, який зберігав ці перлини студентського гумору в окремому альбомі

"**Єліти**", було для мене гарною винагородою. Не сумніваюся, що колишні студенти із згаданих років пригадують собі добрі і веселі "старі часи", а студенти інших років зрозуміють чому.

■ Кінцеве слово

Олекса "Брисько" Біланюк погодився написати кінцеве слово взамін за первісну домовленість писати про повоєнний період студій у Лювені. Сподіваємося, що читачі не будуть заскочені, коли крім позитивних аспектів історії українського студентського осередку у Лювені, "Брисько" порушив і деякі негативи. Ми бажаємо, щоб книжка, що носить заголовок ЛЮВЕН, - дозволила майбутнім організаторам стипендійних фондів і студентських гуртожитків - оминути деякі помилки допущені у Лювені.

■ Застереження

Бажаємо попередити читачів і критиків, що книга ЛЮВЕН не претендує бути науковим, літературним, чи історичним твором, який зможе задовольнити всі для цього потрібні вимоги. Було б цілком непродуктивно приписувати ЛЮВЕН-ові мовні недоліки і розпалювати пристрасті. Подану інформацію не завжди можна було перевірити з уваги на брак оригінальної документації. Ця інформація, часто базована на індивідуальних свідченнях колишніх студентів, не завжди була повністтю підтверджена іншими колишніми українськими студентами ЛКУ. Прикладом може послужити складання листи членів управ НаСУС із років 1948-53, з яких не збереглося писаної документації. Голови і члени проводу, які "призналися"- не пригадують собі хто був з ними в управі НаСУС, бо ...це було понад 47 років тому. Багато свідків подій, що описані у книзі ЛЮВЕН, як Митрополит Максим Германюк, який свого часу цікавився нашою працею - відійшли у вічність. Маємо те, що можна було нам інженерам, економістам і журналістові, а не історикам, здобути мозольною працею у наших обставинах життя. Титулів, ні собі ні колегам "лювенцям" не подаємо.

■ Китиця квітів усім

У цьому вступі згадано десятки імен лювенців і нелювенців, без пильної і відповідальної праці яких, історія присутности українських студентів у Лювені у формі книжки, - не могла б так вичерпно і чепурно появитись. Тому, сердечно дякуємо всім вам в імені всіх "лювенців" за допомогу у випуску на денне світло книжки про нас та про людей і установи, що допомогли нам бути учасниками подій, описаних у книзі ЛЮВЕН. ▮

Ґалерія слави

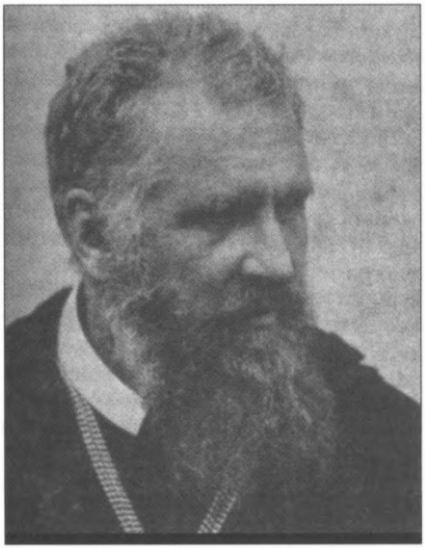

Митрополит Андрей Шептицький

Eugène Cardinal Tisserant

Архиєпископ Іван Бучко

Інженер Андрій Кішка

Josef-Ernest Cardinal Van Roey

Monseigneur Honoré van Waeyenbergh

Архиєпископ Мирослав Марусин

Le Pére Robert Jourdain, SJ

Monseigneur Fernand Litt

Dr. Paul Lambin

Chanoine Charles Constantin Noblesse

La Père Dom Pierre Dumont, O.S.B.

Отець митрат Іван Кіт

Лювен
і перша хвиля

Katholike Universiteit
Leuven

Université Catholique
de Louvain

Лювенський Католицький Університет

Борис Ващук

■ Від Середньовіччя до Французької Революції

Католицький Університет у місті Лювені, Бельгія, це один із найстарших університетів в Європі і у світі, - він розпочав свою діяльність ще 9 грудня 1425 року. Університет заснували у результаті булли (декрету) Папи Мартина 5, на прохання князя бельгійського князівства (тепер провінції) Брабант - Жана IV (Duc de Brabant Jean IV).

Спершу, Лювенський університет мав три традиційні факультети: мистецтво, право і медицину. 1432 року Папа Євген IX дозволив відкрити факультет теології.

Аж до початку XIX століття, Лювенський університет був єдиною високою установою навчання для всіх частин Нідерляндів (Pays Bas). Однак, від самого початку, Лювенський університет був гордий зі свого космополітизму, бо притягав студентів із різних країн: французів, італійців, англійців, шотляндців, португальців, швайцарців, еспанців, данців й інших.

Завдяки своєму факультетові мистецтв, Лювенський університет відіграв важливу ролю в періоді гуманізму в останньому чвертьсторіччі п'ятнадцятого і в шістнадцятому століттях. У тому часі, особливу ролю

відіграв голляндський письменник, вчений і гуманіст - Десідеріюс Ерасмус, який, деякий час, був активним у Лювенському університеті і заснував славну Три-мовну Колегію (College des Trois Langues). Ця Колегія стала приводом того, що тодішній король Франції заснував Французьку Колегію (Collège de France).

За час свого довгого існування, Лювенський університет переходив періоди розквіту й занепаду, а навіть припиняв свою діяльність. Різні політичні події, які приносили зміни на території сьогоднішньої Бельгії, яка в ті часи не мала своєї держави і часто переходила з рук-до-рук внаслідок воєн, чи передавалась, як "спадщина" з однієї королівської сім'ї (династії) до іншої, - теж мали вплив на долю Лювенського університету.

Перша половина шістнадцятого століття, у часах панування еспанського короля Карла V (Charles-Quint), була для Лювенського університету дуже сприятливою: у той час - кількість студентів сягала трьох тисяч: дуже велика кількість на ті часи.

Проте, пізніші роки не були для Лювенського університету дуже сприятливими: війни, одночасно політичні і релігійні (католиків із протестантами), нищили Нідерлянди (Pays-Bas) за часів панування Пилипа II і привели університет до краю руїни.

Становище Лювенського університету знову покращало, коли еспанський король Пилип II 1598 року відступив Нідерлянди своєму зятеві - австрійському архикнязеві Альбертові. За його панування, Бельгія знову втішалась добробутом і це мало добрі наслідки для Лювенського університету: він поліпшив свою адміністративну організацію, скріпив свою фінансову базу і відновив наукову діяльність.

Це був період у якому проявив свою діяльність Юстус Ліпсіюс (Justus Lipsius) разом із плеядою інших гуманістів, які гуртувалися навколо нього. У тому часі факультет права Лювенського університету відігравав визначну ролю.

Однак, після смерти архикнязя Альберта 1621 року, його володіння знову повернулись Еспанії. Сімдесять наступних років еспанського панування над Бельгією знову позначились війнами й інвазіями Бельгії арміями З'єднаних Провінцій (Provinces Unies - тобто теперішньою Голляндією) і французького короля Люї XIV (Louis XIV). Всі ці події мали негативний вплив на існування і діяльність Лювенського університету.

Повернення Бельгії під владу Австрії 1713 року не принесли Лю-

венському університетові великих користей, головно через конфлікти влади із духовними колами, схильність австрійської влади до централізму і т. зв. "жозефізм-у" (josephism), тобто реформ, які давали більшу свободу селянам і кріпакам, більшу толеранцію для інших віроісповідань і обмежували кількість монаших чинів і людей духовного стану. Ці реформи увів австрійський цісар Йозеф II.

Проте, найбільшого удару зазнав Лювенський університет під час Французької Революції і Наполеонських війн. 1795 року, революційний уряд у Парижі приєднав Бельгію до Франції. З уваги на те, що Лювенський університет був католицький, а його навчальна система не відповідала цілям французьких революціонерів, які ворожо ставились до Католицької Церкви і до релігії, - префект департаменту Діль (prefet du departement de la Dyle), видав 25 жовтня 1797 року декрет, згідно з яким Лювенський університет закрили, а всі його архіви і майно конфіскували.

Лювенський університет був теж закритий під час володіння Наполеона Бонапарте.

■ Новітні часи до поділу 1968-го року

Після закінчення Наполеонських воєн, Бельгія попала під владу Голляндії. Голляндський король Ґійом I (Guillaume I-er) відновив Лювенський університет 1816 року, однак, не як католицький, але як державний. Проте, цей університет не був успішний і його закрили 1830 року.

Нова доба і краща доля для Бельгії і Лювенського університету почалась після здобуття Бельгією державної незалежности 1830 року. П'ять років згодом, 1835, єпископська рада Бельгії (le corps episcopal de Belgique) відновила Лювенський університет, як католицький, не тільки за назвою, але і за характером.

Від 1835 року Лювенський університет постійно зростав, розвивався та модернізувався і став одним із кращих університетів в Європі та у світі. Від скромних початків у часах ректорату Монс. де Рама (Mgr de Ram), який створив першу організацію відновленого університету і зібрав професорський склад, Лювенський університет зазнав особливого розвитку під час ректорату Монс. Габбелюса (Mgr Habbeloos - 1887-98 рр.), який увів у систему університету наукові лябораторії, як також

семінарії та глибші студії, які заступили і посилили чисто теоретичні студії, що у той час здебільшого існували вже в інших європейських університетах.

Саме у тому періоді Лювенський університет став теж майже повним університетом, на рівні з іншими великими європейськими університетами, бо в той час, крім традиційних факультетів, які існували у середньовіччі, уводили нові дисципліни і факультети, як: інженерні науки, медицину, біологію, хемію, геологію, географію, агрономію, суспільні науки, колоніяльні науки, економічні науки, мистецтво, археологію, історію, філологію.

Розбудова і перебудова Лювенського університету продовжувалась і в пізніших часах, особливо за ректорату Монс. Поліна Лядеза (Mgr Paulin Ladeuze), який був ректором Лювенського університету найдовше, бо аж 31 рік (1909-40). За його ректорату побільшилася теж кількість інститутів, лябораторій і клінік. Йому теж довелось завідувати Лювенським університетом під час Першої Світової Війни і після неї та відбудовувати університетську бібліотеку й інші частини університету, які зазнали знищень чи пошкоджень у наслідок війни й німецької окупації.

Монс. Лядез дуже прихильно ставився до студентів зі Східньої Европи і впродовж 1920-их і 1930-их років прийняв на студії у Лювенському університеті декілька сотень еміґрантів із Росії, а згодом і понад 70 українців, які приїзджали на студії до Лювену із Галичини.

Він поробив також заходи, щоб розв'язати мовні проблеми між французько-мовними валонцями і флямандсько-мовними флямандцями: 1911 року у Лювенському університеті ввели паралельні відділи із французькою і флямандською мовами навчання.

Після несподіваної смерти Монсіньйора Лядеза 10 лютого 1940 року, новим ректором Лювенського університету став Монс. Оноре ван Ваєнберґ (Mgr Honoré van Waeyenbergh), колишній віце-ректор. Монс. ван Ваєнберґ перебрав провід Лювенського університету в дуже важкий період. Це була Друга Світова Війна і два місяці після його інсталяції як ректора, у травні 1940 року, німецькі армії окупували Бельгію і йому довелось діяти в умовах німецької, часто брутальної, окупації. Монс. ван Ваєнберґ мужньо захищав інтереси Лювенського університету і його дії часто мали героїчний характер. Він відмовився віддати під контроль німецького комісаря такі справи, як назначення нових

викладачів чи введення змін у навчанні. Він відмовився теж приймати у Лювенський університет відвідуючих німецьких професорів і заборонив викладачам Лювенського університету відвідувати Німеччину. Він теж прийняв на студії до Лювенського університету 583-ох студентів Брюссельського університету, який закрили 1941 року. Крім того, він старався розв'язувати такі проблеми, як брак харчів і приміщень, брак книжок та інших матеріялів потрібних для студентів і професорського складу, особливо після того, як університетська бібліотека й інші університетські будівлі були знищені у наслідок війни.

Монс. ван Ваєнберґ відмовився теж 1943 року дати німцям список студентів першого року студій, що його німецька окупаційна влада вимагала для того, щоб вислати цих студентів на примусові роботи в Німеччину. У наслідок того, Монс. ван Ваєнберґа арештували і засудили на 18 місяців тюрми. Проте, заходи кардинала ван Руї (van Roey) та інтервенція Ватикану, змінили той засуд на 18 місяців домашнього арешту, в якому Монс. ван Ваєнберґ перебував до закінчення німецької окупації, восени 1944 року.

У післявоєнний період, Монс. ван Ваєнберґ теж багато прислужився до відбудови університетської бібліотеки та інших знищених університетських будівель і достосував Лювенський університет до нових умов. За час його ректорату (1940-62 роки), кількість студентів Лювенського університету більше ніж подвоїлась: із 5-ох тисяч у передвоєнні роки до понад 10+ тисяч наприкінці 1950-их років.

Монс. ван Ваєнберґ теж зумів втримати гармонію між двома частинами Лювенського університету, французько-мовною і фляндсько-мовною. У цьому, без сумніву, допомогли його такт і досвід та те, що він був флямадського роду і досконало володів обома мовами.

Монс. ван Ваєнберґ продовжував традицію космополітизму у Лювенському університеті: під час його ректорату, приблизно 20% студентів були чужинці із різних країн Европи і світу та різних расових груп. Він теж широко відкрив двері Лювенського університету для втікачів зі Східньої і Південної Европи, таких як поляки, білоруси, українці, мадяри та інших і часто був присутний на їхніх концертах та інших урочистостях.

Він теж у головному спричинився до створення 1954 року, в тодішній бельгійській колонії Конґо, дочерного Лювенського університету - "Льованіюм" (Lovanium).

Після відходу Монс. ван Ваєнберґа на пенсію, його наступником став Монс. Альберт Декамп (Mgr. Albert Descamps), раніший професор теології у Лювенському університеті. Монс. Декамп був за походженням вальонцем (французько-мовним бельгійцем), але теж досконало володів флямандською мовою. За час його ректорату (1962-70 роки), Лювенський університет далі зростав і 1968-69 академічного року кількість студентів доходила до 20 тисяч, а кількість професорів і викладачів сягала 975 осіб.

Проте, Монс. Декамп був останнім ректором з'єднаного Лювенського університету: за його ректорату (хоч не з його вини), через мовний конфлікт між валонцями і флямандцями, наприкінці 1960-их років, Лювенський університет розділили і французько-мовну частину, Universite Catholique de Louvain, UCL перевели на південний схід від столиці Бельгії - Брюсселю, недалеко містечка Вавр (Wavre), де збудували новий університет і університетську оселю під назвою Новий Лювен (Louvain-la-Neuve), а флямандська частина, Katholike Universiteit Leven, KUL, залишилась у Лювені, однак виключно із флямандською мовою навчання. Згодом, почали впроваджувати на деяких факультетах KUL, як другу, англійську мову і тим самим осягнули частинну двомовність.

■ Структура Лювенського університету і система навчання

Університет у Лювені постійно був і є католицьким університетом і тому Католицька Церква мала великий вплив на його ідеологічний напрям і його адміністрацію. Ректорами і віце-ректорами університету були люди священичого стану, здебільша із титулом Монсіньйора (митрофорного архиєрея), або єпископа.

Символом Лювенського університету є сидяча на престолі Богоматір з дитятком Ісусом Христом на колінах. Офіційна назва символу: "Sedes Sapientiae", тобто "Осідок Мудрости". Богоматір уважають теж опікункою Лювенського університету.

Кожний академічний рік починається урочистим Богослуженням у головній церкві Лювену, в якому беруть участь: ректор, віце-ректор, професори і викладачі у своїх урочистих тоґах та велика кількість студентів.

Професори і викладачі бувають назагал цивільні, хоч також між ними є люди духовного стану і деякі із них мали і мають поважну наукову репутацію. Професори Лювенського університету втішаються повною академічною свободою і часто критикували чи критикують ролю і дії Католицької Церкви не гірше, як їхні колеги на не-католицьких чи ліберальних університетах.

Назагал, Лювенський університет мав більшість факультетів і наук, які існували і в інших европейських і не-европейських університетах: Факультет Теології і Канонічного Права; Інститут Філософії; Факультет Права; Факультет Економії і Соціяльних Наук; Факультет Медицини; Факультет Гуманістичних Наук: Історія, Клясика, Романська Філологія, Германська Філологія, Інститут Орієнтальних Студій, Інститут Археології й Історії Мистецтва, Інститут Африканських Студій і Учительський Вишкіл; Факультет Стислих Наук: Математика, Фізика, Хемія, Зоологія, Ботаніка, Геологія, Географія; Вища Школа Інженерії; Факультет Агрономії; Факультет Психології і Педагогії. Проте, були і деякі відмінності. Одною із відмінностей - був теологічний факультет, а також залучення моральної філософії у програму навчання багатьох відділів університету. Ще однією відмінністю є строгіша дисципліна, як у інших середньо-, східньо- і південно-европейських університетах. Один із прикладів такої дисципліни: професори Лювенського університету відчитували на лекціях список присутніх студентів. Хоч не всі лювенські професори виконували цей обов'язок, але були такі, що дотримувались цього правила, бо не хотіли говорити до "порожньої залі". У цих професорів, відсутність студента на кількох лекціях могла впливати на результати іспитів, бо такий студент, начебто, "ігнорував" даного професора.

Ця система дуже відмінна від системи німецьких та інших університетів у східній і центральній Европі, де студент сам рішав, які лекції він хотів слухати і професор часом читав лекції не до більше, як 2-3-ох студентів, особливо тоді, коли студенти вважали, що той професор давав лекції у сухому і монотонному стилі, а матеріял, який він подавав важко було зрозуміти і запам'ятати. У таких випадках студенти вважали, що краще використати даний час для розшуків у бібліотеках, чи на іншу студентську діяльність, як витрачати час на слухання лекцій якогось професора-нудяра.

Дисципліна і трактування студентів у Лювенському університеті є,

здається, продовженням традиційної системи виховання у середніх католицьких школах Бельгії, якими в більшості керують єзуїти та інші монаші чини, які намагаються втримувати подібну строгу дисципліну і послух, подібно, як у своїх духовних семінаріях.

Без сумніву, треба ствердити, що строга дисципліна має деякі позитивні наслідки, однак, можна завважити і деякі негативні риси, які відбиваються на поведінці бельгійських студентів, особливо на першому році студій. Строга дисципліна йде впарі з якимсь авторитетом - наглядачем. Якщо того наглядача немає, тоді часто поведінка різко міняється і люди, в тому і бельгійські студенти, починають поводитись "вільно", нераз як малі школярі. Часом можна було завважити, як студенти-бельгійці, назагал високого росту, забавлялися на перервах між лекціями, робили одні одним якісь витівки і бігали по лавках. Така поведінка студентів університету була нечувана у Німеччині і в східній, чи в інших частинах Европи, де студентів університету вважали дорослими, зрілими людьми і вони, назагал, так і поводились.

У зв'язку з цим треба сказати, що коли професор входив на залю, вся заля вщухала і студенти негайно повертались на свої місця. Якщо це була перша лекція того дня, тоді студенти відмовляли молитву (це ж бо католицький університет), після чого професор, чи викладач починав свою лекцію.

Треба ствердити, що вже на другому і на вищих курсах студій, після важких іспитів і "пересіювання" студентів, які не ставились серйозно до студій, поведінка бельгійських студентів зовсім мінялася і вони поводились уже, як дорослі люди.

Ще іншою відмінністю Лювенського університету була система іспитів наприкінці академічного року. Більшість іспитів здавали на індивідуальній базі в усній формі. Інші европейські університети теж мали подібну систему іспитів. Однак тоді, як на інших університетах, коли студент здав іспит з якогось предмету, він не мусів того іспиту повторювати другий раз, навіть якщо він не здав іспитів з інших предметів. У Лювенському університеті невдача при іспиті з одного предмету вимагала повторення іспитів з усіх предметів у наступній сесії, навіть якшо ті інші іспити були успішними.

Рівно ж, студенти часто мали труднощі із накопиченням іспитів в один час, а саме: на один день могло припасти 3 або й 4 іспити з важких предметів.

Ще одна відмінність Лювенського університету від інших полягала в тому, що там додавали деякі предмети, які хоч і були корисні для загальної освіти студента і для поширення його світогляду в дальшому житті, - не мали прямого відношення до вибраної спеціялізації і утруднювали підготовку студента до іспитів. Одним із таких предметів, наприклад, на багатьох відділах університету, було навчання моральної філософії, яка пояснювала християнський світогляд. Іншим таким додатковим предметом, який не мав прямого відношення до вибраних студій було, наприклад, вивчання астрономії на факультеті інженерії. Крім того, на деяких відділах були ще додаткові роки студій. Наприклад, на інженерному, крім 5-ох років інженерії, був ще один рік т. зв. підготовчих студій (Institut Preparatoir). Загальна медицина, з підготовчими і додатковими предметами, тривала 6 років; дентистика - 5 років; аптекарство (фармація) - 5 років; агрономія - 5 років.

Для порівнання, у той час у німецьких університетах студії інженерії тривали 4 роки, загальної медицини - 5 років, дентистики - 3 роки, а інші студії, як аптекарство, агрономія чи хемія, - тривали, як правило, від 3-ох до 4-ох років.

Яка із цих двох систем навчання випускала кращих спеціялістів? На це запитання без глибших студій і статистичних даних, важко відповісти. Однак, незважаючи на деякі критичні завваги і застереження, треба визнати, що система студій у Лювенському університеті давала студентам, як бельгійцям, так і чужинцям, солідну наукову базу, заправляла їх до важкої праці і до майбутнього життя.

Треба тільки жаліти, що внаслідок мовного конфлікту між вальонцями і флямандцями, - Лювенський університет розділили наприкінці 1960-их років і тим самим послабили його традиції, пов'язані з містом Лювеном і його репутацією, як космополітичного університету. ▮

Джерела

The University of Louvain 1425-1976, Leuven University Press 1975
Guide Universitaires, 1953-54, 1955-56, UCL
L'Universite de Louvain pendans la Seconde Geure Mondiale, E. Lousse, 1945
Encyclopedia Britanica
Encyclopedia, Fund & Wagnalls, 1973.

Диплом інженера агрономії Івана Вергуна. Люовенські дипломи підписували власноручно ректор, секретар університету, дипломант, президент іспитової комісії, всі іспитуючі професори, представник бельгійського уряду, міністр освіти і представник міністерства Хліборобства. Диплом вручали в імені Його Світлости Короля Бельгії.

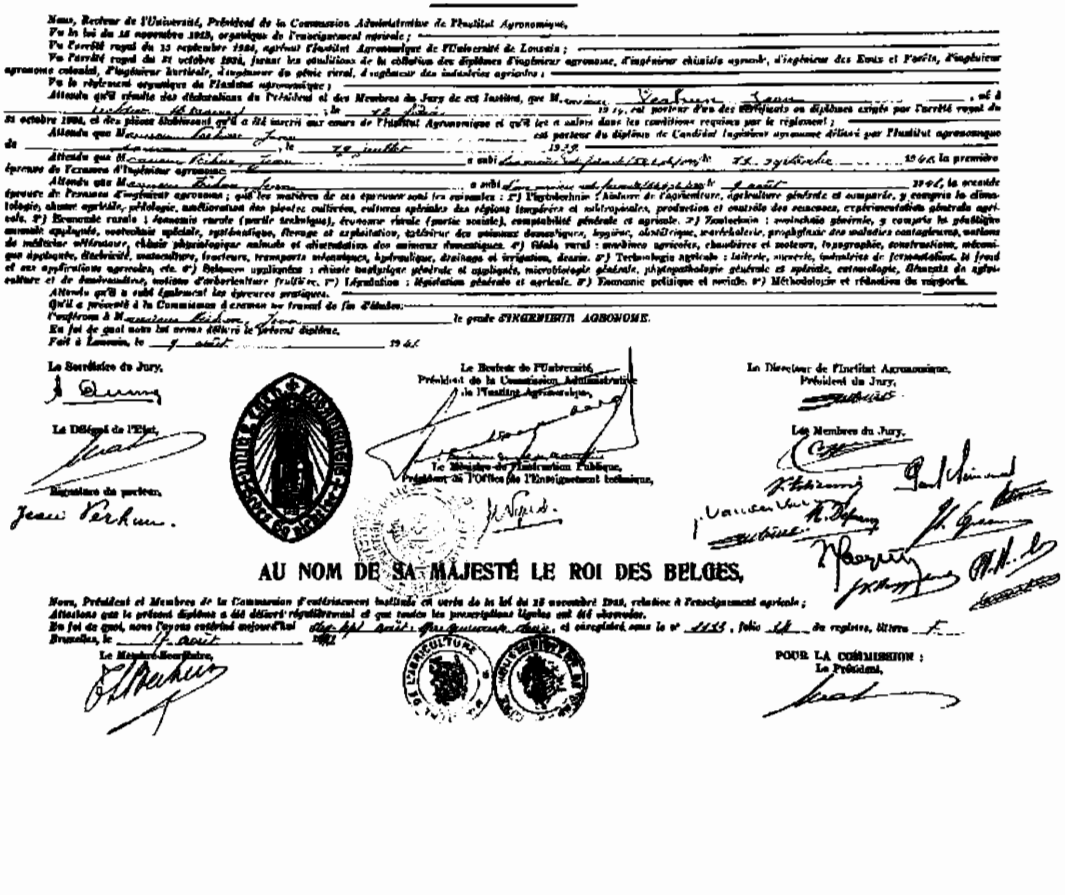

UNIVERSITÉ CATHOLIQUE DE LOUVAIN

FACULTÉ DES SCIENCES

INSTITUT AGRONOMIQUE

FONDÉ EN 1919 — AGRÉÉ PAR L'ÉTAT

DIPLOME D'INGÉNIEUR AGRONOME

AU NOM DE SA MAJESTÉ LE ROI DES BELGES,

Halle, Naamsestraat 22. Ректорат, Головна Адміністрація, Реєстрація. У віддалі видно одну вежку Stadhuis і деканатську церкву св. Петра. *Світлив 2000 р. Василь Раделицький.*

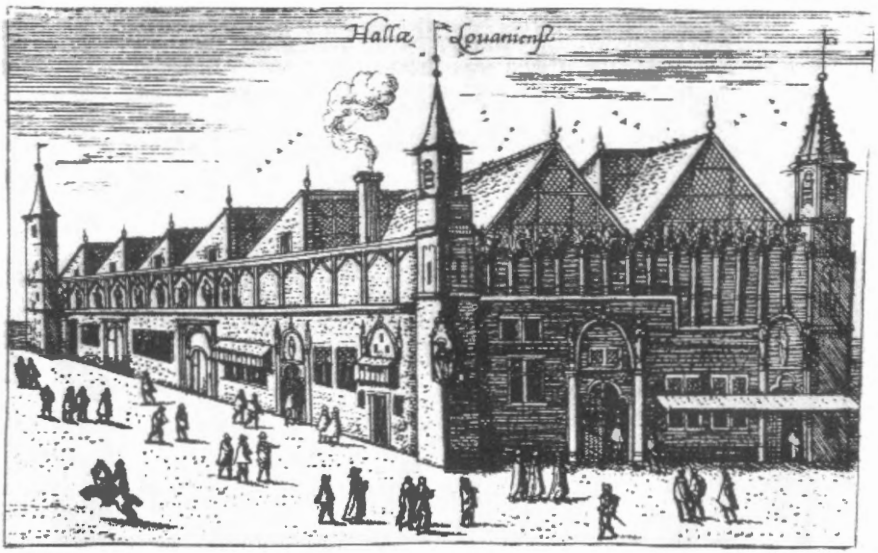

Lakenhalle - збудована 1317 року. Від 1432 року головний будинок ЛКУ. Грав'юра з книжки: Leuven Beschrijving van de Stad En Haar Universiteit, Jan Papy, Universitaire Pers Leuven.

Halle у 1990-их роках. Ріг вулиць Naamsestraat / Zeelstraat. Мури, двері і вікна першого поверху майже точно такі, як на повищій грав'юрі. Джерело: Архіви ЛКУ.

ЛЮВЕН
Leuven/Louvain

Василь Раделицький

■ Початки Міста

У старовинному часі Loven було назвою первісного поселення у місці, де тепер положене місто Лювен. Складниками назви були правдоподібно два давні слова: lo, означало ліс і ven - мочари. Впродовж віків воно було знане, як Loven, а згодом як Lovenen, Loeven як також Lovin і Luvin.

Вже за часів римської імперії існувало тут, над річкою Dijle, поселення, яке було положене на торговельному шляху, що вів до міста Trier. 885 року Loven згадує тодішній історик Reginon. На початку 12-го століття Loven мусів бути вже знатним поселеням, бо 1165 року завершено будову оборонних мурів, які мали 12 воріт. Вже 1163 року тут збудували перший ратуш. Є згадка, що 1340 року виложено головну вулицю камінним бруком. Згодом, місто, що було столицею князівства Brabant, розрослося і більшість його, неймовірно-великого, 200,000-го населеня опинилася поза мурами. Тому, у роках 1356-60 споруджено новий, багато більший перстень мурів, залишки яких збереглися по сьогоднішний день.

■ Релігійне життя

За гуманістом Justus-ом Lipsius-ом, першу церкву св. Петра збудували у 10-му столітті. Згодом, 1425 року закінчено її перебудову у формі, яка збереглась до сьогодні. Вона славна мистецьким викінченням своїх шістьох каплиць. У ній зберігається скульптура Матері Божої з Ісусом - Sedes Sapiencie, патронки ЛКУ. Поза мурами міста було 5

абатств, автономних монаших поселень, заснованих ще у 12-му столітті, з яких 3 існують сьогодні, (як приклад Mont Cesar-Keisersberg). Існували тоді згромадження духовних сестер, які займалися вихованням молоді і славним вишиванням-гафтуванням, яке збереглося у Brugge, як також фундаціями для бідних, хворих і старших. У місті є 7 великих церков, 12 монастирів монахів і 14 монастирів монахинь. Збереглися реставровані будинки, частини колишнього старовинного міста - великого і малого "béguinage", а між ними будинок останнього українського студентського гуртожитку при Halfmaartstraat 15, власником якого була Апостольська Візитатура УКЦеркви.

■ Індустрія

Із давніх-давен місто було відоме не тільки, як центр виробу полотна, але також, як центр торгівлі полотном, тканинами і одягом. Вже 1193 року центральним будинком цієї індустрії була Lakenhalle (Lakenhal) - великий на той час будинок, де виробляли полотно (Laken) і де відбувалася торгівля полотном, тканинами і одягом. 1317 року закінчено основну віднову Lakenhalle до форми, у якій будинок зберігся по сьогоднішний час. У 13-му і 14-му століттях виріб і торгівля полотном затруднювали у місті й на околиці приблизно 150,000 людей. Однак, коли, 1398 року, люди повстали проти утисків, князь Брабанту жорстоко покарав бунтівників. Це було причиною масової втечі майстрів і ремісників виробництва полотна у Голляндію й Англію і початку постійного занепаду цієї індустрії й торгівлі тканинами.

Крім полотна, місто було відоме своїм вином. Виноградники були розташовані поміж першими і другими оборонними мурами на схилах, зверненими до півдня. Ще по сьогоднішній день одна із вулиць міста зветься Wijnpersstraat. Також існує ще вища школа агрономії, що називається De Wijnpers.

Однак, із розвитком броварництва, виноград і вино почали втрачати значення. Із многих пивоварень, заснованих ще у 13-му столітті, до сорокових років 20-го століття залишилося чотири великі броварні. Одна із них, Stella Artois, перекупила впродовж останніх десятиліть не тільки більшість бельгійських броварень, але також і багато броварень в інших країнах світу. Під назвою Interbrew, ця броварня виросла на

четверту найбільшу у світі і затруднює у самому місті тисячі працівників. Місто є також осідком централі бельгійського хліборобського союзу - Belgische Boerenbond, який затруднює приблизно 12,000 осіб. Однак, найбільшою "індустрією" міста є Лювенський Католицький Університет.

■ Lakenhalle і ЛКУ

Крім деканатської церкви св. Петра, Галя е найстаршою будівлею, яка історично пов'язує місто із ЛКУ. Коли 1425 року заснували ЛКУ, міська рада дуже радо відступила одне крило Lakenhal-і (при сьогоднішній Zeelstraat) на потреби університету. Коли виробництво полотна зовсім підупало, тоді 1679 року ЛКУ відкупив увесь будинок від міської ради. Щоб помістити факультети теології, права і медицини під одним дахом, треба було будинок побільшити. ЛКУ одержав дозвіл добудувати ще один поверх і додати ще одне крило посередині у напрямі Oude Markt, де розмістили першу бібліотеку. У Першій Світовій Війні німці підпалили Галю разом з бібліотекою, у висліді чого згоріло 300,000 дорогоцінних старинних книжок і 800 стародавніх рукописів. Відбудована Галя є тепер головним адміністративним будинком ЛКУ. Відновлена Lakenhalle є зображена на теперішнім листовім папері університету.

На великомасштабній кольоровій мапі міста Лювену і передмість, що її видав університет 1995 року, зазначено положення усіх 192-ох будинків ЛКУ. Немає сумніву, що університетські будівлі є домінантними в місті і своєю історичною, як також модерною архітектурою надають Лювенові своєрідний і визначний характер.

Найбільш відома університетська будівля 20-го століття, це центральна бібліотека ЛКУ. Цю імпозантну будівлю спорудили у чудовому флямандсько-ренесансовому стилі за плянами американського архітекта Whitney Warren-а у роках 1921-28. Під час Другої Світової Війни вона зазнала значного пошкодження від бомб і вогню. Знову пропала велика кількість книг і архівів. Після повного реставрування будинку до первісного стану, у бібліотеці зберігається під сучасну пору понад півтора мільйона книг.

На найбільш популярній почтівці Лювену зображено поряд себе

два будинки - вищезгадану бібліотеку і чудовий ратуш. Його збудували у роках 1448-63 у, кращому в Європі, готицькому стилі, на місці, де колись стояв первісний ратуш.

■ Лювен у числах

У 14-му столітті населеня міста сягнуло неймовірно-великої кількости - понад 200,000 осіб. Однак, у добі занепаду полотняної промисловості, прийшов значний спад кількости його мешканців. Проте, у тому часі, кількість студентів ЛКУ зросла до 3,000. Лювен не оминула чума і завдала йому катастрофічного удару, так що 1825 року залишилося тільки 22,000 населення, а з того - лише 400 студентів. У сучасну пору, населення Лювену з передмістями становить 87,000 жителів. У тому числі включено 14,185 працівників університету, 25,372 студентів, а між ними 11 студентів з України. Великий Лювен має тепер приблизно 135,000 населення.

Джерела

J. A. Torfs: Geschiedenis van Leuven. (1899)
J. B. Lameere: Beschryf van oud en nieuw Loven. (1829)
G-Ed. Van Even: Louvain monumental (1860)
J. Schoonjans: Universiteitsbibliotheek, een bijdrage tot haar geschiedenis, (1977)
H. de Vocht: les Halles de Louvain et leur acquisition par l'Université (1927)
Extrait (offprint): L'Université de Louvain à travers cinq siècles; p. 107-120.

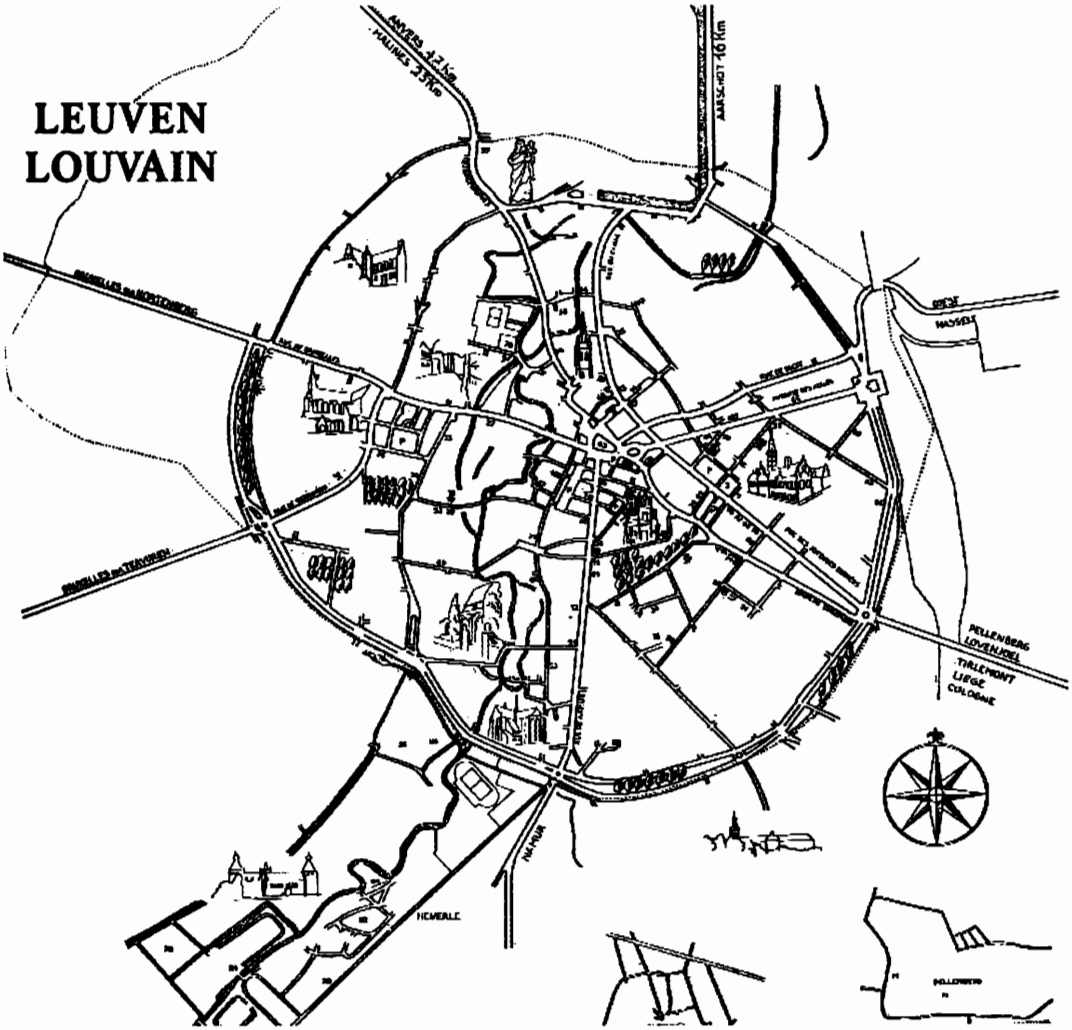

На цій мапі можна завважити в самому центрі міста зарис положення первісних оборонних мурів 12-го століття і цілком виразно видно місце пізніших оборонних мурів більшого Любену 14-го століття.

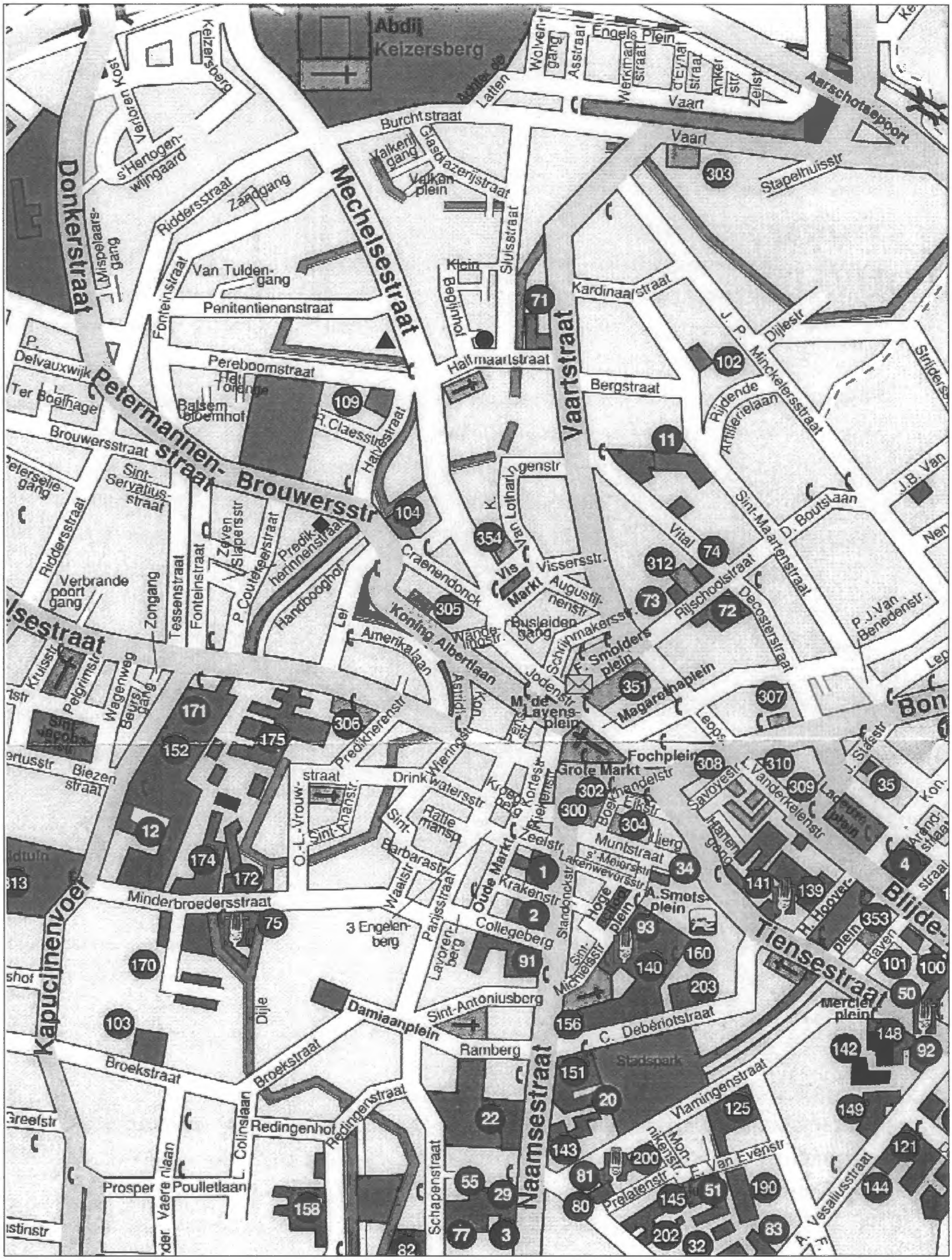

Мапа середмістя Лювену.
1 - Головний адміністративний будинок ЛКУ - Halle. 4 - Центральна Бібліотека. 300 - Ратуш. ▲ - Колеґія Св. Белярміна. ◆ - Український Студентський Дім. ● - Дім Апостольської Візитатури УКЦеркви.

LEUVEN

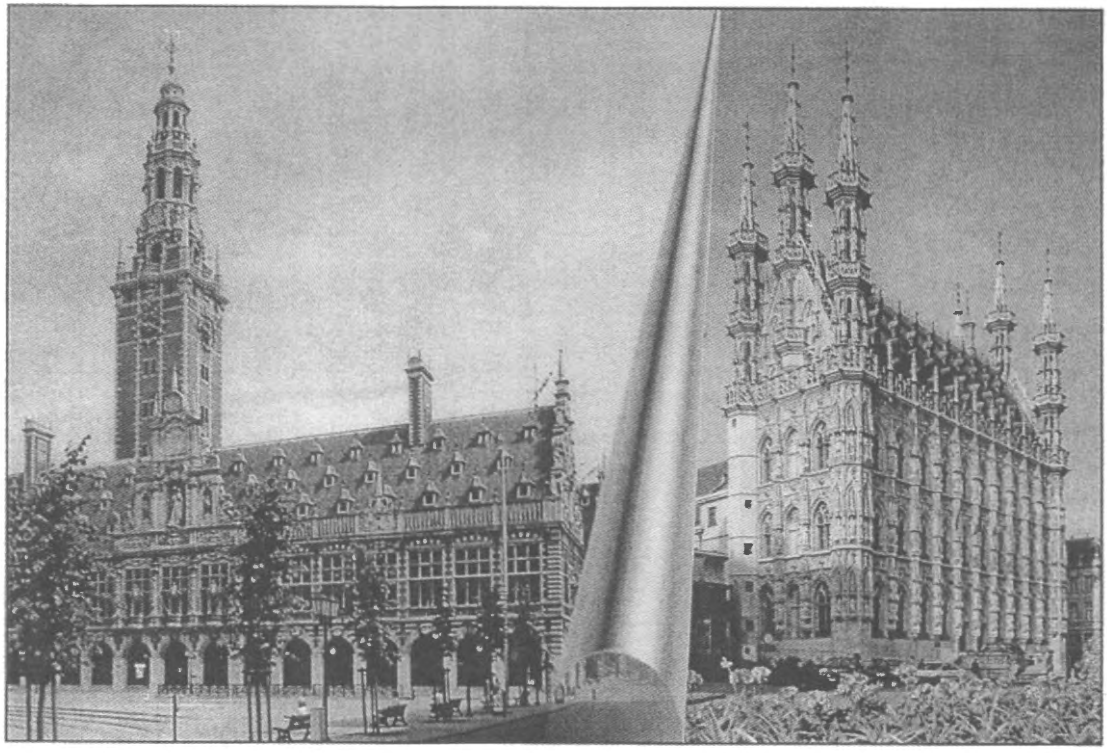

Бібліотека ЛКУ.

Ратуша м. Лювен.

Між двома війнами

Зенон Татарський

ДВАДЦЯТІ РОКИ

■ Перші українські студенти ЛКУ

Перша присутність українців у ЛКУ є безпосередньо пов'язана із запрошенням Митр. Андреєм Шептицьким бельгійських Отців Редемптористів та їх приїздом у Галичину 1912 р. Це правдоподібно призвело до контактів Митрополита Андрея зі славним бельгійським кардиналом Дезіре-Йосифом Мерсіє (колишнім професором філософії і основником катедри філософії у ЛКУ). Після Першої Світової Війни Кир Андрей тричі відвідував Бельгію і зустрічався з Кардиналом Мерсіє. Перші два рази у квітні 1921 і квітні-червні 1923 в обороні політичних й економічних прав Галичини, та у вересні 1925 року з нагоди його участи у Конференції Об'єднання Церков у Брюсселі. На груповій знимці єпископів і клеру, в першому ряді у центрі сидять поряд себе Митр. Андрей і Кардинал Мерсіє. 1923 року Митрополит Андрей перебував у Бельгії від місяця квітня до червня. Відтоді, у книзі визначних гостей Абатства Мон Цезар зберігається його підпис. Немає сумніву, що Митр. Андрей відвідав тоді у Лювені матірний дім фляманської вітки оо. Редемптористів і ЛКУ у товаристві Кардинала Мерсіє.

Згідно з домовленням із бельгійськими Отцями Редемптористами, щораз більше молодих українських редемптористських питомців приїздило до Бельгії на теологічні студії до католицької семінарії у Beauplateau. Згідно із римськими реєстрами ЧІН, що їх цитує Янік Фіренс (автор цінної магістерської праці про українських студентів у ЛКУ),

почавши від 1925 року, - приблизно 50 українських питомців студіювали у Beauplateau і деякі з них частинно у ЛКУ. У згаданому реєсрі можна знайти імена питомців і священиків, які відіграли поважну ролю у допомозі українським студентам у ЛКУ та у загально-церковному житті УГКЦ: о. Йосафат Корба у роках 1925-26 (згодом перший капелян українських студентів ЛКУ), о. Володимир Стернюк у роках 1927-30 (потім архиєпископ у катакомбах і голова Галицької Митрополії) та о. Володимир Маланчук (перший екзарх УКЦеркви у Франції 1962) і о. Філемон Курчаба у роках 1934-37 (єпископ у катакомбах), а також о. Максим Германюк 1934-47 (митрополит УКЦ Канади). Деякі із них належали до Любенської Провінції і немає сумніву, що причиною цього були їхні студії у ЛКУ.

У згаданому реєстрі, під роком 1927, подано прізвище Рудольфа Коченаша, який перервав студії теології у Beauplatea, а в роках 1930-35 закінчив у ЛКУ соціяльно-політичні науки. Інший студент, Юрій Горобійовський, розпочав студії інженерії у ЛКУ 1929 року і закінчив їх 1935 року. Під час писання цієї статті - вони ще між живими: Р. Коченаш живе у Торонто, а останній - у Балтімор, США.

■ Українська громада у Бельгії і ЛКУ

На початку 20-их років українська громада у Бельгії, хоч була малою, бо нараховувала яких 600 осіб, була проте досить активною, патріотичною і доцінювала значення університетських студій. У її проводі були ветерани українських визвольних змагань і колишні дипломати Української Народньої Республіки. Членом комітету для відбудови знищеної бібліотеки ЛКУ був граф Михайло Тишкевич тодішній амбасадор України у Ватикані. Він був також ініціятором заснування у ЛКУ катедри українознавства. Одначе, його дар на цю катедру не доповнив ніхто з інших добродіїв і з браку фондів - катедра українознавства в ЛКУ не стала реальністтю. Янік Фіренс згадує у своїй праці, що організована українська громадськість у Federation des Ukrainiens en Belgique звернулася із меморандумом датованим 26-го квітня 1923 року до Кардинала Мерсіє, щоб "...вказати на невідрадне положення українських студентів на чужині, які бажають, щоб їх допустили до бельгійських шкіл".

Українська громада напевно вже тоді знала про велику щедрість Кардинала Мерсіє супроти російських студентів і старалася, мабуть неуспішно, за подібну стипендійну програму для українців. Тут варто зазначити, що з тієї щедрости користали також під російською покришкою вихідці із центральних земель України, (малороси).

■ Фундація Кардинала Мерсіє

Дезіре-Йосиф Кардинал Мерсіє, католицький примас Бельгії, вславився, як герой, своєю поставою під час німецької окупації а також, як промотор єдности християнських церков. Він співчував російським утікачам з-під комуністичного режиму і бажав прийти з допомогою російським студентам у діяспорі. Він жив надією, що у той спосіб можна буде збудувати міст єдности між православними і католиками. За його ініціятивою у листопаді 1921-го року засновано харитативну організацію "Aide beige aux Russes", метою якої була допомога російським студентам-втікачам у діяспорі у формі стипендій у бельгійських університетах. Фонди надходили в першу чергу від самого Кардинала та із збірок між католицькими установами, від приватних осіб, закордонних організацій (Апостолят Єдности у Голляндії) і від Східньої Конґреґації (300,000 б.фр. на рік). Фіренс подає, що вже в академічному році 1921-22 призначено 42 стипендії, а в наступних двох роках - 80 і 104. Приблизно 60% тих стипендій призначені були на студії у ЛКУ. 1926 року відповідальність за цей стипендійний фонд перебрала комісія Східньої Конґреґації "Pro Russia".

У тому часі, отці Єзуїти перебрали опіку над російськими студентами у Бельгії. Поміж ними був молодий питомець Робер Журден, який студіював російську мову. Як студент теології у ЛКУ, він разом із професором ЛКУ о. Шарлем Ноблесом перебрали 1925 року керівництво існуючого російського студентського інтернату. Коли кількість студентів постійно збільшувалося, вони одержали чотиро-поверховий будинок старої броварні. Збираючи фонди вони поступово перебудували його на інтернат із 200 кімнатами. Так повстала Колеґія св. Белярміна при 161 rue de Malines. Ця Колеґія стала потім осідком українського студентського осередку при ЛКУ. ▮

ТРИДЦЯТІ РОКИ

■ Криза у Колегії*

Для Фундації Кардинала Мерсіє і Колегії св. Белярміна, 1931 рік став роком підсумків майже десятилітньої благодійної акції і праці в користь російських студентів-біженців із часів Першої Світової Війни. Студенти, що закінчили студії за гроші тієї фундації, не поверталися до Росії, як було в пляні, а губилися по різних країнах шукаючи зайнятости. Дуже часто вони залишалися у Бельгії і забирали бельгійцям їхні місця праці.

Моральний успіх для Католицької Церкви серед російських стипендистів був мінімальний. Протягом десяти років ця велика благодійна акція бельгійських та інших католиків не зуміла змінити у росіян їхнього протикатолицького наставлення, з яким вони не переставали жити. Дуже часто приходилось чути, що колишні російські студенти католицького університету і вихованці Колегії св. Белярміна займалися антикатолицькою діяльністю. Наївні сподівання на якісь навернення корінних російських студентів (поза кількома малоросами) - виявилися зовсім безпідставними.

Щоб поліпшити духовну опіку, - Фундація Кардинала Мерсіє звернулася до Комісії "Pro Russia" при Східній Конґреґації з проханням назначити до Колегії пароха східнього обряду. У цій справі, Комісія звернулася до монашого чину Редемптористів за допомогою і вони знайшли у своїх рядах ідеального кандидата в особі о. Йосафата Корби. Він знав французьку мову, бо виховувався у новіціятах у Бельгії, був місіонарем серед українців на Волині і робив заходи прибути до Любену на студії східної теології в ЛКУ. Із приїздом до Колегії, він влаштував там католицьку каплицю східнього обряду і зав'язав дуже добрі особисті взаємини з її дирекцією.

■ Переорієнтація на українців*

Отже, українське питання виринуло саме у тому часі, коли Комітет Фундації Кардинала Мерсіє рішився провести радикальні рефор-

ми у своїй стипендійній політиці. Почався пошук нових доріг, які краще відповідали б цілям Фундації. Отцеві Корбі про все це було відомо. Він був також добре ознайомлений із невідрадною долею українського студентства. Хоч це не належало до його офіційної місії, він вирішив використати для цієї справи своє добре знайомство з отцями Журденом і Ноблесом - керівниками Фундації і Колегії. Він підказав їм думку: - Чому не прийняти до Колегії українських студентів, що є католиками східнього обряду, тобто таких як знайомий їм уже кандидат Андрій Кішка? Пропозиція о. Корби, щоб відбути у цій справі зустріч із представниками організованої української громади у Бельгії була дуже сприємливою для Фундації.

Зустріч відбулася однієї неділі у серпні 1931 року в кабінеті о. Роберта Журдена. З українського боку були присутні представники Української Національної Ради у Бельгії: Дмитро Андрієвський - голова, який працював тоді інженером у фірмі Софіна у Брюсселі, і Микола Граб - секретар, магістер економії із Жамблю і власник підприємства у Брюсселі, як також 22-літній Андрій Кішка. Зустріч була дуже успішною і корисною для обох сторін. Наприкінці зустрічі о. Журден повідомив присутніх, що Фундація плянує прийняти на академічний рік 1931-32 п'ять українських студентів, а на наступний рік - 20. Він висловив деякі побоювання, чи українські студенти будуть добре почуватися серед такої великої кількости російських студентів, але запевнив Андрія Кішку, що у разі потреби буде їм постійно допомагати. Таким чином Андрій Кішка (агр.) став першим офіційним українським студентом ЛКУ, що був прийнятий до Колегії. В академічному році 1931-32 записався у ЛКУ на студії східньої теології о. Корба. На жаль, на початку академічного року Східня Конґреґація підшукала католицького священика східнього обряду росіянина і о. Корба, згідно з інструкціями УГКЦ, повернувся до Львова.

■ Російська реакція*

Поява українських студентів у Колегії занепокоїла її російських мешканців, тим більше коли вони завважили, що дирекція Колегії ставилася до них із симпатією. Назначення парохом українського католицького священика і будова католицької каплиці східнього обряду були для них несприйнятними.

Російського католицького священика (наслідника о. Корби) російські студенти уважали зрадником і не брали участи у його богослуженнях. Дирекція Колегії була дуже приємно заскочена, коли завважила, що новоприйняті українські студенти ставилися до російського священика з респектом і приходили до каплиці на відправи. Отже, в очах Комітету Фундації Кардинала Мерсіє, українські студенти поставили себе вище росіян. Немає сумніву, що будова католицької каплиці східнього обряду і постава українців - були вирішальними чинниками значного побільшення в наступному році української присутности у Колегії і ЛКУ.

Занепокоєні російські студенти підняли крик тривоги: о. Журден хоче їх насильно перетягати на католицизм! О. Журден, якого багаті родичі були головними меценатами Колегії, поставився мужньо супроти безпідставих і нетактовних особистих звинувачень і твердо станув на становищі, що не росіяни, а бельгійці є відповідальні за провід Колегії св. Белярміна. А симпатикам росіян у бельгійських колах Фундація Кардинала Мерсіє пояснив, що прийняття українських студентів, будова каплиці і присутність католицького священика східнього обряду не суперечать цілям Фундації і не шкодять інтересам Бельгії.

Незабаром назву організації Бельгійська Допомога Росіянам замінили на Університетське Огнище для Східних Слов'ян.

■ Національний Союз Українських Студентів у Бельгії*

Засновниками Національного Союзу Українських Студентів у Бельгії (НаСУС), який став членом Центрального Союзу Українських Студентів (ЦЕСУС), були 1929 року українські студенти з Буковини. Було їх приблизно 25. Більшість цих студентів (20) студіювали у Льєжі і тому там був осідок НаСУС. Інші студенти студіювали у Жамблю (3) і Антверпені (2). Тільки 4-ох із них закінчили студії (інж. Октавіян Лазар і арх.-урб. Андрій Кондрацький). На жаль, серед студентської громади заіснували серйозні міжусобиці і осінню 1931 року залишилося з тієї групи тільки кілька активних студентів. 15-го листопада 1931 року відбулися у Льєжі річні загальні збори НаСУС. Всі студенти з Лювену взяли у них участь. Ядро нового проводу обрано виключно з-поміж студентів ЛКУ: голова - Андрій Кішка і член управи - Михайло Сте-

пан. На підставі реалістичних сподівань, що лювенський студентський осередок незабаром значно побільшиться, рішено перенести осідок НаСУС до Лювену і кооптувати решту членів управи із новоприбулих. Цим рішенням відхилено загрозу ліквідації НаСУС.

Нова управа НаСУС, доповнена новоприбулими: Володимиром Душником і Миколою Дуткою, постановила активно включитися в акцію популяризації студій у ЛКУ серед академічної громади в Галичині. НаСУС здобув собі у цій пропонованій акції повну підтримку і співпрацю о. Корби та членів Адміністраційного Комітету Колегії. У переговорах з Комітетом встановлено всякі можливості і роди фінансової допомоги для майбутніх українських студентів, як також умовини, під якими цю допомогу будуть призначувати і згодом, будуть її продовжувати. (Гляди розділ "фінанси" у дальшому тягу цієї статті).

Користаючи з нагоди від'їзду до Львова о. Йосафата Корби, Комітет і НаСУС уповноважили його встановити контакти у цій справі з відповідними академічними і духовними чинниками Галичини.

■ Інформативна акція і висліди*

Після приїзду до Львова, о. Корба зосередив свої дії на Академічній Громаді. Він головно провів розмови з її душпастирем о. д-ром Миколою Конрадом. На підставі свого особистого досвіду, він обширно поінформував о. Конрада про надзвичайно сприємливі умовини студій у Лювені і передав йому повноважуючі документи від НаСУС і Комітету Колегії. У висліді цього, о. Конрад подав у лютому 1932 р. офіційну інформацію до галицької преси, а згодом, у дещо зміненій формі, подав додаткові оголошення. Приблизно у тому самому часі, НаСУС розіслав до української преси програму студій у ЛКУ. Крім того, Українська Національна Рада у Бельгії і НаСУС багато писали про ЛКУ у краєвих газетах. Немає сумніву в тому, що ця широко закроєна акція проводилася за відомом і підтримкою Митрополита Андрея Шептицького.

Впродовж трьох місяців Академічне Душпастирство одержало кількасот подань на студії у ЛКУ. Тільки мала частина заінтересованих кандидатів була готова платити вимагану оплату і їх могли відразу прийняти. Проте, велика більшість кандидатів, які походили із неза-

можних родин, старалася дістати знижки, або навіть повне звільнення від оплат. Отець д-р Конрад мав важке завдання у виборі відповідної кількости платних кандидатів. Він мав надію, що Фундація зможе взяти до уваги реальні фінансові обставини кандидатів, якщо бажає заповнити передбачену студентську квоту.

У переговорах, Комітет радо підвищив квоту із первісних 20 до 35 українських студентів. У доповненні, Комітет був готовий радикально переглянути свої пляни щодо фінансування і пішов на полегші для незаможних, але талановитих студентів. У своєму надзвичайно прихильному християнському наставлені до української справи, Комітет готовий був брати до уваги кількість 40-ка, а пізніше навіть 60-ти студентів.

■ Прихильні рішення Східньої Конґреґації*

Такі рішення Комітету на користь поважної кількости українських студентів у Колеґії мусіли бути затверджені Східньою Конґреґацією, а радше її Комісією Pro Russia. Після довгих старань та очікувань Комісія Pro Russia не тільки апробувала плян Комітету, але також ясно виявила радикальну зміну свого ставлення: "Бельгійська Допомога Росіянам" перестала існувати у користь "Університетського Огнища для Східних Слов'ян" - УОСС. Це рішення не було "паперовим": воно конкретизувалося у негайній розбудові будинку Колеґії. Комітет викінчив 50 нових кімнат на третьому і четвертому поверхах і розділив будинок на дві частини: одну для російських, а другу для українських студентів. Українцям призначено кращу частину будинку з окремою їдальнею і рекреаційною залею.

■ Пашпортні труднощі і поїздка о. Журдена*

Від львівського Академічного Душпастирства і поодиноких студентів надійшли алярмуючі повідомлення, що польський уряд створює перешкоди у видачі пашпортів наміченим студентам. Тому, о. Журден скерував свою енергію і офіційні та особисті контакти, щоб подолати ці перепони у його великих плянах благодійної акції на користь українських студентів. У великій пригоді став йому той факт, що його багата родина була співвласником газети La Libre Belgique.

Польський амбасадор у Брюсселі розумів силу преси і запевнив о. Журдена у своїй співпраці. Він зв'язався в тій справі з відповідними державними чинниками у Варшаві. У свою чергу, о. Журден налагодив контакти з внутрішними і зовнішними міністерствами Бельгії, як також з бельгійською амбасадою у Варшаві. Коли виявилося, що всі ці заходи можуть не дати своєчасних вислідів, о. Журден рішився поїхати в тій справі до Львова і Варшави. Він бажав познайомитися з місцевими українськими обставинами, зустрітися з деякими майбутніми стипендистами, з о. Конрадом, а щонайважливіше, зложити візиту його ексцеленції Митрополитові Андрееві Шептицькому. Наприкінці липня 1932 р. о. Журден виїхав у далеку і довгу дорогу. Після більше як одномісячного побуту на українській землі і після великих труднощів у Варшаві, о. Журден повернувся 1-го вересня до Лювену в товаристві великої, майже 30-членної, групи молодих українців. Згодом, після полагодження різних труднощів, прибули нові групи стипендистів. Крім того у Лювені появилися "на стипендії" незапрошені українські студенти з інших закордонних університетів.

■ Вписи у ЛКУ

У половині жовтня 1932 року, в Колегії жило понад 50 українських студентів і також о. Роман Хомин, якого митрополит Шептицький вислав до Лювену, як капеляна студентів. Три студентки були приміщені у будинку педагогії св. Ґертруди. Лювен став найбільшою українською студентською колонією у Західній Європі.

Реєстр Лювенського Католицького Університету в академічному році 1932-33 виказує, що наступні 53 українські студенти і 3 студентки (група 56) були перший раз зареєстровані у ЛКУ на таких факультетах:

Андрущак Володимир	інженерія	—
Баранський Роман	під.ін.інж.	—
Боднар Роман	сус-пол.	—
Брикович Еміль	під.ін.інж.	—
Винницький Роман	медицина	✓
Вільницький Михайло	фарм.	—
Власенко Мирон	медицина	✓
Галайчук Богдан	сус-пол.	✓
Горняткевич Марта	медицина	—
Горняткевич Йосафат	під.ін.інж.	✗
Городлівський Йосафат	під.ін.інж.	—
Граб Йосиф	під.ін.інж.	✓
Греголинська Марія	медицина	—
Грещак Михайло	медицина	—
Гуцуляк Василь	під.ін.інж.	—
Гураль Андрій	медицина	—
Демчук Микола	під.ін.інж.	✓
Держко Юліян	медицина	—
Деркач Богдан	медицина	✓
Дехник Олександер	медицина	✗
Диба Андрій	філол.	—
Дутка Микола	медицина	—
Душник Володимир	сус-пол.	✧
Звонок Володимир	комер.	—
Зятик Святослав	медицина	—
Казимира Богдан	сус-пол.	✓
Кичун Роман	медицина	✓
Кметик Володимир	комер.	—
Косий Борис	під.ін.інж.	—
Лебедович Роман	медицина	—
Лисишин Василь	під.ін.інж.	✓
Логин Ярослав	медицина	—
Лукасевич Петро	комер.	✓
Матвієйко Мирон	медицина	—
Мелех Павло	комер.	✓
Обушкевич Лев	медицина	✧
Павлусь Еміліян	медицина	—
Пацлавський Андрій	медицина	✓
Подляшецький Ярослав	сус-пол.	✓
Придаткевич Ярослав	медицина	—
Приходько Евген	комер.	✗
Процишин Жигмонт	сус-пол.	✓
Салдан Петро	під.ін.інж.	✧
Симко Степан	медицина	✗
Степаняк Роман	архіт.	✓
Столяр Іван	медицина	✓
Тимків Зенон	медицина	—
Тишинський Богдан	під.ін.інж.	✗
Тодорів Василь	під.ін.інж.	✓
Фалендик Роман	під.ін.інж.	—
Федерич Володимир	сус-пол.	—
Федишин Іван	медицина	—
Федоришин Мирослава	комер.	✓
Хомин Роман	о. археол	?
Чайковський Нестор	сус-пол.	—

— не здавав іспиту

✗ не здав іспиту

✓ здав іспит

✧ здав іспит з відзначенням

Дуже скоро виявилося, що 8 із новоприбулих студентів мали труднощі зі своїми фінансовими зобов'язаннями супроти Комітету. Тому НаСУС і Комітет Університетського Огнища для Східних Слов'ян - УОСС звернулися 15-го вересня із спільним Закликом до української громадськости Західньої України і на чужині за пожертвами. (Заклик залучений.) На жаль, на цей Заклик не було ні одного фінансового відгуку.

■ Виклади й іспити у ЛКУ

Присутність на викладах була обов'язковою. На деяких викладах студенти сиділи на нумерованих місцях і асистент професора появлявся під час викладів, щоби записувати порожні місця. За три невиправдані відсутності могли викинути з ЛКУ. Виклади тривали до половини травня. У періоді із кінця травня до половини червня, часом протягом кількох днів, треба було здати всі іспити. Невдача тільки в одному предметі означала повторення всіх іспитів на спеціяльній осінній іспитовій сесії. Поновна невдача - означала повторення року. Ті, що не здали у першій сесії діставали притулок на 'літню науку' у монастирях, а коли залишалися на резиденцію у Колегії - ходили їсти до недалекого монастиря Мон Сезар.

У Бельгії був надмір інженерів і університети застосовували політику 'пересіювання'. На інженерію треба було здавати вступний іспит, до якого, в першу чергу допускали абсольвентів гімназій математичного типу. Абсольвенти гімназій гуманістичного типу звичайно підготовлялися до іспиту у Підготовчому Інституті - Institut Preparatoir. Професором (а згодом директором) Інституту був ніхто інший як о. кан. Шарль Ноблес, президент УОСС. Всі 13 новоприбулі українські студенти, що бажали починати студії інженерії, вписалися до Інституту. Програма студій складалася з інтенсивного вивчання заавансованої середньошкільної геометрії і математики, які були у програмі бельгійських гімназій математичного типу. Це були важкі студії, які кували математичну бистроту ума. Іспити були ще важчі. На 13 "інженерів" з "групи 56" здали іспити тільки два студенти. Здається, що багато із них навіть не здавали іспиту.

На підставі реєстру ЛКУ, висліди студій "групи 56" були такі:

ФАКУЛЬТЕТ	КІЛЬКІСТЬ	%	ЗДАЛИ ІСПИТИ	%	НЕ ЗДАЛИ ІСПИТИ	%
Медицина	24	45	9	37	15	63
Педагогічний Інститут	13	24	5	38	8	42
Комерційні Науки	6	11	3	50	3	50
Сус./Пол. Науки	8	15	5	62	3	38
Інженерія	1	1	-	-	1	
Фармація	1	1	-	-	1	
Філологія	1	1	-	-	1	
Археологія	1	1	-	-	1	
Архітектура	1	1	1	100		
Разом	**56**	**100**	**23**	**41**	**33**	**59**

■ Аналіза вислідів першого року

Хто були ті молоді студенти, що опинилися на чужинецькому університеті без знання, або без достатнього знання французької мови? За соціяльним походженням на 56 студентів було: 23 (41%) виходців із сіл, 8 (14%) дітей священиків, а решта 25 (45%) були діти міської професійної інтеліґенції, підприємців та урядників. На підставі перегляду успіхів у студіях, діти священиків мали найкращі успіхи на іспитах, тоді як виходці із сіл мали дещо менші успіхи, як решта студентів. Виходці із сіл правдоподібно були також у групі незаможніх, які покидали науку через фінансові труднощі. Зате, заможні, які не звикли до твердої праці, виїздили протягом академічного року. На 28 студентів, що приступили до іспитів-здали їх 23 або 82%. Це надзвичайно гарні висліди, коли порівняти їх із подібними вислідами (35%) бельгійських студентів.

Причин чому 28 студентів не приступили до іспитів - було декілька. Тяжкі іспити і незнання чи нездібність вивчити французьку мову, хоч бельгійські священики давали, регулярно і даром, лекції мови у Колегії. Вже у першому семестрі виявилося, що підготовка у технічних предметах, що її студенти одержали у краєвих ґімназіях - була незадовільною, і Колеґія мусіла наймати репетиторів. Із 26 заможних студентів, які зобов'язалися платити повну оплату, 15 покинуло Колегію протягом академічного року і виїхали додому, бо не бажали марнувати у її діловій атмосфері "літ академічної свободи". Декілька студентів не могли платити своїх зобов'язань, а Комітет не міг дати їм більших пільг. Усі вони мусіли перервати студії (одному оплатили дорогу додому). А найсумніше було те, що Комітет усунув з Колегії за лінивство і негідну поведінку 5 студентів, які мали повну стипендію. Тому лише 20 студентів із первісної "групи 56" вписалися до ЛКУу наступному академічному році 1933-34.

НаСУС старався впливати на студентів, щоб вони вчилися і дотримувалися регулямінів Колегії (гляди наприкінці статті) і щоб вони не заплямили доброго імени українського студента і українців в очах членів Комітету. У деяких випадках, НаСУС, у міру своїх можливостей обороняв студентів, які мали труднощі у комунікації з дирекцією і Комітетом Колегії. Члени Комітету Колегії, у висліді неповного здійснення їхніх сподівань, із значно меншим ентузіязмом почали ставити-

ся до масової допомоги українським студентам. Все ж таки, успіхи були: 23 студенти або 82% тих, що приступили до іспитів, - здали їх, а два медики здали навіть з відзначенням. Прийшов час на передумання і консолідацію. Вже під час академічного року, багато новозбудованих кімнат у Колегії були порожніми, але робити заходи щоб їх заповнювати у наступному академічному році новими українськими студентами, - Комітет не збирався.

Чи могло Академічне Душпастирство зробити кращий підбір кандидатів на студії у Лювені? Чи Комітет, під впливом НаСУС, нерозважно набрав "кількість", якою пізніше не вмів провадити? Чи міг краще впливати на студентів НаСУС? Як вислід, російські студенти відзискали, хотяй частинно, свої попередні впливи.

У недавній акції збирання інформації про всіх студентів, удалось довідатися про долю багатьох із "групи 56". Закінчили в ЛКУ чи в інших університетах (в дужках): медицину - 6 (4), інженерію - 2 (2), сусп.-пол. науки - 3, дентистику - 1, комерційні науки - 2 (3), агрономію - 1, архітектуру (1). Отже із "групи 56" закінчили студії у ЛКУ 15, а на інших університетах 10 студентів.

Молодий священик о. Роман Хомин не міг собі здобути серед студентів відповідної поваги і духовного авторитету. Незнання французької мови обмежувало його ефективність у відносинах з бельгійцями. Спроби співслужити зі старшим католицьким священиком східного обряду, росіянином о. Кузміном (колишнім адвокатом з Москви), були неуспішні. Співаючи відправи російським православним напівом, о. Кузьмін нарікав на галицькі напіви о. Романа. Напочатку наступного академічного року, о. Роман Хомин повернувся до Львова, а о. Кузьмін, коротко після того, покинув Колегію.

■ Громадська діяльність*

Українські студенти дуже швидко організували хор, який складався із двадцяти п'яти до тридцяти співаків у народніх козацьких одягах. Хором диригував Роман Степаняк, студент архітектури, який, із-за браку факультету архітектури у ЛКУ, студіював у Брюсселі. Створилася також мала група українських танців (8 до 10 осіб - між ними всі три студентки), якою провадив студент медицини Ярослав Логин. Обидва

ансамблі дали у Любені великий концерт для загальної публіки, який розголосили великим транспарентом, що був розтягнений над однією з головних вулиць міста. Подібні концерти з великим успіхом студенти дали у Брюсселі, Куртре та в чотирьох інших містах Бельгії. У Колегії студентська громада відсвяткувала концертами чотири великі свята: Різдво, Великдень, 22-го січня і 1-го листопада, на які була запрошена і взяла чисельну участь українська громада Бельгії.

З ініціятиви НаСУС студенти працювали у гуртках культури, спорту (руханка), декорації (своїх приміщень в українському стилі), нав'язали зв'язки з Національною Унією Бельгійських Студентів, Федерацією Католицьких Студентів та з іншими чужинецькими студентами в "Інтернаціональному Сальоні" - Cercle Internationale. Вони часто дописували до студентської преси, ініціювали створення Товариства Бельгійсько-Української Приязні і вислали представників на конґрес Пакс Романа. Українська прусутність у Любені замітна була також тим, що студенти носили стилізовані студентські мазепинки.

Ця многогранна діяльність частини українських студентів здобула подив у членів Комітету Колегії, інших студентів, у ЛКУ, у Любені та у містах де вони виступали. Одначе, невідповідна поведінка інших українських студентів мала протилежний вислід. Тому було б добре пригадати, що у правому горішньому куті спільного Заклику НаСУС і Комітету Університетського Огнища для Східних Слов'ян видніло влучне мотто:

Добуте довіря й пошану серед чужих
збережуть або зруйнують тільки свої.

Отці Ноблес і Журден цікавилися діяльністю української громади у Бельгії і подіями у Галичині. Їхню увагу привернула масова 100,000-на маніфестація "Українська Молодь Христові" у Львові. Вони здавали собі справу з того, що хто знає, чи Католицька Церква у Бельгії могла б зорганізувати подібну маніфестацію. З цього приводу вони вислали о. Конрадові ґратуляційну телеграму.

■ Після апотеози

Після бурхливого академічного року 1932-33 - тільки 28 українських студентів і 2 студентки зареєструвалися у ЛКУ. З того, 23 студенти жили у Колеґії, а студентки жили у педагогії св. Ґертруди. У місті Лювені перебувало ще 5 колишніх студентів, які не вписалися до ЛКУ. Вони працювали і дехто із них у наступних академічних роках, знову вписався на студії у ЛКУ.

У наступних роках майже всі успішні студенти продовжували свої студії. Одначе, кількість українських студентів зареєстрованих у ЛКУ меншала з кожним роком, тому що допливу нових студентів майже не було.

У періоді 33-37 академічних років студенти успішно продовжували свої інтернаціональні і соціяльні контакти з іншими студентськими організаціями, що діяли на терені ЛКУ. Міжнародні студенти обрали Андрія Кішку президентом Cercle Internationale. Володимир Душник і Андрій Кішка дописували про Україну і про українських студентів у ЛКУ до бельгійської (студентської і загальної) преси, як також до крайових газет. Студентський хор, у зменшеному складі, продовжував свої успішні виступи під диригентурою Степана Симка. (Степан Симко був одним із незаможніх кандидатів, якому признано повну стипендію як майбутньому диригентові хору. Перед від'їздом до Лювену, виявилося на авдієнції у митр. Шептицького, що він не має достатньо грошей, щоб купити квиток на поїзд. Митрополит, помимо протестів Степана, що це забагато, вручив йому 220 злотих.) Не маємо інформації про те, чи танцювальний ансамбль продовжував свою діяльність.

Українська студентська громада мала свого "придворного" професійного фотографа Богдана "графа" Тишинського. Його знамениті фотографічні репортажі були можливі тому, що Богдан, на своїому мотоциклі у товаристі неодного "лювенця" проїздив Бельгію вздовж і впоперек. (Покійний Богдан залишив у Милвокі у своєї доні Уляни знаменитий альбом, де зберігається понад 250 фотографій "лювенців", Лювену і Бельгії. Пані Уляна ласкаво дозволила, а його син Ярема уможливив нам, покористуватися його спадщиною.)

Добра постава і визначні успіх у студіях позісталих українських студентів зберегли доброзичливе відношення між ними і Комітетом УОСС. Тому, ідею заснування Комітету Бельгійсько-Української При-

язні - "Pro Ucraina" дуже позитивно сприйняли члени Комітету УОСС. Отець кан. Шарль Ноблес, президент Комітету, листом із 2-го лютого 1934 року просив ієрархів УГКЦ надати Комітетові Приязні свій патронат. Згодом, на авдієнції у кардинала Ван Руї, він одержав також і його патронат.

Однією з основних проблем Комітету був брак одного капеляна, сприємливого і для росіян і для українців. Всі згадували о. Йосифа Корбу і Андрій Кішка звернувся до нього листовно з пропозицією повернутися до Колегії. Однак о. Йосиф не міг її прийняти без дозволу своїх зверхників. Комітет брав теж під увагу, як ідеального капеляна, якогось священика Єзуїта, який не був би ані поляком, ані росіянином, ані українцем. Андрій Кішка інформував про це Митрополита Андрея. Не відомо чи ця важлива справа духовної опіки була задовільно розв'язана.

Владика Николай Чарнецький ЧНІ, перший єпископ з рядів українських оо. Редемптористів, майже що року (1931, 1932, 1933, 1935) приїзджав з візитацією до українських питомців у семінарії у Beauplateau. Там, з великими церемоніялами східнього обряду, Владика Чарнецький висвятив ряд питомців на священиків. 1935 рооку Владика зустрінувся там із деякими українськими студентами ЛКУ. Справа напливу нових студентів на студії у ЛКУ, і тим самим збереження там сильної української присутности, була темою розважань. Владика Николай порадив їм звернутися у цій справі до о. прелата Йосифа Сліпого, ректора Богословської Академії у Львові. Нав'язуючи до цієї зустрічі, голова НаСУС, Андрій Кішка звернувся листом до отця ректора Йосифа Сліпого з пропозицією створити у Західній Україні фонд для студій у ЛКУ. Головними кандидатами на стипендії мали б бути здібні абсольвенти Малої Семінарії - переможці відповідного конкурсу. Відповідь о. Йосифа Сліпого прийшла з Віши, Франція, де він тоді перебував на лікуванні: "Ваші пляни добрі, лише знайдіть людей, які провели б їх в дію. Найкраще, якщо б самі любенські українські студенти розвинули агітацію в краю і заграницею. Я радо Вам поможу, але сам вести Вашого діла не можу прямо задля великого навалу праці і браку часу. В Галичині велике зубожіння так що і 65 зол. місячно це великі гроші." Цього ж року, Осередок офіційно відвідала сенатор Олена Кисілевська, яку двічі обирали членом Польського Сенату (1928-35).

1935 року студії закінчили перші чотири студенти із "групи 56": Володимир Душник, Богдан Казимира і Жиґмонт Процишин з відзначеннями, а Богдан Галайчук з великим відзначенням. Дипломи також одержали "ветерани" Рудольф Коченаш та Андрій Кішка.

Пізніший студент Іван Вергун, який приїхав до Бельгії із Праги 1936 року, так описав у Визвольному Шляху з 1974 року обставини, у яких студіювали українські студенти у цьому часі:

> "Лювенці", так як звали наших хлопців земляки з Брюсселі, заробляли (за виїмком 3-ох стипендистів) на студії і утримання по-різному. В Колегії св. Белярміна одні займалися прибиранням кімнат у суботи і центральним огрівання, інші - обслуговували при столах студентів, мили і товкли посуд і кожного ранку прислуговували до латинської Служби Божої. Ті, що жили поза Белярміном, кольпортували студентські бюлетені, доглядали студентських домівок, організували різні розваги для студентської братії, в тому й доповіді і танцювальні вечірки."

Не дивно, що на академічний рік 1936-37 зареєструвалося у ЛКУ тільки 12 українських студентів і 2 студентки. Це в основному була велика група медиків і деякі студенти, що 'зашпорталися' на іспитах і мусіли повторювати роки.

■ Бельго-Українсько-Голляндський Стипендійний Фонд ім. митр. Шептицького

Перебування студентів у Колегії було зумовлене зобов'язаннями платити оплату в такій чи іншій формі. Спроби створити стипендійний фонд, чи виєднати поодинокі стипендії для українських студентів - із різних причин не увінчувалися успіхами.

Думка про це не покидала молодого випускника ЛКУ, який виїхав на професійну працю до Голляндії. З голляндської преси він довідався про о. H. van Keulen-a, члена дирекції католицької організації Apostolaat der Hereniging (l'Apostolat de l'Union). Восени 1936 року він звернувся листовно до нього з проханням прийняти його на авдієнцію. Отець H. van Keulen зустрінувся з Андрієм Кішкою 6-го листопада 1936 року і авдієнція тривала дві години. Він поінформував гостя про те, що його

благодійна організація ще з 1925 року є ознайомлена з діяльністю митрополита Андрея Шептицького, зокрема, на полі церковного об'єднання, і що на прохання митрополита Шептицького, Апостолят Об'єднання дає щорічно фінансову допомогу Українській Греко-Католицькій Церкві. У результаті розмови, о. van Keulen зацікавився долею українських католицьких студентів. (У повоєнний час Апостолят утримував Українську Богословську Семінарію у Кулемборгу, Голляндія.)

Вже три дні згодом Андрій Кішка виготовив і вислав на адресу Апостоляту обширний меморандум про доцільність уфундування однієї, або більше стипендій для українських студентів. Він запевняв Апостолят у тому, що доля українських студентів 'близька серцю' митрополита Андрея Шептицького і що Митрополит в особливий спосіб цікавиться українськими студентами у ЛКУ. На відповідь прийшлось чекати аж до березня 1937 року, але була вона позитивною. Голляндська сторона зобов'язалася уфундувати три стипендії на студії у ЛКУ в академічному році 1937-38, а згодом, кожного року додавати одну стипендію, до 5 стипендій максимум. Це мало бути реалізоване під умовою подібної фінансової участи бельгійської та української сторони. Бельгійська сторона зобов'язалася давати стипендії у формі університетських оплат, книжок і коштів прожитку у Колегії. Спроби заанґажувати англійську участь у Фонді - не мали успіху.

Андрій Кішка повідомив про це митрополита Шептицького і Митрополит вислав листа подяки панові Van Haastert, в якому змалював невідрадні студійні обставини в Польщі для українських студентів. Андрій Кішка одержав також листа подяки від митрополита Андрея і запрошення прибути до Львова у справі українського фінансового вкладу у згаданий Фонд. Наприкінці липня Андрій Кішка приїхав до Львова, де протягом одного тижня був гостем Митрополита у його резиденції при катедрі св. Юра. Після приїзду, мирополит Андрей окремим листом поручив Андрія Кішку визначним громадянам галицької землі, а саме: панам Юліянові Шепаровичеві і Андрієві Палієві, д-рові Евгенові Храпливому, сенаторам Юліянові Павликовському і Миронові Луцькому та о. д-рові Миколі Конрадові.

Щойно після літніх вакацій, 3-го вересня 1937 року, у приміщеннях "Сільського Господаря" відбулися сходини представників українських підприємств у справі Бельго-Українсько-Голляндського Стипендій-

ного Фонду. Репрезентовані були: "Сільський Господар", "Маслосоюз", "Центросоюз", "Народна Торгівля" і банк "Дністер". Присутніх поінформували про Фонд і про те, що митрополит Андрей Шептицький рішив дати на ту ціль подвійну суму від тої що її ухвалять поодинокі підприємства. Згодом кожний із представників здеклярував на Фонд від свого підприємства по 250 зл. річно, платних протягом наступних 5-ти років. Намічено також умови надавання Фондом стипендій:

1. Фонд матиме право рішати кому буде уділятися стипендію,
2. Фонд, згідно із пляном, буде керувати діями стипендистів під час студій, і
3. Після закінчення студій стипендисти зобов'язуються повернутися в Україну.

У жовтні 1937 року, сім недавніх українських випускників ЛКУ, які вже працювали у Галичині, Богдан Галайчук, Богдан Казимира, Рудольф Коченаш, Жиґмонт Процишин, Павло Мелех, Ярослав Подлящецький і Степан Симко вислали до Апостоляту Об'єднання спільного листа подяки у голляндській мові.

Осідком Бельго-Українсько-Голляндського Стипендійного Фонду став Лювен і членами першої дирекції назначено Van Haastert-a, о. Р. Журдена і Андрія Кішку, якому доручено підшукати кандидатів на стипендії для пізнішого рішення майбутнього жюрі.

Із одержаних фондів, в академічному році 37-38 признано 6 повних стипендій і 4 пів-стипендії. Першим стипендистом, який після прибуття з Чехословаччини, вже рік старався одержати допомогу від бельгійських та українських чинників, - був Іван Вергун (агр.). Іншими стипендистами стали новоприбулі студенти Богдан Дрогомирецький (сус.-пол.), Ярослав Кальба (пол.-екон.), Теодор Мартищук (агр.хх) і Микола Матвіїв (пол.-екон.). Чому три останні стипендисти покинули студії після одного або двох років - невідомо. Зі стипендій скористався також уже студіюючий Михайло Степан (мед.) і успішний студент із "групи 56" Жиґмонт Процишин (др.екон.), який повернувся на студії. Повернувся також на студії комерційних наук Андрій Кішка як стипендист надзвичайної стипендії "Сільського Господаря" і як його репрезентант перед бельго-голляндськими рільничими асоціяціями. Помимо відходу з ЛКУ деяких українських студентів їхня кількість зросла з 14 до 17. Пожвавилося українське життя у Лювені і в Колегії

св. Белярміна. У наступному 38-39 академічному році цю стипендію одержав також колишній студент "групи 56" Микола Демчук (комер.).

Весною 1939 р. закінчили медичні студії 4 студенти з "групи 56": Роман Винницький, Марта Горняткевич, Володимир Кишакевич і Іван Столяр. З причини однорічної перерви у студіях, рік пізніше ще два члени "групи 56" Богдан Деркач і Лев Обушкевич одержали докторські дипломи. Цього ж року, Комітет і студенти відсвяткували у Колегії 10-ліття НаСУС.

А хто був у проводі НаСУС під час вище згаданих років? Після Андрія Кішки, головами були: Василь Тодорів (35-37), знову Андрій Кішка (37-39) і Микола Демчук (39-41). НаСУС займався дальше координацією дій і репрезентацією української студентської громади у Колегії і у ЛКУ. Архіви НаСУС, на жаль, не збереглися, вони пропали під час війни.

■ Війна

Друга Світова Війна перервала наплив нових студентів з України. Одначе, у жовтні 1939 року у ЛКУ появилися дві українські сестри - василіянки Марія Макрина Худяк і Галина Марія Туркало. Впродовж трьох років вони з відзначенням закінчили агрономію і виїхали до Аргентини. (Сестру Марію Туркало обрали 1977 року третьою дорадницею і генеральною секретаркою Генеральної Капітули сестер чину св. Василія Великого. Згодом цю саму відповідальність виконувала сестра Макрина Худяк.)

Також у жовтні 1939 року на вищі теологічні студії у ЛКУ вписався молодий священик редемпторист, абсольвент Католицької Богословії у Beauplateau (і частинно ЛКУ), отець Максим Германюк ЧНІ. Він "золотими буквами" вписався у реєстр ЛКУ. Його наукові праці писані у ЛКУ в періоді 1942-47 років стали джерелом, з якого пізніше черпали мудрість професори богословських семінарій і ЛКУ.

У воєнному часі 39-45 років у ЛКУ щораз менше студіювало українських студентів. Українську присутність у ЛКУ в академічному році 1944-45 репрезентували тільки о. Максимом Германюк і Микола Демчук (кінчав докторат екон.). Тільки о. Максим Германюк став цією безперервною ниткою, що на переломі років 1944-46 в'язала два періоди існування у Лювені українського студентського осередку при ЛКУ.

■ Доля Колегії Св. Белярміна

Фізичне 'діло рук' о. Роберта Журдена і його співробітників, будинок Колеґії, - розбила бомба 1944 року. Там пропали архіви НаСУС та інші документи про українських студентів. Отці Журден і Ноблєс залишилися приятелями українських студентів і 1946 року допомогли відновити для них стипендійний фонд. ▮

ФІНАНСИ

■ Основні умовини

Коли мова про кошти студій у ЛКУ, що їх українські студенти у 30-их роках були зобов'язані платити, - то маємо на увазі "пакет", що їх запропонувала Колегія св. Белярміна. Вплачуючи 4,500 б. фр. (місячними ратами) студент одержував під час 9-місячного академічного року: помешкання (окрему кімнату), харчі, покриття всіх університетських оплат та книжки. Немає сумніву, що існувало домовлення між ЛКУ і Колеґією, на підставі якого ЛКУ надавав, за посередництвом Колегії, "гуртові ціни" на університетські оплати для "східних слов'ян". Невідомо скільки коштував у той час такий "пакет" бельгійців, або тих українців, що з різних причин опинилися поза мурами Колегії. Одначе у "Заклику" НаСУС до "Всього Українського Громадянства" 1932 року подано, що у Колегії "...студії коштують значно дешевше (около 45-50%) чим це виносилоби приватно".

Сума 4,500 б.фр. становила у той час 1,125 польських злотих або 225 амер. долярів і була поважним видатком. У той час звичайний міський робітник у Польщі заробляв менше, як 1,000 злотих на рік, тоді, коли приходи українських робітників і селян, яких не допускали у Польщі ні на підприємства у містах, ні на урядові посади, - були багато менші. Крім того, це був час т. зв. великої депресії у світі і всюди існувало велике безробіття. Нераз наш селянин, який хотів забезпечити своїм дітям "краще майбутнє" висилаючи їх на студії до університету, продавав декілька "моргів" поля, щоб оплатити їхні університетські студії і про-

житок. Через те, студії у ЛКУ на частинних, а тим більше на повних стипендіях - були у той час великою нагодою для наших студентів здобути університетську освіту.

Звичайно, студенти першого року студій не одержували стипендій із Колеґії св. Белярміна і мусіли платити повну оплату. Це правило ввели для того, щоб зменшити риск для добродіїв-спонзорів (в основному Східньої Конґреґації), які не хотіли витрачати грошей на неуспішних студентів, а також для того щоб студент доказав, що він зможе дати собі раду зі студіями у ЛКУ. Тому часто, крім студій, бідніші студенти мусіли фізично працювати у гуртожитку, або у бельгійських підприємствах.

■ Стипендії для "Групи 56"

Із "групи 56" тільки 26 студентів зобов'язалися платити повну оплату. Із різних причин, аж 15 із них покинули Колегію і студії під час першого академічного року. 10-ом студентам признано повні стипендії, на жаль, п'ять з них цю стипендію стратили з вищезгаданих причин. 20 студентів одержували частинні стипендії із призначеного на ту ціль фонду у висоті 25,000 Б.ФР. Частинні стипендії не могли бути великі. Їх середня сума виносила 1,250 Б.ФР. на студента і була тільки малою частиною повної оплати (4,500 Б.ФР.). Отже загальна сума стипендій уділених 30-ом студентам з "групи 56", Фондом Кардинала Мерсіє в академічному році 1932-33, виносила приблизно 60,000 Б.ФР. Коли взяти до уваги фонди, що їх Колеґія витратила на викінчення і умеблювання 50-ох кімнат для українських студентів, тоді повний фінансовий вклад задля 23-ох успішних студентів був би набагато вищий. Не дивно, що Комітет рішив не приймати і тим більше не давати стипендій новим українським студентам.

У наступному академічному році 1933-34 у Колеґії жило тільки 19 українських студентів. Один новоприбулий студент платив повну оплату, а інші платили знижені оплати в такому розподілі: 6 по 3,000 Б.ФР., 4 по 2,700, 1-2,500, 1-2,400, 3 по 2,000. Три студенти одержували повні стипендії. Колеґія дала цим 18-ом студентам стипендій на суму 41,400 Б.ФР. Майже всі студенти здали іспити і пізніше успішно продовжували студії.

Припустивши, що висота стипендій була подібною і в наступних академічних роках, і достосувавши їх до щораз меншої кількости студентів, загальна сума цих стипендій у роках 1934-38 могла становити приблизно 100,000 б.фр. У висліді - загальна сума стипендій у роках 1932-38 могла становити приблизно 200,000 б.фр. (60,000+40,000+ 100,000). У тому періоді 22 українські студенти успішно закінчили студії дипломами.

■ Стипендії Бельго-Українсько-Голляндського Фонду

Почавши з академічного року 1937-38 Б-У-Г Фонд давав стипендії українським студентам приблизно у такому розподілі: по три повні з Голляндії і Бельгії як також 7,000 б.фр. (1,750 злотих) з Галичини. Інж. Кішка твердить, що це дало можливість призначити 6 повних стипендій і 4 пів-стипендій, і ці стипендії були більші (5,500 б.фр.) як попередні стипендії, що їх давала Колегія і вони "...позволяли українським стипендистам жити в Колегії на рівні бельгійських студентів". На початку академічного року 1939-40, з уваги на спалах війни -припинилася галицька стипендія, а на початку 1940-41 бельго-голляндська.

Треба ствердити, що в академічному році 1939-40 не було достатньої кількости українських студентів у ЛКУ, щоб належно використати ці стипендії. Отже, повна сума стипендій, що Б-У-Г Фонд дав за ввесь час його існування - не могла бути більшою як 120,000 б.фр. Успішно студіювали і закінчили студії тільки 5 студентів. ∎

Внесок фінансових даних - Борис Ващук.

ВИСНОВКИ

Чи студії у ЛКУ були корисні?

Під оглядом доступності - так, бо у Польщі не всі студенти були б допущені до університетів. Під оглядом фінансовим - для стипендистів так, а для тих, що платили повні оплати? У тридцятих роках, кошт студій під час одного академічного року у Львівському Університеті для позамісцевого студента міг бути: університетські оплати - 300 зл., помешкання і харчі ("на станції") - 700 зл., книжки та різне - 200 зл., разом 1,200 зл. У Любені кошт повищого був 1,125 зл. + подорож - 200 зл. різне - 100 зл., разом 1,425 зл. Кошт студій, без стипендії, у Любені був дещо вищий, одначе там була більша можливість заробітку під час студій. Насувається думка, що неуспіхи доволі великої кількости студентів "групи 56", у роках 1932-33 не дозволили більшій кількости українських студентів використати надзвичайну нагоду одержати фінансову допомогу для здобуття університетської освіти в одному із славних европейських університетів.

Яких результатів бажали добитися спонсори , або "ктитори і благодітелі" великими коштами і відданою працею для молодих українських студентів?

У багатьох зверненнях, документах і листах того часу різних духовних і світських осіб, як також організацій - провідною ідеєю в основному було: (як приклад)

> "...шляхом бездоганної, світлої поведінки провідників і добрим впливом довкілля (Колегії і ЛКУ) формувати українську католицьку мирянську еліту - на жаль, тепер так мало чисельної серед українців. Після набуття технічних знань й інтелектуального та католицького морального виховання, ця еліта могла б з гідністю і глибокою любовю віруючої людини благородно діяти у своєму майбутньому середовищі в Україні".
>
> "...молоді люди...,що стануть на службу народу і віддячуться йому сторицею".
>
> "...тільки через тяжку працю і духовне відродження зможе український нарід сповнити йому призначену місію." (на Сході Европи).

Le but de la Fondation étant non pas de procurer une éducation quelconque, mais de préparer une élite chrétienne intelectuelle et sociale, les pensionnaires du Foyer sont soumis à un régime et à une discipline qui suppose en eux du charactère et de l'idéal".

Коли 'статистично' відсіяти 15 студентів із "групи 56", які під час першого року покинули студії і вилучити також тих 5, що їх видалили з Колегії, тоді можливо дати позитивну відповідь: сподівання ктиторів і благодітелів - у великій мірі виправдалися.

Із перегляду повної табелі особистих даних та з окремих життєписів колишніх студентів поміщених у цій Книзі, читач сам може зробити певні висновки, бо автор цієї статті, за малими вийнятками, не мав змоги особисто знати 'передвоєнних' студентів. Із цих даних можна довідатися про те, що велика більшість стипендистів повернулася, бодай на короткий час в Україну перед війною і під час Другої Світової Війни, працювала професійно на відповідальних становищах і діяла в очікуваному від них дусі. Декілька із колишніх студентів ЛКУ залишилися в Україні під комуністичним режимом і гідно вписалися в історію України, як герої боротьби з окупантом: Владика Володимир Стернюк, Владика Філемон Курчаба, д-р Роман Винницький і д-р Володимир Кишакевич. У діяспорі слід відмітити: Митрополита Максима Германюка, Андрія Кішку, Володимира Душника, Богдана Галайчука, Івана Вергуна, Богдана Казимиру, Миколу Демчука, Ярослава Кальбу, о. Йосифа Корбу, Степана Симка і сестер Василіянок.

Із віддалі далеких років важко робити висновки відносно браку відповідної рідної духовної опіки для так великого числа студентів. Однак, не можна оминути цієї теми. "Посв'ятою" одного відданого і франкомовного українського священика, УГКЦерква мала можливість змінити хід повище згадуваних подій 1932-33 років. Таким священиком був о. Йосиф Корба. На жаль місія на Волині була важливішою. Із перегляду доступної документації того часу та з розмов із ще живими тодішніми студентами не можна було довідатися про причини, чому Колегію св. Белярміна не відвідували наші питомці чи отці редемптористи з Beauplateau. Також немає згадки про відвідини Колегії Владикою Николаєм Чарнецьким у час його кількакратних візитацій у Beauplateau.

Важливими "акторами" тодішньої української присутності у Колегії св. Белярміна і ЛКУ були покійні вже отці Робер Журден (+1952) і Шарль Ноблесс (+1959). Вони були приятелями України і вірили у можливість виховати для України українську католицьку еліту. Вічна їм пам'ять. (Коли автор цієї статті разом із Зеноном Легедзою і Володимиром Козачинським училися в роках 1947-48 у Підготовчому Інституті, вони завважували, що о. кан. Шарль Ноблес ставився до них з особливою симпатією. Тоді вони ще не знали чому.)

Головний "актор" того часу, Андрій Кішка, живе у час писання цієї статті у Місті Квебек у канадській провінції цієї назви. Дня 23-го жовтня 1999 року він відзначав свої 90-ті роковини з дня народження і одержав спеціяльною поштою побажання многих літ від нашого Товариства. Він по сьогодні живе високими ідеалами, які керували його невтомною многолітною діяльністю на користь і благо українського студентства. Він був тим знаменитим ініціятором і "посередником", який умів "продавати" чужинцям "за гроші" ідею, що коли Україна має відіграти світлу місію на сході Европи, треба інвестувати у виховання молодих ідейних кадрів у західних католицьких університетах, а головно у ЛКУ. Пропагуючи невідрадне становище українських студентів і України, він зумів здобути для них серед чужинців багато приятелів.

Безперечно, що великий вплив на хід вищезгаданих подій мав Митрополит Андрей Шептицький. Він був знаний у найвищих церковних колах Бельгії і Голляндії, як подвижник церковної єдности. З його ініціятиви повстали: харитативна організація Апостолят Об'єднання у Голляндії, вітка східнього обряду у монастирі оо. Бенедиктинців у Chevtogne у Бельгії, та вищезгадана українська присутність у Beauplateau. Згадка його імени у контексті його заінтересування стипендійними акціями на користь українських студентів у ЛКУ, відчиняла двері до багатьох духовних і світських благодійних фундацій, підприємств і поодиноких осіб. У Львові, під час авдієнції у Митрополита Андрея, о. Журден поінформував його про Колегію св. Белярміна і про тогочасні можливості студій для українців у ЛКУ. Митрополит Шептицький благословив цю стипендійну акцію, допомагав деяким студентам ЛКУ особисто, а п'ять років пізніше засвідчив своє дальше зацікавлення студіями українських студентів у ЛКУ, взявши участь у фінансуванні Бельго-Українсько-Голляндського Стипендійного Фонду.

Тростинець, Цеблів, Довгомостиська, Дичків, Угерсько, Львів, Нове Село, Модрич, Буців, Серафинці, Гумниська, Дахнів, Бишів, Рожвідче, Чарів, Заставче, Свіяте, Черніїв, Мозолівка, Россібна, Бортятин, Бозиків, Гордищі, Тернопіль, Беремівці, Білявці, Воля Заліська, Джурів, Бичків, Лучинці, Туринка, Перемишль, Любора, Репуженці, Монастир, Кавське, Подністріяни, Махнів, Верчани, Грабівці, Плугів, Пилипче, Стрий, Вишатичі, Тустановичі, Глинна, Рівне, Коломия, Рогатин, Кам'янець Подільський, Ливчиці, Добромиль, Пустомити, Заліщики, Станиславів, Гаї Вижні, Бережниця, Товмачик, Чечори, Дрогобич, Байлівці, Володимир Волинський і Тустановичі - це різнородні історичні, і часто милозвучні, назви міст і сіл української землі, де народилися українські студенти, які у далекій, гостинній Бельгії, у Лювенському Католицькому Університеті здобували університетську освіту. ▮

Джерела

Андрій Кішка, "Українські Студенти в Лювені", Наша Мета. - Львів 1934.
* Розділи позначені зіркою* є скороченням, із деякими доповненнями, повищої статті.
Андрій Кішка, Essai de Rapport Moral sur l'Oeuvre pour les Universitaires Ukrainiens à Louvain
Janick Fierens, Oekraiense Studenten aan de Katholieke Universiteit Leuven (1931-1951)
P. R. Magocsi, Morality and Reality
о. Степан Йосиф ЧНІ, Николай Чарнецький ЧНІ, Єпископ-ісповідник
Іван Вергун. "Українські Студенти в Лювені в 1935-1946 Роках", Визвольний Шлях 1974
Микола Когут, Українці в Бельгії, Лювен, березень 1989.

Лювен, дня 15 вересня 1932.

Добуте довіря й пошану серед чужих. Збережуть або зруйнують лише свої!

ЗАКЛИК

Національного Союза Українських Студентів (НаСУС) в Бельгії

ДО ВСЬОГО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА

Наше національне життя, що находиться зараз у стадії всебічного росту, мусить звернути глубоку увагу на всі чинники, що його відбудовують.

СТУДЕНСТВО, що в житті націй являється одним із активних чинників у найширшому обсягу суспільно-культурного життя, **мусить найти належне зрозуміння у всіх верствах нашого народу.**

Несприятливі обставини, що тяжко давлять ціле українське життя зараз, змушують наше студенство до еміграції на закордонні студії.

Суспільність свідома цього, що між цими „примусовими вигнанцями науки", що бажають так дорогого нам знання, є одиниці без матеріяльних засобів існування.

Раніше незаможне українське студенство, при добрих обставинах, заробляло на прожиток і студії фізичною працею, тепер в наслідок загальної кризи позбавлене, навіть окремими державними законами, і цієї дороги удержання.

Місто Лювен (Бельгія), де зараз гуртується наше студенство при славному католицькому університеті стає для нього справжнім науковим прибіжищем. Тут при університеті в одному зі студенських домів, а саме в „УНІВЕСИТЕТСЬКОМУ ОГНИЩІ ДЛЯ СЛАВЯН" (Foyer Universitaire des Slaves), удалося завдяки великим старанням одержати на догідних умовах кількадесять місць і для наших студентів.

Умови є тим догідні, що будучи принятим до цього студ. дому, студії коштують далеко дешевше (около 45-50 %) чим це виносилоби приватно. При цьому треба підчеркнути, що мало заможні можуть одержати значну знижку по першому році позитивних студій.

Саме тепер поміж цими, котрі є вже студентами Лювен. Університету, є деякі, що при неможливих матеріяльних обставинах своїх батьків та рідні, **мусілиби кинути зачаті студії та повернути домів**, рішені стрінути тут і найгірше.

Нині наш Союз (НаСУС) числить у своїх рядах 8 таких (між ними одна студентка), що потребують негайної хвилевої підтримки. Кілька з них це початкуючі, а декілька в середині студій. Чи можна їм відмовити так конечного порятунку?

Коли частина бельгійського громадянства, а саме духовенство, яке являється покищо тепер, а ще більше на будуче, справжнім добродієм у матеріяльній допомозі нашому студенству, то ми певні, що українське громадянство піде тим більше на зустріч цим молодим людям, що по скінченні студій стануть на службу народу і віддячуться йому сторицею.

Однак годі всього очікувати від чужинця, котрий мірить і обмежує своє добродійство. **Тому ми відкликаємось до своїх, де сподіємось найти не байдужність, а бажану й гідну відповідь!**

Поміж цими 8-ома незаможними студентами є 5-ох таких, за котрих треба заплатити за перший рік студії (разом із прожитком і університетськими оплатами) від особи по 1.125 зл. (або по 4.500 б. фр.), а за дальших 3-ох по 625 зл. (2.500 б. фр.). Разом це робить 7.500 зл. (Цеб то 850 амер. дол.). Правда, сума ця як на теперішні скрутні часи немала, але ми віримо, що кожний Українець, свідомий ваги порятунку, навіть і тепер не відкажеться поспішити з поміччю цим людям.

За них наш Союз поручився і зложив зобовязання Комітетові вище названої інституції, що сплатить протягом біжучого шк. року при запевненій допомозі укр. Громадянства вище наведені суми.

Знаємо, як усі нації дорожать своєю молоддю, що завтра має стати твердими робітниками, знаємо як недержавні народи помагали й помагають своїй молоді в часі студій. Ми свідомі, що Ви, Батьки й Матері, почуєте наш голос із чужини й не відмовитесь від удовиної лепти для своїх синів.

Вас, Товариші (-ки) Студенти (-ки) закликаємо солідарно відкликнутися на наш заклик своєю працею.

Ждемо на Вас!

Ласкаві пожертви з еміграції просимо негайно відсилати прямо на адресу: **NASUS, 161, rue de Malines, Louvain. Belgique**; *число почтового конта:* **C. Chq. P. 1044.61.**

З краю слати на адр.: **Тов. Прихильників Освіти, Львів, Супінського, 21. П. К. О. 153.735.** *На посилках проситься дописати: Поміч укр. студентам в Лювені *).*

За Провід НаСУС-а:

А. КІНКА
гол.

М. СТЕПАН
чл. проводу

За Чинний Комітет:

ДУШНИК Вол.
гол.

ДУТКА М.
секр.

За Комітет „Унів. Огн. для Сх. Славян":

Всч. о. Кан. C. NOBLESSE
Проф. Люв. Кат. Університету
голова

Всч. о. R. JOURDAIN T. J.
секретар

Правильник Українського Огнища для Східних Слов'ян у Колегії св. Белярміна 1932 р.

FOYER UNIVERSITAIRE DES SLAVES ORIENTAUX
161 Rue de Malines - Louvain
REGLEMENT

BUT

Le Foyer Universitaire, établi en faveur des Slaves Orientaux, a pour objet de faciliter l'accès aux études universitaires dans des conditions pécuniaires avantageuses et avec de sérieuses garanties au point de vue moral et religieux.

Le but de la Fondation étant non pas de procurer une éducation quelconque, mais de préparer une élite chrétienne intelectuelle et sociale, les pensionnaires du Foyer sont soumis à un régime et à une discipline qui suppose en eux du charactère et de l'"idéal".

CONDITIONS D'ADMISSION

Sont admis les jeunes gens ukrainiens et russes, soit qu'ils aient émigré de l'ancienne Russie (passeport Nansen), soit qu'ils aient acquis la nationalité d'un des pays limitrophes de l'URSS. Les étudiants doivent connaître la langue russe ou ukrainienne et être du rite byzantino-slave.

Pour le français, on exige d'eux sinon de savoir le parler, au moins d'être à même de le lire couramement.

FRAIS DE LA PENSION ET DE TAXES UNIVERSITAIRES

Les étudiants reçoivent, per les soins du Comité belge organisateur du Foyer - pendant l'année académique, exclusion faite des vacances d'été-: logement, nourriture, chauffage, éclairage, livres, inscription du cours et d'examens. Ils n'ont à pourvoir qu'à leur habillement, lavage de linge et dépense strictement personelles.

Le minerval demandé (taxes universitaires comprises) est de 1125 zlotys; Le paiement se fait en neuf mois à raison de 125 zlotys par mois: premier versement a la rentrée (troisième lundi d'octobre), les huit versements suivants le 15 de chaque mois, du 15 novembre au 15 juin.

Cette dépense de 1125 zlotys représente pour les pensionnaires du Foyer une économie d' au moins 40% sur ce que coûterait leur entretien à l'Université à leurs propres frais.

Le fait d'être reçu en première année n'inclut pas de la part du Comité belge un engagement absolu pour les années suivantes.

PRETS D'ETUDES

Si le candidat est orphelin ou si ses parents se trouvent dans une situation peu aisée, et qu'il ne saurait pas être aidé par personne d 'autre, un prêt d'études peut lui être accordé. Le prêt consiste en une diminition du minerval annuel exigé.

Pour fixer le montant du prêt le Comité se base sure les déclarations du candidat, déclarations qui doivent être corroborées par l'administration communale et qui peuvent en outrefaire l'objet d'une enquête de la part du Comité. Toute réticence ou tout renceignement erroné expose le bénéficiare du prêt à en être privé. Le bénéficiaire prend l'engagement d'honner de rembourser le prêt après ses études par des versements proportionnés a ses ressources et dont le montant annuel sera déterminé par le Comité.

La forme de prêt a été préferée à celle du don, surtout pour des raisons d'ordre moral. Ceux qui, grâce aux facilités qui leurs ont été faites, se sont élevés aux carrières libérales et ont acquis l'aisance, ont le devoir de restituer les sommes qui leur ont permis d'entreprendre leurs études et de ne pas empêcher d'autres de jouir des mêmes faveurs.

Pour la première année d'études le Comité belge n'accorde pas de prêts, sinon -dans des cas exeptionels- une diminution de minerval de 125 zlotys, soit un paiement total de mille zlotys pour la première année. Le jeune homme qui ne disposera immédiatement des sommes nécessaires pour entrer en première année peut en effet les acquérir par son travail, les économies qu'il aurait réalisées pendant un an ou deux et l'aide de ses parent ou amis.

Pour les années suivantes les prêts sont consentis par le Comité dans la mesure de ses possibilés et suivant les besoins, à condition que le candidat au prêt aie donné satisfaction tant pour les études que pour la conduite, le bon esprit et l'observation du réglement. Le nombre de places étant limité au Foyer -la maison peut recevoir cent internes- il est recommandé d'adresser les demandes longtemps avant la rentrée.

Février, 1932

Заголовна сторінка магістерської праці Яніка Фіренса про українських студентів Любенського Католицького Університету.

KATHOLIEKE UNIVERSITEIT LEUVEN

FACULTEIT VAN DE LETTEREN EN DE WIJSBEGEERTE
DEPARTEMENT ORIENTALISTIEK
INSTITUUT VOOR SLAVISTIEK

OEKRAÏENSE STUDENTEN AAN DE KATHOLIEKE UNIVERSITEIT LEUVEN (1931-1951)

Verhandeling voorgedragen door
Janick Fierens
tot het bekomen van de graad van Licentiaat
in de Slavistiek en Oosteuropakunde
onder leiding van
Dr. E. WABGEMANS en
Dr. F. THOMSON

Academiejaar 1992-1993

Soirée de Chants

et de

Danses Ukrainiens

organisée sous les auspices de la « SEDES SAPIENTIÆ », par les Étudiants Ukrainiens de l'Université Catholique de Louvain, au profit des Bourses d'Études du « Foyer Universitaire Slave ».

CHŒURS sous la direction de Roman STEPANIAK, étudiant.

DANSES NATIONALES réglées par Yaroslav LOHYN, étudiant.

avec la collaboration de l'Orchestre estudiantin " THE ORIGINAL FOOTWARMERS „

SALLE « FORUM »

LE LUNDI 27 FÉVRIER 1933

Le Comité Belgo-Ukrainien,
Organisateur de ce concert.

Comment avons-nous osé solliciter de Son Excellence Mgr. Ladeuze, Recteur Magnifique de l'Université, l'autorisation de pouvoir placer cette soirée sous les auspices de la Sedes Sapientiae ?

Cette soirée est donnée par les étudiants ukrainiens de l'Université de Louvain. Catholiques comme vous, ils ont pleine confiance qu'un jour, leur peuple de quarante-cinq millions d'habitants, enfin libre, retournera à la voie de la vérité d'où il est parti. Organisant ce concert en tant que premier concert officiel donné par des étudiants d'une nationalité pour la première fois représentée à l'Université, nous avons voulu l'offrir à notre nouvelle Patronne, la Sedes Sapientiae, ne demandant qu'à lui être agréable par l'offrande du folklore de tout un peuple, espérant que du haut du ciel, Elle qui sait où se trouve le bon droit, la Stella Matutina, brille un jour dans le beau ciel de l'Ukraine.

Cette soirée est organisée au profit des bourses d'études du « Foyer Universitaire Slave », mais son but est tout autre que de vous faire passer agréablement quelque deux heures en vue de récolter une somme plus ou moins considérable. Nous voulons tout d'abord vous dire que l'Ukraine est une nation qui possède sa propre civilisation, sa propre langue ; que l'Ukraine est une nation qui ne veut être confondue avec aucune autre ; vous faire sentir ensuite la vie intense qui se dégage du peuple ukrainien, et comprendre l'aspiration violente qu'il a de la vie pleine, abondante et autonome.

Communication.

Nous prions nos bons amis flamands de bien nous excuser de ne pas avoir composé de programme flamand. Mais c'est en toute loyauté que nous leur disons que le temps nous a fait défaut. Nous possédons à peine la langue française, et c'est à l'obligeance d'amis fidèles que nous devons de présenter une composition quelque peu française.

Лист о. Романа Хомина до Митрополита Андрея Шептицького. (Митрополит вислав о. Романа 1932 р. із групою 56 студентів, як їхнього капеляна.)

Слава Ісусу Христу!

[В]ийшло дня 24/VIII 1932
571/36 прил. 7.

Ваша Екселенціє!

Вже другий місяць добігає від хвилі, коли я прибув у Львів.
Нераз в такому часі можна богато зробити, але я за той
час недалеко пішов вперед. Всеж таки бажаю собі, щоб
Ваша Екселенція без докору приняли мій убогий звіт
з діяльности церкви в Бельгії. Перше заве зазначу, що вірні
мої то так страшно ріжнородно представляються, що можна
в них зовсім загубитися: Є тут люди і з великою життєвою
практикою; є знова, що зовсім життя не знають; є дальше
віруючі і побожні, якими варто похвалитися; але й так
є, що можна над ними пожаліться. Кажу, що людське
то цілий зовсім світ. Біда однак, що, коли щось добре
то як звичайно так теж і тут, не проявляє вона ся
другим а са́ме противно стається предметом незважання
зі сторони других. Пишу се і представляю
правдивий стан річи тому, щоби Екселенцію яко
Архипастиря не впроваджувати в блуд, але, щоби
відкрити перед Вами правдиве обличча нашої церкви.
Людий цілою з часом пізнається, — тож і я, за час
мойого побуту між ними мав нагоду заобсервувати
то, що мене яко їх душпастиря моглоби болїти.

Се все однак не відбирає мені ні на хвилинку навіть охоти до праці. Се, що я почав щасливо, посувається в свійому темпі дальше. Як в початках так і тепер правильно відбуваються Богослуження з участю великого числа студентів у будні, а в неділі і свята всіх студентів і гостей зпоза Лювену і чужинців. Проповіді і конференції провадженні на актуальні теми. Життю товариському /в „Насусі"/ старають надати характер товариств бельгійських, тобто, вдержати його в дусі суто католицькому і помочности добирати людей, які були здецидованими католиками.
В моїй праці богато помагають мені наші старші громадяни з Брюсселі як Граб, Андрієвський, Мартинів, котрі, як такі люди в УНР торують мені дорогу в найбільше недоступні закутки нашої еміграції.
Їх старанням відсвяткувала наша колонія свято 1-го листоп. в Лієжі, про яке Ваша Ексцеленціє мали нагоду познайомитись з допису в „Н.Ч.", — а на слідуючу неділю в нас у Лювені. На святі нашому в Лювені були також ОО. Єзуїти по національності хорвати і Словінці і потому коли вони були познайомлені дуже з нашими національними питаннями, ставали мені у великій пригоді: Поїхав я з групою археологів на прогулянку до Генту. Було нас всіх 16 осіб, але така збиранина, що представляли собою 10 різних національностей. Підчас обіду кожний з присутніх

познайомлював всіх зі своїм краєм, зі своїм народом. Прийшла черга і на мене. Я настільки знав сказати про українське питання по французьки, що це їх не дуже задовольнило. Не могли зрозуміти як то так великий численно народ під пануванням других навіть слабших. Тут з поміччу прийшли мені саме ті Словаки, що були в нас на святі. Гарно вони про нас висловлювалися, але мимо того мусів я пояснити зі вступу, що так довговічний і сильний народ дотепер ще не заявив на весь світ, щоб народи його знали, а не привикли в інших мурах давати йому свідоцтво зрілости.
Під землю сховався зі встиду, мало серце не лопне з болю, що всі, з якими стрічаюсь, це сини вільних народів, а я син невільника-раба, которому уста замикають, щоб навіть не назвати правдивого імени своїх батьків.
Ось-це такі журби.
Позатим в льовенському місті маю щей другу сторінку: мої особисті інтереси, мої студії. Записався я на археологію християнську і класичну. Праці що правда богато, але, колиб знання мови, то для мене булоб це нічим. До сьогодні ще не дуже то розумів викладів, але прогрес я з дня на день і я надію, що якось-таки колись все зрозумію.

Ще повторю Вашій Екселенції в даному документі: На новий Рік хотівби я вибратися до „нашого меншого брата", і це, як бачу конечне, бо там мене дуже бажають і цього від мене домагаються. На це требаб було мені бодай на самий білет, а прохарчування вже в звичайному разі я візьму зі собою з нашої бурси. Колиб Ваша Екселенція уважали це за доцільне, то просивби я о ласкаву підмогу.

Крім сього ще й такий клопіт: Від Нового року треба буде мені целебрету з Риму з конгрегації — і в тій справі покірно пригадаю ласкавій памяти Вашої Екселенції.

Поза тим все в порядку. Журить мене тільки, що Консисторія завзято мовчить на мої листи, — побоююсь чи не пропадають вже.

Хотілосьби мені знати про здоровля Вашої Екселенції, та тільки мені ніхто не пише.

Поручаюсь Вашій ласкавій памяти і цілую

Вашї Святительські руки

Роман Голян

Louvain, 21. дня листопада 1932р.

Лист о. прелата Йосифа Сліпого, ректора Львівської Богословської Академії, до Андрія Кішки. Лист написаний у Vichy, Франція, де о. прелат перебував на лікуванні.

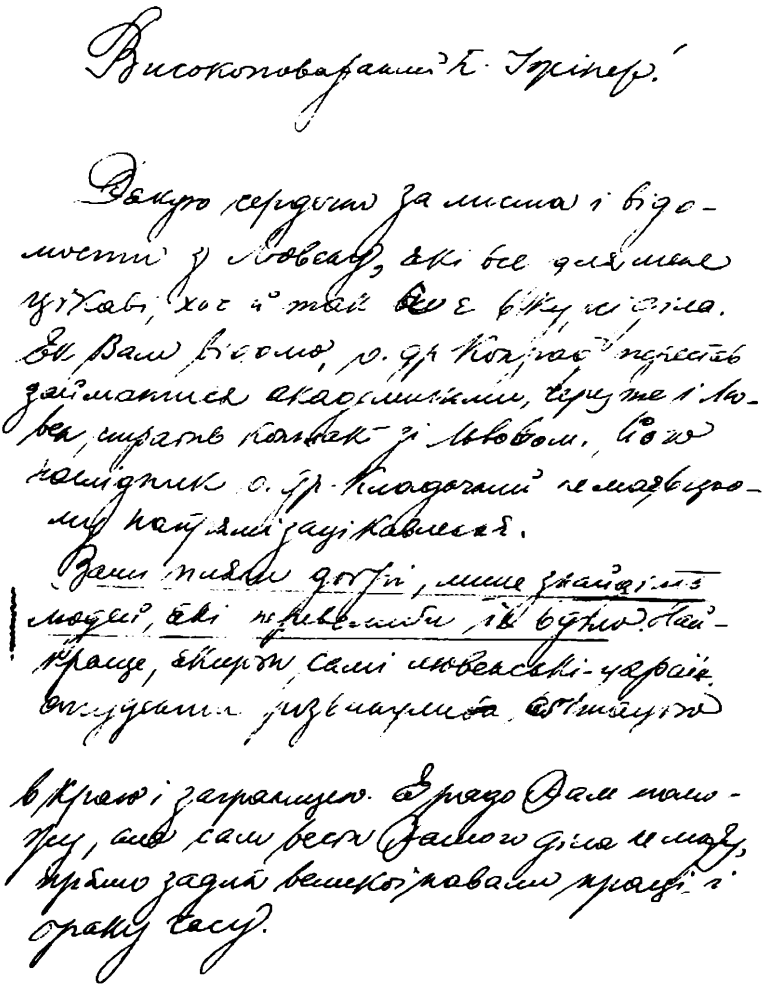

В Галичині загальне обурення так,
що і 65 зол. Мабуть це великі гроші.
Очевидно і вибір буде легкий, бо не має
багато кандидатів. Впрочім нікого не
можна переконувати — добрий мій тепер стан
а зимі направиться. Все можливе! Знаю,
що як д. попереднього лікування о. др. Кон-
рад дуже працював, а самого цього не
вдалося зовсім добре.
Прохаю передати о. Жердеві подя-
ку за поздоровлення. На разі не можу
заїхати до Італії, бо 7.IX скінчу кура-
цію і зараз їду до Львова, де буде іде
елекція на Академії.

Vichy (Allier) 30/VIII 1935 Здоровлю сердечно
Hotel Bourgeon — Во Хр. відданий
P.S. Як там здравствує Конрад? Б. [illegible] —

Групова Знимка з оо. Журденом і Ноблєсом, 1932 (на подвір'ї гуртожитку). ▮ Сидять: Богдан Галайчук, п. Пардігон, о. Роман Хомин, о. Чарльс Ноблєс, о. Робер Журден, Андрій Кішка, Жигмонт Процишин. ▮ Перший ряд: Іван Столяр, Богдан Казимира, ?, Лев Обушкевич, ?, Марія Греголинська, Марта Горняткевич, Мирослава Федоришин, ?, Володимир Душник, ?. *З архіву Уляни Тишинської.*

Відвідини Колегії св. Белярміна 1934 р. сенатором Оленою Кисілевською. ▮ Сидять 1: Богдан Тишинський, Володимир Душник, Роман Кичун. Сидять 2: Марта Горняткевич, Микола Граб, сен. Олена Кисілевська, о. Робер Журден, Мирослава Федоришин. ▮ Перший ряд: Василь Тодорів, Йосафат Горняткевич, Рудольф Коченаш, Іван Столяр, Богдан Казимира, Лев Обушкевич, Богдан Деркач, Богдан Галайчук, ?, Андрій Кішка. ▮ Другий ряд: ?, ?, Ярослав Подляшецький, ?, Володимир Кишакевич, ?, ?. Знак запиту - правдоподібно: Петро Лукасевич, Андрій Пацлавський, Володимир Паланиця, Жигмонд Процишин, Михайло Пиріг, Михайло Степан, Константин Табінський, Роман Винницький і Мирон Власенко.
З архіву Уляни Тишинської.

Каплиця Східнього Обряду у Колегії св. Белярміна 1933 р.
▮ Від ліва: два українські студенти, Богдан Казимира, російський католицький священик о. Кузмін, о. Роман Хомин, ?.
З архіву Уляни Тишинської.

Студенти чистять церковні речі - ікони, кадило, свічники і т.д. 1933 р.
▮ Від ліва: Богдан Тишинський, Василь Лисишин, Богдан Казимира, Богдан Галайчук, Роман Кичун, о. Роман Хомин, Богдан Деркач, Володимир Душник і Роман Лебедович (попереду). *З архіву Уляни Тишинської.*

Хор 1932 р. Диригент: Роман Степаняк.
▮ Перший ряд: Андрій Гураль, ?, Роман Лебедович, Ярослав Придаткевич, Володимир Душник, Степан Симко, Йосафат Горняткевич, Володимир Кишакевич, Андрій Кішка, Роман Кичун. ▮ Другий ряд: Лев Обушкевич, Михайло Степан, Василь Тодорів, Рудольф Коченаш, Богдан Деркач, ?. Сам посередині - Жигмонд Процишин. Неприсутні: Іван Столяр, Евген Приходько, Ярослав Подляшецький, Юліян Держко і Микола Дутка. *З архіву Уляни Тишинської.*

Ансамбль українських народніх танців, 1933 р.
▮ Від ліва: Марта Горняткевич, Ярослав Логин (провідник), Мирослава Федоришин, Юрій Горобійовський, Марія Греголинська, Йосиф Горняткевич. Неприсутні: Роман Степаняк і Микола Дутка. *З архіву Уляни Тишинської.*

Підготовка декорацій до українського концерту у Колегії св. Белярміна.
З архіву Уляни Тишинської.

Транспарент понад любенською вулицею реклямуючий Soiree Ukrainienne, Forum Palace у понеділок, 27-го лютого 1933 р.
З архіву Уляни Тишинської.

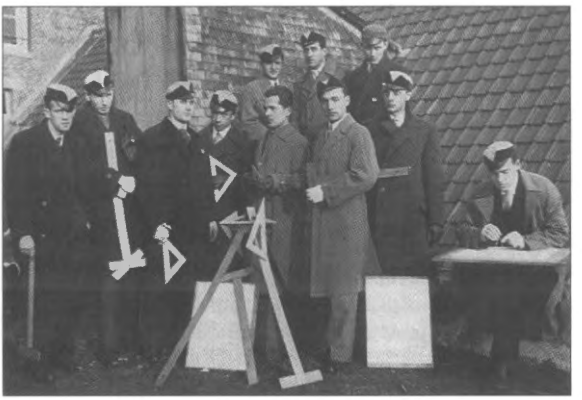

Кандидати на інженерів.
З архіву Миколи Когута.

Студентки підготовляють страви на Свят Вечір у Колегії св. Белярміна, 1933 р. ▮ Від ліва: Василь Лисишин, Марія Греголинська, Йосафат Горняткевич, Роман Кичун, Володимир Кметик, Марта Горняткевич, Еміліян Павлусь, Мирослава Федоришин. *З архіву Уляни Тишинської.*

Свят Вечір 1933 р. у Колегії св. Белярміна. *З архіву Уляни Тишинської.*

Богдан Тишинський у своїй кімнаті. Типічна обстановка (окрема кімната для кожного студента): велике вікно, бюрко, два крісла, ліжко, полиці на книжки і чорна таблиця...
З архіву Уляни Тишинської.

огдан "граф" Тишинський
а своїм мотоциклі. Це бу-
о "авто", яке давало Богда-
ові і одному студентові
ивидку транспортацію по
ельгії.
архіву Уляни Тишинської.

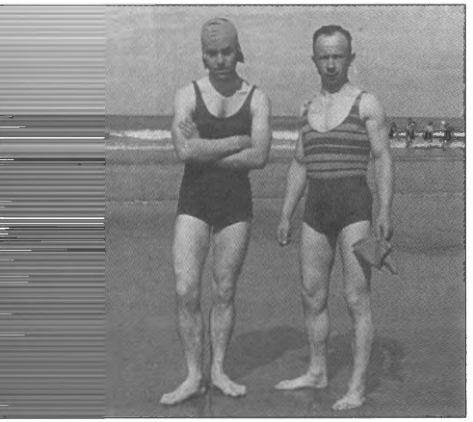

Над морем у модних тоді купелівках, 1933 р.
▮ Богдан Тишинський і Василь Тодорів.
З архіву Уляни Тишинської.

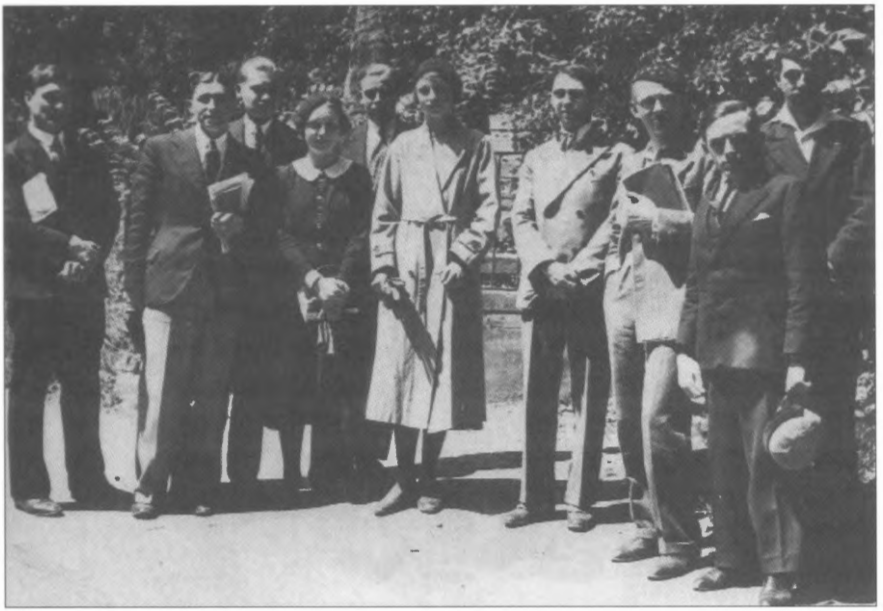

Принцеса Adelaide von Habsburg - внучка австрійського цісаря Франц-Йосифа серед "своїх підданих" у Любені 1935 р.

▮ Зліва: Ярослав Подляшецький, Володимир Душник, Богдан Казимира і Мирослава Федоришин. ▮ Справа: три українські студенти, між ними попереду Богдан Галайчук із мазепинкою у руці. *З архіву Марії Душник.*

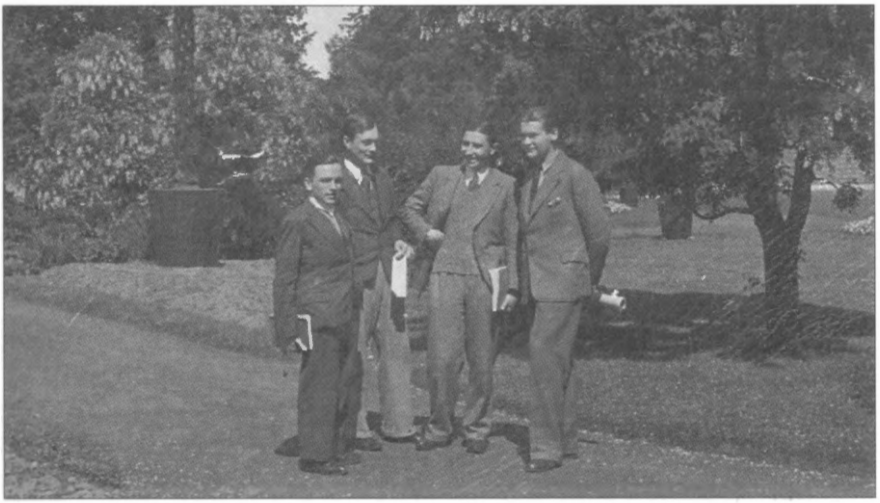

Успішні студенти.

▮ Від ліва: Богдан Галайчук, Ярослав Подляшецький, Володимир Душник і Богдан Казимира. *З архіву Уляни Тишинської.*

Бельгійські студенти 30-их років.
F. Gailliard - автор. З ювілейної книжки University of Louvain 1425-1975.

Українські студенти не відстають від бельгійських. Роман Кичун і Володимир Душник. (Така знимка робила добре враження на товаришів у Галичині...)
З архіву Марії Душник.

Від скитальців до горожан

Свідки війни 1945-59

ПЕРШІ СТУДЕНТИ - ВІДНОВЛЕННЯ НаСУС

Зенон Татарський

■ Повоєнна Бельгія, УДК

Бельгія, хоч і була знищена воєнними подіями, була водночас однією із країн Европи, яка доволі швидко почала відбудовуватися, відкрила замкнені університети і дала своїм студентам, і особливо чужинцям, нагоду розпочати, чи продовжувати і закінчити студії. Університети, а зокрема ЛКУ в особливий спосіб виказували гостинність супроти студентів-біженців. Тут була також можливість для чужинців організувати без перепон свої громадські організації.

На початку червня 1945 року українці у Бельгії відновили під назвою Український Допомоговий Комітет в Бельгії - УДК, свою громадську організацію із центром у Брюсселі. Колишні українські випускники бельгійських університетів стали у її проводі: Микола Граб, Дмитро Андрієвський та лювенці о. Максим Германюк, Микола Демчук, Степан Симко і Андрій Кішка. У 1945-46 академічному році зайшла потреба допомоги українським студентам у ЛКУ і УДК спрямував на ту ціль частину заокеанської допомоги. Член управи УДК, Андрій Кішка, який мешкав у Лювені, став першим референтом студентів.

■ Звідкіля взялися перші студенти

Перша найбільша група українських студентів складалася з тих, які під кінець війни перебували на праці у Бельгії - по таборах, або приїхали до знайомих українців, мешканців Бельгії. Декілька студентів були втікачами з Німеччини від репатріяційних комісій. Інші, колишні студенти німецьких чи австрійських університетів, знали про передвоєнні можливості стипендій у ЛКУ. Вони прибували "на зелено", бо знали також про перебування у Любені їхніх знайомих, колишніх випускників ЛКУ. Тими випускниками були останній і передостанній голови НаСУС Микола Демчук і Андрій Кішка, як також Степан Симко і мешканець Любену дентист Олександер Дехник.

У тому часі о. д-р Максим Германюк продовжував у ЛКУ свої постдокторські студії. Він активно вишукував молодих українців по таборах, а зокрема тих, що брали участь у його богослуженнях і заохочував їх до студій у Любені. Він навіть допоміг одному інтернованому воякові німецької армії, синові українського православного священика, втекти з полону і записатися на студії у ЛКУ.

■ Дах над головою і вписи до ЛКУ

Коли не брати на увагу "землянки" у лісі під Любеном, де "чекали" на відкриття ЛКУ два студенти, першим студентським "гуртожитком" став досить малий дім при 1 rue Frederic Lints - резиденція і дентистична канцелярія, де д-р Олександер Дехник примістив більшість прибувших студентів. Чотири студенти, для яких не було місця (навіть після добудови окремої кімнати на стриху і на сходах), мешкали в інших добродіїв і харчувалися у "дехниківці". Житлові умовини для 9-ох студентів у "дехниківці" були дуже спартанські і у деяких кімнатах були місця лише на ліжка, а один спав у кухні. Кухонною працею і порядками займалися дві дівчини з Галичини. Студентки мешкали у будинку педагогії св. Жертруди.

Андрій Кішка, відновивши свої добрі зв'язки з ректором і адміністрацією ЛКУ, при допомозі о. Максима Германюка і Миколи Демчука виєднав для студентів всілякі полегші, включно із даровою студійною оплатою. Тому, що студенти мали дуже різнорідну підготовку до

студій або неповні попередні студії, і не знали французької мови, вписи до ЛКУ були дуже складні і вимагали від колишніх лювенців багато зусиль. Деякі студенти вписувалися після початку академічного року. З великим ентузіязмом взялася також до цієї праці, народжена у Бельгії студентка, Софійка Колібаба. Найбільша кількість тоді вписаних студентів, як подають різні джерела, не перевищувала 26. Однак, досі вдалося знайти прізвища тільки 20-ти перших студентів. Вони подані у залученій табелі. Гляду розділ *Статистика*.

■ Відновлення діяльности НаСУС

Восени 1945 року, з ініціятиви "сеньйорів", тобто колишніх студентів ЛКУ, відновлено діяльність НаСУС і поновлено його громадську діяльність. Перші організовані виступи українських студентів були у Брюсселі під час Листопадового Свята і свята Миколая. Однак, формальні загальні збори відбулися щойно 20-го січня 1946 року, на яких обрано управу у складі: Василь Наконечний - голова, Андрій Листок - заступник голови, Софійка Колібаба та Володимир Попович - секретарі і Федір Сметанко - скарбник. Членами контрольної комісії стали: д-р Марта Горняткевич і Володимир Шикін.

З ініціятиви Степана Симка, колишнього диригента лювенського студентського хору 30-их років, повстав студентський хор, у якому, крім студентів, співали також українці та українки, мешканці Лювену. Кожної неділі о. Максим Германюк, духовний опікун студентів, відправляв Службу Божу під час якої співав хор. Тому, первісним репертуаром хору були релігійні пісні. Згодом, хор вивчив і світський репертуар. Дуже популярним було тріо студенток "трьох сестер Дибайло", у складі: Софійка Колібаба та сестри Ліда і Віра Дибайло. Не менш популярним серед чужинців була танцювальна група під проводом Миколи Синюка до складу якої входив також колишній "німецький вояк" Адріян Пахолків і сестри Дибайло.

1946 року заходами НаСУС і при активній співучасті, як прелегентів французькою і флямандською мовами, о. Максима Германюка і Андрія Кішки проведено багато імпрез і виступів цих колективів, а саме:

22.01.46 Зібрання Асоціяції флямандських студентів у Лювені.

23.01 "Великий Концерт" для флямандських студентів з доповіддю Андрія Кішки про Україну, в якій флямандці відчули відгомін своєї долі і сприймали майже всі точки програми великими овоціями.

10.03. Шевченківська академія, Служба Божа і панахида у Льєжі.

17.03. Концерт для бельгійської публики у місті Сен Тронд - Тонґерен.

26.03. Міжнародній концерт організований флямандськими студентами в університетській авлі. Танцювальна група одержала першу нагороду.

31.03 Шевченківська академія у Брюсселі.

04 Великодня Служба Божа у Шарлєруа

Крім того, з ініціятиви о. Максима Германюка, студентські колективи виїзджали у неділі до бельгійських міст, де вранці о. Максим і оо. редемптористи Більке та Ван де Наер відправляли Службу Божу східнього обряду. Під час відправи, з поясненнями нашого обряду і відповідною проповіддю, співав хор. Бельгійці гостили студентів у своїх домах. Пополудні відбувався звичайно концерт для публики міста. Такі виступи приносили також матеріяльну користь.

Українські студенти брали активну участь у Cercle International. Василя Наконечного обрали чужинецькі студенти заступником президента цього "інтернаціонального кружка". Андрій Кішка, його колишній президент, 1938-39, виголосив у "кружку" 24.03 доповідь про: Повстанський Рух в Україні.

На внутрішньому відтинку відбувалися дискусійні вечори, зокрема після рефератів: "Виховання еліти і їхня роля" - Андрій Кішка, "Проблема існування Бога в модерній філософії" - о. Максим Германюк і "Сучасний стан українських визвольних змагань" - Дмитро Андрієвський. 7-го квітня 1946 року студентів відвідав о. д-р Кушнір, голова Комітету Українців Канади, а у червні - д-р Володимир Ґалан, екзекутивний директор ЗУДАК. Завитав сотник Богдан Панчук.

■ Академічні успіхи

За малими вийнятками, студенти не приступали до іспитів наприкінці академічного року 1945-46. Основною причиною було недо-

статнє знання французької мови, нова структура студій і злиденні мешканеві умовини, а може і їхня надмірна "громадська діяльність". Вліті треба було опустити "дехниківку" і продовжувати підготовку до осінних іспитів у новому довкіллі сусіднього містечка Роцеляр. Тут УДК зорганізував літню оселю для українських дітей. На підставі договору з власником замку, крім оплати студенти повинні були провести деякі направи будинку. Студенти жили ціле літо у цьому замку, але на жаль, обтяжені наукою, не могли виконати своїх зобов'язань і власник брав до суду Андрія Кішку. У цих важких обставинах студенти із завзяттям прикладалися до науки. Кухню провадили дві українські монахині чину св. Вінкентія, а духовним опікуном був о. Качмар. У другій, осінній сесії іспитів, мало хто був успішний. Влодко Попович, колишній студент, оцінив цю ситуацію, як змагання, у яких ЛКУ переміг українських студентів із вислідом 8:6. Між успішними студентами був Василь Наконечний, який здобув диплом суднобудівельного інженера. Як голова НаСУС, він підганяв усіх до науки і дістав за це псевдо "пан Насус".

■ У наступному академічному році - у своєму домі

З початком академічного року 1946-47 ще не було обіцяних фондів на стипендії і деякі студенти покинули Лювен, довідавшись про стипендії у Мадриді. Інші продовжували студії, або повторювали рік, різно промишляючи з допомогою із різних джерел. З'явилося також 8 нових студентів, так що у другому післявоєнному академічному році студіювало 24 студенти.

У жовтні 1946 року Андрій Кішка, позичив свої гроші, щоб заплатити 12-го листопада 1946 р. оренду і перебрати дім при 9 rue des Brasseurs. Згодом, студенти взялися за внутрішню віднову запущеного будинку. Щойно 15 грудня 1946 року прийшла перша частина запевненої допомоги від Східньої Конґреґації (гляди Фінанси). Владика Іван Бучко завершив урочисте посвячення Українського Студентського Дому 2-го лютого 1947 року.

НаСУС продовжував свою многогранну діяльність. На загальних зборах 9 лютого 1947 року обрано новий провід: Ігор Шевченко - голова, Володимир Попович - заступник голови, Таня Симиренко - се-

кретар і Федір Сметанко - скарбник. Як довголітній член Центрального Союзу Українських Студентів, НаСУС вислав у червні свого делеґата на Загальний Студентський З'їзд у Мюнхені.

Наступні змагання з університетом, вже із підкріпленими силами, - виграв НаСУС. На горизонті з'явилася допомога - "велика хвиля" 1947 року - 38 нових студентів, яка у змаганнях із ЛКУ запевнила перемоги НаСУС впродовж багатьох років. ▮

Джерела:

Федір Сметанко. Спогади (рукопис 03.00).
Перший повоєнний академічний рік в Лювені. Спогад, 1957. Володимир Попович.
З життя Національного Союзу Укр. Студентів в Бельгії. "Америка" Філ. 15.06.46.
З життя українських студентів в Бельгії. Адріян Пахолків, "Вісті", Бельгія, 15.03.46.

COMITÉ BELGE D'ASSISTANCE AUX UNIVERSITAIRES SLAVES ORIENTAUX (CoBAUSO)

COMITÉ BELGE D'ASSISTANCE AUX UNIVERSITAIRES UKRAINIENS (CoBAUU)

Зенон Татарський

■ На Схід Европи

Зацікавлення східніми церквами завжди існувало на Заході і то навіть у зорганізованій формі. Було воно зумовлене бажанням об'єднання, чи приєднання східніх церков до Риму. Нерідко знаходилися навіть поважні фонди на ту ціль. У Франції існувала організація Oeuvre d'Orient з відділом у Бельгії. Її представником у Брюсселі був бельгійський монах бенедиктинського чину, отець Dom Pierre Dumont, який був делеґований туди бенедиктинським монастирем у Chevetogne у Бельгії. У 20-их роках цей монастир, за почином Митр. Шептицького, став осередком вивчання східніх церков та їхніх обрядів. Нема сумніву,

що о. Дюмон був обізнаний не тільки із грецькою частиною східніх церков і з православними церквами слов'ян, але також із УГК Церквою.

У політичних і громадських бельгійських колах зростало зацікавлення Сходом Европи. Воно було спричинене у першу чергу великим напливом до Бельгії робітників зі Східної Европи, а разом із ними інтелектуалів і студентів-біженців.

■ Перші Контакти

Влітi 1945 року, у Лювені опинилося кілька колишніх українських студентів-випускників ЛКУ та бажаючі студіювати. Між ними був Андрій Кішка, який поновив свої передвоєнні контакти з оо. Журденом і Ноблесом. Від них від одержав для українських студентів першу матеріяльну допомогу. У свою чергу, він запізнався, мабуть через них, із о. Дюмоном, який із фондів Oeuvre d'Orient дав внесок, що разом із значними фондами від Українського Ценрального Допомогового Бюро у Лондоні через Український Допомоговий Комітет в Бельгії дозволило у скромний спосіб утримувати студентів під час академічного року 1945-46.

■ Формування Комітету Допомоги Українським Студентам

Потреба відновити передвоєнні стипендійні фонди на ширшу скалю була на часі. Почалися відповідні заходи, і вже на початку 1946-го року, Андрій Кішка представив вищезгаданим священикам схему стипендійного комітету допомоги українським студентам. Він також докладно опрацював меморандум про стан українських студентів-біженців і про потребу їм допомогти. Одним із найважливіших завдань було притягнути до патронату і до проводу комітету визначних і відданих людей, щоб дати тій новій інституції поважний і респектований провід, як також щоб надати йому бельгійський зміст.

У цій справі йому вдалося виєднати авдієнцію у примаса Бельгії, кардинала Josef-Ernest van Roey. Кардинал прийняв Андрія Кішку і о. Дюмона на авдієнції у своїй резиденції у Малінь. Вони пригадали Йо-

го Еміненції, що ще 1934 року він ласкаво погодився стати патроном Комітету Бельгійсько-Української Приязні - "Pro Ukraina" і що було б на часі відновити те, що перервала війна, у формі комітету допомоги українським студентам-біженцям. Його Еміненція радо погодився надати свій почесний патронат такому комітетові.

Будучи членом Наукової Ради ЛКУ, о. Шарль Ноблес мав доступ до ректора Honoré Van Waeyenbergh-a, який у роках 1936-39 був віце-ректором й інтересувався чужинецькими студентами. Його знав особисто Андрій Кішка і під час війни відвідував його, коли ректор був за німецької окупації під домашнім арештом. Було відомо, що ректор поставив собі за ціль розбудувати ЛКУ, як університет міжнароднього значення і побільшити кількість закордонних студентів. Пропозиція Андрія Кішки притягнути велику групу українських студентів до ЛКУ "взамін" за почесне президентство Комітету - була "водою на його млин".

Зчерги треба було знайти президента комітету із професорських рядів. О. Ноблес, знаючи багатьох професорів особисто, порекомендував на цей пост статочного і вельми шанованого професора медичного факультету у ділянці клінічної патології і внутрішних хвороб Поля Лямбіна. Чи мав він якесь відношення до українців? Мабуть ні. Хоч міг він бути свідомим про існування перед війною дуже успішної групи українських студентів медицини. Запевнення Андрія Кішки і о. Дюмона, що вони будуть займатися адміністрацією, мало деякий вплив на його рішення. Однак професор Paul Lambin прийняв цей пост, як нагоду прийти з допомогою українським студентам-біженцям.

Заступником президента Комітету погодився стати Alfons Conix. Він був заступником президента і екзекутивним директором Belgische Boerenbond, як також був приятелем Андрія Кішки з часів їх передвоєнної співпраці у Boerenbond-і.

До Комітету, як члени, погодилися також увійти:

- Jean DeClerck, професор промислової хемії Агрономічного Інституту ЛКУ, курси якого перед війною слухали: Степан Симко, Іван Вергун, Теодор Мартищук, сестри василіянки Марія Туркало і Марія Худяк та Андрій Кішка. Всі ці успішні українські студенти були йому відомі.

- Leon Dupriez, професор економії у ЛКУ і відомий бельгійський економіст, якого 1986 року обрали президентом Економічної Євро-

пейської Ради. Він щиро цікавився українськими справами. Андрій Кішка утримував з ним особисті і ділові зв'язки аж до його смерти.

■ Назва і Цілі Комітету

У розважаннях про прийняття відповідної назви Комітету брали участь оо. Журден, Ноблес, Дюмон і Андрій Кішка. Уважали за відповідне пов'язати назвою Комітету теперішні обставини з обставинами ще не так далеких передвоєнних часів. Тобто, відновити установу, яку розвалили воєнні дії, бо крім о. Дюмона, люди були ті самі. Тут треба пригадати, що 1932 року, для уможливлення приїзду на стипендії до Колегії св. Белярміна великої групи українських студентів, перейменовано l'Aide Beige aux Russes на Foyer Universitaire de Slaves Orientaux. З цією назвою була пов'язана у минулому постійна матеріяльна допомога українським студентам від бельгійських чинників, а головно від Східньої Конґреґації.

Рішено також, що назва Комітету у формі Comité Belge d'Assistance aux Universitaires Slaves Orientaux - "CoBAUSO" буде, на той час, найбільш сприємливою майбутнім благодітелям, включно із Східньою Конґреґацією. Водночас всі погодилися, що ця нова допомогова інституція буде допомагати виключно українським студентам ЛКУ і у вийняткових випадках українським студентам в інших бельгійських університетах. CoBAUSO був офіційно зареєстрований восени 1946 року, як бельгійська харитативна установа ("Association sans but lucratif, siège sociale: Louvain").

Пізніше, 1953 року, на прохання НаСУС, змінили назву Комітету на Comité Belge d'Assistance aux Universitaires Ukrainiens (CoBAUU).

Ціллю CoBAUSO було надавати всесторонню допомогу й опіку українським студентам ЛКУ, як рівно ж, на основі конкурсів, рішати про надання стипендій відповідним кандидатам. Чи не найважливішим було забезпечення студентам духовної опіки шляхом назначування, у порозумінні з Владикою Іваном Бучком, директором студентського гуртожитку католицького священика східнього обряду. CoBAUSO мав за завдання репрезентувати українських студентів, у загальних справах, не тільки перед керівництвом ЛКУ, але також і перед бельгійськими державними чинниками. Комітет мав також відпові-

дальність слідкувати за студійними успіхами студентів. Як звичайно, до завдань Комітету належало адміністрування фондами, які надходили з різних джерел, і нагляд за утримуванням студентського дому.

■ Основуючі Сходини

Перше засідання CoBAUSO відбулося 11-го листопада 1946 року. Присутніми були (у порядку поданому у протоколі): Альфонс Конікс, Жан де Клерк, Дом Пер Дюмон, Леон Дюпріє, Андрій Кішка і Пол Лямбен. Предсідником був Дом Пієр Дюмон. Обрано екзекутиву в складі: Пол Лямбен - президент, Альфонс Конікс - віцепрезидент, Андрій Кішка - генеральний секретар і Дом Пієр Дюмон - скарбник. Наприкінці цього розділу поміщено копію протоколу цього засідання, який підписали всі засновники.

Річні чи надзвичайні засідання CoBAUSO відбувалися у рамках двох окремих структур. Перша, до якої належали виключно повищі члени дирекції, а друга, - це так званий Conseil d'Administration, членами якого були також директори гуртожитку чи покликані для потреби інші особи. Після заслухання звітів від адміністраторів, дирекція залишалася, щоб робити відповідні рішення, чи розглядати у дискреції інші справи. Отець Дюмон окремо протоколував обидві частини засідань.

■ Перші роки

На початку 1947 року CoBAUSO зобов'язався винайняти, у формі 10-річної оренди, просторий триповерховий будинок при 9 рю де Брассер для студентського гуртожитку. Першим директором цього Українського Студентського Дому став інж. Андрій Кішка.

Отець д-р Максим Германюк радо погодився стати студентським капеляном і духовним провідником українських студентів. Він втішався серед них великим респектом і повагою.

Комітет виготовив відозву в англійській мові у справі проведення конкурсу на 50 стипендій на студії у ЛКУ і Голляндії і вислав її, із залученою формою подання на стипендію, до українських вищих і середніх шкіл у Німеччині, як також до КоДУС. Згодом, Комітет призначив

38 нових стипендій в академічному році 1947-48 і 22 стипендії у 1948-49 р. Разом із студіюючими стипендистами, кількість стипендій у цих роках було 54 і 66.

Серед членів Комітету не було одностайности щодо активного роздобування додаткових фондів. Андрій Кішка робив це, майже завжди з успіхом, із власної ініціятиви.

Варто відмітити його постійні старання від імени Комітету перед:

- IRO у Брюсселі і Женеві, де у січні 1949 року, він особисто предстaвив перед членами Центрального Секретаріяту IRO обширний меморандум.
- Кардиналом Гріффіном, примасом католицької церкви у Великій Британії
- Student Relief Campaign, NCWC під час поїздок до Швайцарії і у США. Поїздка за океан тривала понад три місяці і включала відвідини українських громад у США і Канаді, під час якої він провів кампанію збірки фондів.
- благодійними організаціями у Бельгії і Голляндії
- і приватними меценатами у Бельгії.

Опісля, Комітет тільки частинно, покривав пов'язані з цим кошти.

■ Перші зміни і конфлікти

Із від'їздом до Канади о. Максима Германюка і обранням інж. Андрія Кішки головою Українського Допомогового Комітету в Бельгії, на бажання Владики Івана Бучка, CoBAUSO вирішив підшукати студентського капеляна, який, мешкаючи у гуртожитку, одночасно був би його адміністратором. 9-го лютого 1949 року іменовано на цей пост і членом Адміністративного Комітету, голляндського монаха чину Ассомпціоністів о. Альберта Ван ден Брандена. У тому самому часі іменовано також нового члена Комітету, а саме проф. Paul de Béthune, якому мав підлягати новий директор. До помочі директорові у справах обряду призначено священика УГКЦеркви о. Атаманця.

Вибір директора не був вдалим і вліті 1950 року 25 студентів звернулися листом до CoBAUSO, у якому висловили свою стурбованість виконуванням о. директором його обов'язків. Андрій Кішка підтримував цю петицію на засіданні CoBAUSO. Коли CoBAUSO і Владика

Іван Бучко стали по стороні о. директора, Андрій Кішка подався до димісії і на засіданні 6-го жовтня 1950 року дирекція прийняла його резигнацію. О. Дюмон перебрав функції генерального секретаря, а проф. Paul de Béthune став новим членом дирекції.

Наприкінці 1952 року нова управа НаСУС звернулася формальним листом до CoBAUSO із проханням у трьох справах:

- Змінити назву комітету на COMITÉ BELGE D'ASSISTANCE AUX UNIVERSITAIRES UKRAINIENS (COBAUU),
- Номінувати до дирекції українця і
- Передати управі НаСУС відповідальність за закупи харчів (мотивуючи це одноманітністю і низькою якістю харчів, що їх о. директор закуповував по неконкуренційних цінах).

У висліді цього прохання, 2-го лютого 1953 року дирекція CoBAUSO вирішила змінити назву Комітету, номінувала д-ра Володимира Поповича, голову УДК, членом дирекції і передала студентам тимчасову відповідальність за закупи харчів "під наглядом о. директора". Однак, о. Ван ден Бранден подався до димісії. Комітет прийняв цю димісію на окремому засіданні 9-го березня 1953 року та назначив тимчасовим директором отця Jérome Comelis-a.

■ Зміни і впливи у CoBAUU

Восени 1953 року Владика Іван Бучко назначив студентським капеляном і директором гуртожитку священика УГКЦеркви о. Данила Дзвоника, а 4-го лютого 1954 року Комітет номінував його членом дирекції. У той спосіб осягнемо у Комітеті свого роду балянс впливів. Неофіційно поодинокі члени репрезентували: о. Дюмон - Східню Конґреґацію, о. Дзвоник - Владику Івана Бучка, проф. де Бетюн - ЛКУ (Comité Academique) і д-р Попович - українську громаду.

Українські члени дирекції і Комітету, а пізніше також НаСУС набирали деякого впливу у студійній політиці відносно призначування стипендій, як також у певній мірі в адміністративній сфері. Із відходом, 1956 року, о. Дюмона, секретарем і скарбником іменовано отця Eduard-a Beaudouin-a, нового директора Oeuvre d'Orient у Брюсселі. Восени 1957 року о. Данило Дзвоник відійшов на інший пост. Навесні 1958 року Владика Іван Бучко назначив студентським капеляном свя-

щеника УГКЦеркви о. Івана Тилявського, селезіянина, а директором студентського дому - голляндського монаха чину Ассомпціоністів священика східнього обряду отця Van de Wal-a.

■ Початок кінця і кінець CoBAUU

Отець Ван де Вал, колишній економ монастиря, виявився строгим і твердим адміністратором, який діяв дуже незалежно. Владика Іван Бучко рішав, часом проти рекомендацій Комітету, про призначення стипендій. Останні вписи у книзі протоколів і у книзі скарбника CoBAUU були датованні 17-го липня 1957 і 23-го квітня 1958 року. Це не значить, що CoBAUU перестав існувати, бо у невідомому складі річні сходини його дирекції дальше відбувалися. CoBAUSO/CoBAUU був леґальним орендарем будинку при 9 рю де Брассер, якого 10-літня оренда закінчилася у листопаді 1957 року, але цю оренду потім рікрічно відновлювали. Коли Апостольська Візитатура УГКЦеркви закупила 1960 року інший будинок і перебрала опіку над українськими студентами, не було вже рації для існування CoBAUU. Мабуть останнім актом CoBAUU було оголошення в українській пресі вліті 1960 року про стипендії для українських студентів на студії у ЛКУ. Від імени CoBAUU, це оголошення підписав д-р Володимир Попович. ▮

Джерела:

Comité Belge d'Assistance aux Universitaires Slaves Orientaux (CoBAUSO)
Régistre de procés verbeaux, R.P. Dom Pierre Dumont
Des Séances du Conseil d'Administration
Des Assemblées Génerales
Comptes des Recettes et des Depenses, R.P. Dom Pierre Dumont.

ВЕЛИКА ХВИЛЯ 1947-54

Зенон Татарський

■ Вступ

Після Другої Світової Війни у Німеччині опинилося приблизно 2,000, в Австрії - 500, а в інших країнах Західної Европи - 200 українських біженців-емігрантів високошкільного віку. Проживаючи здебільша у таборах біженців у невідрадних обставинах, вони продовжували або старалися продовжувати свої високошкільні студії.

Головним центром був Мюнхен, де відновили Український Вільний Університет і Український Технічно-Господарський Інститут. Відкрили також Університет УНРРА, де навчалося приблизно 800 українських студентів. У Мюнхені студенти жили в українській студентській резиденції та у навколишніх таборах біженців. Тут активно діяв КоДУС і подавав студентам відповідну допомогу. В інших університетах Німеччини і Австрії також студіювали українські студенти: в Ерлянґені - 170, у Реґенсбурзі - 120, в Іннсбруці - 270, у Граці - 200. Крім того, у таборі полонених Дивізії "Галичина" у Ріміні, Італія, перебувало 450 осіб, які могли б продовжувати, чи починати університетські студії. 1948 року повищі числа були вже значно менші.

Багато українських студентів брало участь у політичних конфліктах і ривалізаціях між прихильниками фракцій ОУН Степана Бандери і Андрія Мельника, і щойно 1947 року ЦеСУС-ові вдалося об'єднати 31 соціяльні, політичні і релігійні студентські організації, які заіснували після війни у Західній Европі.

Це був час масової еміґрації українських біженців за океан. Багато студентів мусіли робити вибір: залишатися на студії у Німеччині й Австрії, чи еміґрувати з родинами. У таких обставинах, 1 березня 1947 року КоБАУЗО звернувся до КоДУС листом (англійською мовою), за підписами проф. Павла Лямбена і Андрія Кішки, про можливості одержання на підставі конкурсу, повних стипендій для 50 українських студентів. Лист інформував, що на студії у ЛКУ у Бельгії приймуть 25 студентів, а інших 25 студентів будуть студіювати у Голляндії. Із невідомих причин, голляндські стипендії не були реалізовані.

■ **Умовини студій у ЛКУ** (Олекса Біланюк)

Хто бажав взяти участь у конкурсі на цю стипендію, повинен був задовольнити три вимоги:

1. Подати життєпис, а з ним доказ про закінчення середньої освіти, або доказ попередніх університетських студій.
2. Отримати посвідчення-рекомендацію від душпастиря даного табору біженців (або іншої авторитетної особи) про бездоганну мораль і добрий характер студента. Тут слід згадати, що джерелом стипендій були католицькі кола Лювену і сам Ватикан. Вони не ставили жодних конфесійних передумов - католики і православні мали однакові шанси.
3. Пред'явити доказ про достатнє для студій знання французької мови.

Дві перші вимоги справді перевіряли, а третя була лиш номінальною. Відсутність критеріїв, які визначали б наскільки треба володіти французькою мовою, щоб бути прийнятим на студії ЛКУ зумовила такий стан, що навіть після прибуття до Лювену ніхто не цікавився питанням французькомовности.

■ **Французька мова** (Олекса Біланюк)

Ні в університеті, ні в українському гуртожитку при 9 rue des Brasseurs не було допоміжних курсів французької мови. Погане знання французької мови було одною із причин відносно високого відсотка невдач наших студентів на перших кінцевих іспитах. І це, незважаючи на той факт, що на іспитах вимагали знання предмету, а не мови. Серед наших студентів інженерії кружляв такий анекдот: "щоб Ти вмів лише написати на таблиці відповідну формулу; а по-французькому треба знати лиш два слова 'voltmètre' і 'ampèremètre'...

Із групи 38 студентів, що отримали стипендію до Лювену 1947 року, лиш двох добилося туди на початок академічного року. Не дочекавшись візи, вони "на зелено" перейшли кордон, очевидно з великими пригодами. Усі інші приїхали вже легально, але з півторамісячним запізненням, після затяжливих візових процедур, якими, з рамені CoBAUSO клопотався Андрій Кішка і його помічники. Тим студентам

було подвійно важко слідкувати в перші три місяці за викладами, бо проблема була не лише з мовою, але і з предметами студій, на які вони попали майже посередині семестру. Не зважаючи на це, декілька із них здали кінцеві річні іспити з успіхом вже у "першій сесії", а деякі навіть із "distinction" - відзначенням.

■ Український Студентський Дім – Foyer Ukrainien (Борис Ващук)

Цей триповерховий будинок був при досить вузькій вуличці вимощеній бруком. Вхід до будинку був крізь двері, що були вбудовані у масивну дерев'яну браму. Цю браму відкривали лиш тоді, коли приїжджав хтось автомобілем, або вантажним автом. Зразу після брами починався вимощений бруком заїзд, який вів через ошклену браму на подвір'я, де була грядка цвітів, декілька дерев і клаптик трави. Подвір'я було із трьох сторін закрите будівлями, а іззаду - високим муром. Вздовж заїзду і подвір'я, по правій стороні був головний будинок, а по лівій - побічні приміщення та інші будівлі (колишні три стайні для коней, тощо).

Зразу при вході до будинку, по лівому боці, знаходилася мала кімната, де у перших роках урядував директор дому Андрій Кішка, а опісля там жив його заступник, також передвоєнний студент, Богдан Казимира. Згодом цю кімнату завжди призначували кожночасному голові НаСУС. У глибині заїзду був вхід до кухні, а за кухнею було помешкання для кухарів, з окремим входом із подвір'я.

Першою більшою кімнатою по правому боці був т. зв. "клюб", де студенти збиралися поговорити, читали газети і грали в шахи. Тут стояло п'яніно і відбувалися проби хору. Вглибу - була простора їдальня з ясною мармуровою підлогою, з великим дзеркалом на стіні. Під дзеркалом був акваріюм, де плавали золоті рибки. Далі вглибу будинку була велика заля для навчання, яку для особливих нагод прибирали, щоб прийняти достойних гостей, або вживали для відзначування наших свят, для відбування студентських або інших зборів і з'їздів, чи для влаштовування забав з нагоди "Маланки" і т. д. За часів директорства о. Данила Дзвоника цю залю вживали, як каплицю.

Студентські кімнати-спальні приміщувалися на другому і третьому поверхах. Кімнати на другому поверсі були назагал великі і поміщу-

вали по кількох студентів. Був час, що у т. зв. "стайні" спало 7 новоприбулих студентів, а три студенти "кузні" завзято вчилися. Тут також, при сходах, приміщувалася згодом канцелярія і спальня директора дому.

Хоч дім був просторий, однак у ньому не можна було примістити більше, як 35 студентів. У перших роках, коли кількість стипендистів сягала, або переступала 50, не було можливості примістити всіх у студентському домі і старші студенти жили по "приватках"; студентки завжди мешкали у т. зв. педагогіях, або у приватних домах при бельгійських родинах.

■ Адміністрація

Світський директор студентського дому, Андрій Кішка, був відповідальний перед CoBAUSO за адміністрацію дому і за добробут та студійний прогрес студентів. Він також утримував зв'язки з бельгійськими центральними властями, міською адміністрацією і адміністрацією ЛКУ (на короткий час деякі функції перебрав Богдан Казимира - передвоєнний випускник ЛКУ). Директорові допомагали в адміністрації вибрані старші студенти, які почали студії 1945 або 1946 року.

Між ними був Володимир Стадник, якого звали "директором". Він зустрічав новоприбулих студентів на залізничній станції і приміщував їх у кімнатах, дбав про відповідне умеблювання кімнат і до нього зверталися студенти із всілякими дрібними чи більшими справами. Володимир Стадник нікому нічого зразу не відмовляв, однак часто збував прохання, головно молодших студентів, обіцянкою що буде мати це "на увазі". Фізичні праці і порядки у домі (звичайно у суботу), включно із топленням вугіллям у печі центрального огрівання, також належали до його відповідальности і він назначував студентам дижури для виконування цих робіт.

Студент медицини, Володимир Попович, тримав реєстр студентів і організував вписи у ЛКУ. До нього зверталися студенти у справі закупів відповідних книжок та інших матеріялів, потрібних для студій. Він також виготовляв списки різних витрат, які покривало IRO.

Кухню вели пані Марійка Логуш і Дарця Мельник - дружини старших новоприбулих студентів-докторантів Михайла Логуша і Мирослава Мельника. Студенти часто помагали у кухні і постійно дижуру-

вали при розношенні страв до столів. Михайло Логуш допомагав своїй дружині в адмініструванні кухнею та у закупах харчів, чим відтяжував директора і давав йому можливість концентруватися на діях зовнішньої репрезентації і здобування нових фондів.

Михайло Логуш розмовляв французькою мовою, мав репрезентативну поставу й хист і часто виступав речником студентів під час відвідин дому посторонніми гістьми.

■ Загальні Збори НаСУС

Хоч у лютому 1947 року відбулися загальні річні збори НаСУС і на них обрали управу на чолі з Ігорем Шевченком, приплив пізною осінню великої хвилі нових студентів виявив потребу включити їх у провід. Будучи у той час академічним членом брюссельської Візантійської Фундації, Ігор Шевченко часто перебував у Брюсселі. Він радо скликав загальні збори НаСУС, що відбулися 21-го грудня. Включаючи гостей, у зборах взяло тоді участь понад 60 осіб. Нову управу очолив новоприбулий студент інженерії Ігор Суховерський. Із попередньої управи залишилися Володимир Попович - заступник голови, Таня Симиренко - секретар і Зенон Янковський - скарбник, а з новоприбулих до проводу увійшли Михайло Логуш - зовнішні зв'язки, Кирило Митрович - культ-освітний і Казимир Кмиклюк - спорт. Список членів управ НаСУС у інших роках цього періоду є поміщений у підрозділі НаСУС.

■ Репрезентація

Із приїздом великої кількости нових студентів стало можливим підвищити якість репрезентації української студентської громади перед бельгійським суспільством, а зокрема серед бельгійських студентів і перед академічною громадою ЛКУ. Виготовлення і ношення студентами, під час виходу поза дім, чепурних синьо-чорних мазепинок української студентської корпорації НаСУС, звертало увагу всіх прохожих на вулиці і осіб в університетських будинках.

Під проводом молодого композитора з Києва Юрія Фіяли почали-

ся інтензивні проби 25-тичленного хору. У репертуарі хору появилися не тільки народні і вибрані композиції найкращих українських композиторів церковної і світської музики, але також зразки французьких і флямандських пісень для бельгійської публики. Після деякого часу посиленої праці, хор був готовий до перших виступів майже на рівні професійного вокального ансамблю.

Керівником побільшеної балетної групи став новоприбулий студент агрономії Віктор Гладун, колишній соліст балету Запоріжського Театру ім. Марії Заньковецької, а згодом соліст королівських опер у Льєжі і Брюсселі. Він зумів захопити групу фізично справних студентів українськими танцями і вони годинами вправляли їх на мармуровій підлозі їдальні. Між ними були Казимир Кмиклюк, Ігор Суховерський, Олекса Біланюк, Володимир Козачинський, Роман Антохій і Юрій Бучацький, як також Зенон Татарський, як молодша "резерва". Надіючись і далі майстерно танцювати чумака у новому ансамблі, до них прилучився дотеперішній "балетмайстер" Микола Синюк, як також, на короткий час, його партнер Адріян Пахолків. Із Брюсселю доїзджали студентка Надя-"Діді" Ріпак і Мальвіна Чайка. Для всіх роздобули чоботи і шаравари, але вишивати сорочок не було кому. Розв'язав цю проблему Казимир Кмиклюк, намалювавши макро-вишивки на шовку і їх пришивали на білі сорочки. Дивлячись з віддалі на сцену, публика дуже виразно бачила українську вишивку.

На весні 1948 року на таблицях оголошень в університетських будинках і в місті появилися плякати, які повідомляли, що 20-го квітня о годині 20-ій відбудеться у великій ротонді Колегії Марії-Терези благодійний концерт української пісні і танцю з участю хору українських студентів під проводом композитора Юрія Фіяли із Семінарії Мистецтв у Брюсселі і танцювального ансамблю хореографа Віктора Гладуна. Успіх концерту перевищував усі сподівання. У доповненні, короткі доповіді про Україну, УГКЦеркву та УАПЦ, утвердили у пам'яті професорів, студентів і загальної публики нову українську присутність у Лювені та у ЛКУ.

1948 року провід хором перебрав Ігор Лесик, стипендист-студент музики у Брюсселі, а 1951 року - студент психології Роман Трач. Рік пізніше, диригентом хору став Зенон Легедза, останній диригент із "великої хвилі", який, на весні 1954 року передав керівництво хором Любомирові Таранькові. Провід танцювальної групи перебрав 1948

року Казимир Кмиклюк, а після одного року цю групу знову очолив ветеран Микола Синюк, який після закінчення студій, ще приїжджав із Брюсселю. До останніх танцюристів "великої хвилі" належали Володимир Козачинський і Зенон Татарський. Володимир Козачинський виїхав 1953 року до Франції, а Зенон Татарський танцював з новоприбулим студентом Василем Хміляком аж до свого виїзду у Канаду в лютому 1954 року. Василь Хміляк був упродовж наступних кількох років провідником ансамблю народніх танців.

До кожнорічних імпрез, у яких ансамблі брали участь, належали міжнародні концерти у великій ротонді ЛКУ, де вони втішалися серед публики великими успіхами. Хор виступав часто у церквах міст Бельгії, зокрема під час тижнів молитви за з'єднання церков. Після таких виступів ансамблі часто давали концерти для загальної публики міста. Такі виїзди звичайно перетворювалися у групові мандрівки, бо до ансамблів долучувалися інші студенти, які до них не належали. Знаменним виступом студентського хору поза Лювеном було співання архиєрейської Служби Божої у Льєжі, яку відправляв Владика УАПЦ Михаїл Хороший.

■ Культурно-освітня діяльність, імпрези

Під час академічного року студенти мали можливість слухати багато цікавих доповідей. Напр., Борис Макаренко і Володимир Мацьків, члени управи ЦеСУС говорили про методи і стиль праці студентського товариства, Андрій Кішка подав історичний огляд життя українських студентів у Бельгії і вказав на відповідальні завдання, що стоять перед кожним студентом у західньо-европейському світі. Д-р Петро Мірчук розвинув свої погляди про українську історіософію, а о. д-р Максим Германюк, ЧНІ накреслив на історичному тлі образ модерної людини.

У зимовому семестрі 1947-48 рр. НаСУС організував низку імпрез, що мали великий успіх. Андріївський вечір, влаштований майже спонтанно у честь Андрія Кішки, пройшов у веселій атмосфері здорового гумору й сатири. Згодом студенти влаштували Свят-Вечір, до якого, у святковій атмосфері, крім студентів засіли запрошені гості. Січневі роковини відсвятковували урочистими академіями, а крім

того студенти брали активну участь у влаштовуванні роковин української незалежности в осередках наших робітників-вуглекопів, виступаючи на цих святах з рефератами, деклямаціями і хоровими точками. Пам'ять героїв Крут відзначували одноденною голодівкою, а заощаджені фонди передавали на харитативні цілі.

Маланчин Вечір з танцями і веселою програмою відбувався рікрічно у просторих залях студентського дому з участю колишніх українських студентів і українців Бельгії з родинами. Звичайно у гумористичних віршах "натягали" студентів і гостей. Це стало щорічною зустріччю студентів з українською громадою, на яку всі чекали. Організував цю імпрезу "забавовий комітет" і призначував студентам усі підготовчі праці і дижури під час самої Маланки. Дуже вибагливе і багате декорування заль виконував при допомозі колеґ студент архітектури, Юстин Клим, а після його виїзду в Канаду - Борис Витязь, студент медицини. Продаж напитків у барі, звичайно покривав кошти організації забави і приносив прибуток. Українська Маланка дуже скоро набрала широкого розголосу серед загальної студентської громади Лювену.

■ Спорт

Інститут фізичної культури ЛКУ у тому часі розпоряджав однією із наймодерніших і найкраще обладнаних руханкових заль. Українські студенти, мабуть за посередництвом студента останніх років цього Інституту, Юрія Бучацького, одержали право користуватися залею два рази на тиждень. Взамін, українська команда відбиванки дуже успішно репрезентувала ЛКУ у між-університетських змаганнях за першенство Бельгії.

Юрій Бучацький сам успішно репрезентував ЛКУ у міжнародніх студентських лещетарських змаганнях. 1948 року, у французьких Альпах, він змагався як одинокий 'бельгійський студент', у фіналі slalom géant і здобув срібну медаль.

Цікавою спортовою подією був виступ українських студентів-шахістів проти шахового клюбу міста Лювену. У приємній зустрічі у приміщеннях клюбу відбулися змагання на 6 дошках. Українські студенти (у складі: Володимир Беренфельд, Роман Якемчук, Дмитро Дубина,

Андрій Мельник, Зенон Татарський і невідомий) виграли переконливо, з рахунком 4:2.

■ Достойні гості

У листопаді 1947 року студенти мали честь святково вітати у своєму домі преосвященного Владику Івана Бучка, Апостольського Візитатора. З цієї нагоди та з приводу інавгурації нового академічного року, Владику Івана вітав і звернувся з окремим словом до, тоді вже численних українських студентів проф. Пол Лямбен, президент CoBAUSO.

Місяць пізніше, український студентський дім відвідали представники National Catholic Welfare Conference. Це була дуже важлива подія, бо вона причинилася до рішення цієї американської благодійної організації надати CoBAUSO поважну фінансову допомогу.

Однією із знаменних подій були відвідини студентського дому апостольським нунцієм у Бельгії, монс. Ченто, у неділю 11 квітня 1948 року. У статті, поміщеній у La Libre Belgique є перелік достойників, які прийшли привітати голову дипломатичного корпусу: Апостольський Візитатор Владика Іван Бучко, М. Ґоффін - представник міністерства юстиції, монс. Ван Ваєнберг - ректор, монс. Літт - віцеректор, монс. Капеллє, графиня де Ґрюнн, канонік Ноблесс, о. Журден, полк. Водон, о. Германюк - капелян студентів, проф. Лямбен, п. Едвард Кірхнер - NCWC і проконсуль IRO, п. Конікс-Буренбонд, А. Кішка та інші. Вітав усіх проф. Лямбен і виступали із словом о. Дюмон, ректор і Владика Іван. Від студентів промовляв Михайло Логуш. У програмі були виступи студентського танцювального ансамблю і хору. У своєму слові до студентів монс. Ченто сказав: "Ваша батьківщина буде переживати багато терпінь, але прийде час її воскресіння".

1948 р. Український Студентський Дім відвідав також архиєпископ Української Автокефальної Православної Церкви, Владика Михаїл Хороший. Того ж року відвідав українську студетську громаду, у менш формальній атмосфері, гетьманич Данило Скоропадський.

9 лютого 1951 року НаСУС святкував 20-ліття свого осередку у Любені, на яке прибув віцеректор монс. Фернанд Літт. Свято відкрив голова НаСУС Анатолій Романюк, а доповідь про діяльність НаСУС виголосив Йосиф Лесів. У програмі були пісні виконані студентським

хором, мандолінове тріо та народні танці. У своєму теплому слові, віцеректор з'ясував прихильне ставлення ЛКУ до студентів з-поза залізної заслони, а зокрема до українців, з якими він уже віддавна є у добрих відносинах.

27-го березня 1952 року, Український Студентський Дім відвідав Кардинал Тіссеран, декан Колегії Кардиналів і секретар Священної Конґрегації для Східніх Церков. На святочному обіді були присутні ректор монс. Ван Ваєнберг, віцеректор монс. Літт, проф. Лямбен, президент і члени дирекції CoBAUSO, професори ЛКУ, українське і бельгійське духовенство та представники українських і чужинецьких організацій. Від імени студентів промовляв голова НаСУС Євген Федоренко. У своєму слові до студентів, Кардинал Тіссеран зазначив, що хоч він не мав нагоди побувати у їхній батьківщині, то все ж, він пізнав її через особисті знайомства з Митрополитом Андреєм Шептицьким і Митрополитом Йосифом Сліпим, з якими він разом студіював та через зв'язки із сучасною українською еміграцією, а головно з українським науковим світом.

11 вересня 1956 року Лювен відвідав Кардинал Піяцца, секретар священної Консисторіяльної Конґреґації і президент Еміграційної Ради при Апостольській Столиці. У його зустрічі із студентами-скитальцями, якою проводив ректор монс. Ван Ваєнберг, українська студентська група була найчисленнішою. Кілька днів пізніше, промовляючи на багатонаціональному прийнятті у Турне, Кардинал Піяцца закликав присутніх до молитви за швидке визволення України й інших поневолених країн.

Того самого року Кардинал Тіссеран вдруге відвідав Студентський Дім. Від студентів вітав його голова НаСУС, Едвард Бродацький.

14-го вересня 1957 р. Український Студентський Дім відвідав Митрополит УКЦеркви Канади архиєпископ Максим Германюк ЧІН. Разом із студентами вітали його члени Товариства Українських Абсольвентів Лювенського Університету - ТУАЛУ.

Треба відмітити, що під час усіх відвідин, українські студенти бездоганно виконували ролю господарів, почавши від хорального привіту "многая літа" при дверях, відбирання плащів і капелюхів, обслуговування при столах і виконування розвагово-мистецької програми. Така добре організована самоуправа робила на гостях дуже гарне враження і з тими почуваннями гості покидали Український Студентський Дім.

■ Велика і менші хвилі у числах

Можна сказати, що т. зв. "велика хвиля" студентів припливала у двох академічних роках: 47/48 і 48/49. Тоді до Лювену прибуло 38 і 22 нові студенти. Лише 3 нові студенти вписалися до ЛКУ в академічному році 49/50. На 60 студентів "великої хвилі" 33 студенти закінчили студії у ЛКУ дипломами у таких ділянках: агрономія - 3, геологія - 3, економія - 5, інженерія - 7, історія - 1, комерція - 2, медицина - 2, металюргія - 1, музика - 2, пол-дипл. - 1, психологія - 1, соц-пол. - 2, тіловиховання - 1, філологія - 1 і філософія - 1. 12 студентів покинули ЛКУ після одного року, а 15 продовжували студії принайменше ще один рік. Згодом вони еміґрували у США та в Канаду. На підставі перегляду їх життєписів виказується, що 11 з тих студентів покінчили пізніше університетські студії.

Наприкінці академічного року 52/53, або раніше, більшість студентів "великої хвилі", покінчивши студії, покинули чи поступово покидали Лювен. Український Студентський Дім спорожнів. Заходами КоДУС, а особливо проф. Олександра Кульчицького, підшукали 16 нових кандидатів на студії. Якби не приплив цієї хвилі 16-ти студентів у наступному році, кількість студентів була б меншою, як 20. Між цими 16-ма студентами була шістка студентів т. зв. "дивізійників" з Англії і дещо старші віком студенти з Німеччини, Франції і Бельгії. Тільки чотири із них закінчили студії у ЛКУ, 5 покинули студії після першого року навчання.

На початку 1955 року, заходом НаСУС, а зокрема його голови Евгена Гановського, та за згодою CoBAUU і Владики Івана Бучка, в українській пресі оголошено про можливості стипендій у ЛКУ. Вислідом цієї акції була ще менша хвиля 10-ти студентів, яка поповнила українську студентську громаду на початку академічного року 55/56. Це були молодші студенти, випускники середніх шкіл США, Канади, Франції, Німеччини і Бельгії. Деякі із них прибули до Лювену, щоб поглибити чи продовжувати у ЛКУ свої попередні студії. Ця група була досить успішною - 6 із них закінчили студії у ЛКУ. Студенти подібної категорії прибували і в наступних роках, але у меншій кількості і не могли задовільно поповнювати української студентської громади. У результаті браку кандидатів на стипендії і студії у ЛКУ, на початку академічного року 59/60 кількість студентів зменшилася критично до

16-ти. Це був останній академічний рік існування Українського Студентського Дому при 9 рю де Брассер.

■ Зв'язки з іншими студентами

Одним із важливіших секторів діяльности НаСУС була співпраця з іншими організаціями чужинецьких студентів. Наприкінці 40-их років у ЛКУ студіювало понад тисячу чужинецьких студентів, з того приблизно 250 студентів-біженців із Східньої Европи. Подібно, як більшість організацій чужинецьких студентів, НаСУС брав активну участь у праці Cercle International des Etudiants Etranger. 1947-48 академічного року Михайла Логуша, референта зовнішніх зв'язків, обрано заступником президента цієї установи. Цього ж року у Cercle International виступили з доповідями о. д-р Максим Германюк на тему Displaced Persons в Европі і у Бельгії та інж. Андрій Кішка про міжнародний рух католицьких студентів Pax Romana. Впродовж довголітньої організованої української присутности у ЛКУ, українські студенти постійно брали активну участь у доповідях, дебатах, концертах та інших імпрезах т. зв. "інтернаціонального кружка" і гідно та успішно репрезентували Україну. У Cercle International був ресторан для студентів. Коли, з адміністративних причин, кухня в українському гуртожитку була на короткий час нечинною, всі студенти харчувалися у Cercle International. Тут також працювали українські студенти, які не здавши іспитів, були позбавлені стипендій.

НаСУС мав добрі зв'язки з бельгійськими студентами, які в основному складалися з двох етнічних груп - франкомовних вальонців і голляндськомовних флямандців. Вони не тільки розмовляли різними мовами, але і відвідували одноіменні мовні відділи ЛКУ та помітно зверталися до своїх двох, різних культурних сфер. З цього випливав певного роду паралелізм культурно-суспільного процесу, що головно у колах студентської молоді перетворювався в отвертий антаґонізм. Однак, спільні переживання під час німецької окупації, посилили почуття солідарности між флямандцями й вальонцями. Незважаючи на це, згодом прийшло до загострення відносин, яке у сімдесятих роках спричинило перенесення франкомовної частини ЛКУ до новозбудованого університету міста Louvain la Neuve, що є віддалене 35 кілометрів

від Лювену, у вальонській частині Бельгії. З цієї причини бельгійські студенти, за вийнятком німецькомовних бельгійців, були організовані у двох окремих студентських корпораціях - флямандський "Verbond" і вальонський "Fédé". Ці дві головні федерації видавали свої періодичні газети - Onze Leven та l'Ergo і там час-до-часу появлялися статті про українських студентів і про Україну. Німецькомовні бельгійські студенти з околиці східніх міст Eupen-Malmedy мали також свою федерацію Elmavia Luvaniensis і зустрічі з ними проходили німецькою мовою.

Ставлення всіх трьох бельгійських студентських корпорацій до студентів-українців було дуже прихильне. Зустрічі з флямандцями і вальонцями відбувалися з певним чергуванням: після зустрічі у домі флямандських студентів, наступала зустріч в українському студентському домі, потім у вальонців, а відтак знову в українців. Господарем зустрічей із флямандцями завжди бував Федір Сметанко, який одинокий добре володів флямандською мовою. Однак, флямандці, з чемности, спілкувалися з українськими студентами французькою мовою. При чаї... і піві бельгійці краще сприймали географію й історію України і нашу музику з платівок, а з другого боку, українці легше сприймали флямандське образотворче мистецтво та вальонську спадщину.

Бельгійські студенти уважали, що українські студенти були добре організовані і коли вони плянували якусь маніфестацію, часто зверталися до НаСУС за їхньою участю. На питання чому, була відповідь: "коли вас 50-ка вийде у своїх мазепинках - це матиме вплив на успіх маніфестації".

■ "Вакації" у Голляндії

На весні 1948 року Асоціяція Голляндських Студентів звернулася із закликом до студентів Західньої Европи прийти з допомогою їхній батьківщині. Десять українських студентів ЛКУ відгукнулися позитивно і провели два літні місяці праці у міжнародньому студентському таборі на голляндському острові Walcheren. Охоронні греблі острова підірвали під час війни і море залило його низини. Вліті 1948 року греблі вже були відбудовані і низина відводнена. Однак, щоб дальше обнизити рівень підшкірної води, викопали широкі на яких 10 метрів рови. По обох боках глибокого рову наповненого водою, лежали вали

землі. Ця земля чекала на студентів.

Тому, що терен був м'ягкий, вони мусіли розвозити землю тачками по вузьких дошках у ґумових чоботах. Наприкінці праці поверхня довколишньої низини була покрита дерниною і піднеслась на яких 50 цм. Українські студенти мешкали у військових бараках разом із студентами сусідніх країн і студентами-біженцями такими як і вони. Для них, це був добровільний поворот до "таборових днів". Із вдячности за їхню працю, господарі - голляндські студенти винагородили своїх колеґ якоюсь номінальною сумою ґульденів і возили їх автобусами по туристичних місцевостях Голляндії. Українськими учасниками благодійної праці для відбудови Голляндії були: Федір Сметанко, Влодко Попович, Влодко Стадник, Роман Біляк, Зенко Легедза, Зенко Татарський і ще кілька українських студентів, імена яких важко пригадати, бо вони не стали до спільної знимки.

■ **Витівки бельгійських студентів** (Олекса Біланюк)

1950 року, у 525-ті роковини Лювенського Університету, мали відкрити пам'ятник Жана IV, князя Брабанту і Лювену, основоположника Лювенського Університету. До многотисячної публики промовляв ректор і заявив, що зараз відслонить скульптуру особистости, яка надихала Лювен впдоровж минулих 500 років. Коли він великими ножицями перетяв шнур, на якому висіла котара, що заслоняла пам'ятник, котара впала і на п'єдесталі показалася не скульптура князя Жана IV, а скульптура гарної голової жінки. Епілог цієї витівки був не менш цікавий від головної події.

Наступного року, напередодні академічної процесії професорів, із ґардероби, де зберігались професорські тоґи - всі вони зникли. На процесії професори мусіли машерувати у звичайних костюмах і реверендах. І тоді завважили, що на найвищому шпилі вежі славної лювенської бібліотеки піднесено, як прапор, страхопуда в академічній тозі. Згодом виявилося, що це була тоґа самого ректора. (Дехто казав, що це була тоґа прем'єр-міністра Бельгії - професора ЛКУ.)

Ще один жарт, який важко не згадати, це візита молодого "короля Бельгії Бодуена" до сусідньої з Лювенем дівочої гімназії Sacre Coeur Institut у Геверлє. Почалося з того, що один новий студент був дуже по-

дібний до короля Бодуена. Після затяжної підготовки, група жартунів потелефонувала до тієї гімназії і заявила, що сьогодні приїде до них на візиту король із своїм почотом. На привітання гостей хор гімназії відспівав державний гимн, а тоді почалися оглядини гімназії. Та монахиням, що завідували гімназією, видалося підозрілим, що члени почоту усі такі молоді. Вони потелефонували до королівської канцелярії і довідалися, що король Бодуен перебуває у своїй палаті, а не у них. Скоро з'явилася жандармерія, арештувала увесь "почот" і "короля" та відібрала у членів "почоту" всі фотоапарати й фільми. А все ж таки, вже наступного ранку у Любені появилося спеціяльне видання студентського часопису "L'Ergot" ("Острога"), в якому були фото, як монахиня-настоятелька цілує перстень на руці "короля", як дівчата із захопленням горнуться до "короля", та багато інших. Закінчилося все це тим, що справжній король помилував бешкетників і їх звільнили з тюрми.

■ **Політика** (Олекса Біланюк)

Подібно, як це було всюди в українському еміґраційному житті та в студентському середовищі у Німеччині, - так і у Любені конкурували зі собою дві політичні групи: мельниківці і бандерівці. Між старшими студентами були члени проводів на Бельгію обох середовищ. Більшість часу вони дружньо жили у гуртожитку і молодшим студентам важко було зрозуміти їхню взаємну товариськість поряд із міжпартійною ворожнечею їхніх підвладних в українських робітничих осередках Бельгії. Лише перед виборами проводу НаСУС партійні колеги холоднішали одні до одних і починали серед молодших студентів-"пацанів" свої передвиборчі кампанії, переконуючи їх за ким вони повинні голосувати. Так було і навесні 1949 року. Однак, вибори делеґата на з'їзд ЦеСУС закінчилися для партійних кандидатів зовсім неочікувано - обрали кандидата, виставленого молодшими студентами. Старші студенти не знали, що "пацани" нишком організували "бунт", назвали себе "третьою силою", з наміром виставити на виборах свого кандидата. Від тоді вони носили на мазепинках золоте число 3.

Це змусило обидва політичні табори дійти до порозуміння, яке призвело до вибору, спершу т. зв. "бандерівської" управи НаСУС в академічному році 1949-50, а потім "мельниківської" управи у році 1950-

51. Однак, на наступних виборах управи НаСУС на адемічні роки 1951-52 і 1952-53 кандидати "третьої сили" на чолі з Євгеном Федоренком перемогли і від тоді почалась ера "третьої сили". Щойно тоді, старші студенти-політики набрали респекту до молодших і вже більше не називали їх "пацанами". Із признанням і задоволенням варто згадати, що у Лювені після кожних виборів далі панувала дружня атмосфера між членами усіх "трьох сил".

■ Чесний бунт

У лютому 1949 року, за благословенням Владики Івана Бучка, CoBAUSO назначив, голляндського монаха маріста Альберта ван ден Брандена директором Українського Студентського Дому і студентським капеляном. У короткому часі виявилося, що вибів не був вдалий. Директор не мав задовільного душпастирського і адміністративного досвіду, займався переважно науково-дослідною працею над своєю докторською дисертацією в галузі старовинної середньо-східньої мертвої мови і мусів вивчати з обмеженим успіхом український обряд. Це не дозволяло йому зав'язати задовільного особистого контакту із студентами. Цим він викликав невдоволення серед більшости студентів. Андрій Кішка, генеральний секретар CoBAUSO поділяв застереження студентів. У той час, Андрій Кішка, попередній голова УДК, був у конфлікті із новою управою УДК, яка, як і управа НаСУС, складалася у більшості із членів ОУН-Бандери. Студенти знали про це і несподіючись підтримки управи НаСУС, вирішили написати у справі о. директора листа до CoBAUSO, без відома НаСУС. Лист з датою 28-го липня 1950 року за підписами 25-ти студентів доручено проф. Лямбенові. Однак, CoBAUSO відхилив прохання студентів про назначення більш відповідального директора.

Управа НаСУС і студенти, які підтримували управу дуже гостро зареагували на цю ініціятиву студентів, називаючи авторів листа ставленниками Андрія Кішки і бунтівниками проти Владики Івана Бучка, CoBAUSO і НаСУС. Однак вони не були спроможні оспорити вірности закидів у сторону о. директора. На скликаних управою надзвичайних загальних зборах повторювалися звинувачення супроти 25-ох студентів, не квестіонуючи правильности висловлених у листі застере-

жень супроти о. директора. Врешті-решт, резолюція т. зв. "цензури" супроти 25-ти студентів "провалилася" під час голосування.

Пізно 1952 року нова управа НаСУС звернулася листом до CoBAUSO із проханням довірити студентському комітетові закупи харчів. Позитивне рішення CoBAUSO в цій справі призвело до резигнації директора Українського Студентського Дому, о. Альберта ван ден Брандена.

■ Комплімент

ЛКУ видавав періодичну газету L'U.C. У січні 1950 року, у надзвичайному числі з нагоди 55-ліття газети, на двох великих сторінках поміщено статтю Guy Delfosse - Le probleme des étudiants émigré n'est pas seulement un problème philantropique. Стаття базувалася на інтерв'ю автора із представниками східньо-европейських студентських організацій. Він відвідав Український Студентський Дім і мав розмови з Ігорем Суховерським та Андрієм Кішкою. Ось частина його репортажу:

> Les Ukrainiens ont, eux aussi, une association très ancienne dont les membres arborent frièrement une casquette d' étudiant qui n'a rien à envier à notre calotte... Nulle part, comme chez les Ukrainiens, je n'ai trouvé une telle lucidité, une tell concience de leur responsabilités, un tell esprit de discipline et de travail, une tell confience dans l'aveniret une aussi farouche résolution de préparer, par leurs études, un sort meilleur a leur pays opprimé. ▮

РОКИ 1954-59

Любомир Бачинський

■ Вступ

Український студентський осередок у Лювені і Національний Союз Українських Студентів у Бельгії (НаСУС) були тісно пов'язані з гуртожитком при 9 rue des Brasseurs. У половині 50-их років директором

гуртожитку був о. Данило Дзвоник. У гуртожитку проживало тоді 20-25 студентів. Крім цього 3-5 студентки проживали приватно, але харчувалися у гуртожитку. Директор гуртожитку о. Дзвоник відповідав за моральне і релігійне життя студентів перед владикою Іваном Бучком у Римі, а за господарські та академічні справи, перед комітетом CoBAUU. Протоколи засідань управ НаСУС із років 1953-57 збереглися, як також збереглося число Інформаційного Листка НаСУС за квітень 1957 р. Залучена хроніка діяльности НаСУС ілюструє його многогранну діяльність у тому періоді. Список членів управ НаСУС за цей період поміщений у підрозділі *НаСУС*.

У половині 50-их років склад української студентської спільноти у Лювені почав мінятися. Тут були дві категорії студентів. Перша категорія - це були українські студенти, що приїхали на студії до Лювену з таборів біженців у Німеччині, або колишні дивізійники з Англії. Це були випускники українських гімназій (у тому й українських середніх шкіл Галичини, Закарпаття, Буковини і Радянської України), як також таборових гімназій. Друга категорія - це були колишні випускники чужих гімназій. Після короткого побуту у Лювені деяких студентів колишніх дивізійників з Англії і після від'їзду останніх випускників "великої хвилі", студентському осередкові загрожувала натуральна смерть. У цій ситуації велику ініціятиву проявив тодішній голова НаСУС Євген Гановський, який, при піддержці управи зумів переконати Владику Бучка і CoBAUU провести посилену акцію в Европі і у Північній Америці, щоб притягнути до ЛКУ нових українських студентів, випускників чужинецьких гімназій. Так наприклад, 1955-56 рр. у Лювені студіювало 23 українські студенти. Крім 11-ох старших студентів, які належали до першої категорії, було 12 студентів другої категорії. Між цими останніми, 5 здобули середню освіту в Бельгії, 3 у Канаді, 2 у Франції і по одному у Панамі і США. Таким чином, світогляд молодшої генерації був відмінний від старшої. Молодші студенти, спеціяльно ті, що закінчили середню освіту в Бельгії та у Франції, дуже добре володіли французькою мовою. Це дуже облегшувало їхні студії. Натомість їхнє знання української мови і культури, української історії, літератури, географії тощо, - було значно слабше. Тут треба зазначити, що в тому часі, українські студенти навчалися майже виключно на франкомовному відділі ЛКУ. Але, наприкінці 50-их і на початку 60-их років деякі українські студенти, випускники флямандських гімназій у

Бельгії, навчалися вже у флямандському відділі.

Старші студенти добре володіли українською мовою, мали добру загальну українську освіту, орієнтувалися в українських громадських і політичних справах і часто брали активну участь в українських організаціях. Молодша генерація була слабше ознайомлена з українською політикою і часто не брала активної участи в українському громадському і політичному житті. Натомість, вони були більш зацікавлені в українському фолкльорі, піснях, танцях тощо.

У згаданому періоді, більшість української студіюючої молоді вибирала практичні предмети. Наприклад, у 1955-56 рр. вибір був такий: 6 - медицина, 5 - хемія, 3 - інженерія, 1 - фармація і 1 - лісництво. У галузі клясичних студій, студіювало 7 студентів: 3 - політичні науки, 2 - економія, 2 - мови.

■ Культурно-освітня діяльність

У половині 1950-их років, коли частина української студентської громади складалася із старших студентів, НаСУС часто влаштовував академії і доповіді з нагоди свят 22-го січня, Крут, Базару тощо. Інші студенти, що були заангажовані у громадських організаціях, часто виїзджали з доповідями у різні місця поселень українських робітників у Бельгії. Ця ситуація значно змінилася наприкінці 50-их років, коли старша генерація відійшла після закінчення своїх студій, а молодші студенти не були достатньо підготовані, щоб продовжувати ці традиції.

Інший аспект культурно-освітнього життя люовенської громади - були курси українознавства. Вліті 1955 р. з ініціятиви ЦеСУС і при співпраці із НаСУС організували Високошкільні Літні Курси Українознавства (ВЛКУ) у Любені. Ці курси відбулися у приміщенні люовенського студентського гуртожитку при 9, rue des Brasseurs. На ці курси з'їхалося із західньої Европи приблизно 40 студентів і 5 викладачів. Лекції про українську літературу читав проф. Микола Глобенко, про соціологію - проф. Олександер Кульчицький, про економічний стан у радянській Україні - проф. Євген Гловінський, про політичну ситуацію в 30-их роках у радянській Україні - редактор Іван Майстренко та інші. У курсах брали участь тільки деякі українські студенти з Любену, бо інші перебували тоді на вакаціях або підготовлялися до другої сесії іспитів.

Свою освіту з українознавства лювенські студенти продовжували в Українському Вільному Університеті у Мюнхені. Проф. Юрій Бойко приїзджав до лювенського гуртожитку, щоб заавансовані молоді лювенці могли скласти іспити з української історії і літератури, а менш заавансовані - складали іспити з української мови.

Крім суто академічних викладів і лекцій з українознавства, українські лювенці постійно мали доступ до української преси. Часто газети і періодичні видання приходили до гуртожитку безплатно і студенти могли користуватися цими виданнями. Однак, більшість молодших студентів на 9, рю де Брасер мало користувалися українською пресою через брак знання української мови і через навантаження своїми студіями.

У травні 1956 р. з ініціятиви НаСУС і при допомозі й участі о. Данила Дзвоника, директора гуртожитку, українські студенти відбули поїздку до Ротердаму, щоб скласти вінки на могилі полк. Євгена Коновальця і відправити там молебень. У поїздці автобусом взяли участь майже всі студенти.

У травні 1958 р., у 20-ті роковини смерти полковника Євгена Коновальця, відбулося величаве траурне відзначення з масовою участю українців із країн Західної Европи, Канади і США. У святковому поході по центральній вулиці Ротердаму на цвинтар взяли також участь українські студенти з Лювену.

■ Зовнішні зв'язки

Українські студенти зав'язували контакти зі своїми товаришами і професорами своєю присутністю на різних факультетах і відділах ЛКУ. Часто приходилося пояснювати товаришам різниці між українцями і росіянами та положення України у Сов'єтському Союзі. Ця просвітянська робота велася природно, без спеціяльної підготовки і часто чужинці ставилися до української справи з вирозумінням і симпатією.

Крім того, представники НаСУС старалися зав'язати дружні і ділові відносини із централями флямандських, франкомовних і германомовних студентів. Час від часу наші студенти запрошували представників цих організацій на гутірки до українського гуртожитку. Постійною перешкодою у проведенні ширших зв'язків з іншими студентами

був брак фондів. На засіданнях управ НаСУС часто дискутували акцію збірки фондів серед американських і канадських випускників ЛКУ.

Найбільш успішною працею були концерти у рамках "Cercle International des Etudiants Etrangers" або флямандської студентської централі, на які запрошували наших танцюристів і часом український студентський хор. Довголітнім провідником ансамблю українських народніх танців був Василь Хміляк. У танцювальній групі брали тоді участь студентки Анна Білоус, Лариса Качмар, Оля Лощенко, Оля Кравців, українки нестудентки Мальвіна Чайка та Оля Бутенко, як також не українки. Студенти, учасники танцювальної групи були: Віталій Візір, Олесь Кутняк, Іван Мигул, Зенон Микитенко, Демян Федорика, Василь Хміляк та інші. Танцювальна група виступала на студентських імпрезах у Любені і часом її запрошували студентські станиці інших міст Бельгії. У танцювальній групі брали участь переважно молодші студенти, яким українські танці і фолкльор дуже подобався. Ці виступи перед чужинецькою публикою були дуже успішні і часто привертали увагу бельгійських студентів до українського народного мистецтва.

Українські студенти часто брали участь у доповідях і гутірках, які відбувалися в "Circle International des Etudiants Etrangers". Час до часу українцям вдавалося влаштувати доповідь на тему совєтської експансії у світі. Це стало зокрема актуальним після того, як Бельгія дала незалежність своїй колишній колонії, Конґо. Доповідь про політику Москви в Африці і про поширення комуністичної ідеології виголосив французькою мовою "любенець" д-р Р. Якемчук. У дискусії взяв тоді участь гість із Конґа, "любенець" Анатоль Романюк.

Варто ще додати, що серед членів академічних властей велику підтримку отримували українські студенти від о. Ван Кауелярта, бельгійського монаха, який займався білоруськими студентами. Він часто приймав українців і ставився до них дуже позитивно, як і до білоруських студентів.

■ Соціяльне життя

Тому, що кількість українських студентів у гуртожитку була приблизно 25, то деякі студенти мусіли жити по двох або трьох в одній кім-

наті. Це сприяло створенню близьких дружніх зв'язків, які часто залишалися на довгі літа. Щоденне життя розпочиналося сніданком. Різні студенти розпочинали курси у різні години, тому сніданку студенти не споживали разом. Натомість обіди і вечері всі студенти і студентки їли разом. Кожний і кожна мали призначене місце. Таким чином, ці близькі стосунки посилювали тісну дружбу між деякими студентами і студентками. Наші студентки мали великий вибір, бо звичайно, пропорція дівчат супроти хлопців була 1 до 3 або 4. Із цих пар, що запізналися під час студій у Лювені і одружилися, були лише Кіси (Теофіль Кіс і Галина Лощенко) та Левицькі (Іван Левицький і Ірена Лощенко).

Взаємовідносини між дирекцією і студентами були часом напружені. Отець Дзвоник настоював на тому, щоб всі були у домі о 10:30 вечора. У цей час одинокі двері до будинку зачиняли. Це не подобалося багатьом і деякі старші студенти про це відкрито висловлювалися. Крім цього, о. Дюмон, що був посередником між дирекцією гуртожитку і Римом, радив часом голові НаСУС, як студенти повинні поводитися. У своїх спогадах Борис Ващук згадує, що 1955 р. прийшло до труднощів при обиранні управи НаСУС. Були рівні сили голосів, як від "бандерівців", так і від "мельниківців". Після кількакратного голосування, кандидат "бандерівців", Борис Ващук, погодився стати заступником голови "мельниківця" Едварда Бродацького. Отець Дюмон виявляв зацікавлення цим протиставленням і тому делеґація НаСУС відвідала у тій справі о. Дюмона.

Одним із найбільш приємних моментів студентського життя було новорічне свято Маланки, коли о. директор погодився на тимчасове припинення вжитку сальонів на каплицю. Тоді до Лювену прибували не тільки колишні "лювенці" зі своїми родинами, але молодь з різних міст Бельгії. Звичайно, забава тривала до пізної ночі і закінчувалася українськими народніми танцями і співами.

■ Церковне життя

Більшість студентів в українському гуртожитку була греко-католицького віровизнання, хоч значна частина була і православна. Всі українські студенти отримували стипендії з фондів, які в більшості приходили за посередництвом Владики Івана Бучка від Східньої Кон-

ґреґації - Ватикану. Міжконфесійних суперечок, чи непорозумінь не було, а якщо і були, то незначні. Греко-католицькі студенти служили кожного дня під час тихої Служби Божої, а православні студенти ходили в неділю на Службу Божу в гуртожитку, яку відправляв о. Дзвоник. Раз у рік, перед Великоднем, приїзджав український православний священик, щоб дати православним студентам, які цього бажали, нагоду висповідатися і запричащатися.

Українські католицькі студенти належали також до студентського товариства "Обнова", що існувало в різних країнах Західної Европи. Часто, ті самі студенти, що займали відповідальні функції у НаСУС, мали обов'язки і в "Обнові".

Час від часу український студентський гуртожиток відвідували католицькі церковні ієрархи. Так наприклад, кардинал Тіссеран, голова Східньої Конґреґації, відвідав українську студентську громаду у Любені 1956 р. Із привітальним словом французькою мовою виступив тодішній голова НаСУС Едвард Бродацький.

У гуртожитку часто гостили оо. Ґригорій Фуканчук, Іван Кіт та інші. Отець Іван Тилявський із чину Селезіян, що жив короткий час у Любені, відвідував українських студентів майже кожного тижня. Він мав дуже добре відношення до студентів і часто обороняв тих, кого осуджувала дирекція.

■ Спорт

Найбільш популярним видом спорту в гуртожитку був пінґ-понґ. Хоч не було організованих змагань, але студенти різного віку дуже часто займалися цією грою. Багато часу студенти в будинку присвячували грі у шахи. Відбиванка була також улюбленою грою деяких студентів. Крім цього, час до часу, при заохоті Дмитра-Дика Косика і Володимира Ґевка, двох студентів з Канади, молодші студенти ходили до університетського стадіону, щоб там вправляти канадський футбол. Вдалося навіть раз грати проти семінаристів з американської колеґії. Але в загальному, організованих спортових змагань з іншими дружинами не було.

Деякі студенти були більш схильні поодиноко вправляти різні види спорту. Так наприклад, Зенко Микитенко займався ґімнастикою, а

Дик Косик був членом бельгійської аматорської дружини гокею на льоду в Антверпені. ▮

КРИЗА

Зенон Татарський

■ Атмосфера у домі

Академічний рік 1956-57 позначився погіршенням відносин між директором Українського Студентського Дому і деякими студентами. Владику Івана Бучка інформували про "кризу" й обставини, які видавались йому неспівмірними із основними заложеннями, на підставі яких заіснував студентський осередок. Як і інші власті, які мали відношення до умовин надавання стипендій українським студентам, Владика займав становище, що стипендії повинні призначувати студентам, які керуються християнськими засадами, які пильно прикладаються до студій, шанують настоятелів і повинуються діючим правильникам.

■ Канонічне доходження

Владика Іван Бучко зарядив канонічне доходження причин кризи і передав цю справу "надзвичайній комісії у справі українського гуртожитку у Лювені". 1-го і 2-го серпня 1957 р. комісія відбула свої наради, у присутності Владики, в Українському Студентськіму Домі у Лювені. Рішення комісії, у формі Комунікату із 6-го серпня 1957 р., помістив мюнхенський "Християнський Голос" у числі із 25-го серпня 1957 р. У точці ч. 8 Комунікату повідомляється, що комісія рішила відмовити стипендії, без права апеляції, деяким стипендистам з уваги на їхню "непоправну поведінку, або неуспіхи у студіях".

Комунікат повідомляв також про встановлення нового Правильника Українського Студентського Дому у Лювені, який затвердив Владика Іван Бучко 10-го серпня 1957 року. У першій частині правиль-

ника, у загальних заложеннях, сказано, що Український Студентський Дім у Любені є під опікою Української Католицької Церкви і що він є християнським гуртожитком, де можуть співжити українські студенти обох християнських віровизнань: католики і православні.

■ Видалення студентів

У половині вересня 1957 р. п'ять студентів одержали листи від апостольського візитатора о. митр. Якова Перідона, в якому він повідомив їх про відмову стипедії на академічний рік 1957-58, включно із вимогою покинути Український Студентський Дім до першого дня жовтня. Під час попереднього академічного року 1956-57 один із студентів одержував стипендію від бельгійської держави, інший студент був стипендистом Академічного Комітету - Comite Academique ЛКУ, а три інші студенти одержували стипендії із загальних фондів CoBAUU, які приходили з Апостольської Столиці за посередництвом Владики Івана Бучка.

■ Наслідки

Студентська громада важко сприйняла це рішення. Коли проф. Лямбен, президент CoBAUU, і монс. Літт, віцеректор ЛКУ (рівночасно голова Comite Academique) довідалися про видалення цих студентів, вони були заскочені таким рішенням і дали до пізнання видаленим студентам, що розглянуть цю справу. Не відомо які заходи вони поробили перед властями, однак деякі висновки можна зробити на підставі записів у книзі скарбника CoBAUU. Книга подає, що в академічному році 1957-58, по стороні приходів були три позиції: надвишка у сумі 95,445 б.фр., від панни Кравціо 3,784 б.фр. і 250,000 б.фр. від Владики Бучка. У книзі скарбник о. Едвард Бодуен не виказав жодних приходів від бельгійської держави, або від Comite Academique. По стороні розходів, за жовтень 1957 р. і знову у квітні 1958 р. є подані суми виплачені видаленим студентам, які проживали на "приватках". Остаточна платність, записана у книзі з датою 24-го квітня 1958 року, є на руки нового директора гуртожитку, о. Ван де Вала.

■ Що сталося з CoBAUU і студентським домом

Долю CoBAUU не вдалося точно устійнити. Із недавньої телефонної розмови з тодішнім членом дирекції CoBAUU, д-ром Володимиром Поповичем, я довідався, що, коли відбувалися у цьому періоді засідання дирекції, його, - мешканця віддаленого Ґенту, про це не повідомляли. Є два найбільш можливі сценарії останніх двох академічних років періоду 1958-60 рр.: фонди від Владики Івана Бучка переходили номінальне через "залишки" CoBAUU до директора Ван де Вала, або прямо до директора гуртожитку. Цей другий сценарій міг бути висліdом негодування Владики рішенням CoBAUU продовжувати допомогу видаленим студентам. Без фондів від бельгійської держави, Comite Academique та від Апостольської Столиці, практично вже не було причин для існування CoBAUU, хіба щоб адмініструвати залишки фондів і продовжувати свою функцію орендаря Українського Студентського Дому. 1960 року Українська Католицька Церква стала господарем свого власного дому при 15 Галфмартстрат і там приміщено Український Студентський Ґуртожиток Апостольської Візитатури.

Колишній Український Студентський Дім при 9 рю де Брасер і три сусідні будинки кілька років пізніше зруйнували і у сімдесятих роках там здвигнули величаву будівлю, у якій міститься понад сорок помешкань. ▮

ФІНАНСИ 1945-59

Борис Ващук, Зенон Татарський

■ Перший академічний рік

Коли вліті і восени 1945 року почали прибувати до Лювену молоді українці, які бажали продовжувати чи починати студії у ЛКУ, колишні українські студенти-випускники ЛКУ - о. д-р Максим Германюк, Андрій Кішка і Микола Демчук прийшли їм з допомогою. Допомога була у формі виєднаних у ЛКУ дарових вписів і можливостей скромного прожитку.

Перші фонди роздобуті інж. Андрієм Кішкою від о. Роберта Жур-

дена - 15,000 б.фр. і від Oeuvre d'Orient - 40,000 б.фр., дозволили тимчасово влаштувати 26 студентів на студії. Згодом Український Допомоговий Комітет - УДК (заснований у Лювені вищезгаданими людьми) одержав від Українського Центрального Допомогового Бюро у Лондоні грошеву допомогу і призначив 360,000 б.фр. на допомогу українським студентам ЛКУ.

Це дозволило більшості студентів мешкати і майже всім харчуватися у домі колишнього випускника ЛКУ дентиста д-ра Олександра Дехника, який одержував за це узгоджену з УДК оплату. Крім того, кожний студент одержував на дрібні видатки 200 б.фр. місячно. Андрій Кішка, як референт студентів УДК, призначував цю допомогу. На жаль, вищезгадані фонди вичерпались наприкінці академічного року.

■ Східня Конґреґація

Хоч CoBAUSO почав діяти офіційно щойно у листопаді 1946 року, з ініціятиви Андрія Кішки і при підтримці його приятелів, як також спонсорів та патронів формуючогось CoBAUSO, - проводилась акція забезпечення тяглости присутності українських студентів у ЛКУ. Безумовно, що Східня Конґреґація була тоді основним і найбільшим надійним джерелом фондів.

Тому наприкінці липня 1946 р. Андрій Кішка прибув до Риму, де відвідав Владику Івана Бучка. Згодом, 5 серпня, на авдієнції у кардинала Тіссерана - секретаря Східньої Конґреґації, він представив свій обширний меморандум про потребу стипендій для українських студентів. Як вислід цього, на авдієнції 11 серпня, Папа Пій XII-ий запевнив Андрія Кішку, такими словами: "...Я знаю сумну долю українського народу... Я запізнався з Вашим проєктом. Саме, Східня Конґреґація цим займається... Ми робимо все, що можемо для українського народу та його молоді..."

■ У своєму домі

На підставі запевнення Східньою Конґреґацією постійної допомоги Андрій Кішка позичив особисто 80,000 б.фр., щоб CoBAUSO міг

у жовтні 1946 року взяти у 10-річну оренду (80,000 б.фр. річно) будинок при вулиці де Брассер ч. 9 - колишню клініку і резиденцію визначного лікаря. Дальших 25,000 б.фр. на віднову будинку позичила Апостольська Нунціятура у Брюсселі. Святкове відкриття будинку, як українського Студентського Дому, відбулося 2-го лютого 1947 року.

За малими вийнятками, українські студенти ЛКУ жили у Студентському Домі. Вийнятками були ті нечисленні студенти, які з різних причин (родинні, вимоги більшої концентрації над студіями, студентки і т. п.) жили окремо у т. зв. "приватках" і одержували відповідні субсидії. Тому, що дім міг примістити лише приблизно 40 студентів, у роках 1947-50 решта студентів мешкала також у винайнятих кімнатах у будинках недалеко Студентського Дому. Рівно ж було декілька студентів, які жили і студіювали в інших містах Бельгії, однак фінансово були пов'язані зі студентським осередком у Лювені.

■ Джерела фондів

Найбільша сума фондів приходила від Східньої Конгреґації з Ватикану. Ці стипендії були в формі круглої суми, приблизно 500,000 б.фр. річно "на фінансовання 20-ти стипендій по 25,000 б.фр." Спочатку ці стипендії пересилали прямо від Східньої Конгреґації до скарбника CoBAUSO; згодом вони приходили за посередництвом Владики Івана Бучка.

Іншими джерелами фондів була Міжнародня Організація для Втікачів (IRO) (приблизно 200,000 б.фр.) і навіть бельгійська держава (1956 рік 160,000 б.фр.). Ці фонди були призначені на стипендії окремим студентам вищих років студій. Впродовж короткого часу, в пізних 1940-их роках, IRO теж допомагало фінансово студентам при закупі книжок (54,000 б.фр.), а через Secours International de Caritas Catolica, IRO закупило для студентів одяг і взуття на суму 36,000 б.фр.

Були ще й інші джерела приходів для студентського осередку у Лювені, як наприклад, фонди з американських джерел: National Catholic Welfer Conference, Student Relief Campaign (1,000,000 б.фр.), Oeuvre d'Orient (350,000 б.фр.), зворот частини стипендій батьками студентів, суми подаровані різними духовними і світськими особами і колишніми студентами, тощо. Почавши від 1951 р. приходили також місячні

дотації у сумі 2,500 б.фр. на студента останніх років від Comite Academique, ЛКУ.

Проте, багато із цих пожертв були короткотривалими і одноразовими та скоро вичерпувалися, так, що нераз відчувався брак фондів і навіть треба було позичати з інших джерел, особливо тоді, коли головні фонди з Ватикану надходили із запізненням. Дані, які збереглися з того часу вказують на те, що CoBAUSO багато разів мусіло позичати гроші в Oeuvre d'Orient, а часом навіть в апостольській нунціятурі.

■ Документи

Збереглися книги протоколів CoBAUSO/CoBAUU від дня його заснування до засідання 17 липня 1957 року. У цій книзі окремо запротоколовано т. зв. Assemblées Générales, під час яких приймали річні фінансові звіти і ухвалювали річні бюджети. Також збереглась касова книга, у якій є перший запис з датою жовтень 1946 р., а останній із 23 квітня 1958 року. Всі ці записи, крім академічного року 1957-58 (були внесені отцем Бодуеном), були зареєстровані о. Дом П'єром Дюмоном, довголітнім скарбником CoBAUSO/CoBAUU. Ці документи, зразок яких поміщено наприкінці цього розділу, є головною базою поданих тут фінансових інформацій.

За календарні роки 1947-57, бюджет CoBAUSO/CoBAUU і дійсні фінансові операції у б.фр. були наступні:

РІК	ПРИХОДИ	РОЗХОДИ	НАДВИШКА	КІЛЬКІСТЬ СТУДЕНТІВ**
1947	933,466.	874,420.	59,046.	23-55.
1948	1,586,693.*	1,272,216.	314,477.	55-62.
1949	1,074,601.	987,803.	86,797.	62-50.
1950	910,325.	856,692.	53,633.	50-47.
1951	814,567.	784,711.	29,856.	47-42.
1952	879,904.	877,723.	2,180.	42-33.
1953	802,096.	786,080.	16,015.	33-36.
1954	763,944.	703,474.	60,469.	36-26.
1955	769,267.	669,452.	99,814.	26-23.
1956/57	1,161,851.	1,066,39.	95,455.	23-24.
1957/58	349,539.	205,938.	143,60.	23 (академічний рік)

* Сума приходів включає $10,000 (437,000 б.фр.), які інж. А. Кішка виєднав від

NCWC & Student Relief Campaign під час своєї поїздки до США. Ця сума дозволила оминути дефіцити у майбутніх роках.
** Числа подають кількість студентів у двох академічних роках того самого календарного року.

Фінансове зіставлення за 1949 рік дає нам належну ілюстрацію, у більш детальній формі, джерел приходів і різних видатків українського студентського осередку в Лювені (у Б.ФР.):

ПРИХОДИ	Б.ФР.
Східня Конгреґація - Владика Іван Бучко	550,000.
NCWC & Student Relief Campaign	57,055.
IRO	83,050.
Oeuvre d'Orient	33,330.
Через пані Ван Нотен	20,000.
Різне: Звороти від студентів	16,690.
Надвишка з 1948 року	314,476.
Приходи - Разом	+1,074,601.

РОЗХОДИ	Б.ФР.
Звичайні розходи	
Харчування	415,037.
Платні	27,270.
Огрівання/світло/вода	88,684.
Меблі і устаткування для розваги	34,817.
Секретаріят/дирекція/П.Т.Т.	23,594.
Зовнішні стипендисти	15,200.
Мінервал/вписи/видатки на студії	130,108.
Оренда дому і прибудівель	88,100.
Кишенькові гроші	72,801.
Разом	895,612.
Надзвичайні розходи	
Надзвичайні роботи	15,000.
Рекляма	7,099.
Поточні видатки	35,446.
Перенесення до I.R.O.	23,960.
Різне	10,686.
Разом	92,191.
Всі Розходи Разом	987,803.
Надвишка	86,797.

■ "Comite d'Achat"

Надвишка дійсних приходів над розходами переносилась з року в рік і ставала частиною приходів у наступному році. Як виказує подана таблиця дійсних фінансових операцій за роки 1947-57, річні надвишки в деяких роках були доволі високі, головно завдяки дотацій від NCWC у сумі 437,000 Б.ФР. Однак, вони почали зменшуватися почавши від 1950 року і 1952 року обнизились майже до зера.

У студентському домі обнизилася якість харчів і вони стали одноманітними. Це викликало невдоволення між студентами і вони приписували це закупам харчів у племінниці о. директора ван ден Брандена, якій о. директор хотів тим способом допомогти.

У цей час Комітет вже був свідомий про грядучість фінансової кризи і коли, прикінці 1952 року, НаСУС звернувся у тій справі до CoBAUU, Комітет пішов студентам на руку, під умовою, що студенти візьмуть на себе відповідальність за закупи харчів.

Внаслідок цього рішення, студенти створили "Comite d'Achat" (Комітет Закупів), який спочатку складався із 3-ох студентів, а саме: Зенона Леґедзи, Олега Весоловського і Федора Ткаченка. Комітет Закупів справлявся зі своїх обов'язків дуже добре: він робив закупи у різних крамницях по кункуренційних цінах і в короткому часі досягнув заощаджень, які допомогли фінансово українському студентському осередкові, у часі, коли приходи були чимраз менші.

Комітет Закупів продовжував діяти також після назначення директором о. Данила Дзвоника восени 1953 року. Федір Ткаченко згадує, що коли він представляв звіт Комітету Закупів отцеві Дюмонові, отець Дюмон висловився похвально про працю Комітету Закупів і повідомив, що осягнені заощадження впродовж одного року дозволять призначити дві додаткові стипнедії.

■ Нові директори дому

На прохання студентів, Владика Іван Бучко призначив директором студентського дому у Лювені українського греко-католицького священика, о. Данила Дзвоника. Треба признати, що за час урядування о. Данила Дзвоника, 1953-57 роки, фінансове становище студент-

ського осередку в Лювені значно покращало і річна надвишка приходів над розходами доходила до ста тисяч бельгійських франків. Це дозволило його голляндському наступникові, о. Адольфові Ван де Валові, розпочати господарення із солідною фінансовою базою. У касовій книзі за березень 1958 року (виплата 70,000 Б.ФР.) перший раз записано прізвище цього нового директора Студентського Дому. Із господарення о. Адольфа не залишилося жодних документів, як і не збереглося з того періоду фінансових звітів CoBAUU.

■ Студентській вклад у господарку

Одержувані фонди, хоч відносно скромні, були вистарчальні завдяки прямій участі студентів в адмініструванні домом. Українські студенти виконували по черзі багато робіт, як наприклад, помагали в кухні (навіть "ліпили" вареники на українські свята), мили посуду і подавали їжу до столів. Вони мили і чистили кімнати, коридори, сальони та інші частини студентського дому, а взимку ставали дуже рано, щоб розтопити піч центрального огрівання, яку в той час огрівали вугіллям.

Всі ці послуги спричинялись до того, що студентський осередок у Лювені господарив доволі економно і робив у ті часи значні заощадження. Спільний спосіб життя і гуртові заощадження рівно ж допомагали продовжувати студії тим студентам, які з різних причин не здавали іспитів і через це втрачали стипендії. Саме тоді, студентський осередок у Лювені ставав їм у пригоді, бо дозволяв тим студентам далі жити у студентському домі.

Задля заощаджень, студентський будинок і кухню закривали на липень й серпень і кожний студент мусів дбати про себе, щоб цей важкий період пережити. Для бельгійських та інших західньо-европейських, американських, а навіть африканських і азійських студентів, які у той час студіювали у Лювені це був відповідний час, щоб повернутись до родини і відпочати. Однак для українських студентів це було багато складніше. Більшість із них не мали родин і не було куди їхати. Вони знаходили собі працю на фармах чи в індустрії.

■ Монастирі і ЛКУ

Тут треба теж зазначити, що для тих студентів, які мусіли повторювати іспити після вакацій (любенський університет дозволяв здавати іспити перед і після вакацій), велику допомогу давали бельгійські монастирі, які приймали українських студентів на час вакацій, давали їм харчі та приміщення і тим самим створювали сприятливі умови для студій.

Говорячи про фінансування студій українських студентів у Любенському університеті, варто підкреслити, що сам університет багато спричинився до пом'якшення економічного стану, бо крім оплат за лабораторії і деяких іспитів, головні річні оплати університетських студій були у формі довготермінових позик, на малі відсотки. Ті позики, у великій мірі, допомогли багатьом нашим студентам студіювати у ЛКУ.

■ Умовини прожитку

Якщо взяти на увагу тодішнє післявоєнне положення, - умовини життя українських студентів були доволі сприятливими. Харчі були задовільні, а приміщення, хоч інколи "тісні" і спартанські, були "нормальними" для студентів, які в тому часі звикли до спільного життя, бо багато із них приїхали до Любену з таборів для втікачів, а дехто з таборів полонених, чи навіть з німецьких концентраційних таборів. Однак, умовини стали багато кращими, коли після 1955 року кількість студентів зменшилася і було їх менше як тридцять, а прибутки на одного студента помітно збільшилися. Однак, треба зазначити, що убоге приміщення по кількох студентів у одній кімнаті не мало місця у періодах 1930-44 і 1960-85.

■ Висновки

У минулому, про цей період існування Українського Студентського Дому, появлялися в українській пресі і журналах статті, у яких приписували його фінансування виключно Апостольській Столиці - Східній Конґреґації - Владиці Іванові Бучкові. Хоч це були найважливіші

благодітелі, вважаємо за обов'язок згадати у числах фінансовий вклад інших інституцій.

На підставі аналізи касової книги о. Дюмона за роки 47 до 57 (11 років) та інших джерел, було можливо злагодити зіставлення приходів у заокруглених числах, де також взято до уваги, що ЛКУ давав українським студентам кредити на університетські оплати.

	Б.ФР.	Б.ФР.	%
1. Східня Конґреґація			
- Владика Іван Бучко		6,000,000.	60.0
2. ЛКУ			
Commé Académique	1,040,000.		
Студійні оплати	1,000,000.	2,040,000.	20.4
3. NCWC		1,000,000.	10.0
4. Oeuvre D'Orient		350,000.	3.5
5. IRO		200,000.	2.0
6. Бельгійська Держава		160,000.	1.6
7. Інші		250,000.	2.5
		10,000,000.	100.0

Треба відмітити, що за вийнятком IRO і Бельгійської Держави, джерелом всіх інших фондів була Католицька Церква, або католицькі установи. ЛКУ і NCWC виявилися важливими меценатами українських студентів, без допомоги яких українська присутність у Лювені була б значно обмеженою. National Catholic Welfare Conference, так як і IRO причинилися до можливості утримати у Лювені у певний час максимальну кількість студентів у перших повоєнних роках. Oeuvre D'Orient приходив із стратегічною допомогою у критичні бюджетові моменти. Однак, основою - фінансовим фундаментом впродовж всіх років періоду 47-59 були фонди Східньої Конґреґації. ∎

МАЗЕПИНКА
ШАПКА УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ ЛКУ І КОРПОРАЦІЇ НаСУС

Бельгійські студенти ЛКУ - члени вальонської, флямандської, або німецькомовної студентської корпорації, носили відмінні традиційні корпораційні шапки. В академічному році 1932-33, понад 60 українських студентів ЛКУ помітно появилися на вулицях Любену у синьо-чорних шапках-мазепинках своєї корпорації НаСУС. Однак, у другій половині 30-их років вже мала кількість українських студентів не помічалась.

Після Другої Світової Війни, в академічному році 1947-48, українські студенти Великої Хвилі, своєю чисельною появою у таких же мазепинках, відновили цю любенську традицію. Синьо-чорна мазепинка, із ледви помітною малиновою вилогою, впродовж багатьох років гідно репрезентувала у Любені чисельну присутність українських студентів.

На цих двох профілях мазепинки слід звернути увагу на її вершок, де вигаптовано, задля тяглости традиції, золоту лілею - емблему передвоєнних українських студентів ЛКУ. На чорній обвідці лівого профілю мазепинки видно три великі зірки, які означають третій і останній рік студій (після двох років кандидатури). З ліва зірок є синьо-біла відзначка ЛКУ. Оливна лямпада із шістьома малими зірками представляє світло науки. Число "3" на беріжку вершка шапки означає "політичну" приналежність власника мазепинки до "третьої сили". На обвідці правого профілю мазепинки видніють ініціяли ЛКУ - UCL і золота відзначка "компас і молот" - емблема факультету інженерії. На цій чорній обвідці студенти також причіпали відзначки відвіданих міст, зустрічей, конференцій, ітп. Чим більше було тих відзначок, тим більше пишався своєю мазепинкою її власник. Декілька бувалих студентів, заповнивши обвідку, мусіли причіпати відзначки на периметрі вершку мазепинки. ▮

НАЦІОНАЛЬНИЙ СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ у БЕЛЬГІЇ - НаСУС 1945-59

Зенон Татарський

■ Архіви

Як уже згадано, із діловодства НаСУС з років 1945-53 мало збереглося. Опис діяльности НаСУС за цей період у підрозділах "Перші Студенти" і "Велика Хвиля" був можливий тому, що ми мали інші матеріяли. Проте збереглися протоколи сходин управ НаСУС за роки 1953-57 та Інформаційний Листок за квітень 1957 року. Між протоколами знайдено листу передачі обильного архіву новому писареві. Ось що пропало:

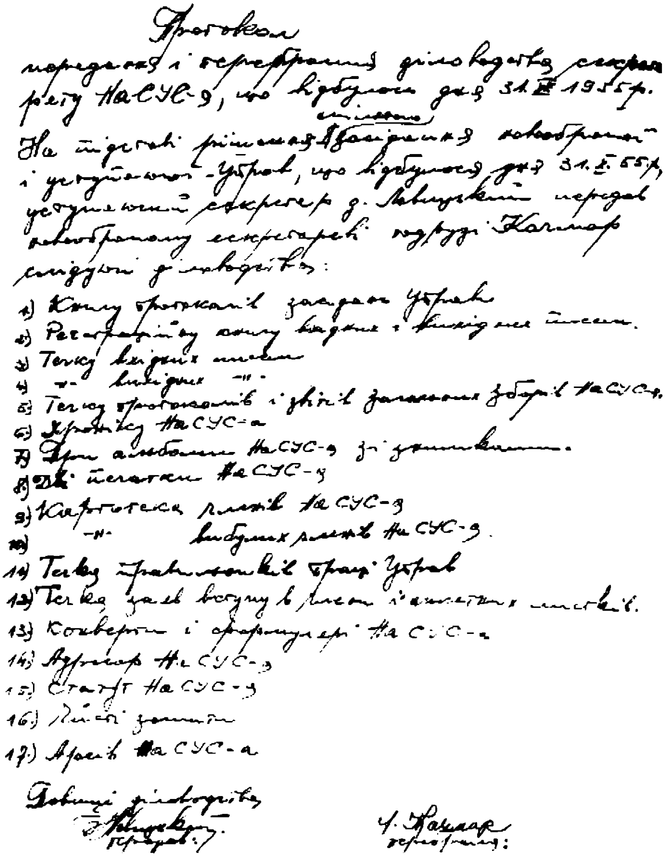
Протокол
передачі і перебрання діловодства секретаріяту НаСУС-у, що відбулося дня 31.III.1955 р.
На підставі рішення Звичайних Зборів новообраної і уступаючої Управ, що відбулося дня 31.I.55 р., уступаючий секретар д. Левицький передав новообраному секретареві д-ру Кашмар слідуючі діловодства:
1) Книгу протоколів засідань Управи
2) Реєстратурну книгу вхідних і вихідних писем.
3) Теку вхідних писем
4) -"- вихідних -"-
5) Теку протоколів і звітів загальних зборів НаСУС-у.
6) Хроніку НаСУС-а
7) Три альбоми НаСУС-у з знимками.
8) Дві печатки НаСУС-у
9) Картотека членів НаСУС-у
10) -"- вибувших членів НаСУС-у.
11) Теку правильників праці Управ
12) Теку заяв вступу в члени і анкетних листків.
13) Конверти і формуляри НаСУС-а
14) Адресар НаСУС-у
15) Статут НаСУС-у
16) Різні знимки
17) Архів НаСУС-а
Діловодство
Левицький
передав:
Ч. Кашмар
перебрав:

■ Управи НаСУС

На підставі різних джерел і повищих протоколів ми старалися відтворити склад управ НаСУС. Вони можуть бути неповні і не завжди правильні. Не завжди ті, що "призналися" в участі в управах могли подати їх повний склад. Подаємо їх для поправок і доповнення.

Відновлення НаСУС - жовтень **1945** за почином Миколи Демчука і Андрія Кішки. Тимчасовий провід: Василь Наконечний, г., Софійка Колібаба, се., Володимир Попович, се., Федір Сметанко, ск., Марта Горняткевич, Андрій Листок, Володимир Шикін.

Перші повоєнні Загальні Збори 20-го січня **1946** року обрали управу: Василь Наконечний, г., Андрій Листок, за., Софійка Колібаба, се., Володимир Попович, сек., Федір Сметанка, ск., кк. Марта Горняткевич, Володимир Шикін.

Загальні Збори 9-го лютого **1947**: Ігор Шевченко, г., Володимир Попович, за., Таня Симиренко, се., Федір Сметанко, ск.

Загальні Збори 21-го грудня **1947**
47-48: Ігор Суховерський, г., Володимир Попович, за., Таня Симиренко, се., Зенон Янковський, ск., Кирило Митрович, к-ос., Казимир Кмиклюк, сп., Михайло Логуш, з-зв.

48-49: Мирослав Мельник, г., Зенон Янковський, за. - г. від 06.49, Зенон Легедза, се.

49-50: Юрій Шухевич, г., Микола Когут, за., Йосиф Лесів, се., Олекса Біланюк, з-зв., Григорій Ощипко.

50-51: Анатоль Романюк, г., Йосиф Лесів, се., Роман Трач, Марійка Столяр.

51-52: Евген Федоренко, г., Зенон Легедза, за., Роман Біляк, Роман Трач.

52-53: Евген Федоренко, г., Зенон Легедза, за. - г. від 04.53, Евген

Гановський, се., Остап Коцюба, ск., Борис Витязь, Любомир Таранько.

53-54: Евген Гановський, г., Осип Змія, се., Віталій Візір, ск., Федір Ткаченко, Іван Левицький, Олег Весоловський, Вацек Садовінський (Василь Дюг).

54-55: Евген Гановський, г., Іван Левицький, се., Борис Витязь, Віталій Візір, Володимир Зазуляк, Вацек Садовінський (Василь Дюг), Борис Ващук, Ярослав Петрух.

55-56: Едвард Бродацький, г., Ляриса Качмар, се., Борис Ващук, Мирослав Белей, Іван Левицький, Осип Змія, Радко Кравців.

56-57: Віталій Візір, г., Анна Білоус, се., Любомир Бачинський, Осип Змія, Дмитро Косик, Мирослав Белей, Василь Хміляк, Борис Ващук, Кузьма Дмитрик.

57-58: Любомир Бачинський, г., Ляриса Качмар, з., Олесь Кутняк, се., Федір Червак, сп., Зенон Микитенко, зв., Радко Кравців, ф., Дмитро Коваль, пр.

58-59: Олесь Кутняк, г., Коваль Дмитро, за., Оля Лощенко, се., Зенко Микитенко, к-ос., Дамян Федорика, ск., Іван Мигул, пр.-сп. Кк.: Любомир Бачинський, Теофіль Кіс.

59-60: Іван Мигул, г., Дмитро Коваль, за., Володимир Закальницький, се., Дамян Федорика, к-ос., Іван Деревянка.

Збереглися знимки управ із років 1945-46 і 1958-59 та навіть ілюстрація із Загальних Зборів НаСУС у листопаді 1948 року.

■ Інформаційний Листок

Як документ, подаємо титулярну сторінку Інформаційного Листка НаСУС за квітень 1957 і Хроніку Діяльности НаСУС, яку там помістили:

НАЦІОНАЛЬНИЙ СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ У БЕЛЬГІЇ

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЛИСТОК

Ч. 1 /3/ Квітень 1957 Рік I /III/

Х Р О Н І К А

Академічний рік: 1954/55.

14.11.1954 Річні Загальні Збори НаСУС-у.

23.11. Наш гуртожиток відвідав диригент візантійського хору з Утрехту Др.М.Антонович.

1.12. Відбиванкова дружина НаСУС-у, обороняючи кольори Лювенського Університету, розіграла змагання з дружиною Лільського Університету. Змагання виграла наша дружина з висліом: 6:15, 15:4, 15:12.

3.12. Проф.О.Кульчицький виголосив доповідь на тему: "Соціологія і психологія совєтського терору".

10.12. Участь відпоручників НаСУС-у в імпрезі улаштованій Федерацією Вальонських Студентів /Феде/.

11.12. Керівник Ресорту Зовнішніх Справ УНРади, п.інж.Д.Андріївський дав доповідь для студентів на тему: "Внутрішня і зовнішня діяльність УНРади". Після доповіді відбулась жвава дискусія.

11.12. Участь відпоручників НаСУС-у в святкуванні ювілейної річниці організації німецьких студентів /Ельманія Люванієнзіс/.

15.12. В Студентському Гуртожитку відбулась товариська зустріч членів НаСУС-у з представниками регіональних і головної Управи Федерації Вальонських Студентів /Феде/. В програму зустрічі входили: доповідь у французькій мові д-ра Р.Якемчука та товариська гутірка переплітана піснями і українськими дисками.

18.12. Свят-Миколаївський Вечір в Українському Гуртожитку.

27.12. Доповідь др.доц.В.Янів на тему: "Соціяльна структура СССР".

28.12. Доповідь др.доц.В.Янів: "Соціяльний устрій СССР".

7.2. - 11.2.1955 Відбувся в Лювені "Тиждень Українських Студій", який організували на Лювенському Університеті: УВУ - Мюнхен, КоДУС та НаСУС. Цей студійний тиждень був призначений для бельгійської й чужинецької публіки. Доповіді виголосили професори Лювенського Унів.: Дюпріе, П.де Вішер, Грегуар, а також о.Р.Ван Ковеляр. Українськими доповідачами були: проф.Студинський, проф.Мульгин, проф.Кульчицький, о.канц.Лесьокович та др.Якемчук. Бельгійська газета "Ля Лібр Бельжік" подавала щоденні звідомлення з перебігу цього тижня. Рівнож інші бельгійські часописи поміщували про це статті.

17.4. Влаштовано спільне Свячене в Українському Студентському Домі для українських студентів і укр.громадянства Лювену

14.5. Наш Дім відвідав студент українець-уродженець Уругваю і який студіює в Уругваю, п.Р.Ничка.

17.5. До нашого гуртожитку завітав проф.Я.Рудницький з Канади. З цієї нагоди відбулась товариська зустріч і гутірка з гостем.

30 - 31.5. В нашому Домі відбувався Основуючий З'їзд Українського Християнського Руху, в якому взяли також участь члени

НаСУС-у.

25.6.1955 Доповідь др.доц.В.Янів на тему: "Психологічна інтерпретація соціяльних явищ в Україні і Росії"

10.7. Надзвичайні Загальні Збори НаСУС-у для вибору делегатів на XIX-ий Конгрес ЦЕСУС-у

19.7. Др.Р.Якемчук, обороняючи свою дисертацію на Лювенському Університеті, здержав звання доктора політичних і дипломатичних наук. З цієї нагоди в гуртожитку відбулось скромне прийняття в його честь.

30.7. Їх Ексцеленція Архиєпископ Кир Іван Бучко відвідав Український Студ.Осередок. З цієї нагоди влаштовано спільний обід з участю ректора Лювенського Університету Їх Ексцеленції Єпископа Ван Васенберга.

2 - 12.9. Відбулись в Українському Студентському Гуртожитку IV-і ВЛКУ, XIX-ий Конгрес ЦЕСУС-у, з'їзди товариств: "Зарева" і ТУСМ ім. М.Міхновського.

Академічний рік: 1955/56.

30.10.1955 Річні Загальні Збори НаСУС-у. Головою вибрано Е.Бродацького, секретарем - панну Л.Качмар.

1.11. Святочна академія в честь Листопадового Зриву.

24.11. Річницю Базару відсвятковано панахидою та рефератом.

29.11. Лювенський Студійний осередок відвідав Кардинал Тіссеран.

15.12. Товариська зустріч із фламандськими студентами в нашому гуртожитку.

29.1.1956 Влаштовано Крутянську академію. Перезедено традиційну голодівку в честь Героїв Крут.

10.3. Святочними сходинами відзначено річницю смерти Т.Шевченка.

25.5. Святочними сходинами відзначено 30-і роковини трагічної смерти Гол.Отамана С. Петлюри.

27.5. Лювенський гуртожиток відвідали голова ЦЕСУС-у П.Дорожинський і др.Б.Маркусь. В товариській зустрічі шановні гості поінформували членів НаСУС-у про плян майбутнього XX-ого конгресу ЦЕСУС-у, що має відбутися в Мюнхені.

2.7. У зв'язку з номінацією Всеч.о.Дюмона, довголітнього секретаря і скарбника Комітету КОБАВІ, на ректора Грецької Семінарії в Римі, в нашому гуртожитку відбулось прощання о. Дюмона в присутності членів Комітету Панів Професорів, представників українських організацій в Бельгії і членів НаСУС-у.

6.12.1955 Виступ танцювальної групи в "Серкль дез Етюдіянтс Етранжерс".

18.12.55 Відзначення свята св.Миколая в нашому гуртожитку.

12.1.1956 Виступ нашого хору й танцювальної групи в "Гранд Ротонд".

20-25.1.56 Наш хор співав в брюссельських церквах підчас Богослужень з нагоди "Тижня Молитов за Єдність Церков".

2.4.56 Виступ хору і танцювальної групи в Антверпені.

9.3.56 На запрошення фламандських студентів, члени НаСУС-у взяли участь в товариській зустрічі, що відбулась в домівці фламандських студентів.

21.10.56 Члени НаСУС-у дали доповіді в терені у зв'язку з протестною акцією проти переслідування українців в СССР.

Хроніка дає образ дуже активної діяльности управ того періоду і потверджує, що Український Студентський Дім у Лювені став культурним і освітним осередком, у якому відбувалися збори інших студентських і громадських організацій і куди прибували з доповідями визначні українські науковці, політики і громадські діячі. Треба також зазначити, що подібну діяльність проявляли управи і члени НаСУС впродовж інших років того періоду - "Свідки Війни".

■ Протоколи

Подаємо, як документи, уривки з протоколів у первісному вигляді. Не сумніваємося, що з великим зацікавленням поглянуть на них, з "віддалі" понад сорока років, у першу чергу писарі, як також тодішні голови НаСУС та інші члени управ.

Протокол ч. 2
із звичайного засідання Управи НаСУС-а дня 4. III [illegible]

Присутні всі члени управи

Порядок дня
1) Відкриття
2) [illegible]
3) Актуалії
4) Дискусія

Ad 1 Засідання відкрив др Голова [illegible] і подав короткий реферат про [illegible] [illegible] [illegible] та [illegible] праці за рік від першого засідання Управи.
1) [illegible] [illegible] [illegible] до праці. [illegible] та проф. [illegible]
2) Обговорено виступ [illegible] др [illegible] в Льовені
3) Вислано на університет др. [illegible], та [illegible] [illegible] [illegible] НаСУС-а [illegible] др [illegible]
4) [illegible] [illegible] членів НаСУС-а, [illegible] [illegible] проф. Кулішинський

Миколай: для підготовки свого Миколая визначено комітет в складі: др-ів [illegible] та Ващук, а вони можуть взяти ще до помочі др. Дмитрука. Фінансовою ділянкою займуться: Ганобецький і Візір.

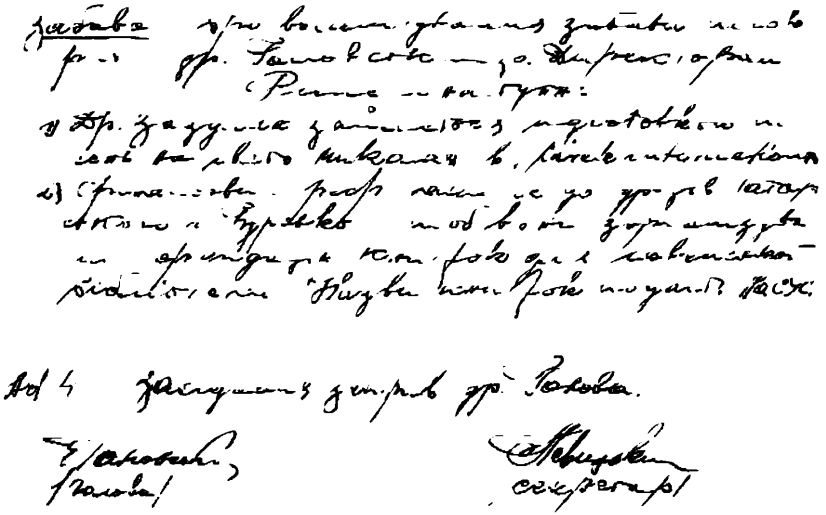

Протокол ч. 5

з звичайного засідання управи Т-ва СУС-у, що відбулося дня 7 III. 1958 р. в студентському домі в Льовені

Присутні: всі члени управи

Програма

1) Відкриття і відчитання протоколу з попереднього засідання
2) Справа придбання Історії М. Грушевського до університетської бібліотеки
3) Справа прапору Т-ва СУС-а
4) Різне.
5) Закриття

ad 1. Засідання відкрив голова, і Городаський подивився повищий порядок дня. Секретар відчитав протокол з попереднього засідання

Ad 2 Ол. Городаш відчитав управі листа від п. Лабунька, який пропонує Т-ва СУС-ові купити Історію України М. Грушевського, як тривалу пам'ятку до університетської бібліотеки у Льовені від українських студентів. Щодо фінансових труднощів п. Лабунька радить звернутися до всіх живих студентів в ЗДА і Канаді за допомогою

Справа улаштування вечорниці з танцями:
З огляду на фінансовий стан Т-ва СУС-у, рішено такої зустрічі не улаштовувати
Справа ч. 4 Різне
О. і голова подав управі до відома, що Їх Екс. Кир Іван Бучко написали о. Гзовиковi (не Т-ва СУС-ові), що згідно Влади чергові відповідає "L'argent de poche"

Ad 5 Засідання закрив у голова

Городаш
Голова

Кашуляк
Секретар

Протокол ч. 1
з звичайного засідання Управи НаСУС у дні 13/11/56.

Справа стипендій др. Ващука і др. Нагуба.

На засіданні присутні всі члени новообраної Управи. Ухвалено одноголосно вислати делегацію в складі: др. Візір, др. Батинський, др. Зілий, до т. директора [illegible] членів Ковов[illegible] і просити [illegible] стипендії для згаданих друзів

Голова
– В. Візір

– Секретар
А. Бійлаус

Протокол ч. 7

З засідання Управи НаСУС, що відбулося 23.6.1956 р. в Лювені

Присутні: В. Візір, В. Михаїл, А. Косик, О. Кузнєц, О. Микитенко, Л. З[illegible]ський

Порядок нарад:
1 Відкриття
2 Відчитання, прийняття протоколу з попереднього засідання
3 Привітання нових членів НаСУС
4. Справи Українознавства
5 Скликання Загальних Зборів НаСУС
6 Різне
7 Закриття

Ad 1 В. Візір, президент НаСУС, відкрив засідання і запропонував вищеподаний денний порядок. Тому що до нього не внесено ніяких модифікацій, його прийнято одноголосно

Ad 2 Протокол з попереднього засідання відчитав др. Візір. До точки 4/ його протоколу додано: Тому що друг О. Зесольовський зробив поправку

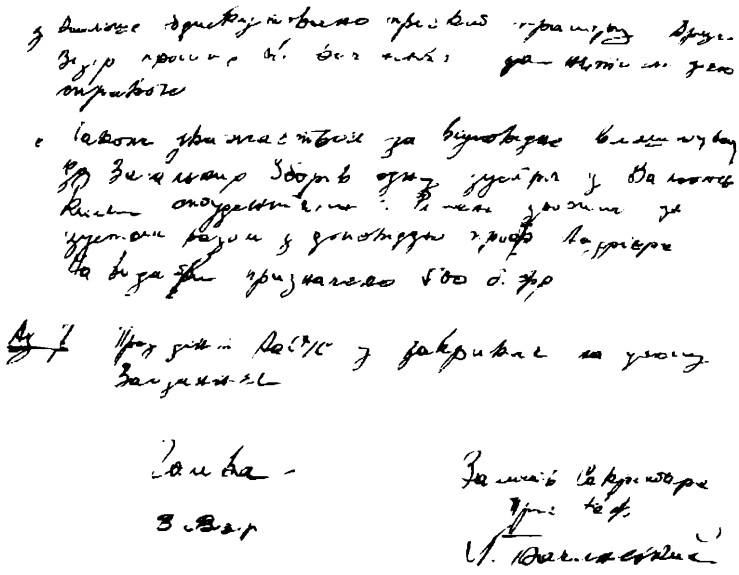

Коли взяти до уваги, що писарі закінчували або навіть і починали українську середню освіту поза Україною - тоді треба їм висловити признання за вдале відтворення українською мовою перебігу сходин управ Національного Союзу Українських Студентів у Бельгії. ▮

"ОБНОВА" У ЛЮВЕНІ 1947-75

ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ КАТОЛИКІВ (ТУСК) ЧЛЕН МІЖНАРОДНОГО ТОВАРИСТВА PAX ROMANA

Ігор Гайда

■ Вступ

Виховання і поглиблення християнського світогляду українського студента завжди були і будуть важливою метою "Обнови". У додатку, знайомство із світовою і християнською проблематикою давали нагоду кращого індивідуального росту українським студентам.

1946 року у Мюнхені відновилася діяльність ТУСК-"Обнова" і в короткому часі це товариство встановило зв'язки з братніми організація-

ми Pax Romana у різних країнах Европи. Заснована після Першої Світової Війни Pax Romana є міжнародною організацією католицьких студентів та інтелектуалів, якої "Обнова" була спів-засновником. Після Другої Світової Війни тільки державні товариства могли належати до Pax Romana. Ця престижна організація католицьких провідників у сферах науки, суспільного і політичного життя країн вільного світу стала знову доступною для українців завдяки ініціятиві і постійного зацікавлення Україною його провідного члена Едварда Кірхнера, американського дипломата і директора центру переселення біженців IRO у Мюнхені. І тому, Федерація "Обнова" в Екзилі могла знову діяти проти акцій саботажу інтересів української спільноти і церкви. 1946 року українська делеґація з Бельгії, до складу якої входили о. д-р Максим Германюк та інж. Андрій Кішка, брала участь у нарадах Pax Romana у Саляманці, Еспанія, а у вересні того ж року ця делеґація брала участь у 19-му Конґресі Pax Romana у Фрібургу, Швайцарія.

■ Віднова ТУСК у Лювені

1947 року група активних членів Мюнхенською ТУСК - "Обнова", переїхавши до Лювену зразу приступила до заснування місцевого відділу. Головна мета товариства "Обнова" - поглибити християнський світогляд українського студента та ознайомити його із суспільно-християнською проблематикою нашої Церкви і Західної Европи. Студії у Лювенському Католицькому Університеті були доброю нагодою познайомитися із бельгійськими товариствами, які мали подібні цілі і переважно також належали до Pax Romana.

Першим головою заснованого гуртка "Обнова" 1947 року обрано Мирослава Антохія - колишнього активного члена із Мюнхену. У грудні 1947 року Кирило Митрович їздив на конференцію "Церква у поході" до Шарлєруа, що була тоді присвячена актуальним проблемам. Вже у першому році існування гуртка, Мирослав Антохій брав участь у конференції Pax Romana у Спа, Бельгія.

Незважаючи на важкі вимоги студій, мовні труднощі й нові обставини життя у новій країні, - діяльність "Обнови" розвивалася. Крім ядра "мюнхенців", до "Обнови" приєдналися студенти, що приїхали з інших міст Німеччини. Відбувалися періодичні сходини із гарячими

дискусіями. На одних таких сходинах доповідачем був Роман Трач. Він говорив на тему: "Трансцедентність - потреба і розуміння". Обмін думками був на високому, інтелектуальному рівні, хоч дискусія була час до часу досить гарячою. Крім внутрішних сходин, були гостинні зустрічі із бельгійськими гуртками. Фонди "Обнови" були невеликі, бо вкладки були мінімальні, а далекі подорожі на конференції і конґреси фінансувало CoBAUSO окремими дотаціями, або делеґати платили із власної кишені.

У перші роки після війни, о. д-р Максим Германюк, ЧНІ, перед виїздом у Канаду, був духовним опікуном нашого гуртка "Обнова" і коли міг, брав участь у його сходинах та давав влучні поради.

■ Проща

Навесні 1949 року, під час великого посту, охочі із гуртка "Обнова", 7-8 учасників зорганізували прощу до Montegue однієї із відпустових місцевостей у Бельгії. Це було приблизно 20 кілометрів від Лювену, куди ми йшли пішки, роздумуючи "над нашими гріхами".

■ Міжнародні З'їзди

Влітi 1950 року велика делеґація з Лювену: Роман Біляк, Марта Калитовська, Кирило Митрович, Роман Трач та Ігор Гайда долучилася до ще більшої делеґації дванадцяти осіб із Мюнхену, щоб взяти участь у Всесвітньому З'їзді Pax Romana в Амстердамі. Вся делеґація ночувала в українській семінарії у Кулембурґу і щодня доїжджала поїздом на конференцію в Амстердамі. Ми брали активну участь у поодиноких сесіях, як також у загальній асамблеї З'їзду. Хоч члени "Обнови" брали участь у Світових З'їздах Pax Romana ще перед Другою Світовою Війною, то це була мабуть, найбільш численна делеґація в історії "Обнови". (Гляди на знимку цієї делеґації.)

У пізніших роках, 1951-54, коли студенти чулися певніше у своїх студіях, а життя в Европі унормувалося, пожвавилася діяльність "Обнови" у міжнародних зв'язках. За головства Григорія Ощипка (1952-54), він їздив на конференції Pax Romana до Західнього Берліну, як та-

кож у Баварський Замок Weweisburg. У вересні 1952 делеґація шістьох лювенців поїхала на Студійні Дні до Люрі (Франція,) де між прелегентами були Марта Калитовська, Ґригорій Ощипко та Мирослав Лабунька. Зенон Леґедза був головою 1953-54 і їздив на конференцію вліті '54 до Риму. 1954-55 головою відділу в Лювені був Едвард Бродацький і тоді відбувалися часті зустрічі з бельгійськими студентами подібних католицьких товариств.

■ Осідок ФТУСК-"Обнова" в Лювені, 1955-57

У днях 25-26 грудня 1954 року в Лювені відбулися Студійні Дні "Обнови", на які приїхали делеґати з Німеччини, Франції, Англії та Еспанії, а 27 грудня на Загальному З'їзді Федерації перенесено централю до Лювену, бо більшість членів управи були лювенці: Ґригорій Ощипко - президент, управа - Володимир Зазуляк, Остап Коцюба, Микола Когут, Іван Левицький, Кирило Митрович та Евген Ґановський. Ця новообрана управа зорганізувала у серпні 1955 року Студійні Дні в Лондоні присвячені 25-літтю "Обнови" і 1000-літтю хрещення Св. Княгині Ольги. З думкою про тисячоліття хрещення Руси-України виготовили меморандум про Княгиню Ольгу, що його пізніше вручили Папі Пійові XII. Після Студійних Днів багато лювенців були делеґатами на XXIII Світовому Конґресі Pax Romana у Ноттінґтамі (Англія) від 17 до 25 серпня.

1955 рік для лювенців і членів "Обнови" був дуже активним. Кирило Митрович брав участь у конференції "Модерне Християнське Мистецтво" у Парижі; Олег Весоловський виступав на конференції в Ґемені (Вестфалія); Мирослав Троян в Ахені (Німеччина) - "Католицькі Інженери"; Едвард Бродацький у Лестері (Англія) - "Інтерфедеральна Асамблея". І на кінець 1955 року, 25 грудня, Лювен знову гостив VII Світовий З'їзд ФТУСК-"Обнова". Хоч президентом обрали О. Кушпету з Голляндії, більшість членів управи були лювенці, так що централя залишилася у Лювені. До управи ввійшли Микола Когут, Володимир Зазуляк, Іван Левицький, Дарія Гасюк, Борис Ващук, Евген Ґановський, Остап Коцюба та Ґригорій Ощипко. Головою місцевого лювенського відділу обрали Олега Весоловського, а до управи увійшли Дарія Гасюк, Юрій Товт та Едвард Бродацький. Управа організувала зустрічі

та сходини із цікавими доповідями. У серпні 1956 року Олег Весоловський був делеґатом від федерації на студентській конференції католицьких студентів Німеччини в Ґемені (Вестфалія) і написав про це довгий допис до Бюлетеня ФТУСК-"Обнова". До цього Бюлетеня часто дописували такі львенці: Григорій Ощипко, Борис Ващук, Богдан Цимбалістий, Кирило Митрович.

Напочатку грудня 1956 року Теофіля Кіса обрали головою місцевого відділу "Обнови", а прикінці того ж місяця його обрали на президента світового ФТУСК-"Обнова". Більшість управи складалася з львенців: Борис Ващук, Іван Левицький, Володимир Зазуляк, Олег Весоловський, Микола Когут, Дарія Гасюк та Евген Бродацький. Інші члени управи були із Франції, Голляндії, Німеччини та Америки.

У 1957 році львенці, представники "Обнови", брали активну участь у міжнародних з'їздах, але не так часто, як у попередніх роках. Вони були делеґатами на Світовому Конґресі Мирянського Апостоляту в Римі у днях 5-18 жовтня 1957 року.

Багато львенців виїхало за океан і були пляни перенести централю ФТУСК-"Обнова" до Філядельфії. Але, місцевий відділ у Львені далі залишився діяльний.

■ 60-ті роки

На жаль, архівні матеріяли гуртка пропали, однак зберігся протокол із річних зборів, що відбулися 25.11.1966 р., з присутністю 13-ти членів, на яких звітували Володимир Закальницький, голова, Андрій Гайдамаха, секретар і Богдан Савків, скарбник. Тоді прийнято чотирьох нових членів: Олександра Братковського, Ігоря Макарушку, Романа Дєру і Володимира Безушка. Є також згадка у пресі про "Обнову" у сімдесятих роках. Це свідчить про тяглість існування ТУСК "Обнова". ▮

Джерела

1947-53 із пам'яті та із телефонних розмов (15): Мирослав Актохій, Григорій Ощипко, Роман Трач, Зенон Леґедза, Роман Біляк.
1954-57 Бюлетні ФТУСК-"Обнова": квітень 1955 ч. І, червень-липень '55 ч. 2-3, вересень '55 ч. 4, січень-лютий '56 ч. 5, березень-квітень '56 ч. 6, грудень '56 ч. 7, січень-лютий '57 ч. 8. Матеріяли Студійних Днів, Львен 1956, 1957.

У ПРОВОДІ СУМ

Григорій Ощипко

Велика чатина студентів Лювенського осередку були у проводі виховної організації СУМ у Бельгії, а деякі з них стали керівними членами Центральної (світової) Управи СУМ.

1947 р. Центральний Комітет СУМ у Мюнхені уповноважив студента ЛКУ Кирила Митровича зайнятися організацією перших осередків СУМ у Бельгії. 18 березня 1948 р. він скликав З'їзд у місті Льєж, на якому обрали Крайову Управу та затвердили статут. На З'їзді було присутніх біля 200 молодих людей і представників двох, існуючих уже осередків СУМ - Шарлеруа і Льєж. Першим головою Крайової Управи СУМ обрали тоді Володимира Мацьківа - докторанта ЛКУ. Більшість членів Крайової Управи були студенти. У квітні 1948 р. Управа почала видавати для молоді сторінку "В поході" при газеті "Вісті". Таких сторінок на протязі 15-ти років, появилося 47 випусків. На загальні збори осередків СУМ (усіх було біля 15) завжди приїжджав представник Крайової Управи, який звичайно керував зборами.

Лювенські студенти були керівним ядром СУМ і тому, що більшість членів Крайової Управи також були студентами, на початках, навіть засідання відбувалися у студентському гуртожитку. Життя студентів-сумівців було виповнене працею. Під час тижня виклади, наука, іспити, а в неділі поїздки на загальні збори, запрошення з доповідями, або участь у якійсь імпрезі. А така поїздка забирала всю неділю, бо деякі осередки були віддалені від Лювену на 100-150 км. Під час такої поїздки можна було продавати книжки, пресу, збирати передплати на газети, давати різну інформацію, обмінюватися думками на політичні теми, підтримувати робітників на дусі. Виринали і справи правних порад, вироблення пашпортів для утікачів, різні відшкодування, а згодом - анкети на виїзд за океан тощо. Такі поїздки затягалися часом до пізного вечора, а то й до півночі. Так, що на кіно не залишалося часу. Під час літніх вакацій студенти організували і брали участь як виховники у відпочинкових таборах СУМ для дітей, а відтак у таборах для юнацтва СУМ з оформленою виховною програмою.

Головами Крайової Управи СУМ були завжди студенти, або гра-

дуанти ЛКУ, деякі із них продовж десятків років. Рекорд побив Іван Левицький сповняючи обов'язки голови впродовж 22 років (1976-99). Омелян Коваль був 12 років (1951-63) головою СУМ у Бельгії. Коли його обрали головою світової СУМ, Григорій Ощипко став головою на 6 років (1963-69). Інші виконували цей обов'язок впродовж менше 3-ох років - Ярослав Добош і Володимир Мацьків. Три любенські ґрадуанти сповняли керівні функції у Центральній Управі СУМ: Омелян Коваль - голова, Евген Ґановський і Ґригорій Ощипко - генеральні секретарі.

Понад три десятки студентів займали різні пости у Крайовій Управі СУМ Бельгії. Ось, їхні прізвища за азбукою: Богдан Бочан, Юрій Бучацький, Борис Витязь, Евген Ґановський, Роман Ґерасимович, Аркадій Ґончарів, Володимир Ґапишин, Іван Дерев'янка, Ярослав Добош, Володимир Закальницький, Віктор Зінько, Марія Карпа, Теофіль Кіс, Зенон Коваль, Омелян Коваль, Микола Когут, Оля Козицька, Остап Коцюба, Мирослав Лабунька, Іван Левицький, Ігор Лесик, Осип Лесів, Олександер Марків, Богдан Марченко, Володимир Мацьків, Кирило Митрович, Іван Охримович, Григорій Ощипко, Петро Павличенко, Ґригорій Панчук, Володимир Попович, Михайло Проць, Роман Раделецький, Богдан Цимбала, Юрій Шухевич, Зенон Янковський.

Треба відмітити, що у 1960-их і 1970-их роках деякі вихованці СУМ студіювали у ЛКУ, жили у студентському ґуртожитку "А. В.", були членами НаСУС і були, як "друга генерація", у проводі СУМ у Бельгії. ▮

ПЛАСТ У ЛЮВЕНІ 1947-54

ОСЕРЕДОК ПРАЦІ УЛАДУ СТАРШИХ ПЛАСТУНІВ

Ігор Гайда

1947 року, до Любену приїхало декілька старших пластунів-студентів із різних міст Західної Німеччини. Самозрозуміло, вони цілком спонтанно заснували Осередок Праці УСП та оформили цей осередок у централі Пласту в Мюнхені. Незважаюши на вимогливі університет-

ські студії і мовні трудності, пластуни все ж таки почали пластову працю. Найбільше було пластунів із куреня "Бурлаки": Олекса Біланюк, Ігор Суховерський, Мирослав Троян, Роман Герасимович і Роман Якемчук. До них прилучилися старші пластуни із куреня "Гірські Орли": Ігор Гайда, Юстин Клим, Богдан Ковалюк, а також Андрій Мельник, Роман Зибенко, Григорій Неліпа, Кирило Митрович, Ігор Хабурський, Зенон Татарський, Осип Іскрижицький, Борис Витязь, Дорко Шумовський, Дмитро Дубина і Евген Федоренко.

1949 року відвідав пластунів член Головної Пластової Булави Атанас Фіґоль, тодішній адміністратор Енциклопедії Українознавства у Сарсель, Франція.

Відбувалися періодичні сходини із пластовими гутірками, як наприклад: Ігор Суховерський оповідав про міжнародне джемборі 1947 року у Франції та як він разом із "Білим Джеком" здобули Монт Блянк. Були теж гутірки про картографію, здавання третьої проби і т.д. Деякі пластуни, як Олекса Біланюк і Зенко Леґедза, виконували виховну роботу. Вони були впорядниками юнацьких гуртків у поселеннях українців, які працювали у копальнях вугілля. Осередок праці уряджував мандрівки, зустрічі із бельгійськими скавтами, а навіть кількаденні табори для юнаків. 1949 року група пластунів в одностроях брала участь із прапорами і транспарентами у святковому марші у Брюсселі.

Хоч пластунів-студентів не було багато у порівнанні із братньою організацією СУМ, все ж таки СУМ попросив деяких пластунів для допомоги в організуванні вправ та до впоряду на великому здвизі СУМ у Бельгії. Після 1953-54 року, коли більшість пластунів виїхала з Лювену, Осередок Праці УСП у Лювені розв'язався, але вклад пластової праці залишив позитивні результати, бо їхнє і їхніх пластунів-юнаків пластування продовжувалося на нових поселеннях у Канаді та в Америці. Деякі пластуни Бельгії, як Борис Витязь та інші включилися у виховну працю СУМ у Бельгії, а першим краєвим головою СУМ у Бельгії став старший пластун Кирило Митрович. ▮

Подяємо "машти" організацій, які були пов'язані із українським студентським осередком у Любені:
Машт CoBAUSO подає Високого Патрона - Його Еміненцію Йосифа-Ернеста Кардинала ван Руї, примаса Бельгії; Почесного Президента монс. Оноре ван Ваєнберґа, ректора ЛКУ.
Машт CoBAUU не подає тих особистостей. Можна припустити, що їх патронат тим самим закінчився.

COMITÉ BELGE D'ASSISTANCE AUX UNIVERSITAIRES SLAVES ORIENTAUX
BELGISCH COMITE VOOR BIJSTAND AAN OOSTSLAVISCHE HOOGSTUDENTEN
BELGIAN RELIEF COMMITTEE FOR EASTERN SLAV STUDENTS
"COBAUSO"
(ASSOCIATION SANS BUT LUCRATIF)
SIÈGE SOCIAL: LOUVAIN
SOUS
LE HAUT PATRONAGE DE
S. EM. LE CARDINAL E. VAN ROEY
PRIMAT DE BELGIQUE.
LA PRÉSIDENCE D'HONNEUR DE
MGR. H. VAN WAEYENBERGH
RECTEUR MAGNIFIQUE DE L'UNIVERSITÉ DE LOUVAIN.

COMITÉ BELGE D'ASSISTANCE AUX UNIVERSITAIRES UKRAINIENS
BELGISCH HULPCOMITE AAN OEKRAINSE HOOGSTUDENTEN
(ASSOCIATION SANS BUT LUCRATIF)
SIÈGE SOCIAL : LOUVAIN

НАЦІОНАЛЬНИЙ СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ У БЕЛЬҐІЇ

Протокол із першого засідання CoBAUSO 11-го листопада 1946 р., під час якого обрано управу.

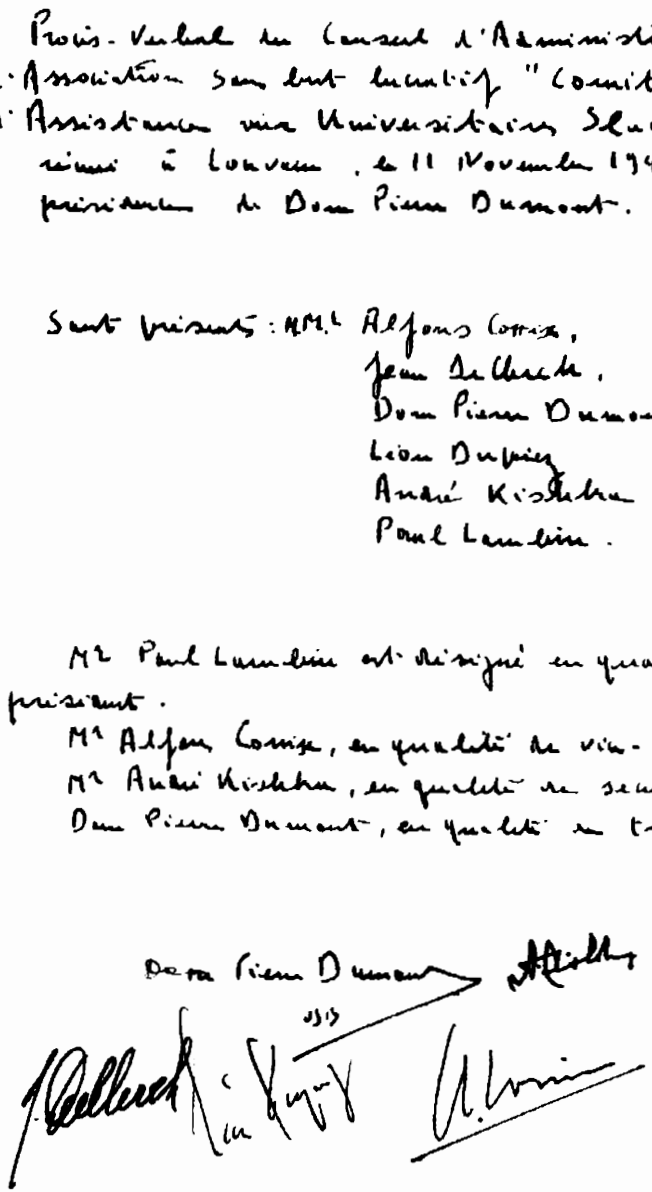

1

Procès-Verbal du Conseil d'Administration de l'Association sans but lucratif "Comité Belge d'Assistance aux Universitaires Slaves Orientaux" réuni à Louvain, le 11 Novembre 1946, sous la présidence de Dom Pierre Dumont.

Sont présents : MM.rs Alfons Cornix,
Jean Delbeck,
Dom Pierre Dumont
Léon Dupriez
André Kishka
Paul Lambin.

Mr Paul Lambin est désigné en qualité de président.
Mr Alfons Cornix, en qualité de vice-président,
Mr André Kishka, en qualité de secrétaire-général,
Dom Pierre Dumont, en qualité de trésorier.

Dom Pierre Dumont

Перша сторінка касової книги CoBAUSO - приходи. Подано приходи від Східньої Конґреґації, Oeuvre D'orient і о. Роберта Журдена.

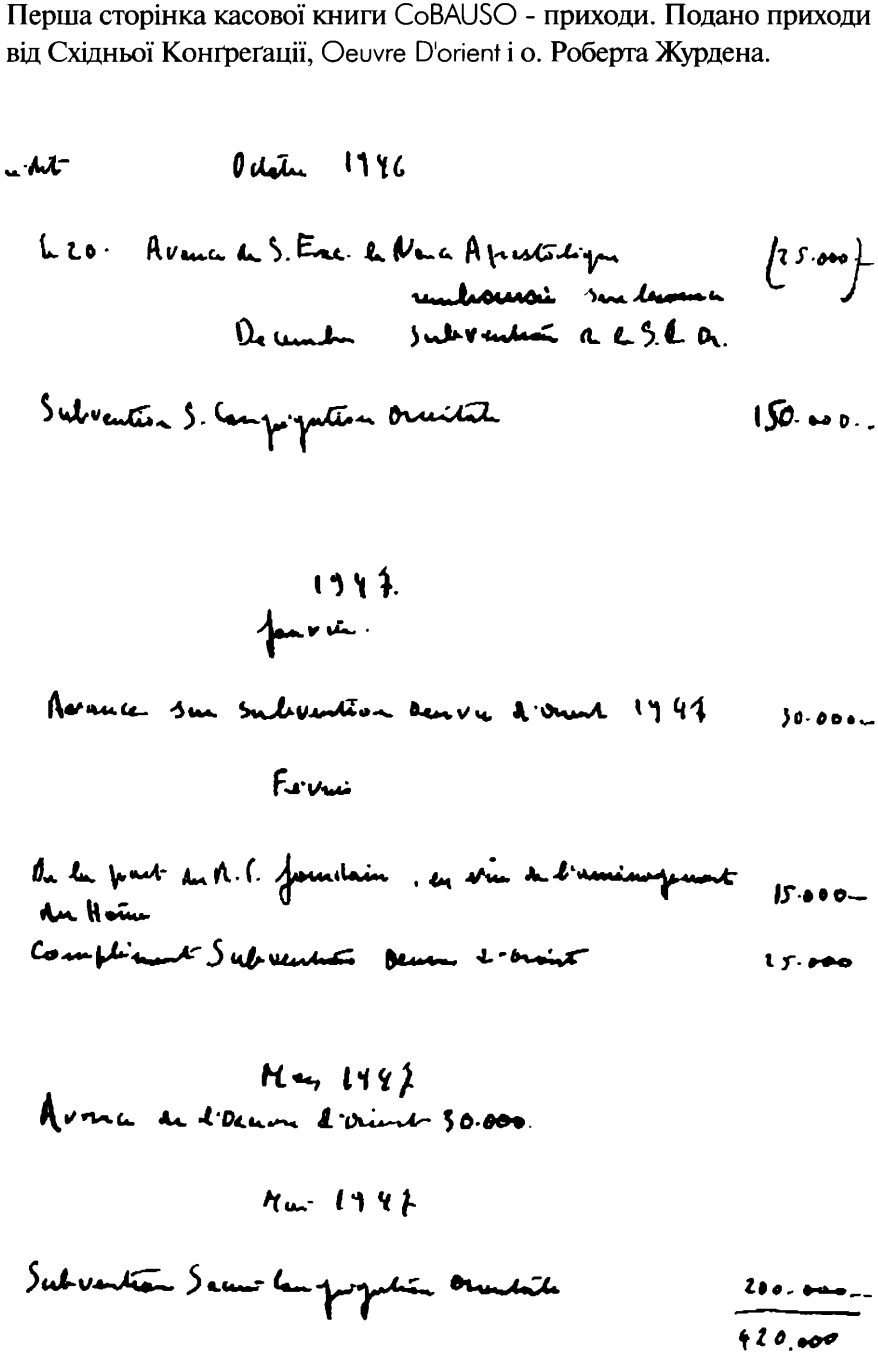

Octobre 1946

Le 20. Avance de S. Exc. le Nonce Apostolique (25.000)
remboursée sur la
Decembre subvention de la S. C. O.

Subvention S. Congregation Orientale 150.000..

1947.
Janvier.

Avance sur subvention Oeuvre d'Orient 1947 30.000..

Février

De la part du R. C. Jourdain, en vue de l'aménagement du Home 15.000..
Complément Subvention Oeuvre d'Orient 25.000

Mars 1947
Avance de l'Oeuvre d'Orient 30.000.

Mai 1947

Subvention Secrétaire Congregation Orientale 200.000..

420.000

Частина мапи Лювену, на якій ЛКУ подає положення студентських гуртожитків і будинків до загального студентського вжитку. Український Студентський Дім - Foyer Ukrainien є поміщений під числом 57. На мапі ч. 57 знаходиться у лівому-верхньому розі.

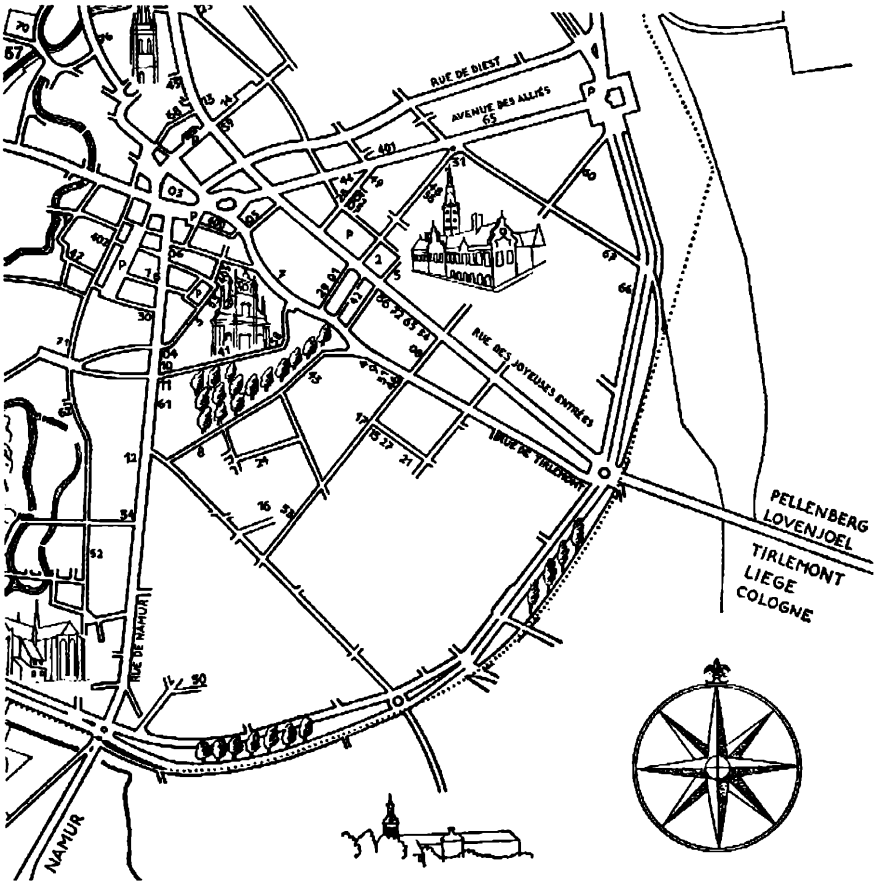

ORGANISATIONS ET MAISONS D'ÉTUDIANTS

400. Maison des Etudiants et U.G., 5A, Grand-Place. 401. Alma (restaurant), 69-71, avenue des Alliés. 402. Services U.G.: Centrale d'achat; Service d'impression de cours, 16A, rue de Paris. 403. Centre social, 5, rue du Mayeur. 41. Centre Universitaire féminin (Sedes), 28, rue de Bériot. 42. Cercle International des Etudiants Etrangers (C.I.E.E.), 22, place Hoover. 43. Maison des Etudiantes, 9, rue de Tirlemont. 44. Maison de Droit-Philo., 50, avenue des Alliés. 45. Maison de l'Histoire, 25, rue du Canal. 46. Cercle des Psychologie et de Pédagogie, 110, rue de Tirlemont. 47. Cercle des Sciences Religieuses (C.S.R.), 16, rue Sainte-Barbe. 48. Maison des Sciences Politiques et Sociales, 28, rue Léopold. 49. Maison des Sciences (MdS), 16, rue Jean Stas. 50. Cercle Industriel (C.I.), 13, rue Emile Matheiu. 51. Maison médicale, 17, rue Notre-Dame. 52. Maison d'Education Physique, 71, rue des Moutons. 53. Home Congolais, 34, rue Vésale. 54. Foyer Chinois, 28, rue des Joyeuses-Entrées. 55. Cercle Latino-Américain, 20, rue Léopold. 56. Home Mindzenty, 18, rue des Joyeuses-Entrées. **57. Foyer Ukrainien, 9, rue des Brasseurs.** 58. Foyer Viet-Namien, rue de Bériot. 59. Centre Universitaire féminin flamand "Eigen Heerd", 6, rue du Manége.

Louvain, May 31, 1947.

NIVERSITÉ CATHOLIQUE
DE LOUVAIN
CABINET DU RECTEUR

Eminence,

As Honorary President of the Belgian Relief Committee for Eastern Slav Students, may I recommend to Your Eminence our Secretary-General, Mr. A. Kishka.

He is going to the U.S.A. and Canada on a lecture tour. The object of this visit is to make known the work of the above Committee, and their problems in connection with relief to refugee Ukrainian students, to American and Canadi Catholics.

The results Mr. Kishka has obtained by his own untiring efforts on behalf of the Committee have been greatl appreciated here in Europe, and particularly by the Holy See In order to be able to continue in this worthy task, Mr. Kishka would be much helped if he could get with the approval of Your Eminence a sympathetic recommendation to all America Catholics ?

I should therefore consider it as a personal fav if Your Eminence would grant Mr. Kishka an audience when he comes to the U.S.A.

Thankfully & respectfully Yours,

Mgr H. van Waeyenbergh
Rector of Louvain Catholic University.

To His Eminence Cardinal Spellman,
Archbishop of NEW-YORK

Лист о. д-ра Максима Германюка до тодішнього скарбника CoBAUSO о. Пієра Дюмона, в справі капелянства о. Качмара.

Mon Révérend et Cher Père,

J'ai bien reçu Votre lettre du 12 juin 1947 et Vous en remercie beaucoup. Excusez-moi du retard dans ma réponse. En ce moment je suis vraiment tout entier pris par la préparation de ma dissertation de maîtrise, de sorte qu'il ne me reste pas une minute du temps libre. – En tout cas je serai très heureux de Vous voir à l'occasion pour en parler de nos étudiants.

Quant aux Messes que Vous me transmettez au nom de la S. Congrégation pour les prêtres ukrainiens, quant à moi, je ne crois pas que l'on puisse sérieusement douter de leur célébration effective. Je pense, au contraire qu'elles sont célébrées, si ce n'est pas par les prêtres ukrainiens en question eux-mêmes, elles sont célébrées par d'autres prêtres avec lesquels les prêtres ukrainiens en Belgique s'arrangent.

Votre solution du cas Kachmar est celle qui en toute justice et charité s'impose,

Nous lui avons lu Votre lettre à son adresse et il a accepté la chose sans absolument rien dire. Je crois qu'il aura compris la situation, bien qu'il lui coûtera terriblement de quitter le foyer. Mais les intérêts de nos étudiants et l'intention du St. Siège qui nous aide pécuniairement exigent ce sacrifice.

Déjà deux fois, j'ai demandé à Mr Lagoch qui est chargé par Mr. Kichka de répondre à certaines de ses lettres de Vous envoyer certaines lettres adressées à Mr Kichka qui regardent les intérêts du foyer. J'espère que Vous les avez reçues.

A plaisir de Vous revoir, Mon Révérend et cher Père,

Bien Votre in Xto,

P. Hermanin

Louvain, le 19.VI.1947.

INTERNATIONAL REFUGEE ORGANIZATION
DÉLÉGATION EN BELGIQUE

YD-MB.
BRUXELLES, LE 14 MAR 1950

31, AVENUE DES ARTS
TÉLÉPHONE: 12 01 41

RÉFÉRENCE A RAPPELER

E.59 744 Cher Monsieur,

J'ai le plaisir de vous annoncer que vous arriverront incessamment les vêtements (16 costumes, 9 pardessus 22 paires de chaussures) pour les quelques 39 étudiants du CoBAUSO pour qui vous nous en avez fait la demande.

Je saisis cette occasion pour vous marquer toute la sympathie que nous éprouvons pour les jeunes gens bénéficiaires de l'oeuvre à laquelle vous collaborez depuis sa création. Il nous a été donné à plusieurs reprises de nous rendre compte des qualités morales exceptionnelles dont font preuve la plupart des étudiants du CoBAUSO.

Nous espérons et leur souhaitons un établissement rapide et stable après la fin de leurs études, dans leur nouveau pays d'adoption.

Veuillez agréer, cher Monsieur, l'assurance de ma considération distinguée.

Pour le Délégué en Belgique,
Le Chef du Service Assistance,

Monsieur A. KISHKA,
Secrétaire Général du CoBAUSO,
9, rue des Brasseurs,
LOUVAIN

S.V.

MINISTERE DE LA JUSTICE
—
ADMINISTRATION
DE LA
SURETÉ PUBLIQUE
—
POLICE DES ETRANGERS
—
DIRECTION
—
BUREAU
—
N° 2.537.822
Rappeler dans la réponse
la date et les indications ci-dessus
Annexe
—

Bruxelles, le 11 décembre 1952
Place Poelaert, 4

Au Révérend Père Pierre LUMONT
O.S.B.
Secrétaire Trésorier du
Comité Cobauso,
8, rue Marie de Bourgogne,
IXELLES.

Révérend Père,

Comme suite à votre lettre du 25 novembre 1952, j'ai l'honneur de vous informer que des instructions ont été données à l'administration communale de Louvain en vue de régulariser la situation du nommé KRAVCIO, Radko, né à Aguadulce, le 25 juin 1934.

Veuillez agréer, Révérend Père, l'assurance de ma considération la plus distinguée.

Pour le Ministre:
Le Sous-Chef de Bureau délégué,

JACQUES

M. B. 1952. — 3607. bon 637.

Лист президента CoBAUSO, д-ра Павла Лямбена до секретаря-скарбника CoBAUU о. Пієра Дюмона.

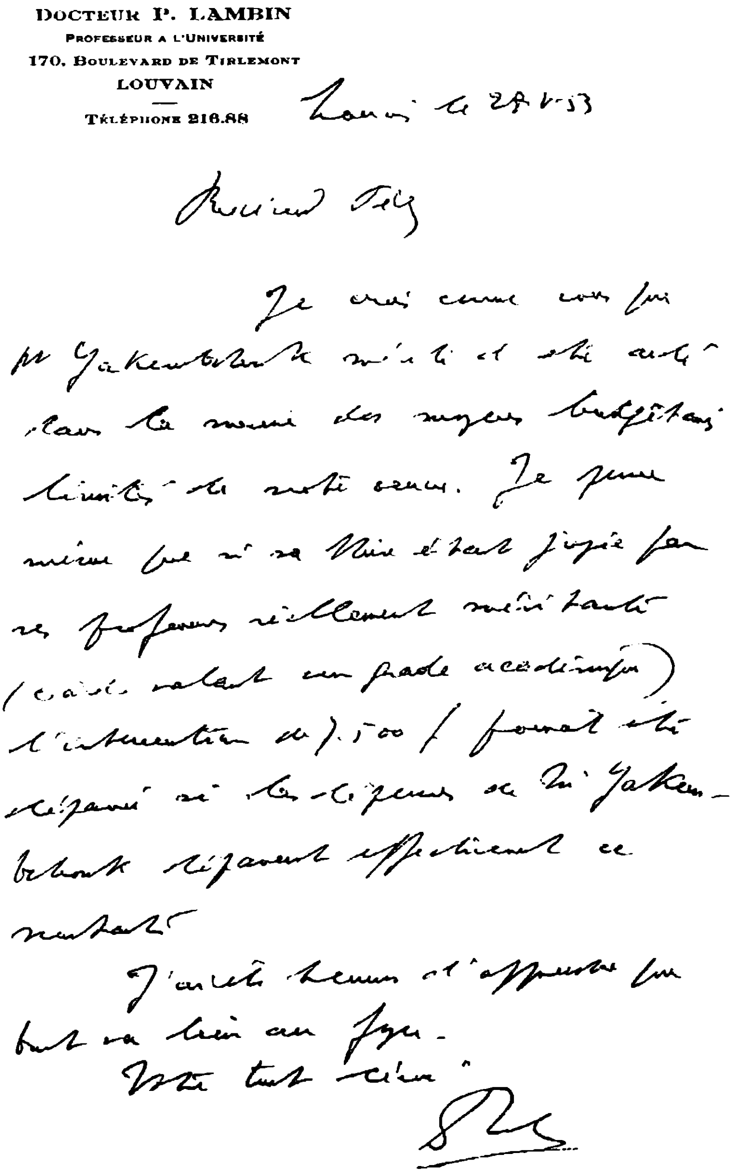
DOCTEUR P. LAMBIN
PROFESSEUR A L'UNIVERSITÉ
170, BOULEVARD DE TIRLEMONT
LOUVAIN
—
TÉLÉPHONE 216.88

Louvain le 28.V.53

Révérend Père

Je crois comme vous que Mr Yakemtchouk mérite d'être aidé dans la mesure des moyens budgétaires limités de notre oeuvre. Je pense même que si sa thèse était jugée par ses professeurs réellement méritante (c.à.d. valant un grade académique) l'intervention de 1.500 [illegible] pourrait être dépassée si les dépenses de Mr Yakemtchouk dépassent effectivement ce montant.

J'ai été heureux d'apprendre que tout va bien au foyer.

Votre tout dévoué

[illegible]

Лист секретаря-скарбника CoBAUU о. Пієра Дюмона до монс. Фернанда Літта, віцеректора ЛКУ з проханням призначити стипендії від Comité Académique деяким студентам. У листі о. Дюмон повідомляє віцеректора, що Владика Іван Бучко запевнив CoBAUU про призначення 20-ти місячних стипендій по 2,500 Б.ФР. кожна.

COMITÉ BELGE D'ASSISTANCE AUX UNIVERSITAIRES UKRAINIENS
BELGISCH HULPCOMITE AAN OEKRAINSE HOOGSTUDENTEN
(ASSOCIATION SANS BUT LUCRATIF)
SIÈGE SOCIAL : LOUVAIN

Bruxelles, 8 rue Marie de Bourgogne (Secrétariat)
9, RUE DES BRASSEURS
C.C.P. 2460.34

11 Octobre 1955

Monseigneur,

Le Comité pour les Etudiants Ukrainiens a tenu hier sa séance de rentrée et je tiens à vous mettre au courant de notre situation pour la nouvelle année académique.

Le désir de conserver un centre ukrainien à Louvain a amené Mgr Bouçko à désirer que le recrutement des étudiants soit étendu aux pays d'Outre Atlantique. Nous avons donc onze nouveaux étudiants, dont cinq viennent du Canada et des U.S.A.

De nos anciens quatorze ou quinze resteront; quatre d'entre eu étudient au dehors.

Mgr Bouçko, comme les années précédentes, nous assure vingt bourses de 2.500 frs. Arriverons-nous à boucler le budget?

Je suis les difficultés du Comité Académique et l'incertitude devant laquelle il se trouve. Toutefois, je me permets de faire appel à vous dans la mesure où vous pourrez nous aider.

Borys Waszzuk
Vitalij Wizir
Hanowskyj Eugène (admis à présenter une licence en économie appliquée) étaient déjà vos boursiers l'an dernier.
Ostap Kociuba l'était aussi; il a malheureusement échoué en 2° licence de philologie romane. Le Comité a cru pouvoir l'autoriser à doubler son année (le mémoire n'était pas encore rédigé). Pourrait-il aussi émarger à votre budget?

Mr l'Abbé Dzwonik plaidera la cause de Foyer ukrainien auprès de vous et je me permets d'appuyer chaleureusement ses demandes.

Veuillez agréer, Monseigneur, l'expression de mon meilleur et religieux respect.

A Monseigneur Litt
Vice-Recteur de l'Université
Louvain

Dom Pierre Dumont O.S.B.
secrétaire-trésorier.

Цей виклад про Слугу Божого Андрея Шептицького відбувся у ЛКУ за ініціятивою студентського товариства "Обнова".

FEDERATION DES ETUDIANTS UKRAINIENS CATHOLIQUES

FEDERATIE DER OEKRAINSE KATOLIEKE STUDENTEN

le mercredi 25 novembre 1959
à 20 h. 15

op woensdag 25 november 1959
te 20 u. 15

DOM GREGOIRE BAINBRIDGE

moine du Prieuré bénédictin de Chevetogne
pariera de:

monnik van de Benediktijner Priorij te Chevetogne
zal spreken over:

LE SERVITEUR DE DIEU

André CHEPTYTSKY

archevêque ukrainien de Lviw
métropolite de Halitch
1865 1944
apôtre de l'Union des Eglises

Invitation Générale
ENTREE LIBRE

Algemene uitnodiging
TOEGANG VRIJ

VRIENDSCHAPSFEEST

door de Oekraïnische studenten en studentinnen aan de Leuvensche studentenschap aangeboden

DE HEREENIGING DER KERKEN

door Ingenieur Andrij KISCHKA

in de AULA (College Maria-Theresia), den 23 Januari 1946, te 20 uur.

Zijne Hoogeerw. Exc. Metropoliet
Andrij SCHEPTYTSKIJ
(1865-1944)
de moderne APOSTEL der Hereeniging
der Kerken in Oekraïne.

1946

CHORALE UKRAINIENNE

sous la direction de Mr l'Ingénieur Stephan SYMKO

DANSES UKRAINIENNES

sous la direction de Monsieur SYNIUK

1)	Pour la Patrie	Musique de MO. HAYWORONSKY
2)	Chagrin d'une jeune fille après la mort d'un cosaque. Chanson du XVIe siècle.	MO. HAYWORONSKY
3)	Légende de Jésus et Maria	D. KOTKO
4)	Six jours de travail	M. LEONTOWYTCZ
5)	Les Ondes sur le Danube	O. STEPOWY
6)	DANSE POPULAIRE " K A T E R Y N A "	
7)	Dieu Eternel (Chant de Noël)	O. KOCHYTZ
8)	La nouvelle Joie " "	K. STECHENKO
9)	Ciel et lune " "	"
10)	Très Sainte Marie " "	MD. HAYWORONSKY
11)	DANSE POPULAIRE " S O P H I A "	

E n t r a c t e

12)	DANSE POPULAIRE " T C H O U M A K "	
13)	Etoile Merveilleuse Chant de Noël	K. STECHENKO.
14)	Chantons aujourd'hui " "	"
15)	Après la Noël	M. LEONTOWYTCZ
16)	DANSE POPULAIRE " Z A P O R O G E Z "	
17)	La joie des pauvres filles	M. LEONTOWYTCZ
18)	Une femme avare	D. KOTKO
19)	Caprice d'une jeune fille	DAWYDOWSKY
20)	DANSE POPULAIRE " H L A D U N "	

Це є многократне поменшення оригінальної 60 cm x 40 cm афішу розліпленого по університетських будинках і мисті, яка реклямувала успішний концерт "Великої Хвилі" українських студентів ЛКУ.

GRANDE ROTONDE DU COLLEGE MARIE-THERESE

RUE St MICHEL

Mardi 20 Avril 1948 à 20 h.

CHANTS et DANSES UKRAINIENS

AVEC LE CONCOURS DE LA CHORAL DES

Etudiants Ukrainiens à Louvain

Sous la direction du Compositeur

GEORGES FIALA

du Séminaire des Arts à Bruxelles

Choréographie de V. HLADUNE

Le Concert sera donné au profit des Etudiants Ukrainiens, Louvain

CARTES D'ENTREE : 20 fr. ETUDIANTS 10 fr.

Cercle International des Étudiants Étrangers de l'Université de Louvain

Soirée folklorique internationale

Internationale folkloristische avond

du / van 24 FÉVRIER / FEBRUARI 1953

donnée — gegeven

à la Grande Rotonde

in de Grote Aula

au profit des Etudiants Etrangers du Sanatorium Universitaire d'Eupen.

ten voordele van de Vreemde Studenten van het Universitair Sanatorium te Eupen.

Internationaal Centrum voor Vreemde Studenten van de Universiteit van Leuven

PREMIÈRE PARTIE

1. IJÉ KÉROUVIMI, chœur religieux.
Bortniansky (1751-1825)

2. OI PRIA DOU, berceuse ukrainienne.

3. KOROBOUCHKA, chanson russe (Arr. D.V.)
Soliste : Etienne Deschamps, baryton

4. DY VOUSS'IA NA NÉBO, mélodie ukrainienne.
Soli : Boghdan Kovaliuk. baryton
Zénon Tatarsky, ténor
Accomp. : Zénon Légédza, guitariste.

5. STIÈNKA RAZINE, chant cosaque. (Arr. D.V.)
Soliste : Henri Balligand, basse.

6. POLTAVSKII KOZATCHOK, danse popul. ukrainienne.
Exécutée par : Nadia Ripak et Malvina Czaïka
Vassili Khmélak et Roman Ripak
Accomp. : José Mansvelt et Zénon Légédza.

7. TO NIÉ VIÉTÈR, chanson russe. (Arr. D.V.)
Soliste : Etienne Deschamps,

8. TCHÉDRIK, TCHÉDRIK, chœur ukrainien.

9. BANDOURA, airs populaires ukrainiens. (Davidovsky)
Solistes : Zénon Tatarsky et Boghdan Kovaliuk.
Accomp. : José Mansvelt.

INTERRUPTION

DEUXIÈME PARTIE

1. TETCHÉ, VODA TETCHÉ, mélodie slovaque. Pokorny
Soliste : Zénon Tatarsky.

2. SPI MLADENIÈTS, berceuse cosaque. (Arr. D.V.)
Accomp. : José Mansvelt.

3. DÉ TÉ BRODYCH, chant ukrainien
Solistes : Zénon Tatarsky et Boghdan Kovaliuk.

4. BOURLAK, chant russe.
Soliste : Etienne Deschamps.
Accomp. : José Mansvelt.

5. TCHOUMAK, danse populaire ukrainienne.
Exécutée par Zénon Tatarsky et Vassili Khmélak.

6. VANKA, chanson russe. (Arr. D.V.)
Soliste : Henri Balligand.

7. ZAPOROJIÈTS, danse guerrière ukrainienne.
Exécutée par Zénon Tatarsky et Vassili Khmélak.
Accomp. : José Mansvelt et Zénon Légédza.

8. BOT M'TCHIDZA TROIKA, mélodie russe. (Arr. D.V.)
Soliste : Etienne Deschamps.

9. KOMARIK, chœur populaire ukrainien. (Arr. D.V.)

Відвідини о. д-ра Василя Кушніра з Канади в Любені, Бельгія, осінь 1946 р.

▮ Сидять від ліва: Борис Заєць, інж. Степан Симко, д-р Марта Горняткевич, інж. Василь Наконечний, інж. Андрій Кішка, о. М. Ван де Малє Ч.Н.І., о. д-р Василь Кушнір, о. д-р Максим Германюк Ч.Н.І., Микола Демчук, д-р Олександер Дехник, Марія Столяр, Володимир Шикін. ▮ Стоять від ліва: Микола Синюк, Володимир Огаренко, Любомира Огаренко, ?, Андрій Листок, Роман Крижанівський, ?, Лідія Дибайло, пані Алиськевич, ?, Федір Сметанко, Женя Варіна, Василь Томашівський, Віра Дибайло, Мирослав Бріґґ, Кіра Фіяла, Адріян Пахолків (позаду перед вікном), Володимир Попович, Мирослав Яворський, Софія Колібаба, Володимир Стадник, Богдан Пласкач, пані Пласкач, Наталія Пришляк, Ярослав Пришляк, ?.

Український Студентський Дім при 9 rue des Brasseur.

Фронт будинку.

Мирон Сулима та Федір Ткаченко при дверях Foyer Ukrainien.

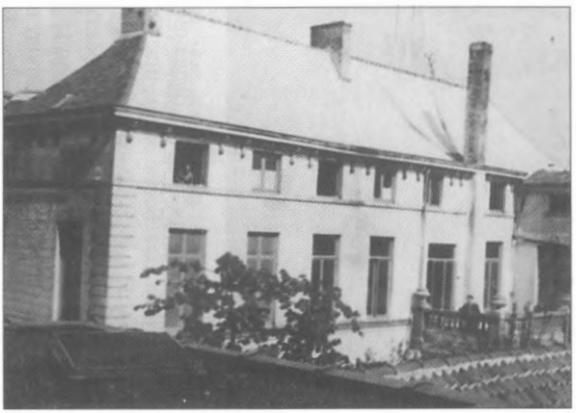

Зад будинку

Зліва: віцеректор монс. Фернанд Літт, ректор монс. Оноре ван Ваєнберг і секретар ЛКУ.

Процесія префесорів.

"Виносять" із церкви св. Петра новий академічний рік.

Владика Іван Бучко в Любені. 3-го лютого 1947 р. Посвячення УСДому.
▮ Зліва сидять: о. Качмар, о. Ван де Малє, ?, Владика Іван Бучко, о. Шарль Ноблєсс, о. митр. Яків Перідон, о. Фуканьчик, о. Бульс, о. Максим Германюк, Володимир Огаренко. ▮ Зліва перший ряд: Степан Симко, Роман Алискевич, Юлія Симко, Лідія Дибайло, ?, Мирослав Антохій, ?, ?, Дмитро Андрієвський, Софійка Колібаба, Ярослав Туркало, Надя Ріпак, Микола Синюк, Марійка Столяр, ?, Володимир Шикін, ?, ?, ?, сестра завідуюча кухнею. ▮ Верхні ряди: Микола Демчук, пані Пришляк, п. Ярослав Пришляк, ?, Володимир Попович, ?, Женя Варіна, ?, ?, Юрій Фіяла, ?, Василь Томашевський, Роман Крижанівський, Федір Сметанко, Ігор Шевченко, Володимир Беренфельд, Василь Наконечний, Зенон Янковський, Любомира Огаренко, Андрій Кішка, Борис Заяць.

▮ Перший ряд: А. Кішка, о. Качмар, А. Конікс, П. Лямбен, о. П. Дюмон, Л. Дюпріє і Ж. Де Клєрк (крім о. Качмара це члени CoBAUSO, відсутній П. де Бетюн). ▮ Другий ряд: З. Янковський, Адріян Пахолків, Любомира Огаренко, Женя Варіна, Софійка Колібаба, Володимир Крижанівський, Ігор Шевченко, Оксана Шевченко, В. Кучеренко і Юрій Фіяла. ▮ Третій ряд: Микола Синюк, Володимир Огаренко, Володимир Попович, Володимир Беренфельд, Федір Сметанко і Володимир Шикін.

Осінь 1948, неповна "Велика Хвиля".

▮ Сидять: Марійка Столяр, Марта Калитовська, Марія Логуш, Дарія Мельник, Богдан Казимира, Андрій Кішка, Женя Варіна, Софійка Колібаба, Таня Симиренко, Юрій Фіяла. ▮ Стоять - перший ряд: Олександер Марків, ?, Влодко Попович, Ігор Гайда, Олекса Біланюк, Йосиф Лесів, Мирослав Троян, Володимир Козачинський, Ігор Суховерський, Роман Герасимович, Юрій Бучацький, Мирослав Мельник, Ярослав Туркало, Петро Гурський. ▮ Другий ряд: Кирило Митрович, Зенон Татарський, Андрій Мельник, Роман Біляк, Зенон Легедза, Борис Макаренко, Мирослав Троян, Ромна Трач, Дорко Шумовський, ?, Омелян Коваль, Осип Іскрижицький, Зенон Янковський, Володимир Мацьків, Юрій Шухевич, Володимир Стадник, ?, Володимир Шикін, Мирослав Антохій. ▮ Неприсутні: Григорій Ощипко, Кузьма Дмитрик, Анатоль Романюк, Роман Якемчук, Роман Зибенко, Михайло Даценко, Богдан Ковалюк, Юстин Клим, Олекса Марченко, Володимир Козачинський, Володимир Беренфельд, Казимир Кмеклюк, Борис Заєц.ь, Ігор Лесик, Михайло Логуш, Ігор Шевленко, Микола Когут, Олег Весоловський, Іванка Панек, Олександер Ткаль, Юрій Антонів, Дмитро Черкаський-Одрина, Дмитро Дубина, Юрій Купчинський, Ігор Хабурський, Роман Антохій, Володимир Солончук, Всеволод Чалий.

Гетьманич Данило Скоропадський із студентами на подвір'ї Українського Студентського Дому, 1948 року.

▮ Зліва: Зенон Янковський (тільки ніс), Борис Макаренко, Богдан Казимира (директор), Федір Сметанко, над ним Роман Герасимович, Йосиф Лесів, над ним Дорко Шумовський, Гетьман Данило, Роман Трач, Ігор Гайда, Ігор Суховерський, Юрій Фіяла, Мирослав Антохій, Петро Гурський і Володимир Козачинський (тільки ніс).

Відвідини пані директор IRO 1950 р.

▮ Сидять: Василь Неліпа, делегат IRO, о. Van den Branden (директор), директор IRO, Андрій Кішка, Юрій Шухевич, Володимир Козачинський, Анатолій Романюк (голова НаСУС). ▮ Стоять - перший ряд: Олекса Марченко, Григорій Неліпа, Мирослав Троян, Олекса Біланюк, Роман Трач, Евген Федоренко, Петро Гурський, Михайло Даценко, Кирило Митрович, Осип Іскрижицький, Володимир Гапишин, ?, Роман Біляк. ▮ Другий ряд: Микола Зубрицький, Дорко Шумовський, Мирослав Мельник, Юстин Клим, Зенон Татарський, Борис Макаренко, Йосиф Лесів, Григорій Ощипко, Дмитро Дубина, ?, Зенон Легедза, Богдан Ковалюк, Роман Герасимович, Олександер Марків, над ним Ігор Гайда, Федір Сметанко, Микола Когут, Олег Весоловський, Борис Витязь.

Відвідини УСДому Папським Нунцієм у Бельгії 11-го квітня 1948 р.
▮ Владика Іван Бучко, Нунцій монс. Ченто, монс. Ван Ваєнберґ - ректор ЛКУ.

Видвідини Евгена Кардинала Тіссерана, секретаря Східньої Конґреґації
27-го березня 1952 р.
▮ Віцеректор монс. Фернанд Літт, монс. Ченто - папський нунцій, Евген Кардинал Тіссеран, монс. Ван Ваєнберґ - ректор ЛКУ, репрезентант бельгійського уряду.

Святкування 20-ліття НаСУС, 9-го лютого 1951 р.
▮Анатоль Романюк - голова НаСУС, о. Маврикій Ван де Малє Ч.Н.І., проф. Павло Лямбен - голова CoBAUSO і монс. Фернанд Літт - віцеректор ЛКУ.

Зустріч священиків, громадянства і студентів з ректором УВУ проф. Іваном Мірчуком, осінь 1953 р.
▮Сидять: проф. Іван Марченко, ?, Микола Демчук, ?, о. Григорій Фуканьчик, проф. Іван Мірчук, проф. Володимир Янів.

IV-ий Високошкільний Літній Курс Українознавства у Любені 17-го липня 1955 р.

▮ Сидять: Іван Майстренко, о. Данило Дзвоник (директор), проф. Микола Глобенко, проф. Юрій Студинтський, о. митр. Яків Перідон, проф. Олександер Кульчицький, проф. Лев Ребет, пані Глобенко, Ярослав Пришляк, о. Курилас. ▮ Перший ряд: ?, ?, Філь, М. Добрянська, Микула, Д. Маслій, П. Дорожинський, Марта Калитовська, Е. Рождественський, Наталка Очеретна (пані Попович), В. Тузяк, ?, З. Зброжик, Зенон Микитенко, ?, Білас, ?, Евген Гановський, ?, Остап Коцюба, Роман Данилевич. ▮ Другий ряд: Любомир Бачинський, Теофіль Кіс, Василь Маркусь, Мирон Сулима, ?, В. С. Мардак, Кушпета, Володимир Зазуляк, Борис Ващук.

Студенти перед в'їздом до університетської санаторії для хворих студентів на туберкульозу в Eupen. Приїхали відвідати друзів і дали концерт, 1949 р. ▮ Зліва стоять: Богдан Ковалюк, Михайло Даценко, Олекса Марченко, Борис Макаренко, о. Маврикій Ван де Малє ЧНІ у студентській мазепинці, Юстин Клим, Ігор Гайда, Микола Зубрицький, Олег Весоловський, Роман Трач. ▮ У присідах: Зенон Легедза, Мирослав Троян, Володимир Беренфельд, Роман Антохій, Зенон Татарський, Василь Неліпа, Дмитро Дубина.

28.01.58, Академія Крут. ▮ Від ліва сидять: Микола Когут, д-р Степан Божик, о. Іван Тилявський, о. Григорій Фуканьчик, Микола Демчук, Омелян Коваль. ▮ Стоять: Любомир Бачинський, Микола Синюк, Радко Кравців, ?, Віталій Візір, Олесь Кутняк, Зенко Микитенко, ?, Федір Червак, Дмитро Коваль, ?, Едвард Бродацький, Жан Кішка, Вол. Зазуляк, Іван Левицький, Івон Шухевич, Юрій Шухевич, Беті Когут, Теофіль Кіс. Діти Шухевичів.

Українська струдентська громада Лювену на могилі полк. Евгена Коновальця у Ротердамі, 1956 р.
▮ Зліва: Олесь Кутняк, Радко Кравців, ?, ?, Іван Левицький, Остап Коцюба, Теофіль Кіс, Володимир Гевко, Василь Хміляк, Володимир Зазуляк, ?, ?, ?, ?, Осип Змія, Борис Витязь, о. митр. Яків Перідон, ?, о. Данило Дзвоник.

Управа НаСУС 1945/46.
▮ Від ліва: Василь Наконечний, Володимир Попович, Марта Горняткевич, Федір Сметанко, Володимир Шикін. Неприсутні: Софійка Колібаба, Андрій Листок.

Ілюстрація Влодка Поповича
президії Загальних Зборів НаСУС 1948 р.
▮ Зліва: Зенон Татарський, Юрій Шухевич, Мирослав Мельник, Мирослав Антохій, Роман Біляк.

Управа НаСУС 1958/59 р.
▮ Сидять зліва: Ляриса Качмар, Любомир Бачинський, Олесь Кутняк. ▮ Стоять: Федір Червак, Зенко Микитенко, Радко Кравців, Дмитро Коваль.

1958 р. Централя ЦЕСУС була у Лювені. Головна частина Управи ЦЕСУС складалась із лювенських студентів.
▮ Зліва: Віталій Візір, Ляриса Качмар, Едвард Бродацький (голова ЦЕСУС), Любомир Бачинський, Зенон Микитенко (ці студенти були також членами Управи ЦЕСУС 1957/58 або 1958/59).

Студентський Хор у Любені 1946 р. (неповний склад).
▮ Перший ряд від ліва: Віра Дибайло, Лідія Дибайло, Софія Колібаба, Марія Столяр, пані Пласкач, Любомира Огаренко, (одна з наших дівчат, що працювала в Любені).
▮ Стоять від ліва: Адріян Пахолків, Володимир Попович, Мирослав Яворський, Василь Наконечний, Микола Синюк, інж. Степан Симко (диригент), Борис Заєць, Федір Сметанко, мгр. Роман Алиськевич, Богдан Пласкач.

Хор після виступу у Римо-Католицькій Церкві за об'єднання церков.
Весна 1948, Брюссель.
▮ Зліва: Юрій Антонів, Ігор Хабурський, Олег Весоловський, Богдан Ковалюк, Зенон Татарський, Кирило Митрович, Зенон Легедза, Ігор Лесик (диригент), Дмитро Одрина-Черкаський, Йосиф Лесів, Борис Макаренко, Юрій Бучацький і Юстин Клим. Приблизно 10 членів хору неприсутні.

Знимки великого хору під диригентурою Юрія Фіяли не збереглися.

5-го травня 1948 р. на подвірії УСД.
▮Зліва: Володимир Козачинський, Роман Антохій, Ігор Суховерський, Олекса Біланюк і Юрій Бучацький. Неприсутні: Микола Синюк, Казимир Кмеклюк і керівник Віктор Гладун.

Після виступу із французьким співаком Yve Montano у Лювенському Театрі, 1958 р.
▮Сидять зліва: Григорій Панчук, Оля Лощенко, керівник Василь Хміляк, Оля Кравців, Іван Мигул, Радко Кравців (лице), Мальвіна Чайка. ▮ Стоять зліва: Зенон Микитенко, M-lle Mansvelt, Дмитро Коваль, Ляриса Качмар, Дам'ян Федорика, Магда (чешка), Галя Білоус.

Хор 1956 р. Диригент Володимир Зазуляк.
▮ Зліва перший ряд: Олесь Кутняк, п. Шевчук, Дмитро Косик, Любомир Бачинський, Віталій Візір, Василь Хміляк. ▮ Другий ряд: Осип Змія, Іван Левицький, Борис Ващук, ?, Остап Коцюба.

Дам'ян Федорика, Василь Хміляк і Іван Мигул. 1958 р., Лювенський Театр.

Делегації з Мюнхену і Лювену товариств "Обнова" на Світову Конференцію "Pax Romana" в Амстердамі, Голляндія 1950 р. Знимка на подвір'ї семінарії у Коленборг.
▮Сидять зліва: ?, Евген Перейма - голова Федерації товариств "Обнова", Марта Калитовська (Лювен), о. Богдан Липський - ректор семінарії, д-р Володимир Янів, Роман Данилевич, ?. ▮ Стоять зліва: Роман Біляк (Лювен), Ігор Гайда (Лювен), ?, ?, ?, Василь Маркусь, ?, Роман Трач (Лювен), ?, ?, Григорій Кузьма, Кирило Митрович (Лювен).

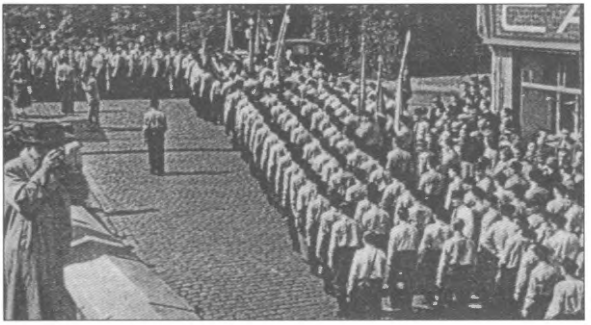

IV-ий Крайовий Здвиг СУМ у Льєжі, 1951 р.

Пластуни Бельгії, учасники походу під час Першого Конгресу Українців Бельгії, Брюссель, 31-го жовтня 1948 р.
▮ Другий ряд (за пластунками): Олекса Біланюк, Ігор Суховерський, ?, юнак Богдан Темнюк.
▮ Передостанній ряд (в капелюхах): брати Левко і Борис Гуль, за юнаками на право, у однострої Кирило Митрович, без однострої, старші пластуни-студенти: Зенон Легедза, Ігор Гайда і Андрій Мельник.

L'UNION DES ANCIENS ÉTUDIANTS
UKRANIENS DE
L'UNIVERSITÉ CATHOLIQUE
DE LOUVAIN

PRIE M .....

DE LUI FAIRE L'HONNEUR D'ASSISTER À LA

Soirée Dansante

QU'ELLE DONNERA DANS LES SALONS DU FOYER DES ÉTUDIANTS UKRANIENS, 9, RUE DES BRASSEURS, LOUVAIN, LE SAMEDI 18 FÉVRIER 1950, À 20 HEURES.

TENUE DE VILLE (SURPRISES) BUFFET FROID - BAR

Знимка із Soiree Dansante 18-го лютого 1950 р. Всі добре бавилися. ▮На ліво від дівчини у народному одязі Андрій Кішка з дружиною, на право Дмитро Андрієвський і о. Van den Branden - директор.

Маланка 1949 р.

▮ Сидять на підлозі: Зенон Легедза, Зенон Татарський, Богдан Ковалюк, Володимир Козачинський, Віталій Гречнів. ▮ Сидять: Олексюк, донька п-ва Олексюк, Андрій Кондрацький, пані Олексюк, пані Кондрацька, ?., ?. ▮ Перший ряд: Мальвіна Чайка, ?, ?, ?, ?, ?, ?, ?, Betty (панна Миколи Когута, тепер дружина), Микола Когут, Ігор Гайда, Григорій Неліпа, Надя Ріпак. ▮ Перший нагорі зліва: Роман Герасимович. Третій нагорі з права: Анатолій Коломиєць (тепер образотворчий мистець у Чікаго). Решта українських студентів перемішана з бельгійськими гістьми.

Колядники: Віталій Гречнів, Богдан Ковалюк, Зенон Татарський, за Віталієм пів обличчя Евгена Федоренка.

Фрагмент із Маланки. ▮ Зліва: Евген Гановський і Аркадій Гончарів.

Зліва: Yvonne - пізніше Шухевич, Jaqueline - пізніше Клим, Юстин Клим - декоратор заль, Зенон Легедза, Богдан Ковалюк, Зенон Татарський. Напевно співають, як завжди, пописові точки: "Дивлюсь я на небо" і "Де ти бродиш моя доле".

Маланка в Українському Студентському Домі (композиція - Влодка Поповича). На першому пляні зліва: Михайло Логуш, Юстин Клим, Богдан Цимбала і Віра Кучеренко, Анатоль Романюк, Юрій Шухевич, Володимир Попович, Ігор Лесик і Мартуся Калитовська. ▮ Посередині зліва: адорація Бориса Макаренка, Кирило Митрович "відбиває" Марійку Столяр, Юрій Сороківський і Любомира Огаренко з дитиною. ▮ Горішний плян: Дорко Шумовський - музика, Роман Якемчук, Омелян Коваль, Мирослав Бригт, Йосиф Лесів "відбиває" панну від Григорія Ощипка.

Зустріч з німецькомовним товариством бельгійських студентів Elmavia 1948 р. ▮ Стоять у другому ряді: Дмитро Дубина, ?, Борис Витязь, Зенон Легедза, Зенон Татарський, Володимир Козачинський, біля Володимира у вищому ряді - Федір Сметанко, Дорко Шумовський. ▮ Останній ряд, перший справа: Роман Трач.

Спільне Різдво з білоруськими студентами в Українському Студентському Домі 1957 р.
▮ Перший ряд від ліва: Микола Когут, ?, о. митр. Яків Перрідон, о. Данило Дзвоник (директор), о. Кавелярт (капелян білоруських студентів), Едвард Бродацький (голова НаСУС).

Студенти у новонабутому домі УДК у Брюсселі 1948 р. переводять ремонт.
▮ Зліва сидять: ?, Федір Сметанко, Володимир Стадник, Роман Антохій, Володимир Козачинський. ▮ Стоять: Петро Гурський, Женя Варіна, Дорко Шумовський, Юрій Бучацький, Роман Герасимович, Йосиф Лесів, Ігор Гайда, Юрій Шухевич.

Виїзд української "шляхти" до Швайцарії.
▮ У авті Олекса Біланюк, перший з права: Федір Сметанко.
Гляди "Колюмб" у розділі "Спогади і Муза".

"Вакації у Голляндії". Студентський міжнародний табір добровільної праці у відбудові Голляндії, 1948 р.
▮ Зліва: Зенон Татарський, Роман Біляк, Зенон Леґедза, Володимир Попович, Федір Сметанко, югославський студент.

"Кузня" 1947 р.
▮ Федір Сметанко, Олекса Біланюк, Петро Гурський.

"Стайня" 1949 р.
▮ За стрілкою годинника: Зенон Татарський вчиться, Зенон Леґедза грає на ґітарі, Евген Федоренко думає, Борис Витязь тішиться, Григорій Ощипко стрясує попіл з папіроса до Борисового горнятка, Дмитро Дубина і Вацек Садовінський співають.

Принесли прання.

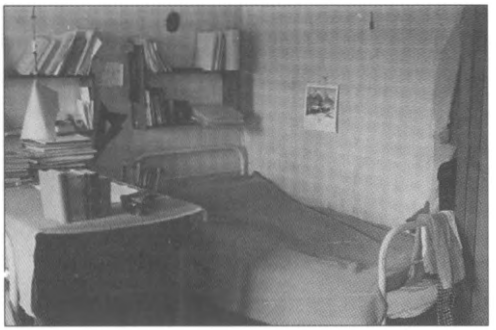

Після "стайні", у кімнаті над входом до Дому це був комфорт, 1950 р. Лямпа над бюрко має цікавий абажур. Тепер редактор "Лювен" має дещо краще місце для праці.

Два різні ліжка цієї кімнати на трьох. Одне "звідне", у якому вчиться Зенон Леґедза. Стоїть Зенон Татарський. Неприсутній Йосиф Лесів.

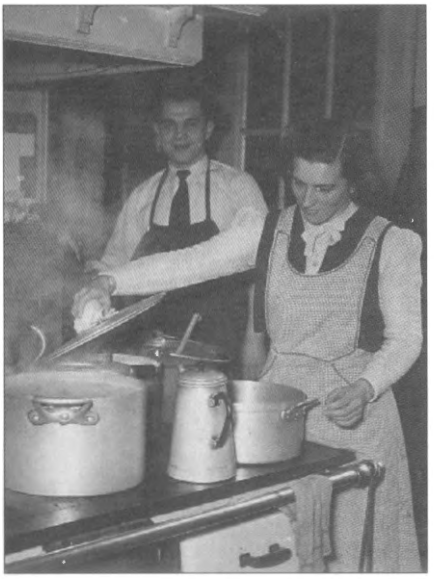

У кухні.
Бу-бу Копистянський і пані Мелянія Гапишин.

Дижур.
Несуть зупу із кухонного віконечка до їдальні Зенон Леґедза і Зенон Татарський.

Стук-пук на подвір'ї.
Грають "чемпіони" Евген Федоренко і Аркадій Гончарів.

На реку - задля кращого допливу крови до мозгу.

По дорозі з міста до гуртожитку можна було зупинитись на розмову при типічному люовенському pissoir-і.
Юрій Бучацький і Роман Герасимович.

Група студентів, що пережила люовенський "Титанік".
Аркадій Гончарів, Зенон Легедза, Ігор Гайда, Роман Герасимович, Зенон Татарський, Олег Весоловський.

Пластова прогулька.
▮ Від ліва: Дмитро Дубина, Дорко Шумовський, Мирослав Троян, Зенон Татарський, Григорій Неліпа, Кирило Митрович, Олекса Біланюк, Зенон Легедза.

Веселий момент. Ігор Суховерський ліцитує Мартусю Калитовську.
▮ Від ліва: Ігор Гайда, Богдан Казимира, Влодко Попович, Петро Гурський, Зенон Янковський, Мирослав Антохій.

У барі, 1958 р.
▮ Від ліва: Любомир Бачинський, Олег Весоловський, Олесь Кутняк, Зенко Митикенко.

На прогулянці, 1958 р.
▮ Від ліва: Радко Кравців, Дмитро (Дик) Косик, Олесь Кутняк, Любомир Бачинський. ▮ Сидить: Оля Кравців.

Студентки, 1958 р.
▮ Ляриса Качмар, Оля Кравців, Оля Лощенко, Ірина Лощенко, Галина Лощенко.

Нова ґенерація
1960-83

СТУДЕНТСЬКИЙ ГУРТОЖИТОК "АПОСТОЛЬСЬКОЇ ВІЗИТАТУРИ"

Микола Когут

■ Ліквідація Brouwersstraat 9

Дім на рю де Брассер винаймав і був під опікою CoBAUU. Директором гуртожитку був тоді монах чину Асомпціоністів о. Адюлф Ван де Вал. Він вийшов із незаможної багатодітної сім'ї. Був працьовитий, але замкнений у собі і мав специфічний характер. Єдина людина, з якою він радився, був о. митр. Яків Перрідон - обидва були голляндці. Можна припускати, що вони не переймалися архівами і бібліотекою. Отець директор не любив порад, тим більше від українців. Він знав дуже добре, що я постійно зустрічаюся зі студентами і приятелюю з о. Іваном Тилявським, який був духовником студентів та часом робив замітки о. директорові.

В Українському Студентському Домі був не лише архів дирекції і НаСУС, але також об'ємиста бібліотека. Про життя і діяльність НаСУС була документація, яку передавали від одної управи гуртожитку до іншої. Як свідчить один протокол Управи НаСУС із 1955 р., це був уже об'ємистий архів. Напевно так і було, але вліті 1960 р. ліквідували славний гуртожиток при рю де Брассер. 1960 р. ще були оголошення в українській пресі від CoBAUU за підписом Володимира Поповича, як також окремо від Т-ва "Апостольська Візитатура" за підписом о. Ван де Вала, про стипендії на студії в ЛКУ.

■ Новий студентський гуртожиток

Потреба нового дому на гуртожиток для студентів виникла ще влі-ті 1957 р., коли власник дому на рю де Брассер виповів оренду того дому. Однак, це був час, коли CoBAUU вже не мав спроможностей вно-сити великі капіталовкладення на придбання нового дому і тому вда-лося лиш продовжити на короткий час термін винайму. У скрутній си-туації прийшла з допомогою УГКЦерква.

У структурі УГКЦеркви у Західній Європі, країни Бенелюксу тво-рили окрему адміністративну одиницю - "Апостольську Візитатуру" ("А. В."). Рішено зосередити її адміністрацію у Любені і купити буди-нок, який водночас відповідав би потребам українських студентів ЛКУ.

Дім на Галфмартстраат врешті купили. Гроші на закуп дому, в сумі понад 1,200,000 б.фр. (приблизно 30,000 дол.) прийшли з Риму, від Східньої Конґреґації, за посередництвом Владики Івана Бучка. Вири-нуло питання, на кого записати цю власність, бо Українська Греко-Католицька Церква не була правною особою. На скору руку о. Перрі-дон у порозумінні з нотарем та за згодою Владики Івана Бучка створи-ли нову правну установу, що одержала назву Т-во "Апостольська Візи-татура". Першим і довголітнім її головою став о. Перрідон.

Тоді опрацювали статут, який з того часу багато разів доповнювали. З того часу Український Студентський Дім став радше Церковним Домом, у якому жили українські, а згодом і чужинецькі студенти під опікою Т-ва "А. В.".

■ Перевіз архівів і умеблювання

Перевіз умеблювання і архівів відбувався вліті 1960 р. у відсутності студентів, які тоді були на вакаціях. Коли ліквідували Український Студентський Дім (Foyer Ukrainien) на рю де Брассер, то все добро пе-реносили до новозакупленого дому на Галфмартстрат 15 (Halmaart-straat 15). Це була проблема не лише майна студентського осередку і бібліотеки НаСУС, але також архіву і взагалі довголітньої документації життя і діяльности українських студентів. Перевозили чужинці, які не знали нашої мови і цінності книжок. Під час перевозу немало цінних архівів та книжок пішло на смітник, як старий папір. Всі, що жили в

домі на рю де Брассер здають собі справу, що роботи при перенесенні було багато. Важко сказати, хто в цьому більше винуватий: о. директор, чи самі українці, що не подбали про збереження архіву і бібліотеки. Байдуже поставився до майна і архіву CoBAUU. Правда, це були останні дні того добродійного Комітету, а д-р Володимир Попович - член Комітету жив не у Лювені, але у Ґент-і. Можна це саме сказати і про тодішню управу НаСУС з академічного року 1959-60, члени якої були тоді на вакаціях. Все-таки, дещо з архіву перевезли, а дещо врятувалося, зокрема те, що було на руках деяких студентів, що жили у Лювені. До речі, треба признатися, що ні в шістьдесятих роках, ні впродовж пізніших десятиліть ніхто за цими архівами не шукав, аж щойно в останніх двох роках, коли виникла думка писати пропам'ятну книгу - почались розшуки за цими матеріялами.

■ Розбудова дому

Новозакуплений дім, хоч був великий, але не відповідав практичним потребам студентського гуртожитку, як дім на рю де Брассер. Крім загальних кімнат на каплицю, фоє, кухню та їдальню, було вісім житлових кімнат. Їх зразу призначили так: одну кімнату для Владики Івана Бучка, одну кімнату (потім дві) для директора, одну кімнату на бюро і дві кімнати для сестер, що працювали у кухні. Виявилось, що у домі може проживати не більше, як сім-вісім студентів і тільки тоді, коли студенти жили б по два-три у кімнаті. Треба було на швидкоруч добудовувати чотири кімнати на обширному піддашші, куди, у напівскінчені кімнати спровадилися студенти 1961 року. Щоб зарадити труднощам, наші отці голляндці подали новий плян, а саме: будування ще одного будинку із великою залею у просторому городі. Нова будівля мала б мати ще десять додаткових студентських кімнат. Були труднощі з боку міських чинників, але остаточно все перебороли й одержали дозвіл на будову. Час наглив, треба було швидко будувати. Додаткових фондів ні від Східньої Конґреґації, ні від Владики Івана Бучка не могли одержати. Почали шукати у різних харитативних установах, головно у Голляндії за додатковими фондами, але їх не вистарчало. Не було ради і вирішили затягнути позичку, за посередництвом одного нотаря, у приватній фірмі на суму 500,000 Б.ФР., яка, як вияви-

лось пізніше, була дуже невдалою.

Роботами при будові керував сам о. А. Ван де Вал, що мабуть мав уже досвід, бо був економом у їхньому монашому чині. Майже безкоштовно працювали (як інформував о. Перрідон) люди з родини самого о. директора, його знайомі і приятелі. Будову основно закінчили 1962 року. З уваги на брак фондів не можна було дозволити собі на солідну і вповні викінчену будову, а тому й було багато різних недоліків, які прийшлось "латати" наступним директорам.

■ Зміна дирекції дому і архів

1964 року, після наглого звільнення о. А. Ван де Вала з посту директора, майже нічого не залишилося, не лише з архіву НаСУС, але й не стало інформації про самих студентів стипендистів та господарку, тобто діяльність самого гуртожитку під час директорства о. Ван де Вала. Не знаємо, що сталося з архівами з часів існування українського гуртожитку на рю де Брассер, а відтак кілька років на Галфмартстрат. (У той час, як Владика Іван Бучко звільняв о. Ван дер Вала, я вже був в управі Т-ва "А. В.".)

Найкраще збереглись архіви з часів директорства о. Кота. У більшості - це були протоколи із засідань управи Т-ва "А. В." та листування невтомного і довголітнього секретаря Т-ва д-ра інж. Петра Зеленого із Владикою Іваном Бучком. Коли мова про протоколи із засідань Т-ва, то у них знаходимо частинно інформацію і про студентів та про життя у гуртожитку.

■ Нові студенти

В українських газетах появились оголошення про те, що Т-во "А. В." призначає стипендії на студії в ЛКУ. Напливали зголошення від кандидатів, які не завжди мали належні рекомендації. Рішення, кого приймати (до затвердження Владикою Іваном), робила студійна комісія, тобто члени управи Т-ва "А. В.". Згодом, за директорства о. Івана Кота, членами Комісії були: о. ген. вік. Григорій Фуканьчик, о. дир. Іван Кіт, д-р Петро Зелений - секретар, Микола Когут і також один

студент з управи НаСУС. У роках 1960, 1961 і 1962 прийнято тільки 4 студенти.

Найбільше було зголошень на стипендії від студентів з Бельгії. Майже всі нові студенти народилися у Бельгії, Франції, або в інших західніх країнах. Між стипендіятами завжди домінували місцеві студенти (з Бельгії), хоч були також зі сусідніх країн, а навіть, з-за океану. Студенти з Бельгії знали добре французьку і нідерляндську мови, тобто вони не мали мовних проблем, як це було у сорокових та п'ятдесятих роках. Та все ж таки, були невдачі на іспитах і немало добрих кандидатів перепадали.

■ Правильник гуртожитку

Гуртожиток, як за всіх часів, мав правильник, який підписував представник студентів. Не всі погоджувалися із цим, на їхню думку, строгим правильником. Тому виникали конфлікти між директорами і поодинокими студентами. Але, траплялися й конфлікти між студентами, які директор мусів успокоювати і приводити до злагоди між ворогуючими.

У наших гуртожитках, правильники ніколи не були перешкодою у студіях, а навпаки. В одному із листів до мене, колега лювенець писав: "...проблем не мали ті, що вчилися і респектували духовних та світських провідників-благодітелів"... Повністю поділяю цю думку. Автор листа був і залишився на все життя добрим і прикладним пластуном, тому знає, що дисципліна і порядок - необхідні. Незважаючи на дрібні перипетії і незначні труднощі, багато студентів-стипендистів, прожили ввесь час у гуртожитку, здобули дипломи, деякі навіть з великим успіхом і вийшли у світ професійно зрілими людьми.

■ Національна свідомість і українська мова

Добре було б звернути увагу на ще один аспект. Нормально, бажання тих, що добували фонди на втримування гуртожитку для студентів (тут маю на увазі Владику І. Бучка і директорів українців) було, щоб, крім придбання диплому, стипендіяти ставали свідомими па-

тріотами української громади, українського суспільства. Це частинно можна було осягнути працею із студентами, що народилися в Україні та мали добру базу українства у своєму початковому вихованні. Однак, було дещо важче з тими, що виїхали з України дітьми (хоч і тут були вийнятки). На багато складніше було з тими, що народилися на чужині та перебували, до часу студій в університеті, в місцевих (для нас чужих) школах. Правда, було декілька студентів, що закінчили Малу Семінарію у Римі, але вони були в меншості. Студенти кінця шістьдесятих, а відтак сімдесятих і вісімдесятих років, знали добре місцеві мови. На жаль, так не було з українською мовою (за вийнятком т. зв. римлян та ще декількох студентів). З тих причин вони вживали між собою виключно мови, які вивчили у народній і середній школах. Всі були членами НаСУС, деякі навіть активні, але й там вживали місцеві мови. Дивна річ, що семінаристи (римляни), які добре знали українську мову, не мали великого впливу і піддавались спокусам місцевих мов.

Дещо інакше було зі студентами із закордону, які, не знаючи добре французької мови (за вийнятком молоді з Франції) спілкувалися українською, а деякі навіть у гуртожитку поліпшили знання української мови, чи вивчили її. Але, це були білі круки, яких можна порахувати на пальцях однієї руки.

■ Студенти українського походження

У ЛКУ студенти були записані, як бельгійці, французи, американці чи канадці і лише деяких записували, як політичних втікачів, чи бездержавних. Дивним було те, що більшість українських студентів, які народилися поза межами України, всюди і все, підкреслювали своє місцеве національне походження. Були такі аномалії, що на міжнародньому фольклорному вечорі деякі студенти, раз виступали як українці-танцюристи, а другий раз виступали зі студентами країн, звідки походили. Треба підкреслити, що ніколи того не траплялося з українськими студентами з Бельгії. Вони виступали лише в українських групах. (Наприклад, українські студенти із США належали до Асоціяції Американських Студентів ЛКУ.)

Всі, що студіювали в Лювені, пам'ятають, що там діяв досить активно Міжнародний Кружок (Cercle International des Etudients

Etranger). З кожним роком той кружок розростався, головно за рахунок студентів з Африки і Південної Америки. На одних Загальних Зборах згадані чужинці здобули більшість. Не маючи кандидата на голову тієї організації, вони запропонували українського студента, що був представником НаСУС. Вийшов скандал, коли наш кандидат заявив ..."так, я очолю це товариство, але як француз, а ніколи як українець..." Остаточно на голову обрали мадяра. Шкода, бо за всі повоєнні роки, це була перша нагода, щоб українець очолив цю організацію, яка у той час нараховувала понад 3,000 студентів із понад сорока країн світу.

■ Фінанси

Із фондів, якими господарив о. А. Ван де Вал у роках 1958-64 є точні дані лише про прихід грошей, у сумі 3,105,000 б.фр., від Східньої Конґреґації, за посередництвом Преосвященного Владики Івана Бучка. Ця сума включає 1,200,000 б.фр. на закуп будинку. Тих фондів було замало, а тому генеральний вікарій о. Яків Перрідон, а також сам директор, стукали до різних добродійних організацій Бельгії і Голляндії. Більші суми приходили від деяких гуманітарних організацій L'Oevre d'Orient і Ostpriesterhulp (відома п. н. "Церква в Потребі") та від монаших жіночих згромаджень, у яких, від тридцятих років були наші сестри - разом 300,000 б.фр. Значні суми грошей приходили також від "Апостоляту З'єднинення", бо о. Ван де Вал був членом цієї організації. Були й великі видатки, бо йшлося не лише про вдержання дому та студентів, але також про будову і фінансування нового будинку із залею. Вліті 1964 р. нагло звільнили директора о. А. Ван де Вала, а на його місце Владика Іван Бучко назначив о. радника Івана Кота.

З того часу мене обирали скарбником і книговодом Т-ва "А. В.". Отже, за роки директорства о. Кота і перші роки другого директорства о. Данила Дзвоника є точні дані за кожний рік, тобто приходи і розходи Т-ва, а в тому і розходи на утримування студентів. Головні приходи із різних джерел, у роках 1965-73 були від: Владики Івана (а останні два роки від Владики Мирослава Марусина) - 850,000 б.фр., Ostpriesterhulp - 1,125,000, L'Oeuvre d'Orient - 63,000, Сестри св. Вінкентія - 175,000, оплати студентів-чужинців за помешкання у домі - 210,000 і надзви-

чайна збірка між колишніми студентами на покриття коштів невдалої позички - 97,600 б.фр. Разом - 2,521,600. Вклад Східньої Конґреґації у фінансування дому "А. В." виносив у середньому 34% повної суми.

Річні бюджети гуртожитку, в залежності від кількости студентів, сплачування позички та інших надзвичайних видатків - виносили від 320,000 до 580,000 б.фр. Це включало виплати стипендій студентам, що не жили у гуртожитку, як також тим, що студіювали поза ЛКУ.

Переглядаючи фінансову господарку за другу половину шістьдесятих та на початку сімдесятих років, стає ясно, що постійно бракувало грошей. Були роки, коли допомога з Риму не перевищувала 30% всього бюджету. Одного року о. І. Кіт прийняв до гуртожитка кількох студентів (колишніх семінаристів з Риму) та кількох студенток без згоди Владики Івана. Як наслідок, допомогу з Риму майже припинили. Проте, о. І. Кіт, при допомозі доброго приятеля о. Г. Фуканьчика та інших священиків, роздобув фонди і ніхто не потерпів і не було перебою у харчуванні. (Нерідко о. Кіт звертався до монастирів і благодійних установ за харчевою допомогою у натурі.)

Потреба грошей була подвійна. З однієї сторони на вдержання студентів, а з другої - на сплачування позички, яку затягнув на добудову директор о. Ван де Вал, за згодою і при співпраці о. Перрідона. Це не була регулярна позика з банку, але з приватної фірми. На нещастя для Т-ва "А. В." ця фірма збанкрутувала, а разом із тим пропали всі гроші, що Т-во "А. В." вже звернуло тій фірмі. Отже, прийшлося знову все наново повертати. То була сума 500,000 б.фр., плюс 5% (приблизно $14,000). На той час то були великі гроші. Люди, що інвестували гроші у цю фірму (віритслі), за порадою нотаря, остаточно погодилися, щоб сплачувати позику впродовж п'яти років, очевидно, разом із відсотками. Це майже грозило ліквідацією гуртожитку, дім якого мав згадану гіпотеку.

Немало пережив тоді клопотів і комплікацій о. Кіт, як адміністратор дому. Шукав на ліво і на право спонзорів та добродіїв, щоб рятувати гуртожиток із невідрадної ситуації. Кожного кварталу Преосвященний Іван Бучко діставав точний фінансовий звіт. Якщо були найменші неясності, то зразу приходив лист від Владики Івана із запитаннями. Тим не турбувалися стипендисти, а деякі із них навіть робили неоправдані докори за дрібні, незначні речі. Але, так мабуть було у всі часи.

■ Стипендії

Стипендію призначував Студійний Комітет під умовою, що студенти будуть кожночасно дотримуватися вимог правильника. Перша його точка звучала: "Українські студенти у Лювені, що користуються стипендіями, якщо не мали змоги запізнатися і вивчити Український Обряд, Українську Мову, Літературу, Географію й Історію України, зроблять це в часі найближчого академічного року й зложать із цих українознавчих предметів призначені іспити. Від сповнення цього обов'язку залежатиме одержання студійної стипендії на наступний академічний рік". Крім цього, у правильнику була вимога ходити на Служби Божі у неділі і свята, а у будні, по черзі прислуговувати до Св. Літургії. У додатку, обов'язком студентів було, по черзі, прислуговувати при столах, дбати про порядок у їдальні та мити посуд.

Стипендією для українських студентів уважалося дарове помешкання і харчування у гуртожитку, бо вони, крім цього, не одержували жодних інших пільг чи грошей. Така стипендія рівнялася сумі 10,000 б.фр. річно. (Коли студентські кімнати не були заповнені українськими студентами, їх винаймали з харчами іншим студентам, без інших зобов'язань, за оплатою 1,500 б.фр. місячно.) Студентки-стипендистки харчувалися у гуртожитку і одержували грошову річну стипендію приблизно у сумі 4,000 б.фр. Стипендистам/-кам, які студіювали в інших університетах призначували річну стипендію у сумі 5,000 б.фр.

За отців Кота і Дзвоника українські студенти-екстерністи могли харчуватися у гуртожитку, платячи на день 110-120 б.фр., або 40 б.фр. за обід чи вечерю. Якщо студенти мали у гуртожитку сходини, або конференцію, то за харчі не платили.

Майже всі студенти мали батьків, або хоч одного із них. Здібні студенти незаможних батьків з Бельгії одержували бельгійські державні стипендії. Тому встановлено, що вони повинні були платити за свій побут у гуртожитку половину стипендії. Однак, не рідко студенти ухилялися від плачення цих зобов'язань, мотивуючи це різними родинними чи особистими умовами. Були також студентки/-ти, яким батьки повністю оплачували побут. Кількість таких студентів і студенток коливалась від 6 до 12. Але кожного року було різно.

■ Державні стипендії

Висота стипендії залежала від факультету, на якому студент студіював і наскільки студент прогресував у студіях, а саме у середньому: медицина - 30,000 Б.ФР., інженерія - 20,000 Б.ФР., інші мінімум 10,000 Б.ФР. на академічний рік. Зате студенти останніх років навчання і докторанти, могли одержувати до 50,000 Б.ФР. на академічний рік. Коли взяти на увагу, що університетська оплата (мінервал) виносила від 4,000 до 8,000 Б.ФР., деяким убогим студентам, що студіювали гуманістичні науки, могло бути досить скрутно. Часто ці студенти працювали суботами й неділями впродовж усього академічного року і таким чином могли заробляти приблизно 15,000 Б.ФР. У таких обставинах, стипендія у висоті 5,000 Б.ФР., яку "А. В." призначувала студентам-екстерністам, - була тільки свого роду допомогою.

■ Адміністрація

Т-во "А. В." мало обмежену кількість членів, яке не переступало 20 осіб. Кожного року Т-во обирало на загальних зборах управу під проводом о. директора. Деякі члени управи входили до Студійної Комісії, яка полагоджувала студентські справи. Владика Іван Бучко кожночасно, а деколи і заздалегідь, одобрював вибір такої комісії і затверджував студентам їхні стипендії. Впродовж довгих років за декількох директорів я був фінансовим діловодом, а сумлінним і старанним та постійним секретарем Т-ва "А. В." і Студійної Комісії - був д-р інж. Петро Зелений, який жив яких 130 км. від Лювену, біля голляндської границі. Проте, він не опускав ні одного засідання і старанно й точно писав усі протоколи, а при цьому вів розлоге листування із Преосвященним Кир Іваном, а відтак із Блаженнішим Йосифом Сліпим. Коли виникали складні проблеми, він навіть їздив кілька разів на переговори до Риму. Це не була легка справа для нього, чейже у той час він був відповідальним директором за дослідний Центр відомого Буренбонду.

Від 1965 р. у засіданнях Т-ва "А. В.", коли ішла мова про гуртожиток, брав участь представник НаСУС - мешканець студентського гуртожитка. Такий делеґат, що його обирали самі студенти, мав лише до-

радчий голос, але управа Т-ва "А. В." завжди уважно його вислуховувала і брала до уваги пропозиції та поради. Такий представник був посередником між о. директором і студентами - жителями гуртожитку. Проблем, як завжди у спільних гуртожитках, не бракувало. Одною із них було нарікання на харчі. У кухні працювали сестри-монахині зі згромадження св. Вінкентія з Дензе (Deinze). Це були сестри-монахині, українки, або одна українка, а друга бельгійка, а деякий час -обидві бельгійки.

■ Академічні успіхи

Незважаючи на це, що стипендисти і нестипендисти українського походження були абсольвентами середніх шкіл, коледжів чи гімназій і немало із них мали чудові свідоцтва та знали добре мову, на якій студіювали, - то на жаль, при іспитах вони перепадали у великих відсотках.

На 62 студенти цього періоду, що студіювали постійно у ЛКУ, 30 закінчили студії дипломами, 17 покинули студії після одного року, а 15 після двох років. (Гляди залучену табелю у розділі *Статистика.*) Лише деякі повторювали рік, інші поверталися додому, щоб успішно продовжувати навчання у спеціялізованих школах чи інститутах, або у вийняткових обставинах залишали навчання та шукали праці.

Треба признати, що управа гуртожитку ставилася із вирозумінням до таких нещасливців, хоч кожний знав, що не здавши іспиту - втрачав стипендію (так було у правильнику). Держава стосувала це на 100%, але управа гуртожитку брала до уваги різні обставини і дозволяла повторювати рік, чи починати навчання на іншому факультеті. Однак, якщо студент не здав іспитів і наступного року, тоді він мусів залишати гуртожиток, а екстерни (дівчата) в таких випадках повністю втрачали будь-яку допомогу. Це є доказом того, що бажанням управи дому було докладати всіх зусиль, щоб студенти здобували дипломи.

■ Новий директор

Вже на початку 1971 р. о. Кіт висловив бажання залишити пост директора в українському гуртожитку у Лювені. Він декілька разів за-

являв, що студенти гуртожитку, і церковний дім потребують нового, молодшого та активного управителя. Сповнилося його бажання, і у жовтні 1971 р. новим директором студентського гуртожитку став (уже вдруге) о. Данило Дзвоник. Це вже були інші часи, як двадцять років тому. Тепер гуртожиток був у власному домі, що належав до Т-ва "А. В.". За першого директорства о. Данила у другій половині п'ятдесятих років, було ще приблизно 20 стипендистів, мешканців гуртожитка, тоді як у 1971 р. їх було всього вісім. Родинна і фінансова ситуація останніх була відмінною від колишніх студентів. Фонди (приходи) на утримання студентів у 1970-их роках поважно зменшились. Отець Данило мав уже багато більше досвіду.

1972 р. на засіданні управи Т-ва "А. В.", представник студентів попросив, щоб студенти могли харчуватися поза домом. (Така ситуація, харчування поза домом, була деякий час за о. Кота, коли не можна було знайти персоналу до кухні.) Ніхто не був проти тієї пропозиції, а о. директор зразу погодився на таку розв'язку. Після спільного договору рішено, що студенти далі будуть жити у гуртожитку, але будуть харчуватися де захочуть. Найдешевшим був тоді студентський ресторан Альма. За мешкання у домі, студенти мали віддавати частину їхньої державної стипендії. Студенти погодилися на це, але відтак виникли різні клопоти і непорозуміння. У кожному разі, це був уже початок кінця студентського гуртожитка. Після цього, як студенти, що жили в гуртожитку закінчили свої студії, управа більше не приймала нових стипендистів.

■ Кінець стипендійного фонду

У другій половині сімдесятих років та в першій половині вісімдесятих років не було уже фондів на стипендії. Правду кажучи, не було більше потреб на стипендіїі. Якщо батьки були заможні, то вони самі оплачували навчання своїх дітей, або діти одержували державні стипендії, що майже покривали всі кошти пов'язані зі студіями. Український дім і дальше існував, але вже не, як гуртожиток для студентів. Не приймали тоді до гуртожитку і бельгійських студентів. Кімнати були порожні. Були ще поодинокі випадки, коли у домі жили один чи два

наші студенти за дуже малою оплатою, але без харчів, а взимку при німінальному огріванні.

■ Дім Товариства "А. В." без гуртожитку

У домі була простірна заля, з якої і студенти, і деякі громадські організації могли користати. Хоч українського гуртожитку у Лювені не було, але були студенти. Як за всіх часів, так і в другій половині сімдесятих, і в першій половині вісімдесятих років діяв при НаСУС численний танцювальний та співочий гурток з бандурами, який користувався залею. Про діяльність гуртка гляди у підрозділі *НаСУС*.

У другій половині сімдесятих років, Лювенський Католицький Університет поділили, тобто нідерляндська частина університету залишилася у місті Лювені, а франкомовну перенесли до ново-збудованого міста (35 км. від Лювену) під назвою Новий Лювен (Louvain la Neuve). Поділилися також українські студенти, залежно від мови, якою вони бажали студіювати, але всіх об'єднувала ще студентська організація НаСУС. Тому, коли йдеться про перше п'ятиріччя вісімдесятих років, тоді приходиться говорити не про український гуртожиток, але про українських студентів, тобто про НаСУС.

1981 р. нагло і несподівано помер о. Данило Дзвоник - директор церковного дому. Новим адміністратором назначили голляндця о. Петера Ала. Він був дуже доброю людиною і знав українську мову, але жив у Голляндії, а не у Лювені. Тим часом, у церковному домі, тобто у колишньому гуртожитку осталась одна сестра-монахиня. Можна б сказати, що дім світив пусткою, але час до часу там збиралися члени НаСУС на сходини чи на проби хору. У більшості, членами НаСУС були ті, що вже закінчили студії, але були ще активні у студентській організації.

■ Дім Товариства "А. В." без українських студентів

1983 р. на екзарха Франції призначено Владику Михаїла Гринчишина з Канади, і країни Бенелюксу долучили до його Екзархату. З того часу почалася нова сторінка Т-ва "А. В." та українського церков-

ного дому. Цей дім і далі існує, у ньому живуть студенти, але не українці. Правда, є роки, коли мешканцями гуртожитка є студенти, батьки яких походять з українського роду, але вони вже зовсім не почуваються членами української спільноти. ▮

ЛЮВЕН ШІСТДЕСЯТИХ РОКІВ

(Спогад)

Григорій Панчук

■ Любенський деб'ют

Минав 1958 рік. У листі, вліті 1958 р., о. Іван Тилявський радив мені продовжувати навчатися в одному із двох університетів - у Любенському або Мадридському - на стипендії, що її виділяв владика Іван Бучко. Я довго не вагався і вибрав Любен, де викладовою мовою була французька. До списку осіб, до яких я мав звернутися за потрібною інформацією, належав Василь Хміляк. Але я забарився і виїхав лише у листопаді до Любену.

Василь щиро прийняв мене до себе, хоч хата була небагата, студентська. Годував мене, але їжу готував поет "Козімо". Я теребив картоплю, намагаючись водночас "розжувати" Кузьмине кредо, згідно з яким "Споконвіку було Слово, і з Поетом було Слово, і Слово було - Поет".

Якось, мої янголи-хоронителі запровадили мене на Rue des Brasseurs 9. Я мав тоді враження, що французькі назви вулиць Любену, а не флямандські - були "нормою" серед наших студентів. Зустрів тоді трьох-чотирьох осіб - студентів. Відрекомендувалися: Гевко з Канади, Коцюба з України, Бачинський з Бельгії, Кутняк із Франції... Хтось грав у шахи, чи, бува, не Микитенко, також із Франції.

Колорит - міжнародний. Але, був спільний знаменник - всі українці. Свої. Однак, нічого особливого не запам'яталося мені із тих перших відвідин. Я і так був заклопотаний своїми справами. Мої сподівання вступити до університету не сповнилися. Виявилося, що було вже за-

пізно: кінець листопада. Вписатися на будь-які курси стало неможливим, хіба як вільний слухач. А в гаманці вітер віяв...

■ Вдруге у Лювені

Через кілька місяців, попрацювавши то тут, то там на хліб щоденний, я знову з'явився у Лювені. Цього разу я не проґавив жодного заходу. Стипендію на проживання у гуртожитку підтвердив владика Іван Бучко. Я вчасно вступив до університету, і почав жити на Рю де Брассер та відвідував курси романістики.

Тим часом, одного дня, напередодні часткових лютневих іспитів 1960 року, я одержав листа від сестри, що мене, як такого, що народився у Франції, кличуть до французького війська. У листі була низка офіційних документів. Я повертався до Франції, ледве покуштувавши студентського життя, сповненого свободою, і навіть сваволею. Але, замість військового маршруту, як гранатне м'ясо в напрямку Кабільських гір, французька адміністрація надіслала мені листа, що трапилась помилка: я - не француз, хоч народжений у Франції, ото ж до армії не беруть.

■ Лювен "вітає" мене втретє

У вересні 1960 року я втретє повернувся до Лювену, цим разом на "Halfmaartstmat - Галфмартстрат". Похоронили Рю де Брасер. Нові люди, нові обличчя, нові кімнати, але - старий порядок.

У Лювені трохи-потрохи, але з точністю метронома, усували французькомовні назви вулиць міста. Крайньоправі флямандські партії дедалі радикальніше домагалися закриття французькомовної частини Лювенського Католицького Університету. Найпоширенішими гаслами були "Wallen buiten!" (Геть вальонців!) і "Leuven vlaams!" (Лювен - флямандський!). Боротьба за флямандський університет у Лювені набирала різних протестних форм. Флямандських студентів-демонстрантів даремно розганяли жандармські загони, які переважно приїздили з Брюсселю. Пригадую, як разом з друзями Богданом (Дибайлом) та Іваном (Дерев'янкою), десь опівночі ми поверталися, здається,

зі студентського ресторану "Альма" на Avenue des Alliés. Тут і там ще шаленіли вуличні бої між "представниками громадського правопорядку" і флямандськими молодими націоналістами. Ми смикнули бічними вуличками аж до майданчика "Vismarkt" у напрямку українського гуртожитку. Аж гульк, озираємось, а за нами стежать "білі каски" жандармів. Куди нам дітися? Як і звичайно, я не носив при собі жодних особистих документів. Зловлять, буде лихо... Втікати не личить, бо за нами розпочнуть погоню. Буде гірше. Не думаючи довго, ми з Богданом ускочили до публічного пісуара, як до священного притулку. Я став посередині. Через кілька секунд обабіч мене стали два жандарми. Йой, мене оточили. Серце тріпочеться, не знаю, чи забратися, чи залишитися. Раптом чую голос. Не з неба. Жандарм звертався до мене по-флямандському. Невинним голосом, не підвівши голови (авжеж, зайнятий!), я відповів французькою мовою: "Je ne comprends pas le flamand", і це була чистісінька правда. Не встиг я промовити останнє слово, як я таки опинився в небі. Замерехкотіли перед очима зірочки. Стільки і побачив я неба, бо за другим ударом палиці по голові я почув земські слова: "Et maintenant, tu comprrrrends le flamand? Allez, va dorrrmirrrr!"

Я ще досі не викрив тієї життєвої таємниці, чому це мене, французькомовного, так здорово смикнули по потилиці. Були б звернулися безпосередньо до Богдана, а той відгукнувся б по-флямандському, оскільки флямандська мова була його розмовною мовою, та й баста. Правдою є, що... разом із Богданом та Іваном ми волали на весь голос "Leuven oekraens - Лювен український!" Невідомі, Вельзевуте, твої пекельні шляхи!

■ У гуртожитку "А. В."

Але, повернімося до наших баранів... "Revenons a nos moutons!"

Ото ж, Рим призначив завідувачем гуртожитку о. Ван де Вала, якого я пізнав ще на Рю де Брасер. Зустрів також нових і старих друзів і знайомих - серед них, інженера Івана Левицького, вічного студента і поета Козіма (наш Кузьма), Володимира Закальницького, з яким я дружив ще у Люрі у Франції, а потім у Кастельґандольфо, Івана Дерев'янку, Богдана Дибайла, шурина тодішнього голови ТУАЛУ (Това-

риство українських абсольвентів Лювенського Університету) мґр Миколу Демчука (нам обом з Богданом дали одну кімнату в гуртожитку), майбутнього професора університету політолога Івана Мигула та філософа Дем'яна Федорика зі Сполучених Штатів, які жили поза нашим будинком та інженера Віталія Візіра, який поховав уже студентське життя. Із дівчат пригадую миттєво філолога Ганну Білоус із Бельгії, магістра політичних наук Ларису Качмар із США, сестер - тоді студентку медицини Олю та студентку психології Ірину Лощенко (з Німеччини), до яких згодом приєдналася і третя сестричка Галя, студентку-стоматолога Олю Кравцьо (ймовірно, еспанізоване прізвище Кравців) з Панами (мала брата Радка, навчався у Лювені медицину; згодом обоє виїхали до Еспанії)...

Практичним інтендантом-кухарем і вірним джурою гуртожитку був старенький Матт'є-Матвій, справжній лювенець, флямандець, гарна душа. Старенький Матвій завжди пробував рятувати становище, коли їжа, яку іноді пропонував нам о. Ван де Вал, нагадувала вік Мафусалемської бороди, а не здорову поживу. Консерви з "Ostpriesterhilfe" часто належали таки до ненайсвіжіших товарів... Важливе було й те, що Матвій мав ключі до гуртожитку і потайки, після 23 години ночі, відчиняв двері на прохання запізнених студентів. Студенти, що входили до будинку рано-ранесенько, видряпувалися через стіну-огорожу...

■ Я таки француз

Тим часом, щоб полегшити собі власну долю, я "вибрав" таки французьке громадянство... Мер рідного села посвідчив, що я народився у Франції і живу у Франції, а навчаюся поза кордонами держави. Документи я зібрав і став французом...

Радіючи своїм новим "державним станом", мені довелося примиритися із деякими обов'язками. Наприклад, я почав відвідувати у французькому посольстві в Брюсселі лекції з вищої військової підготовки, щоб одержати відстрочку. В університеті я записався на курси факультету політичних і соціяльних наук, тоді ще "Ecole des Sciences Politiques et Sociales", вирішивши раз назавжди, що романська філологія готує лише фахівців з питань романістики... Дуже швидко виявилося, що з політикою також не ліпше...

■ У проводі НаСУС

Чомусь я погодився стати головою НаСУС, яким я залишився протягом майже чотирьох років. Інвентар майна нашої студентської організації виявив, що за вийнятком кількох грампластинок з піснями незабутнього Весоловського, родича нашого студента агрономії Івана Охримовича, та крім старенької шафи, на полицях якої лежало кілька запорошених книжок і дві-три протокольні книги, ми нічого не успадкували від організації, яка існувала вже перед війною. А каса була порожня.

"Не нам на пр'ю з тобою стати, не нам діла твої судить..." Разом із контрольною комісією ми припустили, що чимало речей зникло під час перевезення із Рю де Брасер до Рю Мі-Марс, через необачність зникли на смітниках, або потекли... річкою Діл, про яку жартома казали, що саме із річки Діл славна любенська броварня Artois черпала воду для своїх пивних виробів. До речі, пригадую, що на Рю де Брасер були бандури. Невже ж, і їх запроторили у якийсь смітник?

Не все гладко пішло з реорганізацією НаСУС. У першій половині шістдесятих років у тієї тридцятки студенток і студентів українського роду із діяспори, що жили переважно у гуртожитку, головною метою було закінчити студії дипломом.

Членами НаСУС були студенти-українці, а це означало, що на них лежали всі ті обов'язки, які випливали з їхньої національної ідентичности. У кожному разі, ми так собі уявляли, мабуть тому, що з-зовні нам нав'язували такий підхід з огляду на батьківське національне походження? Однак, ця національна ознака лише частково надихала "майбутніх" абсольвентів (не всіх). Попри все, те пошарпане життєвими обставинами поняття "українства" якось єднало нас, декого міцніше, інших - вільніше, залежно від політичного, чи радше партійного середовища, до якого належали батьки, а також від культури країни, звідки походила студентська братія.

■ Студентський люд

Згідно зі статутами, НаСУС мав претензії охоплювати всю бельгійську національну територію, - але студентський люд не був одноманіт-

ним, а ще менше одностайним. Наприклад, студенти з Бельгії, які, до речі, творили "основну базу" гуртожитку, були переважно сумівцями й ісповідували досить різку "українську" віру в національні (точніше націоналістичні) доґми, але не обов'язково тотожні із доктриною ЗЧ ОУН, провід яких "патронував" СУМ. Загалом, усі вони розмовляли українською мовою, зокрема студенти з Лімбурщини, навіть і ті, що походили із мішаних подруж. Це був безпосередній наслідок компактної розташованости української громади в Бельгії, її доброї організованости і доброї мережі українознавчих шкіл. Політично, за сьогоднішніми критеріями, вони були "правими".

Критичною настановою (по-своєму) і "британські" українські студенти своєю поведінкою були радше "лівими демократами". Ця "лівизна" не визначалася приналежністю до якоїсь "лівої" партії, або приставанням до якоїсь соціялістичної доктрини, а радше опозицією до тих українських традиційних партій, які базувалися на радикальному націоналізмі. Така настанова, підсвідомо, а може й свідомо, випливала із нехоті співпрацювати з місцевими громадськими, фактично партійними організаціями.

Нам, "французам", до яких частково зараховую і французькомовних бельгійців, була більш притаманна "партійна фронда", де не бракувало анархічного духу. Ми апріорно ісповідували нехіть до будь-якої форми влади та вождівських наказів, але могли щиро "шанувати" справжній авторитет. Правду сказавши, тоді нам видавалося, що така характеристика була явищем рідкісним за жорстких умов партійного прошарування української діяспори (тоді ще казали еміграції)! Не даром нам нав'язували ярлик "нахабних молодиків".

У "французів" знання української мови було порівняно слабе (крім бельгійців), і походили ми з різних сторін Франції.

Зате "німці" визначалися своїм порядком, і дисципліною і добре володіли українською мовою. Коли розпочалася співпраця між НаСУС та СУСН (Союзом Українських Студентів Німеччини), а наші взаємини дедалі тіснішали, СУСНівці не раз давали відчувати, що Мюнхен, точніше Цеппелінштрассе (з-політикою-якого-щоправда-не-всі-погоджувалися), - був центром української політичної еміґрації.

"Французів" такий підхід не зворушував. Дивуватися не було чого. Причина полягала в тому, що ми не уявляли собі навіть, що існує таке середовище в такому вимірі... Просто, не знали. А може... й не дуже ці-

кавилися еміґрантськими подіями. Чули, але, "якби у кума знаття!" Коли Український Вільний Університет розпочав узимку 1961-62 цикл лекцій українознавства для українських студентів і майже весь тодішній український студіюючий Лювен опинився у Мюнхені (добрий десяток), ми побачили, що це не жарти. Добрі мюнхенці (згадую зокрема пана Тараса Сімківа та його дружину паню Сімків, донька якої Ірина готувала магістерку з психології у Лювені) водили нас по місті, показували "святі місця", громадські й церковні центри, організували візити на цвинтар Вальдфрідгоф.

Це надало нам наснаги розпочати акцію об'єднування всіх українських студентів в Європі. Згодом цей задум реалізувався через створення Союзу Українських Студентських Товариств в Європі (СУСТЕ). Однак, не зважаючи на різні "історичні" відкриття, в основному "мюнхенські події" радикально не змінили політичного обличчя українського студентського Лювену, в кожному разі це не торкнулося його політичної (партійної?) диференціяції.

■ НаСУС

Чим характеризувалася діяльність НаСУС у першій половині шістдесятих років?

Із переїздом до будинку Апостольської Візитатури, ми залишилися без творчих контактів із попередньою генерацією студентів, які мешкали у Бельгії і поза нею, незважаючи на те, що існувало Товариство українських абсольвентів Лювенського університету. Причина була проста: за вийнятком наших ровесників, або майже ровесників, як, наприклад, Іван Мигул, Дем'ян Федорика, Оля Лощенко, Дмитро Коваль, які вже мали за собою університетський досвід, - то попередні покоління НаСУС-івців увійшли вже у "триб життя", як абсольвенти; були одружені, мали дітей. Були й такі, що не показувалися. Вони мали, ймовірно, свої причини. Серед тих, які постійно підтримували взаємини зі студентами, просто опікувалися гуртожитком, були мґр Микола Когут та, згодом (після приходу 1964 року отця Кіта як директора), - професор Петро Зелений.

Правда, зберігся громадський зв'язок з лювенцями, тобто з мешканцями Лювену, надто під час зустрічей після недільної Служби Бо-

жої. Переважно це були Ґапишини, Дмитрики, Когути, Левицькі, Шухевичі. На різні свята приїжджали і такі гості як, пп. Зелений, Лесів, Попович, Сметанко з дружинами і дітьми. Усіх не назовеш, але це майже повний список "активістів".

Частим гостем НаСУС був протягом двох-трьох років лікар-стоматолог із Брюсселю, Роман Крижанівський. Коли приїздив професор Анатолій Романюк з Канади, він також щоразу заходив до наших студентів, і не жалів своїх зусиль, коли влаштовував на працю українських лювенських абсольвентів у якомусь канадському університеті.

■ Церква і громада

Незалежно від самого змісту віри (вириш або не вириш!) - український церковний обряд та українська духовність нас, і католиків, і православних, єднали набагато тугіше, ніж "світські" партійно-патріотичні заклики. Спільний обід, що його влаштовував на Великдень управитель українського студентського будинку о. Іван Кіт для представниць наших сестер-монахинь у Бельгії і для всієї громади колишніх і тодішніх студентів, - відбувався щоразу в своєрідній атмосфері тихої благодаті й особистого задоволення.

Тут личить хотяй кількома словами глибокої вдячности згадати старих лювенців, панство Шевчуків, хата яких завжди була відчиненою для всіх студентів. Не один із нас заходив із голодним шлунком до "Шевчуків" і повертався до гуртожитку, нагодований до схочу борщем, варениками й коньяком. Не одному св. п. Петро Шевчук, який працював в офсетній друкарні, видавав дипломні роботи, фактично, друковані на власний кошт і власним трудом. НаСУС моїх часів завдячує йому всі заклики, запрошення, листи, що їх пан Шевчук друкував для нашої студентської спілки у вільний час і без жодного гонорару, просто із ввічливости й доброти, і безперечно в ім'я українського патріотизму... Він постійно повторював мені: "Пане Грицю! Треба нашим допомагати, коли є змога, треба нашим допомагати!" Панство Шевчуки не шукали ні слави, ні подяки. Їм вистачало те, що вони "своєму допомагали".

Отакі, на ділі, існували зв'язки між студентами і "лювенською" громадою, ба, деякі студенти (переважно "бельгійці") брали навіть вельми

активну участь у громадських організаціях, як наприклад, у СУМ (Брюссель) або у меншій мірі в УНОТ (Українське Науково-Освітнє Товариство, Лювен). Але весь процес був однобічним і відбувався поза рамками НаСУС. Чи тому, що в статутах нашої студентської організації було окреме положення, яке заохочувало її членів співпрацювати з громадськими установами у Бельгії, а чи просто в ім'я власних переконань? Мабуть, одне і друге.

З іншого боку, НаСУС таки намагався налагоджувати безпосередній організаційний зв'язок з колишніми лювенськими студентами, принаймні з тими, що мешкали у Бельгії. Українська громада в Бельгії, а зокрема студенти, зазнали величезної втрати зі смертю у жовтні 1962 Миколи Демчука, голови Товариства Українських Абсольвентів Лювенського Університету (ТУАЛУ), яке було єдиним організаційним зв'язком між минулим і теперішнім. Ми виходили з переконання, що треба було, якщо не зміцнити, то відновити цей, конче потрібний живий трикутник, без якого організація, на довший термін, була приречена на зникнення. А саме : згуртувати навколо нашої спілки почесне членство-колишніх насусівців та молоде покоління, яке кінчало гімназію. Був би досвід, була б молодеча відвага, були б і гроші! Чарівний трикутник!!! Чудово. Навіть забули про фаму "Бермудського трикутника".

Певною мірою, душею того пляну був Іван Охримович із Великої Британії, майбутній агроном, гітарист і відновлювач традиції студентських "мазепинок", якому не бракувало фантазії і вмілости для реалізації своїх задумів. На жаль, через брак часу, фінансів і людей, забави, що ми їх влаштовували саме для того, щоб могти зустрічатися і водночас наповнити порожню касу НаСУС, - не мали очікуваних успіхів. Із часом довелося співпрацювати в цій ділянці з УНОТ. Але, мета і запал не були вже такими.

Тим часом, нам пощастило на іншій царині. Адже НаСУС міг похвалитися вдалим зусиллям встановити контакти із студентами українського роду, які навчалися в інших бельгійських університетах. Згадаю тільки лікаря Володимира Котляра (Брюссель), баса, який вдало співав із тенором, колишнім "лювенцем", професором славістики у Сполучених Штатах, Богданом Бочаном. До них приєднувалися славісти із Гентського університету Андрій Гайдамаха та Олесь Братковський (Андрій згодом став журналістом, а Олесь - оперним співаком);

були ще педагог-філолог Валентина Пужай (Льєж), філолог Ірина Попович, згодом секретар НТШ у Сарселлі, та її брат, дентист Іван (Гент). Були й студенти, які почали навчання у Лювені, а кінчали їх в інших бельгійських вищих школах, як наприклад, Євген Бачинський (доктор медицини, Брюссель), Андронік Жуковський (дентист, Брюссель).

■ На европейському полі

Коли ректорат Українського Вільного Університету в Мюнхені став організувати курси українознавства, НаСУС був готовий розширити свою діяльність у межах европейської спільноти.

Не пригадую, коли саме і в кого конкретно виникла думка створити европейську спілку українських студентів. Імовірніше, як кажуть, ідея бриніла в повітрі, і хтось вхопився за неї. Початок датується зимою 1962, таки у Мюнхені, коли ми були гостями друзів-мюнхенців... Теплота й щирість взаємин, масштаби студентського ентузіязму, віра в ідеалізовану Україну і... краса пісень та замріяність закоханих - все це зробило своє!

Пригадую 1963 рік. Разом, із тоді ще докторантом Теофілом Кісом, як члени статутової комісії, ми готували "Основний закон" европейського товариства українських студентів. На установчому з'їзді (Великдень 1963) у Парижі ми наполягали на потребі об'єднати всіх студентів через їхні місцеві організації (бельгійську, французьку, німецьку, великобританську, італійську, еспанську), і саме національні студентські товариства мали бути юридичними членами СУСТЕ. Там, де не працювали такі товариства, треба було їх творити або відновити (Італія, Еспанія). На нас обох, як доповідачів, відкрили вогонь з усіх словесних гармат, мовляв, готуємо терен для майбутньої диктатури. Пішла fama, що ми захищали "бандерівські" методи керування організації, застосовуючи тверду політику підпорядкованости (я тоді перебував у лавах СУМ). Людській фантазії немає меж...

Прихильники антисустівської тези були зокрема англомовні студенти (переважно з Канади і США, які навчалися в Европі). В ім'я свободи і демократії, вони висунули вимогу, щоб членами заплянованої нової спілки були не лише товариства, а й ті, хто не хотів, або не міг (?) належати до "національної" (в розумінні місцевої) асоціяції. Мовляв,

це єдина запорука перед захопленням спілки прихильниками однієї партії... Розпочалася справжня баталія. "Антибандерівська" теза взяла верх (чудово зіграв свою ролю одвічний дух Гуляй-пілля!). Делеґати на з'їзді більшістю голосів виступили, як мовилося за кулісами, на оборону свободи людини та організації. Так і виник 1963 року Союз Українських Студентів в Європі - СУСЕ.

Оскільки я пригадую, попри всі наші намагання, студенти із Великої Британії довго не брали участи у процесі зміцнення українського студентського потенціялу в Європі, тобто в процесі підготовки майбутніх професіоналістів. Ми бажали приєднати до наших зусиль і студентів в Італії, а саме: студентів римських духовних установ. І тут нам також не... пощастило. Принцип каст зберігався скрізь. Це був інший вид апартеїду. Як можна духовне мішати зі світським?

Другою важливою причиною нежиттєздатности СУСЕ, а згодом таки СУСТЕ, був абсолютний брак фінансів. Париж організував перший з"їзд (1963), Лювен - два наступні (1965 і 1967), потім естафету перебрав Мюнхен. Щоразу - це була важка фінансова авантюра й криза.

Існувала ще й третя причина провалу, яка тісно переплiталася з партійним принципом. А саме: постійні спроби ідеологізувати мету спілки і саму спілку та тривалі намагання перелицьовувати студентську діяльність, яка мала стати своєрідною "законспірованою" підпорою різних українських партій. До речі, ледве чи треба наголошувати: перший з'їзд, що відбувся ніби під гаслом демократичної свободи, опинився також під знаком ідеологізації...

■ Познаки занепаду НаСУС

Нещасна доля СУСЕ-СУСТЕ (вони давно вже зникли безвісті через свою бездіяльність), в реалізацію яких вкладено стільки доброї волі і прагнень, - була, так би мовити, пролегоменом до дальшої, дедалі більш нещасної долі НаСУС та українського гуртожитку в Лювені, до їхнього практично цілковитого занепаду. Безперечно, однією з причин - матеріяльних причин - чому так сталося, було остаточне закриття французькомовної частини Лювенського католицького університету внаслідок бельгійської політики. Ми не зуміли або не змогли при-

стосуватися до нових обставин. Поки були нідерляндськомовні студенти-бельгійці українського походження, НаСУС у Лювені існував. Як їх не стало (в середині 80-их років), не стало й НаСУС. Не стало також НаСУС, бо не було вже такого українського гуртожитку, в якому зосереджувалося б українське студентське життя, від якого виходила б ініціятива, який був би матеріяльною базою спілки. Саме тому не можна замовчувати іншого фактора, безпосередньо пов'язаного зі стрімким спадом популярности гуртожитку. Ідеться про взаємини між студентами та керівництвом студентського дому. Оскільки пригадую, постійно виникали конфлікти, внаслідок яких порожнів будинок. Схоже, що гуртожиток в особах його завідувачів не витримав іспиту: ніхто не зауважив, дехто навіть й не хотів зауважити, що часи мінялися, мінялися і звичаї, мінялася культура й громадська поведінка всупереч волі "любителів порядку" та семінарського стилю життя. Тим часом, керівництво не пристосовувалося до нових умов і вимог життя.

І студенти також не витримали екзамену в переносному та у буквальному розумінні цього слова. Два роки підряд результати на екзаменах були катастрофічними. Ради правди, бари та всілякі пива й "джін-фізи" не були єдиними винуватцями. Були й такі студенти, що не мали часу відвідувати лекції, бо треба було жити й заробляти на хліб щоденний.

■ ЛКУ непокоїться

І сталося непоправне: 1965 року, віцеректор університету монсіньйор Девруд (Devroede) викликав мене, як координатора між українськими студентами і ЛКУ до свого бюро, щоб попередити, що припинить надавання українським студентам всіх фінансових пільг, якщо ситуація не поліпшиться. Попередження віцеректора дійшло до Риму, звідки прийшов наказ директорові українського студентського дому затримати стипендії "дублянтам". Отець Кіт, який і так докладав із своєї кишені, не мав іншого виходу, як підпорядкуватися суворому розпорядженню. Звинувачення, висунене проти о. Кіта, мовляв, його рішення було однобічне і мстиве, - не мало жодної підстави. На засіданні НаСУС, на якому студенти обговорювали цю ситуацію, як безпосередній свідок і учасник рішення, я намагався зблизити позицію ди-

рекції із тим, що я особисто вважав конечністю. Не все було однозначне, зокрема коли "правильник" студентського дому був категоричним: стипендію одержують ті, хто склав успішно іспити або на першій, або на другій сесії академічного року. Були вийнятки. До них, офіційно, ніхто із нас не належав, саме тому, що о. Кіт, особисто, рятував ситуацію без відома Риму. Чи не тому, між іншим, він потрапив у неласку й мусів покинути Лювен?

На засіданні НаСУС мої пояснення не переконали, мабуть, нікого, зокрема після того, як декому довелося таки покинути гуртожиток, а іншим "дублянтам" заборонили харчуватися в будинку.

Згодом нові стипендіянти, серед них колишній голова НаСУС, поет і лікар Роман Бабовал, відновили добрі традиції високо-шкільних успіхів (мова про кінець 60-их і початок 70-их років). ▮

CERCLE INTERNATIONAL

Григорій Панчук

Моє життя пливло між відвідуванням лекцій у Великій Авлі, поетом Емілем Верареном, проф. Жозефом Ґансом, українським фольклором, шараварами, синьо-жовтим прапором та майданчиком Ладез, де майже поруч були розташовані університетська бібліотека і "Міжнародне Товариство Іноземних Студентів" (Cercle International des Etudiants Etrangers).

Українська участь у Міжнародному Кружку була досить жвавою і НаСУС в особах його окремих "активістів" відігравав своєрідну ролю певного каталізатора в університетських студентських колах. Ми виступали у Міжнародному Кружку, на міжнародних вечорах, доводили різні історичні правди (а з погляду угорців ми обстоювали ...леґенди, зокрема щодо Закарпаття), провадили різні диспути на всілякі теми.

Взаємини із членами міжнародної студентської асоціяції були строкатими. Не всі іноземні студенти належали до Товариства. Але багато хто туди йшов, хоч би тому, що пиво було дешеве. "Кружок" надавав певні пільги, пропонував дешевші квитки до театру, на кінофестивалі, допомагав улаштовуватись новим квартирантам, вписува-

тися в університет, організував туристичні поїздки, різні конференції, художні виступи, спортивні зустрічі тощо. Впритул жили представники принаймні трьох десяток націй. Оскільки пам'ятаю, у той час найчисельнішою групою були угорці. Звісно, конґолійці та взагалі представники чорної Африки займали упривілейоване місце. Адже - на них дивилися, як на майбутні кадри держав, які виникали тут і там унаслідок деколонізації. Були араби, палестинці і ливанці. Чимало було південно-американців, надто кубинців. Цікавими у стосунках були гаїтяни і в'єтнамці. Це була своєрідна екзотика. Якщо дуже активними були італійці, то найменше давали про себе знати північно-американці (багато із них студіювали медицину). За мої активні роки, Товариство налічувало до 3,000 членів. Протягом двох років я керував комісією з питань благоустрою гуртожитків, якими завідувало Товариство. Їх було п'ять. У них мешкали переважно студенти - хлопці, вихідці із Близького Сходу, Африки та Азії. Мене завжди щонайменше дивували екзотичні міцні запахи, які панували у кімнатах, де, до речі, часто гостювали дівчата, незважачи на те, що це було суворо заборонено... Заборонено було й куховарити (крім у кухні), щоб запобігти трагічній пожежі.

Загалом, українці встановили дружні взаємини із нечисленними білоруськими студентами, які ще навчалися у Лювені. Їхній будинок стояв поблизу Міжнародного кружка. Коли не стало опікуна, отця ван Каувеларта, то й білорусів не стало в університеті, а якщо були, то не виявляли себе.

З поляками ми мали добросусідські стосунки. Ні більш, ні менш. Про росіян не було жодної мови. У кожному разі за все моє перебування у Лювені про них я нічого не чув. Вони організовано ніде не фігурували (маю зокрема на увазі Міжнародний кружок), хоч саме для них були створені певні допоміжні інфраструктури у міжвоєнний час і зараз після війни. Сподівання про швидке навернення Росії на правильний шлях християнства за західною моделею мислення - розвіялися, неначе були вони писання вилами по воді... ▮

НаСУС

Микола Когут

■ 60-ті роки

У першому підрозділі Студентський Гуртожиток "Апостольської Візитатури" вияснено, чому не збереглися архіви НаСУС перших чотирьох років цього періоду. Однак, вищезгаданий підрозділ і підрозділ - *Лювен Шістдесятих Років* насвітлює, бодай частинно, діяльність НаСУС. Наступний параграф свідчить про численну участь українських студентів ЛКУ та інших бельгійських університетів у діяльності НаСУС.

■ Загальні збори 1961

В дні 11 листопада 1967 року в Лювені (Бельгія), відбулися в українському студентському домі - Лювен, Гальф Март вул., чергові Загальні Збори Національного Союзу Українських Студентів у Бельгії, який є координуючим органом українських студентів у Бельгії.

Загальні Збори НаСУС привітали писемно, чи усно: Представник Товариства Апостольської Візитатури і Генерального вікаріяту в Бельгії, як рівнож ректор українського студентського дому в Лювені, о. радник Іван Кіт; Андрій Гайдамаха з боку СУСТЕ; Ірина Назимок від "Обнови"; мґр. Микола Когут в імені УНОТ; мґр. Дмитро Коваль - представник УХР та декілька приватних привітів, як між іншими п-ва Шевчуків, д-ра Романа Крижановського і д-ра Божика, редактора "Вістей" та "Голосу Христа Чоловіколюбця".

В Загальних Зборах НаСУС взяли участь: представники українських студентів із усіх університетів Бельгії в числі 25, дійсні члени, кандидати, колишні члени (сеньйори), як рівнож почесні члени та гості.

Зборами проводила Президія, до якої входили: мґр. Ґригорій Панчук - голова та Ірина Назимок і Ярослав Добош - секретарі.

Після прочитання звітів Андрія Гайдамахи - уступаючого голови,

Ірини Назимок - секретаря, Богдана Качинського - культ-освітнього референта, Галини Чимерис - референта соціяльно-студентських справ, Олександра Братковського - пресового референта, Ігоря Коника - референта зовнішніх справ та Богдана Савкова - спортового референта, почалася гарячкова дискусія над ними, признаючи їм абсолюторію.

Учасники Зборів вшанували хвилиною мовчанки пам'ять Володимира Гуценка, члена НаСУС, що став жертвою недавної залізничої катастрофи, 13-го жовтня ц. р.

На Загальних Зборах працювали такі Комісії: Номінаційно-верифікаційна та Програмово-резолюційна. Номінаційно-верифікаційна комісія ствердила ефективність мандатів і на її пропозицію прийнято сімох нових членів.

Нові керівні органи НаСУС обрано в такому складі: мгр. Козімо Дмитрик - голова, Іван Палан - заступник голови та культ-освітньо-студійний референт, Ярослав Добош - секретар, Володимир Безушко - скарбник, Ігор Коник - референт зовнішніх зв'язків, Ірина Назимок - заступник референта зовнішніх зв'язків, Маруся Мельник - пресовий референт, Віктор Зінко - спортовий референт, Іван Охримович - голова Контрольної Комісії разом з Олесем Сацюком та Ігорем Макарушкою. ▮

Маруся Мельник. Поміщене у "Вільне Слово" 9-го грудня 1967 р.

На жаль, ми не могли знайти сліду Марусі Мельник, пресової референтки НаСУС 1967-68, яка подала до преси повищий протокол.

■ 70-ті роки

НаСУС продовжував брати участь у СУСТЕ, студійних днях Високошкільних Літніх Курсів Українознавства та у Міжнародному Кружку. В академічному році 1971-72, за головства Володимира Безушка, появився інформаційний листок НаСУС - "Надщерблена Катедра". Тоді також існувала дуже добра танцювальна група.

Активність НаСУС посилилась у другій половині 70-их і на початку 80-их років, коли молодша генерація Когутів, Ковалів і Поповичів, а також студенти - активісти СУМ почали свої студії. При НаСУС діяв добрий співочий і танцювальний гурток і навіть мішаний хор, у якому

виступало 15 студентів (1976-77). Вони виступали не тільки в українських імпрезах і академіях, але навіть серед чужинців, і то досить часто.

Помимо протесту амбасади СССР і конкуренції ансамблю з України, студентський вокальний ансамбль "Кобза" виступав 1979 р. на міжнародному фольклорному фестивалі у Мальме, Швеція. 1981 року, у 150-ліття незалежности Бельгії, ансамбль виступав у бельгійській телевізійній програмі.

НаСУС організував спільні Свят Вечері, просфори і забави з буфетом й напитками для студентів, молоді, колишніх лювенців та громадян. Студентські співочі ансамблі відвідували з колядою українські родини у Брюсселі і Лювені, як також монаші згромадження, де були українські монахині. Ансамблі супроводжені студентами-бандуристами радо приймали бельгійці. Коляда збагачувала касу НаСУС.

НаСУС організував 1978 р. конференцію СУСТЕ в українській оселі Франкополе у Бельгії. Між учасниками були діти лювенців - Кирила Митровича, Володимира Поповича, Миколи Когута і Омеляна Коваля. Вони творили майже половину учасників.

■ 80-ті роки

На початку 80-их років НаСУС ще мав понад 15 членів і був досить активний. У загальних зборах 1980 року взяло участь більш як 20 осіб. Студенти ходили ще з колядою, брали участь у спільних Свят-Вечорах і просфорах і в цей спосіб утримували зв'язок з українською громадою. Останні загальні збори відбулися 1985 року. Представник НаСУС ще кілька років брав участь у різних громадських засіданнях і був у ювілейному комітеті Тисячоліття Хрищення Руси-України, але це був уже "ґенерал без армії". Кажуть, що Український Допомоговий Комітет в Бельгії ще й досі має на своїм обліку організацію... НаСУС.

■ Управи НаСУС 1960-85

60-61: Іван Мигул, г., Дамян Федорика, се., Іван Деревянка, к-ос., Іван Левицький, Роман Ріпак.

61-62: Ґригорій Панчук, г., Оля Лощенко, се., Іван Охримович, Володимир Закальницький.

62-63: Іван Охримович, г., Богдан Бочан, се., Володимир Закальницький, Андрій Гайдамаха.

63-64: Ґригорій Панчук, г., Оля Лощенко, се., Богдан Бочан, ск., Андрій Гайдамаха, к. ос.

64-65: Богдан Бочан, г., Андрій Гайдамаха, се., Ірена Гірна, се.

65-66: Евген Бачинський, г., Володимир Закальницький, к. ос., Іван Охримович, Микола Свистович.

66-67: Андрій Гайдамаха, г., Ірина Назимок, се., Богдан Качинський, к-о., Галина Чемерис, соц., Олександер Братковський, пр., Ігор Коник, з-зв., Богдан Савків, сп.

67-68: Кузьма Дмитрик, г., Іван Палан, за. і к-ос., Ярослав Добош, се., Володимир Безушко, ск., Ігор Коник, зв., Ірина Назимок, зв., Маруся Мельник, пр., Віктор Зінко, сп. Кк.: Іван Охримович, г., Олесь Сацюк і Ігор Макарушка.

68-69: Ярослав Добош, г., Орест Прокопець, се., Василь Іванків, ск., Володимир Безушко, к-ос., Роман Бабовал, пр., Віктор Зінко, з-зв. Кк.: Олександер Братковський, Карпа Галя і Іван Палан.

69-70: Роман Бабовал, г., Володимир Безушко, за., Ганя Раделицька, се., Пилип Мельхіор, ск., Іван Палан, з-зв., Евген Ядута, сп., Богдан Говенко, біб. Кк.: Ярослав Добош, Міля Говенко і Василь Іванків.

70-71: Олесь Братковський, г. згодом Іван Палан, г., Ганя Раделицька,

се., Пилип Мельхіор, ск.

71-72: Володимир Безушко, г., Йосиф Рошка, за., Роман Бабовал, се., Оксана Гатала, ск., Ярослав Добош, пр. Кк.: Віктор Зінко, Василь Іванків, Галя Герега.

72-73: Володимир Безушко, г., Василь Раделицький, за., Петро Сеник, се., Оксана Гатала, ск., Зореслава Коваль, пр., Ігор Коник, з-зв. Кк.: Віктор Зінко, Роман Бабовал, Евген Ядута.

73-74: Зореслава Коваль, г., Роман Бозіо, за., Петро Сеник, се.\з-зв., Маруся Когут, ск., Роман Бабовал, пр. Кк.: Володимир Безушко.

75-76: Роман Бозіо, г., Василь Раделицький, се., Маруся Когут, ск. Кк.: Юрій Козій, Роман Раделицький.

76-77: Роман Раделицький, г., Христя Когут, се., Ірина Попович, к-ос., Маруся Когут.ск. Кк.: Зореслава Коваль, Ганя Когут, Іван Попович.

77-78: Маруся Когут, г., Петро Сеник, за., Христя Когут, се., Василь Раделицький, ск., Петро Кутний, к-ос.

78-79 і **79-80**: Павло Когут, г., Юрій Козій, за., Катруся Бойко, се., Петро Кутний, к-ос., Кк. Іван Попович, Одарка Галабурда.

80-81: Ірина Попович, г., Дмитро Бойко, се., Христя Когут, ск., Петро Кутний, к-ос. Кк.: Павло Когут, Юрій Козій.

81-82 і **82-83**: Попович Іван, г., Одарка Галабурда, се., Катерина Бойко, ск.

83-84: Сеничак Андрій, г., Марійка Дуда, се., Катерина Бойко, ск. Кк.: Павло Когут.

84-85: Правдоповідно у складі з повищих студентів. ▮

НАДЩЕРБЛЕНА КАТЕДРА

Інформаційний Листок НаСУС-у. 1/ 71.

Що з НаСУС-ом ?
Дякую, все гаразд ! 71

В суботу 23-го жовтня ц.р. відбулися його Загальні Збори в укр. студ.домі. Нова Управа була вибрана в такому складі

Голова	Володимир Безушко
Заст.Голови	Йосиф Рошка
Секретар	Роман Бабовал
Скарбник	Оксана Гатала
Реф.Преси	Ярослав Добош
Голова К.К.	Віктор Зінко
Члени К.К.	Василь Іванків
	Галя Герега

В п'ятницю 29 жовтня ц.р. відбувся розривковий вечір "Сурбум" в Лювені.

В четвер 4 листопада ц.р. Управа вперше засідала, накреслюючи плян праці на каденцію 1971 - 72.

На цьому засіданні Р.Бабовал, секретар, подав свою демісію "з причин браку часу /?!/ і теж з інших, зовсім приватних причин". На його місце Управа

кооптувала Евгена Ядуту. /Може він матиме час ?/

Ось наша будуча "каша":

- У співпраці з організацією чужинецьких студентів в Лювені НаСУС зорганізує поїздку до Брюсселю на представлення опери "Аїда" М.Верді в Королівському Цирку. Каса НаСУС-а покриє половину вступних квитків, а орг. чужин. студ. подбає за даремний доїзд з Лювену.
Всіх зацікавлених членів, котрі виріВняли цього року свою членську вкладку, просимо чим скоріше телефонічно сконтактуватися з Управою /Т:016.24871

- Кожної п'ятниці в 20 год співатимемо українських пісень.Просимо не слухати різних пльотків, мовлав, ми ревітимемо на ціле місто. Отож очікуватимемо всіх з солов'їними та іншими голосами

- Двічі в місяць вправлятимемо наших народних танців.Через серйозну підготовку напевно одержимо перші місця на якихнебуть змаганнях.

- Управа вже сконтактувалася з філією УДК в Льєжі з метою організації там фолклористичного вечора разом з забавою. Це намічено для бельгійської публики та очевидно для цілого нашого громадянства.

- На Загальних Зборах прийнято пропозицію, щоб перебрати дальшу редакцію журналу "Гомін" у свої руки. Тому-то "зобов'язуємо" всіх членів /і нечленів/ збудити свої мистецькі таланти і вдатися до творчої праці. Приймаємо "писанину" також і у французькій, чи нідерляндській мовах.

- Намічено в близькому майбутньому зорганізувати в співпраці з чехословацькими та мадярськими студентами забаву в салі орг.чужин.студ.в Лювені.

- Очевидно, не забудемо також і річної карнавальної забави. Але вона має відбутися в новому, оригінальному дусі. Тому очікуємо ваших пропозицій і критик на минулорічні практики.

Не шкодуйте ні паперу, ані кілька крапель чорнила, а напишіть нам вам коментар до поданого пляну. Критикуйте, кричіть і протестуйте,- лише не спіть мояхатаскрайським сном ! Всілякий відгомін ми радо вітатимемо.

Прочитавши самі цей листок, передавайте його іншим "підпільним" нашим студентам, хай і вони стануть у наші ряди.

++++++++++

Адреса НаСУС-у :

NaSUS
Half Maartstraat 15
3000 Leuven

НАЦІОНАЛЬНИЙ СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ В БЕЛЬГІЇ

Union Nationale des Etudiants — Ukrainiens en Belgique — **NaSUS** — Nationaal Verbond van Oekraïnsche Studenten in België

№ Христос Родився!

Louvain, le 23 січня 1976

ЗАПРОШЕННЯ.

Шановні Громадяни, Студенки та Студенти,

Оцим маємо шану запросити Вас на Січневі Роковини - СВЯТО КРУТ й ПРОГОЛОШЕННЯ САМОСТІЙНОСТІ України. Нар. Республіки.

Свято відбудеться в Українському Студентському Домі в Лювені при Галфмаартстраат, 15. ,в суботу 31 січня 1976 року.

ВПРОГРАМІ:

18.00 год. Служба Божа та Панахида поляглим під Крутами
Перекуска

20.00 год. Академія - доповідь, поезії, виступи бандуристів, співи.

Заохочуємо всіх, в першій мірі студентів, бувших студентів та симпатиків до чисельної участи.

Остаємось з належною пошаною та привітом

За Управу НаСУС

Роман Бозьо
/голова/

Василь Радєлицький
/секретар/

НАЦІОНАЛЬНИЙ СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ В БЕЛЬГІЇ

Union Nationale des Etudiants — Ukrainiens en Belgique — **NaSUS** — Nationaal Verbond van — Oekraïnsche Studenten in België

Лювен, 9.2.1977.

Дорогі Подруги та Друзі !

Чи ви любите смачні вареники ?
Чи ви любите; коломийки, танга та
модерні танці ?
Чи бажаєте ви перевести вечір, спільно
з вашими друзями, серед українських співів,
танців та приємної атмосфери ?

Якщо так то просимо вас прибути
на наші перші в цьому році:

" В Е Ч О Р Н И Ц І ",

що відбудуться в п'ятницю 18 лютого ц.р.
Година : українська 19 - та
бельгійська 20 - та.
Що одягнути ? все, що бажаєте.
Що принести зі собою? добрий гумор,
вовчий апетит та кілька зайвих бельгійських
франок.

До милої зустрічі в п'ятницю вечером.

Запрошення писали ; декорувала

Р. Раделицький Х. Когут Ганя Когут

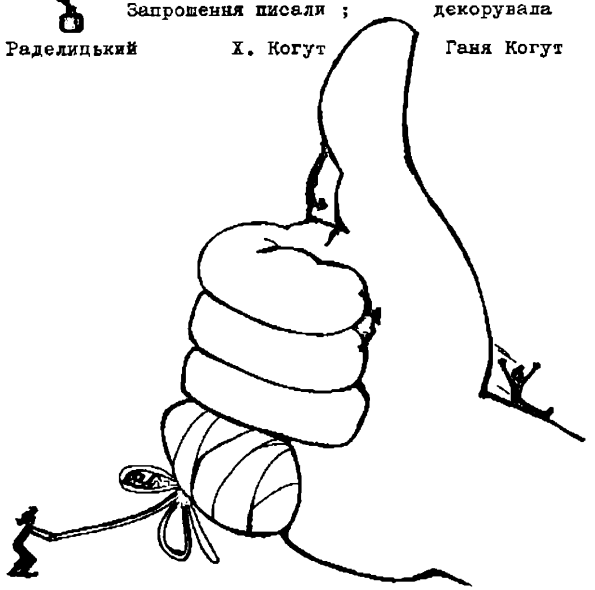

14.3.1977.

Дорогі Друзі Студентки та Студенти !

Повідомляємо Вас, кінець кінців, що Конференція СУСТЕ відбудеться у днях 1 - 4 квітня 1977 на Франкополі /Бельгія/.

Першого квітня вечером; приїзд, реєстрація, запізнання запізнання .....
Другого квітня офіційне відкриття о год. 9,во.

Щоб не отягарнюсь з програмою, настоюємо дуже на приїзд 1-го квітня.

Кошти побути за весь час приблизно 750,- бл. фр.
Просимо принести зі собою спальні мішки, якщо можливо.

Доїзд до Франкополя :

З Німеччини та Австрії :

З Англії, Італії та Франції:

Зі автобусом до

Зі просимо потелефонувати на слідуючу число телефону 275099, це на Франкополі і звідтам хтось приїде автом Вас забрати. Учасникам з Франції та Німеччини радимо приїздати автами, бо це дешевше та менше складне.

Програма Конференції:

I. Студентська проблематика :

1. ЦеСУС /Центральний Союз Українського Студенства і Конференція в Європі.
2. СУСТЕ й проблеми кожної країни: Англії, Німеччини, Франції, Австрії, Бельгії та Італії.
3. Українознавчі курси в УКУ / Рим, і УВУ / Мюнхен.
4. Педагогічний Конгрес у Римі - серпень 1977.
5. Студентський зв'язок по зацікавленнях і студіях : медиків, педагогів, філологів, теологів і т.д. ...

II. Загально громадська проблематика :

1. Солідарність студентів з Патріярхальним рухом.
2. Праця студентів у комітетах оборони політвязнів.

III. Культурно мистецька програма :

Прозірки / діяпозитиви / з України.
Виставка мистецьких творів деяких студентів.
Гра на різних інструментах, як бандури тощо.

Зміни і доповнення до програми будуть зроблені на місці. Повідоміть при нагоді Ваших друзів, якщо вони не одержали від нас повідомлення.

Чекаємо на Вас на Франкополі , та остаємо з студенським привітом.

За СУСТЕ :

Х.Когут Господарі Конференції Р.Раделицький

НАЦІОНАЛЬНИЙ СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ В БЕЛЬГІЇ

Union Nationale des Etudiants — Ukrainiens en Belgique — **NaSUS** — Nationaal Verbond van Oekraïnische Studenten in België —

№

Louvain, le 10, листопада 1978.

Д О Р О Г І Д Р У З І !

Ні, ми не заснули, ані не забули про Вас. Правда, вже досить довго Ви нічого про нас не чули, але все має свій час. Літні місяці це були в першу чергу іспити, для декого навіть два рази, а відтак відпочинок - ферії.

Осінь, це час виборів. Тому то запрошуємо всіх Вас на Загальні Збори НаСУС-у. Там матимемо можливість про все поговорити, а запевняємо Вас, що є просто говорити та навіть дискутувати.

Ви учні з останніх років гімназії, та Ви студенти з перших років приходіть також. Збори дають можливість стрінутись з тими, що належать до НаСУС-у, та довідатись про нашу діяльність, та вкінці перевести приємно кілька годин серед молодих.

Участь членів обов'язкова, але вітатимемо радо також усіх гостей, абсольвентів різних університетів, високих шкіл, та громадських діячів.

Доля союзу лежить на нас усіх студентах та тих, що хочуть нам помогти.

Загальні Збори відбудуться в Українському Церковному Домі, в Лювені, Half-Maartstraat, 15 3010-LEUVEN

дня 25 л и с т о п а д а 1978, огод 14,30.

Приходіть якнайчисленійше, та просіть Ваших приятелів студентів, та учнів гімназії.

До милої зустрічі в Лювені, остаємо зі щирим привітом.

Управа НаСУС-у.

Перед прийняттям для Cercle Interantionale 1965 р. ▮ Ліплять вареники (від ліва): Леся Куропась, Оля Козицька, Галя Чемерис, Ірена Назимок.

На прийнятті у сальонах Українського Студентського гуртожитку "А. В." для Cercle Internationale 1965 р. ▮ Від ліва сидять: гості - еспанець і в'єтнамець Чанґ, Володимир Билина, Ірина Назимок. ▮ За ними стоять: Богдан Качинський, Галя Чемерис, Леся Куропась, Андрій Гайдамаха, Оля Козицька, Микола Свистович, Євген Бачинський, Ґригорій Панчук, о. Бульс.

На святі у гуртожитку "А. В." 1965 р. ▮ Від ліва: Оля Козицька, Ґригорій Панчук (стоїть), Леся Куропась, Роман Крижанівський, Романа наречена, Юрій Шухевич, Іван Левицький, Володимир Билина, Микола Свистович, Ігор Коник.

На прогулянці за Лювеном 1965 р. ▮ Від ліва сидять: Андрій Гайдамаха, Ігор Коник, Ірина Назимок, Григорій Панчук. ▮ Стоять: Богдан Качинський, Богдан Савків, Дмитро Коваль, Леся Куропась.

Григорій Панчук у своїй студентській кімнаті у гуртожитку "А. В.". Гість: Ірина Назимок.

Забава у студентському гуртожитку "А. В." 1965 р. ▮ Зліва: Володимир Билина, Леся Куропась, Олександер Сацюк, Ірина Назимок, Богдан Качинський, Оля Козицька, Микола Свистович, Ігор Коник, Григорій Панчук.

Конференція Союзу Українських Студентських Товариств Европи, СУСТЕ - Франкополе, Бельгія, 1-4 квітня 1977 р.

▮ Зліва: Петро Хома, Павло Когут (пів захований), Соня Ґаврілов, Роман Раделицький, Микола Миколенко, Ґаня Наум'як, пані і пан Ходоровські, Віра Коваль, Ґаня Когут, Богдан Бобин (аліяс "Беньо"), Ірина Попович, Мирон Митрович, Маруся Когут, Богдан Митрович, Христя Гірняк, Христя Когут, Роман Митрович, Ліда Миколенко, Марко Томашек.

Студентський Хор у Лювені 1976/77 р. Диригент п. Кирило Ґайдамаха.

▮ Зліва: Роман Раделицький, Василь Раделицький, Зенон Коваль, Петро Кутний, Орися Бойко, Христя Когут, Маруся Когут, Надя Сеничак, Віра Коваль, Катерина Бойко, Ґаня Когут, Віра Сеничак, Ігор Колодій, Павло Когут, Богдан Раделицький, Дмитро Бойко, Юрій Козій.

Свято Крут 1978 р. Співоча група.
▮ Зліва: Маруся Когут, Ганя Когут, Віра Коваль, Павло Когут, Христя Когут, Катерина Бойко.

Курси Українознавства у Маквілер, Франція 1977/78 р.
для українських студентів Західньої Европи.

Ансамбль "Кобза", Лювен, 1981 р., виступає на святі 150-ліття Державности Бельгії
▮ Зліва: Петро Когут, Василь Раделицький, Дмитро Бойко, Павло Когут, Юрій Козій, бандуристка Христя Когут.

Тріо "Кобза".
▮ Зліва: Христя Когут, Петро Кутний, Павло Когут.

Ктитори і благодітелі

Архипастир Скитальців

Архиєпископ Кир Ярослав Марусин

Шановним Читачам мир і Божа благодать!

В ночі з суботи на неділю, 21 вересня р.Б. 1974, о год. 23:30 ангел смерти злетів до мешкання Високопреосвященного Архиєпископа Кир Івана Бучка і забрав його праведну душу з собою, до неба. Архиєрей Іван прожив 83 роки без дев'яти днів і відійшов у вічність на 45 році свого архиєрейства та на 60 році священичого служіння. Ще останнього дня свого туземного життя служив святу Службу Божу. Вмираючому уділив я святої Тайни Єлеєпомазання та й супроводив його на далеку дорогу молитвою Церкви "на ісход душі". Єпископи, священики, монахи і вірні, старші й молодь, прийшли віддати йому останнє цілування.

В четвер, 26 вересня, відбувся похорон у Римі, в соборі Святої Софії. Похоронні Богослужби проводив Блаженніший Верховний Архиєпископ Кир Йосиф, який і поклав тлінні останки Архиєрея Івана в "новому гробі" під храмом Святої Софії. Тим своїм рішенням Батько і Глава Української Католицької Церкви схотів віддати покійному Владиці Іванові особливу честь, не зважаючи на покірне бажання, записане в "Останній волі" Архиєпископа Івана з дня 18 лютого 1973 року. Ось слова останньої волі:

"На моїй могилі нехай стане простий дерев'яний хрест з українським написом: "Тут спочиває український католицький Єпископ Іван Бучко і просить у добрих людей ласкавої згадки у святих молитвах". Прошу, щоб на моїм похороні не було ніяких промов-панегіриків, а якщо в часописах мала б бути поміщена якась коротенька згадка, то вона - поза датою моїх уродин і моєї смерти - не сміє виявляти з мо-

його життя нічого більше, як тільки оцю мою заяву, яку я бажав і бажаю заєдно повторювати, а зокрема в годині смерти: "Передусім заявляю торжественно перед Богом і перед світом, що моя остання воля є вмерти в святій католицькій вірі, у повній відданості й в послузі для кожночасного Святого Отця Папи Римського, якого вважаю моїм Найвищим Настоятелем і Непомильним Учителем цілої Христової Церкви, правдивим Наступником св. Апостола Петра і дійсним Намісником Ісуса Христа на землі".

Від блаженної кончини Архиєпископа Івана минуло 17 років, і ось цього року припадає 100-ліття його народження. Владика Іван прийшов на світ 1 жовтня 1891 року в селі Германові, тепер Тарасівка, коло Львова, в селянській родині. Батько його Григорій був дяком, дожив глибокого віку та мав щастя читати Апостола на архиєрейській Літургії свого сина, коли цей приїхав як нововисвячений єпископ до рідного села. Мати Агрипина, з дому Бучко, мала великий вплив на виховання і характер сина. Своїх родичів Владика Іван згадував завжди з великим пієтизмом і часто правив Служби Божі за блаженний спокій їхніх душ.

Гімназійну матуру склав Владика Іван 1910 року у Львові й по недовгому ваганні виїхав до Риму на філософічно-богословські студії, де і застала його перша світова війна. Тут в Римі, 21 лютого 1915 року, він був висвячений на священика. Висвятив його болгарський єпископ Лазар Младенов, що жив тоді в Римі, і протягом десяти років був постійним гостем у нашій Семінарії.

Коли Італія проголосила війну Австрії, Українська Колегія отримала наказ покинути італійську територію. Владика Іван більше року перебув у тодішній українській Духовній Семінарії на чужині, в Кромержі, на Моравії, а по звільненні Західної України від царських московських військ переїхав до Львова і зайняв місце секретаря відомого в історії нашої Церкви отця офіціяла Андрія Білецького, що в часі ув'язнення Митрополита Андрія правив Львівською архиєпархією. До Риму Владика повернувся ще раз по війні в 1921-22 роках, щоб тут скласти всі іспити, потрібні до осягнення академічного ступеня. До 1939 р. жив і діяв на горі св. Юра.

Коротко перед другою світовою війною виїхав у Південну Америку на Апостольську візитацію вірних українців і по дворічнім перебуванні на американському континенті прибув до Риму. Так, отже, половину свого життя прожив у Рідному Краю, а другу половину на чужині,

у Вічному Місті. Свої архиєрейські завдання виконував він 10 років як помічник Слуги Божого Митрополита Андрія, на горі св. Юра, а 35 років, як другий Павло, "у мандрівках часто бував, у небезпеках свого народу, у небезпеках поган, у виснажуванні та в праці, часто в недосипанні, часто в пості, а окрім зовнішнього, були й є ще й інші повинності й журба про всі Церкви" (пор. 2 Кор. 11,26-28).

Владика Іван - для українського народу - назавжди останеться великим святителем і добрим пастирем. За час свого довгого архиєрейського служіння, він, як може ніхто інший, вглибився в душу свого народу, і то в усіх часах і відтинках народного життя: в часі воєнного лихоліття і відомої "пацифікації", в часи святкових здвигів УМХ та міжнародніх Конґресів, в часі візитацій своїх вірних на чужині, по таборах і бараках, зачинаючи від Ріміні, а закінчуючи по гостелях Шкотії. Його заходами було наладнане церковне життя в післявоєнній Европі, а як результат його трудів постали в Европі окремі Апостольські Екзархії. Він був співбудівничим українських митрополій на американському континенті.

Владика Іван не тільки врятував наших славних "рімінців" від насильної репатріяції, але в таборі Ріміні допоміг влаштувати власні школи. Його заходами Конґреґація Східних Церков перейняла над тими школами протекторат і створила "Римську Шкільну Комісію", заходами якої затверджено коло 270 дипломів та видано кількасот свідоцтв середньо-шкільної освіти. Із закриттям Духовної Семінарії в Кулемборх, в Голляндії, виник проєкт створення Українського Наукового Інституту. Але не всі бажання могли сповнитись. Його поміч була звернена на потреби наших науковців, згуртованих у славному НТШ, УВАН та в інших наукових осередках, як і в наших високих школах: УВУ, УТГІ та в кількох тоді ще існуючих наших гімназіях в Німеччині й Австрії. Він створив Археологічну Комісію, що видала низку наукових праць.

В самій Італії по війні було понад двадцять тисяч українців, якими треба було заопікуватися. В тому часі, за стараннням Владики, приділено кілька мільйонів лір на рімінське шкільництво, роздано потребуючим 15,000 штук різного одягу, заплачено около 100.000 обідів, оплачувано пересічно 60 нічлігів на добу. Наладнано пошту для полонених і вислано їм понад 110,000 різних листів і посилок, роздано втікачам тисячі примірників доброї книжки і різних часописів. А що ж го-

ворити про скитальців у Німеччині, Австрії та інших країнах, які нетерпеливо чекали на можливість еміґрації й потребували як моральної так і матеріяльної допомоги: науковці, студенти, хворі, старші, колишні дивізійники, полонені, люди з усіх земель України, робітники і селяни, письменники, мистці, поети. Опіку над убогими Владика доручив церковній організації "Харітас".

В умовах еміґраційного життя багато справ не можна полагодити інакше, як тільки шляхом кореспонденції. В архіві Апостольського Візитатора велике число листів. Протокольні книги самої кореспонденції зі священиками та в церковно-громадських справах за повоєнні роки мають 35.700 реєстрованих справ, тобто 18 томів занотованих рукою листів. Владика мав звичай кожен лист віддавати до протоколу, а при полагодженні справ очікував співпраці своїх співробітників в тому змислі, що подані "черновики" доповнював або виправляв відповідно до потреби. Листи його мають стиль, а послання є опрацьовані дуже дбайливо.

Якщо поглянути з деякої вже віддалі часу на минулі роки, то можна запитати себе, якою то силою одна людина могла довершити так багато справ, в не завжди сприятливих умовах. Відповідь одна: силою молитви, посвяти і жертви. В Римі й в світі стало відомим, що Владика Іван в кожну п 'ятницю місяця нікого не приймає і з ніким не говорить, бо відбуває свої духовні вправи. Він багато молиться і вміє терпеливо зносити прикрощі. А передусім він того свідомий, що Божа воля явилася на нім в хвилині, коли мусів покинути Рідний Край і найдорожчу особу Митрополита Андрія, щоб у Римі й в світі, в часі найбільшої всенародної скорби, бути речником нашої Церкви й її поневолених Владик, священиків та вірних.

Список звершених Владикою діл в цьому повоєнному часі довгий і великої ваги. Згадати належить: Святкування і паломництво до Риму з нагоди Святого Ювілейного Року 1950, великі торжества з нагоди 700-ліття коронації короля Данила Галицького, 1000-ліття хрещення блаженної княгині Ольги і зв'язані з цим паломництва до Люрду та інших чудотворних місцевостей, утворення Малої Семінарії в Люрі біля Орлеану, а потім щасливе перенесення її до Риму, де ця школа у великому, гарному будинку, подарованому Папою Пієм XII, працює посьогодні. Владика започаткував беатифікаційний процес Слуги Божого Андрія, для науковців НТШ придбав дім у Сарсель (у Франції),

за його почином постало на терені Західної Европи поважне число наших громадських осередків, в перше десятиліття по війні сам він посвятив новозбудовані або набуті храми в Лондоні, Манчестері, Рочдейлі, Ноттімгамі, Шарльруа, Льєжі, Новому Ульмі та в інших містах. Його щорічні пастирські подорожі тривали не менш трьох місяців, звичайно поїздами, з відправами Архиєрейських Літургій, проповідями, численними авдієнціями, відвідинами церковних та державних чинників. Сміло можна сказати, що нема на світі частки землі, де живе українська людина, і не стояла там нога цього невтомного Архипастиря.

В книзі, яка появляється в 100-ліття уродин Архиєпископа Івана Бучка, уважний читач знайде вірний образ людини великого формату, вірного сина свого народу, церковного мужа, святителя і пастиря, що і життя своє готовий був віддати за своїх братів. Ця книга залишиться нерукотворним пам'ятником Великого Архиєрея, про якого слід сказати словами Євангелиста: "Був чоловік, посланий Богом, ім'я йому - Йоан" (Йо. 1,6).

Рим, на Празник Покрови П.Б., 1991 р.
+ МИРОСЛАВ, АЄпп.

André Kishka: l'homme et son œuvre

Oleksander Danelovitch Satsiouk, UCL'69

C'est une curieuse expérience que celle de connaître un homme quasi à la fin de sa vie. En effet, j'ai rencontré pour la première fois André Kishka en 1986 alors qu'il devait avoir autour de 76-77 ans. Je devrais dire j'ai "retrouvé" André Kishka puisque jadis, à Berlin pendant la dernière guerre, il me tint au-dessus des fonts baptismaux. Comme mon père et lui n'eurent pratiquement aucune relation par la suite, je ne le connus que de nom. Pendant les années soixante, lorsque je fis mes études à l'Université de Louvain, son nom n'était plus connu de mes condisciples du Foyer ukrainien de la rue Mi-Mars. Seuls les "vieux" de son temps, éternels étudiants (vitchni studente) et résidents locaux se rappelaient de lui. Naturellement porté à mettre mon nez dans des situations parfois rocambolesques et ayant appris par hasard qu'André Kishka habitait Québec, je réussis à le localiser et nous nous revîmes quelques fois depuis lors. J'ai tout de suite été surpris par le fait que nos conversations portèrent toujours sur le thème de ce qu'il fit à Louvain jadis et de la formation de la jeunesse ukrainienne. Ceci m'a beaucoup impressionné : je me rendis vite compte que l'esprit de cet homme, je dirais son âme, était profondément patriotique et quasi obnubilée par l'idée de la formation morale de notre jeunesse. Lorsque ces dernières années j'allais lui rendre visite dans son pauvre appartement de la 26e rue dans la ville de Québec, le désordre des dizaines de journaux ukrainiens annotés et dispersés un peu partout me faisait comprendre jusqu'à quel point cet homme était imprégné de la culture et des problèmes de notre peuple martyrisé. Je passai des heures et des heures à l'écouter me conter les événements qui ont marqué son travail à Louvain, m'exposer ses espoirs et projets d'alors, me faire part des démarches qu'il entreprit, des difficultés qu'il rencontra, de ses déceptions, de ses joies. Visiblement, c'était un homme qui voulait aller toujours plus loin, car il ne

cessa de me répéter maintes fois ce qu'il faudrait encore faire aujourd'hui! A ce propos, ceux qui le connaissent savent qu'il avait entrepris en 1986 de nombreuses démarches pour créer une fondation destinée à venir en aide aux étudiants ukrainiens! Il poursuivra cette démarche pendant près de dix ans. Elle restait bien dans la ligne de ce qu'il fit à Louvain un demi-siècle auparavant! Voilà comment m'apparut cet homme que je découvrais au soir de sa vie. L'occasion m'étant donnée aujourd'hui de confronter cette image à la connaissance de faits à l'origine de son œuvre, je découvrirai jusqu'à quel point André Kishka a été marqué par cette appel pédagogique et patriotique. C'est ce que je tente humblement de montrer dans ce texte.

C'est par référence au texte *Essai de Rapport Moral sur l'oeuvre pour les universitaires ukrainiens à Louvain* - que je désignerai de façon abrégée ci-après par *Rapport Moral* - que j'ai surtout cherché à comprendre l'œuvre d'André Kishka. Il s'agit d'un texte écrit en français en 1951, non publié quoiqu'il ait été dans l'intention de son auteur de le faire1. C'est un document dans l'ensemble peu homogène, constitué surtout de copies - parfois traduites - de lettres et d'extraits de lettres qu'a écrites André Kishka lorsqu'il était engagé dans la réalisation de son œuvre. A l'occasion quelques (rares) commentaires de nature autobiographique et critique étayent ce document. Je le répète, le présent texte est quasi exclusivement basé sur ma lecture du *Rapport Moral*: c'est donc essentiellement à travers lui que j'ai cherché à saisir l'homme qui a fondé le Foyer ukrainien de Louvain.

Pour trouver le sens de l'œuvre d'André Kishka il faut - comme il le fait lui-même dans son *Rapport Moral* - partir de sa prime enfance et de ses années passées sous l'occupation polonaise de la Galicie d'où il est originaire. André Kishka a été fortement marqué, d'abord, par l'éclatement de sa famille en raison des événements de la première guerre mondiale (mort de sa mère, mort d'un frère volontaire dans la légion ukrainienne de l'armée autrichienne, mort de sa sœur peu après son mariage avec un Polonais, emigration de son autre frère qu'il ne reverra plus), ensuite, par les humiliations qu'il a subies en tant qu'Ukrainien sous le joug polonais; il rappelle à ce propos, par exemple, le *numerus clausus* imposé aux étudiants ukrainiens en Galicie. André Kishka immigrera tôt vers la Belgique où il arrivera en novembre 1930 sans connaître un mot de français. D'abord il a travaillé comme domestique, garçon de course à Bruxelles et pendant cinq mois aux chantiers de construction à Tirlemont jusqu'à son entrée au collège St. Bellarmin et à UCL, en octobre 1931. Il devienra, officielment, le premier étudiant ukrainien au collège. Là il

résidera dans le foyer alors russe et qui deviendra ultérieurement, grâce à ses initiatives, "slave". C'est en 1935 qu'il obtiendra son diplôme d'ingénieur agronome. Ce séjour à l'étranger permettra à André Kishka, sorti de sa Galicie lointaine, d'être confronté à de nouvelles cultures par lesquelles il se sent intensément interpellé. Marqué par les traumatismes politiques de son enfance et de son adolescence, c'est à cette occasion que s'éveillera en lui ce qu'il appelle lui-même être sa "vocation" ou son "idéal" qui consiste en la volonté de "servir les autres" (p. 3) mais, précise-t-il, dans une optique de "formation d'une élite intellectuelle chrétienne pour l'Ukraine" (p. 4). Cette vocation émerge de son constat de la carence d'une élite intellectuelle en Ukraine même à cette époque. En particulier, il considère que les jeunes ont sacrifié leur responsabilité de formation personnelle en faveur "de sentiments nationalistes" (p. 5) exacerbés. Toutes les correspondances d'André Kishka de la période 1931-1936 reproduites dans le *Rapport Moral* abondent dans ce sens et font état de son "amour intense pour la patrie" (p. 5) qu'il reconnaît être sa "nourriture quotidienne". C'est cela qui l'amènera à "aimer pour s'engager, croire pour lutter, et s'humilier pour ne pas perdre" (p. 5). Voilà quel était l'état d'esprit de ce jeune homme alors au début de la vingtaine. Ainsi, engagement patriotique, idéalisme et projet chrétien sont incontestablement les fondements de l'engagement d'André Kishka dans son projet de fondation d'un lieu de formation desjeunes Ukrainiens à l'étranger, à Louvain dans ce cas.

C'est ainsi qu'avec l'initiative et l'aide d'André Kishka, père jésuite Robert Jourdain, directeur du collège St. Bellarmin, admet au foyer en 1932-33 cinquante-six étudiants ukrainiens provenant quasi tous - à l'exception d'un seul - de Galicie. Louvain deviendra ainsi le plus grand centre d'étudiants ukrainiens en Occident. Toutes les lettres partielment reproduites dans le *Rapport Moral* témoignent des nombreuses démarches entreprises par André Kishka pour obtenir des ressources financières, de l'aide morale et d'autres formes d'encadrement pour les étudiants ukrainiens. Ces démarches s'adressaient en priorité aux prêtres belges et ukrainiens, souvent suivies de réponses - quand il y en avait - peu encourageantes. Mais André Kishka ne manquait pas de volonté qui écrit à propos de lui-même:

> "je ne m'appartiens pas, je suis à ma patrie et tout d'abord je suis à Dieu qui m'a laissé tout seul en m'ayant rappelé mes parents, mes frères et ma sœur. Je dois m'offrir à Lui, et c'est pour ce travail pour ma chère Patrie que je mériterai sa grâce. Je suis hanté, je suis assailli par cette

idée, j'en souffre. Je manque de force pour m'y opposer ... J'ai souffert et expérimenté beaucoup, je connais les douleurs et j'ai appris à les porter..."[12] (p. 22).

La force de la vocation d'André Kishka est telle à cette époque qu'à un moment donné il met ouvertement en cause sa formation même en agronomie et envisage de s'engager pleinement dans la cause patriotique par une réorientation de sa carrière vers des études sociales ou pédagogiques. C'est à cette époque qu'il songe même sérieusement à s'en aller vers la prêtrise. Profondément croyant, André Kishka devient un prosélyte de la foi catholique à laquelle il veut ramener ses compatriotes chez lesquels il déplore le manque de foi: "...le pire, c'est que leur vrai amour de la patrie est le plus souvent privé d'un vrai amour de Dieu"[13] (p. 25). Cet état d'esprit est bien illustré dans sa lettre au professeur Tordo de Toulouse du 20 octobre 1933:

"...J'ai conçu un plan de fonder, avec l'aide d'amis, une association ayant pour but principal de faire connaître l'Ukraine dans le domaine de la religion et le rôle qu'elle pourrait jouer en Orient pour le catholicisme. Elle aurait une double importance: 1° de montrer le vraie face de l'Ukraine aux étrangers; 2° d'encourager la jeunesse ukrainienne catholique à ce travail, d'éveiller en elle l'esprit missionnaire et avant tout de l'arracher à l'indifférence religieuse. Cette dernière, malheureusement, est assez évidente chez nous... [...] La question nationale, tant dans le présent que dans le passé, en est la première cause, elle dévore tout jeune ukrainien."[14] (p. 27).

Ayant connu les pires injustices envers nos compatriotes en Pologne, André Kishka a "...soif de droiture et de justice..."[15] (p. 27). Toutes ses lettres d'alors témoignent de cet engagement missionnaire en faveur de la cause ukrainienne. En est encore la preuve, par exemple, cette lettre au chanoine Konrad où André Kishka dit: "je suis aussi profondément conscient que c'est seulement par un dur labeur et par une rééducation spirituelle que le peuple ukrainien pourra renaître et remplir sa vraie mission...", puis, se sentant terriblement seul devant les exigences de son idéal, il ajoute: "...je rencontre si peu de compatriotes qui pensent comme moi" (p. 32). Ces compatriotes il veut aller les chercher dans le sérail catholique ukrainien de Galicie comme le suggère cette démarche du 25 août 1935 auprès de Mgr. Joseph Slipiy, alors recteur cb l'Académie Théologique Ukrainienne à Léopol, à qui il écrit que:

"Le choix des étudiants pour Louvain devra être soigneux et consciencieux. Évidemment, les. candidats pour lesquels on accorderait

une bourse entière ou partielle pourraient être choisis par la voie des concours (p. ex. parmi les élèves du Petit séminaire de Léopol)" (p. 34).

En bref, pour cette période de jeunesse, tout l'homme se retrouve dans ce court extrait du projet de Statuts *pour l'Association Catholique des Étudiants Ukrainiens du* 30 décembre 1935 lorsqu'il écrit: "...tout pour l'Ukraine et l'Ukraine pour Dieu..." (p. 36).

La période 1936-1937 - traitée en 2e partie dans le *Rapport Moral* - indique une grande activité d'André Kishka. Celle-ci se traduit surtout par des sollicitations de fonds et par la recherche de reconnaissance auprès de divers organismes et instances. Alors jeune homme âge de quelque 26-27 ans, André Kishka établit dès ce moment Louvain comme pôle d'études attrayant pour la jeunesse ukrainienne. En fait, l'action opiniâtre d'André Kishka se concrétise par l'obtention de bourses qui seront administrées par le biais du *Fonds des bourses d'études belgo-ukraino-néerlandais* créé le 3 septembre 1937. Ces brillants résultats lui valent une correspondance élogieuse, entre autres de la part de Mgr. Sheptysky et de Mgr. Tcharnetsky. Dès ces moments, André Kishka devient connu dans les milieux catholiques, ukrainiens, belges et hollandais et, déjà, on reconnaît en lui le créateur d'une œuvre ainsi qu'en témoigne cet extrait de lettre de Van Haastert à André Kishka:

"...J'espère que l'œuvre pour les étudiants ukrainiens, due à votre propre initiative [...] mais ces votre œuvre à vous..."[6] (p. 48).

Cette œuvre, André Kishka la voit d'abord au service des Ukrainiens et de l'Ukraine: dans le compte rendu de la création du *Fonds des bourses d'études belgo-ukraino-néerlandais*, il précise qu'une des conditions pour devenir boursier est "...d'obliger les boursiers à retourner en Ukraine, après avoir terminé les études..." (p. 47). Mais, parallèlement à ses idéaux, l'homme est aussi sensible à la détresse individuelle comme en témoigne cette anecdote relativement à ses démarches en faveur de l'étudiant Verhoune qui, s'étant vu refuser (par le père Jourdain) la possibilité d'entrer à l'Université de Louvain, pourra quand même entreprendre ses études et les terminer avant de poursuivre une carrière en France (...). L'œuvre d'André Kishka apparaît ainsi comme le fruit remarquable de son patriotisme conjugué à sa foi inébranlable en Dieu et dans l'église catholique, c'est là qu'est la source de sa persévérance, de son désintéressement et de sa générosité, bref, de tout son engagement.

La deuxième guerre mondiale provoque l'interruption forcée de la poursuite de l'œuvre commencée quelque dix ans plus tôt. Le *Rapport Moral* ne parle pas de cette période, mais nous croyons savoir qu'André Kishka contin-

uera de se consacrer à son pays et à Dieu par les fonctions qu'il tiendra dans le IIIe Reich. La 3e partie du *Rapport Moral* porte sur la période 1945-1951 et montre qu'André Kishka relance avec une énergie remarquable son projet d'aide aux étudiants ukrainiens. Sa lettre à Mgr Perridon du 15 mars 1946 (restée sans réponse) en témoigne dans laquelle il fait état d'un projet de "fondation nationale ukrainienne de bourses d'études pour les étudiants ukrainiens à l'étranger"[6] (p. 65). C'est aussi cette même année qu'André Kishka remet un rapport au cardinal.

Van Roey où il precise que la future élite ukrainienne devra contribuer "... au relèvement de son pays et à la compréhension entre les peuples de l'est et de l'ouest européen"[7,8] (p. 73). Cette reconnaissance du travail accompli trouvera son apothéose lors de l'audience accordée à André Kishka par le cardinal Tisserant à Rome le 5 août 1946 en présence de Mgr Bucko, hautes personnalités religieuses auxquelles il fera part de la nécessité d'une "...aide internationale aux étudiants ukrainiens" (p. 75). Ensuite, le 11 août, le cardinal Tisserant l'introduira auprès du pape, Sa Sainteté Pie XII. En décembre 1946, la Sainte Congrégation pour les Églises Orientales a envoyé, la somme de 150,000 FB au CoBAUSO. Les années suivantes, cet envoi a été suivi par des sommes plus importantes, selon le budget établi par le CoBAUSO. Ainsi, l'œuvre entreprise quelque 15 ans plus tôt par André Kishka aboutissait à une forme institutionnelle, visible et rayonnante[12].

L'effort d'André Kishka reste constant. Ainsi, Il est remarquable encore qu'il étende son champ de sollicitation jusqu'aux Etats-Unis et au Canada où il défend son *Plan for helping Slave particulary Ukrainian refuges students* (p. 75) qu'il présentera à diverses instances responsables lors de son voyage sur le continent nord-américain[9]. Les lettres de cette période contiennent parfois des précisions remarquables sur l'évolution des objectifs de formation qu'André Kishka destine aux étudiants. Par exemple, dans l'une d'elles il écrit:

> "...les bénéficiaires de cette œuvre devraient principalement poursuivre des études humanistes telles que la philosophie, les sciences politiques et sociales, la psychologie, l'histoire, le droit, etc. A de rares exceptions près les études purement techniques seraient excluses [sic] (...) le but essentiel de l'œuvre resterait la formation d'une élite chrétienne dirigeante et non pas seulement une préparation à des carrières techniques personnelles" (p. 78)[10].

Pétri jusqu'à la moelle des os de ses profondes convictions, André Kishka poursuit la ligne de conduite dont il ne s'est jamais départi depuis les origines

de son engagement. Celui-ci atteint parfois un niveau d'idéalisme paroxysmal quand, par exemple, il s'adresse au ministre de la justice belge (lettre en date 8 oct. 1948) où il précise, une fois de plus, que le but de son projet implique que les étudiants bénéficiaires des bourses "réintégreront leur pays d'origine" (p. 77) au terme de leurs études. Ainsi, l'amour aveugle d'André Kishka à sa patrie le conduit à maintenir intégralement cet objectif du renvoi dans son pays d'une "élite dirigeante" formée à l'étranger et ce, malgré le danger que cette élite courait inévitablement sous la terreur stalinienne d'alors.

Les correspondances, extraits d'allocutions, d'articles publiés dans les revues belges et autres citations rapportées dans le *Rapport Moral* montrent qu'André Kishka voyait les choses dans une perspective large et profonde pendant ces années où l'Europe était en décombres. Ainsi, il a même envisagé à un moment d'étendre son apostolat à l'échelle de toute l'Europe orientale: il entra en contact avec les Biélorusses et autres groupes d'étudiants est-européens. Pour lui le catholicisme ne devait pas rater la reconstruction européenne à l'Est. Plus qu'avant la guerre, André Kishka est reconnu par les grands catholiques de ce monde ainsi qu'en témoignent les noms des interlocuteurs indiqués dans le *Rapport Moral*: Mgr. H. van Wayenberg, recteur magnifique de l'Université Catholique de Louvain qui, entre autres, introduira André Kishka auprès du cardinal Spellman, archevêque de New York, Mgr. Michael Me Grath, archevêque de Cardiff, il a aussi des contacts avec le cardinal Griffin qui subventionnera partiellement son voyage en Amérique, il sera aussi reçu en audience auprès du cardinal Van Roy de Belgique, il rencontrera Mgr. Cento, nonce apostolique et ce, parmi de nombreuses autres relations qu'il nouera avec des personnalités académiques telles que, par exemple, les professeurs, Dupriez, Baudhuin et Lambin. Ces démarches se traduisent par des résultats spectaculaires: le voyage aux Etats-Unis et au Canada - évoqué à l'instant - effectué aux mois de juin, juillet et août 1947, qui rapportera $15,000 au comité d'aide aux étudiants ukrainiens nouvellement formé, le CoBAUSO, comité composé de membres prestigieux du monde universitaire dont le recteur magnifique de l'Université Catholique de Louvain sera le président d'honneur[11].

Cette entreprise était promise à un bel avenir et ce, en dépit de calomnies injurieuses. Hélas, l'œuvre se pervertissait et s'éloignait irrémédiablement des idéaux d'André Kishka. Aussi, prenant brutalement conscience de la déviance qui s'amorçait, André Kishka donne sa démission de secrétaire général du COBAUSO au professeur Lambin, alors président du comité, dans une lettre

pathétique du 15 juillet 1950, démission qu'il réitérera dans une autre lettre à l'intéressé en date du 4 octobre 1950. Avec courage et résignation, André Kishka reconnaît que l'orientation prise par la direction du Foyer Ukrainien:

> "...va à rencontre de ce qui a constitué le mobile, l'essence même des efforts faits pour construire notre œuvre, de sa force et de son but" (p. 64)

Le Rapport Moral ne dit pas grand chose des mobiles détaillés sous-jacents à une telle décision mais il n'est pas difficile de les deviner. Au fond, tout est dit et sous-entendu dans ces propos du recteur Van Wayenbergh tenus le 11 avril 1948 à l'occasion de la visite de S. exc. le Nonce Cento au Foyer des Étudiants Ukrainiens de Louvain:

> "...sans les efforts et le dévouement d'un ancien de Louvain, Mr. Kishka, ce Foyer, l'aide vaticane et l'aide américaine n'auraient jamais existé..." (p. 62)

La capacité phénoménale de travail d'André Kishka, son patriotisme d'acier, sa foi exemplaire dans une Ukraine libre, son catholicisme irréprochable font de lui avant tout un homme moral (à preuve le titre qu'il a donné au texte de référence ici!). A toutes ces qualités il faut aussi ajouter celle de grand pédagogue, comme le suggère cette allocution prononcée le 30 août 1949 à l'intention des étudiants ukrainiens du Foyer à la veille de leur départ en vacances. Etant le seul du genre mentionné dans le *Rapport Moral*, un tel document est très révélateur en raison de sa rareté. En particulier, il traduit la profonde préoccupation qu'avait André Kishka de la formation spirituelle des étudiants. C'est par ces nobles propos que nous terminerons ce texte, ils mettent remarquablement en évidence la force de la ligne directrice originelle de l'œuvre entreprise jadis ainsi que la largesse de cœur de son créateur:

> "Le but de celle-ci [l'œuvre] doit vous être toujours présent à l'esprit, car ce but est, non seulement de vous permettre d'acquérir un diplôme et des connaissances techniques, mais aussi de vous aider à devenir des hommes, capables un jour de participer pleinement et courageusement à la vie en vrais dirigeants chrétiens, dont votre patrie a tellement besoin (...) C'est dans un culte du devoir, dans le respect de l'autorité et dans le goût de sacrifice que votre ambition de vous instruire en vue de mieux servir, doit trouver ses aliments, afin que vous puissiez remplir votre mission actuelle d'étudiant et de patriote, et ensuite celle d'homme et de dirigeant..." (p.79). ∎

1 André Kishka m'a précisé que des exemplaires du Rapport Moral ont été remis aux destinataires suivants, bienfaiteurs et donateurs de l'œuvre : l'Université de Louvain (Recteur), la Congrégation pour les Églises orientales (Card. Tisserant), au délégué en Belgique de l'Œuvre d'Orient, au père Dumont, trésorier du CoBAUSO, à l'Apostolaat der Hereeninging (H. van Haastert), E. Gevaert, E. Huthinson, IRO (une partie), NCWC -Centrale catholique américaine -, et à B. Kazymyra seul ancien étudiant ukrainien de la première période (1931-1936) proche coopérant xau CoBAUSOx d'André Kishka.
2 Lettre du 2 juin 1933 au chanoine Noblesse.
3 Lettre au Métropolite Cheptysky du 6 juin 1933.
4 Lettre de Kishka du 1er novembre 1933 à Mlle Leonora Peltenburg, déléguée néerlandaise au Congrès de Pax Romana.
5 Trésorier de l'/Aposto/aat des Hemniging. Lettre en date du 30 décembre 1938.
6 Cette 3e partie est très difficile à suivre car son organisation dans le Rapport Moral est incohérente sur le plan chronologique.
7 Souligné par André Kishka lui-même.
8 Audience du 5 avril 1946.
9 V. p. ex. ses lettres à Mgr Swanstrom du 20 mai 1949 (p. 77) ou encore celle à Miss Egan de New York du 29 mai 1949 (p. 78).
10 Lettre à Miss Egan du 29.5.1949.
11 A la demande d'André Kishka, j'ajoute ici les noms des membres du CoBAUSO : P. Lambin, professeur à l'Université de Louvain (hématologue de renom), A. Conix, vice-président et directeur exécutif du Boerenbond belge, Dom P. Dumont, bénédictin, délégué en Belgique de l'Œuvre d'Orient (œuvre séculaire française), L. Dupriez, professeur à l'Université de Louvain (économiste de renom et réceptionnaire du prix Franki d'une valeur de 500 000 FB), président de l'Institut d'études économiques de l'UCL, J. De Clerck, professeur à l'UCL, spécialiste en industrie agraire, André Kishka, ingénieur agronome, Lie. se. écon., SMD (Sapientiae mundanea doctor de l'Institut Gracian - Bosweli).
12 André Kishka me demande de préciser que le grand bâtiment situé au n° 162 de la rue de Maline où se trouvait la pédagogie St-Bellarmin et le Foyer Universitaire Slave a été détruit lors des bombardements de 1944, au début de mai. Dès ce moment, les deux institutions cessaient - en pratique - d'exister. Le Foyer Ukrainien commença sa vie indépendante à partir de novembre 1946 dans la grande maison située au n°9 de la rue des Brasseurs où pouvaient vivre quelques boursiers (internes). Cette maison a été louée et aménagée par le CoBAUSO. Au début (en 1948) y vivaient environ 45 boursiers. En ce temps-là le CoBAUSO avait 60 boursiers complets, tous Ukrainiens. Cette maison figurait comme Foyer Ukrainien sur la carte des institutions universitaires.

Резюме французького тексту

Андрій Кішка: людина і чин

Оленка і Теодор Шумовські

Як пише Олександер Сацюк, він пізнав інж. Андрія Кішку, свого хресного батька, як людину вже похилого віку, щойно 1986 року в убогому помешканні на окраїнах Міста Квебеку. Там вони нераз зустрічалися і Андрій Кішка розказував про свої проєкти у Лювені, про свої успіхи, труднощі й невдачі. Давніше, коли Олександер Сацюк студіював у Лювені в 1960-их роках, про Андрія Кішку можна було почути тільки з оповідань старших людей, або "вічних студентів". Тому, коли трапилася нагода у 1980-их роках відвідати Андрія Кішку у місті Квебеку, Олександер Сацюк використав цих кілька зустрічей, щоб ближче довідатися про велику працю на полі допомоги українським студентам у Лювені. Відчувався настрій патріотизму й відданість українській справі з боку Андрія Кішки, про що свідчила в кімнаті велика кількість українських газет з його аннотаціями.

Стаття Олександра Сацюка базується в основному на тексті під заголовком "Спроба звіту секретаря про працю для українських студентів Лювену". Насправді, це був "Звіт", що його виготовив Андрій Кішка ще 1951 р., але з різних причин, він не був опублікований. Звіт починається з років дитинства Андрія Кішки в Галичині, де в наслідок І-ої Світової Війни його родина зазнала багато втрат і терпінь. З уваги на переслідування польської влади й обмежені можливості для українських студентів у Польщі, Андрій Кішка виїхав до Бельгії восени 1930 р. і 1931 року записався у ЛКУ. У гуртожитку російських студентів св. Белярміна прийняли його офіційно, як першого українського студента. У великій мірі завдяки його зусиллям гуртожиток переіменовано на "слов'янський", де в наступному році жили 60 українських студентів. 1935 року Андрій Кішка здобув звання інженера агронома. Це був також момент, коли він відчув покликання "служити іншим", а точніше, "творити інтелектуальну християнську еліту для України", яка мала б заповнити велику прогалину в нашому суспільстві у цих ча-

сах. Усе листування Андрія Кішки у роках 1931-36 (у згаданому звіті) свідчить про відданість батьківщині. Таким був дух людини, якій тоді не було ще 30 років.

При допомозі Андрія Кішки, отець єзуїт Роберт Журден, директор Колегії св. Белярміна, прийняв у роках 1932-33 56 українських студентів, майже всі з України. Таким чином, Лювен став найбільшим українським студентським осередком на Заході.

Згодом наспіли старання отримати фінансову допомогу та моральну підтримку для українських студентів, про що свідчить численна кореспонденція у Звіті. Це переважно звернення до бельгійських та до українських священиків, на які часом приходили відповіді, хоч не завжди заохочуючі. Але Андрій Кішка не тратив надії, часто просив Божої допомоги у своїй службі батьківщині. Деколи, він думав студіювати соціяльні науки, або стати педагогом, навіть священиком. Він закликав також своїх земляків до більшої відданости Богові і заохочував стати кращими віруючими католиками. Його листи до отця Конрада, або до о. прелата Йосифа Сліпого у Львові свідчать про те, що він трактував свою працю, як моральну місію. Про цей період молодих літ Андрія Кішки свідчить і його проєкт з 1935 року статуту Союзу Українських Католицьких Студентів, де сказано: "...все для України, а Україна для Бога..."

Роки 1936-37 були періодом посиленої діяльности Андрія Кішки у клопотаннях, щоб здобути стипендійні фонди. Маючи тоді лише 26-27 років, Андрій Кішка добився певної кількости стипендій, які призначувала "Бельгійсько-Українсько-Голляндська Фундація", створена 3 вересня 1937 р. За ті заслуги він отримав листи похвали від митр. А. Шептицького і єпископа Чарнецького. Це діло Андрій Кішка уважав службою Україні й українцям, і як зазначив у своєму звідомленні про створення цієї фундації, що однією з умов для стипендіятів є "повернутися в Україну після закінчення студій".

Друга Світова Війна перервала працю, яку він розпочав 1931 току. Після війни, у роках 1945-50, Андрій Кішка енергійно відновив свою працю допомоги українським студентам. У Ватикані, він одержав авдієнцію у кардинала Тіссерана, який представив його Папі Пієві XII. Це призвело до значної постійної допомоги українським студентам від Східньої Конґреґації, за посередництвом Владики Івана Бучка, впродовж довгих років. Його діяльність у пошуках фондів сягала США і

Канаду. Від англійського кардинала Ґріффіна він отримав допомогу, яка частково оплатила його подорож до Північної Америки вліті 1947 р. Його прийняв на авдієнцію кардинал Спеллман. Там він отримав від американської католицької організації 15,000 дол. для ним створеного Бельгійського Комітету Допомоги Східньо-европейським Студентам (CoBAUSO).

Не зважаючи на свою дуже успішну працю впродовж багатьох років, Андрій Кішка потерпів від злосливих наклепів. Тому, вліті 1950 року він зрезиґнував із становища генерального секретаря CoBAUSO.

Під час візитації українського гуртожитку папським нунцієм, монсіньором Ченто у квітні 1948 року, ректор Лювенського університету, монсіньор Ван Ваєнберґ сказав таке: "...без зусиль колишнього вихованця Лювену, пана Андрія Кішки, цей гуртожиток і допомога Ватикану та Америки - ніколи б не здійснилися". Ця фраза дуже багатомовно говорить про заслуги цієї людини. ∎

Патрони, меценати, будівничі, адміністратори

Зенон Татарський

Коли ми студіювали у Лювенському Католицькому Університеті, нам було відомо хто були головні особи й установи, які уможливлювали наш студійний побут у Лювені. Деякі наші добродії і їхній вклад праці і внески у велике діло формування української молодої людини були нам менш відомі. У нашій студентській молодості не так часто приходило нам на думку висловлювати всім їм подяку. Прийшов час покидати Лювен і будувати нове життя, а пам'ять про них у нас затиралася. Користаємо із нагоди писання історії української студентської присутности у Лювені і бажаємо увіковічнити у цій історії не тільки їхні імена і назви установ, але також дещо написати про них і про їхні благородні діла. З глибокою вдячністю представляємо всім "лювенцям" і читачам - наших патронів, меценатів, добродіїв, будівничих, адміністраторів і директорів.

■ **Патрони і меценати**

- Митрополит Андрей Граф Шептицький
- Священна Конґреґація для Східних Церков
- Eugène Cardinal Tisserant, Секретар Східньої Конґреґації
- Архиєпископ Іван Бучко, Апостольський Візитатор УГКЦеркви
- Андрій Кішка, організатор стипендійних фондів і комітетів. Ґенеральний секретар CoBAUSO
- Josef-Ernest Cardinal van Roey, Примас Бельгії
- Msgr. Honoré van Waeyengbergh, Ректор ЛКУ
- Université Catholique de Louvain

- Comité Académique, UCL
- Fondation Cardinal Mercier
- Apostolaat der Hereniging
- Kerk in Nood - Ostpriesterhulp
- National Catholic Welfare Conference

■ **Добродії і Будівничі**
- Архиєпископ Мирослав Марусин, Секретар Східньої Конґреґації
- Msgr. Fernand Litt, віцеректор ЛКУ
- R.P. Robert Jourdain, SJ, директор Колеґії св. Белярміна
- Сестри Чину св. Вінкентія
- Український Допомоговий Комітет в Бельгії - З.У.Д.А.К. і Фонд Допомоги Українців Канади
- Oeuvre d'Orient
- International Refugee Organization - IRO
- Centre Social Universitaire, UCL

■ **Адміністратори**
- Chan. Charles Nobless, президент, Fondation Cardinal Mercier
- Prof. Paul Lambin, президент CoBAUSO
- R.P. Dom Pierre Dumont O.S.B., скарбник і ґенеральний секретар CoBAUSO

■ **Директори**
- о. митр. Іван Кіт, директор Дому Апостольської Візитатури
- о. мирт. Данило Дзвоник, директор Українського Студентського Дому
- R.P. Van den Branden, директор Українського Студентського Дому
- R.P. Van de Wal, директор Українського Студентського Дому і Дому Апостольської Візитатури

ПАТРОНИ І МЕЦЕНАТИ

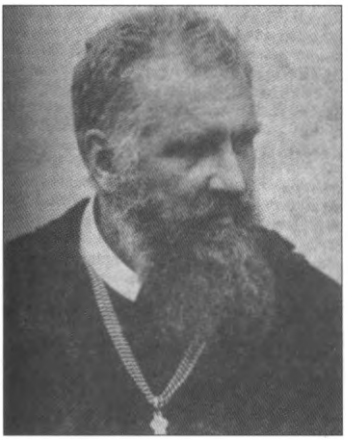

■ **Митрополит Андрей ґраф Шептицький**
(29.07.1865 - 01.11.1944)

Доктор права, богословія і філософії. Висвячений на священика 22.08. 1892 р., прийняв хіротонію на єпископа станиславівського 21.10.1900 р., інтронізований як львівський архиєпископ, митрополит галицький і єпископ Кам'янця Подільського 12.01.1901 р. Подвижник церковної єдности, українського національного відродження і активний оборонець на міжнародньому полі прав українського народу на свою державу. 1913 р. Митрополит запросив до Галичини бельгійських оо. Редемптористів, які, за його благословенням, висилали своїх здібних українських вихованців до Бельгії на теологічні студії. Впродовж 1920-их і 1930-их років деякі із них бодай частинно студіювали у Лювенському Католицькому Університеті. У 1920-их роках Митрополит тричі відвідав Голляндію і Бельгію і зав'язав ділові й приятельські відносини із славним бельгійським подвижником церковної єдности - Кардиналом Мерсіє. Митрополит Шептицький своєю місією об'єднання церков зацікавив також голляндську і бельгійську вітки оо. Бенедиктинців. З його ініціятиви, 1925 р., у Голляндії заснували Apostolaat der Hereniging (Апостолят Об'єднання), а у Бельгії, у монастирі у Chevtogne Митрополит посвятив каплицю східнього обряду, збудовану при співпраці із абатом монастиря L. Beaudouin-ом (його брат о. Eduard був 1957 р. скарбником CoBAUSO). Коли 1931 р., з ініціятиви українського редемптористa о. Йосафата Корби і Андрія Кішки, Фонд Кардинала Мерсіє погодився призначати стипендії українським студентам, Митрополит поблагословив цю ініціятиву, прийняв на авдієнції у Львові директора лювенської Колеґії

св. Белярміна ісусівця о. Роберта Журдена і вислав до Любену, як їхнього капеляна, молодого священика о. Романа Хомина. Таким чином, у 1932-37 рр. у ЛКУ студіювало, на власні кошти і на повних, або часткових стипендіях - понад 60 українських студентів. 1937 р. Андрій Кішка звернувся до Apostolaat de Hereniging із пропозицією створити Бельго-Українсько-Голляндський Стипендійний Фонд ім. митр. А. Шептицького. Митрополит підтримав цю ініціятиву, особисто склав пожертву і наклонив українські галицькі підприємства жертвувати на українську частину зобов'язань Фонду. Цей Фонд призначив українським студентам 6 повних і 4 пів-стипендій на студії у ЛКУ. Ім'я і пам'ять про Митрополита привертали увагу і пошану до його задумів не тільки у Східній Конґреґації, але зокрема у Західній Европі, і особливо серед католицьких духовних і світських кіл Голляндії і Бельгії. ▮

■ Священна Конґреґація для Східних Церков

Священна Конґреґація для Східних Церков (у цій книзі "Східня Конґреґація") є відділом Римської Курії (управління Католицької Церкви), що її створив 1862 р. папа Пій IX. Згадана Конґреґація керує справами східних Церков. (До 1862 р. цими справами займалася Конґреґація для поширення віри.) 1915 р. папа Венедикт XV усамостійнив Східню Конґреґацію: головою став папа, а секретарем один із кардиналів. 1936-59 рр. секретарем був Євген кардинал Тіссеран. 1967 р. папа Павло VI надав Східній Конґреґації повну незалежність під головуванням кардинала-префекта. Права і обов'язки Східньої Конґреґації є визначені у каноні 195 апостольського листа з 11-го червня 1957 р., яким проголосили особове право Східних Церков. Східня Конґреґація дає дозвіл на перехід з одного обряду в інший і має право видавати східні літургійні книги. УГКЦерква є під юрисдикцією Східньої Конґреґації. Від 1970 року, в УГКЦеркві посилилися старання здобути повну незалежність від Східньої Конґреґації і створити окремий патріярхат із єпископським синодом, який мав би право номінувати єпископів і творити нові еклезіястичні одиниці. У 1980-их роках префектом Східньої Конґреґації

був кардинал Владислав Рубін, а згодом кардинал Ахілле Сильвестріні. 25-го листопада 2000 р. Святіший Отець Папа Іван Павло II призначив на його місце Сирійського Патріярха Ігнатія Моуса I Доуда. Від 1982 р. секретарем Східньої Конґреґації є Архиєпископ Мирослав Марусин. Впродовж 43-ох років, 1931-1974, Східня Конґреґація була головним джерелом постачання фондів (приблизно 10,000,000 б.фр.), які, разом із фондами з інших джерел, уможливили понад 250-ом українським студентам студіювати у Лювенському Католицькому Університеті. ▮

* За Енциклопедією Українознавства, НТШ і Encyclopedia of Ukraine, University of Toronto Press.

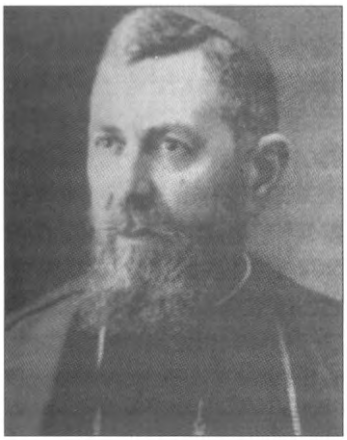

■ Eugéne Cardinal Tisserant

(24.03.1884-02.21.1972) Секретар Східньої Конґреґації

Титулярний єпископ Остії. Великий Майстер Ордену Лицарів Божого Гробу в Єрусалимі. Член Académie Française.

Кардинал Євген Тіссерант народився у Nancy, Франція, де закінчив богословську семінарію. Продовжував студії у Institut Catholique у Парижі і у Понтифікальному Біблійному Інституті в Єрусалимі. 4 серпня 1907 року прийняв священичі свячення у Nancy. У роках 1908-14 був професором у Римському Атенеум св. Аполінарія і куратором Ватиканської Бібліотеки. У Першій Світовій Війні служив у французькій армії. Після війни повернувся до Ватикану, де займав пост асистента головного бібліотекаря Ватиканської Бібліотеки, а від 1930 року був її про-префектом. 1936 року о. Тіссеран одержав номінацію Секретаря Східньої Конґреґації, кардинала-диякона, а згодом кардинала священика (1937) і кардинала єпископа (1946). 1937 року він одержав єпископські свячення з рук кардинала Паччелі. 1948 року став про-деканом Курії Кардиналів, а 1951 року її деканом. Член президії Другого Ватиканського

Собору 1962-65. Був папським леґатом під час міжнародних урочистих святкувань і чільним кардиналом-єпископом на вселенських єпископських соборах. Кардинал Тіссеран був добре ознайомлений із долею УГК Церкви. У 20-их роках він працював у Ватиканській Бібліотеці з французьким священиком Francois Charon-ом, який перейшов на східний обряд, прибрав ім'я і прізвище Cyril Korolevsky, був консультатором Східньої Конґреґації і, як священик Кам'янецької Єпархії, був "на службі" митр. Шептицького. Маючи спільні зацікавлення, о. про-префект Тіссеран, подорожував разом із о. Кирилом Королевським по країнах південно-східньої Европи і закуповував цінні книги і манускрипти східнього обряду для їх збереження у Ватиканській Бібліотеці. Отець про-префект Тіссеран зустрічався з Митрополитом Шептицьким під час його частих відвідин Ватикану. (Йосиф Сліпий і Євген Тіссеран запізналися під час студій у Римі). Будучи, від 1936 року Секретарем Східньої Конґреґації, Кардинал Тіссеран правдоподібно знав про передвоєнних українських студентів у Колеґії св. Белярміна у Лювені, куди Конґреґація посилала фонди, і знав про підтримку Митрополитом Андреєм цього діла. Від 1946 року кардинал Тіссеран, з рамени Східньої Конґреґації, підтримував великими фондами українських студентів ЛКУ. Без цих фондів Український Студентський Дім і пізніший гуртожиток у Домі "А. В." не змогли б існувати. Кардинал завжди відносився до українських студентів з батьківською любов'ю і засвідчував це відвідинами Українського Студентського Дому у Лювені. Немає сумніву в тому, що Кардинала Тіссерана запишуть у модерній історії українського університетського студентства його найбільшим меценатом. Перегляд офіційного життєпису Кардинала Тіссерана свідчить про те, що у католицькій церкві майже не було важливої події або святкувань, у яких Кардинал не брав би участи у провідній ролі. Лише, коли йому сповнилося 80 років, згідно із реґуляміном, Кардинал передав 1971 року більшість своїх відповідальностей іншим. Помер Кардинал 21 лютого 1972 року в Albano Laziale. Євгена Кардинала Тіссерана поховали у, призначеній йому 1946 року катедрі Porto e Santa Rufina. ▮

* Життєпис написаний за The Cardinals of the Holy Roman Church (1903-2000) - Biographical Dictionary і статті Sheptyts'kyj and Three Converts from the West, пера Brian R. Keleher поміщеної у Morality and Reality, Paul Robert Magocsi, Editor.

■ Архиєпископ Іван Бучко

(01.10.1891 Германів, Львівська обл. - 21.09.1974 Рим)

Навчався у Львівській Академічній Гімназії, згодом студіював богословіє у Римі (1911-1915), висвячений на священика 1915 р., д-р богословія із 1922 р. і ректор Малої Семінарії у Львові. 1929 р. номінований титулярним єпископом Каді й помічником Митрополита А. Шептицького. 1939 р. візитатор українських поселень у Південній Америці, згодом генеральний вікарій Філядельфійського Екзархату та душпастир Нью Йорку. З 1942 р. перебував постійно у Римі заступаючи українські церковні і національні справи у Ватикані. З 1946 р. Апостольський Візитатор українців у Західній Європі. 1953 р. піднесений до гідности титулярного архиєпископа леокадійського.* 2-го лютого 1947 р. урочисто посвятив Український Студентський Дім у Лювені. Впродовж 25-ти років рікрічно відвідував український студентський осередок у Лювені і дбав про його духовну і матеріяльну опіку. Стежив за розвитком подій, за студійними справами та за призначуванням стипендій. За його посередництвом до Лювену надходили фонди Східньої Конґреґації, які, поряд з іншими меншими фондами, дозволяли у цьому періоді студіювати у ЛКУ понад 180-ом українським студентам. Про життя і діяльність Владики Івана Бучка відсилаємо читачів до розділу цієї книги - "Архипастир Скитальців". ▮

* За Енциклопедією Українознавства, 1955 - НТШ.

■ Андрій Кішка

(23.10.1909 Дахнів, пов. Любачів, Зах. Україна)

Здав матуру 1930 року у Державній Українській Гімназії у Перемишлі. У Любені 1931-35 і 1937-39 одержав дипломи інженера агрономії, ліценціята економічних наук і ліценціята комерційних наук. 1931-32 рр., як голова НаСУС, був співорганізатором і промотором стипендій для понад 50-ох українських студентів ЛКУ. 1937 р. організатор Бельго-Українсько-Голляндського Стипендійного Фонду, який призначив стипендії на студії у ЛКУ для 10-ох українських студентів. 1946 р. був організатором і став ґенеральним секретарем Comité Beige d'Assistance aux Universitaires Slaves Orientaux (CoBAUSO). Особистими стараннями у Святішого Отця, у Східній Конгреґації, NCWC, IRO, ЛКУ та в інших установах, Андрій Кішка поклав тверді фінансові фундаменти під довголітнє існування української студентської присутности у ЛКУ. За обширнішим описом благодійної діяльности Андрія Кішки - просимо прочитати розділ цієї книги - "Andre Kishka: l'home et son oeuvre", а також інші її розділи. ▮

■ Josef-Ernest Cardinal Van Roey

(13.01.1874 - 06.08.1961) Примас Бельгії - Aartsbisschop van Mechelen en België.

Кардинал Йосиф ван Руї народився у селянській родині у Vorsselaer, Бельгія. Середню освіту закінчив у Мехеленській семінарії і поступив на студії філософії і теології у ЛКУ. Після закінчення студій, прийняв 1897 року, священичі свячення у Мехелен (Малінь). У роках 1897-1901 продовжував студії у ЛКУ. У роках 1901-05 був членом факультету у Collège Americaine, а у роках 1905-07 викладав у ЛКУ. 1907 року о. ван Руї одержав номінацію почесного каноніка архидієцезії Малінь, а згодом Кар-

динал Мерсіє підніс його гідність до монсеньйора і назначив його її генеральним вікарієм. Брав участь у Малійських Розважаннях скликаних кардиналом Мерсіє для об'єднання християн, у яких брала участь Аглікaнська Церква і темою яких була вірогідність англіканських свячень. 1925 року монсеньйор ван Руї прийняв з рук папського нунція, архиспископа Клемента Мікари, свячення на архиєпископа Малінь, наступника кардинала Мерсіє. 1927 року архиєпископ Йосиф ван Руї одержав номінацію кардинала-священика. Як гідний наслідник кардинала Мерсіє, він продовжував його місію об'єднання церков, особливо у відношенні до східних церков. Він прихильно ставився до благодійної місії оо. Журдена і Ноблесса серед російських і українських студентів у Колегії св. Белярміна. Коли 1934 року о. кан. Шарль Ноблєсс попросив Кардинала о його почесний патронат для Комітету Бельгійсько-Української Приязні - "Pro Ukraina", Кардинал радо погодився. Дванадцять років пізніше, 1946 року, Кардинал радо погодився стати почесним патроном CoBAUSO. Кардинал ван Руї відзначався "мудрістю Соломона", яку признавали йому, як "синові землі" і яка ставала йому у пригоді під час етнічних заворушень у Бельгії. Бельгійці, які добре знали о. д-ра Максима Германюка, також "сина землі", називали його "українським ван Руї". Йосиф-Ернест Кардинал ван Руї помер у Маліні 6 серпня 1961 року, де його й поховали у Митрополичій Катедрі. ∎

* Життєпис написаний за The Cardinals of the Holy Roman Church (1903-2000) - Biographical Dictionary.

■ Monseigneur Honoré van Waeyenbergh

(25.11.1891 - 19.07.1971)* Ректор ЛКУ. Evêque Titoulaire de Gilba, Recteur Magnifique de UCL-KUL.

Ректор ван Ваєнберґ народився у Брюсселі, у флямандській родині. Середню освіту здобув у Малій Семінарії у Hoogstraten. У Любені 1909-12, одержав ступінь бакалявра клясичної філології.

Згодом, поступив до Великої Семінарії у Malines. Під час його студій вибухла Перша Світова Війна і Оноре ван Ваєнберґ добровільно зголосився до бельгійської армії, у якій служив санітаром. У битві над рікою Yser був важко поранений, однак після видужання повернувся на фронт і став секретарем головного капеляна бельгійської армії. Після війни, закінчивши семінарію, прийняв від кардинала Мерсіє священичі свячення 28 грудня 1919 року і поступив до ЛКУ на студії клясики, які закінчив 1924 року докторатом із великим відзначенням. Того ж року призначили його директором Collége St. Gummarus у Lier. 1927 року йому довірили становище директора великої колеґії Sint Jan Berchman у Антверпені. Його надзвичайні адміністративні здібності, прикладне священиче життя і зацікавлення соціяльними проблемами привернули увагу кардинала Ван Руї. Кардинал підвищив священичу гідність о. Ван Ваєнберґа до монсеньйора, а згодом призначив його 1937 року віце-ректором ЛКУ. Вже три з половиною роки пізніше монс. Ван Ваєнберг перебрав від свого попередника, Msgr. Paulin Ladeuze, становище ректора ЛКУ. Згодом, 1954 року, ректор Ван Ваєнберґ одержав номінацію титулярного єпископа Gilba з відповідальністю єпископа помічника кардинала Ван Руї. Впродовж 22-ох років ректор Ван Ваєнберґ причинився до феноменального росту ЛКУ. Незважаючи на важкі воєнні роки, кількість студентів у академічних роках зростала: 4,610 - 1939/40, 6,237 - 1941/42, 7,770 - 1942/43 і 13,404 - 1960/61. Він відмовлявся визнавати зверхність і піддаватися вимогам окупаційної німецької влади, включно із відмовою видати списки студентів. Це призвело до його арешту й ув'язнення 5 червня 1943 року. Однак, у вересні, під тиском Ватикану і Червоного Хреста, вирок замінили на домашній арешт. Після війни, він успішно перетворив ЛКУ в один із передових міжнародніх університетів і часто брався за його розбудову без фондів, з вірою, що фонди знайдуться. Як вислід, наприкінці його ректорства кількість чужинецьких студентів ЛКУ перевищала 3,000. Ректор ван Ваєнберґ втішався світовою славою і впродовж довшого часу його обирали президентом Світової Асоціяції Католицьких Університетів. За його визначні заслуги він одержав біля десять почесних докторатів. Ще із передвоєнних років, ректорові Ван Ваєнберґо-

ві була відома присутність українських студентів у ЛКУ і під час повоєнного відновлення українського студентського осередку він погодився стати почесним президентом CoBAUSO. Він підтримував заходи CoBAUSO в акціях збірки фондів у католицьких колах, порадами і своїми супровідними листами. З нагоди визначних подій, ректор Ван Ваєнберґ багато разів відвідував Український Студентський Дім. Ректор Ван Ваєнберґ був свідомий свого флямандського роду і виступав з гідністю і тактом за збереження мовних, культурних і громадських прав флямандців. Тому немає сумніву, що він розумів долю українців. Після виходу на пенсію 1962 року, він, на прохання бельгійського єпископату, залишився почесним ректором затримуючи титул Recteur Magnifique. Однак, це не було йому легко і приємно, бо він був свідком "без влади", етнічного роздору у ЛКУ, в якому вже публічно брали участь деякі професори. Тому після двох років, він вирішив перенестися до родинного міста Брюсселю, де до кінця свого життя виконував скромні функції душпастиря. ▮

* Життєпис написаний на основі інформації поданої у ювілейній книзі The University of Louvain 1425-1975 і Jaarboek van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde.

■ Université Catholique de Louvain - Katholike Universiteit Leuven

Любенський Католицький Університет особливо прихильно і щедро ставився до українських студентів впродовж усього часу, що насвітлений у цій книзі. Важко відтворити повний образ цієї допомоги, що стосується університетського сенату, ректорату, адміністрації, а головно професорів, які часто брали на увагу студійні труднощі українських студентів: чужа їм мова, інша система навчання тощо. Під оглядом матеріяльним, одним із найважливіших факторів, що уможливлював українським студентам їхні студії, був благодійний жест ЛКУ звільнювання їх із головної студійної оплати (за писемною згодою студента повернути цю оплату). Намагаючись, хоч приблизно оцінити висоту цієї допомоги у цифрах, можна припустити, що тільки у 15-річному періо-

ді 1945-59 (550 навчальних років) ця сума могла становити приблизно 1,300,000 б.фр. Коли ж взяти на увагу повний період 1930-85 років, тоді спекулятивно, можна було б цю суму збільшити до 2,300,000 б.фр. Заохочуємо читачів ближче ознайомитися з Люменським Католицьким Університетом читанням першого розділу цієї книги. ▮

■ Comité Académique, UCL

Comite Academique - це відділ ЛКУ, що мав завдання допомагати убогим чужинецьким студентам, а в першу чергу студентам-біженцям. Головою Comité Académique був віце-ректор ЛКУ Msgr. Fernand Litt. Комітет вів адміністративний облік студентів і давав їм різних видів допомогу, як: стипендії, підшукував працю на час літніх вакацій і навіть давав харчеву допомогу. Коли річний бюджет передбачував брак фондів, CoBAUSO/CoBAUU часто звертався до Msgr-a Litt-a із проханням призначити стипендії для українських студентів останніх років студій. Впродовж 1948-57 років Comite Academique призначив українським студентам стипендій на загальну суму 1,040,000 б.фр. ▮

■ Fondation Cardinal Mercier

Фундацію заснували 1921 року з почину і на підставі княжого дару Кардинала Мерсіє, який був подвижником об'єднання церков і вирішив прийти з допомогою православним російським студентам-біженцям. Кардинал сподівався, що такий благодійний жест причиниться до зближення між православною і католицькою церквами. Збірка фондів проходила в імені Кардинала Мерсіє у католицьких церковних і світських колах Бельгії під назвою "Aide beige aux Russes". Згодом до цієї акції долучилася Східня Конґреґація. Більшість російських студентів (між якими були й українці із східних земель) студіювали у ЛКУ. На початку 30-их років, унаслідок зміни ставлення адміністраторів фундації, почали призначувати частинні (вийнятково повні) стипендії де-

сяткам українських студентів з Галичини. У періоді 1932-38 рр. фундація (чи її похідні установи) призначила українським студентам стипендій на загальну суму 200,000 передвоєнних Б.ФР. (приблизно 1,200,000 післявоєнних Б.ФР.). Це уможливило понад 50-ом українським студентам студіювати у ЛКУ. За вичерпним насвітленням цього періоду відсилаємо читачів до розділу цієї книги - "Між двома війнами". ▮

■ Apostolaat der Hereniging

Після відвідин Голляндії Митрополитом Шептицьким на початку 1920-их років, у Голляндії постала Aktie en Ontmoeting Oosterse Kerken, яка допомагала УГКЦеркві у відбудові церков знищених під час Першої Світової Війни. 1927 року вона об'єдналася з іншою добродійною католицькою організацією під новою назвою Apostolaat der Hereniging. Ціллю цієї нової організації було сприяти об'єднанню східніх церков з Апостольським Престолом. Apostolaat der Hereniging співпрацював з Митрополитом Андреєм у його місії об'єднання східніх церков. Десять років пізніше Apostolaat der Hereniging став головним меценатом Бельго-Українсько-Голляндського Стипендійного Фонду ім. Митрополита Шептицького, який призначив українським студентам ЛКУ стипендій на приблизну суму 50,000 передвоєнних Б.ФР. У повоєнних роках Apostolaat der Hereniging розрісся у потужну установу, яка мала приблизно 180,000 членів у 1,260 парафіях. Апостолят утримував УГКатолицьку семінарію у Кулемборгу, призначував дотації журналові "Голос Христа Чоловіколюбця" і допомагав генеральним вікаріям УГКЦеркви на Бенелюкс і на Францію (оо. Я. Перідонові і М. Ван де Мале - обидва голляндці). У 1960-их роках генеральним секретарем був о. ван Вейговен, із чину Ассомпціоністів. Під час директорства українського студентського гуртожитку у Лювені о. Адюльфа Ван де Вала (того ж чину), у роках 1960-64 Apostolaat der Hereniging призначив на розбудову будинку "Апостольської Візитатури" та на стипендії для українських студентів ЛКУ значні фонди. (На жаль, фінансові дані не збереглися, однак вони перевищили один мільйон Б.ФР.).

Apostolaat der Hereniging знову допомагає УГКЦеркві в Україні (від 2001 року під зміненим ім'ям "Католицьке Об'єднання Екуменістів Атаназія і Віллібpорда"). ▮

На підставі довідки Миколи Когута.

■ Kerk in Nood - Oostpriezterhulp

1947 року голляндець, отець П. Веренфрід (P. Werenfried van Straaten), чину Норбертанів, заснував у Тонґерльо, Бельгія (де він був монахом), добродійну організацію, відому під назвою "Церква в потребі". Першою акцією цієї організації була допомога сотням "священиків із наплечниками", які обслуговували у Західній Німеччині, часто у каплицях влаштованих "на колесах" у великих тягарівках, біженців-католиків із Східньої Німеччини. Завваживши, що вірні були голодні не тільки слова Божого, отець Веренфрід і його приятелі монахи почали збирати для них гроші і харчі, при цьому багато солонини. І так назвали отця Веренфріда "отець Солонина" (Spekpater). Бельгійська централя "Церкви в потребі" була у Тонґерльо і там знаходилися її магазини. Німецька централя була і осталась по сьогодні у Кеніґштайні у Німеччині. У другій половині 50-их років, допомогу від "Церкви в потребі" спрямовували іншим національностям Східньої Европи, включно з українцями. Почавши від 60-их років, її фінансова і харчева допомога приходила й до українського студентського гуртожитку в Лювені. Був час, коли гуртожиток втримувався майже виключно завдяки допомозі із Oostpriezterhulp. Допомога приходила за посередництвом о. ген. вік. Григорія Фуканьчика, який мав добрі зв'язки з одним із її директорів - отцем І. Боненом. Допомога харчами тривала до 80-их років. До 1973 року грошова допомога сягнула суми 1,125,000 Б.ФР. "Церква в потребі" масово допомагала та й далі допомагає УГКЦеркві в Україні. ▮

На підставі довідки Миколи Когута.

■ National Catholic Welfare Conference

Під час надзвичайних обставин Першої Світової Війни, католицький єпископат США заснував 1917 р. National Catholic War Council. 1919 року перейменували ці річні конференції католицького єпископату США і їхній постійний секретаріят на National Catholic Welfare Council. Отця John Burke, чину оо. Павлістів, обрали тоді першим генеральним секретарем і доручили йому відповідальність за координацію п'ятьох первісних відділів: соціяльна акція, освіта, преса, право і світські організації. Згідно із рекомендацією Ватикану і з уваги на її консультативні цілі, 1922 року змінено назву установи на National Catholic Welfare Conference - NCWC. У цьому самому часі її адміністративну дирекцію інкорпорували під назвою National Catholic Welfare Conference, Inc. - NCWC, Inc. У такій структурі ця установа діяла до 1966 року. Однак, у результаті рішень Ватиканського Собору II, ці назви установ остаточно змінили на National Conference of Catholic Bishops (NCCB) і United States Catholic Conference (USCC). Під час Другої Світової Війни - 1943 року, відкрили новий відділ - Catholic Relief Services, щоб допомагати жертвам війни і біженцям. Частина цього відділу діяла під назвою Student Relief Committee. Репрезентанти цього комітету на Европу (і Бельгію) пп. Норрис і Кірхнер, що їх зацікавив Андрій Кішка долею українських студентів - біженців, - двічі відвідали Український Студентський Дім у Лювені. Поїздка Андрія Кішки до головного бюро NCWC у Нью Йорку, вліті 1947 р., увінчалася великим успіхом: від лютого 1948 р. National Catholic Welfare Conference, Inc. своїми дотаціями, у загальній сумі приблизно 1,000,000 б.фр., стала одним із головних меценатів українських студентів ЛКУ. ▮

За даними з NCWC web site.

ДОБРОДІЇ І БУДІВНИЧІ

■ **Архиєпископ Мирослав Марусин**
(26.06.1924 Княже, Тернопільська обл.)
Титулярний Архиєп. Каді, Азія, - Секретар Священної Конґреґації для Східних Церков.

Середню освіту закінчив 1943 року у Львівській Малій Семінарії і поступив у Львівську Богословську Академію на теологічні студії. У роках 1944-49 продовжував теологічні студії в Архиєпархіяльній Семінарії у Падерборні, Німеччина. 2 травня 1948 року був висвячений на священика з рук Владики Івана Бучка у Мюнхені. У роках 1949-51 студіював у Понтифікальному Інституті Орієнтальних Студій і одержав ступінь доктора теології. Довголітній секретар Владики Івана Бучка і Блаженнішого Йосифа Кардинала Сліпого. Секретар Українського Католицького Комітету для Біженців (1951-71). Член Після-синодальної Літургійної Комісії Української Католицької Церкви (1963-72). Професор Українського Католицького Університету св. Клементія у Римі (1963-). 27 червня 1974 р. прийняв єпископські свячення у Римі з рук Архиєпископа Івана Бучка, Єпископа Платона Корниляка і Єпископа Володимира Маланчука. У роках 1972-82 був Апостольським Візитатором вірних УГКЦеркви у Західній Европі і 1977-82 рр. заступником президента Комісії Кодифікації Східнього Канонічного Права. 14 вересня 1982 року одержав гідність архиєпископа. Точно один місяць пізніше його назначили Секретарем Священної Конґреґації для Східних Церков. Автор історії відносин між львівською та перемиською єпархіями і Ватиканом (у німецькій мові) і численних наукових довідок і статтей на літургійні, теологічні й історичні теми. Виконуючи обов'язки секретаря Владики Івана Бучка, Кир Мирослав брав активну участь у добродійній акції на користь українських студентів ЛКУ, а згодом, як Апостольський Візитатор, опікувався

українськими студентами у Бельгії і студентським гуртожитком у Лювені. Впродовж років 1951-82 він кількакратно відвідував Лювен, головно у критичних моментах існування Українського Студентського Дому. ▮

За Шематизмом Української Католицької Церкви у Діяспорі, 1985-1988 о. Дмитро Блажейовський.

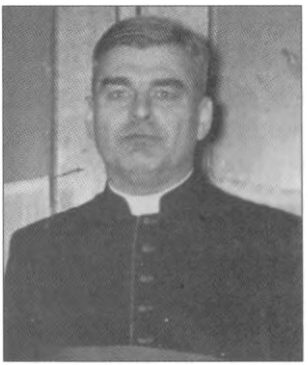

■ Monseigneur Fernand Litt

Prorecteur UCL (20.05.1905 - 29.01.1965)* Chan. Hon. de Liège, Prélat de la Maison S.S. (1940), O. Croix Civic (1952), Corn. de l'Ordre de Couronne (1957), Medaile Civic 1re cl. (1960), Medail de Prisioner de Guere, 1940-45 (I), Vice-Recteur UCL (1945), Prorecteur (1962)

Монсеньйор Фернанд Літт народився у родині, яка була свідомою свого англійського походження. Батько був спільником підприємства торгівлі виробами з полотна і передчасно помер, коли Фернанд був дитиною. Мати виховувала його і двох його братів, беручи рівночасно активну участь у підприємстві. Після закінчення середньої освіти у Verviers, Фернанд Літт поступив на правничий факультет ЛКУ, який закінчив докторатом 1928 року. Під час студій, маючи письменницькі здібності, він проявляв активність у культурному і мистецькому житті ЛКУ. У цей сам час, у глибокій християнській вірі, він роздумував над покликанням до священичого життя. Коротко після закінчення права, поступив на теологічні студії у Григоріянський університет у Римі, де 1934 року одержав бакалявраг канонічного права та докторати у філософії і теології. Професор у Collège St. Trond і Grand Collège de Liège 1936-45. 1945 року його назначили віце-ректором ЛКУ. Свої обов'язки, часом невдячні, монс. Літт виконував з ентузіязмом, з об'єктивністю і з умінням прямолінійно підходити до розв'язки проблем. Він був людиною високої особистої культури у поведінці та у відношенні до інших, за що заслужив собі великий респект і пошану серед академічної громади, студентів і бельгійської громадськос-

ти. Монс. Літт дуже прихильно ставився до українських студентів і майже завжди був присутний на важливих імпрезах в Українському Студентському Домі. Як голова Академічного Комітету він подавав моральну і матеріяльну допомогу українським студентам. Коли виникла перша адміністративна фаза поділу ЛКУ на дві мовні одиниці, 1962 року, монс. Фернанда Літта назначили проректором і головою французького відділу ЛКУ. Монс. Фернанд Літт помер нагло на удар серця на 60-му році свого активного життя, заповненого відданою службою студентам, науці і Богові, у любенському університетському шпиталі св. Петра, прийнявши Св. Тайни. У його поемі "Кантата Бедуїна" - бедуїн земської пустині гасить в оазі свою спрагу водою, тоді як у Божій пустині ніколи не можна погасити спраги на Божу Правду:

Ayez pitié, Seigneur, d'un autre bédouin,
en un autre désert!
A peine a-t-il pu tremper ses pauvres lèvres. ▮

* Життєпис написаний на основі інформацій поданих у посмертному слові ректора ЛКУ єпископа Павла Декампа в Університетських Галях ЛКУ, 29 січня 1965 року. (Слово опубліковане у Річнику ЛКУ за роки 1964-65 під Notes Necrologiques).

■ Le Père Robert Jourdain, SJ

(24.01.1897 - 29.09.1952)* - директор Колегії св. Белярміна. Compangnie de Jesus. Croix de Guerre Française avec Palmes et Citation, Defence Medal, Order of British Empire.

Отець Журден, "Апостол російських та українських студентів в екзилі", народився у Брюсселі. Під час Першої Світової Війни, його батько був засновником підпільної газети Le Patriote, яку пізніше перейменовано на La Libre Belgique. 1915 року він вступив до новіціяту оо. Єзуїтів. У роках 1921-23 студіював філософію у ЛКУ. Опісля, будучи настоятелем у Колегії Saint-Louis у Льєжі, студіював російську мову. Його увагу притягнула незавидна доля російських біженців, які

опинилися у Туреччині та в інших країнах Европи. З рамени оо. Єзуїтів і при допомозі своєї мами, спровадив до Бельгії молодих російських студентів і ними опікувався. 1925 року поступив до ЛКУ на студії теології і 1928 року був висвячений на священика. Наступного року о. Журден перебував у Римі на пості прокурора у Східньому Понтифікальному Інституті. Після повернення до Бельгії перебрав опіку над російськими студентами ЛКУ і перебудував старий будинок колишньої броварні на 200-кімнатний студентський гуртожиток. Так повстала Колегія св. Белярміна. В "Echos", журналі оо. Єзуїтів, подано: "1931 року о. Журден зрозумів, що треба поширити благодійну діяльність і прийти з допомогою українським студентам Західної України. Цю провінцію, Галичину, яка до 1917 року була частиною Австро-Угорщини, прилучили до Польщі. Українське населення є католиками візантійського обряду і польський уряд намагається всякими утисками 'польонізувати' Україну. Інтелектуальна молодь мусить студіювати закордоном. Отець Журден зрозумів: щоб наблизити Росію до Римської Церкви, недоречно оминати нагод, щоб доказати діями Католицької Церкви, що вона не відповідальна за таке ставлення польського уряду до українців і що Свята Столиця не бажає придушувати візантійського обряду українців-католиків. Тому, він приймає українців до Колегії і не вагається поїхати до їхньої країни, щоб уможливити їх приїзд."** На початку німецької окупації Бельгії, 44-літній о. Журден переїхав до Англії, де відбув парашутний вишкіл і як довірену особу його скинули на парашуті у бельгійських Арденах. Виконавши відповідну місію, він повернувся через Францію, Еспанію і Португалію до Англії. 1944 року, як капелян батальйону парашутистів, він брав участь у повітряному десанті і в боях у Голляндії. За патріотизм і геройство одержав 12 відзначень, між ними: "Croix de Guerre Française avec Palmes et Citation", "Defence Medal" і "Order of British Empire". Повернувся як герой до Бельгії і вже 1945 року не тільки нав'язав контакти з колишніми українськими студентами ЛКУ, але також давав новим українським студентам матеріяльну допомогу. 1948 року його запропонували на духовного опікуна українського студентського дому, але чин оо. Єзуїтів мав тоді велике запотребування на людей калібру о. Журдена. 1949 року він занедужав і з

покорою переносив важку боротьбу з болісною недугою. Вісім днів перед смертю о. Журден писав у листі до свого першого українського студента Андрія Кішки: "На все, що я можу тепер надіятися, це тільки щоб прожити у спокої ще якийсь час, якщо така Божа воля". Після його смерти знайдено таку його записку: "Вибачаюся перед всіма за мої недоліки. Я завжди робив зусилля, щоб любити своїх ближніх так, як я старався любити Бога... на жаль, не завжди з успіхом". ▮

* За біографічною довідкою поміщеною в "Echos", журналі оо. Єзуїтів, за жовтень 1953.
** У Львові він був на авдієнції у митрополита А. Шептицького. Його благодійна діяльність на користь українських студентів у Лювені описана у розділі цієї книги "Між Двома Війнами".

■ Згромадження Сестер св. Вінкентія - Congregatie Sint Vincentius in Deinze

Congregatie Sint Vincentius in Deinze заснували 1836 р. у бельгійському місті Deinze. Ціль Згромадження Сестер Милосердя - обслуговувати сиріт, умово нерозвинених дітей, старших самітних осіб, та взагалі опікуватися убогими і нещасними людьми. Цей монаший чин є одним із найбільших згромаджень сестер Бельгії. Вони побудували сиротинці, шпиталі, доми для старших, школи та інститути. 1922 р. Митр. Шептицький запросив Згромадження Сестер св. Вінкентія до Галичини, де вони почали опікуватися бездомними дітьми у Станиславові. При допомозі бельгійських добродіїв вони там побудували, коштом 500,000 золотих (100,000 долярів), модерну захоронку для сиріт, а 1928 р. перебрали обслугу шпиталя ім. Митр. А. Шептицького у Львові. Вже 1923 р. молоді галичанки виїзджали до новіціяту у Deinze. 1939 року було вже 80 українських сестер милосердя у Бельгії, які, під час війни, не могли повернутися в Галичину. Українські сестри св. Вінкентія (було теж багато українських сестер у Бельгії в інших чинах) були єдині, що постійно співпрацювали і допомагали УГКЦеркві і нашій громаді у Бельгії. В академічному році 1946-47 сестри провадили кухонну господарку в Українському Студентському Домі у Лювені. У половині 1950-их років, у їхніх посі-

лостях у горах Арденах відбувалися літні табори для українських дітей, під час яких вони допомагали лювенським українським студентам їх провадити. У роках 1964-79 дві сестри чину св. Вінкентія (одна українка і одна бельгійка) провадили кухонною господаркою в українському студентському гуртожитку у домі "Апостольської Візитатури" у Лювені. Сестри допомагали гуртожитковi не тільки працею, але, коли виникала потреба, Згромадження Сестер св. Вінкентія допомагало українським студентам у Лювені також харчами та фінансами. ▮

На підставі довідки Миколи Когута.

■ Злучений Українсько-Американський Допомоговий Комітет* - Фонд Допомоги Українців Канади

ЗУДАК заснували 20.06.1944 р. на Другому Конґресі Американських Українців у Філядельфії при підтримці організації Українська Воєнна Допомога у Дітройті. ЗУДАК був оформлений в американських урядових установах і став членом Американської Ради добровільних допомогових організацій. З уваги на те, що совєтський уряд заборонив подавати безпосередню допомогу окремим установам і особам в Україні, діяльність ЗУДАК була спрямована майже виключно на українську політичну еміґрацію у Західній Европі. Базою цієї діяльности, веденої у співпраці із Фондом Допомоги Українців Канади були вкладки членів-установ ЗУДАК і товариств та збірки серед українських поселенців у США і Канаді. Обидві установи здійснювали свою допомогу через створене 1945 р. Українське Центральне Допомогове Бюро у Лондоні. 1945 р. Бюро призначило грошеву допомогу новоствореному Українському Допомоговому Комітетові в Бельгії. ▮

* За Енцикльопедією Українознавства НТШ.

■ Український Допомоговий Комітет в Бельгії

На початку червня 1945 року українці у Бельгії відновили, під назвою Український Допомоговий Комітет в Бельгії - УДК, свою центральну організацію з осідком у Брюсселі. Колишні українські випускники бельгійських університетів стали у його проводі: Микола Граб, Дмитро Андрієвський та любенці о. Максим Германюк, Микола Демчук, Степан Симко і Андрій Кішка, який став першим референтом студентських справ. Коли зайшла потреба допомоги українським студентам ЛКУ, УДК спрямував на згадану ціль частину одержаної допомоги - 360,000 б.фр. Це дозволило понад 20-ом українським студентам студіювати у ЛКУ впродовж 1945-46 академічного року. ▮

■ L'OEuvre d'Orient - Діло Сходу

Цю установу заснували 1856 року, коротко після Кримської Війни. У тому часі Західна Европа "відкрила" східних християн. Це була світська організація, у проводі якої були і по сьогодні є переважно французькі церковні достойники. Першим її президентом був кардинал Лявіжері (Lavigerie). Централя організації перебуває постійно у Парижі, а відділи у різних країнах Европи, у тому і в Бельгії. 1880 року папа Лев XIII-ий, в енцикліці "Sancta Dei civita", поручив вірним піддержувати організацію L'OEuvre d'Orient. Завдяки поважним фінансовим фондам L'OEuvre d'Orient заснував на Близькому Сході різні харитативні організації, як також католицькі школи, семінарії, видавництва і підтримує християнські наукові установи. Від 1930 року L'OEuvre d'Orient призначує численні стипендії студентам із східніх країн, на студії на Заході, а головно у католицьких університетах. Після Другої Світової Війни головою її бельгійського бюро був бенедиктинець о. Піер Дюмон, який від початків повоєнної присутности українських студентів у ЛКУ приходив їм з допомогою. Він став першим скарбником, а згодом і генеральним секретарем CoBAUSO/ CoBAUU. Після його виїзду до Риму його заступив на обох постах о. Едвард Бодуен. Впродовж років 1945-59 L'OEuvre d'Orient при-

значив українським студентам ЛКУ фінансової допомоги на загальну суму 350,000 Б.ФР. ∎

На підставі довідки Миколи Когута.

■ International Refugee Organization - IRO

1948 р. Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй заснувала IRO, як тимчасову аґенцію опіки над біженцями. IRO перебрало цю функцію від попередньої установи - United Nation Relief and Rehabilitation Administration (UNRRA). Головним завданням IRO було допомогти одному і чверть мільйонам біженців, що перебували у тимчасових приміщеннях, переселитися на постійно в інші країни, або допомогти їм включитися у суспільство країн їхнього перебування. IRO розв'язали 31-го грудня 1951 р. Однак, взявши на увагу біжучі проблеми нових біженців, Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй призначила на місце IRO постійного Високого Комісаря для Біженців. IRO давало частинну допомогу студентам біженцям, що студіювали на останньому році технічних наук (як інженерія чи медицина). У Бельгії, в академічному році 1948-49, на приблизно 350 студентів-біженців, допомогу одержували 70, із того 30 у ЛКУ. Майже половина з них закінчила студії і одержала працю у Конґо і Канаді. Серед них було приблизно 10 українських студентів. У додатку, IRO давало допомогу українським студентам у виді найосновнішого одягу й покривало кошти книжок і підручників для студій. У тому періоді делеґатами IRO у Бельгії, з якими Андрій Кішка вів кореспонденцію, були Mr. A. Herment і M-lle Demol. Висоту загальної допомоги IRO українським студентам ЛКУ можна оцінити на приблизно 200,000 Б.ФР. ∎

■ Centre Social Universitaire, UCL

Один із відділів університетської суспільної служби, Comite d'Aide aux Etudiants Réfugiés et Nécessiteux, допомагав студентам-біженцям придбанням одягу, харчуванням у ресторанах та даро-

вими квитками на університетські конференції й імпрези. Комітет наладнував їм також контакти із федераціями бельгійських студентів, які займалися зав'язуванням дружніх і товариських взаємин із міжнародніми студентами. Частина фондів приходила із заздалегідь проголошеної збірки між бельгійськими студентами під час викладів, яку проводили найбільш популярні студенти і професори. Наприклад, в академічному році 1949-50 ця збірка принесла 180,000 Б.ФР. У цьому академічному році студіювало у ЛКУ приблизно 250 студентів-біженців. Українські студенти користали із купонів, які можна було виміняти у склепах на одяг чи взуття. Секретарем Centre Social Universitaire була панна Janne Van Noten, з якою згодом одружився Андрій Кішка. ▮

АДМІНІСТРАТОРИ

■ **Chanoine Charles Constantin Noblesse**
(13.01.1875 - 16.01.1959) Chanoine honoraire de Malines (1912), Croix civique de Ire classe (1934), Commandeur de l'Ordre de Couronne (1942), Commandeur de l'Ordre de Léopold (1948), Grand Officier de l'Ordre de Léopold II (1950), Professeur de la Faculté des Sciences, Directeur de l'Institut Préparatoire.

Отець канонік Шарль Ноблєсс народився у Брюсселі. Висвячений на священика 1897 року, після чого він поступив на студії у ЛКУ. 1903 року завершив студії науковим ступенем доктора стислих наук. Викладав у Колегії св. Петра у Лювені і 1911 року став її директором. 1918 року його назначили надзвичайним професором ЛКУ, а рік пізніше - повним професором і асесором віце-ректора ЛКУ. Викладав фізико-математичні предмети майбутнім гімназійним учителям і кандидатам інженерії у Підготовчому Інституті. 1944 року став директором цього Інституту і був на цьому становищі до 1950 року, коли вийшов на пенсію. Проф. Ноблєсс викладав ці нелегкі предмети від-

дано, доступно і з живою участю студентів, чим здобував собі їхню пошану і вдячність. Скромність пов'язана з бажанням прийти студентам чи іншим людям з допомогою була головною рисою його характеру. Мабуть через це його поради часто сприймали вищі університетські і державні чинники. За свої заслуги він одержував, дуже нерадо, високі признання і відзначування. Разом з отцем Журденом він зацікавився незарадною долею російських студентів-втікачів Першої Світової Війни і довгі роки благодійно діяв як член дирекції Колеґії св. Белярміна і як почесний голова Фундації Кардинала Мерсіє. У 30-их роках проф. Ноблєсс, своїм прихильним ставленням до долі українських студентів уможливив приїзд понад 70-ох українців до Колеґії і на студії в ЛКУ. Він став їхнім щирим приятелем і після Другої Світової Війни, добрими порадами і виєднанням підтримки серед університетських і державних чинників, допоміг у відновленні українського студентського осередку в Лювені. ▮

* Життєпис написаний на основі короткої згадки віце-ректора ЛКУ монс. Ф. Літта про покійного о. Ноблесса, яка була поміщена в Annuaire ЛКУ за роки 1957-59.

■ Dr. Paul Lambin

(26.10.1902 - 12.1963) Professeur ordinaire à la Faculté de Medecine. 1953 au décanat de la Faculté.

Професор Лямбен народився у Брюсселі. Гімназійну освіту одержав частинно у Парижі, де також набув загальне інтелектуальне і шляхетне виховання на найвищому рівні. Студіював медицину в ЛКУ і після одержання диплому доктора медицини 1925 року, став асистентом професора. Спеціялізувався у гематології. Як дослідник, перебував якийсь час в Італії з рамени бельгійського Національного Фонду Дослідів. 1933 року одержав звання доцента, а 1935 року став повним професором Факультету Медицини ЛКУ. Йому доручили відповідальність за ділянки медичної пропедевтики, патології і терапії внутрішніх недуг. Проф. Лямбен відзначився

як знаменитий організатор курсів професійної патології. 1948 року він прийняв ще пост головного лікаря у шпиталі св. Петра в Любені. 1951 року заснував Інститут Праці і був його президентом до смерти. Того ж року заснував у ЛКУ школу медичних лаборантів. 1953 року колеги професори обрали його деканом Медичного Факультету та його репрезентантом у Головній Раді ЛКУ. Був активним членом декількох медичних і наукових асоціяцій, напр.: президентом Бельгійської Асоціяції Медичних Науковців, Бельгійської Асоціяції Кардіологів, був засновником і президентом Европейської Асоціяції Гематологів та постійним членом Інтернаціональної Комісії Медицини Праці. Коли була нагода допомогти українським студентам-біженцям, він прийняв 1946 року пост президента Comité Belge d'Assistance Aux Universitaires Slaves Orientaux (CoBAUSO) згодом Comité Belge d'Assistance aux Universitaires Ukrainiens (CoBAUU). Багато українських студентів ЛКУ зверталися особисто до проф. Лямбена у скрутних ситуаціях і він завжди знаходив час на розумний розгляд справи. Проф. Лямбен був людиною блискучого інтелекту, незалежної думки і шукачем правди поза традиційними, утертими дорогами. Його чесність була скрупулятною і абсолютною. Він не зносив уживання сумнівних методів для здобування цілей. Його уважали мудрецем Факультету, для якого гроші не мали значення у його рішеннях, головно, коли це стосувалося здоров'я пацієнтів. Три тижні перед своєю смертю, вже хворий і дома, він встав вечором з ліжка і поспішив до шпиталя, щоб обстежити хвору на левкемію дитину. Моттом професора Лямбена було: "Коли хтось призначений виконати якесь завдання, його треба виконати незалежно від того, які були б кошти". ▮

* Життєпис написаний на основі інформацій поданих у посмертному слові ректора ЛКУ єпископа Павла Декампа у церкві св. Йосифа у Любені, 12 грудня 1963 року (опубліковано у Річнику ЛКУ за роки 1962-63).

■ **Le Père Dom Pierre Dumont, O.S.B.**
(26.04.1901 - 21.09.1970) Trésorier et Secretaire Géneral de CoBAUSO/CoBAUU.

Отець Дом Пієр Дюмон, чину Отців Бенедиктинців, народився у місті Дур (Dour, Hainaut) у Бельгії. Середню освіту одержав у Collège d'Enghien, де мав зв'язки із студентами недалекої єзуїтської колеґії, які вивчали можливості об'єднання із східніми церквами. Вже від дитинства, малий П'єр виявляв бажання стати священиком і після закінчення середньої освіти поступив на студії томістської філософії у семінарію Леона XIII у Лювені. Згодом, впродовж чотирьох років, він студіював теологію у Ґригоріянському університеті у Римі. Одержавши диплом, повернувся до Бельгії, де 26 липня 1925 року, у Турне, прийняв священичі свячення і став професором у Collège de Binch. Тут він пристав до групи основоположників фундації d'Amay, ціллю якої було об'єднання християн. 1927 року, після закінчення новіціяту, Дом Дюмон поступив до Орієнтального Інституту у Римі, ректором якого він став багато років пізніше. Після закінчення студій він відбув шестимісячну подорож до Істамбулу, на гору Атос і до Атен, де він навчався сучасної грецької мови. Під час подорожі він зав'язав приятельські відносини із клерикальними колами Східньої Церкви, які культивував впродовж довгих років. Повернувшися до Риму 1930 року, Дом Дюмон закінчив свою докторську дисертацію - De regula monastica Christoduli. Після короткого періоду на пості економа у монастирі Amay-Chevetogne, Дом Дюмонт поступив у Мюнхенський університет, де продовжував студії і одержав ще один докторат із візантології. Впродовж чотирьох років Дом Дюмон виконував обов'язки капеляна біля Дур, перебуваючи у монастирі у Chevetogne і відбував студійні подорожі на Сході. 1941 року одержав пост директора на Бельгію французької благодійної установи Oeuvre d'Orient у Брюсселі. Його діяльність на цьому пості позначилась конкретними екуменічними акціями і призначуванням православним студентам допомоги і стипендій у західних університетах. 1945 року, на його рекомендацію, ця установа дала допомогу

українським студентам у ЛКУ. Згодом, 1946 року, Дом Дюмон, як співосновник CoBAUSO, особисто взяв на себе довголітній обов'язок, спершу скарбника, а від 1950 року ще й генерального секретаря цієї установи. На цьому пості він працював віддано на користь українських студентів ЛКУ аж до 1956 року, коли його покликали на пост ректора Грецької Колегії св. Атаназія у Римі - його колишньої Альма Матер. У відношенні до східніх церков, він був промотором у римських і ватиканських колах методи "психологічного зближення" і "діялогу". Він втішався респектом і повагою серед ієрархів східніх церков і вони надали йому звання архимандрита. Як признання, його назначили консультатором ватиканського Секретаріяту Церковного Об'єднання і на цьому пості він пробув аж до 1967 року. Після шестирічного ректорства у Колегії св. Атаназія, Дом Дюмон, із підірваним здоров'ям, переїхав 1962 року до північної Франції, де перебуваючи у монастирях і служив капеляном у навколишніх церквах. Автор численних наукових праць, статтей, довідок і перекладів з грецької мови про східні церкви, які друкувалися у франкомовних публікаціях. Наприкінці 1969 року стан його здоров'я погіршився і у березні 1970 року його перевезли амбулянсом у Бельгію, де ним заопікувався його брат, лікар. Дом Пієр Дюмонт помер 21 вересня 1970 року і похований на цвинтарі у Chevetogne. ▮

* Життєпис написаний на підставі некрологу, що поміщений у збірнику IRENIKON 1970, ч. 4, том XLIII.

ДИРЕКТОРИ

■ **о. митрат Іван Кіт**

(03.07.1911 село Звертів, Львівська обл. - 21.01.1997 Шарлєруа, Бельгія)

Церковний та громадський діяч, католицький священик. Духовну семінарію закінчив у Перемишлі 1935 року і того ж року був висвячений на священика Владикою Йосифом Коциловським. У роках 1935-37 був парохом у селі Стефкове, а від 1937 до 1946 р. у селі Лупків - обидва села у Львівській обл. На еміграції від 1946 року, спершу в Німеччині, а від 1948 року у Бельгії: La Louvier-Trazegnies, а відтак у Шарлєруа (Charleroi) і на околицях. У роках 1964-71 був адміністратором Т-ва "Апостольська Візитатура", директором студентського гуртожитку та виконував обов'язки душпастиря українців у Лювені. 1978 року його номінували почесним крилошанином, і того ж року митрофорним протоієреєм. Від 1982 р. голова Т-ва "Апостольська Візитатура" і редактор журналу "Голос Христа Чоловіколюбця" до 1988 року. Від 1981 року голова Т-ва Священиків св. Андрея Європейської області та редактор Бюлетеня того ж товариства. Від 1948 р. активний член УНОТ (Українське Науково-Освітне Товариство), а від 1978 р. його голова. Ініціятор закупу і головний меценат Українського Церковного Дому у Шарлєруа, що є власністю Т-ва "Апостольська Візитатура". Придбав іконостас і чудовий кивот для української католицької церкви у Шарлєруа. За ввесь час душпастирювання видавав квартальник "Наше Душпастирство". Організатор частих прощ до Люрду і Риму, а також різних виставок народнього мистецтва і багатолюдних імпрез. У роках 1986-89 голова "Ювілейного Комітету 1000-ліття Хрещення Руси-України" на Бельгію. Упокоївся у Шарлєруа 21 січня 1997 р., похований у рідному селі Звертові на Львівщині. ▮

■ о. митрат Данило Дзвоник

(24.12.1923 село Майдан, Львівська обл. - 24.04.1981 Брюссель)

Церковний та громадський діяч, священик УКЦ. Народився 24.12.1923 р. в с. Майдан, пов. Львів. Середню освіту здобув у Малій Духовній Семінарії у Львові. Богословію студіював у Гіршбергу, Німеччина, а згодом у Кулемборгу, Голляндія та у Фрібургу, Швайцарія. Ієрейські свячення отримав з рук Владики Івана Бучка 1951 р. Душпастирську працю розпочав у Швайцарії, а 1953 року був призначений директором Українського Студентського Дому у Любені. У той час був також духовником Т-ва "Обнова" та СУМ. Згодом, у роках 1957-60, був духовником бельгійсько-голляндських сестер бенедиктинок у Schotenhof-і, Бельгія і допомагав голляндській сестрі Урсулі у її праці про Митрополита Андрея Шептицького "De Reus op de St. Joris Berg" (Великан на Святоюрській Горі), що появилася 1959 р. Від 1960 р. до кінця життя був душпастирем української парафії у Брюсселі, як також у Любені та у Шарлеруа. Від 1971 року до кінця життя був вдруге директором студентського гуртожитку і адміністратором дому Т-ва "Апостольська Візитатура" у Любені. Від 1969 до 1981 р. був редактором журналу "Голос Христа Чоловіколюбця" та адміністратором Т-ва "Апостольська Візитатура". Впродовж цього періоду був духовником Союзу Українських Робітників Бельгії та співпрацював у редагуванні "Бюлетеню СУРБ" (квартальник). За його стараннями споруджено іконостаси в українських церквах у Брюсселі та у каплиці Дому Апостольської Візитатури у Любені. 1975 р. був Генеральним Вікарієм Апостольської Візитатури Бенелюксу і країн Скандинавії. 1978 року о. Данила номінували папським шамбеляном, а 1979 року митратом. Був членом Міжнародної Екуменічної Комісії з осідком у Швайцарії та постійним і добрим організатором прощ до відпустового міста Люрду. Помер у Брюсселі 24 квітня 1981 р. ▮

■ Pater Albert Van Den Branden, SM

(08.01.1911 - 29.04.1992)*

Отець Альберт ван ден Бранден народився 8 січня 1911 року у голляндській частині прикордонного містечка Clingen, звідки походила його матір. Батько бельгієць, займався виробом дерев'яних черевиків - klompen - і походив із тієї частини містечка, що належало до Бельгії. Молодий Альберт закінчив середню освіту у марістській колегії у Hulst, Голляндія і вступив до новіціяту у Neyliere, Франція, а у Differt закінчив теологічні студії. 1941 року поступив до ЛКУ на студії східніх мов і здобув ступінь бакалявра. Опісля став доцентом у Differt і також членом групи студентських капелянів у Gembloux. Восени 1948 року повернувся у ЛКУ з наміром осягнути докторат із східніх мов. На рекомендацію проф. Jansen-a, 9 лютого 1949 року CoBAUSO призначив, за згодою Владики Івана Бучка, о. Альберта ван ден Брандена директором Українського Студентського Дому і капеляном українських студентів, який пост він займав до 9 лютого 1953 року. Під час його директорства він здобув у ЛКУ звання доктора філології на основі розшифрування, студій і дослідів давніх перед-арабських мов Близького Сходу. 1954 року о. ван ден Бранден виступив із чину оо. Марістів і виїхав до Ливану, де займав пост доцента у Бейрутському Католицькому Університеті. Із виходом на пенсію він повернувся до St. Gillis у Бельгії, де був сотрудником, продовжував свою наукову працю, дописував до наукових журналів і написав свої мемуари, які появилися у формі книжки під заголовком Von Klompenmaker tot Prof. За свої заслуги у науці, бельгійський уряд відзначив о. ван ден Брандена орденом Лицаря Корони і орденом Офіцера Леопольда II. Отець ван ден Бранден помер 29 квітня 1992 року у St. Gillis і там його поховали. ▮

* Життєпис написаний на основі некрологу поміщеного у ч. 132 "De Schakel, SM Nederland" із 1 липня 1992 року. (Гляди спогад о. Альберта у розділі "Індивідуальні Спогади").

■ R. P. Adulf Van De Wal

(02.03.1910's Hertogenbosch, Голляндія - 15.03.1981 Boxtel, Голляндія)

Голляндець, монах із чину Асомпціоністів (чин Августинців із Успіння Пресвятої Богородиці), колишній завідувач і організатор розбудови будинку Апостольської Візитатури у Любені (1960-64), директор українського студентського гуртожитку (1958-64). Середню освіту розпочав 1924 року у Колегії Єзуїтів у Turnhout, Бельгія, яку закінчив 1931 р. в Апостольській Школі у Boxtel-і, Голляндія. Вступив до новіціяту оо. Асомпціоністів. Філософію завершив у Великій Семінарії у Saint-Gérard-і, Бельгія, а теологію - у ЛКУ, де у лютому 1939 р. був висвячений на священика. Викладав у новіціяті оо. Астомпціоністів і займався пасторальною діяльністю. 1952 року виїхав до Риму на студії у Східньому Інституті, де 1957 року захистив докторську дисертацію. 1958 року його призначили директором Українського Студентського Дому, а згодом він став 1960 року завідувачем Дому Т-ва "Апостольської Візитатури" при 15 Half-Maartstraat. 1964 року о. Ван де Вал виїхав на один рік до Риму, а 1965 року переїхав на працю до Візантійського Інституту у Nijmegen-і, Голляндія, де у роках 1974-77 виконував обов'язки секретаря-скарбника. Незважаючи на важкий стан здоров'я о. Ван де Вал продовжував писати. Йому належать різні статті й окремі видання. Помер на сімдесят першому році життя. Похований у Boxtel-і. ▮

Грамоти Подяки. Перша підписана всіми студентами.

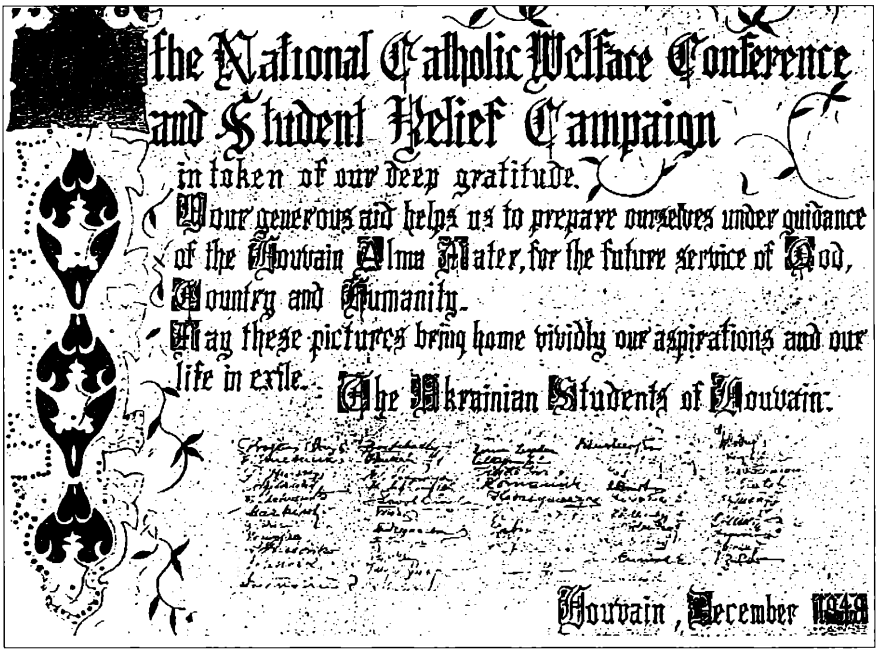
the National Catholic Welfare Conference
and Student Relief Campaign
in token of our deep gratitude.
Your generous aid helps us to prepare ourselves under guidance
of the Louvain Alma Mater, for the future service of God,
Country and Humanity.
May these pictures bring home vividly our aspirations and our
life in exile. The Ukrainian Students of Louvain.
Louvain, December 1948

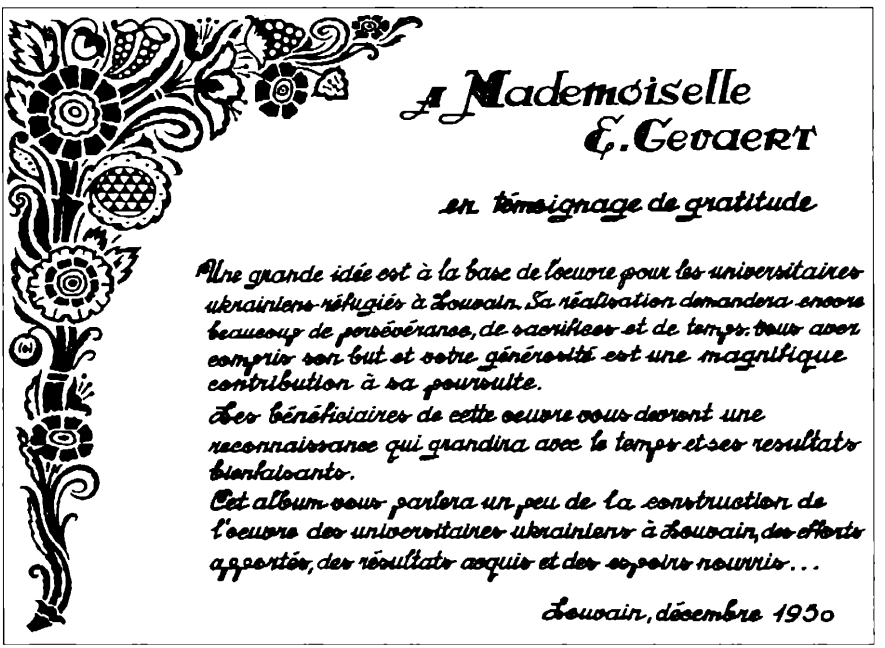
A Mademoiselle
E. Gevaert
en témoignage de gratitude
Une grande idée est à la base de l'oeuvre pour les universitaires ukrainiens réfugiés à Louvain. Sa réalisation demandera encore beaucoup de persévérance, de sacrifices et de temps. Vous avez compris son but et votre générosité est une magnifique contribution à sa poursuite.
Les bénéficiaires de cette oeuvre vous devront une reconnaissance qui grandira avec le temps et ses résultats bienfaisants.
Cet album vous parlera un peu de la construction de l'oeuvre des universitaires ukrainiens à Louvain, des efforts apportés, des résultats acquis et des espoirs nourris...
Louvain, décembre 1950

Творчість, гумор і дружба

Спогади і Муза

ГОЛОС БЕЗ СЛУХУ

Володимир Козачинський

Багато людей казали мені, що Бог обдарував мене гарним голосом. Однак, мало хто із них знав, або не хотів знати, що я не мав музичного слуху.

Коли Юрія Фіялу назначили дириґентом українського студентського хору у Лювені, всім студентам видали доручення явитися на першу пробу хору. Було нас понад тридцять і Юрій - "дядя" Фіяла розділив нас на чотири групи у залежності від того, хто яким голосом міг співати. Під час якоїсь пісні він добре прислуховувався до тих, хто фальшує. І так, він виловив 7 або 8 "фішів", яким доручив піти до сусідньої їдальні. Однак мене, він попросив стати біля піяніна і вдарив кілька акордів на піяніні до "Реве та стогне": "Співай Володя... Ще раз співай..., не валяй дурака Володя...", і т. п. Нарешті, з великим розчаруванням він доручив мені прилучитись до групи, що була вже в їдальні.

"Фіші" у їдальні зорганізували вже "антихор", яким дириґував Юрко Шухевич. Коли я появився, мене обрали солістом "антихору". Та довго мені не прийшлось бути солістом, бо після однієї стрічки "Реве та стогне" з'явився "дядя" Фіяла і розігнав першу пробу "антихору" українських студентів ЛКУ. Не пригадую собі, чи ми збиралися колинебудь пізніше на подібні проби, мабуть ні.

У Нью-Йорку, на якомусь бенкеті я запізнався із славним музиком і дириґентом хору "Думка" (прізвища не пам'ятаю). Під час нашої ко-

роткої розмови, він згадав мені, що "Думці" потрібно соліста-баритона і чи я міг би приїзджати на проби із Стемфорду, у штаті Конектікат. Я оповів йому, як Юрій Фіяла, славний композитор, після випробовування, викинув мене із хору. "Фіяла є дурак" - сказав диригент хору "Думка" і потягнув мене до сусідньої кімнати, де стояв великий гарний чорний фортепіян. Помимо моїх протестів, диригент хору сів за фортепіян і вдарив кілька акордів "Реве та стогне". "Співай Володя... Ще раз співай... Не валяй дурака Володя... Щось не так - попробуй ще раз" - він звучав точно, як Юрій Фіяла (здається, він був також із Києва). Піддався він аж по третій спробі. Розчарований, що не здобув соліста для свого хору, диригент славної "Думки" забув навіть вибачитися за таку поквапну характеристику мого приятеля Юрія - "дяді" Фіяли. ∎

* Із кількакратних розповідей покійного Володі-"Плями" - написав Зенон Татарський.

ГОСТЕМ У МИТРОПОЛИТА

Андрій Кішка

Під час моєї праці у Голляндії, голляндський Апостолят З'єднання повідомив мене, листом із 5-го липня 1937 року, про позитивне рішення відносно їхньої участи у Бельго-Українсько-Голляндському Фонді ім. митр. Андрея Шептицького. Не гаючись, я переслав цей лист Митрополитові разом із проханням про допомогу в організуванні української фінансової участи у цьому Фонді. Не треба було довго ждати на митрополичий лист подяки і на запрошення приїхати до Львова.

Вже 24-го липня я заїхав до львівського готелю "Народня Гостинниця", де на мене чекав лист від Митрополита Андрея, у якому митрополит рекомендував мене і мою місію особистостям українського промислового і торговельного "світу" Галичини. Ще цього самого дня я відвідав о. прелата Йосифа Сліпого - ректора Львівської Богословської Академії, сподіваючись, що зможу у цей літній час перебувати у студентському гуртожитку. На жаль, з уваги на ґрунтовний ремонт гуртожитку, це було не можливе.

На другий день прийняв мене на авдієнції Митрополит Андрей. Він сидів у кріслі-візку. Навіть у цьому кріслі хворого, я побачив не тільки фізичного, але і духовного велетня. У зворушенні я мовчки глядів на цю постать у сутані (дещо приношеній) василіянського монаха із бистрими очима і лагідним, проте проникливим поглядом повним доброти і святости.

"Дорогий Андрію" Митропополита привело мене до реальности. Під час розмови про Бельго-Українсько-Голляндський Стипендійний Фонд його імени, про українських студентів у Лювені і про ЛКУ, я відчув його живе зацікавлення долею українських студентів та його ознайомлення з їхніми проблемами. Після додаткових інструкцій і запевнення про особисту фінансову допомогу, Мирополит розгорнув руки, - якби хотів сказати, що стан його здоров'я не дозволяє йому зробити тепер нічого більше у цій справі. Після благословення, він на прощання сказав: "Я Вас запрошую сьогодні ввечорі на вечерю. Однак, вибачте мені, але я не зможу Вам дотримати товариства. Отець шамбелян мене заступить."

У розмові, під час вечері, я згадав отцеві шамбелянові про мої відвідини Богословської Академії, без того, щоб натякувати на допомогу у моєму перебуванні у Львові. Тому, я був заскочений, коли того ж вечора о 10-ій годині мене покликали у "Народній Гостинниці" до телефону. Це був отець шамбелян: "Їх Ексцеленція Митрополит Андрей просить Вас бути його гостем, тут у палаті."

Несподіванкам не було кінця. Коли я прибув до митрополичої палати на Свято-Юрській горі, мене примістили у кімнаті брата Митрополита - о. Климентія, ігумена чину оо. Студитів, який у той час перебував у монастирі поза Львовом. І так, від ранку 26-го липня 1937 року я був впродовж одного тижня, гостем Митрополита. ∎

З БОГОМ У СВІТ

с. Марія Туркало ЧСВВ

Вістка про любенську книгу, повернула мої думки в далеку й забуту вже Бельгію, до Любену, до приятелів, добродіїв, професорів і до дому Сестер "Сакрекерок", які із сердечністю і добротою піклувалися нами під час наших студій. Чудове було молоде життя, з опікою Божою над нами. Навіть під час страшного бомбардування Любену ми осталися живими.

Думками й серцем я теж полинула до Підмихайлівець, де я вступила у монастир Сестер Чину Св. Василія Великого 1933 р., після матури в учительській семінарії у Львові. 1938 р. наша тодішня Ігуменя, Мати Моніка Теодорович-Полянська, вислала с. Макрину Худяк і мене до Бельгії на студії, на факультет агрономії у ЛКУ. Була це жінка дуже щедро обдарована Богом, мудра, сильного характеру, а при тому материнського серця, вирозуміла, самопосвятна, повна ентузіязму і дбайливости для інших, для потребуючих. Вона охороняла в нашому домі - монастирі всіх, що горнулися до неї. Для переслідуваних жидів була спеціяльно ласкавою.

У її плянах було заложити господарську школу для господарів навколишніх сіл, як також школу для дівчат, майбутніх господинь. Тому, перший рік у Бельгії ми були у Бастоні у школі "Еколь Менажер". Там ми хлипнули трошки знання і способу про влаштування такої школи. Наприкінці 1939 року ми перейшли до Любену, на факультет агрономії, у шкільних роках 1939-42.

Війна не дозволила нам повернутися на Батьківщину. Ми не могли навіть комунікуватись з нашою ігуменею і сестрами. З монастиря у Підмихайлівцях (досі зайнятий на шпиталь), сестри мусіли розійтись, деякі карались по тюрмах, і як знаємо, мати Моніка, померла на Сибірі. "Не до описання все це, що ми пережили", - писали пізніше наші спів-сестри з України. З великим подивом, шанобливістю і похвалою кланяюся в покорі моїм сестрам-страдальницям і хвалю й дякую Богові на віки. Я переконана, що наш виїзд до Бельгії, до Любену, якраз перед війною і особливо, перед комунізмом, був із безграничної любови Бога і Його святого Провидіння. Господь знав мою людську неміч.

Чи встоялась би я вірною Йому в любові у цих страшних обставинах комуністичного режиму?

Ми мусіли залишитися у Бельгії до 1947 р., де ми, при допомозі Отців Редемптористів сповняли малу місію - займались нашими дівчатами, що їх німці примусово вислали до Німеччини на роботу. Запізнавшись із хлопцями-бельгійцями тої ж самої долі, вони поверталися з ними до Бельгії, як їхні супруги. Дуже мило і з вдячністю згадую нашого дорогого, бл. п. Митрополита Максима Германюка, який підтримував нас на чужині. Звертались ми до нього у наших потребах, рішеннях, страхах і непевностях, як до духовного Батька.

В Аргентині ми, із с. Макриною дісталися до "гніздечка" того ж самого Чину СС. Василіянок і як у Підмихайлівцях. Де могли, ми сповняли апостолування для нашої Церкви, серед наших людей, особливо для нашої дітвори, чи то у школі, чи переводили катехизацію, приготовляли діточок до Першого Причастя по колоніях. Робили ми це з радістю і великою сатисфакцією, хоч, нераз, у дуже трудних, невідрадних матеріяльних обставинах.

Вір'ю, що Боже милосердя і заступництво Божої Матері, Яку, з дитинства я розчулено любила, були причетні до "непляновано довгих зупинок у Бельгії і в далекій Аргентині у безповоротній дорозі на Батьківщину."

Слава і Подяка Їм, на віки ! ∎

З-ПІД МОСТА У ЛКУ

Федір Сметанко

Я прибув до Бельгії навесні 1945 р. Обминув лабети совєтської репатріяційної місії і потрапив до родини Софійки Колібаби у місті Серен (Seraing) біля Льєжу. Софійка була у той час на студіях у Лювенському Католицькому Університеті - ЛКУ. Її дуже приємні, солідарно-патріотичні і християнсько-чутливі батьки, дізнавшись, що я не знав куди подітися, запросили мене переночувати у них. Спати у теплому, чистому ліжку, після шести ночей у відкритих вагонах та останньої ночі під мостом над "Meuse", - було справжньою розкішшю!

Батько Софійки був уже у відставці, бо як копальник, захворів на силікозу. На другий день він покликав двох своїх друзів копальників, братів Степана і Михайла Билинів, щоб вони влаштували мене на працю в копальні. Вони відвели мене до "кантини" (величезний барак), де мешкало в окремих місцях біля сотні поляків-втікачів та яких 30-35 українців. Того дня мене прийняли на роботу в копальні "Espérance et Bonne Fortune" à Jemeppe. Не копальня застрашила нас - українських хлопців, а вороже ставлення польської більшости, що жила під одним дахом у кантині і загроза совєтської військової репатріяційної місії у Льєжі, що їздила джіпами по вулицях і хапала насильно тих, що говорили по-російському або по-українському. Бельгійські комуністи (а їх тоді було ще дуже багато, особливо на шахтах!), дізнавшись, що ми не хотіли повертатися до Совєтського Союзу, всіляко нам грозили, називаючи нас фашистами та коляборантами. Після одного місяця праці я вирішив з кількома іншими хлопцями покинути нелегально копальню і поїхати до наших знайомих за працею у селі між Лювеном та Тірлемонтом.

- Це був перший "перст Божий" на моєму дивному шляху до ЛКУ.

У селі Roosbeck я попав до милої християнської родини, що прийняла мене як свого блудного сина, як свою дитину! Тут я відчув досить досконало різницю між двома світами: - між тим, що я його пережив і цим новим, що став для мене відкриттям християнського світу! Тут було мило і весело працювати, бо було це на весняному і свіжому повітрі та на добрих харчах. Безмірно вдячний Господу, я ходив зі своїми селянами до їхньої церкви, в якій нічого не розумів, а все ж таки дякував Всевишньому за врятування і молився за краще майбутнє. А в неділю по-обіді, всі ми українські хлопці з навколишніх сіл збиралися разом, або на "керміс", або на "вело-курс", або до пивнички. Так котилися дні за днями, аж поки якийсь хлопець, що побував однієї неділі у Лювені, розповів нам, що знайшов там українську церкву і гурток молодих українських студентів. Наступної неділі (початок червня 1945 р.) більшість із нас вибачилася у господарів і поїхала до Лювену на Службу Божу.

- Це був другий "перст Божий" на моїй дорозі.

Після Служби Божої, на церковному подвір'ї, знайомилися одні з одними, а особливо з молодими - кандидатами-студентами ЛКУ та із старшими, що вже колись там студіювали. Там я запізнався із гарною

тодішньою студенткою ЛКУ Софійкою Колібабою, у ліжку якої у Серені я спав у другу ніч мого побуту у Бельгії. Вона вже знала, що якийсь Федя Сметанко спав у домі її родичів, бо батьки їй уже все це розповідали, гадаючи, що я був ще десь у копальні. Отож, Софійка Колібаба й зацікавилася моїм минулим. Дізнавшися, що я почав уже вищі студії у Харківському університеті (які тривали лише два місяці, бо прийшли німці і розпустили університет), Софійка поставила мені питання: - а чому тут не продовжувати студії? А у мене ні одна волосинка на голові не мріяла і не вірила у таку фантастичну можливість. Після трьохрічної рабської праці у Німеччині в страху та в недостатках, після копальні вугілля і тепер праці у селянина, хоч уже і в іншому дусі - та де там!!!

- А ось, і третій "перст Божий" на моїй дивній дорозі.

Того ж дня, Софійка познайомила мене з отцем Максимом Германюком - парохом української католицької церкви у Лювені. Вона поставила при ньому те саме запитання про мої евентуальні студії у ЛКУ. Розпитавши про деякі деталі з мого шкільництва, отець Германюк сказав, що все це може стати можливим, якщо я навчуся спершу тутешньої мови. Я зауважив, що вже добре розумію по-флямандському (вона подібна до німецької), але на думку отця Максима, було б краще і доцільніше навчитися французької мови, бо вона більш розповсюджена у світі, як нідерляндська.

А як же вивчати французьку мову у флямандського селянина?

Софійка і тут дала мені пораду: - підемо, каже, купимо книжечку "Frans zonder moeite", це значить "Français sans peine", бо ти розумієш по-флямандському!

Отець Максим порадив Софійці познайомити мене з інж. Андрієм Кішкою, що тоді повернувся з Німеччини до Лювену і зайнявся, разом з відновленим У.Д.К., справою відродження українського студентського осередку в Лювені. Це побачення відбулося у його квартирі, при Rue de Malines. Він повернувся мешкати до бабусі, що була колись його "Cote-Madame", коли він був ще студентом ЛКУ. Мусів почекати на нього ще якусь годину, поки інж. Кішка повернувся із своїх важних "Rendez-vous" у зв'язку із відновленням і фінансуванням Лювенського студентського осередку. Тим часом старенька бабуся розповіла мені із захопленням і похвалою багато спогадів з часу його студій та про його активну суспільну діяльність. Вона підготувала для нього обід, що складався із двох на твердо зварених яєць та кількох

тартинок. Інж. Кішка прийшовши із запізненням, вибачився та запросив мене до столу і угощав мене, ділячись зі мною всім тим, що мав. Він мені теж порадив підготуватися до вступу у ЛКУ та попросити Софійку, щоб вона пішла зі мною до професора о. каноніка Nobless-a, на евалюацію моїх шкільних знань. Отець канонік порадив розпочати мої студії у Підготовчому Інституті, в якому він був директором. Це був рік підготовки до п'ятирічних студій на інженера. Ця візита була успішною. Професор був дуже прихильний і чутливий та старався допомогти мені вписатися до Інституту. На підготовку дав мені свій курс "Arithmétique Analytique", про що ми не вчилися в Україні. Після цього я вже з більшою надією повернувся до мого селянина. Так і почалося "підпільне" вивчання французької мови, без ніякого розголосу, бо вступ у ЛКУ був для мене все ще тільки віртуальним - багато перепон треба було ще подолати, заки...

Але, чи це не чудо, що "перст Господній" - не покидав мене на моїй чудовій призначеній дорозі.

Одного разу, як звичайно, господиня перевертала матрац мого ліжка і побачила під ним якусь дивну книжку. Під час вечері вона з приязню запиталася, яку книжку я читаю вечорами у своїй кімнаті. Вона завважила, що останнім часом я після вечері вже не виходив з кімнати. Почервонівши, я признався, що пробую навчитися говорити по-французькому. На диво, господар зрадів, погратулював мені і додав, що - "у Бельгії це дуже потрібне, бо без французької мови далеко не доберешся. Попробуй у Брюсселі - ніхто тебе не зрозуміє по-фламандському. Ось, ти молодець! Ти не такий, як інші твої товариші, бо ти вже не бігаєш по "кермісах" та "велокурсах", а ввесь час працюєш, і навчаєшся." Я не промовив ні слова про ЛКУ, бо боявся, що мої господарі перелякаються.

З того часу я міг уже відкрито посвячувати ввесь вільний час на вивчання французької мови, а в неділю міг спілкуватися з парохіянами української церкви у Любені. Таким чином, мій вступ до ЛКУ став більш правдоподібним. Воно стало вже певним у серпні, коли о. парох Максим Германюк провірив і одобрив моє знання французької мови. Він порадив мені попередити мого господаря, що я буду покидати працю під кінець вересня, щоб перебратися до Любену на студії. Однак, я все ж таки боявся розчарувати мого господаря, і зволікав деякий час. Все ж таки одного дня під час вечері я натякнув, що може мені

вдасться колись поступити до університету у Любені. Їхня реакція була несподіваною - вони зраділи, наче за свого сина, якому припало велике і заслужене щастя.

Через тиждень я їх повідомив, що мене вже записують у ЛКУ та що курси почнуться у половині жовтня. Вони ще більше зраділи і хвалили мене. Господар пояснив, що він не журиться за працю на полі, бо до того часу ми встигнемо зібрати всі цукрові буряки і здати їх на цукроварню у Tirlemont-і. Господар ще додав: "не будемо довго чекати, а в наступну суботу підемо до кравця, щоб замовити тобі новий костюм на Любен." У той же вечір він покликав свого молодшого брата, що з ним ділив господарство, розповів йому про мої пляни і попросив, щоб він вибрав найкращий із своїх роверів, що лежали десь на горищі, віддав його до направи і передав мені на власність до Любену. А найменший брат - пекар, мусів придбати для мене, на мій від'їзд гарний "argent de poche"!!!

А коли прийшов час, то всі вони гуртом відвели мене, як студента ЛКУ, аж до сільської зупинки автобуса на Любен.

Вже в автобусі, коли я дещо очуняв від сердечних прощань з господарями, я почав роздумувати і перечисляти всіх добродіїв мого короткого семи-місячного побуту у Бельгії: панство Колібаби, брати Степан і Михайло Билини, флямандські господарі, Софійка, о. Максим Германюк, інж. Андрій Кішка і о. канонік Ноблес. Це ж були люди, для яких я був зовсім невідомою людиною, проте всі вони так радо і безінтересовно старалися допомогти мені. Невже все це були окремі епізоди мого відкривання християнського світу? Невже, на дальшій дорозі життя, а зокрема у ЛКУ буде можливість і нагода зустрічати таких же християн?

Коли мій автобус зупинився у Любені, я ступив твердо ногами на любенську землю, повний оптимізму і віри у людську, християнську доброзичливість і у "перст Божий", який вказував мені шлях і унапрямлював мою життєву мандрівку. ▮

МОЇ ЗУСТРІЧІ ІЗ ЗНАТНИМИ ЛЮДЬМИ

Борис Ващук

■ Лев Ребет

Нераз згадую про свою зустріч з українським політичним діячем, редактором часопису "Сучасність" і лектором Українського Вільного Університету в Мюнхені, Левом Ребетом. Лева Ребета запросили на лекції Високошкільних Літніх Курсів Українознавства - ВЛКУ в Любені, де він дав свою доповідь на тему, зміст якої, ні назви, собі не пригадую. Ранком наступного дня Лев Ребет мусів від'їхати поїздом до Мюнхену і, як один з організаторів ВЛКУ в Любені, я запропонував йому допомогти нести валізку і запровадити на залізничну станцію у Любені, на що він радо погодився.

По дорозі на станцію, я мав нагоду дещо поговорити з Левом Ребетом і виніс враження, що він був скромною, доступною людиною, а не якимсь небезпечним революціонером - терористом, як його змальовувала совєтська пропаґанда. Проте, без сумніву, Лев Ребет був українським патріотом і, як члена Української Головної Визвольної Ради, московські більшовики уважали його небезпечним ворогом своєї імперії. І, хоч у той час організоване українське підпілля в Україні було вже знищене, більшовики підступно вбили його у Мюнхені.

Вбивство Лева Ребета було теж свого роду "генеральною пробою" для нової сов'єтської зброї і тактики КГБ вбивання і залякування інших політичних діячів на Заході. Два роки пізніше, у жовтні 1959 року, в подібний спосіб сов'єтський аґент Сташинський убив провідника українських націоналістів-революціонерів - Степана Бандеру.

■ Іван Майстренко

Рівнож, я мав нагоду пізнати на курсах ВЛКУ (перший раз в Англії у серпні 1954 року, а згодом у Любені, у вересні 1955 року), українського крайнього соціяліста - Івана Майстренка. Майстренко жив у Мюнхені, Німеччина, і видавав невелику розміром газету "Вперед",

яка, правдоподібно, була друкована малим тиражем і розходилась між його однодумцями, яких на той час було небагато. Теж не відомо, чи Майстренко одержував будь-яку фінансову, або іншу допомогу від сов'єтських аґентур і чи, взагалі, він мав якийсь зв'язок з ними, у чому його підозрівали деякі наші політичні середовища в діяспорі і дехто із нашого суспільства.

Проте, заради "наукової об'єктивности", Український Вільний Університет у Мюнхені, який організував курси ВЛКУ (Високошкільні Літні Курси Українознавства), запрошував на доповідачів представників різних наших політичних течій, навіть і непопулярних, у тому числі і Майстренка.

Для мене було великою несподіванкою, що у спілкуванні з іншими людьми, Іван Майстренко не виявлявся якимсь грізним і небезпечним, як його у той час характеризували, але був привітний, товариський і дотепний та прекрасно володів українською мовою. Він же уродженець Полтавщини.

■ Осип Зінкевич

Ще одна подія із ВЛКУ і з'їзду ЦЕСУС у Лювені, у вересні 1955 р., закарбувалася у моїй пам'яті. Один із делеґатів цього з'їзду - інж. Осип Зінкевич, який у той час жив і працював у Парижі, несподівано вночі захворів. Інж. Зінкевич мав дуже гострі болі і ми вдвох вирішили покликати лікаря. Я пішов шукати лікаря і знайшов його на одній вулиці, недалеко студентського дому. Хоч це була вже пізна година і лікар вже спав, однак він встав, вдягнувся, взяв свою шкіряну торбину з потрібними медичними інструментами й ліками і прийшов до студентського дому при 9 рю де Брассер. Після обслідування інж. Зінкевича, бельґійський лікар встановив, що інж. Зінкевич мав запалення сліпої кишки і його негайно відвезли до шпитальної клініки ЛКУ.

На щастя, діяґноза лікаря була правильною і вчасною, а операція успішною. Коли декілька днів пізніше, я відвідав інж. Зінкевича, він вже добре почувався, був у зв'язку зі своєю родиною у Франції і готувався до від'їзду додому. ∎

IN DE OEKRAIENSE FOYER*

Albert Van Den Branden
(переклав з голляндської мови - Роман Раделицький)

Приїхавши до Любену я зголосився до професора Jansen-а, директора Juste Lipse Collège, де перебували теологи. Я представив йому свою справу - що я прибув до Любену, щоб завершити докторат, але у мене не було жодних фінансових ресурсів, щоб забезпечити там свій побут. Не було чим перейматися, він мене ще не забув. Без найменшого вагання він запропонував мені побут із харчами - даром. "Віддаси, як будеш багатим" - додав він з усміхом. Я ще попросив, щоб позичив мені на пару днів коц, доки не доставлять моєї скрині. Вже без простирала обійдеться, подумав я. Мені не визначили жодного реченця щодо мого побуту у Juste Lipse. Директор Jansen, мабуть, диспонував окремими фондами для убогих студентів. У кожному разі я був врятований і міг спокійно продовжувати свою наукову працю.

Професор Jansen скоро найшов мені дефінітивну розв'язку. У Любені був тоді великий дім-гуртожиток, у якому, на фінансовій ласці Риму, жило приблизно шістдесят студентів української національности. Ціль Риму була вишколити українську еліту, яка, після розвалу комунізму в Росії, перебрала б політичний та інтелектуальний провід. Думка була добра, однак, надто утопічна.

Український гуртожиток був під духовною юрисдикцією українського уніятського єпископа Івана Бучка, з осідком у Римі. Адміністративно дім був під управою комітету, до якого входили кілька професорів і один священик-монах бенедиктинського чину, що був директором Oeuvre d'Orient у Брюсселі і допомагав мені у фінансових справах гуртожитку. Комітет попросив настоятеля мого чину, щоб відпустили мене хотяй на один рік. Так і домовилися. Однак, про це я нічого не знав.

Всі студенти були антикомуністи - як державники України, утекли із своєї країни походження. Більшість їх належала до уніятської слов'янської церкви. Було також кілька православних і таких, що не мали жодних релігійних переконань. Студенти були різних політичних переконань, крім комуністичних. Вони жили політикою. Ото ж,

політичних дискусій і засідань у них не бракувало. Це було природне явище, якщо взяти на увагу їхню делікатну життєву ситуацію. На загал, вони були доброго походження. У відношенні до призначування стипендій бралося завжди на увагу їхнє минуле родинне оточення, в якому вони виростали. Тільки тих студентів приймали, батьки яких належали до інтелектуальної кляси. Та цей принцип не завжди переводили в життя.

Кожний студент сам обирав поле науки. Багато із них обирали практичні ділянки, які могли б забезпечити їм хліб насушний: медичні науки, клясичні мови, соціологію, інженерію. Дуже рідко хтось обирав політичні науки. І це було дивно, якщо взяти на увагу їхнє духовне наставлення. Всі кошти студій покривав гуртожиток і в додатку кожному студентові місячно призначували т. зв. кишеньковий гріш. Кожний стипендист був зобов'язаний підписати документ-зобов'язання, у якому зазначувалося, що пізніше, коли студент почне добру працю, - буде сплачувати річно частину своїх довгів, щоб таким чином дати змогу студіювати наступним кандидатам. Цей лист підписували без жодних застережень, але й без найменших позитивних наслідків.

Roma locuta, causa finita. Студенти мене прийняли, - вони ж з Риму жили. Мій попередник був менш ентузіястичний. Згодом він появлявся у гуртожитку тільки з політичних причин. Коли політичний стан між аліянтами і Росією напружувався через ситуацію у Берліні і були побоювання нової війни, мій попередник виїхав до Еспанії разом із своєю "новоспеченою" дружиною - бельгійкою.

Комітет призначував також стипендії дівчатам - переважно донькам священиків. Вони могли мешкати у кімнатах поза гуртожитком і регулярно відвідували своїх однокраян при Brouwerstraat. Це часом навіть кінчалося поспішним шлюбом, хоч все таки забезпечувало довготривале спільне життя. Цього годі було, навіть у найкращому окруженні уникнути, і так ставалося.

Я тепер мусів пристосовуватися до "слов'янського" духа тих хлопців і про це я не мав найменшого поняття. Деякі мої товариші говорили про "гніздо ос". Це було несправедливе судження. Впродовж чотирьох років, які я провів з ними, я не мав жодних, вартих згадки, труднощів. Це не означає, що ввесь час світило тільки сонце й місяць.

Спочатку я відчув, що їхнє відношення супроти мене ішло впару з довір'ям і недовір'ям. Та після короткого часу мене прийняли, як

свого. І тоді мені переповідали, скільки вони пережили: багато терпінь, злиднів і убожества. Батьки їхні - у більшості були розстріляні росіянами. Із приходом німців вони дійсно, надіялися на самостійну Україну.

Щоб хоч трохи їх духовно піднести й допомогти, і на настирливе бажання єпископа Івана Бучка, я попросив у Римі спеціяльного дозволу, щоб відправляти Св. Літургію у Слов'янському обряді. Єпископ Іван Бучко вистарався таке позволення. Моєю першою турботою було запізнатися з основами старослов'янської мови, якою ця Св. Літургія відправлялася. Український священик із Льєжу у цьому мені допоміг. І так ми щонеділі співали у каплиці монастиря св. Ґертруди, недалеко нашого дому, Святу Літургію. Наші хлопці вміли співати. І всі вони прислуговували, навіть ті, що уважали себе атеїстами. Ця відправа була крихіткою їхньої батьківщини.

Одного ранку до мене загостив настоятель мого чину. Він прийшов оглянути моє нове робоче оточення. Він був чимало здивований і заскочений, бо свою кімнату я комфортабельно улаштував. Велика канапа-ліжко, яку я купив у Grand Bazar-і у Брюсселі, служила мені за ліжко вночі, а за канапу вдень. На "старому ярмарку" я купив гарну шафу із червоного дерева, яка служила мені за бібліотеку. Було ще бюрко, пара вигідних фотелів і кілька гарних картин прикрашували стіни. Все це упріємнювало моє перебування у кімнаті. Отець настоятель знав, що я одержував щомісяця 2,000 б. фр. і уважав, що це була більш, як вистачальна сума. Отож, він просив мене, щоб я відправляв ще одну Св. Літургію у Differt-і. Я відмовлявся від цього, бо уважав, що моя "Праця Сходу" досить займала мене і він більше на цьому не наполягав.

На початку 1950 року моя докторська дисертація була готовою до друку: праця мала приблизно 800 сторінок і в ній я обговорював декілька тисяч перед-ісламських написів, що були вирізьблені кочовиками на скелях в Арабії. Усі видатки на видання моєї праці були покриті "Wetenschappelijk Onderzoek" у Брюсселі. Таким чином вже у листопаді 1950 року я боронив свою докторську дисертацію. Після того, установа "Wetenschappelijk Onderzoek" призначила мені наукову стипендію на 1950-51 академічний рік. Це мене врятувало від моїх фінансових труднощів. Я поволі почав підбудовувати свою бібліотеку, яка зросла до 2,000 наукових праць.

І ось, одного дня до мене завітав віце-провінціял нашого монашого чину, запрошуючи мене повернутися до Differt-у: Їм був конечно потрібний учитель географії для нижчих кляс. Мій здоровий глузд збунтувався проти такого пониження супроти мене і проти деяких монастирських відповідальностей. Воно ж і взяло верх, бо я виразно висловив йому своє бажання залишитися на якийсь час у Лювені і далі поглиблювати своє знання у галузі орієнтальної науки. ▮

* Із деякими скороченнями взято з одноіменного розділу книжки Von Klompenmaker tot Prof, Autobiografie van Albert Van den Branden, Een uitgave van p.v.b.a. Marcel Oelbrandt - Drukkerij Rinda.

СПОГАД ПРО КОЛЮМБА

Олекса "Брисько" Біланюк

З Ігорем Суховерським я заприязнився восени 1945 року, коли ми були членами старшо-пластунського куреня "Бурлаки" і студентами університету УНРРА у Мюнхені. Вже тоді він відзначався культурою своєї поведінки та мовними здібностями. Міжнародня Студентська Рада Університету УНРРА обрала його до своєї Управи. Одною з його ініціятив був протест цієї Студентської Ради проти насильного вивозу колишніх совєтських громадян до Совєтського Союзу.

Рік 1946 зарисувався у моїй пам'яті, як рік "бурлацьких" мандрів. На одній із цих мандрівок Ігор Суховерський здобув псевдонім "Колюмб". А сталося це, коли ми при однім озері рішили збудувати тратву зі зрубаних дерев і переправитись на острівець на тому озері. Береги острівця показалися стрімкими і недоступними, але Ігор скочив до води, якось "вицарапкався" на беріг і линвою притягнув тратву до берега так, що ми змогли видістатися на той острів. За цей подвиг Ігор удостоївся псевда "Колюмб".

У 1947 році з великими пригодами, кількох Бурлак (спершу Кангур і Трубка, згодом Колюмб, Троян і Герасимович) опинилися в Бельгії у Лювенському Університеті. Завдяки своїм притаманним природно-аристократичним манерам і знанню французької мови (Колюмб походив з Буковини), Колюмб в короткому часі став приятелем бель-

гійської знаті і обертався у колах високої бельгійської шляхти. Так дійшло до події, в якій Колюмб іменував себе і ще наших трьох лювенських студентів - Федя Сметанко, Ромка Трача і Олексу Біланюка - українськими шляхтичами. Почалося це тим, що вліті 1948 р., з ініціятиви бельгійських і голляндських студентів-шляхтичів, зорганізували в замку Ротберг у Швайцарії першу післявоєнну зустріч представників "синьо-кровних" альянтських студентів із "синьо-кровними" німецькими студентами. Один із бельгійських організаторів, колеґа Колюмба подумав, що на такій зустрічі цікаво було б мати і представників слов'янської шляхти, тому запросив Колюмба прибути на цю зустріч із ще трьома українськими "синьо-кровними" студентами. І так Колюмб і ще нас трьох, попали між альянтських дюків, контів і маркізів та німецьких герцогів, графів і баронів, на три-денну конференцію, що її головна тема була: "Причини II-ої Світової Війни". І попали ми туди, як справжня висока знать. Мама колеґи Колюмба дала нам на подорож з Бельгії до Швайцарії і на час конференції та на поворот до Бельгії, великого, шикарного Бюіка ЗІ ШОФЕРОМ (гляди фото у розділі Свідки Війни) і вистарала нам якісь такі спеціяльні візи для переїзду через Люксембург і Францію до Швайцарії, що пограничники лиш салютували і без задержки пропускали.

Колюмб не мав проблеми представляти шляхтича, бо він природний аристократ. Нам трьом "посполитим смердам" треба було весь час дуже вважати, щоб не виявити, що наша кров не синя, а червона... Та завдяки Федьові Сметанкові, ми гідно віддячилися бельгійським організаторам за привілей взяти участь у цій незвичайній конференції - зустрічі. Бо яльянтські студенти це були 20-літні молодики, а німецькі самі 35-літні колишні майори і оберсти. І так спочатку кожна дискусія кінчалася поразкою альянтів - мовляв альянти по Першій Світовій Війні загнали Німеччину в кут і "бідні" німці мусіли боронитися, тому вся вина по стороні альянтів. Недосвідчені французькі і бельгійські молокососи не мали жодної шанси проти досвідчених, високо-освічених німецьких офіцерів. Аж поки не зайняв слово Федя Сметанко, колишній комсомолець з Великої України. Він так почав дошкулювати німцям своїми аргументами, що один барон заявив: "Українцям не можна вірити - під час війни вони служили нам, а тепер хочуть приподобатись вам. Ану попросіть його, хай покаже Вам свій "Зольдбух" і скаже, в якій німецькій формації він воював проти вас." На це Федь

Сметанко справді вийняв з кишені книжечку і передав її, спершу там, де сиділи альянти і сказав: "Ось мій "Зольдбух". Подивіться самі, в якій німецькій формації я перебував." Книжечка у великій тишині йшла з рук до рук, а коли дійшла до німців відчулося велику констернацію, бо це був документ, що його Федьові видала американська армія, коли звільнила його з німецького концлагера. На фотографії документу - Федь, це один скелет в одностроїв паски, зі своїм концлаґерним номером.

Після того епізоду німці страшно присмирніли, а альянти не знали, як нам догодити. Трактували вже не лиш Колюмба, але всіх нас, як справжніх шляхтичів (бо до того деякі з них могли мати сумніви).

Після повернення у Бельгію, Колюмб дальше часто бував у колах бельгійського дворянства і чувся там як "риба у воді". Ми "псевдошляхтичі", хоч були теж запрошувані, туди не пхалися - мабуть тому, бо боялися, що раніше чи пізніше "пустимо фарбу". Такою вродженою аристократичністю, як Колюмб, ми не володіли...

Так згадую Колюмба - не лиш як доброго приятеля, але теж як справжнього українського аристократа. ∎

КОЦЮБИН ВЕЛОСИПЕД

Григорій Панчук

Однієї темної ночі, взимку, я відвідував на Коцюбиному велосипеді курси романістики, коли автомашина зненацька перевернула мене. Коцюбин велосипед авто майже розторощило, але байдуже: я був цілий, за вийнятком синяків, подряпин та болів тут і там. Скільки провинився шофер машини, я не мав зеленого поняття про те, що воно таке - відшкодування. Водієва страхувальна компанія мовчки і швиденько відремонтувала велосипед, і Коцюба міг далі гуляти новим "ровером" вулицями Лювену, поки я шкандибав на одній нозі, переконуючи себе, що великої шкоди не завдав собі. Щоправда, Коцюба не довго вже їздив на своєму ровері, бо я в нього відкупив за безцін цю штучку на двох колесах, до якої я прив'язався (Незабаром Коцюба виїхав на дальші студії до Парижу). Чомусь я гадав, що Коцюбин ровер

врятував мені життя. Ішов би я пішки, то не велосипед, а мене самого бабахнуло б авто... Не спадало навіть на думку, що обставини цієї події були б тоді зовсім іншими. Кожний має право мріяти!

Коли мені відмовили у військовій відстрочці й, попри мої протести, знову довелося пакувати валізки. Я повертався до Франції, ледве покуштувавши студентського життя, сповненого свободою, ба навіть і сваволею, але з... Коцюбиним ровером.

Цей мій-наш велосипед, міцний як танк Т-34, виглядав, як новий, мав свою дальшу історію. На бельгійсько-французькому кордоні його "заарештували". Французькі прикордонники вимагали від його власника, тобто від мене, довідку про ціну й місце закупу. Оскільки я не мав таких документів, прикордонна служба наклала арешт на мої "колеса". Щойно через кілька тижнів прикордонна адміністрація повідомила листом, щоб я забрав собі ровер, інакше його продадуть під час ліцитації конфіскованих речей після дванадцяти місяців й одного дня перебування на складі...

Бюрократичній зухвалості немає меж...

І я забрав свій велосипед. На ньому їздив я, мій батько, а у вісімдесятих роках мій двоюрідний брат, який був "сільським сторожем" (garde-champêtre) у нашому селі. Одне слово: роки минали, і дебелий велосипед зробив навіть "комунальну" кар'єру. Виходить, і велосипеди мають право на власну історію, яка переважно кінчається на кучугурах залізного брухту. Мектуб - Так написано! ▮

ЛЮВЕНСЬКЕ ЖИТТЯ

Борис Витязь

■ Дорога до Любену

Після закінчення шостої кляси у таборовій гімназії, я виїхав з батьками до Бельгії. Однак, тут не було надії на продовжування навчання для сина українського інженера - бельгійського “вуглекопа”. На щастя, у пригоді став нам о. Максим Германюк. Він мабуть мав добрі зв'язки у колегії греко-латинського зразка, Бон Есперанс, бо її

директор і професори нас дуже гарно прийняли. Про грецьку мову я "чув", але жодного поняття не мав, а знання латини мав тільки поверховне. На щастя, - я також не знав ні французької, ні флямандської мов. Після "перевірки" мене прийняли до останньої кляси колеґії і до інтернату. 1948 року, після двох років навчання в останній клясі, "даруючи" мені греку, сам директор вручив мені свідоцтво зрілости.

Дорога до Лювену була відкрита. Мої батьки, і я також, хотіли, щоб я вчився на лікаря. Але в ті часи українські діячі, живучи надією швидкого повернення на рідні землі, були зацікавлені підготовкою майбутніх державних кадрів, а не якихось там спеціялістів, яких в Україні було досить. Отже, єдину стипендію, яку я міг отримати - була стипендія на політичні науки.

■ Студентський побут

Як новоприбулого, мене автоматично примістили у найбільшій кімнаті гуртожитку, яку називали "стайня". У ній, вздовж стін були розташовані ліжка (шість), а посередині стояли столи завалені книжками, зошитами тощо. Початківців, які успішно здавали іспити, переводили, по змозі, у менші кімнати на 4-3-2 ліжка. Характерною властивістю "стайні" було те, що у ній завжди хтось був. Ось, скажім, набридло комусь "кувати" і хотів він трохи подискутувати, тоді йшов до "стайні", де був упевнений, що знайде собі співбесідника.

Протилежною духом і меншою розмірами була "кузня", де добре зіграна трійка інженерів "кувала" своє майбутнє. Там, напевно, було мало зайвих розмов і це відзеркалювалось у вислідах їхніх іспитів. Були ще й інші, але менш характерні назви кімнат.

Серед головних виявів життя студентської громади, поза їдальнею, де за кожним столом постійно сиділа більш менш зіграна група споживачів, - була приймальня-читальня. У ній можна було подискутувати, довідатись про світові події з української чи німецької або франкомовної преси. Але, найбільш притягаючою силою була гра у шахи. Звичайно, не така, де грає двоє, - але така, де двох грачів оточує цілий гурт "кібіців", які дораджують, дискутують, сваряться. Деякі шахісти були відомі навіть у лювенських колах, як Роман Якемчук, Володя Беренфельд, ну і навіть Дмитро Дубина.

Часом у читальні вибухала соковита, українська пісня, яка виливалася вікнами на вулицю, дивуючи прохожих, які ще не звикли до такого феномену. З приходом нової генерації студентів, ця традиція, занепала. Був також, як і належиться, студентський хор, який попису-вався час до часу на офіційних імпрезах.

У п'ятдесяті роки, студентів спонукували їздити на різні імпрези в "терен", де у копальнях працювало багато українців. Цей обов'язок великою мірою перебрав на себе СУМ. Я на початках належав до Пласту, але коли організувався СУМ, мене обрали секретарем центрального комітету, і цю функцію я виконував до кінця моїх студій. Це звичайно, не було по душі управі Пласту і з цього приводу був малий конфлікт.

Впродовж мого довгого побуту в осередку (1948-57) персональний склад студентів мінявся. У сорокових і на початку п'ятдесятих років, майже всі були уродженцями України, багато з яких були ветеранами воєнної завірюхи. Пізніше, почався приплив молодших людей з Европи і з Америки.

■ "Ви скінчили і можете йти"

Я був на другому році політичних наук, коли зайшли зміни в управі комітету студентського будинку і мені тоді вдалося отримати стипендію на медицину. Програма першого року складалася, практично, із двох головних дисциплін: фізики і хемії, як також менш важливого курсу зоології. Напевно, для форми, додали ще малесенький курс метафізики.

Мене зокрема жахав величезний курс фізики з його довжелезними і незрозумілими формулами, які треба було забубнювати напам'ять. Не в меншій мірі жахав і професор невропат, який викладав цей курс. На кінець року до іспитів я був зовсім не підготований і все закінчилося "фіяском". Автоматично я втратив стипендію, хоч мені і дозволили ще один рік мешкати в будинку.

Знову прийшов час іспитів. Цим разом, до іспитів я був краще підготований, як попереднього року, але вимоги на іспитах для тих, що "дублювали" рік, були також суворіші. На ціле життя закарбувався у моїй пам'яті іспит із фізики. Під час іспитової сесії кожний студент

молився, щоб у день його іспиту з фізики була погідна погода. Якщо погода була похмура, проф. Капрон, який викладав фізику, мав ревматичні болі і безпощадно усіх "різав". На великий жаль у Бельгії, та ще й на початку літа, рідко буває погідна погода.

Нарешті прийшов день іспиту і кожний з нашої групи отримав п'ять письмових питань. Потім, студенти один за одним підходили до професора, який перевіряв відповіді, і якщо він був задоволений, - давав додаткові питання. Якщо ж ні, тоді ляконічно казав "ви скінчили і можете йти". Кожного разу, як я чув цю відповідь, моє серце стискалось від страху. Прийшла і моя черга. Він коротко подивився на мої водповіді і, поклавши їх на бік, просив мене пояснити теорію світла. Знаючи це питання дуже добре я хотів блиснути, цитуючи різні деталі, ну і спіткнувся: забув назву одного із клеїв, який вживається у конструкції апарату для аналізи світла. А тому, що це було другорядне, я старався продовжувати пояснення. А він ні! Яка є назва клею?! На моє прохання дати мені змогу відповісти на його питання, а назву клею я пригадаю, - як грім пролунала відповідь, якої я так боявся: "Ви скінчили і можете йти". Кров вдарила мені в голову і я вигукнув: "ні!", продовжуючи свої пояснення. Під впливом адреналіни, мені здавалося, що я це відтарабанив слово в слово, як було написано в його курсі. Професор трохи зніяковів і задав мені ще два питання, на які я знову відтарабанив відповіді, і цим разом відчув приємне зелене світло, яке відкривало мені дорогу на продовжування мого навчання. Виходячи з авдиторії, я цілком несвідомо сильно хлюпнув дверима, залишаючи по тому боці мої два перші, важкі роки у Faculté des Sciences.

■ На Миколая я був чортом

Під час року було чимало товариських зустрічей з іншими студентськими угрупуваннями, але найбільшою подією року була новорічна забава "Маланка". Обраний для цього комітет піклувався, щоб були гарно удекоровані залі, щоб вула відповідна музика і все інше, що створювало гарну атмосферу. Декораціями займався Юстин Клим, а після його виїзду в Канаду - це була моя функція, аж до кінця студій.

Другою регулярною внутрішньою подією було свято Святого Миколая. Кожному студентові укладали відповідні епіграми і відповідно

до цього вручували якийсь малий дарунок. Я щорічно грав ролю "чорта", складаючи вірші для кожного. Деякі із них я ще пригадую і для прикладу зацитую:

- Роман Якемчук був солідним студентом політичних наук з високим IQ. Він мав досить оригінальний характер і кожного звав "міко" - це так, наче "друже". У дискусіях, щоб підкреслити поверховність знань співбесідника, він часто радив йому читати грубі книжки. В свою чергу всі його називали "Міко". Ось, його епіграма:

Міко, - хто його не знає
Часом він на скрипці грає,
Й думка десь його літає...
З юности не користає,
На дівчат не поглядає,
Лиш часом коли смеркає
Він в затемненій алеї
Грубу книжку притискає.

Для Федя Сметанко, який став інженером і був сантиментально прив'язаний до флямандського суспільства:

Він усе в Европу, байка що флямандську,
Вікно для Вкраїни хоче відчинять,
Хоче фрак носити усе елеґантський, -
Бо східняцький він аристократ.

Беручи до уваги кількість і короткий час, в якому я складав ці епіграми, можна собі уявити, що не всі вони були вдалими і могло бути, що часом вони комусь і дошкуляли, але я ніколи не відчував, що хтось за це на мене "мав зуба".

Як і кожному присутньому, отцеві Дзвоникові я також склав епіграму:

Він для добра і для порядку
Наставником студентів є.
Лиш шкода, що противоріччя
Йому спокою не дає.
Часом він добрий може бути
Але часом, як грім з небес,

Заповідає нам декрети
Що викликають наш протест.

У додатку, о. Дзвоник отримав у подарунку книжку із практичними порадами.

Реакцію о. Дзвоника можна вкласти в епіграму:

Незабаром по декрету
Хвоста чорту відірвали,
Відірвали - як також
Argent de poche. ▮

ПРИКРИЙ СПОГАД

Віталій Візір

Був це академічний рік 1956-57. Студіюючи на передостанньому році інженерії, я вирішив здавати іспит в осінній іспитовій сесії, 15-го вересня 1957 року. Кілька днів перед іспитами, коли я мусів інтенсивно вчитися і концентруватися над обширним матеріялом, мені вручили листа, що прийшов поштою. На конверті була зворотна адреса Апостольського Візитатора Українців Католиків у Західній Европі.

У листі, за підписом о. митр. Якова Перрідона, мене повідомляли, що Окрема Комісія Й. Е. Архиспископа й Апостольського Візитатора для Українців у Західній Европі для справ Українського Студентського Осередку в Лювені вирішила відмовити мені стипендії на наступний академічний рік 1957-58 "...із-за Вашого промоторства у витворюванні невідповідної атмосфери в Українському Студентському Гуртожитку в Лювені, чим Ви утруднювали збереження належного порядку там же. Це рішення... ...є невідкличним і Ви повинні покинути Український Студентський Гуртожиток у Лювені найпізніше до 1 жовтня ц. р."

Самозрозуміло, що це був "грім з ясного неба", який мене приголомшив до тієї міри, що мені важко було навіть думати про іспити. Я не почувався винуватим, бо, як голова НаСУС, я діяв як репрезентант студентів і, поза дрібними непорозуміннями з адміністрацією Українського Студентського Гуртожитку, я не бачив серйозних причин та-

кого рішення супроти мене особисто. Вдарило мене ще одне, а саме, як мені було відомо, у біжучому академічному році мені призначив стипендію Comité Académique, якою диспонував у мою користь CoBAUU. Чи можна було мені відбирати цю стипендію без порозуміння із монс. Літтом, віцеректором ЛКУ?

Майже ідентичного листа одержав Василь Хміляк, студент будівельної технології, у якому подавалось, як причину втрати стипендії і видалення із гуртожитку "...з огляду на неуспішність у Ваших дотеперішніх студіях". Василь провадив від 1954 року ансамбль українських народніх танців, у якому свого часу брало участь 20 танцюристів. Мабуть із тієї причини він здавав іспити переважно в осінній сесії. Як для мене, лист був для Василя Хміляка також дуже прикрий, тим більше, що у біжучому академічному році він був стипендистом бельгійської держави. Його стипендією також диспонував у його користь CoBAUU.

Подібні листи одержали ще три студенти. Наші ітервенції у CoBAUU і у Comité Académique викликали здивування, співчуття і обіцянки розглянути нашу справу. Інтервеніювали у нашій справі також студентський капелян о. Іван Тилявський і голова ЦЕСУС Едвард Бродацький.

Однак, ми мусіли покинули гуртожиток, щоб під час академічного року 1957-58 проживати на "приватках" із допомогою CoBAUU. Як нам відомо, CoBAUU не одержував вже більше фондів, ані від від бельгійського уряду, ані від Comité Académique і тому наша допомога була з інших фондів CoBAUU. ЛКУ продовжував нам "давати кредит" на студійні оплати.

У тому ж академічному році, я, Василь і один з трьох здали кінцеві іспити і одержали наші дипломи. Два інші студенти одержали дипломи у наступних роках. Однак, ті дипломи були притьмарені прикрими для нас рішеннями достойних добродіїв, які нам важко зрозуміти й досі. ▮

ПСИХОЛОГІЯ КОХАННЯ*

Роман Трач

Під кінець академічного року 1947-48 я здав іспити "avec grande distinction". Помимо доброго успіху в навчанні, я не був задоволений програмою студій психології в Лювенському університеті.

У Лювені навчальна система була середньошкільна: всі курси на кожному році були обов'язкові. В результаті приходилось слухати професорів, що часто були нецікаві, нудні і деколи навіть недобре поінформовані. В Мюнхені я слухав лекції проф. Філіпа Лерша, що був науковцем світового рівня, і я там навчився більше на протязі трьох коротких семестрів, чим від усіх Лювенських професорів психології докупи на протязі чотирьох років.

Лювенська середньошкільна система мабуть не турбувала студентів медицини чи інженерії, але для мене вона була "могилою" інтелектуального життя. І так наприклад, хоч в університеті були цікаві філософські курси модермої філософії (напр.курс екзистенціялізму), я не міг його слухати, навіть як вільний слухач, бо мусів в цей час слухати якийсь нудний курс про середньовічну філософію св. Томи Аквінського із 13 століття, і як її можна пристосувати до життя католиків в модерному світі, бо вона єдина була згідна із вченнями католицької церкви. Дивлячись на цей курс з перспективи 50 років, можу сказати, що викладач сам добре не розумів томістичну філософію, і що з того можма було тільки або сміятись (що робили бельгійські студенти), або сердитись на втрату часу (що я робив).

З вище названих причин, мій найкращий приятель, студент філософії Павло Омелян, покинув студії в половині першого року,вийшов з гуртожитку і пішов працювати. Опісля одружився з бельгійкою, виїхав до Канади і вже більше філософією не займався. А шкода, бо був здібний студент і в Мюнхені був повний ентузіязму до філософії. Альберт Айнштайн (Albert Einstein) написав колись таке: "Це справді чудо, що модерні методи навчання не зовсім знищили святий дар інтелектуального зацікавлення, бо зацікавлення є делікатною рослиною, яка потребує, в першу чергу, свободи, без якої вона руйнується і неодмінно гине".

Оскільки на еміграції я був сам один, без батьків чи родичів, і не мав грошей, щоб студіювати деінде, а в Лювені мав фінасово забеспечені студії, то я залишився в Лювені, хоч морально почувався дуже погано, і через те під кінець студій навіть серіозно захворів. Коли отримав диплом психолога і педагога (licencié), то вже не мав охоти залишатися на докторські студії в Лювені, хоч добре знав, що в моїй професії докторат обов'язково треба мати. Більше не міг терпіти лювенських вузьколобих професорів психології: вони мені дослівно "боком вилазили."

В модерній психології існують три течії: психологія як природнича наука, психоаналіза та її витоки, і психологія як гуманістична наука. В Лювені панувала лише перша течія, що являється історично найстаршою. Дві другі течії у моїх роках (1947-51) до Лювену ще не дійшли, хоч в той час існували вже поверх пів століття.

Для мене психологія була не лише фахом, щоб заробляти на життя, бо в цьому плані я не мав ілюзій, я знав що мені з нею буде важко "заробляти на хліб насущний". Мої друзі питали мене: "Що ти студіюєш? Психологію? Що це таке - філософія? І що ти з нею будеш робити, коли виїдеш з Бельгії?" На такі питання я не мав задовільної відповіді. Психологія для мене була не так фахом, як глибоким зацікавленням старатись зрозуміти себе і людей, і також старатись зрозуміти те, що сталося в нашому XX столітті з його совєтськими, нацистськими і другими звірствами. На ці теми писали психологи і другі науковці в німецькій, французькій та англійській мовах, але професори психології в Лювені про них так і не згадували. В лювенському Інституті Прикладної Психології та Педагогіки панувала "психологія як природнича наука", де єдиним знанням, що заслуговувало на увагу, уважалися результати лабораторних експериментів, де об'єктами дослідів були щурі, голуби, мавпи, і інколи теж університетські студенти. Такий експериментальний підхід до психології я сьогодні називаю псевдо-наукою, або сцієнтизмом (=абсолютизація методів природничих наук).

І так, наприклад, загально відомо, яку велику ролю грає в житті людей кохання ("Love makes the world go round" каже англійська приповідка), однак у підручниках психології на цю тему нічого не писалося. Чому? Тому, що академічні психологи ще не зуміли придумати відповідних методів, щоб есперементально, в лабораторих обставинах, "по-науковому" досліджувати феномен кохання. Що такий підхід до пси-

хології був діяметрально протилежним глибшому, і навіть можна сказати, християнському розумінні людського життя, лювенським професорам у голову не стукнуло. ▮

* Поміщено без скорочень задержуючи мову і думки автора.

ФРАҐМЕНТИ

Зенон Татарський

■ Директор Бурмило

Євген Косенко, який приїхав до Лювену одинцем, запитався першого зустрічного студента де і в кого зголоситися.

"У директора, тут у цій кімнаті при вході" - була відповідь.

"А як його звуть" - запитався Євген.

"Д-р Богдан Бурмило" - радо поінформував студент.

І так д-р Богдан Казимира довідався, як популярно звуть його студенти.

■ Фризієрня

Мабуть раз на місяць, або за окремим домовленням, і за доступними цінами для "трудящих", у загальній умивальні Зенон Янковський підстригав бідних студентів (багатші ходили до міських майстрів цієї світлої гільдії).

"Пацієнт" повинен був заздалегідь сказати, чи підстриження має бути на довго, чи на коротко. Ті що перший раз стриглися, мали проблему, бо не розуміли Зенкової термінології. Зенко думав про час, тоді як "новий" мав на увазі довжину волосся.

■ Всі українці - лисі

Кілька студентів почали лисіти. Зенко Янковський порадив їм, що часте стриження на "нульку" і часте голення цілої голови стримує процес лисіння. Зенко брав окремі оплати за стриження і окремо за голення. Ця теорія, з точки зору "бизнесового", була фантастичною і досить поплатною.

Прийшов кінець академічного року і час іспитів. Трьох "лисих" не здали іспитів у першій сесії і їх спрямували до одного монастиря на "навчальні вакації".

"Нові братчики" - подумав вартовий монах , коли побачив їх при брамі монастиря.

"Українські студенти" - представилися "лисі".

"Вітайте, нам треба монахів що мають почуття гумору" - відповів прибрамний. Щойно розмова з ігуменом монастиря перерішила, що це не гумор.

Кілька днів пізніше, цілком припадково, буйноволосий Осип Іскрижицький дістав спрямування до цього самого монастиря.

"Український студент" - представився Осип тому самому прибрамному монахові.

"Я не знаю хто Ви є, але я певний, що Ви, молодий чоловіче, не є ніяким українським студентом" - відповів прибрамний.

Осипові прийшлось досить довго переконувати ігумена у правдивості своїх слів.

Прийшла неділя - час відвідин монастиря родинами монахів та гістьми. Спільний обід подавали у просторій їдальні. При окремому столі сиділи українські студенти. Гості не могли не звернути уваги на трьох "лисих".

"Хто є ці три лисі молоді мужчини при тому ось столі?" - питали гості монахів.

"Це українські студенти" - була відповідь.

"А хто цей четвертий з довгим волоссям?" - кожний раз був другий запит.

"Це також український студент" - радо і з посмішкою інформували монахи.

"Ви хіба жартуєте" - неодмінно реагували гості.

І так було кожної неділі.

■ Іскрижицький

Професор математики, Simonard, був пострахом студентів першої і другої кандидатури інженерії. Усний іспит відбувався у викладовій залі при довгій чорній таблиці, при якій стояло нараз три або навіть чотири студенти. Професор сидів у першій лавці. Видряпавшись на підвищення біля таблиці, студент мав написати вгорі своє прізвище.

Написавши Iskryrzycky, Осип Іскрижицький з острахом чекав на дуже важке питання. Глянувши на щось, що йому виглядало досить знайоме, професор запитався: Dite moi Monsieur, est-ce que c'est votre nom, ou est-ce que c'est un polynome algébrique?

Довідавшися з полегшею, що це не є якийсь невідомий йому альгебричний вираз і щоб не витрачати часу, професор дав Осипові тільки одне, дуже легке питання. Мабуть уважав, що студент із таким математичним прізвищем повинен знати математику.

■ Прання

Позначив чорнилом свою білизну і здав до прання. І не турбуєшся, коли перший раз здаєш білизну. В день коли пральня привозить білизну до гуртожитку і кидає її на великий стіл, всі колеги беруть своє, а ти не поспішаєш з викладів.

Приходиш із викладів, розпаковуєш книжки і повільно підходиш до майже порожнього стола. Береш усе подерте, бо голим, або у брудному ходити увесь тиждень не будеш. Не скаржишся нікому, бо будуть сміятися. Обіцяєш собі, що наступного разу будеш першим.

Так в українському студентському домі під числом 9 вчилися, що добре бути першим, а в ніякому разі останнім.

■ Черешня

На подвір'ї, під числом 9, росла велика черешня. Раннім літом вона вкривалася цвітом. Всі подивляли її красу. Коли появлялися черешні, нетерпеливі і хапчиві не дозволяли їм вповні дозрівати.

Одного року всі студенти домовилися, що "спеціяльна вишнева

комісія" буде лазити на дерево, перевіряти стан дозрівання вишень і рішати про час їх зривання. Порушення договору каралося обливанням з балькону водою не тільки тих, що сиділи на дереві, але і тих, що стояли під деревом. Охочих обливати було багато. На балконі завжди стояло щонайменше одне ведро повне води.

Прийшов час, коли "комісія", після докладного обстеження, проголосила - "завтра пополудні". Однак, один любитель черешень вже вранці виліз на дерево у купелівках. Він кпив особі з "купелі" і споживав черешні. Коли ж поцілила його 'бомба' води з чорнилом, зліз з дерева наполовину чорний. Пополудні всі їли черешні, а він відмивав з тіла плями.

■ Кожний День Обливаний Понеділок

Дуже можливо, що початком того виду "спорту"' було обливання на черешні. Хтось когось облив і треба було "віддячитись". Був час, коли під числом 9 було дуже нерозважно виходити через браму на подвіря без того, щоб не задирати голови вгору. Треба було докладно обстежувати вікна другого поверху і балкон, хіба, що хтось виходив у теплий день в купелівках.

Часом навчання переривала біганина по коридорах до умивальні, де наповняли ведра, бо "хтось" був на подвір'ї. Довший час ті що лили воду стоячи на балконі чи у вікнах другого поверху не мусіли звертати уваги на свою власну безпеку. Цьому поклав кінець старший студент третього поверху, який вихиляючись через вікно вилив ведро води на голову студентові другого поверху, який, вихиляючись з вікна чи стоячи на балконі, лив воду на подвіря.

У день, коли кухонна обслуга позабирала всі ведра, на подвір'ї появився "екстерніст", на якого вже віддавна всі "полювали". Два студенти погналися до кухні наповняти ведра. На їх щастя одне ведро було повне, хоч на диво - було важке. Працівник кухні щось белькотів, але було пізно. З балкону полилось повне ведро рідкого мила. На жаль, "екстерніст" вчасно відскочив на бік.

■ Sessions Extraordinaires

Дуже активною була ланка бриджа. Вишкіл провів Олександер Марків за системою Кульбертсона (так грали в Галичині). Вишкіл успішно закінчило яких десять студентів, так що легко було знайти "чвірку" на т. зв. Session Ordinaire, що тривала три "робри" (від двох до трьох годин), а нерідко і чотири "робри", коли "відбивалися". Від місяця травня такі сесії "завішували", бо "il faut faire les examens".

Однак, неписаним законом було передбачено, що коли три бриджисти забажають грати, то четвертий не має права відмовитися. Це була т. зв. Session Extraordinaire. Ці сесії відбувалися потаємно у коморі на піддаші третього поверху, щоб "не давати поганого прикладу тим, що вчилися" і щоб не впадати в око отцеві директорові.

У дійсності, сходилося двох, підступали до третього й інформували його, що мають вже "третього", ім'я якого мусять з конспіративних причин наразі тримати у таємниці. Здобувши його згоду ішли тоді "як у дим" до "четвертого". Фанатикам бриджа здавалося, що SESSION EXTRAORDINAIRE відполікувала мозги від "чаду" надто інтензивної науки і подавали це, як виправдання. Нехай скажуть, чи не так було, Федір Сметанко (мусів ховатися перед Біланюком), Зенон Легедза, Зенон Татарський, Володимир Козачинський, Евген Федоренко, Ігор Гайда і прочі.

Багато років пізніше, на зустрічах на Союзівці скликали тільки Sessions Extraordinaires.

■ Покер

До ланки покера належали (крім одного бриджиста) ті, що вважали бридж нудним і шукали вищого емоційного стану переживань.

Один член покерової ланки був скарбником якоїсь студентської організації і грав її грішми. Казав, що коли програвав, то платив із власної кишені, а виграші йшли до каси організації. Він, на жаль, мав "штивні" пальці і за погану роздачу карт чи необачне висвітлення карти, мусів, згідно з правилами гри, платити стільки, що у "банку" на столі. (Не відомо, чи в цьому випадку він теж платив із власної кишені.)

Місце і час "сходин", як і членство у покеровій ланці затаювали

цілком непотрібно, бо і так всі їх знали і було відомо у якій кімнаті на третьому поверсі відбувалися "сходини". Без певної суми грошей нікого туди не пускали. Бувало, що "менш фахові" часто звідтіля скоро виходили без свого argent de poche.

■ Польський Фільм

Відгороджені залізною заслоною від земель свого походження, студенти були жадні чогось, що нагадувало б їм часи дитинства і юності. Старші студенти це використовували і "натягали" новоприбулих:

Повертаючись з міста, старший студент звертався до наївного колеги:

"Знаєш що?"

"Що?"

"У місті в кіні грає польський фільм."

"Оооо... А як він називається?"

"Pocałuj mnie w d..."

■ Стайня

Не відомо чому і хто дав таку назву кімнаті, у якій часто мешкало шість наймолодших, або недавно прибулих студентів.

У "стайні" студенти починали побут у Бельгії без надто великого шоку від зміни житлових обставин. Здається несвідомо, дирекція призначила "стайню" переходовим етапом між таборами біженців і нормальним побутом. На щастя, того підходу не застосовували до харчів. Після одного-двох а часом і трьох років акліматизації у "стайні" й успіхів у науці, студенти краще сприймали перехід до інших кімнат, де було їх трьох, або тільки двох!

Коли до дому доставляли меблі, або важкі речі, у дверях "стайні" часто появлявся "директор". Мешканці "стайні" мали підозріння, що коли "директор" розділював (часом поза чергою) дижури, їм попадалися важчі праці, так як миття заїзду під будинком. Жителі "стайні" були тільки писарями на загальних зборах НаСУС, їх не обирали до управи, вони співали у хорі, але їх не брали до ансамблю народних

танців (були вийнятки).

"Стайня" була одинокою кімнатою у домі, в яку можна було входити без стукання у двері. У цьому зайшла зміна, коли жителі "стайні" почали завішувати над дверима - знутра кімнати - чверть ведра води. Однак, було дивно, що відтоді жителі "стайні" стукали також у власні двері.

"Стайня" була також одинокою кімнатою, яка мала відносини, на жаль, змінного характеру, із сусідською гуртівнею вина. Вийшовши з вікна на вузький виступ на мурі другого поверху, жителі "стайні" обережно просувалися по виступі на дах сусіда, опалювалися там, або навіть вчилися. По якомусь часі сусід прислав дирекції дому "ноту застереження". Коли у сусіда виникла пожежа, жителі "стайні", як акробати, носили по виступі муру ведра води і допомогли погасити вогонь. Тоді сусід прислав дирекції "ноту подяки" без залучення жителям "стайні" кількох фляшок вина. Коли ж сусідові пропало кілька фляшок вина, він доручив дирекції дому "ноту звинувачення".

"Стайня" була "кузнею характерів". Однак, було б невідповідним сплутувати цей вислів із "кузнею" - назвою іншої славної кімнати Українського Студентського Дому у Лювені. ▮

ЧЕРВОНА ВАЛІЗКА

Йосиф Лесів

Під кінець війни я попав якось до міста Плятлінґу над Дунаєм. Пішов до залізничної адміністрації, представився і показав свій "Ausweis", де було стверджено, що я працював на залізниці біля Відня. На превелике здивування, мене прийняли на роботу у столярській майстерні. Там працював уже земляк мого віку. Тому, що роботи у майстерні не було багато, мені прийшла ідея до голови змайструвати собі дерев'яну валізку. Я так і зробив, за порадами і вказівками спеціялістів по роботі. Підбадьорений своїм "шедевром", я вирішив пофарбувати цю валізку. Не пригадую чому я вибрав червоний колір (мабуть іншої фарби не було), бо ясно, що цього кольору я не любив і від нього утікав. Так прийшла на світ "червона валізка".

Червона валізка увійшла зі мною до епохи "дипістів", пройшла через табір у Карльсфельді і табір "Орлик" у Берхтесґадені. Вона була свідком таборових "злиднів" у наших "маленьких українських республіках", де вирощувався український національний дух. Кожний питав чому червона.

Здав матуру вліті 1947 р. у славній берхтесґаденській гімназії. Матуральне свідоцтво зберігав у "червоній валізці", бо вона зберігала все мені дороге.

15-го серпня я дістав листа від КОДУС-у. У нім за підписом д-ра Зенона Кузелі, - була вістка, що мені пощастило стати одним із "вибранців" на лювенську стипендію. Це було щось неймовірне. Згодом від CoBAUSO з Лювену, у наступному листі, прийшла відмова. Зате, другий лист був із добрими вістками: мене і Зенка Леґедзу прийняли на два останні, звільнені іншими кандидатами місця. Очевидно, що цей лист удостоївся почесного місця у "червоній валізці".

Попрощався з друзями берхтесґаденського табору, а в тому і з Миколою Когутом, взяв свій рукзак на плечі, а в руку свою "червону валізку", і вирушив у дорогу, в новий для мене світ, повний містерії і незбагнутого майбутнього.

У Майнці пішов у бельгійське консульство з "червоною валізкою", а там на мене чекали вже інші, майбутні "лювенські" студенти, а саме: Омелян Коваль і Анатолій Романюк. Зібравши нас разом, організатори подорожі посадили нас в один вагон товарного поїзду, який їхав безпосередньо у Бельгію і везли нас як "бидло" у цивілізований світ. Обидва мої товариші здебільша мовчали у глибокій задумі, а я почував себе доволі збудженим, мабуть через оті надзвичайні переживання, і мабуть тому, що зі мною була "червона валізка". Була вже зима, початок січня, але холоду ми не відчували. Пригадую, що я був одягнений у райтки і чоботи - той сам одяг, у якому я ще недавно парадував на рідній землі, у рідному селі Назавизів і на його околицях.

Після переїзду німецько-бельгійського кордону, у місті Verviers, наші документи провірила бельгійська поліція (у цивільному одязі), посадили нас у поїзд (вже для людей!) і ним ми поїхали до Брюсселю, а там чекав на нас "староста" українського студентського дому в Лювені, Володимир Стадник. Він кинув оком на мою "червону валізку", але нічого не сказав. Автомашиною привезли нас до Лювену. Це було вночі, правдоподібно 6-го січня 1948 р., бо 8-го січня я уже перший раз

пішов на виклади ЛКУ.

Бельгія назагал, а зокрема її населення, зробили на мене дуже приємне враження, у дійсності, як "pays d'accueil". Після нужди у Німеччині, Бельгія стала перед моїми очима величезним контрастом, у позитивному сенсі. Тут відчувався мир, спокій і добробут.

Вітаючи нашу групу, інж. Андрій Кішка апелював до нас, "щоб ми йшли у політику", тобто вписувались на курси політично-соціологічних студій, бо ми ж майбутня еліта, амбасадори України" і т. п. Після такої палкої промови і представлених нам перспектив на майбутнє, я вписався на студії в "Ecole des Sciences Politiques et Sociales".

Після двох з половиною років таборових злиднів, тепер було благом з'їсти щодня свіжу ярину і принаймні одну помаранчу. Цей факт закарбувався мені глибоко в пам'яті. Вдячність моїм добродіям була надзвичайна. Мимо деяких недоліків, - життя у бурсі, в колі товаришів різних горизонтів, студії в університеті, спілкування з бельгійськими студентами - все це про що я й не мріяв ще до недавна.

У більшості, мої курси, подавалися в будинку при rue des Corbeaux, нині Kraakenstraat. Спочатку я сидів в "аулі", побіч бельгійських студентів, "як на турецькому казанні"; нічого не розумів, але це мене не застрашувало. Студентка медицини, Марійка Столяр, нині дружина Кирила Митровича, схарактеризувала мене тоді у своєму вірші в такий спосіб:

"Лесів чорний, чорні вуса, все сидить коло LAROUSSE-а
І кує цілими днями, часом ходить за дівками".

Подібних віршів, призначених дівчатами другим товаришам вже не пам'ятаю.

Десь в місяці травні, я почав трохи розуміти про що професори говорили. На літні вакації, мене з небіжчиком Миколою Синюком примістили для "кування" в антверпенському монастирі NOTRE DAME, де монахи говорили про мене: "це той із червоною валізкою". До іспитів я приступив на початку жовтня і здав їх.

У перших роках студій у Любені, мені доводилось проводити громадську роботу серед наших "хлопців-шахтарів" у Бельгії. У суботи й неділі я давав для них доповіді про політичне становище в Україні і в світі, читав їм лекції з історії України і т.п. Після прибуття до Любену Миколи Когута, ми часто проводили таку роботу у двох. Це була, так би мовити, героїчна епоха мого студентського життя у Бельгії.

Під кінець 4-го (і останнього) року соціяльно-політичних студій, я

побачив, що з "політикою" буде важко знайти працю у Бельгії, щоб заробляти "на хліб насушний", і я вирішив доповнити у ЛКУ свій "інтелектуальний багаж" у "червоній валізці" дипломом фінансових наук.

Український студентський дім у Любені, на rue des Brasseurs, був своєрідною кузнею духа національної свідомости, соборности і єдности нашого студенства. У тому дусі ми набували у славному ЛКУ відповідні фахові знання і кваліфікації. Велика у тому заслуга Ватикану, блаженного владики Івана Бучка - архиєпископа українських "скитальців", і католицьких кіл Бельгії та інж. Андрія Кішки - українського патріота-візіонера і талановитого, підприємчивого організатора цього великого діла.

■ Епілог

Моя "червона валізка" ще раз стала мені у пригоді, коли мені треба було "перевозити" мою сусідку Марію (яка, вміжчасі, стала моєю нареченою) з її рідного дому до монастиря у Брюсселі. Її батько, запеклий флямандський расист, дав їй до вибору: або покинути мене, або покинути рідну хату. Це не була втеча Йосифа і Марії до Єгипту, але просто переїзд з Любену до Брюсселю, ожидаючи нашого шлюбу. Одружились ми у місяці липні, в маленькій українській церковці у Брюсселі. Микола Когут був моїм дружбою. Коли ми з Марією одружувалися, то моїм єдиним майном була моя славна, дерев'яна "червона валізка", яка стала моїм первісним внеском у спільне майно новоствореного супружжя.

Одними із перших, які відвідали нас у нашому родинному гнізді біля Charleroi, - були Микола Когут із дружиною Бетті, а потім Мирослав Лабунька із жінкою (тепер уже небіжкою) Марією. Бачу Мирослава як нині, у своїй "беретці" на голові. Він тоді "вбирався у пір'я", як і я; ще не був ректором УВУ в Мюнхені. У той час, у мене були вже дві донечки, а згодом прийшли в додатку ще троє дітей: третя доня і два сини. Всім їм я показував свою "червону валізку". На кінець моя "червона валізка" зробивши мені великі прислуги, вже у похилому віці, вийшла на пенсію і перебувала в спокої на горищах моїх, все нових домів-квартир, аж поки я не стратив сліду за нею. Не пам'ятаю де і коли ми розлучилися з нею на віки. ∎

МУЗА

■ **Марта Калитовська**
ЛКУ 1947-52

Бельгійське

Сонце сховано в сіру скриню.
Дощ не сріблий, а зажурений.
Десь поділося небо синє,
Усміх вкрадено і обдурено.

Тиху вулицю скула ґотика,
Кермес Бронґейля - на майдані.
А за вікнами, для екзотики,
квіти з Конґо комусь дані.

В сірім храмі, Ван дер Вайдена
десь картина патетична;
і Христа тут віднайдено
вже не з людським обличчям.

Вечорами тиху Фляндрію
Уленшпігеля мірять кроки,
а леґенду його мандрів
переказують рік за роком. ▮

"Лірика", Париж, 1955.

Богдан Ігор Антонич

Був собі поет...
Пив із зорями
з кришталевої чарки
іскристе вино.

Був собі поет
мов Рембо -
неозоряний.

Лягав на пахучій галяві
під місяця брилем солом'яним
золотаві нитки де плелись
про оленів мудрість.
Розчісував кучері сонцю
розплітав зорям коси
блукав босоніж
по розпилених росах
ранків.
І провадив на вишнях
розмови з хрущами.
Кругле сонце носив
за плечима
поет.

Не знати
чи жив чи помер
поет що блукав
під черемхами
чи жуком зеленим
блукає і досі... ▮

"Рими і не-рими", Мюнхен - Париж, 1959.

■ **Кузьма Дмитрик**
ЛКУ 1948-54

На варті

Я на шлях крізь жовту осінь гляну;
Він кремнистий в'ється в далечінь.
Десь далеко радужні тумани
Стелять ніжні килими вночі.

Десь далеко пахне осокою,
Десь далеко в схрещенні доріг,
Серед ночі, син вернувся з бою
І переступа через поріг.

Дишуть смертним полум'ям гармати,
Кулеметів регіт ще не стих.
Та про сина мушу я згадати
З повним серцем споминів тяжких.

Це не він, це я заходжу в хату,
Зустрічає мене тишина;
А в постелі хвора моя мати
Немічна, самітна, мовчазна.

Простягає виснажені руки
І ридає тяжко і без сліз;
Знемагає від тяжкої муки,
Опустивши срібло сивих кіс.

Та не я це входжу в рідну хату,
Тільки сниться матері моїй;
Тільки хвилі мрій моїх крилатих
Та у двері стука буревій. ∎

■ **Микола Демчук, мол.**
ЛКУ 1966-70

Societe Antique

Société antique
Tu te défends
Avec tes vieilles interdictions
Dans tes coffres de légalité
De tes législations et dans tes
Sacristies attardées sur des pensées dépassées

Qui disent que la justice est frustration, la plénitude péché.
La morale des vieilles sociétés déchues
Pour avoir su faire la guerre et trop peu l'amour

Des coupures de presse
Des coupures de pièces
Tu t'improvises boucher
Débitant la pensée
Sur les stalles de ta justice.

Il fut crucifié nu
Le contestataire des premiers temps
Pour allumer le volcan
De la liberté. ∎

Alchimie de L'Amour

Pour celle qui a su
Me faire rêver

Portrait de mon miroir magique leurre
Laisse moi découvrir au prix de mon tourment
Le silence du temps et du mot sentiment
Qui te feront rire et pleurer la cendre

Laisse tomber le soir sur ta gorge noire
Sur mes voeux de damnés à l'abris de l'enclos
Où mes doigts ne palperont qu'un regard sans écho
Puisque tu as pris mon âme, la fleur noire

Laisse couler ton ombre où je renaîtrai
Sous les spectres du jour qui m'ont brûlé la vue
De paradis perdus hélas souvent tronqués

Laisse moi rêver, je te remercierai
Et au lit d'un baiser à ta venue
J'habillerai ce peu d'amour mal crié. ∎

NIC. 1966 (Микола Демчук, мол.)

■ **Роман Бабовал**
ЛКУ 1968-80

Щокрок шлях вужчає

щокрок шлях вужчає
щораз густіше під стопою бур'яніє стежка
щезають всі дороговкази необхідні
мов день за днем
затерті мов рознесені вітрами
в полоні подорожі в сліпоту
назад тобі й мені не повертатися
бо никнуть перспективи спереду
і віддаль відбігає відбігає
от майже вже за обрій відпливла

щоранку глибшає в нас на ретині
та невідклична рана що від неї довшає
тінь дерева
якого взагалі ми вже не бачимо ▮

Чи 1933 ?

тут спершу спека вразила розкішне поле
відтак приїхали забрали решту запалили
розріджену пшеницю виїла за день за ніч
до колоска останнього пожежа-ненажера
пустився дощ (кому потрібен?)
принишкло неприборкне полум'я
притухло й сірий пил розхвилювався
над ранком - жодної (шукай!) сльози-роси
кульбаби розлетілися (хто їх просив?)
і сиплють сніг легкий по полю
(ой вітре вітре - пожалій!)
у подір'явленій кишені - порожня бездонна
а може просто тільки голод замість шлунку

лежить дівча стебло стирчить з її зіниці
стебло крихке стебло пшениці що не визріла
сухе заламане але - стебло

зривається нізвідки чорний ворон
що виклює безжалісно
останнє зернятко -
мов око ▮

А наша хата буде біла

А наша хата буде біла
вся з моху звита злита вся з роси
на кінчику цього пера
що пише й не дописує
затаєне минуле і забуте
земля обіцяна була
а де вона?
шуклають стежку - не знайшли
тут кажуть вислизнулася з-під ніг
так всі мовчать не довіряючий собі
а в тиші - дірка незначна
чи на сопілковий зойк вистачить?
до хати - ключ один-єдиний
мабуть давно вже поржавів
хтось ненароком заховав його
як ще було кому до неї
забувши де й коли забувши

ми знаємо без сумніву найменшого
(а наша хата буде біла)
що входу й виходу немає ▮

Зі збірки "Щодень щокрок" - передрук (стор. 269-327) із книжки "Мандрівники ймовірного", Видавництво Художньої Літератури "Дніпро", Київ, 1993, 336 стор.

До приходу очікуваної весни

до
приходу очікуваної весни
нам душу
нерозважний вітер буде стерегти
а на весні
він пута розгризе
усім хто не забув ходити
ти ж мовчки знов сидітимеш
прислухавшись до пісні
лип ▮

Заплутались стежки

заплутались стежки
й ми забрели у бездоріжжя дощове
щоніч широкий ятір закидаємо в ячмінний вітер
а зранку в ньому не знаходимо ніколи
ані дрібної птички ані овоча найменшого -
лиш паперові водорості
й луску пожовклих тих зідхань
що свідчать про
ймовірність наших ніби-то кохань ▮

Збірка "Подорож поза форми", Видавництво "Нью-Йоркської Групи", Нью-Йорк, 1972, 72 стор.

■ **Зореслава Коваль**
ЛКУ 1973-74

В шосту річницю незалежності

Над престолом Богоматір
Берегиня береже
повернення дітей своїх
в рідний край

Берегиня береже
вічний вогонь
соборної України
святі місця палають
вірною мольбою
Прославляють Бога
в єдиному храмі
на руїнах
убогі духом
насичені любов'ю ▮

(Київ, на руїнах Михайлівського Золотоверхого Собору)

Заплющу повіки

Заплющу повіки
і Ти поруч
пригортаєш
моє чекання
заплющу повіки
і пливу в лініях
твоїх рук
на шкірі шелестить
верба про незабутнє

Ти живеш
в мені скрізь
вулькан
а я
вогонь небо вода
а я воскресіння
румяне
як весняний вінок ▮

Зі збірки "Пісня кришталю", Зерна, 1998.

"Єліта"

Впорядкував і подав коментарі
Зенон Татарський

Кожна організація, що старається здобути визнання серед суспільства, а тим більше організація, яка гуртувала українську студентську "еліту" у престижному Лювенському Католицькому Університеті, повинна мати, і мала, крім статуту, інші важливі атрибути, а саме:

■ Герб Єліти

Зайво було б пояснювати геральдичні заложення, які дозволили придворному знавцеві геральдики виготовити цей герб, згідно із її суворими засадами. Сподіваємося, що шановний та інтелектуально живий читач зрозуміє чому такими важливими для кожного студента були ці чотири зацікавлення, які постійно оточували і облягали мотта герба.

■ Гимн Єліти

Вже 1948 року ЄЛІТА одержала від Андрія-"Хлопе" проєкт тексту гимну "Єліти", до слів якого, на жаль, ніхто із диригентів студентського хору не мав часу написати музику.

Під час нашої товариської зустрічі 1984 року, Юрій-"Дядя" Фіяла роздав нам манускрипт гимну "Ми, українська Єліта". Прем'єру гимну

виконав хор присутніх любенців під диригентурою з фортепіяновим акомпаніяментом композитора. Деякі присутні твердили, що бачили, як покійний уже Володя-"Пляма" Козачинський завзято співав тоді обидві стрічки, а любенець, що стояв біля нього, твердив, що Володя навіть не фальшував. На бажання композитора поміщуємо гимн у цьому розділі книги. Друк гимну компютерною технікою виготовив Зенко Легедза.

МИ, УКРАЇНСЬКА ЄЛІТА

МАРШ ЛЮВЕНСЬКИХ СТУДЕНТІВ

Маршовою ходою, бадьоро — Слова й музика Юрія Фіяли

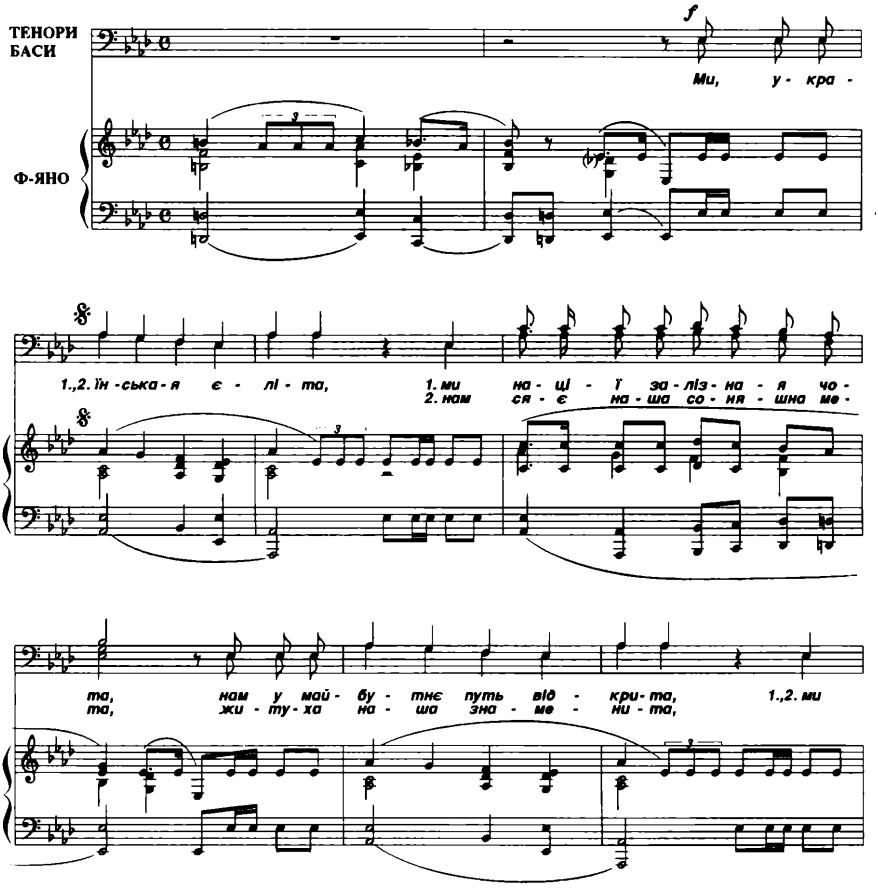

©George Fiala,1984

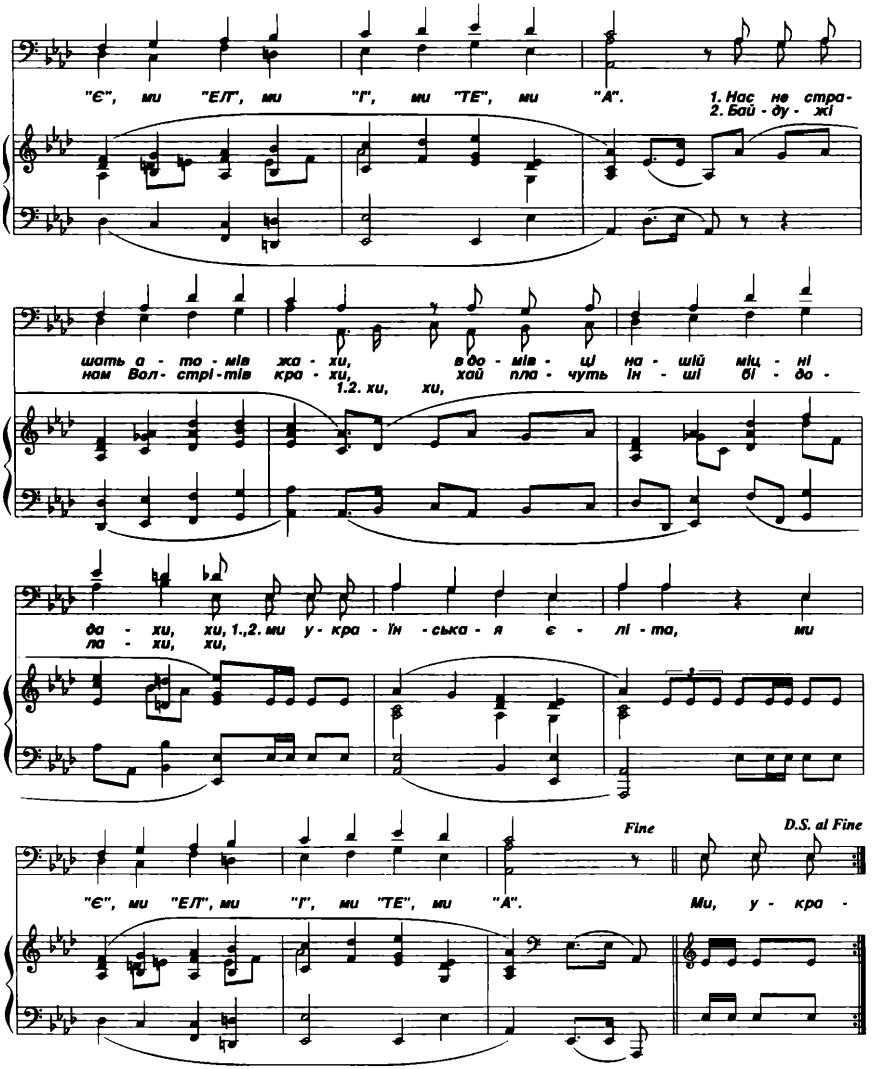

Організація "Єліта" мала свій, дуже влучно названий, орган "ЄЛІТА" - стінне неперіодичне видання газети. Головними редакторами та ілюстратором ЄЛІТИ були: Олекса-"Брисько" Біланюк (з "кузнею"), і Влодко-"Доктор" Попович. До нештатних дописувачів-репортерів і кореспондентів включали: Андрія-"Хлопе" Мельника, Дорка-"Магіка" Шумовського, "Мартусю" Калитовську, Зенона-"Малого" Татарського, а пізніше "Дзіня" і "Митька", та інших, які побоювались дирекції і писали під "nom de plume": Ghandi, Жлоб, Макогін, Муха, Пімпа-

шек, а також аноніми, ті, що "своєї тіні боялися".

У роках 1947-56 існував офіційний правильник Українського Студентського Дому, який не зберігся. Правду кажучи, він ніколи не був популярною "студентською лектурою". Він був дуже важкий до зрозуміння, і навіть деякі студенти, що вміли і хотіли його читати - кивали головами. Тому ЄЛІТА вирішила прийти з допомогою дирекції і опублікувала його у легкій до зрозуміння формі. Ця версія правильника була дуже доступною і гостям гуртожитку, як вальонським і фламандським студентам, і ректорові, й віце-ректорові та іншим достойникам. Поміщуємо отже славний "правильник Українського Студентського Дому при вул. Пивоварів ч. 9" в образках:

Реакція на велику колодку із останньої картинки "правильника" - була самозрозумілою і тому багато студентів уживали замість дверей - вікно "клюбу", аж до часу, коли про це довідалася дирекція (і мабуть лювенський поліцай, що мав "обсерваційний змисл"). Тут, студентам також стала у пригоді ЄЛІТА, публікуючи альтернативний і випробуваний спосіб доступу до будинку після 22-ої години:

С Е Н С А Ц І Я ! ! !

Новий маршрут для аматорів альпінізму навіть при місячному сяйві! Цілий комплекс переживань! Не дивлячись на два метри висоти, при нещасному випадкові можна злетіти з еліти аж до найглибших бельгійських шахт!

А л ь п и в Л ю в е н і ! ! !

/ р е п р о д у к ц і я з а б о р о н е н а /

На сторінках ЄЛІТИ постійно порушували тему життя у гуртожитку. Ось, деякі спроби описати цей, досить складний "феномен":

А У ДОМІ ЦЬОМУ...

А у домі цьому дійсно
Стільки люду, що аж тісно...
Є тут всякії калібри -
Переважно усі "лібри",
Але є також жонаті
В цій невинній нашій хаті...
Є зелені - є і голі
(Незавидна їхня доля)
Є казителі теж мира
(Ці то дійсно "своя віра")...
Директорів є без ліку
(А що роблять? - Лиш публіку).

Є теж пань й панянок кілька:
Дипльомована Софійка,
Таня, Женя і Мартуся
(Говорить про них боюся,
Бо могли би посварити
- З тими краще в згоді жити).
І ось-так то в нашій бурсі
Безупину в сталім русі
І у повнім своїм складі
Все проходить мирно - в ладі.

М у х а

НА СТУДЕНТСЬКОМУ АТОСІ...

На студентському Атосі
У далекому Лювені
Там живуть собі студенти
У забутому гнізді.
Через ріки і кордони,
Без пашпортів і мамони
Крізь далекі континенти
Неодин прибув сюди. -

Відреклися всі від світу
І від роскошів наземних,
Хоч у рясі ще не ходять,
Та живуть немов ченці. -
Так проходять дні за днями,
Над нудними словарями. -
Часом сняться екзаміни -
І паде на душу страх.

Та про це ніхто не знає!
(кожний сам в душі страждає),
Але робить добру міну
І сміється на очах.
Гриць великим дзвоном дзвонить,
Будить сплячих директорів,
Потім каву наливає,
Щоб якось робота йшла.
Кожний спорт якийсь вправляє,
Другим носи розбиває,
А щоб душу рятувати,
Кине оком на дівчат.

На студентському Атосі
Директорів живе досить,
Та порядку ще немає
І здається не буде.
Філософи, агрономи,
геологи, економи,
Та ще гірші паразити,
Творять гурт, хоч і куди!
Кожний щось собі міркує,
І потихо комбінує,
Якби іспити зложити,
Й дальше в домі потім жити.

Чи був опублікований в ЄЛІТІ віршований "звіт" Мирослава Антохія під час андріївської вечірки 1948 року - не відомо, але його можна включити до цієї ж категорії літературної творчости студентів.

НАШ МУЗЕЙ

Гуртожиток наш - це музей!
Музей, де різні експонати
Подібні зовсім на людей:
Мають вони свої кімнати,
Нераз довгенько люблять спати,
Обідають в одній їдальні,
Стрічаються в одній читальні,
В сальоні курить той, хто має,
Клімат усім тут не сприяє.
Тому усі держаться купи,
Не знають сварки, ні незгоди,
І хоч не всі з одної групи,
Не робить їм це перешкоди,
Бо монархіст з у-ер-де-півцем
Щодня йдуть разом до колежу,
А мельниківець з бандерівцем,
Як треба, разом роблять дежур.
Чи гарний день, чи непогода,
В нашому домі панує згода.

Пан Кішка має шляхетну місію:
Для допомоги - творить комісію,
І чи то КоДУС, чи КоБАУЗО,
Не робить він ніяку павзу,
Добрим студентам допомагає,
До вищих цілей завжди змагає.

Він любить всіх своїх спудеїв,
Що - як ті скитники Франціска -
На іспит ждуть, мов на покуту,
І нарікають на валюту.

Пройшовшись від їдальні до кімнати,
Утомлений студент лягає спати.
На другий день встає в десятій.
Пані, у кухні, мов затяті,
Вже кави видати не хочутчь.
Студентові кишки воркочуть...

Він нарікає сам на себе
(так довго спать нема потреби),
Вже й на виклади йти запізно,
Сумління мучить його грізно,
Та щоб не втратити й обіду,
Він кухні признає побіду.

Після обіду лягає спати,
Бо по обіді слід відпочати.
Тут на підвечірок вас будять
І цілий день вас тільки нудять...
Після вечері - партійка в шахи,
А потім швидко, скинувши лахи,
Студент паде у своє ліжко.

І ось заледви примкнув очі,
То й снить вже про ніжки дівочі,
Про ті фляманди синьоокі,
Що радо люблять жартувати,
Чи про вальонки, що одинокі
Вміють так пристрасно цілувати...
Один у сні зробився маґнатом,
Має chérie, що зветься Бянка,
Другому сниться, що став татом,

А мамою була.. еспанка,
І кожному в царстві Морфея
Якась чарівна сниться фея.

Пані Маруся Лоґушева,
Що варить нам, як рідна мати,
Та не одному вже із нас
Казала начиння втирати.

Не менші щодо господарки
Є і заслуги Пані Дарки.

Ті, що вже вивчили абетку,
Шанують Марту, як поетку,
Ті, що читати ще не вміють,
Її і так не розуміють.

Панна Софійка, наша муза,
Навчає хлопців по-французьки,
Та кожному дає гарбуза,
Хто їй розказує про... бузьки.

Шевченко Ігор, в ролі дипломата,
Відвідав щойно внуків Альбіону.
Його вітали там як свого брата.

Колеґи Омелян і Трач,
Що є адептами Сократа,
Придушують гіркий свій плач,
Згадуючи, яка салата
Чекає їх у цьому році.
Сто перешкод на кожному кроці!

Гайда й Біланюк зітхають,
На КоДУС вину спихають,
Що загнав їх в такі пута.
"Morituri te salutant".

А мій земляк, друг Ігор Суховерський,
Уже в колисці робив курс моферський.
Й говорить plein de confiance
Про український резистанс.

Найліпше до Любену звик
Усім відомий медик Бриґґ,
Він робить при обіді "віци",
Псує сусідам апетит.

Електротехнік наш - друг Марків,
Належить до отих "канарків",
Що всіх дівчат електризують,
З кохання вірного глузують.

Фіяла - наш естет і музик,
Лише потисне один ґудзик,
І джаз-оркестра вам вже грає,
Що й кров у жилах застигає.

А наш Стадник, званий "директор",
Усюди ніс свій любить пхати,
В жакеті, як той "люфтінспектор",
Він переходить всі кімнати
І не дає студентам спати.

Сметанко, технік і скарбник,
Для НаСУС-у вкладки збирає,
А Гурський, його помічник,
На мандоліні заграває.

Мирослав Мельник - філантроп,
В басейні рибу доглядає,
При чому Шикін, мов циклоп,
Понуро в воду споглядає.

Юрко Шухевич, агроном,
Чарує пристрасні вальонки,
Янковський Зенко, економ,
Бере лиш... міру на суконки...

Попович певною рукою
Малює всім карикатури.
Синюк шукає супокою
В невинних вправах фізкультури.

Дмитрик, наш "гайцер" і поет,
Любить романтику "шофажу",
А Бернфельд, важкий атлет,
Шукає сильного масажу.

Гладун, балетний феномен,
Танцює з почуттям погорди.
Бучацький, медик і спортсмен,
Вже не одні побив рекорди.

Ті, що про них я не згадав,
Нехай не сердяться на мене,
Замало ще я їх пізнав.
Тому усі ці джентельмени
Хай ще пождуть. Votre critique
Зроблю я вже на Новий Рік.

■ Інтерв'ю

Кореспонденти ЄЛІТИ нераз переводили інтерв'ю з читачами журналу. Подаємо, для прикладу, такі ось інтерв'ю:

Юрій Фіяла — Після успішного виступу з українським студентським хором в університетській Grande Rotonde, як диригент, і грою на фортепіяно своєї композиції, один критик бельгійського студентського журналу написав: "Шопен, як інтерпретатор, був тільки піяністом, а ми мали щастя бачити Юрія Фіялу".

В інтерв'ю кореспондент ЄЛІТИ ствердив і запитав Юрія Фіялу: "Це здається, критики Вас охрестили українським Шопеном у всеукраїнському масштабі. Ґратулюю!"

Із притаманною скромністю Юрій Фіяла відповів: "Але, з мене такий Шопен, як з них музичні критики. Проте, вони дуже симпатичні і привітні люди. Ото ж, хай собі пишуть".

Директор — В інтерв'ю із редактором ЄЛІТИ на тему ідеального українського студента, директор Українського Студентського Дому, д-р Богдан Казимира, так його схарактеризував у п'ятьох точках:

- Відмовляється від "argent de poche",
- Їсть раз на 24 години,
- Сидить із приємною усмішкою у неогріваній кімнаті,
- Не купує скриптів, і
- Здає іспити на 99.5 відсотків.

На запит відносно його виїзду до Канади, д-р Богдан Казимира лаконічно відповів: "Час ще не назрів".

Володимир Шикін — Після повернення до гуртожитку з подорожі до Парижу "д-р Шикін" погодився дати ЄЛІТІ інтерв'ю. На запитання - "як там було у Парижі?", "д-р Шикін" відповів - "Нічого, голубе".

■ Опитування

На запитання - "що Ви думаєте про те, що студенти вночі влазять вікнами до гуртожитку?", відповіли:

Директор -
Надійшла весна прекрасна,
Коти лазять по дахах,
А студенти через вікна...
Що за сором! Що за жах!

"Порядний" студент -
Надійшла весна прекрасна,
Ми вчимося й куємо,
Хай візьме холера ясна
Тих, що лазять крізь вікно.

Студент-еліта -
Надійшла весна прекрасна,
Цвітом вкрились дерева,
Хто подумає про іспит,
Тому мліє голова.

■ Репрезентація

Кореспонденти ЄЛІТИ бували на зустрічах українських студентів із бельгійськими студентами. Ось, уривки із промов голови НаСУС у записі кореспондента:

• у вальонців - "...alors, maintenant, s'il vous plait, alors, n'est ce pas, peut être, si vous voulez..."

• у німецько-мовних - "...ich mächte scheinen dürfen zu wollen und zwar nocheinmal allerdings, gewißermaßen, sehr angenehm sozusagen..."

■ Кажуть, що

Під такими заголовками поміщували в ЄЛІТІ найновіші, або навіть "відігрівані" новини. Ось, приклади:

...що "запорожці" (екстерни) пішли за Дунай, а деякі ще дальше.

...що Брик також подався на еміграцію.

...що о. директор займається відшифровуванням старих записів (недавно зажадав списків брудної білизни із перед трьох тижнів).

...що Троян викладає політику на техніці.

...що "третя сила" офіційно заперечила своє існування.

...що Федь хотів увійти у нову управу НаСУС, але не дістав дозволу від "кузьні".

...що Дядя-Мельник казав на загальних зборах, що навіть він, будучи

головою НаСУС, не цікавився тим, чим тепер цікавляться студенти. ...що від тепер треба стукати у двері "стайні".

■ Кореспонденція

Ось, приклад спростовування попередніх помилок, допущених звичайно достовірною ЄЛІТОЮ, шляхом поміщування листів від оскорблених:

> Неправдою є, що під час реферату про НТШ,
> ми грали у покера, але правдою є те, що, коли
> ми грали у покера, - відбувався реферат про НТШ.
> (ряд підписів)

ЄЛІТА також поміщувала відповіді на листи, і часом подавала причини, чому не можна було помістити надісланих дописів. Ось, приклад:

> К. О. Гут. Ваш вірш "Принесли білизну" не піде. Пишете:
>
> Ходить, ридає дні і ночі
> Мов мати над мертвим дитям:
> "Пропали підштанці хороші!!!"
> - Не буде більш йому життя.
>
> Вірш надто сентиментальний. На другий раз бережіть краще свої підштанці.

■ Вершини

Жителі Українського Студентського Дому у Любені постійно старалися осягнути навіть екстремні вершини у всіх ділянках студентського побуту. Після довгих обсервацій та опитів "чемпіонів" у різних видах поведінки, на шпальтах ЄЛІТИ появився список цих "вершин":

- наївности - думати про "argent de poche".
- безголов'я - 9 rue des Brasseurs.
- нахабности - твердити, що ми належимо до еліти.
- відваги - вилізти вночі через вікно "клюбу", копнути поліцая і влізти назад у дім по мурі.
- ризика - віддати нову сорочку до пральні.
- фантазії - прийти до їдальні на обід у піжамі і зажадати сніданку.
- витривалости - перебути цей рік у Любені.

- голоду - з'їсти вечерю.
- сили - при теперішньому харчуванні - гідно репрезентувати українську націю серед чужинців.
- безглуздя - студіювати у Лювені.

■ Погода

ЄЛІТА подавала також стан погоди у лювенському студентському домі. Після якогось часу виявилося, що він був незмінний від початку до кінця академічного року і в загальному можна було його схарактеризувати у наступний спосіб:

- стан повітря - запах фрітів
- температура - як мон пер бажає
- тиск моральний - непевний
- тиск матеріяльний - змінний
- прогноза на майбутнє - густа мряка

■ Іспити

Після іспитів, ЄЛІТА проводила інтерв'ю із студентами, що не здали, - тобто "зрили" іспити. Виявилося, що реакції окремих студентів залежали від іхньої приналежности до політичної, релігійної чи іншої організації, як також від їхнього філософського наставлення до життя чи навіть від статі. Ось, добірка типічних реакцій:

- націоналіст - що скаже на це Україна, партія і вождь?
- співпрацівник - як зможу глянути в очі панові інженерові.
- романтик - що за страшний встид!
- студентка - я дурна, взяла довшу спідничку і професор оцінював тільки мої відповіді.
- пластун - я відповідав на всі запитання сильно, красно, обережно, бистро, і все ж таки "зрив".
- член "Обнови" - ой, треба було кожної неділі ходити до церкви!
- аристократ - праця у шахтах ще більше ушляхотнює чоловіка.
- реаліст - я принаймні порядно собі під'ів у Бельгії.
- матеріяліст - шкода мені тільки тих 600 франків.
- екзистенціяліст - ов...ва, або це моя "форса"?

■ Платні оголошення

А як може існувати будь яка газета без платних оголошень? Ось, і приклад однієї сторінки оголошень, яка вказує на те, що українські студенти у Любені були підприємчиві і доцінювали важливість реклями у передових українських газетах того часу:

- - - - - - - О Г О Л О Ш Е Н Н Я - - - - - - -

ЛЯЇКИ!!!!!!!!
Вияснюю різницю між
філософією
та ПСИХОЛОГІЄЮ
Роман Трач – §124596

ВИГОЛОШУЮ!!!
промови, реферати, доклади на
кожну тему
(також з патосом)
Ціни за умовою - від сторінки
"МАДЬО" 00000008

НОВОПРИБУЛІ СТУДЕНТИ!!! ПОЧАТКІВЦІ В ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ!!!
Даю лекції за новою методою:
СКОРО, ЛЕГКО І ПРИЄМНО
Зголошення при обіді до
Софійки 13131313

Вже появилася з друку
ОПЕРА
"ОЙ НЕ ДИВУЙТЕСЬ МЕНІ
ДОБРІЇ ЛЮДИ"
Музика: ФІЯЛА
Слова: ДМИТРИК
666666

ОДИНОКА НАГОДА:
позбутися своїх суперників, ворогів!!
Виконую всі доручення!!
Дискреція запевнена!!
Ціни уміркованні!!
БУЧАЦЬКИЙ 075290

Чи знаєте, що
Відчинилася нова кузьня
"СМЕТАНКО-БІЛЯНІОК-ГУРСЬКИЙ"
1234567

ШУКАЮ четвертого до бріджа!!
Вимоги: цілковите незнання
гри та мало інтелеґентности.
Зголошення з життєписом до
ГЕРАСИМОВИЧ 11111111

■ Річниця

Пройшов рік часу, а ЄЛІТА далі втішалася популярністю серед студентської громади і дирекції, яка трактувала стінну газету, як пульс і барометр духа їхньої "пастви". Урочистими святкуваннями відзначено появу ювілейного числа. На жаль, не багато збереглося із нього.

Скептикам, на доказ появи ювілейного випуску, поміщуємо вірш "Річниця" пера Макогона:

РІЧНИЦЯ

Тому рік якраз весною
Як повіяло знадвору
Тихим подувом весни
Ось тоді-то усі ми -
Всі невинні, добрі, чисті
Заложили товариство
Найславніше у всім світі
А ім'я його Єліта.

Рік минув, кохані браття,
Пережили ми багато
Одні радість, другі смутки,
Та скажімо щиро тутки,
Що у днях біди й печалі
Нас Єліта підкріпляла.

Так нераз прийдеш з викладу,
Щось там плели недоладу
Зрозумілося немного
Тільки гірко в серці з того.
Ось тоді ми йшли до клюбу
І газетку нашу любу
Оглядали і читали
І відразу набирали
Повно сили і охоти
Усі труди побороти.

І тому - то в цій річниці
Закричім всі без різниці
Хай живе у нас Єліта!
Многа літа! Многа літа!!!

Макогін.

■ Поважні теми

Були також спроби поміщувати в ЄЛІТІ статті на поважні теми, що могли б заініціювати обмін думками на "інтелектуальному" рівні. Для прикладу, подаємо у скороченні статтю "Кому ми потрібні", що була поміщена за підписом Пімпашек:

"Дехто каже, що ми потрібні інженерові Кішці, інші, що ми потрібні бельгійцям, а ще інші, що ми потрібні нашій еміґрації і що ми потрібні для нашого майбутнього. Кому ми потрібні?

Кому може бути потрібний, наприклад, товариш Бриґґ, на якого видають стипендію, харчі, дають на шевця і т. д., а з яким має клопіт рідна мама?

Поважна застанова над нашим існуванням на терені Західньої Европи - приводить до дуже сумних висновків.

Що кому з того, що кожний із нас сходжує на вулицях Лювену золі? Що має з того Бельгія, коли нових черевиків ніхто із нас все одно не купить? Що має з того українська еміґрація, яка, можливо, навіть не знає про нас?

Що має з того український лювенський студент, що сидить на викладах мов "турок", мріє про пост українського амбасадора у Бельгії і не розуміє більше, як "са ва"?...

Ця стаття викликала досить жваве зацікавлення і голосні дебати у "стайні". Тим часом, у "кузьні" реакція на цю статтю обмежилась до запитання: Що то за такі гучні дебати проходять у "стайні"?

■ Ілюстровані репортажі

Як ми попередньо уже пояснили, деякі студенти, не то що не мали часу вичитувати довгих статтей, але радше "читали" оглядаючи образки з подій у студентському домі. Тому велику ролю у "видавництві" відігравали співробітники ЄЛІТИ, що вміли такі події ілюструвати. Збереглося декілька таких репортажів.

Ось, для прикладу, репортаж про видалення двох старших студентів із студентського дому.

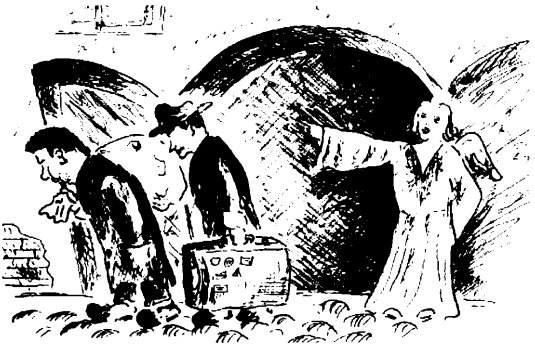

Цікаво, що дирекція гуртожитку була дуже вдоволена появою цієї ілюстрації на дошці ЄЛІТИ, мовляв, ця ілюстрація мала "позитивний вплив" на студентів.

Володимира Баренфельда і Зенона Янковського янгол виганяє з "раю" - 9 вул. Пивоварів за прямі фінансові зв'язки з IRO.

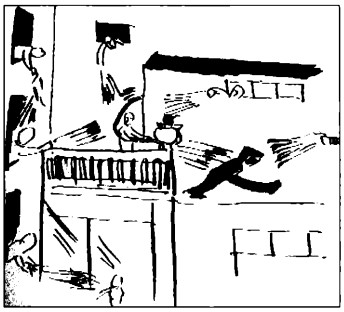

Інший приклад: ілюстратор ЄЛІТИ був свідком (а може навіть брав активну участь) найбільшої "баталії" студентської "водної піхоти" під назвою "Обливаний Понеділок". Ще у мокрому одязі, вдалося йому увіковічнити для історії українських студентів у Бельгії цю визначну, але мокру подію.

Ця ілюстрація була дуже популярною, бо всі старалися розпізнати воюючі сторони, їхніх учасників та всіх жертв "баталії". Дирекція, не знаючи "по чиїй стороні стати", зайняла невтральне становище.

Наступна ілюстрація, з правого боку, була насправді платним оголошенням Зенона Янковського. Нечіткий текст-рекляма на ілюстрації звучить: "На коротко і на довго", для трудящих по 5 фр. Фризієрня тепер діє у домі Зенона Янковського в Оттаві. Оголошення це саме тільки фр. перекреслені, ціна є у долярах.

Ця ілюстрація зацікавила навіть убогих бельгійських студентів, що відвідували наш гуртожиток.

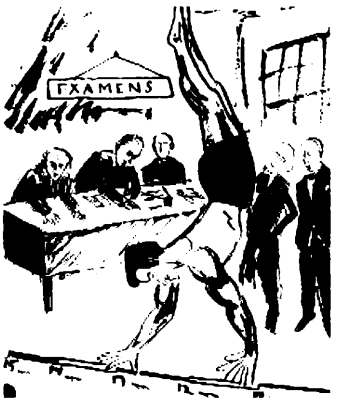

Унікатом була ілюстрація дипломного іспиту Юрія Бучацького на факультеті тіловиховання. Ілюстратор ЄЛІТИ зумів передати, на підставі жартівливих оповідань Юрія, перебіг його іспиту.

"Легкість іспиту" закарбувалася у пам'яті всіх читачів ЄЛІТИ і викликала заздрість. У пізніших зустрічах із Юрієм Бучацьким, на його нещастя, всі колишні студенти не давали йому спокою частими пригадками про цей "легкий іспит".

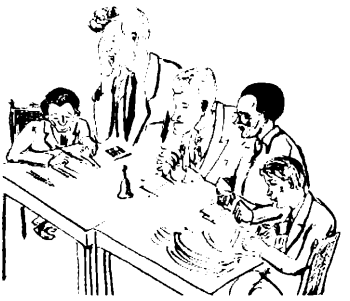

Ілюстратор ЄЛІТИ, Влодко-"Доктор" Попович був також присутний на дуже важливих загальних зборах НаСУС, де мав можливість "проілюструвати" акцію "Координуємося".

Коли читачі не розпізнають усіх членів НаСУС, що сидять за президіяльним столом, просимо прочитати про НаСУС у розділі "Свідки Війни". На запитання, чому на ілюстрації є аж два заступники голови зборів і два секретарі, - досить легко відповісти. У ті часи загальні збори НаСУС тривали цілу неділю і був випадок, коли треба було продовжувати збори у наступну неділю.

■ Маланка

Влодко-"Доктор" Попович, як і всі інші члени "Єліти", завжди добре забавлявся на знаменитих і славних "Маланках" - найважливішій імпрезі року. На "Маланку" він брав із собою добре заструганий олівець і аркуш паперу. Ось, як він бачив "вершок" еліти в акції.

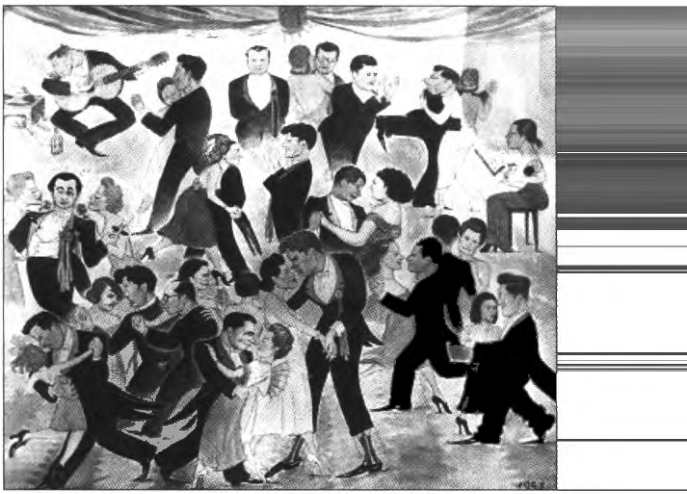

За ідентифікацією осіб, радимо читачам глядіти до кінця розділу *Свідки Війни 1945-59*, де ця фотографія є у рубриці "документи-знимки".

■ Вибачаємося

На жаль, у цій книзі замало місця, щоб помістити більше подібного цікавого матеріялу з нашої ЄЛІТИ. Будуть напевно голоси, що взамін можна було б вилучити якийсь нудний матеріял з інших розділів. Ми вповні згідні з цим.

■ Альбом ЄЛІТИ

Олекса-"Бриcько" Біланюк, давним-давно, повліплював у альбом збережені матеріяли з ЄЛІТИ - славного першого незалежного органу українського студентського осередку у Лювені. Так постав "Альбом ЄЛІТИ", з якого ми зачерпнули перлини лювенського студентського гумору з років 1947-52. "Бриcькові" завдячуємо, що ці "документи" не стрінула доля більшости архівів НаСУС. На жаль, куди поділися архіви НаСУС, туди також, дуже правдоподібно, пішли і речі з ЄЛІТИ, що ми їх собі пригадуємо, але в альбомі їх немає. ▮

З'їзди, зустрічі, фундації

З'ЇЗДИ НА СОЮЗІВЦІ

Теодор Шумовський

Зустрічі колишніх студентів шкіл чи університетів завжди були традицією із найдавніших часів. Також традиційно зустрічалися емігранти у нових країнах поселення, щоб обмінятися своїми враженнями і досвідом. Тому, зустрічі наших "лювенців" подібно, як колишніх студентів і нових емігрантів - були неминучі. Єднали нас не тільки студії і молодість, але й спільні переживання із воєнних і після-воєнних років, спільне навчання у гімназіях, пригоди із переїздом до Бельгії, і врешті - "франкофонія".

Молоді роки, особливо студентські, мають надзвичайне значення у житті людини. Тут нагадується мені зустріч із групою німецьких студентів, десь у 1950 році, в одному із ресторанів Лювену. Це були студенти з околиці Eupen-Malmedy у Бельгії, де населення переважно німецьке. У товариській атмосфері й при пиві, ми сиділи з німцями, які мали на головах шапки своєї федерації Elmavia і співали традиційні пісні німецьких студентів, а також "Gaudeamus". Промовляв їхній голова, перед яким на столі лежала шпага - символ традиційних дуелів німецьких студентів. Він говорив про молодість і дружбу, про те, що справжнє товаришування і дружба починається замолоду, під час шкільних чи студентських літ. Згодом - зав'язуються тільки знайомства ("Man macht nur Bekanntschaften"). Це нічого нового, але насправді, ніщо так не єднає, як переживання із молодих літ. У такому дусі відбувалися і наші з'їзди-зустрічі.

■ Пошук літописців

Тепер виглядає так, що легше було їздити на ці зустрічі, як нині писати про них. Рік за роком нас стає менше, матеріяли губляться, деталі забуваються. Щоправда, були з початку наміри видавати регулярні бюлетені, пізніше альманах колишніх лювенців... Але, крім повідомлення і нерегулярних ляконічних бюлетенів, роками стояло все на місці. Щойно у XXI-му столітті знайшлися люди доброї волі й відповідного наставлення ("Або грай, або гроші віддай").

Пані Марія Логуш зібрала досить багато матеріялів, а Зенко Татарський з методичністю інженера почав координувати всю цю працю. Таким людям належиться велика вдячність. Крім того, Зенко придумав таку комп'ютерну програму, що напевно і в КҐБ не мали таких списків. Хоч матеріяли про зустрічі в 1963 і 1974 роках досить скромні, але на підставі дописів у газетах, групових знімок і розмов з учасниками, виринає певна картина тих давніх з'їздів.

Бракує тільки головного ентузіяста й організатора, покійного Володимира Козачинського, який відійшов у вічність місяць після зустрічі 1997 року. З ним ми втратили велике джерело інформації. Почалася певна аґонія, коли треба було рішати про що і про кого писати. Тому автор цих рядків заздалегіть просить вибачення за всі пропущення і неточності. За декількома вийнятками, прийшлось оминати також усі титули в ім'я еґалітарности учасників.

■ Нема то, як на "Союзівці"

Всі з'їзди відбувалися виключно на "Союзівці", мальовничій оселі Українського Народного Союзу у штаті Нью-Йорк. Цю оселю свого часу називали "женихівкою", бо там, у привітній атмосфері могла зустрічатися українська молодь. Крім мешканевих павільйонів, там є басейни і спортивні площі, залі для конференцій і бенкетів. Влітку кожної суботи, до танців приграваля власна курортна та інші оркестри. Не дивно, що дехто із людей твердив, що Союзівка - це найбільш корисна річ, яку створила наша еміґрація в Америці.

■ Після "десяти" літ

Перший з'їзд лювенців відбувся у суботу й неділю 5-6 жовтня 1963 року. У статті Богдана Цимбалістого у "Свободі" від 1 листопада 1963 р. автор подав імена 25-ти колишніх студентів, з родинами - майже 50 осіб; тут можна було б додати ще кількох учасників, які раніше виїхали, або приїхали на кінець зустрічі. Учасники були із різних міст східних штатів Америки і з Канади, переважно ті, що студіювали у роках 1947-52, коли лювенський осередок нараховував найбільше українських студентів. Велика група (7 колишніх студентів) прибула з Монтреалю. Бракувало серед них св. п. Олександра Маркова, який упокоївся у березні того ж року.

Приємно було побачити, як давні друзі віталися, обнімалися, говорили собі на "ти", і хоч деякі стали вже професорами чи докторами, на зустрічі не вживали цих титулів. Очевидно, не всі були близькі одні з одними, але звали себе "колеґами", бо їх єднали спомини спільних студій і спільної праці у студентській громаді. Лагідна осіння погода і приємна атмосфера "Союзівки" сприяла жвавому обмінові думок. Цікаво було довідатися, як хто влаштувався, із ким одружився, скільки у кого дітей. З приємністю оглядали родинні фотографії. Зняли тоді багато спільних знімок, на яких багато лювенців позували у студентських шапках-мазепинках. Очевидно, багато із нас відвідували також "національну бару", де було піяніно і де можна було гуртом поспівати. Хтось затягнув пісню "А молодість не вернеться".

При спільній вечері вшанували тих лювенців, що відійшли у вічність. Наприкінці вечері кожний учасник коротко розповів про своє життя після виїзду з Лювену. Виявилося, що колишні лювенці добилися немалих успіхів: дуже багато із них здобули важливі місця у науковому світі, як професори і викладачі університетів, як дослідники, чи як лікарі, інженери та інші фахівці, що працювали на відповідальних постах. Майже всі брали участь в українському громадському житті, багато подорожували. Варто згадати, що Митрополит Української Греко-Католицької Церкви в Канаді, Владика Максим Германюк був не тільки студентом Лювенського університету, але й викладав у ньому, подібно, як були студентами відомий візантиїст, проф. Ігор Шевченко (Гарвардський університет), композитор Юрій Фіяла, та багато інших, які не могли приїхати на з'їзд.

Під час зустрічі відбулися також наради у залі бібліотеки. Всіма формальними частинами під час вечері й на нарадах провадив Михайло Логуш із Монтреалю. У згаданій статті у "Свободі" зазначено, що з'їзд цей уважався "підготовчим", бо були пляни скликати ювілейну (1947-67) зустріч у Монтреалі вліті 1967 року, де мала відбутися світова виставка "EXPO '67". Обрано навіть діловий комітет для тієї цілі. Такі були пляни, але як знаємо, реальність була іншою. Були також інші проєкти. Ось цитата із згаданої статті: "Постановлено видати ювілейний альманах з приводу 35-річного існування українського студентського осередку в Лювені, яке припаде в 1966 році. До редакції альманаху запрошено д-ра В. Поповича, д-ра М. Лабуньку, проф. М. Мельника і проф. О. Біланюка." Виготовлено також тимчасовий список і адресар колишніх лювенців. Одержано і вислано також привітання, але ніде не записано від кого і кому.

Немає згадки про організаторів зустрічі, хоч можна здогадуватися, що В. Козачинський був одним із головних ініціяторів, разом із тими, прізвища яких появляться у наступних з'їздах. У неділю, 6 жовтня, після Служби Божої у каплиці і після спільного обіду в їдальні, учасники з родинами роз'їхалися, переповнені приємними враженнями і надією на наступну зустріч.

■ Після "двадцяти" літ

Пройшло багато літ. Як знаємо, виставка "EXPO '67" у Монтреалі відбулася, але ювілейної зустрічі, з різних причин, не вдалося зреалізувати, - навіть при найкращій волі ініціяторів. Наступна зустріч відбулася щойно 1974 року. Трудно пояснити цю довгу перерву, але такою є людська вдача.

У короткому бюлетені із червня 1974 р., що його розіслали поштою, за підписами Я. Туркала і В. Козачинського, повідомляли про пляновану зустріч 2-3 листопада 1974 р. Там було згадано, що в ініціятивній групі, крім підписаних, були: Михайло Логуш, Анатолій Романюк, Роман Герасимович і Зенко Татарський. Відмічено також, що на з'їзді відзначать 550-ті роковини заснування університету у Лювені 1424 року, що є одним із найстарших університетів в Европі. Напевно, багато читачів пригадують собі, що в 1974 році виникла енергетична

криза, і тому, максимальну швидкість на дорогах Америки зменшили до 55 миль на годину. Не дивно, що дехто, по дорозі на "Союзівку" одержав карний квиток.

Борис Ващук у дописі в "Гомоні України" із 21 грудня 1974 р. згадує, що на з'їзд прибуло 25 колишніх студентів з родинами, і якщо додати ще декількох гостей, то на зустрічі було понад 60 осіб. Наспіли також привітання від товаришів, які не могли приїхати.

У суботу, біля 5-ої год. вечора відбувся коктейл і поновлення знайомств. Пізніше була вечеря-бенкет із вступним словом голови з'їзду, М. Логуша, привітаннями, вшануванням пам'яти 11-ти померших товаришів і короткою інформацією про минуле й сучасне Лювенського університету, про 550-ті його роковини. Присутні також із цікавістю вислухали спогади одного із сеньйорів - передвоєнного студента, інж. агронома С. Симка з Оттави, який був також диригентом студентського хору і продовжував свою культурну працю в Лювені після закінчення своїх студій, а потім ще деякий час і після війни. Бенкет закінчився танцями при звуках оркестри "Союзівки".

У неділю вранці, лювенці зійшлися на коротку ділову нараду для обговорення дальших зв'язків між колишніми студентами. У дописі Б. Ващук не згадує про плян видати ювілейний альманах. На з'їзді зібрали підписи на зверненні до американського уряду в справі оборони Валентина Мороза. Наступний з'їзд заплянували влаштувати за 5 років. До успіху цієї зустрічі найбільше спричинилися: В. Козачинський, Я. Туркало і М. Логуш. З того часу - пропливло багато води...

■ Після "тридцяти" літ

Третій з'їзд відбувся щойно через 10 років, 27-28 жовтня 1984 року і на ньому відзначили 50-ті роковини заснування Української Студентської Громади у Лювенському університеті. На заклик організаторів зустрічі: Ярослава Туркала, Володі Козачинського та Ігоря Гайди - з'їхалося 28 студентів, з родинами - разом 55 осіб, щоб вшанувати студентів-засновників та всіх тих, що продовжували традиції українських студентських громад. Ця зустріч добре задокументована. Вона знаменна також тим, що з'їхалися цим разом люди з далеких сторін, напр. Мирослав Антохій з Німеччини, В. Візір із Каліфорнії, а багато лювен-

ців приїхали перший раз, як Юрій Фіяла, Роман Антохій (брат Мирослава), Олександер Харченко і Надя Ріпак-Сілецька з донькою. Треба згадати, що родина Логушів привезла зі собою (на з'їзд) велику, симпатичну собаку на ім'я Мая.

Діяльність з'їзду почалася у суботу після обіду, коли Володя Козачинський влаштував коктейл у своїй кімнаті в павільйоні "Ворохта". Це дало нагоду привітатися і відпружитися для тих, що тільки що приїхали. У веселій атмосфері, композитор Ю. Фіяла роздав усім копії нот маршу "Ми українська еліта", - музика і слова написані ним ще у Любені. Багатьом учасникам з'їзду пригадалося також, як маестро Фіяла муштрував у Любені студентський хор, який їздив із концертами по Бельгії. У цьому хорі співали студенти, які мали слух, могли дихати і вміли видавати звуки. У Любені був також "анти-хор" для тих, що не мали таких талантів і кваліфікацій.

Після коктейлу почались групові знімки, на яких усі намагалися виглядати відпруженими й веселими. О 6-ій год. вечора відбувся другий коктейл у головному сальоні "Союзівки", на який усі прийшли елеґантно вдягнені, щоб пізніше перейти до їдальні на святковий бенкет. Пані Марія Логуш у статті у "Вільному Слові" згадує, що третя зустріч була "навіяна якимсь особливо радісним почуттям, що ось мовляв, ми знову разом..." Це, у контрасті до першої зустрічі (1963), коли ще "відчувалася якась відстань" між студентами 1947-52 років, і тими, що студіювали раніше, чи пізніше. Крім того, "Відчуженість помітна була й між дружинами, які себе раніше зовсім не знали." Це дуже цікаве спостерження, і багато учасників з ним погоджується. Можливо, що на цьому з'їзді обидва коктейли і прийняття прискорили процес братання. Інші спостергливі особи помітили, що більшість "молодших" учасників зустрічі почали вживати окуляри для читання текстів і оглядання знімок. Це ознака діяння часу. Під час вечері Михайло Логуш привітав присутніх і попросив вшанувати пам'ять померших товаришів. Тоді ведучий вечора запропонував, щоб кожний учасник з'їзду по черзі представив себе, подавши дані, коли і що студіював у Любені, де тепер живе і в якій ділянці працює. Під час цієї точки можна було добре посміятися, бо майже кожний розказував про себе коротко і дотепно. Мирослав Антохій подав короткий нарис діяльности українських студентських організацій у Любені і на закінчення прочитав свій твір, у якому поетично і з гумором описав життя і події у Студентсько-

му Домі в Лювені під час свого там побуту від 1947 року. Після вечері Петро Гурський виконав на бандурі низку народних пісень, після чого при фортепіяні всі відспівали "Марш лювенських студентів" та інші пісні. Товариство забавлялося до пізної ночі.

Наступного дня у неділю вранці відбулися збори учасників, на яких запляновано зустріч на 1986 рік, а також запропоновано відбути з'їзд у Лювені 1988 року. Найважлишішою точкою було опрацювання і видання пропам'ятної книги, або альманаху про Український Студентський Центр у Лювені, справа яку обмірковували ще на першому з'їзді. Мирослав Лабунька підкреслив, що коли ми самі про себе нічого не напишемо, то ніхто інший про нас тим більше нічого не напише. Альманах може стати частиною історії нашої еміграції. Збори вирішили пожвавити підготовку цього проєкту і одноголосно обрали головним редактором Євгена Федоренка, який мав підібрати своїх співробітників. Віталій Гречнів узяв на себе обов'язок збирати фонди на видання альманаха, і для цієї мети відкрили конто в Нью-Йорку. Виготовили також листу жертводавців, які до того часу зложили на фонд видання альманаха декілька сотень долярів.

З'їзд закінчився з надією, що лювенці щедро підтримають цю справу. Після з'їзду, всі лювенці отримали у грудні "Бюлетень ч. 1", що його виготовила пані М. Логуш. У бюлетені був також опис перебігу зустрічі. Товариші Я. Туркало, В. Козачинський та І. Гайда, які провели збірку на канцелярійні видатки і поза-програмові напитки, вислали усім фінансовий звіт. Виготовлено також обширний адресар лювенців, що живуть у різних країнах світу. Для історії варто додати, що 1984 року, на "Союзівці", кошт кімнати на одну особу із повним харчуванням - становив приблизно 40 долярів на добу.

■ Два роки пізніше

Як заплановано на попередній зустрічі, 4-ий з'їзд відбувся два роки пізніше, у суботу й неділю 4-5 жовтня 1986 року. Організаційний Комітет у складі: Я. Туркала, В. Козачинського та І. Гайди вислав заздалегіть повідомлення, зазначуючи, що в той сам час на "Союзівці" відбуватиметься зустріч товариств українських лікарів та інженерів Америки. Кількість учасників-лювенців ніде не занотовано, але із фо-

тографій та інших довідок можна твердити, що було їх 16 плюс їхні дружини. Ті, що не могли приїхати, прислали привітання: Митрополит Максим Германюк, Таня Симиренко, Зенон Татарський, Василь Томашівський та Ігор Шевченко. Андрій Кішка, який мав намір приїхати, був перешкоджений поїздкою до Бельгії, прислав із міста Квебеку обширний лист, вітаючи 4-ий з'їзд і висловлюючи свої побажання на майбутнє. Цей з'їзд був менш формальний, з уваги на малу кількість учасників. Як звичайно, були коктейли у приватних кімнатах, зате вечеря і танці відбувалися спільно з лікарями та інженерами.

У неділю вранці відбулися збори, якими по традиції, керував Михайло Логуш. На бажання присутніх, поширено редакційну колегію альманаху. Крім Є. Федоренка, туди увійшли: Мирослав Лабунька, Микола Когут і Володимир Попович. Обрано також людей до таких комісій: а) адміністративна - Ярослав Туркало, Михайло Логуш, Ігор Гайда і Теодор Шумовський; б) фінансова - Володимир Козачинський, Віталій Гречнів, Петро Гурський і Зенон Татарський; в) преса - Марія Логуш - дописи до часописів.

На з'їзді заново перевірили і доповнили адресар любенців, що живуть по різних країнах світу. Присутні виявили бажання зустрінутися за один рік, 1987 року, разом із лікарями та інженерами. Були пропозиції зустрінутися 1988 року у Любені, із мандрівками у сусідні країни.

■ З'їзд ентузіястів

Про 5-ий з'їзд можна дуже мало сказати. В. Козачинський вислав любенцям повідомлення ще вліті, але на з'їзд 10-11 жовтня 1987 року приїхала лише горстка людей, переважно ті, що жили поблизу "Союзівки". Як запляновано, ця зустріч відбулась разом із лікарями та інженерами із США. Ніде не записано кількости її учасників, але здається, що на з'їзді не було більше десятка колишніх студентів Любенського Університету. Його можна було б назвати "міні-з'їздом". Погода також не дописала, так що люди зустрічалися у приватних кімнатах і не робили групових фотознімок. Хоч говорилося про альманах, але жодних формальних нарад на зустрічі не було.

■ Остання надія альманаху

6-ий "міні-з'їзд", або товариська зустріч лювенців відбулася 19-20 жовтня 1996 року з участю 8-ох колишніх студентів і трьох їхніх дружин. Інші не могли приїхати з уваги на пізне повідомлення. Головним мотором зустрічі був Зенон Татарський, який передав усні привітання від тих, що не моглли приїхати. Учасники з'їзду отримали також листа від Мирослава Лабуньки, в якому він обіцяв свою співрацю над альманахом, не дивлячись на смертельну хворобу своєї дружини. Це "врятувало альманах", бо невеликою більшістю рішено ще не передавати зібраних 5,000 долярів на якусь харитативну ціль.

Помимо, а може завдяки малій кількості учасників, вирішено прискорити видання альманаха, збираючи матеріяли листовно і телефонічно. З. Татарський обіцяв поговорити з А. Кішкою про доступ до архівів у Лювені і в Римі. Вирішено також скликати ювілейний з'їзд лювенців 4-5 жовтня 1997 р. на "Союзівці", щоб відзначити 50 років від часу, коли після війни велика група студентів прибула з Німеччини до Лювену.

■ Ювілейна зустріч

На ювілейну зустріч, у суботу і неділю 4-5 жовтня 1997 р. приїхало 27 колишніх студентів, а з дружинами їхня кількість дійшла до 47 осіб. У той сам час, на "Союзівці" відбувався ювілейний (1947-97) з'їзд колишніх учнів Української Гімназії у Берхтесґадені, Німеччина. З уваги на те, що багато лювенців закінчили згадану гімназію (автор також зараховує себе до берхтесґаденської "мафії"), ми організували спільні коктейли і спільний бенкет із танцями. Можна собі уявити радість та емоції деяких товаришів і товаришок, які не бачили одні одних 50 літ. Реєстрацію лювенців провели пані Рома Гайда і Галина Кіс. На столах були розкладені архіви з Лювену, фотографії, карикатури з "Єліти" і деякі підготовані вже матеріяли для видання альманаху. У суботу після обіду в залі бібліотеки відбулась ділова нарада, яку відкрив Зенон Татарський. Зборами проводив Михайло Логуш, який прочитав привітання від Андрія Кішки, Богдана Казимири, Йосифа Лесіва, Григорія Панчука, Анатолія Романюка, Бориса Витязя (Південна Африка), Ігоря Лесика, Зенона Легедзи і Мирослава Бриґа. Координатор у

справі життєписів лювенців, З. Татарський, звітував про позитивні результати праці В. Візіра у США та Григорія Панчука в Європі. До того часу в Канаді, США та Європі зібрано понад 150 адрес лювенців і 93 життєписи. Також, навесні того ж року З. Татарський відвідав у місті Квебеку інж. А. Кішку, від якого одержав копії його архіву. Решта матеріялів зберігається у національному Архіві в Оттаві. Збори вислали до Андрія Кішки подяку і привітання.

Мирослав Лабунька представив присутнім справу "Альманаху Українських Студентів Лювенського Католицького Університету", як назву пропам'ятної книги. Збори прийняли цю назву, як також погодилися на його пропозицію щодо формату, редакції і змісту альманаху. М. Лабунька обіцяв старатися про дозвіл на доступ до архіву владики Івана Бучка у Римі, а під час поїздки до Львова обіцяв відвідати архів Митрополита Андрея Шептицького. Кошти видання альманаху оцінено на 15,000 до 20,000 долярів, якщо дотримуватись якісної форми видання, як прийнято на Заході. Після дискусії вирішено, що кожний лювенець повинен зложити по 200 дол. на згадане видання. Євген Федоренко подав фінансовий звіт, який показав, що на конті фонду альманаху було 5,300 долярів. У доповненні до цього, більшість присутніх зложила свої пожертви, і наприкінці з'їзду фонд становив приблизно 8,000 амер. долярів. З. Татарський представив зборам пропозицію Андрія Кішки у справі організації ювілейних святкувань українського студентського осередку в Лювені у 2000 році, із присутністю представників урядів України, Бельгії і Ватикану. Із практичних міркувань, цю справу передали на розгляд європейським лювенцям у Бельгії. На пропозицію З. Татарського робоча група для підготовки альманаху залишилася в існуючому складі: Й. Лесів, Г. Панчук, В. Візір, І. Гайда і З. Татарський. Вирішено також вислати привітання ректорові Лювенського університету, текст якого виготовила французькою мовою Надя Ріпак-Сілецька.

Тим часом, професійний фотограф зробив декілька групових знімок. Суботу закінчили спільним коктейлом і бенкетом з танцями на спілку із берхтесґаденцями. Під час бенкету, від лювенців промовляв М. Лабунька, а Петро Гурський виконав на бандурі декілька пісень. Від берхтесґаденців промовляв Орест Павлів. Берхтесґаденці представили випускників трьох відділів 8-ої кляси гімназії із 1947 року. Між ними були 3 лювенці (І. Гайда, Б. Ковалюк, Т. Шумовський). Відспіва-

ли "Gaudeamus igitur". Коктейл, бенкет і забава були дуже вдалі. У неділю вранці після Служби Божої в українській католицькій церкві на Союзівці, отець відправив панахиду за померших любенців і берхтесґаденців. Після обіду всі учасники роз'їхалися, але ніхто не говорив про наступну зустріч.

Як видно, зустрічі були не тільки успішними, але й корисними, бо багато спричинилися до підготовки появи альманаху. Їх можна назвати "історією видання нашого альманаху". Це вказує також на те, що наші з'їзди мали відповідну цілеспрямованість. В іншому випадку ми перетворилися б на товариство взаємної адорації. Можливо, що поштовх до видання нашого альманаху дав останній з'їзд, на якому берхтесґаденці мали вже надруковану свою пропам'ятну книгу. У цьому випередили університет, не зважаючи на те, що Андрій Кішка уважав нас "українською елітою". Але, "краще пізно, як ніколи". І хоч альманах не є епохальною подією, як напр. поява "Енеїди" Котляревського, то все ж таки, можемо його назвати нашим "проєктом тисячоліття". Це один із доказів, що ми письменні...

А зустрічі треба продовжувати. Не чекаймо, аж будемо ходити із палками ("на трьох ногах") і виглядатимемо, як ветерани Першої Світової Війни. На останніх зустрічах можна було почути й таке: "Я приїхав перевірити, хто ще живий..." Навіть "Союзівка" починає завмирати, так що - справа негайна. Не відкладаймо! ▮

ЗУСТРІЧІ У ЛЮВЕНІ

Микола Когут

Наші зустрічі були зовсім відмінними від зустрічей наших колеґ за океаном. Тих, що студіювали наприкінці сорокових і на початку п'ятьдесятих років, залишилось у Бельгії всього кільканадцяць. Бельгія мала країна і всі ми, що жили тут чи там, бачилися, чи навіть спільно працювали у громадських організаціях. Та все ж таки ми не забували, що наше професійне знання ми набули у ЛКУ і завдяки нашого славного гуртожитку на rue des Brasseurs. Ось тому, ми час від часу збиралися у тому гуртожитку, щоб пригадати собі недавні наші роки в університеті

і побувати в середовищі нових молодих студентів.

У тому часі у Бельгії жило 16 тих, що закінчили студії у ЛКУ і 8 тих, що закінчили студії у інших університетах Бельгії, і були свого часу активними членами НаСУС. Тут подаю імена і прізвища тих колишніх абсольвентів ЛКУ, що жили в Бельгії: Софійка Колібаба-Зелена, Женя Варіна, Микола Демчук, Кузьма Дмитрик, Василь Дюг-Садовінський, Володимир Ґапишин, Роман Зибенко, Андрій Кішка, Микола Когут, Омелян Коваль, Йосиф Лесів, Петро Лукасевич, Володимир Попович, Микола Синюк, Федір Сметанко, Юрій Шухевич, Роман Якемчук. Ті, що закінчили студії в інших університетах Бельгії і були колись активними членами НаСУС: Рома Гусак, М. Ґабора, Андрій Кондрацький, Октавіян Лазар, Володимир Лютик, ?. Мельник, Юрій Сороківський, Андрій Яковлів.

■ Перша Зустріч

1955 року, кілька колишніх абсольвентів ЛКУ, на одній принагідній зустрічі у студенському гуртожитку в Любені, прийшли до висновку, що треба було б відновити ТУАЛУ (Товариство Українських Абсольвентів Любенського Університету). Але щойно у квітні 1957 р. вдалося нам зібратися на ширшу зустріч, знову ж таки у нашому гуртожитку в Любені.

Зустріч почалася Службою Божою, яку відправив о. Іван Кіт. У короткій проповіді о. радник підкреслив важливість вдержування зв'язків між колишніми любенцями і поблагословив наміри ТУАЛУ. Відбулися наради, у яких взяло участь 15 осіб. Нарадами керував Микола Демчук. На початку він прочитав кілька листів від колишніх любенців із США і Канади, в першу чергу від Митрополита Максима Германюка, де між іншим було сказано: ..."З правдивою радістю стрічаю Ваші зусилля відновити діяльність ТУАЛУ ...Буду тішитися кожною вісткою про Ваш розвій та успіхи"... В усіх листах, від колишніх студентів була повна піддержка наших намірів і різні пропозиції. Тоді обрано тимчасову управу, до якої увійшли: Микола Демчук - голова, Микола Когут - заступник голови, Йосиф Лесів - секретар та Влодко Попович - скарбник. Прийняли також рішення, щоб управу в тодішньому тимчасовому складі, доповнити двома заступниками голови, по одному із

США і Канади. Намічено, що до кількох місяців мають відбутися офіційні загальні збори, а також запропонували: а) видавати бюлетень "Лювенець", б) організувати студійний фонд, в) збирати матеріяли і світлини-знимки з минулого для видання "Збірника" про колишніх лювенців.

■ Зустріч з Митрополитом Максимом

Вліті того ж 1957 р. управа ТУАЛУ довідалась, що новоназначений Митрополит на Канаду, Архиєп. Максим Германюк, поїде до Риму. Отож, зразу написали до Преосв. Владики, щоб він по дорозі загостив до Лювену. Так і сталося. У суботу, 14 вересня відбулась зустріч з нашим вийнятковим Гостем, колишнім лювенцем, Митр. Максимом Германюком. На зустрічі було 35 осіб. З кожним присутнім Достойний Гість вітався і ділився спогадами. Властива зустріч почалася вечерею, яку приготували дружини колишніх студентів. Під час вечері від ТУАЛУ промовляв Микола Демчук. Були й інші привіти. Накінець звернувся до нас зі словом наш Достойний Гість. Між іншим, він сказав: ..."Нашим найважнішим завданням є зрозуміти події і середовище, де ми знаходимось. Зрозумівши події і середовище, знайти спосіб впливати і на події, і на середовище так, щоб одні і другі були нам корисні і сприяли нашим ідеалам... Багато дечого змінилося і змінюється на наших очах, а ми все ще дуже часто поступаємо так, як наші прадіди робили. Йдеться тут про еволюцію світової опінії до нашої справи, як і наших поглядів у відношенні до нашого краю і до світової опінії... Ми повинні бути людьми суспільними. Не замикатися у собі, але йти з поміччю нашим ближнім. Ми отримали скарби і колись відповідатимемо за "схований скарб". Найбільшою нашою остоєю є Церква... Вона одинока збереже нашу душу плекаючи наше мистецтво, пісню, мову і традиції. Нам треба довкола неї гуртуватися і там створити синтезу духовного і політичного проводу"... Це для прикладу, лише декілька слів із виступу Достойного Владики Максима. Колишній лювенець говорив майже одну годину. Всі ми з увагою вислухали його порад і пропозицій. Зустріч закінчилася досить пізно, бо всі бажали особисто поговорити з Владикою. Ми обіцяли, що скоро знову зберемося.

■ Світова Виставка 1958 р.

1958 рік добре запам'ятався всім нам у Бельгії, бо в тому році відбулася славна Світова Виставка (Exposition Mondiale), перша після жорстокої Другої Світової Війни. Згадую про цю виставку 1958 р., бо з тієї нагоди ми знову мали прекрасну зустріч у нашому гуртожитку. Рішили відвідати виставку наші науковці з УВУ (з Мюнхену) та з НТШ у Сарселі. У тому часі ці наші установи були ще у повному розквіті. Організатором цієї зустрічі був д-р Володимир Янів, який знав мене особисто ще зі студентських часів. Пригадую, що Володимир Янів вже раніше організував побут групи людей у Лювені 1955 р., коли був Конгрес УХР (Українського Християнського Руху), а директором гуртожитку був о. Д. Дзвоник. Отже, тепер, він звернувся до мене з проханням, чи не можна було б знову примістити всіх гостей у Лювені, у гуртожитку і постаратися про їхній доїзд до Брюсселю.

Хоч це були вакації і в гуртожитку не було наших студентів, то все ж таки, приміщень не вистачало і треба було їх шукати серед знайомих бельгійських родин. Остаточно, до Лювену прибуло понад тридцять відомих наших професорів, деякі з дружинами. Я постарався про автобус, який кожного ранку завозив наших гостей на Виставку до Брюсселю, а під вечір привозив до Лювену.

Після відпруження і вечері, наші гості і лювенці, які жили у Лювені, чи поблизу, збиралися в гуртожитку і проводили радісні й приємні вечори. Між гістьми були вже досвідчені люди у таких зустрічах, то мушу сказати, що це була правдива насолода побувати в такому милому товаристві. Одного вечора було нас більше, так, що колишня їдальня і один сальон ледве поміщували всіх присутніх. Була спільна вечеря, відтак кілька коротких промов, а потім співали різні пісні, розповідали жарти і знайомилися одні з одними. До пізної ночі всі присутні забавлялися, ніхто не хотів залишати це принагідне, але миле товариство. Однак ті, що жили в домах бельгійських родин, мусіли відходити раніше, бо чемність вимагала не надуживати доброти. Після тижня ми сердечно прощалися й обіцяли, що треба частіше організувати такі зустрічі, але на обіцянках так і залишилося.

■ Незабутній Свят-Вечір

Наступна зустріч колишніх любенців, цим разом із студентами, відбулася на початку 1960 р. Це було майже прощання з нашим гуртожитком на rue des Brasseurs. Всі, що пройшли через гуртожиток, знають, як ми цінили наші великі релігійні празники, а головно Свят-Вечір, Різдво та Великдень. Але наприкінці 1959 р. ми, колишні любенці, довідалися, що новий директор, о. Ван де Вал, не думає організувати спільної Святої-Вечері згідно з нашою традицією. У кухні не було вже української кухарки, але бельгійка. Отож, ми вирішили не лише зустрінутися на Свят-Вечір, але постаратися, щоб була повна святвечірня трапеза. Після згоди наших дружин, а головно Меланії Ґапишин, яка кілька років працювала у студентській кухні, ми взялися за готування наших традиційних страв. Очевидно, ми пішли на переговори з о. директором. Ми, колишні студенти, заявили, що покриваємо всі кошти і беремо на себе організацію праці. Він спершу вагався, але остаточно погодився. Самозрозуміло, що наші студенти, жителі гуртожитку, були захоплені цією ініціятивою.

У день зустрічі, тобто на Свят-Вечір, вже зранку, в кухні кипіла робота. Але десь перед обідом почав падати сильний сніг і не переставав. Ті, що трудилися в кухні думали, що Свят-Вечеря і наша зустріч буде лише з нами кількома, тими, що жили у Любені та місцевими студентами. Яке було наше здивування і захоплення, коли під вечір почали з'їзджатися наші колеґи, що жили подальше. Наш колеґа Юрко Шухевич (Ціба), що багато допомагав у кухні, підганяв пань господинь і сам варив вареники (пироги), а їх було кількасот.

У шостій годині вечора, після молитви і могутньої коляди "Бог Предвічний" почалася Свята Вечеря. Було кілька різдвяних привітів. Чергувалися наші традиційні страви і мельодійні та улюблені наші коляди. Раділи студенти і організатори, тобто абсольвенти ЛКУ. Була вже пізна година, як ми розходилися, чи від'їжджали до наших домів.

Пригадую ще таку цікаву історію. Всіх страв приготували досить багато, отже після Святої Вечері ще залилишилося багато всього, а головно борщу, варенників і голубців. Наші студенти, які не довіряли о. директорові, занесли всі ці страви до кімнати голови НаСУС (здається Івана Мигула). Коли на Різдво рано я прийшов до студентського дому, то директор о. Ван де Вал каже мені, що йому пропали великі баняки

та великі полумиски. Я заспокоїв його, що вони зовсім не пропали, і додав при цьому, що він не потребуватиме варити обіду для студентів, бо є ще досить усього із попереднього дня. Такою вісткою він дуже задовольнився.

■ Ми знову в Любені між студентами

Наступна зустріч, знову на Свят-Вечір, була вже 1965 р., коли директором гуртожитку був о. Іван Кіт. Тоді ми, колишні студенти, збиралися вже не самі, але з нашими сім'ями. Ця зустріч відбувалася у простірній залі нового гуртожитку при вул. Галфмартстрат 15. У той час, не було вже між нами голови ТУАЛУ Миколи Демчука, що передчасно відійшов у вічність. Натомість були нові абсольвенти.

Організацією зустрічі і Свят-Вечора займалася управа Т-ва "Апостольська Візитатура", при допомозі декого з українців з Любену, головно подружжя Стефанії і Петра Шевчуків. У кухні тоді працювали сестри монахині із Згромадження Св. Вінкентія, одна українка і одна бельгійка. Отець Кіт запросив не лише студентів, які на свята не від'їжджали до батьків, але також колишніх студентів з родинами, наших сестер монахинь, які були у різних бельгійських згромадженнях і цих наших земляків, що жили на околицях Любену. Усіх нас було біля 80 осіб. Як звичай велить, свят-вечірня трапеза почалась молитвою, а відтак о. Кіт привітав усіх присутніх і склав святочні побажання. Під час вечері ми споживали не лише традиційні страви, але багато колядували. Немало людей вперше побачили один одних. Мінялися місця при столах і робили знайомства, раділи зустріччю та ще й у такий вийнятковий день, як Свят-Вечір. Були й діти - майбутні студенти. Вони всі зайняли місця разом, і ними опікувався та забавляв їх Григорій Панчук, якого всі коротко звали Гриць.

■ Наша новорічна зустріч у Роми й Ігоря Гайдів

На початку 70-их років до Бельгії повернувся Ігор Гайда. Його перенесла до Брюсселю харчова фірма Ralston Purina на позицію директора їхніх ляборатоpій в Европі. Перші місяці Ігор був сам, а відтак до

нього долучилась його симпатична і всіма улюблена родина. Вони зразу включилися у церковне і громадське життя, хоч через працю, Ігор був часто в дорозі. Підля того, як Гайди уже добре обізналися з нашим життям у Бельгії, тоді, в навечер'я нового 1972 року, на Маланку, вони запросили до своєї обширної хати, на спільну зустріч, нас, колишніх любенців, разом з дружинами. Це була справді для всіх нас дуже гарна несподіванка.

Більшість любенців відгукнулася і прибула на цю зустріч. Я навіть завдав собі труду і підготовив прозірки про НаСУС. Разом було понад 150 фотознімок з життя і діяльности українських студентів, почавши від 1930 аж до 1970 року. Сеанс був з коментарем і навіть з музикою. Деякі неукраїномовні дружини колишніх студентів жалували, що пояснення не були французькою мовою. Загалом, зустріч була дуже вдалою, бо господиня приготовила не лише добру і багату вечерю, але й різні несподіванки. На стінах були розвішені сильветки "Єліти" роботи Володимира Поповича - карикатури із студентських часів. Прибули на цю зустріч не лише ми з Бельгії, але, загостив також Олекса Біланюк (Брисько) з дружиною, що у той час жив у Парижі. Парижани Кирило і Марійка Митровичі також прибули на цю родинну зустріч. Це була справжня і мила для всіх нас несподіванка. Як часто буває на таких зустрічах велися різні розмови про минуле, про теперішніх українських (за походженням) студентів, і навіть про пляни на майбутнє. Але час не стояв на місці, треба було розходитись. Пізно вночі ми безмежно дякували Ромі та Ігореві за їхню гостинність і за таку гарну нагоду зібратися нам, майже всім колишнім студентам, на таку приємну зустріч. Ми поверталися домів, коли, за словами Шевченка... "вже треті півні проспівали і ніхто нігде не гомонів"...

■ Зустріч із мамою Федя Сметанки

У нас була ще одна родинна зустріч. Несподівано 1973 р. приїхала з України, з Криму, на відвідини мама Федя Сметанка. Для Федя це була така велика радість, що він хотів поділитися з нами, колеґами студійних років, і запросив нас на спільну зустріч з мамою. У той час, гості з України то була рідкість, просто не до повірення. Ми радо прибули, не лише щоб побачити маму, але й щоб почути якісь цінні новини з

України. Як звичай велить, зустріч почалася вечерою, яку приготовили мама Федя і Гарієт, його дружина. Очевидно, подали український борщ і вареники, а хто бажав, міг мати навіть заправку з часнику (здається, спеціяльність Криму). Та найголовнішою, була розмова з дорогою гостею з України. Всі ми наперебій засипували питаннями неспокійну маму, бо хотіли багато довідатися.

Але вона знала, що мусить повертатися додому і була дуже обережною. Вона радше слухала, що ми розказували. Постійно просила Федя, щоб вийшов і подивився чи хтось не підслуховує під вікном. Додержувалась нашого прислів'я, що "береженого Бог береже". З нами були також Ігор і Рома Гайди, які у той час ще жили у Бельгії. До пізньої ночі ми розмовляли з мамою Федя про різні наші проблеми і про пляни на майбутнє.

■ Інші зустрічі

Наступні зустрічі відбувалися з нагоди річних забав, що їх організувала управа НаСУС. Очевидно, це не були зустрічі виключно колишніх студентів. Ми приходили на ті студентські забави, щоб побачитися, поговорити і обмінятися думками. У Бельгії ми мали багато можливостей зустрічатися разом. Всі ми знали добре не лише одні одних, але й їхні родини, жінок і дітей. Багато із нас були собі кумами, а це було вже зовсім близьке посвоячення. Саме із цих причин не було потреби організувати таких зустрічей, як це робили колишні лювенці, що жили в Канаді та у США. До речі, з деякими, що у професійних справах приїжджали до Бельгії, ми зустрічалися. Ми також відгукувалися на заклики наших колеґ з-за океану і старалися, в міру можливостей, з ними співпрацювати.

Дехто із нас у Бельгії, щасливі тим, що наше діло студентського життя не закінчилося на нас, але його гідно продовжують наші діти, а це вже запорука майбутнього. ▮

СТИПЕНДІЙНІ ФУНДАЦІЇ

Григорій Ощипко

Останніми роками я був постійно у зв'язку з Андрієм Кішкою, який живе тепер у Місті Квебеку, а я у Монтреалі. Ми багато разів зустрічалися, обмінювалися листами, телефонували та обговорювали різні громадські і політичні питання. З його розмов виходило, що він має власну концепцію громадської праці. Він не любить академій і уважає їх змарнованим часом. Критикував також відзначування 1000-ліття християнства України, а радше його висліди: брак статтей і розголосу у великих щоденниках Америки, Канади, Европи. Брак заяв великих церковних достойників, брак належного відгомону у світових засобах масової інформації. А це була подія великої історичної ваги.

Великим недоліком він уважає брак відповідної установи, яка керувала б підготовкою вибраних людей з України для студій у закордонних університетах з метою формування керівної еліти для служби Україні. У часи перебудови Ґорбачова виникла ідея Фундації для продовження Студентського Осередку у Лювені.

Починаючи з 1989 р. Андрій Кішка розпочав широку кореспонденцію з багатьма лювенцями і в обмін висилав копії їхніх відповідей. Серед них були: С. Симко, Ф. Сметанко, Я. Туркало, І. Суховерський, панство Логуші, О. Біланюк, А. Романюк, А. Сацюк, Г. Ощипко, а можливо й інші.

Треба підкреслити, що Андрій Кішка у листуванні був скорий, точний, послідовний, з поданням дат телефонних розмов, що свідчить про добру організацію і нотування справ та розмов. Він зумів переконати декількох колишніх лювенців, які його підтримали. Першим погодився повернути стипендію з побільшенням С. Симко та оформив це відповідним документом. Ф. Сметанко прислав 1,000 дол., Г. Ощипко задеклярував 2,500 дол. Погодилися також А. Роман і О. Сацюк (завіщання).

Плянували звернутися до колишніх лювенців про зворот стипендій, які вони одержали на оплату студій, харч і помешкання. У парі з тим виринула справа скільки вимагати, бо студії 30-40 років тому не коштували стільки, як 1989 р. Після засягнення інформацій встанов-

лено скромну суму 4-5 тисяч американських долярів. Заклик до колишніх лювенців виготовив Г. Ощипко, хоч із різних причин він не був висланий до всіх лювенців. Я наполягав на тому, що крім ініціятивної групи мусить бути ще звернення Андрія Кішки, що одинокий має моральне право вимагати звороту стипендій.

Найбільш конкретні заходи зробила ініціятивна група у Бельгії, що її очолив Ф. Сметанко. Ця група розіслала запрошення на установчий з'їзд до Лювену на 5 жовтня 1991 р. до найактивніших колишніх студентів в Америці і Канаді:

"Ми приєднуємося до Ініціятивної Групи в Канаді і поділяємо думку, що наша спільна акція могла б бути втілена у формі Фундації, під назвою, наприклад: "Українська Університетська Фундація у Бельгії". Це могло б бути і "Українською Університетською Фундацією у Західному Світі". Воно дозволило б нам створити широку базу для діяння на користь, не тільки студіюючої християнської еліти з України, а також вже дипломованих з вищої освіти в Україні. Ми могли б допомагати і тим, кому потрібно ознайомитися з різними галузями західної практики та доповнити свою спеціяльність. Таким чином вони б стали доцільнішими відбудовниками зруйнованої України.

З таких причин ми запрошуємо Вас усіх на зустріч, що заплянована в Лювені, в Українському Студентському Домі на 5-го жовтня 1991 р. о год. 15:00. Адреса дому: Apostolische Visitatuur voor de Oekrainers in Belgie, Half Maartstraat, 15, 3000 Leuven. Тел. 016/22.48.71."

У зустрічі взяло участь 11 колишніх студентів: Ф. Сметанко, Й. Лесів, В. Дюг, І. Охримович, Р. Демчук, Ю. Шухевич, Ліда Демчук, Ганя Раделицька, Женя Варіна, О. Коваль і М. Когут - всі з Бельгії (з поза Бельгії надійшли привіти від: митр. М. Германюка, О. Біланюка, І. Гайди, З. Татарського). Вони обговорили заснування Української Університетської Фундації з осідком у Лювені. Для матеріяльної підтримки праці цієї групи запропоновано оформити тимчасове "Товариство сприяння створенню У.У.Ф.", куди запрошені всі сущі лювенці. Членська вкладка мала виносити 500 бел. франків на рік. Відтак опрацювали статут Фундації французькою мовою для урядової реєстрації під назвою: Association de Soutien à la Fondation Universitaire Ukrainienne en Belgique.

З ініціятиви лювенців у Бельгії, 4 грудня 1991 р. створено Бельгійську асоціяцію для українських студій (Association Belge pour les Etudes Ukrainiennes) головою якої став проф. Франсіс Томсон, секретарем - проф. Шарль Мутон, а скарбником - Еманюель Вегеманс. Членами мали бути викладачі вищих шкіл, журналісти, підприємці і т. п. Асоціяція дальше існує, однак впродовж останніх п'яти років не проявила активности.

У Квебеку й Онтаріо (Канада) (поза вищеподаними задекларованими фондами) справа Фундації, під оглядом конкретних вислідів, була менш успішною. Відбулося дві зустрічі у малому колі. Одна із них 25 листопада 1989 р. у Монтреалі при участі Андрія Кішки, А. Сацюка та Г. Ощипка. Андрій Кішка заступав також неприсутніх: С. Симка, Ф. Сметанка та А. Романюка. Вислід: інформації, розподіл праці, обмін думками.

Кореспонденція між головним ініціятором і прихильниками фундації тривала ще пів десятка років. Але раптом наприкінці 1996 р. Андрій Кішка повідомив листовно своїх співробітників, що резиґнує з члена ініціятивної групи фундації "дефінітивно і невідклично", однак справу вважає гідною продовження і просить Ф. Сметанка бути її депозитором. Причини своєї демісії Андрій Кішка не подав і про неї можна лише здогадуватися. Правдоподібно була замала підтримка більшої кількости лювенців, а головно найбільш фінансово спроможних. Але і це має своє виправдання. Це були часи, коли Україна стала незалежною державою і велика частина лювенців включилася у працю допомоги Україні, яку вважали більш важливою за фундацію. Ініціятива Андрія Кішки заслуговує на признання і піддержку. Можливо що ще колись видвигнуть її в тій чи іншій формі колишні лювенські студенти, коли одержать у руки цю книжку.

Наприкінці хочу зазначити, якщо я когось не згадав у цій статті, або замало підкреслив його заслуги, то не зі злої волі, а радше із браку інформації та документації. ∎

Спочатку був славний адресар Козачинського...

Жовтень 1974 р. Список Бувших студентів Львівського Університету (Бельгія)

1 GRECHNIW WITALY 2, CARLA CT. HUNTINGTON STATION, N.Y. 10046 U.S.A. (516-549-9052)
2 TURKALO K. JAROSLAV 848, ORANGE CENTER ROAD, ORANGE, CT. 06511, USA (203-795-3344)
3 HAYDA IHOR 60 STONES THROW ROAD, EASTON, CT. 06612, USA (203-261-4530)
4 ODRYNA DMYTRO 72, THREE ACRES ROAD, GROTON, CT. 06340, USA
5 TROJAN MYROSLAW 90, CHERRY AVENUE, WATERTOWN, CT. 06795, U.S.A. (203-274-1677)
6 KOZACHYNSKY VOLODYMYR 86, BARMORE DRIVE WEST, STAMFORD, CT. 06905, USA (203-329-9092)
7 HERASYMOWYCZ ROMAN 917, W. JUNEAU AVE. MILWAUKEE, WISC. 53201 U.S.A (414-481-4437)
8 MONCHARIV ARKADY 129, TERRACE VIEW AVENUE, BRONX, NEW YORK, N.Y. 10463 USA, (212-562-9404)
9 STADNYK VOLODYMYR 20, HANGAM STREET, COHOES, N.Y. 12047 USA
10 TATARSKY J. ZENON 85, HUMBERCREST BOULEVARD, TORONTO, ONT. M6S4K6, CANADA (416-767-3723)
11 KOWALIUK BOHDAN 746, CAVEN CIRCLE, VILLE ST. LAURENT, MONTREAL, QUE. H4N3C7, CANADA
12 TKACHENKO FEDIR 7149, MC LEOD, NIAGARA FALLS, ONT. CANADA L2G3H1
13 HURSKY PETRO 50, JOHNS ROAD, CHELTENHAM, PA., 19012, USA
14 TARANKO L.B. 25, LYNNFIELD DRIVE, MORRISTOWN, N.J. U.S.A.
15 CHMILAR WASYL 180 WEST TWINSBURG ROAD, NORTHFIELD, OHIO, 44067 U.S.A. (216-467-7709)
16 ROMANIUK ANATOL 1971, HIGHRIDGE AVENUE, OTTAWA, CANADA K1H 5H1 (613-731-1178)
17 PLASKACZ BOHDAN R.R.I. ALCOVE, QUE. J0X-1A0, CANADA
18 SHUMOVSKI TEODOR 334, STONE QUARRY PRIV. OTTAWA, ONT. CANADA K1K 3Y2 (613)741-0116
19 MELNYK MYROSLAW 1150, MELOY ROAD, KENT, OHIO, U.S.A, 44240
20 CYMBALISTY BOHDAN P.O. BOX 264, JAMESBURG, N.J. 08831, U.S.A.
21 FEDORENKO EUGEN 10, MARSTON DENE, MORRIS PLAINS, N.J. 07950, USA (201-887-9048)
22 LOGUSH MYCHAILO 44, RUSSEL AVENUE, T.M.R. MONTREAL, P.Q. H3P 1A8, CAN. (514-737-9936)
23 TRATCH ROMAN 1747, SCRIBNER ROAD, PENFIELD, N.Y. 14526, USA
24 LABUNKA MYROSLAW 5130, NORTH 15TH STREET, PHILADELPHIA, PA. 19141, U.S.A.
25 SUCHOVERSKY IHOR 3656 THE BOULEVARD, WESTMONT, QUE. H3Y 1S8, CAN (514-483-5316)
26 BILANIUK OLEXA 100, PLUSH MILL ROAD, WALLINGFORD, PA. U.S.A. 19086

Повідомлення про 2-ий з'їзд, на якому заснували Товариство Українських Студентів Лювенського Університету.

Ню Гевен, 10 жовтня 1974

До нашої наступної зустрічі залишається тільки три тижні, і тому ми поспішаємо подати Вам деякі додаткові інформації.

Сподіваємося, що друзі почнуть прибувати на "Союзівку" в суботу 2-ого листопада пополудні. Коло 5-ої години буде коктейл та відновлення знайомства зі старими приятелями та колегами. Спільна вечеря відбудеться коло 6:30 з вступним словом голови з"їзду, привітаннями та коротком інформацією про минуле й сучасне лювенського університету.

Після вечері відбудеться забава при звуках оркестри Союзівки.

В неділю вранці лювенці зійдуться на коротку ділову нараду для визначення постійного секретаріяту для дальших контактів між лювенськими студентами та майбутніх зустрічей.

Багато товаришів висловили бажання привезти зі собою студенські шапки-мазепинки та фотографії зі старих добрих часів.

Віримо, що всі друзі радо прийдуть на зустіч.
З товариським привітом та до скорого побачення,

Ярослав К. Туркало Володимир Козачинський

Нью Гейвен, Конн.
18 березня, 1984

Дорогі Львівці!

Багато з наших товаришів висловили бажання влаштувати чергову зустріч колишніх львівських студентів. Остання така зустріч відбулася 1974 року.

Ініціятивна група в складі: М. Логуш, Ф. Ткаченко, А. Романюк, З. Татерський та Я. Туркало, Б. Цимбалістий, В. Козачинський, І. Гайда провадять організацію наступної зустрічі.

Ми, львівці, маємо особливий сантимент до нашого університету та до всього, що пов'язане з цим старовинним науковим і навчальним закладом. Цього року маємо особливу нагоду- 50ті роковини заснування Української Студентської Громади на Львівському Університеті. Віддаймо повагу студентам-засновникам та всім тим що продовжували традиції української студентської громади. В дружній розмові пригадаймо наші студентські дні та відновім товариські зв'язки.

На товариську зустріч запрошуємо всіх, що вчилися чи перебували в Львові, як студенти, професори, в таком викладачі чи вільні слухачі. Адреси багатьох нам не відомі, тим то просимо поодиноких товаришів повідомити і заохотити своїх друзів до численної участи в родинами.

Зустріч львівців відбудеться на "Сокільці" в Кергонксон, Нью Йорк, в суботу й неділю 27-28го жовтня, 1984го року. Резервація хімнат буде забезпечена. Дальші інформації буде розіслано своєчасно.

Зголошення, завваги та побажання просимо пересилати на адресу:

Yaroslav K. Turkalo, MD
100 York St.
New Haven, CT 06511

З товариським привітом, від організаційний комітет

Ярослав К. Туркало — Володимир Козачинський

Ігор Е. Гайда

ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ ЛЮВЕНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

БЮЛЕТЕНЬ ч.2 **Березень 1986 року**

Дорогі Львенці,

У липні 1985 року відбулися наради ініціятивної групи з редактором майбутнього видання про український студентський осередок в Львені, - Євгеном Федоренком. Всі присутні погодилися, що таке видання необхідне: воно буде великою цінністю для кожного львенця, бо воно занотує перебіг подій, статистику, вклад наших львенців в окремих ділянках, і тим чином залишить для історії постійну згадку.

Володимир Козачинський недавно повернувся з подорожі по Канаді, де в справі видання про Львен мав нагоду розмовляти з багатьма, включно із ініціятором та головним організатором українського Львену - інж. Андрієм Кішкою.

Надсилаємо інформативну анкету, що стосується нашого видання, і просимо її повернути вчасно. Ця анкета дуже допоможе редакторові в його праці.

Пригадуємо, що наступна зустріч львенців відбудеться восени 1986 року. Про цю зустріч всі будуть вчасно повідомлені.

Вкладаємо як подарунок для кожного львенця уперше українською мовою писану - популярну формою та нейтральну своєю настановою - працю Ярослава К. Туркало з церковної історії раннього візантійського періоду.

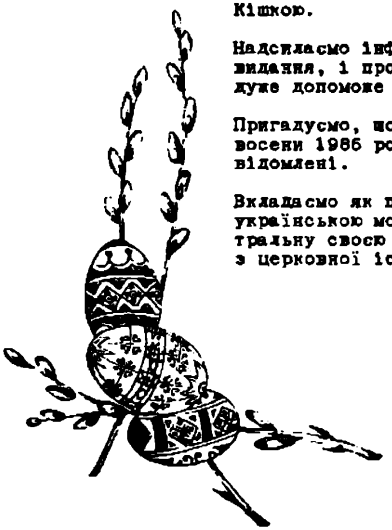

Христос Воскрес!

Веселих та щасливих Великодніх Свят!

Товариство Українських Студентів Любенського Університету

Христос Родився

7 грудня 1986 року

Дорогі Любенці,

Успішна зустріч любенців – четверта з черги – відбулася на Сокільці 4-5 жовтня цього року. Ті, що були неучасниками і не могли приїхати, надіслали листи: Митр. Германюк, Таня Семеренко, Зенон Татарський, Василь Томашівський та Ігор Шевченко.

Згідно з бажанням загалу, збільшили редакційну колегію до видання Альманаху про Український Любень. До неї увійшли, крім Євгена Федоренка, Мирослав Лабуньк, Володимир Попович та Микола Когут.

У перший день зустрічі на адресу ініціативної групи надійшла телеграма з Бельгії від Федора Сметаника з привітанням та пожертвою на видавничий фонд в сумі 1.000 дол. Інший щирий жертводавець с Роман Герасимович, що пожертвував на фонд видання 2.000 дол.

Закликаємо всіх інших любенців давати на фонд в міру можливостей.

Наступна зустріч любенців відбудеться 1987 року, разом з лижварями та інженерами. Слідкуйте за повідомленнями в пресі.

Більшість виявила бажання зустрітися 1988 року в Европі, в Любені та в прогульці до якоїсь із сусідніх країн.

Веселих Свят
Різдва Христового
й Щасливого Нового Року
бажають

за організаційний комітет

Ярослав К. Турківо — Володимир Козачинський

Ігор К. Гайда

Перша зустріч на "Союзівці" 1963 р.
▮ Сидять зліва: Христина Татарська, Оксана Бучацька, Олена Бучацька, Марія Логуш, ?, Оленка Шумовська, понад Оленкою Марійка Ковалюк, Надія Троян. Стоять, перший ряд від ліва: Петро Гурський, Христя Попадинець, Роман Трач, Володимир Козачинський, Ігор Гайда, Рома Гайда, Михайло Логуш, Мирослав Мельник, Аркадій Гончарів. ▮ Другий ряд від ліва: Анатоль Романюк, Ярослав Петрух, Євген Чижів (в окулярах), Зенон Татарський, Олекса Біланюк, Богдан Цимбаліст ий, Василь Хміляк і Мирослав Троян.

Гурт любенців-побратимів під час з'їзду на "Союзівці" 1984 року.
▮ Від ліва: Богдан Ковалюк, Юрій Фіяла, Евген Федоренко, Дорко Шумовський, Борис Ващук, Ярослав Туркало, Володимир Козачинський і Юрій Бучацький.

З'їзд Лювенців 27-го і 28-го жовтня 1984 р. на "Союзівці".
▮ Сидять зліва: Роман Антохій, Богдан Ковалюк, ?, Федір Ткаченко, Петро Гурський, Марія Логуш, ?, Оленка Шумовська, Віталій Візір. ▮ Стоять, перший ряд від ліва: Віталій Гречнів, Зіна Гречнів, Григорій Ощипко, Марія Ощипко, Олена Бучацька, Надійка Ріпак Сілецька, Ляриса Біланюк, Олекса Біланюк, Надія Троян, Борис Ващук. ▮ Останній "ряд": Володимир Козачинський, Зенон Татарський, Мирослав Троян, Мирослав Антохій, Юрій Фіяла, Ігор Гайда, Михайло Логуш, Евген Федоренко, ?, Ярослав Туркало, Василь Хміляк, Юрій Бучацький.

Частина учасників з'їзду "останньої надії альманаху"
19-го і 20-го жовтня 1996 р.
▮ Від ліва: Володимир Козачинський, Евген Федоренко, Христина Татарська, Віталій Гречнів, Зіна Гречнів, Надя Трач, Роман Трач і Зенон Татарський. ▮ Відсутні: Ярослав Туркало, Ігор Гайда, Віталій Візір.

ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ ЛЮВЕНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

З НАГОДИ 50-ЛІТТЯ

ВІДНОВЛЕННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ ГРОМАДИ В ЛЮВЕНСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ, БЕЛЬГІЯ

-ЗАПРОШУЄМО-

КОЛИШНІХ СТУДЕНТІВ ІЗ РОДИНАМИ НА

ЮВІЛЕЙНУ ЗУСТРІЧ

4-5-го жовтня 1997 р. на СОЮЗІВЦІ

ПРОГРАМА

СУБОТА 4-ГО ЖОВТНЯ — ГОЛОВНИЙ БУДИНОК

- 11:00-12:00 Реєстрація у фоє будинку
- 12:00-13:30 Свобідний обід за власною ініціятивою
- 13:30-14:30 Виставка у бібліотеці архівних та особистих матеріялів про Лювен (знимки, оголошення, протоколи, "Єпіта"...)
- 14:30 Відкриття Зустрічі у бібліотеці з програмою:
  - ☼ Привіти
  - ☼ Звіт з підготовчої праці до видання Пропамятної Книги
  - ☼ Звіт Мирослава Лабуньки головного редактора Пропамятної Книги
  - ☼ Фінансовий звіт та проект буджету Пропамятної Книги
  - ☼ Пропозиція формального Ювілейного Святкування в Лювені
  - ☼ Дискусія і рішення
  - ☼ Вибір Робочої Групи для дальшої праці над намічиними проектами, спільна знимка

ВЕСВЛКА

- 18:00 Коктейлі, спільна знимка
- 19:00 Бенкет і Забава (вечірній одяг) (спільно із учасниками берхтесгаденської зустрічі)

НЕДІЛЯ 5-ГО ЖОВТНЯ

- 10:00 Служба Божа і Панахида за фундаторів любенського студентського осередку і студентів
- 12:00 Спільний обід за власною ініціятивою

Ювілейний З'їзд Лювенців на "Союзівці", 4-5 жовтня 1997 р.

Президія З'їзду.
▮ Зліва: Зенон Татарський, Михайло Логуш, Мирослав Лабунька.

Північно-американська частина "Робочої Групи".
▮ Зліва: Ігор Гайда, Зенон Татарський, Віталій Візір.

В дорозі на святковий бенкет.
▮ Зліва: Зенон Татарський, Орест Павлів - промовець на бенкеті від "Берхтесґаденців" і мовний коректор "Лювен"-у, Христина Татарська, Ірина Павлів і промовець "Лювенців", ректор УВУ - Мирослав Лабунька.

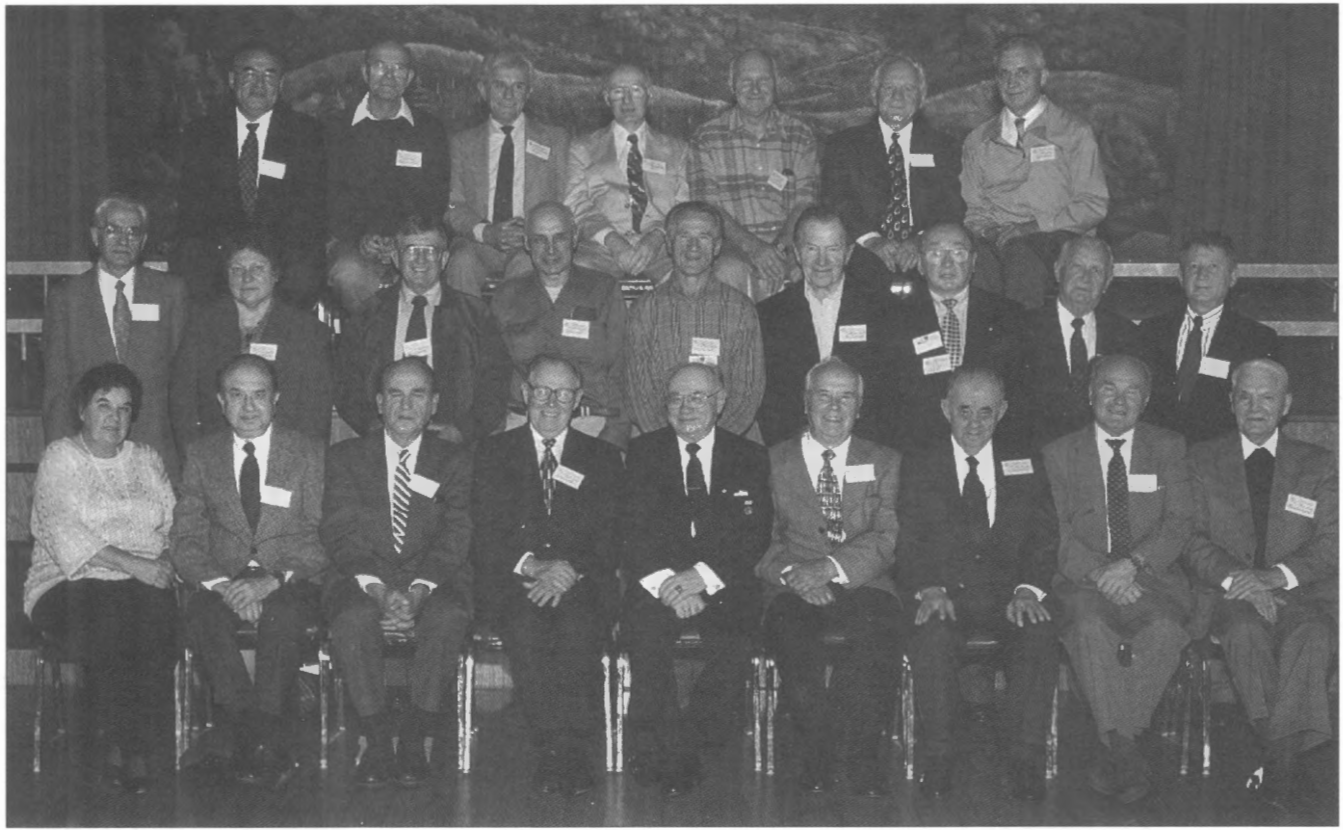

Учасники Ювілейного З'їзду на "Союзівці" 4-5 жовтня 1997 р.

▮ У першому ряді сидять зліва: Галина Лощенко Кіс, Роман Трач, Ярослав Туркало, Василь Хміляк, Мирослав Лабунька, Михайло Логуш, Остап Коцюба, Евген Федоренко і Василь Наконечний. Другий ряд: Євген Чижів, Дарія Маркусь, Олекса Біланюк, Аркадій Гончарів, Богдан Ковалюк, Мирослав Мельник, Ігор Гайда, Зенон Янковський і Зенон Татарський. Третій ряд: Любомир Бачинський, Федір Ткаченко, Віталій Візір, Теофіль Кіс, Дорко Шумовський, Евген Гановський і Петро Гурський. Відсутні: Володимир Козачинський і Мирослав Троян.

ЛЮВЕНЕЦЬ

БЮЛЕТЕНЬ ТОВАРИСТВА УКРАЇНСЬКИХ
АБСОЛЬВЕНТІВ ЛЮВЕНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Ч. 1 Березень 1958 Рік І

У Бюлетені помістили цей тимчасовий статут як також репортаж із відвідин лювенцем Владикою Максимом Германюком Українського Студентського Дому 1957 року.

-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.

ТИМЧАСОВИЙ СТАТУТ Т-ва УКРАЇНЦІВ-АБСОЛЬВЕНТІВ ЛЮВЕНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ.

§ 1 Назва: Товариство Українців-Абсольвентів Лювенського Університету.

§ 2 Осідок: Лювен /Бельгія/

§ 3 Ціль: 1./ плекати дружні зв"язки між членами, продовжувати традицію лювенського осередку та причинятись до його розвитку: через вдержування зв"язків із всіма приятелями українського лювенського осередку,

2./ допомагати морально і матеріяльно українським студентам лювенського університету.

§ 4 Члени: 1./ почесні
2./ дійсні: всі українці, абсольвенти лювенського університету,
3./ надзвичайні: можуть бути приняті за згодою Т-ва теж б. студенти-українці лювенського університету, що тільки часово на ньому студіювали та є в посіданні університетських дипломів,
4./ прихильники: ті, які ділом прислужилися українському студентському осередкові, одначе вони не мають ні активного, ні пазивного права.

§ 5 Найвищим органом Т-ва: є Загальні Збори, які скликається, щонайменше, один раз на два роки.

§ 6 Управа Т-ва: Почесний Президент
а./ Голова
1-ший і 2-гий Містоголова
1-ший і 2-гий Секретар
Скарбник
б./ Контрольна Комісія /3 члени/

§ 7 Засоби: членські внески, пожертви, тощо

§ 8 Ліквідація: майно передається такій українській установі, що своєю діяльністю зближена до цілей Товариства.

Лювен, 11. вересня 1949 р.

-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.

Митрополит УКЦ Канади Преосвященний Максим Германюк відвідав 14-го вересня 1957 р. Український Студентський Дім у Лювені. Тут відбулася його зустріч із членами Товариства Українських Абсольвентів Лювенського Університету. ▮ Сидять зліва: пані Божик, пані Зінаїда Витязь, о. митр. Яків Перрідон, Владика Максим Германюк ЛКУ 1933-35 і 1939-47, о. крил. Григорій Фуканьчик, представник Апостоляту Об'єднання, Микола Демчук. ▮ Стоять, перший ряд зліва: І. Мартинів, Дарія Гасюк, Марія Лесів, Софійка Колібаба Зелена, Ліда Демчук, о. Іван Кіт, о. А. Музичка, д-р Степан Божик, о. А. Рижак, Жанн Кішка, д-р Октавіян Лазар, Андрій Кішка, о. Данило Дзвоник. ▮ Другий ряд зліва: о. Іван Тилявський, Юрій Сороківський, Йосиф Лесів, Микола Когут, д-р Володимир Попович, д-р Петро Зелений і Микола Синюк.

Біографічні дані і статистика

Хто і коли
1930-44

Зенон Татарський

АНДРУЩАК Володимир Андрій

(07.03.1908 Краків, Польща) • ЛКУ: 1932-33

Здав матуру у Львові. У Львені 1932-33, студіював на першому році будівельної інженерії. Дальша доля невідома.

БАРАНСЬКИЙ Роман Володимир

(26.11.1910 Northhampton, Англія) • ЛКУ: 1932-33

Здав матуру у Жовкві. У Львені 1932-33, студіював у Підготовчому Інституті Інженерії. Д.д.н. Помер у США.

БОДНАР Роман

(20.01.1914 Тростянець, Тернопільська обл.) • ЛКУ: 1932-33

Здав матуру у Золочеві. У Львені 1932-33, приготовлявся до вступного іспиту на політичні і соціяльні науки. Д.д.н. Помер у США.

БОЯРСЬКИЙ Володимир

(13.07.1908 Монастир, Львівська обл.) • ЛКУ: 1936-37

У Львені 1936-37, студіював політичні і соціяльні науки, а також англійську, італійську й еспанську мови. Д.д.н.

БРИКОВИЧ Еміль

(15.10.1913 Тернопіль) • ЛКУ: 1932-33

Матуру здав у Ярославі. У Львені 1932-33, студіював у Підготовчому Інституті Інженерії. Д.д.н.

ВЕРГУН Іван

(12.02.1914 Цеблів, Сокальщина) • ЛКУ: 1937-41

Середню освіту закінчив в Українській Реформованій реальній Гімназії у Празі-Ржевницях. Склав матуру 1934. Вступив у Празі до Українського Вільного Університету, а в Карловому університеті вивчав медицину. 1937 розпочав агрономію у ЛКУ. У вересні 1941 одержав диплом інженера-агронома. Від 1943 до 1945 працював окружним агрономом у Філії "С.Г" у Раві Руській. Із наступом Червоної Армії, покинув Україну і 1947 року влаштувався на працю у Франції в галузі металургії, як інженер-хемік. Працював у тій ділянці до пенсії 1977. Активний член української діяспори у Франції. Від 1982 доцент Українського Технічно-Господарського Інституту (УТГІ) у Мюнхені. Автор численних наукових розвідок і статтей, опублікованих у фахових журналах українською та французькою мовами з питань кольорових металів, сталі й чавуну. Серед української спільноти І. Вергун зокрема відомий, як дослідник історичних зв'язків між Францією й Україною. Серед інших праць, його наукові розвідки про Реймську Євангелію, про українських козаків під Дюнкірком, про гетьмана Мазепу та інші. Автор монографії про рідне село Цеблів, а також його спогади під назвою "Чужиною" (1992) та про українську еміграцію у Франції. Одружений із Дарією Жук. Мають сина Романа і доньку Оксану.

КООРДИНАТИ: Ivan Verhun, Bd de l'Aurore 19, F 59430 Saint Pol sur Mer, France

ВИННИЦЬКИЙ Роман

(07.11.1911 Довгомостиська, Львівська обл. - 1947) • ЛКУ: 1932-39

Матуру здав 1931 року у Стрию. У Любені 1932-39, студіював медицину і здобув з великим відзначенням диплом доктора медицини, спеціяліста ляринґології і дерматології. 1942 року відкрив приватну практику у Стрию. Ще під час навчання у гімназії, належав до Пласту, а потім став членом ОУН. Працюючи під час дня у власній клініці, вечорами часто виїздив у лісисту місцевість Стрийщини або Сколівщини, де лікував поранених і хворих воїнів УПА. Знали його під псевдом "Максимович". Загинув як воїн УПА 1947 року.

ВІЛЬНИЦЬКИЙ Михайло

(07.11.1911 Дичків, Львівщина) • ЛКУ: 1932-33

Здав матуру у Львові. У Любені 1932-33, студіював фармацію. Д.д.н.

ВЛАСЕНКО Мирон

(28.10.1910 Варшава) • ЛКУ: 1932-35

Здав матуру у Дрогобичі. У Любені 1932-35, студіював медицину і закінчив з успіхом три роки медичних студій. Продовжував студії медицини у Данцігу. Після війни жив і працював лікарем у США. Д.д.н.

ГАЛАЙЧУК Богдан Тадей

(21.07.1911 Угерсько, р-н Стрий - 31.07.1974 Bs. Aires) • ЛКУ: 1932-35

Матуру здав в українській гімназії у Стрию. У Любені 1932-35, студіював соціяльно-політичні науки і завершив студії ступенем ліценціята з великим відзначенням. Повернувся у Галичину, де був активний у проводі ОУН. Був співробітником часопису Діло. Підписав 1937 р. звернення до Апостоляту З'єднинення (Голляндія) в справі Бельго-Українсько-Голляндського Стипендійного Фонду. Під час війни студіював в університеті у Ґрацу, Австрія, і одержав науковий ступінь доктора політичних наук, а 1948 року одержав в УВУ наукове звання доктора права. Того ж року еміґрував до Аргентини. Директор бібліотеки Католицького Університету у Буенос Айресі 1950-58, а згодом професор і завідуючий катедрою міжнароднього права 1958-74. У роках 1964-74 займав цей сам пост в Університеті Бельграно. Організатор філії Українського Католицького Університету у Буенос Айресі і директор відділу славістики 1964-74. Доцент УВУ, постійний співробітник Енциклопедії Українознавства (Кубійович) та часописів і журналів: "Час", "Свобода", "Український Самостійник", "Сучасність", "Prologue", "Ukrainian Quarterly" і міжнародних наукових журналів з ділянки міжнародного права німецькою, французькою, еспанською та англійською мовами. Член ОУН-Закордоном, близький співробітник Миколи Лебедя. Активний член Пласту, голова КПС Аргентини 1956-58 і кількакратно голова КПРади. Керівник вишкільних пластових таборів. Голова Українського Католицького Об'єднання 1968-74. Активний член Українського Інформативно-Видавничого Інституту у Буенос Айресі. Автор друкованих праць: "Нація Поневолена але Державна", Буенос Айрес, 1953, "El Orden International en un Mundo Desunito", Bs. Aires, 1958, "Historia da la Organizacion Politica de Europa Oriental", Roma, 1972, "Derecho Internacional Publico" (manual universitario), Bs. Aires 1972 і інші. Одружений, троє дітей. Помер на інфаркт серця 31.07.1974.

ГЕРМАНЮК Митр. Максим, ЧНІ

(30.10.1911 Нове Село, Львівська обл. - 03.05.1996 Вінніпеґ) • ЛКУ: 1933-47

Середню освіту здобув у Колегії отців редемптористів у Збоїсках. У Любені 1933-35, студіював філософію, а потім у роках 1935-39 богословські науки у католицькій духовній семінарії у Beauplateau у Бельгії. 1938 року висвячений на священика. У роках 1939-47 знову студіював у ЛКУ, де здобув наукові ступені: бакалаврат з теології і східньої філософії 1941 і докторат з теології 1943. 1947 року осягнув науковий титул maitre en theologîe і тим самим здобув право викладати теологію у католицьких університетах. У роках 1943-45 був професором моральної теології, соціології та геб-

рейської мови в духовній семінарії Beauplateau. Емігрував у Канаду 1948 р., щоб прийняти сан протоігумена ЧНІ США і Канади. У роках 1949-51 викладав моральну теологію і Святе Письмо у семінарії отців редемптористів у Waterford, ON. Висвячений на єпископа 1951 року і номіновамий єпископом-помічником Вінніпезької архиєпархії. 1956 р. був номінований, спершу апостольським адміністратором а згодом вінніпезьким архиєпископом і митрополитом УКЦеркви у Канаді. Це становище займав Владика Максим аж до виходу на пенсію 1992 року. Серед визначних, важливих, та широко закроєних діяльностей Митр. Максима були: активна і провідна участь у Другому Ватиканському Соборі 1962-65, членство у Секретаріяті для Пропагування Християнської Єдности 1963, участь у робочій групі Світової Ради Церков 1969, членство у Раді Секретаріяту Вселенського Єпископського Синоду у роках 1977 та 1983 і членство у Понтифікальній Комісії Кодексу Східнього Канонічного Права. Був співосновником і членом управи Українського Допомогового Комітету в Бельгії та організатором українського католицького студентського товариства Обнова у Бельгії 1946-48 і в Канаді 1953. Впродовж багатьох років був членом президії СКВУ і постійним членом НТШ, Mark Twain Society та інших наукових і громадських організацій. За свою наукову і громадську працю одержав почесний докторат від Торонтського університету і був відзначений державною медалею Order of Canada. Автор двох книг, "La Parabole Evangelique" 1947 і "Our Duty" 1960 та багатьох наукових статтей, що їх містив у журналі "Логос" (що його Владика заснував і був головним редактором у роках 1950-57 і 1993) та в чужомовних журналах. Був також засновником у Бельгії журналу "Голос Христа Чоловіколюбця", який появляється досі. Помер у Вінніпезі 3-го травня 1996 року. Його єпископське мотто було: "Нехай прийде Царство Твоє".

ГОРОБІЙОВСЬКИЙ Юрій

(01.04.1907 Львів) • ЛКУ: 1929-34

Матуру здав 1926 року в Українській Академічній Гімназії у Львові. У Лювені 1929-34, студіював інженерію і одержав диплом інженера. 1935 року повернувся до Львова, а під час війни виїхав у Німеччину. 1946 року емігрував у Бразилію, де працював інженером-директором компанії "Editora Guaira". 1960 року виїхав до США. Тепер на пенсії. Був ініціятором клюбу копаного м'яча "Русалка" при Академічній Гімназії у Львові. У Бразилії та США співав у церковних хорах. Одружився у Львові з Катрею Супінською. Мають дві доні: Лярису Войтович і Таїсу Корж.

КООРДИНАТИ: Horobijowskyj George, 3049 Hickorymede Dr.,Ellicott City, MD 21042, USA
Tel.: (440) 461-1755

ГОРОДЛІВСЬКИЙ Йосиф

(01.04.1907 Львів) • ЛКУ: 1932-33

Матуру здав у Львові. У Лювені 1932-33, студіював у Підготовчому Інституті Інженерії. Д. д.н.

ГОРНЯТКЕВИЧ Йосафат

(08.12.1911 Модрич, Львівська обл. - 1967 Ірвінгтон) • ЛКУ: 1931-35

Матуру здав у Станиславові. У Лювені 1931-35, студіював у Підготовчому Інституті Інженерії. Згодом повернувся у Галичину. Цікавився театральним мистецтвом і працював в українських театрах. Одружився з артисткою Наталією Мелех. Виїхали на еміграцію, а після війни емігрували до США. Жили у Форт Вейні біля Дітройту, а опісля поселилися у Ньюарку, Н.Дж. Працював креслярем у Нью Йорку. Помер 1967 року в Ірвінгтоні, Н.Дж.

ГОРНЯТКЕВИЧ ТОМАШЕВСЬКА Марія Марта

(09.10.1913 Дрогобич - 12.04.1997 Оттава) • ЛКУ: 1932-39

Матуру здала 1932 р. у Станиславові, Івано-Франківськ. У Лювені 1932-39, студіювала медицину з кожнорічним великим відзначенням, і одержала диплом доктора медицини. У роках 1939-52 працювала у лікарні св. Єлисавети у Брюсселі. 1952 року емігрувала у Канаду і поселилася в Оттаві. Спочатку працювала у французькій лікарні Монфор, а згодом у лікарні св. Вінсентія. Одружилася з архітектом Василем Томашевським. Померла в Оттаві 12.04.1997.

ГРАБ Йосиф Роман

(01.01.1909 Перемишль) • ЛКУ: 1932-33

Матуру здав у Перемишлі. У Лювені 1932-33, студіював у Підготовчому Інституті Інженерії. Залишився у Бельгії, де жили його батьки і брат Микола. Д.д.н.

ГРЕГОЛИНСЬКА КОСТЮК Марія

(10.10.1910 Буців, Львівська обл.) • ЛКУ: 1932-33

Матуру здала у Перемишлі. У Лювені 1932-33, студіювала медицину. Жила свого часу в Австрії. Д.д.н.

ГРЕЩАК Михайло

(22.10.1908 Туринка, Львівська обл.) • ЛКУ: 1932-33

Матуру здав у Львові. У Лювені 1932-33, студіював медицину. Д.д.н.

ГУЦУЛЯК Василь

(26.04.1910 Серафинці, Львівська обл. - 1994 Флорида) • ЛКУ: 1932-33

Матуру здав у Львові. У Любені 1932-33, студіював у Підготовчому Інституті Інженерії. Згодом продовжував студії протягом двох років у Загребі, Хорватія. Після війни жив у Льос Анджелесі, Каліфорнія. Помер на Флориді 1994 року.

ҐУРАЛЬ Андрій

(28.11.1911 Гумниська) • ЛКУ: 1932-33

Здав матуру у Золочеві. У Любені 1932-33, студіював медицину. Д.д.н.

ДЕМЧУК Микола

(13.10.1910, Бишів, Львівська обл. - 28.04.1962, Льєж) • ЛКУ: 1931-32, 38-42

Економіст, громадський діяч. Закінчив Академічну Гімназію у Львові. 1932 приїхав до ЛКУ, де поступив на економічний, факультет. Згодом довелось припинити науку через матеріяльні труднощі. 1938 року відновивши вищі студії, закінчив їх 1942 дипломом ліценціята торговельно-фінансових наук. Голова НаСУС 1939-42. Працював дорадником у різних бельгійських торговельних фірмах. 1945 - співзасновник Українського Допомогового Комітету (УДК), член Українського Християнського Руху (УХР) та Українського Науково-Освітнього Товариства (УНОТ). Був також делеґатом міжнародної організації втікачів (IRO), засновником і головою Товариства українських Абсольвентів Любенського університету (ТУАЛУ) та представником ОУН полк. А. Мельника на Бельгію. Одружився з "любенкою" Лідою ДИБАЙЛО. Мали двох синів: Миколу та Андрія.

ДЕРКАЧ Богдан

(12.02.1911 Львів - 1943 Львів) • ЛКУ: 1932-40

Матуру здав у Львові. У Любені 1932-40, студіював медицину і одержав 1940 року диплом доктора медицини. У роках 1940-41 практикував медицину у Брюсселі і на околицях, заступаючи бельгійських лікарів, які перебували тоді у німецькому полоні. 1942 року працював в одній периферійній львівській лікарні, де помер на тиф восени 1943 року.

ДЕРЖКО Юліян

(20.05.1913 Стрий - 1997 Ліон) • ЛКУ: 1932-33

Матуру здав 1931 року у Стрию. У роках 1931-32 студіював у Парижі. У Любені 1932-33, студіював медицину. Повернувся до Франції і у Парижі закінчив інженерію. Залишився у Франції. Працював інженером у підприємствах на відпові-

дальних становищах. Помер у Ліоні, Франція, 1997 року. Залишив дружину француженку, синів Жерарда і Жоржа та доньку.

ДЕХНИК Олександер

(30.03.1909 Володимир Волинський) • ЛКУ: 1932-33, 1936-43

Матуру здав у Володимирі. У Любені 1932-33 і 1936-41 студіював медицину, а в роках 1941-43 дентистику. Мав власну дентистичну практику у Любені. Одружився з бельгійкою Жанн і мав 6 доньок. У 1945-46 роках прийняв на тимчасовий побут у своїй хаті понад десять українських студентів, які прибули з першою повоєнною студентською хвилею із Німеччини. У лютому 1947 виїхав з родиною до південної Франції. Там народилися у них ще два сини. Купив хутір і займався випасом худоби в околиці Мон де Марсан. Д.д.н.

ДИБА Андрій

(01.01.1910 Стрий) • ЛКУ: 1932-33

У Любені 1932-33, студіював романську філологію. Жив у Вінніпезі. Д.д.н.

ДРОГОМИРЕЦЬКИЙ Богдан

(02.04.1914 Рожнідче) • ЛКУ: 1937-40

Матуру здав у Люблині, Польща. У Любені 1937-40, студіював політичні і соціяльні науки. 1938 року здобув ступінь ліценціята, а 1940 року з великим відзначенням здобув науковий ступінь доктора політичних і соціяльних наук. Д.д.н.

ДУТКА Микола

(18.12.1912 Чарів) • ЛКУ: 1932-33

Матуру здав в українській гімназії у Чехословаччині. Почав університетські студії у Празі. У Любені 1932-33, студіював медицину. Продовжував студії у Загребі, Хорватія. Д.д.н.

ДУШНИК Володимир

(24.09.1908 Заставче, рн. Підгайці, Тернопільська обл. - 05.09.1985 Нью Йорк) • ЛКУ: 1932-35

Закінчив українську гімназію у Бережанах. Матуру здав у Малій Духовній Семінарії у Львові 1931 року. У Любені 1932-35, студіював політичні й соціяльні науки і одержав з відзначенням диплом Licencié en Science Politiques et Sociales. 1935 року емігрував у США і поселився у Нью Йорку. У роках 1937-40 студіював у Columbia University і одержав науковий ступінь M.A. in Political Science and International Relations. 1965 року захистив в Українському Вільному Університеті працю "Українська Центральна Рада і Росій-

ський Провізоричний Уряд" та одержав науковий ступінь доктора історичних наук. Крім української мови володів польською, російською, німецькою, французькою, англійською і португальською мовами. У роках 1942-45 служив в американській армії. Наприкінці війни був перекладачем у штабі ген. Мек Артура у Манілі і у Токіо. Визначний журналіст та громадсько-політичний діяч. Ще у гімназії, а потім у Любені дописував до українських і бельгійських газет і здобув собі признання та зав'язав особисті контакти з українськими політичними діячами. Був редактором періодичних видань: "Україна", "Націоналіст", "The Trident" 1935-40, "Ukrainian Weekly" 1959-65, "The Ukrainian Bulletin" 1948-70, "Ukrainian Quarterly" і "Ukrainian Newsletter". Був автором англомовних праць: "The Ukrainian Central Rada and the Russian Provisional Government", "Death and Devastation on the Curson Line", "Martyrdom in Ukraine", "In Quest of Freedom", "The Ukrainian Rite Catholic Church at the Eucumenical Council 1962-65". Був співробітником "Енциклопедії Славоніка" і англомовної Енциклопедії Українознавства, що її видав УНС. Його статті вміщували "New York Times", "The Sign", "America", "Columbia", "Plain Talk" та інші періодики. У роках 1953-56 був директором американської католицької еміграційної місії у Бразилії, а в роках 1965-68 працював у Фордгемському Університеті як заступник директора спеціяльного проєкту, що включав поїздки до Европи, Північної Африки, Близького Сходу та Південної Америки. Відзначений хрестом заслуги (УНР), пропам'ятною плитою (Карпатські Січовики) та почесною грамотою (Американські Ветерани). Помер 05.09.1985 у Нью Йорку. Залишив дружину Марію з дому Сталені і сина Марка.

КООРДИНАТИ: Walter Dushnyck.

ЗВОНОК Володимир

(11.05.1915 Тустановичі, Львівська Обл.) • ЛКУ: 1932-33

У Любені 1932-33, студіював комерційні науки. Д.д.н.

ЗЯТИК Святослав

(30.05.1911 Святе) • ЛКУ: 1932-33

У Любені 1932-33, студіював медицину. Продовжував студії у Відні. Під час війни жив у Відні. Скінчив медицину. Д.д.н. Помер у США.

КАЗИМИРА Богдан

(19.10.1913 Черніїв, Зах. Україна) • ЛКУ: 1932-35

Здав матуру в гімназії Рідної Школи у Золочеві 1931 р. У Любені 1932-35, здобув ступінь магістра суспільно-політичних наук. Був викладачем у Львівській Католицькій Богословській Академії у роках 1935-39. Підписав 1937 р. звернення до Апостоляту З'єднинення

(Голляндія) в справі Бельго-Українсько-Голляндського Стипендійного Фонду. У Віденському Університеті 1941-45 одержав ступінь доктора історії. 1948 р. прибув на короткий час до Лювену, де виконував обов'язки адміністратора лювенського студентського дому. Був також викладачем Богословської Семінарії у Кулемборгу у Голляндії. У 1950 р. емігрував у Канаду. У монтреальському університеті Мкгілл здобув 1954 р. бакалаврат бібліотекарських наук. Працював бібліотекарем і архіваром у міністерстві хліборобства в Оттаві, у Централі Електроенергії у Саскачевані та в Університеті Саскачевану у Ріджайні, де викладав теж історію. Автор понад 60-ти друкованих студій і праць. Постійно активний у Пласті та у громадському і церковному житті, як теж у професійних і наукових організаціях (дійсний член НТШ та УВАН). Одружений з Єлисаветою Дорота. Мають троє дітей: дочки Надію і Марту та сина Дмитра.

КООРДИНАТИ: Bohdan Kazymyra, 2100 MacPherson Ave., Regina, SK, S4S 4E3, Canada

КАЛЬБА Симеон Ярослав

(22.10.1911 Мозолівка, Зах. Україна - 25.08.1996 Торонто) • ЛКУ: 1937-38

Матуру здав 1930 року у тернопільській гімназії, хоч ходив до гімназії у Бережанах і з політичних причин його не допустили до матури. 1934 р. закінчив право у Львівському Університеті і працював адвокатом, а згодом провадив адвокатську канцелярію у Львові. У Лювені 1937-38 студіював політичну економію і повернувся до Львова. Під час війни студіював в Українському Вільному Університеті у Празі і 1944 року одержав ступінь доктора права. Після війни, у французькій зоні Німеччини, одержав дозвіл практикувати право. 1950 р. емігрував з родиною до США, де після одного року праці, фірма вислала його до Монтреалю, як керівника канадського бюро, а 1956 р. до Бельгії, як керівника європейського бюро. 1960 р. повернувся в Канаду, до Торонта. Згодом став екзекутивним директором централі Конгресу Українців Канади у Вінніпезі. Вийшов на пенсію 1980 р. і повернувся до Торонта, де брав активну участь в українському громадському житті. Помер у Торонті 25.08.1996. Залишив дружину Софію Гаврищук та сина Конрада-Касіяна.

КИЧУН Роман

(02.08.1912 Россібна, Станиславів. - 23.05.1970 Абіджан) • ЛКУ: 1932-36

Матуру здав у Станиславові. У Лювені 1932-36, студіював медицину. Згодом переїхав у Францію, де закінчив медичні студії. Працював лікарем в Африці (Побережжя Слонової Кости). Там загинув в автомобільній катастрофі 23-го травня 1970 року. Похований у місті Абіджані.

КИШАКЕВИЧ Володимир

(12.04.1912 Бортятин, Львівська обл. - 05.12.1994 Львів) • ЛКУ: 1932-41

Матуру здав 1932 року в Українській Державній Гімназії у Перемишлі. У Любені 1932-41, студіював медицину, яку закінчив з відзначенням 1939 року здобувши диплом доктора внутрішніх хвороб, хірургії, терапії і гінекології. На запрошення університету залишився у ЛКУ на науковій праці аж до виїзду 1941 року в окуповану німцями Галичину. Там займав становище повітового лікаря в Олеську. 1944 року радянська влада назначила його директором 2-гої львівської клініки туберкульози. Як щирого українського патріота, 1949 року його звільнили з посади і дозволили влаштуватися лиш ординатором у Науково-Дослідним Інституті туберкульози. Згодом звільнили його із цієї наукової праці і перевели на працю у туберкульозну лікарню. Одначе, влада здавала собі справу про незаступимість того визначного медичного спеціяліста й адміністратора, і тому назначила його головним лікарем обласної туберкульозної лікарні, а 1956 року, головним обласним лікарем. Тут він мав можливість влаштовувати на працю українських католицьких священиків і навіть єпископа Величковського. За це його звільнили з посади і перевели до обласної клінічної лікарні, як заступника головного лікаря, а потім знову на наукову працю у ГДІ туберкульози, де він працював аж до пенсії 1979 року. Помер у Львові 5-го грудня 1994 року. Залишив дружину Доброславу Дудик і доньку Ірину.

КІШКА Андрій

(23.10.1909 Дахнів, пов. Любачів, Зах. Україна) • ЛКУ: 1931-35, 1937-39

Здав матуру 1930 року у Державній Українській Гімназії у Перемишлі. У Любені 1931-35 і 1937-39. 1935 року одержав ступінь інженера агрономії, 1938 року став ліценціятом економічних наук, а 1939 року комерційних наук. Під час студій відбував практику у Голляндії, у бельгійському Boerenbond та співпрацював із "Сільським Господарем" у Львові як референт міжнародних господарських відносин. Був організатором українського студентського осередку у Любені, Бельго-Українсько-Голляндського Стипендійного Фонду для українських студентів у ЛКУ та головою НаСУС 1932-35, 1937-39 і президентом Cercle International des Etudiants Etrangers. У роках 1940-45 працював у німецьких державних установах у Берліні як економічний дослідник і референт соціяльної допомоги українським робітникам. Активний у Національному Союзі Українських Студентських Організацій Німеччини (НаСУСОН). 1940 року його обрали головою НаСУСОН з мандатом реорганізації цієї установи. 1945 р. повернувся до Бельгії, допомагав першим повоєнним українським студентам ЛКУ та був ініціятором акції віднови НаСУС. 1946 року був організатором і став Генеральним секретарем Comite Belge

d'Assistance aux Universitaires Slaves Orientaux (CoBAUSO). У роках 1946-51 був адміністратором стипендийного фонду для українських студентів у Лювені. 1948-49 був обраний головою Українського Допомогового Комітету у Бельгії. Був також президентом Pro Europa, міжнародної організації інтелектуалів в екзилі. У 1951 р. виїхав до Мадриду де працював у східньо-європейському відділі еспанського радіо. 1964 року еміґрував у Канаду і поселився у Монтреалі. Ставши спільником і адміністратором фірми Continental Iron and Titanium Corporation, перенісся до Міста Квебеку. Якийсь час був також представником Українського Робітничого (тепер: Братського) Союзу та Investors Overseas Services Canada Ltd. Одружений з бельгійкою Joanne G. van Noten, колишньою головою суспільної служби при ЛКУ. Мають двоє дітей, доньку Марусю і сина Павла.

КООРДИНАТИ: **AndreKishka,2160 26eme,Apt.4, Quebec, QC, G1J 1J5, Canada**
Tel 418-667-0841

КМЕТИК Володимир

(21.06.1903 Бозиків - 08.07.1983 Торонто) • ЛКУ: 1932-33

Здав матуру у Станиславові. У Лювені 1932-33, студіював комерційні науки. Повернувся до Львова і поступив на працю, як ревізор, у Ревізійний Союз. 1944 року виїхав з родиною у Німеччину. 1948 року еміґрував у Канаду і поселився у Монтреалі. Працював книговодом у підприємствах і став першим станичним Пластової Станиці у Монтреалі. 1972 року переїхав до Торонта і працював книговодом в Українському Домі ім. Івана Франка для людей похилого віку. Був одружений з Михайлиною Яцкевич, яка мала сина Любомира і дочку Тетяну. Помер у Торонті 08.07.1983.

КОРБА о. Йосиф, ЧНІ

(03.01.1903 Глинна, Львівська обл. - 01.08.1995 Thunder Bay) • ЛКУ: 1922-24, 31-32

Матуру здав 1921 р. в Академічній Гімназії у Львові. Після матури оо. Редемптористи вислали його на студії до Бельгії: 1921-22 новіціят у Сен Тронді, 1922-24 студії філософії й історії церкви у Лювені, 1924-28 студії богословії і канонічного права у семінарії Боплято. 1927 року висвячений на священика-монаха. 1928 р. повернувся у Галичину і у монастирі у Збоїсках його назначили префектом братів монахів та учителем у малій семінарії. 1931 р. прибув знову до Лювену на пост капеляна російських а пізніше й українських студентів. У ЛКУ 1931-32, студіював історію і східню теологію. Повернувся у Галичину 1932 р., де на прохання адміністрації Колегії св. Белярміна і НаСУС поінформував українські церковні власті про можливості одержати стипендії на студії у ЛКУ. У роках 1932-39 проводив місією на Волині й Підляшші. Війна застала його у Римі. 1940 р. виїхав у Канаду, де був редактором місячника "Голос Спасителя", учителем малої семінарії і професором великої семінарії. У США

був капеляном дівочої академії сс. Василіянок і сотрудником вашінґтонської парафії. Останньо був парохом розлогої парафії Де Пас у північній Манітобі. Вийшов на пенсію на 75-му році життя. Маючи 92 роки упокоївся у Бозі 01.08. 1995 року. Похований у Вінніпезі.

КОСИЙ Борис

(04. 06. 1905 Рівне- 02.01.1983 Брюссель) • ЛКУ: 1932-36

Здав матуру у Рівному. У Любені 1932-36, студіював хемічні науки. Залишився у Бельгії. Працював адміністратором у "Action Catholique des Hommes", за що одержав відзначення. Після війни часто відвідував український студентський дім у Любені. Був головою Союзу Українців у Бельгії - СУБ і Спілки Українських Робітників у Бельгії - СУРБ. Був членом товариства "Апостольська Візитатура". Помер у Брюсселі 02.01.1983.

КОЧЕНАШ Рудольф

(04.04.1910 Перемишль) • ЛКУ: 1930-35

Вступив до новіціяту оо. Редемптористів і в роках 1926-28 учився у богословській семінарії у Beauplateau, Бельгія. Повернувся у Галичину і здав матуру 1930 р. в Українській Державній Гімназії у Перемишлі. У Любені 1930-35, здобув ступінь Licencie політичних і суспільних наук. Після Любену перебував у Львові, Кракові й Інсбруку. Дописував до львівського католицького часопису Нова Зоря. Підписав 1937-го р. звернення до Апостоляту З'єднинення (Голляндія) в справі Бельго-Українсько-Голляндського Стипендійного Фонду. В роках 1945-48, від імени Комітету Українців Австрії, працював офіційним перекладачем при французькій адміністрації Тиролю. Згодом емігрував у Канаду і поселився у Торонті. Працював дорадником у міністерстві скарбу провінції Онтаріо. Від 1975 р. на пенсії. Одружений зі Стефанією з роду Кицька. Мають дочку Ліду-Христину.

КООРДИНАТИ: Rudolf Kochenash, 260 Scarlet Rd.,Apt. 1313, Toronto, ON M6N 3X6, Canada
Tel.: (416) 767-2725

ЛЕБЕДОВИЧ Роман

(13.02.1911 Гординці) • ЛКУ: 1932-33

Матуру здав у Львові. У Любені 1932-33, студіював медицину. Пізніше закінчив медичні студії поза Любеном і був лікарем у Німеччині. Д.д.н.

ЛИСИШИН Василь

(27.02.1913 Гаї Вижні, Дрогобиччина) • ЛКУ: 1932-39

Матуру здав у Стрию. У Любені 1932-39, закінчив будівельну інженерію. Залишився на працю у Брюсселі в електро-механічнім підприємстві. Д.д.н.

ЛОГИН Ярослав

(24.01.1911 Байлівці, Тернопільщина) • ЛКУ: 1932-33

Здав матуру у Тернополі. У Львені 1932-33, студіював медицину. Провадив студентським ансамблем українських танців. У роках 1939-40 проживав у Кракові. Після війни еміґрував у Аргентину. Д.д.н.

ЛУКАСЕВИЧ Петро

(05.01.1902 Тарноруда, Польща) • ЛКУ: 1932-35, 1936-37

У Львені 1932-35 і 1936-37, студіював комерційні науки та російську мову. Здобув диплом ліценціята комерційних наук. Жив у Брюсселі. Д.д.н.

МАРТИЩУК Теодор

(26.07.1917 Чечори, Гуцульщина) • ЛКУ: 1937-39

Здав матуру у Коломиї. У Львені 1937-39, студіював агрономію. Д.д.н.

МАТВІЄЙКО Мирон

(24.01.1914 Беремівці, Тернопіль. обл. - 05.10.1984) • ЛКУ: 1932-33

Матуру здав 1932 року у Львові. У Львені 1932-33, студіював медицину. Згодом, до 1937 року, продовжував студії медицини у Познані і повернувся до Львова у Медичний Інститут. Член активу ОУН. У роках 1939-41 жив у Берліні. Працював у розвідці ОУН. Був засланий німцями на працю в Абвер, звідки передавав цінну інформацію для ОУН. Після звільнення Степана Бандери з концентраційного табору Мирон був у його розпорядженні. У травні 1951 року, як член десантної групи ОУН, його скинули з англійського літака в Україну і завдяки англійського зрадника Кіма Філбі попав у руки КҐБ. Помимо тортур і знущань не зрадив. Після звільнення 1982 року поселився у Павліві на Радехівщині. Помер передчасно 05.10. 1984 з причин підірваного здоров'я слідчими КҐБ. Був одружений з Евгенією Щиголь.

МАТВІЇВ Микола

(18.01.1914 Білявці, р-н Броди) • ЛКУ: 1937-39

Матуру здав у Бродах. У Львені 1937-39, студіював політичну економію. Д.д.н.

МЕЛЕХ Павло

(08.07.1910 Залеська Воля) • ЛКУ: 1932-34

У Львені 1932-34, з успіхом студіював на вищих роках комерційних наук і завершив студії ліценціятом. Працював по професії у Львові. Підписав 1937 р. звернення до Апостоляту З'єднинення (Голляндія) в справі Бельго-Українсько-Голляндського Стипендійного Фонду. Д.Д.н.

ОБУШКЕВИЧ Лев

(21.10.1913 Джурів - 1987 Дітройт) • ЛКУ: 1932-40

Матуру здав 1932 року в українській державній гімназії у Станиславові. У Любені 1932-40, студіював медицину і закінчив її дипломом доктора хірургії і гінекології. У роках 1940-44 працював шпитальним лікарем у Німеччині, а в роках 1945-49, також у Німеччині, працював лікарем при міжнародній організації IRO. 1949 року емігрував з родиною до США і поселився у Дітройті. Там у роках 1949-50 відбув лікарську практику, після якої працював в індустріяльній клініці. У роках 1962-65 спеціялізувався у загальній хірургії у Providence Hospital, Sautfield, MI. Провадив приватну практику із загальної хірургії у Дірборні, Міч. 1983 року вийшов на пенсію. Був активним членом українського лікарського товариства. Помер 1987 року. Залишив дружину Тетяну Стебновську і дітей Лідію, Христину, Марію і Лева.

ОГАРЕНКО Володимир

(24.12.1914 Львів) • ЛКУ: 1936-39

Матуру здав 1934 року у філії Львівської Академічної Гімназії. У Любені 1936-39, студіював комерційні науки і одержав диплом Licencié en Science Commerciales et Financieres. У між-університетських змаганнях у Брюсселі здобув 4-те місце у гімнастичних змаганнях на поруччях. Під час війни працював у копальні вугілля. Під кінець літа 1942 року виїхав в Україну. Там працював у Центробанку. Одружився у Львові з Любомирою Коць (майбутньою студенткою ЛКУ) і подружжя виїхало на еміграцію. У день закінчення війни 1945 року, вони прибули до Бельгії. Тут Володимир працював за професією касієром в Українському Допомоговому Комітеті. Був співосновником Рідної Школи і Кооперативи. У Бельгії опатентував переносні інкадесцентні лямпи спеціяльного призначення. 1951 року емігрував з родиною до США і поселився, спершу у Рочестері, Н.Й., а опісля у Чікаго. Тут заснував своє підприємство і зареєстрував 6 патентів на інкадесцентні і флюоресцентні лямпи. 1985 року повернув Любенському університетові 1,000 долярів (88,000 б. фр.) за студентські оплати. Подружжя Огаренків має двоє дітей, доньку Марію і сина Івана.

КООРДИНАТИ: Volodymyr Oharenko, 904 N Campbell Ave.Chicago, IL 60622, USA
Tel.: (773) 276-5906

ПАВЛУСЬ Еміліян

(09.06.1909 Бичків, Тернопільщина) • ЛКУ: 1932-33

Матуру здав у Тернополі. У Любені 1932-33, студіював медицину. Д.д.н.

ПАЛАНИЦЯ Володимир

(29.03.1916 Коломия) • ЛКУ: 1934-35

Здав матуру у Коломиї. У Лювені 1934-35, студіював медицину. Д.д.н.

ПАЦЛАВСЬКИЙ Андрій

(15.02.1912 Лучинці, Зах. Україна) • ЛКУ: 1932-35

Матуру здав у Дрогобичі. У Лювені 1932-35, закінчив з відзначенням перші три роки медицини. Медичні студії закінчив у Німеччині і там працював лікарем. Д.д.н.

ПИРІГ Михайло

(18.02.1900 Рогатин, Івано-Франківська обл.) • ЛКУ: 1930-36

Матуру здав у Рогатині. У Лювені 1930-36, студіював політичні і дипломатичні науки. Одержав ліценціят 1934 року і продовжував студії на науковий ступінь доктора політичних і дипломатичних наук. Був прийнятий до тодішнього російського студентського дому у Колегії св. Белярміна, але не як український студент. Д.д.н.

ПОДЛЯШЕЦЬКИЙ Ярослав

(31.05.1914 Любора, Зах. Україна) • ЛКУ: 1932-36

Матуру здав у Перемишлі. У Лювені 1932-36, здобув ліценціят політичних і соціяльних наук. Повернувся на працю до Львова і опісля до Кракова, де 1937 року підписав звернення до Апостоляту З'єднинення у справі Бельго-Українсько-Голляндського Стипендійного Фонду. Д.д.н.

ПРИДАТКЕВИЧ Ярослав

(24.06.1913 Репуженці, Зах. Україна - 23.09.1992 Гамільтон) • ЛКУ: 1932-33

Матуру здав 1931 року у Станиславові, Івано-Ффранківськ. У Лювені 1932-33, студіював медицину. Повернувся до Львова, де студіював у Львівському університеті і 1935 року одержав диплом магістра комерційних наук. Згодом 1937 року закінчив Торговельну Академію, експортівку. У роках 1938-44 учителював у торговельній школі у Володаві. У Німеччині 1944-48, працював книговодом в УНРРА і виїхав до Бразилії. Там працював книговодом у німецькій фірмі паперу. Обдарований чудовим голосом співав у хорах і 1954 року виступав із сольоспівом на Світовому Евхаристійному Конгресі у Ріо де Жанейро. 1959 року переїхав у Канаду, спочатку до Монтреалю, а тоді до Гамільтону, де працював книговодом і у керівництві індустрійного підприємства аж до пенсії. Помер у Гамільтоні 23.09.1992. Два роки перед смертю втратив дру-

жину Дарію з дому Посацька. Залишили сина Романа і доньку Любу.

ПРИХОДЬКО Евген

(26.04.1912 Кам'янець Подільський) • ЛКУ: 1932-33

Матуру здав у Левніці, Чехословаччина. У Любені 1932-33, студіював комерційні науки. Д.д.н.

ПРОЦИШИН Жиґмонт

(07.03.1910 Кавськє - 1945 Ґент) • ЛКУ: 1932-35, 1937-39

Матуру здав у Львові. У Любені 1932-35 і 1937-39, отримав ліценціят з політично-соціяльних наук, а згодом здобув науковий ступінь доктора політично-суспільних наук. У роках 1935-37 жив у Львові і постійно дописував до українських журналів і преси. Підписав 1937 р. звернення до Апостоляту З'єднинення (Голляндія) у справі Бельго-Українсько-Голляндського Стипендійного Фонду. Працював доцентом в університеті у Ґенті, Бельгія та дописував до міжнародньої преси і журналів на політичні теми. Одружений з бельгійкою. Помер у Генті 1945 року.

РИЖИЙ Адам

(23.10.1913 Львів) • ЛКУ: 1935-36

Матуру здав у Львові. У Любені 1935-36, студіював медицину. Д.д.н.

САЛДАН Петро

(26.06.1909 Ливчиці, Стрийщина) • ЛКУ: 1932-33

Матуру здав у Стрию. У Любені 1932-33, студіював у Підготовчому Інституті Інженерії. Д.д.н.

СИМКО Степан

(27.07.1905 Дахнів, пов. Любачів - 24.05.1992 Оттава) • ЛКУ: 1932-36

Матуру здав запізнено 1932 року, (з уваги на політичний арешт і військову службу), у львівській Малій Семінарії. Митр. Шептицький оплатив йому дорогу до Любену. У Любені 1932-36, студіював агрономію і 1936 року одержав диплом інженера агрономії. Спершу почав дослідну працю у Польщі для бельгійського Boerenbond, а опісля у Галичині у Сільському Господарі як повітовий агроном. Підписав 1937 р. звернення до Апостоляту З'єднинення (Голляндія) у справі Бельго-Українсько-Голляндського Стипендійного Фонду. У роках 1939-41 працював професійно на Холмщині, а в роках 1941-44 повітовим агрономом у Дрогобичі, де виплекав новий сорт пшениці Галичанка-17 і новий вид жита названий прізвищем дослідника, "Симко". У роках 1944-45, з дружиною, трьома дітьми та із 300 колосками української

пшениці і жита виїхав у Німеччину, а вліті 1945 року знову прибув до Лювену. Тут працював у ЛКУ асистентом професора агрономії, А. Г. Дюмонда. 1948 року Степан Симко з дружиною і чотирьома дітьми емігрували у Канаду. Через Саскачеван і Вінніпеґ дорога привела його в Оттаву, де Степан розпочав свою 27-літню дослідну працю у Державній Центральній Експериментальній Фармі. Тут він схрестив, ним привезені українську пшеницю і жито з їх канадськими видами, у результаті чого постали славні Triticale і Marquis. Степан Симко є автором монографії "Вклад Української Пшениці в Розвиток Канадського і Світового Хліборобства". Після виходу на пенсію 1975 року не переставав працювати у зерновій генетиці. Прикладний громадянин і батько родини. Діяльний в українському національному і релігійному житті. Помер в Оттаві 24.05.1992. Похоронні богослуження відправив і надгробне слово виголосив Митр. Максим Германюк. Залишив дружину-односельчанку Юлію Жук, синів Ореста, Ярему і Ярослава та доньку Віру.

СОРОКІВСЬКИЙ Володимир

(15.02.1911 Добромиль, Львівська обл.) • ЛКУ: 1931-33

Здав матуру у Добромилі. У Лювені 1931-33, студіював комерційні науки. Вступив до Французького Чужинецького Легіону і загинув у бою.

СТЕПАН Константин

(11.12.1920 Махнів, повіт Рава Руська, Львівська обл.) • ЛКУ: 1941-42

Матуру здав у Львові. У Лювені 1941-42, студіював право. Д.д.н.

СТЕПАН Михайло

(11.10.1909 Махнів, пов. Рава Руська, Львівська обл.) • ЛКУ: 1931-38

Матуру здав 1929 р. в українській гімназії у Львові. У Лювені 1931-38, студіював медицину і одержав 1938 року диплом доктора педіятричної хірургії. До 1950 року провадив приватну лікарську практику у Ґенті, Бельгія. Згодом емігрував у Канаду і поселився у Монтреалі. Спершу працював у шпиталях у Монтреалі і Шербруку, а від 1956 року вів самостійно лікарську практику у Шербруку аж до виходу на пенсію 1970 року. Від 1970 року живе у Монтреалі у резиденції для старших. Одружився з бельгійкою Марією Векенс, яка померла 1987 року. Має дві доні і п'ятеро внуків.

СТЕПАНЯК Роман

ЛКУ: 1932-33

У Лювені 1932-33, студіював історію мистецтва і був першим диригентом українського студентського хору. Після виїзду з Лювену закінчив архітектуру. Проживав у США. Д.д.н.

СТЕРНЮК Володимир, Архиєпископ УГКЦ

(12.02.1907 Пустомити, Львівщина - 29.09.1997 Львів) • ЛКУ: 1928-30

Матуру здав у малій семінарії оо. редемптористів. У липні 1927 року вступив до монастиря отців редемптористів у Сан-Тронді у Бельгії і 1928 року склав тимчасові чернечі обіти, а 1931 року - довічні. Під час навчання у Бельгії закінчив курси філософії та богослов'я у Боплято і у ЛКУ 1928-30. У липні 1931 року прийняв у Любені священичі свячення з рук єпископа Вінніпегу Василя Ладики. Повернувся у Галичину, де від 1932 року працював провінційним консультантом отців редемптористів на Волині, у Тернополі, Станиславові та у Львові. 1947 року був арештований і відбув ув'язнення в Архангельській обл. до 1952 року. Після повернення з ув'язнення в Галичину, працював сторожем, книговодом, санітаром і медбратом та потайки виконував священичі обов'язки. 1967 року владика Всеволод Величковський підпільно висвятив його на єпископа. 1972 року Патріярх Йосиф Сліпий назначив його місцеблюстителем і старшим єпископом Галицької Митрополії. На цьому становищі він перебував до повернення в Україну патріярха УГКЦ Мирослава Івана кардинала Любачівського. Упокоївся у Бозі у резиденції катедри Св. Юрія у Львові 29-го вересня 1997 року.

СТОЛЯР Іван

(27.06.1913 Верчани, Стрийщина - 29.10.1988 Warren, PA) • ЛКУ: 1932-39, 41-42

Матуру здав у Стрию. У Любені 1932-39 і 1941-42, студіював медицину і 1939 року закінчив студії дипломом доктора медицини з великим відзначенням. У роках 1941-42 студіював кримінологію. Під час війни працював лікарем у Бельгії, заступаючи лікарів бельгійців. Після війни еміґрував у Канаду і поселився у Вінніпезі. Згодом переїхав до США. Працював лікарем-психіятром у Warren State Hospital у Warren, штат Пенсильванія. Помер у Warren 29.10.1988. Залишив дружину Анну, доньку Аліну, Маргариту і Лярису та синів Івана, Вілліяма і Петра.

ТАБІНСЬКИЙ Константин

(15.03.1915 Петерсбург, Росія) • ЛКУ: 1933-36

Матуру здав у Кремянці Подільському. У Любені 1933-36, студіював будівельну інженерію. Син православного священика, який під впливом митрополита Шептицького став священиком УГКЦеркви. Д.д.н.

ТИМКІВ Зенон

(01.10.1912 Заліщики, Тернопільська обл.) • ЛКУ: 1932-33

Матуру здав у Станиславові. У Любені 1932-33, студіював медицину. Д.д.н.

ТИШИНСЬКИЙ Богдан

(25.12.1908 Грабівці, рн. Борщів, Тернопільська обл. - 1993 Милвокі) • ЛКУ: 1932-33, 34-35

Матуру здав 1930 року у Львові. У Любені 1932-33 студіював у Підготовчому Інституті Інженерії, а в роках 1934-35 студіював хемію. Відомий у Любені як "ґраф Тишинскі". Мав мотоцикель, був добрим фотографом і сам викликував знимки. Згодом студіював агрономію у Відні. Після війни еміґрував до США, де остаточно поселився у Милвокі, Віс. Працював техніком на підприємствах. Мав широкі зацікавлення, а головно механікою, фотографією, агрономією та музикою. Довголітній секретар відділу УККА у Милвокі та активний член парафії УГК Церкви св. Михаїла. Помер 1993 року. Залишив дружину Параскевію Харабарук і дітей: Марту, Александра, Марійку, Уляну, Ярему, Юрія, Ольгу і Володимира.

ТОДОРІВ Василь

(03.01.1908 Товмачик, Коломия - 21.02.1989 Ст. Кетеринс) • ЛКУ: 1932-41

Здав матуру 1930 року в українській гімназії у Коломиї. У Любені 1932-41, студіював будівельну і електричну інженерію і 1941 року одержав диплом інженера електрика. У роках 1935-37 був головою НаСУС. Працював у Німеччині у фірмі TODD. 1948 року еміґрував у Канаду і поселився у Монтреалі. Працював по фаху в інженерних фірмах, а також у Continental Iron and Titanium Corporation. Після виходу на пенсію 1975 року переїхав до Ст. Кетеринс в Онтаріо, де був активний у громадських організаціях, і з його почину збудували там український піклувальний дім для старших. Помер у Ст. Кетеринс 21.02.1989.

ТУРКАЛО Галина Марія, ЧСВВ

(27.01.1913 Плугів, Тернопільська обл.) • ЛКУ: 1939-42

Матуру здала 1933 року у Львові і вступила до чину Сестер Василіянок у Підмихайлівцях під монашим ім'ям Марія. 1938 року сестра Марія разом із сестрою Макриною Худяк виїхали до Бельгії на студії. Впродовж одного року вона вивчала систему навчання хліборобського господарства у Ecole Menagere у Bastogne, а згодом у Любені 1939-42, закінчила з відзначенням агрономію. Залишилася у Бельгії, де з підтримкою о. Максима Германюка, займалася місійною працею серед українок, що одружилися з бельгійцями. 1947 року виїхала в Аргентину, де у стейті Місіонес провадила катехизацію по кольоніях і вчителювала у парафіяльній школі у місті Апостолес. 1971 року, як делеґатка до Ґенеральної Капітули ЧСВВ, виїхала до Риму після обрання генеральною секретаркою і дорадницею, там залишилася до 1985 року. Повернувшись до Аргентини, виконувала до 1997 року обов'язки секре-

тарки у Провінції "Христа Царя", у Буенос Айресі. За словами сестри Марії, її теперішнім завданням є: "...молитися за нашу Церкву, наш Нарід, наш Чин Св. Василія Великого, за цілий світ і жертвувати наші старечі немочі за мир, за братерську любов".

КООРДИНАТИ: Hna. Maria Halina, Caracas 370, 1406 Buenos Aires, Argentina

ФАЛЕНДИК Роман

(21.08.1912 Пилипче) • ЛКУ: 1932-33

Матуру здав у Львові. У Любені 1932-33, студіював у Підготовчому Інституті Інженерії. Д.д.н.

ФЕДЕРИЧ Володимир

(19.10.1911 Вишатичі, пов. Перемишль) • ЛКУ: 1932-33

Матуру здав у Перемишлі. У Любені 1932-33, студіював соціяльно-політичні науки. Д.д.н.

ФЕДИШИН Іван

(28.01.1912 Братичів, Івано-Франківська обл. - 05.02.1976 Дітройт) • ЛКУ: 1932-33

Матуру здав у Станиславові. Почав університетські студії у Празькому університеті. У Любені 1932-33, студіював медицину. Пізніше студіював у Загребі, Хорватія. Закінчив право. Після війни еміґрував до США і поселився у Дітройті. Працював в автомобільній індустрії. Був одружений зі Софією Кальбою. Помер 05.02.1976. Залишив доньку Марту.

ФЕДОРИШИН Мирослава

(28.11.1910 Рогатин, Івано-Фраківська обл.) • ЛКУ: 1932-37

Матуру здала у Рогатині. Приїхала до Любену після двох років студій комерційних наук. У Любені 1932-37, поступила на третій рік комерційних наук, а згодом на третій рік консулярних наук. Одержала обидва ліценціяти. Жила в Австрії. Д.д.н.

ХОМИН Роман о.

(05.01.1907 Поддністріяни, Львівська обл.) • ЛКУ: 1932-33

Матуру здав в Академічній Гімназії у Львові. Закінчив Богословську Академію і прийняв ієрейські свячення. Митрополит Шептицький вислав його 1932 року разом із "групою 56" українських студентів до Любену, як катехита. У Любені 1932-33, студіював історію мистецтва і археологію. Із-за незнання французької мови, незрозуміння його ролі студентами і труднощів з капеляном російських студентів, повернувся у Галичину. Вступив до чину оо. Студитів під ім'ям Рафаїл. Загинув виконуючи обов'язки капеляня УПА.

ХУДЯК Марія Макрина, ЧСВВ

(22.04.1914 Станиславів/Івано-Франківськ) • ЛКУ: 1939-42

Здала матуру 1934 року у Гуманістичній Гімназії у Станиславові і 1936 року вступила до Чину Сестер Василіянок у Підмихайлівцях під монашим іменем Макрина. 1938 року, сестра Макрина разом із сестрою Марією Туркало виїхала до Бельгії на студії. Впродовж одного року вивчала систему навчання хліборобської господарки у Ecole Menagère у Bastogne, а згодом, у Лювені 1939-42, закінчила з відзначенням агрономію. Залишилася у Бельгії, де із підтримкою о. Максима Германюка, займалася місійною працею серед українок, що одружилися з бельгійцями. 1947 року виїхала в Аргентину, де у монашому домі у Беріссо була Учителькою Новичок. 1954 року, як делегатка до Генеральної Капітули ЧСВВ, виїхала до Риму, де після обрання генеральною секретаркою і генеральною дорадницею, там залишилася до 1971 року. Повернувшись до Аргентини, виконувала до 1976 року обов'язки настоятельки дому у Беріссо і була дорадницею у провінційному заряді Провінції "Христа Царя". Згодом, сестра Макрина виїхала до Бразилії, де впродовж 7-ми років займала пост головної настоятельки, а відтак наступних 10 років перебувала на пості секретарки у Куритибі і займалася місійною працею. 1994 року повернулась до Беріссо і допомагає у виховуванні молодих новичок - своїм прикладом: ..."молитви - злуки з Богом, любови, покори, потіхи, розради і веселості духа, помимо немочей старшого віку".

ЧАЙКОВСЬКИЙ Нестор

(09.11.1911 Бережниця, Зах. Україна) • ЛКУ: 1932-33

У Лювені 1932-33, студіював соціяльно-політичні науки. Д.д.н.

Хто і коли
1945-59

Зенон Татарський,
Микола Когут (14 жит.) і Григорій Панчук (11 жит.)

АНТОНІВ Юрій

(1928 Криниця, Лемківщина) • ЛКУ: 1948-49

У Лювені 1948-49, студіював у Підготовчому Інституті Інженерії. Повернувся до Німеччини. Д.д.н.

АНТОХІЙ Мирослав Орест

(15.10.1920 Чернівці) • ЛКУ: 1947-50

Матуру здав 1939 року у Чернівцях. У роках 1939-40 студіював хемію у Чернівецькому університеті, а у роках 1946-47 студіював романістику у Мюнхенському університеті. У Лювені 1947-50, студіював романську філологію, одначе коротко перед кінцем студій захворів і перебував довший час на лікуванні у санаторії у Евпен, Бельгія. Повернувся до Мюнхену, де у роках 1965-69 студіював славістику і філософію, і одержав ступінь магістра. Був доцентом французької мови у Народнім Університеті, секретарем філософічного факультету УВУ, лектором української мови у Мюнхенському університеті ім. Людвика-Максиміліяна і досі є викладачем Педагогічного Інституту УВУ. Автор кількох літературознавчих праць, виданих українською, французькою і німецькою мовами, керівник Осередку НТШ у Мюнхені, містоголова Товариства Сприяння Українській Науці, член Українського Історичного Товариства і член редколегії київського журналу Самостійна Україна.

КООРДИНАТИ: Antochy Miroslaw Orest, Heiglhofstr. 101, D-81377 Munchen, Germany
Tel. (809) 7149038

АНТОХІЙ Роман

(14.02.1925 Чернівці) • ЛКУ: 1947-49

Матуру здав у Берліні 1942-го року. У Лювені 1947-49, студіював агрономію. Залишився у Бельгії до 1954-го року, а згодом переїхав до Мюнхену. 1957 року еміґрував до США. Працював у тор-

гівлі будівельним деревом. Від 1993 року на пенсії. Одружений з Розалією Шварц. Мають чотирьох синів: Олександер, Юрій, Роман і Микола.

КООРДИНАТИ: Antochy Roman, 1001 Easton Road, Apt. 801M, Willow Grow, PA 19090, USA
Tel.: (215) 657-0453

АРТИЩУК Монік

• ЛКУ: 1953-55

У Любені 1953-55, студіювала успішно на 2-ому і 3-ому році медицини. Д.д.н.

БАЧИНСЬКИЙ Любомир

(12.12.1934 Лашківка, Чернівецька обл.) • ЛКУ: 1955-58

Матуру здав 1954 року в Athenee Royal du Dour, Бельгія. Закінчив один рік студій на природознавчому факультеті університету Сорбона у Парижі. Там був головою української студентської громади. У Любені 1955-58, студіював хемію і 1958 року одержав Licence en Science. Був головою НаСУСу 1957-58 рр. Згодом працював три роки асистентом на фармацевтичному факультеті ЛКУ. 1961 року еміґрував у Канаду, поступив у Монтреальський університет і здобув 1966 року науковий ступінь доктора хемічних наук. У роках 1967-68 продовжував наукову працю постдокторськими студіями на MIT і в роках 1968-71 в університеті McMaster у Гамільтоні, Канада. 1971 року переїхав до Капямазу, Мічиґан, на працю до "Upjohn" як старший науковець, звідки відійшов на пенсію у липні 1996 року. Був членом цілого ряду наукових та професійних товариств. Одружений з Іриною Шимків. Мають чотири доньки: Наталку, Лярису, Оксану і Христю.

КООРДИНАТИ: Lubomyr Baczynskyj, 5412 Texas Drive, Kalamazoo, MI 49009, USA
Tel.: (616) 372-9338, Fax: (616) 372-1967, lubomyrb1@worldnet.att.net

БЕЛЕЙ Мирослав

(13.12.1933 Войнилів, Івано-Франківська обл.) • ЛКУ: 1955-58

Середню школу закінчив 1953 р. у Букаві, Бельг. Конго. У Любені 1955-58, студіював медицину. Виїхав до США і поселився у Філядельфії. Закінчив бакалярат з біології 1964 р. і здобув ступінь магістра фармакології 1968 р. в Університеті Темпл. 1972 року здобув науковий ступінь доктора фармакології в Університеті Томас Джеферсон. Автор 16-ти наукових праць з фармакологічних наук. Працює фармакологом. Одружений з Радославою, мають двоє дітей: Андрія і Дану.

КООРДИНАТИ: Belej Miroslaw, 53 Magnolia Ave., Denville, NJ 07834, USA
Tel: (973) 625-4431

БЕРЕЗЮК Марта

(1935 Зах. Україна) • ЛКУ: 1957-59

У Любені 1957-59, студіювала суспільно-політичні науки. Д.д.н.

БЕРЕНФЕЛЬД Володимир

(06.06.1921 Київ) • ЛКУ: 1946-50

У Лювені 1946-50, студіював геологію і одержав диплом інженера геології. "Перша дошка" студентської шахової команди (колишній чемпіон юніорів УРСР). Виїхав на працю до північної Африки. Д.д.н.

БІЛАНЮК Олекса

(15.12.1926 с. Сянічок, Лемківщина) • ЛКУ: 1947-51

У роках 1945-46 пройшов матуральні курси і студіював в Університеті UNRRA у Мюнхені, а в роках 1946-47 у Technische Hochschule в Карльсруе, Німеччина. У Лювені 1947-51, закінчив чотири роки електричної інженерії дипломом інженера з великим відзначенням. Лювенське псевдо: "Брисько". Жив у "Кузьні". 1951 р. емігрував до США. У роках 1951-57 продовжував студії в University of Michigan, де отримав ступені магістра фізики, магістра математики та докторат з ядерної фізики [M.S. (Physics), M.A. (Math.), Ph.D. (Nuclear Physics)]. У роках 1964-92 професор фізики у Swarthmore College у Пенсильванії. Як професор-гість проводив ядерні дослідження у Німеччині (1966-67, 1988), Франції (1972, 1980), Україні (1976) та Італії (1984). Довголітній член головних управ НТШ та УВАН-США. 1992 року обраний іноземним членом Національної Академії Наук України, а 1998 року головою УВАН-США. Часто відвідує Україну, де співпрацює професійно з науковцями ядерної фізики. Одружений з Лярисою Зубаль. Мають дві, вже одружені, доньки.

КООРДИНАТИ: Oleksa Bilaniuk, 100 Plush Mill Road, Wallingford, PA 19086-6019, USA
Tel.: (610) 566-0352, Fax: (610) 566-6250, obilani1@swarthmore.edu

БІЛОУС Анна

(1935 Полтавщина) • ЛКУ: 1955-59

Середню школу закінчила 1954 року у Монс, Бельгія. У Лювені 1955-59, закінчила романську філологію ступенем ліценціята. Активна в студентській громаді. Секретар НаСУС 56-57. Працювала у Бельгії викладачем французької мови. Вийшла замуж за бельгійця. Д.д.н.

БІЛЯК Роман

(1929 Поморяни, Тернопільська обл.) • ЛКУ: 1947-53

Матуру здав 1946 року в таборі біженців у Байройті, Німеччина, і там поступив на медичний факультет Байройтського університету. У Лювені 1947-53, студіював медицину і одержав диплом доктора медицини. 1953 року емігрував до США, нострифікував диплом і спе-

ціялізувався у хірургії. 1960 року поселився у Кеноша, Вісконсин, де працює хірургом. Активний у місцевих медичних товариствах. Член Українського Медичного Товариства США. Вдівець. Діти від першого подружжя: Іванка, Христина, Стефан і Андрій.

КООРДИНАТИ: Roman Bilak, 4126 7th Street, Kenosha, WI 53144, USA
Tel.: (414) 552-8464

БОЖИК Ігор Василь

(1.01.1939 Львів - 02.03.1964, Лювен) • ЛКУ: 1957-63

Нотар. Середню освіту закінчив у Ваврі (Wavre), пров. Брабант, Бельгія. 1963 р. захистив докторську дисертацію на правничому факультеті ЛКУ. Спеціялізувався, як нотар. Виступав у бельгійській пресі проти явних перекручень інформацій про Україну.

БОЖИК Уляна

(1940 Лювен, Бельгія) • ЛКУ: 1957-64

Середню школу закінчила 1957 року у Лювені. У ЛКУ 1957-64, одержала диплом доктора загальної медицини з великим відзначенням. Часом появляється в українській громаді Бельгії. Вийшла замуж за лікаря і з ним заснувала приватну клініку. Мають двоє дітей: доньку і сина.

БОРЕЦЬКИЙ Осип

(1921 Зах. Україна) • ЛКУ: 1947-49

У Лювені 1947-49, студіював політичні науки. Д.д.н.

БРИҐҐ Мирослав Михайло

(15.05.1923 Борислав, Львівська обл.) • ЛКУ: 1946-47

Матуру здав 1942 року у Сокалі. У Лювені 1946-47, закінчив перший рік медицини. В роках 1947-55 продовжував медичні студії в університеті у Льєж і одержав ступінь доктора медицини 1955 року. 1956 року емігрував до США і відбув лікарську практику в Sioux Falls, SD. У роках 1957-62 працював у лікарнях Міннеаполісу, а в роках 1962-64 студіював анестезіологію у Міннесотському університеті і 1967 р. одержав звання Certified Anasthesiologist. У роках 1964-87 працював у військовому шпиталі у Leavenworth, KS як анестезіолог і голова відділу анестезіології. З уваги на здоров'я, 1987 року вийшов на пенсію. З дружиною Марією мають шестеро дітей: Маргарета, Іван, Катерина, Данило, Михайло і Андрій.

КООРДИНАТИ: Myroslav Brygg, 4421 Valley View Road, Leavenworth, KS 66048, USA

БРОДАЦЬКИЙ Едвард

(13.10.1926 Полоски, Підляшшя) • ЛКУ: 1953-58

Навчався у Державній Учительській Семінарії у Самборі 1942-44. Матуру здав 1946 року в українській гімназії у таборі полонених у Ріміні, Італія і переїхав до Англії. У Лювені 1953-58, закінчив факультет суспільно-політичних наук. 1959 р. повернувся до Англії. У Лондоні успішно закінчив курс удосконалення живих мов для вчителів середніх шкіл. Згодом влаштувався на працю гімназійного учителя французької мови, а останніх десять літ виконував обов'язки завідуючого відділом живих мов. 1991 року вийшов на пенсію. Є членом Академічного Товариства у Лондоні і КОДУС.

КООРДИНАТИ: Edward Brodacky, 8 Haslemere Close, Hampton, Middx. TW12 3JT, UK
Tel.: (0208) 979-7568

БУЧАЦЬКИЙ Юрій

(15.11.1923 Тисьменица, Львівська обл. - 15.08.1991 Монтреаль) • ЛКУ: 1947-48

Матуру здав у Закопанім, Польща. 1946 року виїхав з Німеччини до Бельгії. У Лювені студіював у роках 1947-48 і здобув ступінь магістра тіловиховання. 1949 року емігрував у Канаду і поселився у Монтреалі. 1951 року виїхав до Монктону, Нью Брансвік, де викладав фізкультуру у місцевому університеті. Два роки пізніше повернувся до Монтреалю і в Монтреальському університеті організував відділ тіловиховання та став його головою і головним викладачем до 1973 року. Протягом 22 років академічної праці Юрій розробив програму тіловиховання і виховав цілий ряд фізкультурників. За його вклад у студії тіловиховання Монтреальський університет відзначив Юрія спеціяльною грамотою, яка з його знимкою виставлена на почесному місці університету. 1973 року провінційний уряд Квебеку номінував його директором департаменту тіловиховання на провінцію Квебек. 1975 року повернувся до ЛКУ і здобув докторат з тіловиховання. Помер передчасно 15.08.1991. Залишив дружину Олену Олішкевич і доньку Оксану.

ВАРІНА Євгенія

(22.15.1923 Донецьк) • ЛКУ: 1945-51

Студіювала два роки у медичному інституті у Донецьку. У Лювені 1945-51, завершила студії дипломом доктора медицини 1951 року. Працювала аж до пенсії у клініці професора Добресса у відділі радіографії. У 90-тих роках включилася у благодійну акцію української громади в Бельгії - опіки і допомоги дітям-жертвам Чорнобильської катастро-

фи. Вдова по чоловікові фінляндцеві російського походження. Має троє дітей: сина і дві дочки.

КООРДИНАТИ: Varina Genio, Berghoekstr.II, 3012Wilsele, Belgium

ВАЩУК Борис

(10.05.1928 Броди, Тернопільська обл.) • ЛКУ: 1952-57

Здав матуру 1946 року в українській гімназії в таборі біженців у Фюссені, Зах. Німеччина. Студіював ветеринарію (2 сем.) в університеті УНРРА у Мюнхені. У Лювені 1952-57, одержав ступінь ліценціята торговельно-фінансових наук. 1957 року емігрував у Канаду і поселився у Торонті, де після курсів, практики й іспитів одержав звання Chartered Accountant. Працював у фірмі публічних книговодів, торговельному підприємстві та старшим книговодом у фінансовому відділі управи міста Торонто. В Європі був активний у СУМ, Обнові, НаСУС і ЦЕСУС, а в Канаді у Брацтві Українців Католиків. Від 1993 р. на пенсії. З дружиною Анною мають сина Павла і доньку Олександру.

КООРДИНАТИ: Borys Waschuk, 187 Grenview Blvd., Toronto, ON M8Y 3T7, Canada, Tel.: (416) 233-6886

ВЕСОЛОВСЬКИЙ Олег

(1929 Стриганці, Тернопільська обл.) • ЛКУ: 1948-57

Матуру здав 1947 року в українській гімназії в таборі біженців у Бад-Верісгофені, Німеччина. У Лювені 1948-57, студіював перші два роки медицину, а згодом міжнародні зв'язки і економію. 1955 року здобув ступінь Licencié en Relations Internationales, а 1957 р. Licencié en Science Economiques Appliquées. 1957 року емігрував до США і поселився у Чікаго. Тут в університеті De Paul доповнив студії із книговедення. 39 років працював в актуарійному бюро аж до виходу на пенсію 1997 року. Активний в українській католицькій катедрі св. Миколая, член церковного хору, парафіяльної ради, співредактор парафіяльної радіопрограми, секретар двох відділів СУК "Провидіння" і радний того ж братського асекураційного союзу. Одружений з Юзею Войтович. Мають доньку Софію.

КООРДИНАТИ: Oleh Wesolowsky, 7723 W. Rosedale Avenue, Chicago, IL 60631-2215, USA
Tel.: (773) 763-1650

ВИТЯЗЬ Борис

(02.04.1928 Харків) • ЛКУ: 1948-57

У роках 1946-47 вчився в українській гімназії в таборі біженців у Регенсбурзі, Німеччина, а матуру здав 1947 року в коледжі Бон-Есперанс, Бельгія. У Лювені 1948-57, почав студії на факультеті політичних наук, наступного року перейшов на медицину і закінчив медичні

студії 1957 року. Після однорічної лікарської практики у "Єпископальній Лікарні" у Філядельфії, США, одержав у ЛКУ 1958 року диплом лікаря. У роках 1958-59 пройшов стаж у галузях дитячих і інфекційних недуг в університетських лікарнях Парижу, а 1959 року виїхав до Марокко, де отримав пост директора малого шпиталю. Після двох років його перевели до міста Тарудант, де згодом став головним лікарем провіції та шпиталю. 1968 року переведений до міста Маракеш, де довгі роки займав посаду директора бюро гігієни і лікаря легіста, як також викладав медицину у школі офіцерів марокканської жандармерії. 1978 року нострифікував медичний диплом у Франції і в роках 1979-80 спеціялізувався у галузях публічного здоров'я і гігієни у Ліонському університеті. 1988 року виїхав до Південно-Африканської Республіки, де працює лікарем консультантом у Департаменті Денних Шпиталів, а від 1996 року є головним лікарем в одному із них. Є фундатором церкви і бібліотеки Симона Петлюри у Парижі і подарував декілька експонатів українському музеєві у Бавнд Бруку. Одружений із Марі-Маргаріт Рено і мають дві доньки: Олену і Тетяну та сина Кирила.

КООРДИНАТИ: Borys Witjas, 405 Parkhof, Park Road Gardens, 8001 Cape Town, Republic of South Africa
Tel/Fax.: (2721) 423-9599 Work tel.: (2721) 694-1730, Fax: (2721) 694-0879

ВІЗІР Віталій

(08.01.1931 Корсунь, Черкаська обл.) • ЛКУ: 1952-58

Здав матуру 1948 р. в українській гімназії у таборі біженців у Шляйсгаймі біля Мюнхену. У Шляйсгаймі студіював радіотехніку. У Лювені 1952-58, одержав 1958 року диплом інженера електрика. Голова НаСУС 1956-57. Згодом спеціялізувався у ділянці півпровідників у Лондоні. У Санта Кляра, Каліфорнія, здобув титул MBA. Має наукові праці з ділянки вимірів епітаксіяльних півпровідникових депозитів (шарів). Працював у Бельгії та у Лондоні. 1968 року еміґрував до США, де поступив на працю, як науковий дослідник до Fairchild Semiconductors, а згодом до Hewlett-Packard у Пало Альто. Згодом став керівником лабораторії та технічного відділу. Вийшов на пенсію у 2000 р. Є головою православної громади і заступником голови УКРади у Сан Франціско та скарбником Товариства Св. Андрія, що допомагає українським церквам в Україні. Колишній член IEEE і член EIA. Одружений з Вірою Бідною. Має четверо дітей: Олега, Вероніку, Наталку і Андрія.

КООРДИНАТИ: Vitali Vizir, 1023 Yorkshire Drive, Los Altos, CA 94024, USA
Tel./Fax: (650) 968-6425 E-mail: VitaliVizir@agilent.com

ВОЛКОВІНСЬКИЙ Юрій

(04.04.1928 Київ) • ЛКУ: 1947-49

Середню школу закінчив у Києві. У Лювені 1947-49, студіював інженерію. Успішно продовжував студії в Европейському Університеті у Страсбургу. Д.д.н.

ГАЙДА Е. Ігор

(28.03.1929 Тернопіль) • ЛКУ: 1947-52

Матуру здав 1947 року в українській гімназії в таборі біженців у Берхтесґадені, Німеччина. У Любені 1947-52, закінчив студії на агрономічному факультеті дипломом інженера харчевої промисловости із спеціялізацією у броварництві. 1953 року емігрував до США і поселився у Дітройті. Працював по фаху в харчовій промисловості і продовжував студії на Wayne State University, де здобув ступінь MS Food Science і у Western Michigan University, де здобув ступінь MBA. Працював як Food Scientist-Regulatory Compliance. Вийшов на пенсію восени 2000 року. Займає провідні пости у Пласті, Патріярхальному Товаристві, Українському Народному Союзі і Українському Музеї у Нью Йорку. Фундатор НТШ, УВУ, УМНЙ та Українського Інституту при Гарвардському університеті. Одружений з Ромою Княгиницькою. Мають чотирьох синів: Бориса, Марка, Романа і Павла.

КООРДИНАТИ: Ihor Hayda, 60 Stone Throw Road, Easton, CT 06612-1424, USA
Tel./Fax: (203) 261-4530, hayda.art@snet.net

ГАНОВСЬКИЙ Євген

(5.04.1927 Улашківці, Тернопільська обл.) • ЛКУ: 1951-55, 1958-60

Матуру здав 1947 року в українській гімназії у таборі біженців у Діллінґені, Німеччина. Вищі студії розпочав в Українському Вільному Університеті у Мюнхені на правничому факультеті (три семестри). У Любені 1951-55 і 1958-60. 1955 року здобув ступінь ліценціята з політичних, соціяльних та економічних наук, а 1960 року закінчив Високу Екомічну Школу. Був головою НаСУС 1953-55, а згодом ЦеСУС. 1956 року емігрував до США і поселився у Чікаго, а 1961 року переїхав до Нью Йорку. Тут дістав працю в департаменті Імпорт/Експорт великого нью-йоркського банку Ірвінґтон Траст. На терені США довгі роки очолював Спілку Української Молоді СУМА, а відтак її світову управу. Останньо очолює Організацію Оборони Чотирьох Свобід України ООЧСУ та Українсько-Американську Фундацію "Воля". Впродовж 15 років займався редагуванням українського суспільно-громадського і політичного тижневика "Національна Трибуна". Голова Президії Світової Конференції Державницьких Організацій. Одружений з Мирославою Дарією Корановською.

КООРДИНАТИ: Eugene Hanowsky, 30-13 36th Street, Long Island City, NY 11103, USA
Tel.: 718) 932-5847, Fax: (212) 473-0188

ГАСЮК МАРКУСЬ Дарія

(15.01.1935 Батятичі, Львівська обл.) • ЛКУ: 1955-57

Здала матуру 1952 року у Bloor Collegiate Institute у Торонті. У роках 1952-55 студіювала політичні науки і соціологію у Торонтському університеті і одержала ступінь бакалявра. У Лювені 1955-57, продовжувала студії політичних наук і міжнародних відносин і закінчила їх ступенем ліценціята. Продовжувала студії в Університеті Лойола у Шікаго і завершила їх науковим ступенем доктора філософії з ділянки історії і філософії освіти. Викладала в університетах Де Пол і Лойола у Чікаго та в Університеті Індіяна Нортвест. Автор праці "Українськими слідами по Римі й Італії", редактор "Ethnic Heritage in America: Greeks, Jews, Lithuanians and Ukrainians" та "Українці в Чікаго й Іллінойї" написала також цілий ряд довідок і статтей до збірників і до Encyclopedia of Ukraine. Пластунка, голова відділу у Шікаго Союзу Українок Америки 1972-75 і член головної управи СУА 1978-81. Ініціятор заходів у справі відкриття українського консульства у Чікаго і голова 'Клюбу 500' для його фінансової підтримки. У роках 1993-95 відкрила у Києві і була директором IREX - Ради міжнародніх наукових досліджень та обмінів. Від 1995 р. є співредактором американського тому Енциклопедії Української Діяспори. Одружена з Василем Маркусем, мають троє дітей: Таїса, Устина і Василь.

КООРДИНАТИ: Marcus Daria, 5733 N Central Park Ave., Chicago, IL 60659, USA
Tel.: (773) 478-3587

ГЕВКО Володимир

(09.01.1931 Вегревил, Альберта, Канада) • ЛКУ: 1954-61

Середню освіту закінчив 1949 року у Едмонтоні, Альберта. У роках 1949-53 закінчив на Альбертському Університеті стислі науки ступенем бакалявра. У Лювені 1954-61, одержав диплом доктора медицини. Відбував резидентуру у Grace Hospital у Вінніпезі. Згодом відбував резидентуру у психіятрії в University of Syracuse і у New York School of Psychiatry у Нью Йорку. Після закінчення курсів у Columbia University, одержав 1971 року від American Board of Psychiatry and Neurology звання Board Certified in Psychiatry. Працював лікарем психіятром у штаті Нью-Йорк, США, аж до виходу на пенсію 1992 р. Одружений з бельгійкою Lucette-Ivonne Vandermeulen. Мають шестеро дітей: Гертруда, Карль, Анна, Патриція, Марко і Григорій.

КООРДИНАТИ: Hewko Walter, P.O. Box 149, Nicholville, NY 12965, USA
Tel./Fax (315) 328-4274

ГЕРАСИМОВИЧ Роман

(10.10.1924 Львів) • ЛКУ: 1947-52

Матуру здав 1943 року у Львові. У Любені 1947-52, закінчив студії на агрономічному факультеті дипломом інженера харчевої промисловости із спеціялізацією у броварництві. 1952 еміґрував до США. Працював по фаху на чільних становищах у броварних підприємствах. Тепер на пенсії.

КООРДИНАТИ: Roman Herasymowycz, 6013 Hunt Ridge Road, Baltimore, MD 21210, USA
Tel.: (410) 377-3398.

ГЕРМАНЮК Митр. Максим, ЧНІ

Гляди "Хто і Коли 1930-44"

ГЛАДУН Віктор

(30.06.1925 Запоріжжя) • ЛКУ: 1947-48

У Запоріжжі вчився у балетно-танцювальній школі і згодом працював солістом балету Запорізького Театру ім. Марії Заньковецької. Матуру здав 1947 року в українській гімназії у таборі біженців в Оберцені, Німеччина. У Любені 1947-48, студіював агрономію. Керівник студентського ансамблю народніх танців. У роках 1948-50 працював солістом балету в королівській опері у Льєжі та Брюсселі. 1951 року еміґрував у Канаду і поселився у Монтреалі. Там закінчив трирічну вищу технічну школу дипломом індустрійного дезайнера і спеціяліста по зварюванні металів. У Монтреалі, а пізніше у Торонті, працював в індустрії машинобудування високого тиснення для атомних двигунів, як chief estimator, chief inspector, chief engineer і Quality Control Manager. Від 1994 року на пенсії, однак продовжує працювати професійно у своєму власному підприємстві. Член канадських та американських професійних асоціяцій. У Монтреалі протягом 5-ти років був власником і диктором радіопрограми "Український Час". Був також, у Монтреалі і у Торонті, власником та балетмайстром балетно-танцювальних шкіл. Одружений із Петронелею Булигою. Мають дочку Раїсу.

КООРДИНАТИ: W. Vic Hladun, 217 Ashridge Place, Mississauga, ON L4L 1K6, Canada
Tel.: (905) 848-1553

ГОНЧАРІВ Аркадій

(7.04.1933 Новоград Волинський, Житомирська обл.) • ЛКУ: 1951-55

Матуру здав 1951 року в українській гімназії у таборі біженців у Шляйсгаймі, Німеччина. У Любені 1951-55, студіював суспільно-політичні науки. 1955 р. еміґрував до США. Після військової

служби в американському війську працював канцеляристом у фірмі брокера на Wall Street. Згодом працював креслярем мостів, будинків і доріг. Закінчив одноріччий курс програмщиків компютерів та трирічний заочний курс електроніки компютерів. Від 1976 року працює програмщиком компютерів. Співає у нью-йоркському хорі "Думка", а також у церковному хорі. Неодружений.

КООРДИНАТИ: Arkady Honchariv, 129 Terrace View Avenue, Bronx, NY 10463, USA
Tel.: (212) 562-9404

ГРЕЧНІВ Віталій

(1928 Новий Бут, Миколаївська обл.) • ЛКУ: 1950-54

У Лювені 1950-54, студіював фармакологію. 1954 року емігрував до США. Набувши кваліфікації аналіста інвестицій і конструктора компютерних систем, працював у Нью-Йорку у фінансових установах. Як віцепрезидент, а пізніше директор, очолював плянування і втілення у життя систем Нью-Йоркської Біржі. На пенсії від 1992 р. фінансово допомагав закласти амбасаду України у Вашінгтоні та консулят у Нью-Йорку. Одружений із Зіною Смірновою. Мають сина Віктора.

КООРДИНАТИ: Vitaliy Grechniw, 2 Carla Court, Huntigton Sta, NY 11746, USA
Tel.: (516) 549-9052.

ГУРСЬКИЙ Петро

(22.10.1925 Жолдаки, Сумська обл.) • ЛКУ: 1947-52

Матуру здав 1946 року в українській гімназії у таборі біженців у Травнштайні, Німеччина. У роках 1946-47 студіював хемію в університеті у таборі Соммер Казерне в Авґсбурґу. У Лювені 1947-52, студіював будівельну інженерію і одержав диплом будівельного інженера. 1952 року емігрував до США і поселився у Філядельфії. 1963 року одержав звання професійного інженера. Від 1953 року аж до виходу на пенсію 1985 року, працював у Атлантік Річфільд Ко. на відповідальних постах, головно при проєктуванні рафінерій нафти. Постійно активний на провідних постах в українських громадських організаціях, а зокрема у Центральному Комітеті ОДУМ-у. Від 1952 р. диригент церковного хору та організатор Школи Українознавства і Релігії при парафії св. Покрови у Філядельфії. 1965 року започаткував школу навчання гри на бандурі, а з 1967 р. керував 13-ма літніми таборами кобзарства на оселі ОДУМ "Київ" у Кетскильських горах. 21 рік був у дирекції Української Щадниці, а від 1996 року у дирекції Українського Освітно-Культурного Центру у Філядельфії. Одружений із волинянкою Ольгою Криворучко. Мають сина Павла та доньок Галю і Наталю.

КООРДИНАТИ: Petro Hursky, 50 John Road, Cheltenham, PA 19012, USA
Tel.: (215) 635-1522

ҐАПИШИН Володимир

(26.07.1921 с. Дички, Івано-Франківська обл. – 19.02.1970 Лювен) • ЛКУ: 1949-53

Науковець-економіст. Навчався у гімназіях Рогатина і Ярослава, де склав іспит зрілости. Поступив до Віденського університету на медичний факультет. Після тривалої перерви в науці відновив навчання на економічному факультеті Лювенського університету. 1953 р. одержав диплом магістра із фінансово-торговельних наук. Потім закінчив ліценціят із славістики. Працював у ЛКУ на економічному факультеті, як аспірант. Готував докторську дисертацію. Був членом СУМ-у та УНОТ-у. Одружився із нині покійною уже Меланією Кудрик (померла у січні 1997 р.). У них три доньки: Марта, Ліда, Тереза та син Іванко.

ДАНИЛЯК Ольга

(4.10.1936 Торонто) • ЛКУ: 1958-59

Матуру здала 1954 року у Торонті у St. Joseph High School. Студіювала у Торонтському Університеті і здобула ступені BA '58, MSW (Master of Social Work) '64 і AdDSW '74. У Лювені 1958-59, була вільним слухачем курсів психології та соціології. Брала активну участь в українській студентській громаді. Працює у ділянці суспільної служби у канадських урядових і добродійних установах. Була організатором і активним членом управи Суспільної Служби Українців Канади, а у роках 1989-92 очолювала її централю. 1969 року її обрали першою головою Світової Ради Суспільної Служби при СКВУ і знову прийняла цей пост 1993 року. Від 1992 року допомагає Суспільній Службі України в організаційній ділянці та у вишколі працівників добровольців в Україні. Від 1989 року вдова по мужеві Володимирові Довганюкові, акторові, гумористові, широко відомому у діяспорі.

КООРДИНАТИ: Olha Danylak, 302 South Kingsway, Apt. 4, Toronto, ON M6S 3T9, Canada
Tel.: (416) 762-2840

ДАЦЕНКО Михайло

(1928 Рівне) • ЛКУ: 1948-52

Здав матуру 1947 року в українській гімназії в таборі біженців у Німеччині. У Лювені 1948-52, закінчив підготовчий інститут і студіював інженерію. 1952 року емігрував у Канаду і поселився у Вінніпезі. У роках 1954-57 студіював інженерію у Манітобському університеті і одержав диплом будівельного інженера. Довгі роки працював будівельним інженером у Canadian Pacific Railways. Д.д.н.

ДЕРЕВ'ЯНКА Іван, Архиєпископ Йоан

(1937 Чернігівщина) • ЛКУ: 1959-61

Середню освіту закінчив у Бельгії. У Лювені 1959-61, студіював хемію. 1982 року

висвячений на священика, а 1991 року висвячений на єпископа Лондонського Української Автокефальної Православної Церкви, УАПЦ, з юрисдикцією на Західню Европу. У 1999 р. підвищений на соборі УАПЦ до чину архиєпископа.

ДИБАЙЛО Віра

(02.12.1929 Львів – 1947 Eisden-Maasmechelen, Бельгія) • ЛКУ: 1945-47

Середню освіту здобула у Львові і Радехові. 1945 року прибула з батьками до Бельгії. У Лювені 1945-47, студіювала економію. Загинула під час купелі вліті 1947 року.

ДИБАЙЛО ДЕМЧУК Ліда

(11.12.1927 Львів) • ЛКУ: 1945-47

Середню освіту здобула у Львові і у Радехові. 1945 року прибула з батьками до Бельгії. У Лювені 1945-47, студіювала економію. Одружилася з лювенцем Миколою Демчуком (38-45), громадським діячем у Бельгії (+1962). Подружжя мало двох синів Миколу і Андрія. Завжди активна у громадському житті. Довгі роки була головою "Об'єднання Українок у Бельгії". Від дня незалежности часто їздить в Україну з допомогою і спроваджує дітей до Бельгії на відпочинок.

КООРДИНАТИ: Demtchouk Lidia, Rue Mognée, 4, 4590 Ouffet, Belgium
Tel.: (32-8) 636-6323

ДМИТРИК Кузьма

(05.11.1921 Велика Димерка, Київська обл.) • ЛКУ: 1948-54, 1967-69

У Лювені 1948-54, студіював суспільно-політичні науки і закінчив перші три роки. Продовжував студії у роках 1967-69 і завершив їх ступенем ліценціята. Залишився у Бельгії. Працював на працях не пов'язаних із своїми студіями. Поет, публікує свої твори українською мовою в українських журналах і пресі. Французькою та іншими мовами появився збірник "Le Miroir de Vanites", і лише французькою мовою "Hantise de Zaporogues". Одружений з бельгійкою, яка розмалювала православну церкву в Генк. Мають одного сина.

ДУБИНА Дмитро

(1925 Чернігівщина – 1957 Намюр, Бельгія) • ЛКУ: 1948-52

У Лювені 1948-52, студіював у Підготовчому Інституті і хемію. Здібний і бистро думаючий шахіст. Граючи проти 15 студентів ЛКУ виграв проти 13, а з двома зіграв у нічию. Був одним з чільних шахістів Бельгії. При кінці студій умово захворів і перебував у лікарні у Намюр, де помер.

ДЮГ САДОВІНСЬКИЙ Василь

(14.01.1924 с. Почапинці, Хмельницька обл.) • ЛКУ: 1950-58

Фармацевт. Навчався у Драганівській середній школі (Чемеровецький р-н). 21 червня 1941 р., у день вторгнення гітлерівських військ на територію України, одержав атестат зрілости. Протягом академічних років 1950-58 відвідував курси факультету фармацевтичних наук при ЛКУ, які закінчив 1958 р. дипломом фармацевта. Працював до 1997 року у власній аптеці. Одружений, має двоє дітей.

КООРДИНАТИ: Vasyl Djuh, Hoogkouter 30, B 1653 Dworp, Belgium
Tel.: (0032-2) 380-1173

ЗАЗУЛЯК Володимир

(1925 Монастирищі, Львівська обл.) • ЛКУ: 1953-58

Матуру здав 1946 року в українській гімназії у таборі полонених у Ріміні, Італія і переїхав до Англії. У Любені 1953-58, студіював хемію і осягнув диплом ліценціята хемічних наук. Диригент студентського хору. 1958 року емігрував до США, де продовжував студії на Rutgers University і одержав диплом магістра хемії MSc. Поселився в Рочестері, НЙ, де працював на відповідальних становищах в компаніях Allied Chemicals і Pennwalt. Учителював в українській суботній школі ім. Т. Шевченка у Рочестері. Одружений з Дарією Цюпкою. Мають п'ятеро дітей: Володимира, Олега, Христю, Таню і Богданну.

КООРДИНАТИ: Volodymyr Zazulak, 129 Kearney Avenue, Rochester, NY 14617, USA
Tel.: (716) 342-6238

ЗАКАЛЬНИЦЬКИЙ Володимир

(1938 Зах. Україна) • ЛКУ: 1959-65

Матуру здав в Українській Малій Семінарії у Римі. У Любені 1959-65, одержав ліценціят із соціяльно-політичних наук. Голова "Обнови" 1965-66. Кілька років пізніше повернувся на студії до ЛКУ і завершив їх науковим ступенем доктора політичних наук. Працює на високих постах у бельгійському міністерстві фінансів. Активний в українському суспільстві, має об'ємисту бібліотеку, у тому й україністику. Має одну доньку.

ЗАЄЦЬ Борис

(01.08.1922 Васютинці, Черкаська обл.) • ЛКУ: 1946-49

У Любені 1946-49, студіював агрономію. Виїхав до Канади і поселився у Торонті. Д.д.н.

ті. Д.д.н.

ЗИБЕНКО Роман

(1928 Західня Україна - 1972 Мюнхен) • ЛКУ: 1947-52

Матуру здав 1946 року в українському таборі біженців у Німеччині. У Лювені 1947-52, студіював економічні науки і одержав диплом ліценціята економічних наук. Виїхав до Австралії, а згодом поселився у Мюнхені, де працював у Radio Free Europe (Радіо Вільна Европа). Помер 9.22.1972.

ЗМІЯ Йосиф

(10.02.1922 Львів) • ЛКУ: 1953-56

Матуру здав 1946 року в українській гімназії в таборі полонених у Ріміні, Італія і переїхав до Англії. У Лювені 1953-56, студіював дентистику. Захворів, перервав студії і якийсь час перебував у санаторії в Евпен. Закінчив дентистику у Німеччині, де працював як дентист. Д.д.н.

ЗУБРИЦЬКИЙ Микола

(18.12.1921 Стебник, Львівщина) • ЛКУ: 1948-57

Закінчив середню технічну школу 1941 р. у Дрогобичі. Працював технологом в інженерних підприємствах у Німеччині 1941-45. Студіював 1945 р. у Високій Технічній Школі у Відні, а в роках 1946-48 в університеті УНРРА у Мюнхені. У Лювені 1948-57, одержав ступінь магістра хемії (1953) та доктора хемічних наук (1957). Згодом емігрував у Канаду і в Едмонтоні працював науковим дослідником і дорадником у металургійному підприємстві. У роках 1968-75 був технічним директором бразилійського металургійного комбінату у Сан-Павльо. Є автором 6-ти наукових публікацій і 19-ти опатентованих винаходів із металургійної ділянки. 1989 р. переїхав до Британської Колумбії, де живе разом з дружиною Лідою Гермак. Мають двоє дітей, сина Стефана і доньку Марію.

КООРДИНАТИ: Nicolaus Zubryckyj, 223 Houston Street, Nelson, BC V1L 5H1, Canada
Tel.: (205) 352-2606

ІСКРИЖИЦЬКИЙ Осип

(1928 Київ) • ЛКУ: 1947-51

У Лювені 1947-51, студіював інженерію. Закінчив інженерію. Одружився з бельгійкою і емігрував до США. Не бажав служити в американській армії і повернувся до Бельгії, де помер.

ЙОГАНСОН Маріна

• ЛКУ: 1947-48

У Любені 1947-48, студіювала хемію на частинній стипендії CoBAUSO. Д.д.н.

КАЛИТОВСЬКА Марта

(22.10.1916 Стрий, Львівська обл. - 18.01.1990 Париж) • ЛКУ: 1947-52

Середню освіту одержала у Дівочому Інституті в Перемишлі. У Любені 1947-52, студіювала історію мистецтва і одержала ліценціят гуманістичних наук. Поселилася у Франції. Короткий час працювала в НТШ у Сарселі. Згодом поступила на працю у бібліотеку Державного Інституту Східних Мов у Парижі, а опісля в українську секцію для іммігрантів при Міністерстві Закордонних Справ. Познайомившись з українською письменницею Софією Яблонською переїхала 1960 року жити до неї на острів Noirmountier на Атлянтику. Після смерти 18.01.1990 у Парижі, її поховали на згаданому острові. Видала три збірки поезій: "Лірика" (1955), "Рими і нерими" (1959) і "Світлотіні" (1987). Дописувала про життя французької столиці до "Української Літературної Газети", "Сучасности", "Українського Слова" і "Свободи".

КАРАБИН Богдан (Бальдвин)

(19.04.1937 Ст. Фолкен, Франція) • ЛКУ: 1958-60

Середню освіту закінчив 1956 р. У Любені 1958-60, студіював медицину. Згодом закінчив студії медицини у Франції. Був членом НаСУС. Працює лікарем у Франції.

КАЧМАР ДАНИК Ляриса

(28.11.1938 Львів) • ЛКУ: 1955-59

Здала матуру 1955 року у США. У Любені 1955-59, студіювала політичні науки і одержала ступінь ліценціята політичних і соціяльних наук у вересні 1959 року. Згодом повернулася до Нью Джерзі, США, де студіювала у Montclair State University і одержала ступінь MA in Education. Від 1972 року працює у відділі суспільної опіки у NJ Commission for the Blind. Одружена із Борисом Даником. Мали трьох синів: Андрія (1967), Олександра (1970) і Степана (1972). Андрій помер 1994 року.

КООРДИНАТИ: Larissa DanikKachmar, 23 Maple Drive, N Caldwell, NJ 07006, Canada
Tel.: (973) 226-2208

КІС (КОС) Теофіль, Іван

(4.10.1927 Гошів, Івано-Франківська обл.) • ЛКУ: 1956-64

Вчився в українській гімназії в таборі біженців у Гайденаві, Німеччина. Матуру здав 1955 року в УВУ, Мюнхен. У Лювені 1956-64 здобув ступінь доктора соціяльно-політичних та економічних наук із спеціялізацією у міжнародній і порівняльній політиці. У роках 1964-66 працював науковим співробітником-дослідником у Лювенському університеті. 1966 року емігрував у Канади і протягом років 1966-93 був професором політичних наук в Оттавському університеті. Після виходу на пенсію 1993 року став співголовою, а згодом головою Вченої Ради та екзекутивним директором катедри українських студій при Оттавському університеті. Є автором трьох книжок і біля 100 монографічних статтей, енциклопедичних гасел, розділів у книжках, спільних робіт та експертизних звідомлень. Дійсний член низки професійно-наукових організацій та об'єднань, включно із УВАН і НТШ. Одружений із лювенською студенткою Галиною В. Лощенко. Мають двох синів: Юрія і Осипа.

КООРДИНАТИ: Theofil I. Kis, 1600 Featherston Drive, Ottawa, ON K1H 6P2, Canada
Tel.: (613) 731-3379, hkis@sympatico.ca

КЛИМ Юстин

(14.06.1929 Сєдльце, Польща) • ЛКУ: 1948-50

Здав матуру 1947 р. в українській гімназії в таборі біженців у Берхтесґадені, Німеччина. У Лювені 1948-50, студіював інженерію, а у Брюсселі, 1951-53, студіював архітектуру. 1953 р. емігрував у Канаду і 1955 р. закінчив студії архітектури у Торонтському університеті. Живе і працює, як самостійний архітектор у Дон Міллс біля Торонто. Одружений із Жакелін Схольс із Лювену. Мають четверо дітей: Михайло, Павло, Наталка і Марко.

КООРДИНАТИ: Justin Klym, 9 Wren Court, Don Mills, ON M3C 2G8, Canada
Tel.: (416) 447-0366

КМЕКЛЮК Казимир

(04.07.1920 Краків) • ЛКУ: 1947-49

Матуру здав 1938 р. у Львові. У роках 1944-45 студіював геологію у Парижі. У Лювені 1947-49, продовжував студії геології і одержав диплом інженера геології. Повернувся у Францію. Д.д.н. (1999 року перебував важко хворий у лікарні.)

КОВАЛЮК Богдан

(22.01.1929 Коломия, Івано-Франківська обл.) • ЛКУ: 1948-53

Здав матуру 1947 р. в українській гімназії у таборі біженців у Берхтесґадені, Німеччина. У роках 1947-48 студіював інженерію в університеті Реґенсбурґ. У Лювені 1948-53 продовжував інже-

нерські студії. 1953 року еміґрував у Канаду і поселився у Монтреалі. Тут поступив у Мекґільський університет і одержав 1957 року диплом інженера електрика. Протягом 34 років працював професійно у фірмі Northern Telecom інженером відповідальним за будову телекомунікаційних проєктів. Від 1990 року на пенсії. Активний у громадській праці. Був постійно активний на провідних виховних та адміністративних постах монтреальської пластової станиці і очолював акцію збірки фондів для видання Енциклопедії Українознавства. Одружений із Марією Матвіяс-Гасюк. Мають доньки Маланку і Таню та сина Маркіяна.

КООРДИНАТИ: Bohdan Kovaluk, 48 Bearbrook Road, Gloucester, ON K1B 3X8, Canada
Tel.: (613) 834-2892

КОВАЛЬ Дмитро

(10.11.1935 Лисичеве, Закарпатська обл.) • ЛКУ: 1957-61

Історик, педагог. Склав матуру 1954 р. у Турне, Бельгія. Вивчав філософію у Римі. 1957 р. вступив до ЛКУ на історію. 1961 р. склав магістерку і виїхав до Руанди, Африка, де викладав історію у гімназії. Після повернення в Европу, крім підготовки до аґреґації (педагогічний диплом), брав участь у вищих курсах українознавства, організованих УВУ у Мюнхені. Активний член НаСУС-у. Після закінчення аґреґації одержав номінацію на посаду викладача історії в одній із державних гімназій м. Монс, Бельгія. Займав у освітній мережі різні адміністративні посади (провізор і префект). Від 1996 р. - на пенсії. Член Апостольської Візитатури у Бельгії, співпрацює у християнському профспілковому русі та в Екуменічному русі. Дружина - Марі-Ґелен Жілар, історик, заступниця директора Педагогічного інституту у Монсі. Мають двоє дітей - Сара і Клемент.

КООРДИНАТИ: Demeter Koval, Chasse du Bon Dieu 6-8, B 7000 Mons, Belgium
Tel.: (0032-65) 315-325

КОВАЛЬ Омелян

(24.02.1920 Рахиня, Івано-Франківська обл.) • ЛКУ: 1948-50

Як учасник Державного Акту 30-го червня 1941 року був арештований німцями і пережив концентраційні табори Авшвіц, Мавтгавзен, Мельк і Ебензе. Після звільнення американцями ходив на курси педагогіки і психології проф. Г. Ващенка у Народнім Університеті у Мюнхені. Здав матуру 1946 року в українській гімназії в таборі біженців у Реґенсбурзі, Німеччина. Поступив на студії економії в УТТГ 1946-48. У Лювені 1948-50, завершив студії дипломом ліценціята комерційних і консулярних наук. Рішив залишитися у Бельгії, щоб служити українській громаді. Секретар, а від 1989 року голова УДК. У роках 1958-78 голова ЦУ СУМ. Директор кооперативи "Дніпро" аж до виходу на пенсію 1985 року. Організатор друкарні і голова видав-

ництва для випуску журналів "Авангард" і "Крилаті" до 1983 р. Від 1950 року член президії, а в 90-их роках голова Координаційного Осередку Українських Громадських Організацій в Європі. Постійний член президії СКВУ\СКУ. Веде допомогову акцію Україні. Співорганізатор установчого конґресу Всеукраїнського Педагогічного Товариства ім. Г. Ващенка у 1995 р. у Києві. Очолює організаційний відділ Фундації його імени. Член Бельгійської Асоціяції Сеніорів-Дорадників в економічній програмі TACIS EC і з його рамени відбуває поїздки до підприємств в Україні. Одружений з Анною Куропась. Мають дітей: Зореслава, Зенона, Віру і Юрія.

КООРДИНАТИ: Omelan Kowal, 72 Blvd. Charlemagne, 1000 Bruxelles, Belgium
Tel.: (32-2) 230-8549, Fax: (32-2) 230-5411

КОГУТ Микола

(13.12.1924 Конюхи, Тернопільська обл.) • ЛКУ: 1948-52

Економіст, громадський діяч. 1948 склав матуру в таборі біженців у Берхтесґадені, Західна Німеччина. 1952 одержав диплом магістра торговельно-фінансових наук у ЛКУ. 1967 р. брав участь у семінарах з питань податкової системи, організованих в Institut St. Luc у Брюсселі. До пенсії 1990 працював за фахом у різних бельгійських фірмах головним бухгалтером та завідуючим фінансами. Займав відповідальні посади в українському громадському житті. Член НТШ в Європі. Головний організатор діяльности Українського Науково-Освітнього Товариства у Бельгії (УНОТ) та Рідної Школи. Активний член організацій і товариств, як: Пласт, СУМ, "Обнова", КОДУС, УДК, УХР, Т-во "Апостольська Візитатура", Т-во "За Патріярхат УГКЦ", Т-во "Св. Софія", Виховно-Відпочинковий Центр "Франкополе". Одружений із Єлисаветою Феярц. Мають четверо дітей: Маруся, Ганя, Христя і Павло.

КООРДИНАТИ: Mykola Kohut, Panoramalaan 42, B-3012 Leuven, Belgium
Tel.: (0032-16) 296-360, Fax: (0032) 071834363, myko01@infonie.be

КОЗАЧИНСЬКИЙ Володимир

(1928 Гадяч, Полтавщина - 24.10.1997 Бавнд Брук) • ЛКУ: 1947-53

Приїхав з батьками до Бельгії 1946 року на працю у копальні вугілля. У Лювені 1947-53, студіював будівельну інженерію. Згодом завершив студії інженерії у Страсбурзькій Академії у Франції. Емігрував до США і поселився у Стемфорді, Конектікат. Працював довгі роки інженером у фірмі проєктування мостів. Вийшов на пенсію 1986 року і переїхав до Баунд Бруку, НДж. Там одружився з Олею Ковалів. Активний у православній церковній громаді і кредитовій спілці. Фінансово допомагав у відбудові Успенського Собору у Гадячі. Постійний ініціятор і організатор усіх товариських зустрічей північно-американських лювенців. Без його, постійно усучасне-

ного адресаря лювенців у світі, праця над цією Книгою була б багато важчою. Всіми улюблений і шанований друг, якого, вже важко хворого на серце, товариші лювенці мали можливість вітати останній раз на зустрічі на Союзівці у жовтні 1997 року. Три тижні після цієї зустрічі наспіла сумна вістка, що Володя, відомий між товаришами, як "Пляма", відійшов у вічність 24-го жовтня 1997 року.

КОЛІБАБА Софія

(01.12.1923 Галичина - 19.01.1979 Антверпен, Бельгія) • ЛКУ: 1944-49

Громадська діячка. Середню освіту одержала в м. Льєж, Бельгія. 1949 р. закінчила університетські студії у ЛКУ. Магістер торговельно-консульських наук. Займала керівні посади в Об'єднанні Українок Бельгії (ОУБ), була членом Українського Науково-Освітнього Товариства (УНОТ), а також Українського Допомогового Комітету (УДК). Заміжня за відомого науковця-агронома та церковно-громадського діяча, проф. д-ра Петра Зеленого (1908-91). Мали доньку - Надію (1950-79).

КОСЕНКО Евген

(27.06.1921 Петербург) • ЛКУ: 1948-50

До Лювену приїхав з Франції, де студіював геологію. У Лювені 1948-49, продовжував студії геології і одержав диплом інженера геології. Виїхав до Франції, де працював геологом. Д.д.н.

КОСИК Дик Дмитро

(18.07.1932 Mayfair, Saskathewan, Canada) • ЛКУ: 1955-58

Матуру здав 1950 року у North Battleford Collegiate, Sask. У роках 1951-55 закінчив агрономію у Саскачеванському університеті у Саскатуні. У Лювені 1955-58, студіював лісництво і агрономію та одержав диплом інженера агрономії і лісництва. Повернувся у Канаду і працював інженером лісництва у фірмі Tahsis Co. у місцевості Gold River, BC, а згодом головним інженером лісництва цієї ж фірми і був заступником головного лісничого до 1990 року, а в кінці став управителем посілостей фірми. 1998 року вийшов на пенсію і працює приватно, як консультант лісництва. Член і радний парафії української католицької церкви св. Архангела Михаїла у Nanaimo, BC. Одружений з Памелею Ан, мають четверо дітей: Катерина, Карін, Тара і Микола.

КООРДИНАТИ: Kosick Dick, 467 Sangster Dr., Qualicum.BC V9K1J6, Canada
Tel 250-752-6425, Fax 250-752-6427

КОЦЮБА Остап

(18.07.1923 Бреликів, п. Лісько, Лемківщина) • ЛКУ: 1951-56

Матуру здав 1946 року в українській гімназії в таборі полонених у Ріміні, Італія. Після переїзду до Англії здав 1950 року заочний курс на вступ до Лондонського університету. У Лювені 1951-56, студіював романську філологію і одержав ступінь Licencé en Philosophie et Lettres. Згодом студіював славістику в університеті Сорбон біля Парижу та одержав ступінь Licencé en Lettres. 1963 року розпочав, і 1975 року захистив докторську працю у Колюмбійському університеті і одержав науковий ступінь доктора філософії. Учителював у середніх школах у Бельгії, Німеччині, Канаді і США, як теж в Академії св. Юра у Нью Йорку та у Духовній Семінарії у Стемфорді, Кон. Одружений із Вірою Бедрій.

КООРДИНАТИ: Kociuba Ostap, 318 E 9th St., Apt. 2, New York, NY 10003, USA
Tel.: (212) 674-2929

КРАВЦЬО(-ЦІВ) Ольга

(24.09.1938 Агвадульце, Панама) • ЛКУ: 1957-59

Матуру здала 1956 року в Instituto Nacional de Panama у місті Панама. У Лювені 1957–59, студіювала медицину, навчилася української мови і танцювала в ансамблі українських танців. Згодом виїхала до Еспанії, де продовжувала медичні студії в Університеті Саляманка і завершила їх дипломом доктора медицини 1965 року. Повернувшись до Панами відбувала медичну практику і закінчила спеціялізацією гінеколога. Працює у лікарні міста Santiago de Veragua, а крім того провадить приватну лікарську практику. Одружена з Деметріо Вільалба. Мають четверо дітей: Хуан-Мануель, Іван, Деметріо і Хуан-Карльос.

КООРДИНАТИ: Olha Kravcio Villalba, Apartado 72, Santiago, Veraguas, Panama
Tel. (507) 998-4323

КРАВЦЬО(-ЦІВ) Радко

(25.06.1934 Агвадульсе, Панама) • ЛКУ: 1952-57

Матуру здав 1952 року в Instituto Nacional de Panama у місті Панама. У Лювені 1952-57, студіював медицину, навчився української мови, був членом управи НаСУС-у і танцював в ансамблі українських танців. У роках 1957-59 продовжував студії медицини в Університеті Льєж. Згодом виїхав до Еспанії, де продовжував медичні студії в Університеті Саляманка і завершив їх дипломом доктора медицини 1956 року. Повернувшись до Панами відбував медичну практику і закінчив спеціялізацію гінеколога. Довгі роки працював у своїй спеціялізації у лікарні свого родинного міста, а крім того

провадив приватну лікарську практику. Від 1996 року працює виключно у лікарні. Одружений з Едитою Пуго. Мають троє дітей: Радка, Стефана і Лярису.

КООРДИНАТИ: Kravcio Radko, calle Los Pinos 6151, Aguadulce, Panama
Tel.: (507) 997-4164

КРИЖАНІВСЬКИЙ Роман

(28.10.1925 Львів) • ЛКУ: 1946-48

У Любені 1946-48, студіював дентистику. Згодом продовжував студії дентистики у Брюссельському університеті і одержав диплом доктора дентистики 1961 року. Успішно провадив приватну дентистичну практику у Брюсселі. У 90-тих роках продав свою практику. Живе у Бельгії і подорожує по світі. Одружений з бельгійкою італійського роду. Бездітні.

КООРДИНАТИ: Tel.: (322) 673-6305

КРУШЕЛЬНИЦЬКИЙ Іван

(12.02.1926 Одеса - 27.08.1983 Редінґ, Англія) • ЛКУ: 1953-54

Матуру здав 1946 року в українській гімназії у таборі полонених у Ріміні, Італія. У Любені 1953-54, студіював хемію. Видавець газети "Українська Думка" і журналу "Голос Молоді" в Англії. Постійно активний у СУМ. Голова Краєвої Управи СУМ Великої Британії 1955-57. Помер у Редінґ, Англія 1983 року.

КУПЧИНСЬКИЙ Юрій

(24.03.1929 Брюссель) • ЛКУ: 1947-52

Середню школу закінчив 1947 р. у Брюсселі. У Любені 1947-52, одержав диплом інженера. Стипендист КоБАУЗО, не був членом НаСУС. Д.д.н.

КУТНЯК Олесь

(18.02.1936 Лібєркур, Франція) • ЛКУ: 1955-59

Викладач. Склав матуру 1955 р. у Ліль, Франція. Поступив на хемічний факультет ЛКУ. 1959 - магістер хемічних наук. Викладає у середніх школах. Член Товариства ім. Івана Франка (УНЄ). Філятеліст. Одружений з Іриною Жук, педагогом. Мають двоє дітей - Аня і Микола.

КООРДИНАТИ: Oles Kutniak, Route de Wahagnies 31, F 62820 Libercourt, France
Tel./Fax: (00330-3) 2174-0754

КУЧЕРЕНКО Віра

(17.09.1926 Центральна Україна) • ЛКУ: 1947-48

У Любені 1947-48, студіювала медицину. Одружилася з любенцем д-ром Богданом Цимбалою. Д.д.н.

ЛАБУНЬКА Мирослав

(23.03.1927 Котів, Тернопільська обл.) • ЛКУ: 1951-55

Здав матуру 1947 р. в українській гімназії в таборі біженців у Травнштайні, в Баварії. У роках 1947-51 студіював філософію і теологію в Українській Католицькій Семінарії у Баварії і Голляндії та у Мюнхенському університеті. У Лювені 1951-55, одержав диплом кандидата історичних наук. Після виїзду до США здобув у Колюмбійському університеті диплом кандидата бібліотекознавства та ступінь доктора філософії у ділянці історії середньовіччя Східньої і Західньої Европи. Професор Університету Ля Саль (Філядельфія), Українського Католицького Університету (Рим) та Українського Вільного Університету (Мюнхен). Крім цього, має ще дві спеціяльності: еклезіолог і бібліотекар/бібліограф. Дослідна праця і науковий доробок: монографії і статті у наукових журналах і збірниках українською і чужими мовами (англійська, німецька, французька). Дописувач до українських пресових органів. Організатор і співорганізатор міжнародніх наукових конґресів, конференцій і симпозіюмів. Учасник наукового обміну між Болгарією і США та СРСР і США (1965, 1986). Студентський діяч, член управ ідеологічних студентських організацій "Обнова" і ТУСМ. Активний у Пласті: як член президії Головної Пластової Ради і Крайової Пластової Старшини у США. Кандидат на Начального Пластуна. Дійсний член НТШ і УВАН у США. Ректор Українського Вільного Університету 1995/96-1997/98. У листопаді 1997 року Святійший Отець Іван Павло II відзначив Мирослава за його особливі заслуги для Церкви і народу гідністю лицаря Ордену св. Григорія Великого. Відзначений також Галицьким Хрестом 1999 р. У жовтні 1996 р. недуга забрала його довголітню подругу життя Марію з дому Ровенчук, колишню провідну діячку ОУН-УПА на Закерзонні. Батько трьох дітей: Ірини, Олекси та Іллі.

КООРДИНАТИ: Myroslav Labunka, 5130 North 15th St., Philadelphia, PA 19141, USA
Tel./Fax: (215) 455-9183

ЛЕҐЕДЗА Зенон

(27.02.1929 Дрогобич, Львівська обл.) • ЛКУ: 1947-53

Матуру здав 1947 року в українській гімназії в таборі біженців у Берхтесґадені, Німеччина. У Лювені 1947-53, студіював елекротехніку і 1953 року одержав диплом інженера електрика. Голова НаСУС 1953 року. Дириґент студентського хору. 1954 р. емігрував до США і поселився у Springfield, NJ. Продовжував студії елекроніки у New York University і одержав ступінь Master of Electrical Engineering. Довгі роки працював інженером телекомунікації у Bell Laboratories, а також в інших фірмах із спорідненою спеціялізацією. Від 1994 року на пенсії і час-від-часу працює принагідно як кон-

сультант. Є активним членом Пласту. Має дві доньки, Анну і Уляну.

КООРДИНАТИ: Zenon Legedza, 37C-3 Sandra Circle, Westfield, NJ 08090-1114, USA
Tel.: (908) 301-0817, lzenon@email.msn.com

ЛЕВИЦЬКИЙ Іван

(10.10.1930 Білі Ослави, Івано-Франківська обл. - 06.12.2000 Бельгія) • ЛКУ: 1953-60

Матуру здав 1949 р. у таборі біженців у Бад Верісгофені, Німеччина. У Любені 1953-60, закінчив студії дипломом механічного інженера. Згодом працював у Любенському університеті асистентом професора до 1968 року. Опісля виїхав на шість років на працю до Марокко. Повернувся до Любену і працював знову асистентом професора аж до виходу на пенсію 1996 року. В роках 1949-53 працював в АБН у Мюнхені. Довгі роки був активний і очолював СУМ у Бельгії. Є почесним головою СУМ-у і заступником голови УДК у Бельгії. Помер у Court St. Etienne 6-го грудня 2000 року. Залишив дружину Ірину Лощенко і дітей Оксану, Рому, Миколу і Павла.

ЛЕСИК Ігор Роман

(05.05.1921 Голешів, Львівська обл.) • ЛКУ: 1948-51

Здав матуру 1939 року у Стрию. Студіював музику, композицію і дириґентуру у музичній консерваторії у Вісбадені, Німеччина. Жив у Любені 1949-51, провадив студентським хором і водночас, як стипендист КоБАВЗО, студіював у Королівській Музичній Консерваторії у Брюсселі і одержав ступінь ліценціята. 1952 року еміґрував до США і поселився у Клівленді, Огайо. 1958 року переїхав до Каліфорнії, до міста Давні біля Льос-Анджелесу. Студіював електроніку у Western States College of Engineering і здобув 1965 року ступінь BSEE. 25 років працював у Rockwell International як instrumentation engineer. У Льос-Анджелесі вів хором, був членом управи Товариства Інженерів, головою Патріярхального Товариства, активний в Українському Культурному Осередку і в Товаристві Допомоги Україні. Дописує до "Свободи", США, та в Україні до "Гомону Волі" і "Вечірнього Києва". Одружений з Таїсією.

КООРДИНАТИ: Ihor Lesyk, 13036 Brookshire Avenue, Downey, CA 90242, USA
Tel.: (562) 923-3784

ЛЕСІВ Йосиф

(1924 Угорники, р-н Тлумач, Івано-Франківська обл.) • ЛКУ: 1947-52

Матуру здав 1947 р. в українській гімназії у таборі біженців у Берхтесгадені, Німеччина. У Любені 1947-52, студіював суспільно-політичні і фінансові науки та осянув дипломи ліценціята

цих наук у роках 1951 і 1952. Працював на європейському терені в американській фірмі на чільних становищах у фінансовій сфері. На пенсії від 1987 року. Автор двох книжок: "Про світовий політичний порядок після совєтської імперії" (1993) французькою мовою і "Методи менеджменту в умовах ринкової економіки" (1998), Київ, українською мовою. Є звичайним членом НТШ в Європі. Допомагає інтенсивно українським підприємствам (частинно у рамках програми TACIS EC) у становленні ділових і партнерських зв'язків з підприємствами Західньої Европи. Одружений з Марією, бельгійкою. Мають три доньки і двох синів.

КООРДИНАТИ: Joseph Lesiw, rue de Domaine de Waroux 87, 4340 Awans, Belgium
Tel./Fax: (32-4) 247-1812, joseph.lesiw@belgacom.net

ЛИСТОК Андрій

(Зах. Україна - 1966 Канада) • ЛКУ: 1945-46

У Лювені 1945-46, студіював філософію. Переїхав до Мадриду на еспанську стипендію. Закінчив студії філософії і літератури у Мадридському університеті 1955 року. Емігрував до Канади, де передчасно помер 1966 року.

ЛОҐУШ Михайло

(05.02.1916 Язлівець, Тернопільська обл.) • ЛКУ: 1947-49

Матуру здав 1935 року в польській гімназії у Теребовлі. У роках 1936-40 студіював право у Львівському університеті, а в роках 1941-45 завершив студії політичної економії титулом Folkswirt в університеті Friedrichs Wilhelm у Берліні. Рівночасно вивчив французьку та італійську мови. Після війни продовжував студії в університеті Ерлянґен на науковий ступінь доктора економії. Тут 1946 року одружився із студенткою Марусею Ігнатишин. 1947 року подружжя виїхало до Бельгії. У Лювені 1947-49, Михайло нострифікував свої економічні студії, здобувши диплом магістра економії - Licencié en Science Economiques. Віцепрезидент Cercle International. 1949 року Логуші виїхали у Канаду і поселилися у Монтреалі. Михайло почав працювати у великій асекураційній компанії Sun Life of Canada, а внедозві з дружиною відкрили власну асекураційну агенцію, в якій успішно працювали 35 літ аж до виходу на пенсію 1989 року. Поряд із професійною працею багато працюють у культурно-громадському житті. Мають одного сина Руслана, відомого мистця.

КООРДИНАТИ: Michael Logush, 37 12e Avenue, Roxboro, QC H8Y 2R2, USA
Tel.: (514) 683-0995

ЛОЩЕНКО КІС Галина Вероніка

(11.06.1935 Берлін, Німеччина) • ЛКУ: 1956-59

Матуру здала 1956 року у Бамбергу, Німеччина. У Лювені 1956-59, студіювала один рік медицину і два роки хемії закінчивши кандидатуру із хемії. У роках 1959-63 працювала і студіювала компютерну технологію у мюнхенському Технологічному Інституті, а у роках 1963-66 викладала німецьку літературу в гімназії міста Тільдонк, Бельгія. 1966 року еміґрувала у Канаду і поселилася в Оттаві, де працювала компютерним технологом в Оттавському Університеті. У роках 1979-94 працювала у National Archives of Canada, у зберіганні електронних документів. Від 1994 року на пенсії. Займалася координацією технічної допомоги й обміном архівістами між National Archives of Canada і Головною Архівною Адміністрацією у Києві. Була активним членом Пласту в Німеччині і Канаді. Член жіночої організації Німеччини і до 1985 року член Міжнародної Федерації Жінок. Одружена з Теофілем Кісом, колишнім студентом лювенського університету (в той час науковим співробітником-дослідником Лювенського університету). Мають двох синів, Юрія і Осипа.

КООРДИНАТИ: Halyna V. Kis, 1600 Featherston Drive, Ottawa, ON K1H 6P2, Canada
Tel.: (613) 731-3379, hkis@sympatico.ca

ЛОЩЕНКО Ольга Олександра

(12.11.1937 Берлін, Німеччина) • ЛКУ: 1957-60

Матуру здала 1957 року в Бамбергу, Німеччина. У Лювені 1957-60, студіювала медицину. Перервала студії і виїхала на три роки на працю до Марокко. Після повернення до Бельгії продовжувала медичні студії у Брюссельському університеті, а опісля у Вірцбургу, Німеччина. Тут поступила на працю, а 1986 року переїхала до Мюнхену, де працює адміністратором у підприємстві GMF. Член Пласту та активна в українській громаді.

КООРДИНАТИ: Olga Loschtchenko, 8 Munchen 50, Max Wonner Strasse 26/5, Germany
Tel.: (49-89) 150-6390

МАКАРЕНКО Борис

(1921 Прага - 16.12.1970 Нью Джерзі, США) • ЛКУ: 1947-54

Середню освіту закінчив 1939 року у Празі. У Лювені 1947-54, студіював право, політичні і дипломатичні науки та завершив їх ліценціятом. Згодом продовжував студії щоб осягнути докторат політичних наук. Еміґрував до США і поселився у штаті Нью Джерзі. Член ОУН, і учасник походу в Україну 1941 року. Голова та довголітній член Україн-

ської Академічної Громади у Празі, заступник голови управи ЦЕСУС. Помер 16 грудня 1970-го року у Нью Джерзі. Похований на цвинтарі у Бавнд Бруку, НДж. Залишив дружину Ганну Деха і синів Романа та Павла.

МАРКІВ Олександер

(12.09.1921 Синевідсько Вижнє, Стрийщина - 10.03.1963 Монтреаль) • ЛКУ: 1948-51

Матуру здав 1930 р. в українській гімназії у Станиславові, Івано-Франківськ. У воєнні роки вступив до Української Національної Армії і мав рангу хорунжого. Перебував у таборі полонених у Ріміні, а пізніше в Англії. У Лювені 1948-51, здобув диплом інженера електрика. Еміґрував у Канаду і поселився у Монтреалі, де працював по фаху в Canadian Aviation Electronics при проєктуванні літакових симуляторів. Був теж одним із засновників Continental Titanium Corporation. Передчасно помер 10.03. 1963. Залишив дружину Оксану Старух і дві доньки: Терезу-Марію і Анну-Бернадету.

МАРЧЕНКО Богдан

(27.02.1925 Дніпропетровськ) • ЛКУ: 1953-55

Матуру здав 1946 року в українській гімназії у таборі біженців у Гайденаві, Німеччина. У роках 1947-49 студіював металургію у Гановерському університеті, а згодом вступив до допоміжної служби британської окупаційної армії. 1951 року виїхав до Англії. У Лювені 1953-55, студіював математичні науки. У роках 1956-70 студіював у Нотінґтамському університеті і одержав ступінь магістра математичних наук. Викладав математичні науки у гімназії аж до виходу на пенсію 1992 року. Довгі роки був інспектором шкіл українознавства в Англії. Активний член СУМ. Вліті постійно подорожують з дружиною по Україні своїм автом. Одружений з Ніною Сесь. Мають п'ятеро дітей: Оленку, Наталку, Христю, Остапа і Анатолія.

КООРДИНАТИ: Bohdan Martschenko, 27 Westfield Road, Leicester, LE3 6HT, UK
Tel.: (0116) 285-8419

МАРЧЕНКО Олекса

(1929 Кубань) • ЛКУ: 1948-49

У Лювені 1948-49, студіював у Підготовчому Інституті Інженерії. Виїхав до Канади і поселився у Торонто. Помер передчасно 1960 року.

МАЦЬКІВ Володимир

(4.10.1923 Станиславів - 31.01.2001 Торонто) • ЛКУ: 1947-48

Здав матуру 1941 р. у німецькій гімназії у Кракові. Студіював хемію в університеті у Бресляві у роках 1941-45 і в Ерлянґені 1946, де одержав ступінь магістра хемічних наук. У Лювені 1947-48,

продовжував студії на ступінь доктора хемічних наук. 1948 р. еміґрував у Канаду, до Вінніпегу, де працював хемічним інженером у копальні золота та у провінційному Гірничому Департаменті. 1949 р. переїхав до Едмонтону на працю хемічного дослідника у Sherritt Gordon Mines, де згодом авансував на становища: шефа дослідів 1952, директора дослідів і розвитку 1955, директора підприємства 1964-90 і екзекутивного віцепрезидента 1972-88 (1,100 працівників). Після виходу на пенсію був постійним консультантом фірми. Недавно споруджений будинок модерної металургійної лябораторії названий його іменем. Автор, або співавтор понад 50-ти публікацій та 45-ти патентів з ділянки металургії, гідрометалургії та спорошкованих металів, головно нікелю, кобальту, міді, цинку, олова, золота, урану та їхніх стопів. Був членом багатьох професійних і наукових товариств, як теж головою деяких із них, включно із НТШ у Торонті і Нью-Йорку. Крім медалей, одержав почесний докторат Альбертійського університету. Помер 31.01.2001 у Торонті. Залишив дружину Богданну Шиманську і три доньки: Христину, Марту і Оленку.

МЕЛЬНИК Андрій

(02.12.1927 Звенигород, Тернопільська обл.) • ЛКУ: 1947-48

Матуру здав 1947 р. в українській гімназії у таборі біженців у Берхтесґадені, Німеччина. У Лювені 1947-48, студіював медицину. Еміґрував до США і поступив на студії у Ст. Прокопіюсі, а згодом у Розари Колледж у Рівер Форрест, Ілл., де 1954 року одержав ступінь бакалявра, а 1960 року ступінь магістра бібліотекарських наук. Продовжував студії у Розари Колледжі і в Іллінойському університеті, здобувши науковий ступінь рівнозначний із докторським із бібліотекарських наук. Від 1963 до 1996 року працював бібліотекарем і професором бібліотекарських наук у Чікаґо Сіті Калледж аж до виходу на пенсію. Протягом двадцяти років поміщував у професійних публікаціях статті на бібліотекарські теми. У Чікаґо був членом управ Студентської Громади та Академічного Клюбу. Працює добровільно в Українському Інституті Модерного Мистецтва та в Українському Національному Музеї у Чікаґо. 1991 року померла його дружина Ірена Гром'як. Має сина Андрія.

КООРДИНАТИ: Andrij Melnyk, 906 N. Oakley Blvd., Chicago, IL 60622, USA
Tel.: (773) 486-8657

МЕЛЬНИК Мирослав (Мирон)

(1920 Перемишлина) • ЛКУ: 1944-45

Матуру здав 1938 р. в українській гімназії у Перемишлі. У роках 1941-42 і 1944-45 студіював економію і державну адміністрацію в університеті Friedrich-Wilhelm у Берліні, а згодом, у роках 1945-

47, в університеті Friedrich Alexander в Ерлянґені. Студії завершив ступенем Diplom Volkswirt. У Лювені 1947-51, здобув ступінь Licencié en Sciences Economiques і ступінь доктора економічних наук. Голова НаСУС 1948-49. Після еміграції до США, у роках 1952-53, був надзвичайним слухачем докторської програми у Гарвардському університеті. Працював професором в університетах: Southern Illinois, John Carroll і Kent State. Тепер на пенсії з титулом professor-emeritus. Був два роки (між 1942-44) політичним в'язнем у концентраційному таборі Саксенґаузен біля Берліна. Одружений з Дарією Горошко, мають двох синів: Марка і Бориса. Дописує до "Свободи" в Америці та "Українського Голосу" у Канаді. (Кілька його статтей надрукував "Вечірній Київ".) Є також часто в Управі Українсько-Американської Асоціяції Університетських Професорів.

КООРДИНАТИ: Myroslav Melnyk, 36 Westvue Drive, Tallmadge, OH 44278, USA
Tel.: (330) 630-3857

МИГУЛ Іван

(9.09.1940 Белз, Львівська обл.) • ЛКУ: 1958-63

Матуру здав 1958 року в Marshall High School, у Міннеаполісі, Minnesota, USA. У Лювені 1958-63, одержав ступінь Licence з політичних і соціяльних наук. Був головою НАСУС 1959-61 років. Пізніше студіював у Російському Інституті (сьогодні Hariman) і на факультеті політичних наук у Колюмбійському університеті. 1973 року одержав науковий ступінь доктора політичних наук і Certificate (Russian Institute). Від 1968 року був професором політичних наук у Bishop's University, Lennoxville, Quebec, Canada. 2001 року вийшов на пенсію. Професор-гість у ЛКУ і в Україні.

КООРДИНАТИ: Україна, 79000 Львів, Головна Пошта, А/С 212
leopolis2@yahoo.ca

МИКИТЕНКО Зенко Павло

(07.08.1935 Франція) • ЛКУ: 1955-59

Середню школу закінчив 1955 року. У Лювені 1955-59, одержав ступінь ліценціята з хемії. Повернувся у Францію і в Парижі навчався в Ecole Nationale Supérieur du Petrole et du Moteur. Після служби у французькій армії повернувся 1963 року до ЛКУ і 1965 року здобув науковий ступінь доктора хемічних наук. Був кілька разів членом управи НаСУС, активний у танцювальній групі і спорті. Після повернення у Францію, впродовж довгих років викладав хемію в Ecole Nationale Supérieur du Petrole et du Moteur. Вийшов на пенсію у квітні 2000 року. Одружений з Ніною, українкою із Франції, мають троє дітей, два сини і одну доньку.

КООРДИНАТИ: Zenon Mykytenko, 25 L'orée de Marly, 78590 Noisy le Roy, France
Tel./Fax: 3056 5145

МИТРОВИЧ Кирило

Не подав інформації • ЛКУ: 1947-52

У Любені 1947-52, студіював на факультеті філософії і одержав ступень ліценціята і доктора філософічних наук. Живе у Франції.

МОРОВИК Евген

(1933 Франція) • ЛКУ: 1953-54

У Любені 1953-54, студіював хемію. Загинув в автомобільному випадку повертаючись до Любену мотоциклем з відвідин батьків у Франції.

НАКОНЕЧНИЙ Василь

(22.08.1918 Лука Войнилівська, Івано-Франківська обл.) • ЛКУ: 1945-46

Матуру здав 1939 р. в гімназії у Рогатині, Зах. Україна. У роках 1939-41 студіював у Львівській Політехніці, а в роках 1941-42 у Технічному Університеті у Ґрацу, Австрія. Згодом продовжував студії у Технічному Університеті у Відні, де 1945 року одержав абсолюторіюм із корабельного будівництва і морської інженерії. У Любені 1945-46, одержав диплом суднобудівельного інженера. У роках 1946-51 працював інженером у фірмі будови і направи кораблів Beliard, Crighton & Co. Ltd. в Антверпені, Бельгія. 1951 року еміґрував у Канаду і поселився у Монтреалі. Тут працював по фаху 6 років у конструкційних бюрах фірми будови кораблів Canadian Vickers Ltd. 1957 року переїхав до США на працю у David Taylor Naval Ship R&D Center, Bethesda, MD. Тут займав відповідальні науково-дослідні становища аж до виходу на пенсію 1994 року. Під час того періоду здобув 1963 року науковий ступінь доктора інженерії у Католицькому Вашінґтонському Університеті. Автор понад 40 технічно-наукових праць і понад 15 перекладів праць з інших мов. Член цілого ряду міжнародніх і українських наукових та професійних товариств. Був головою студентського товариства Січ у Ґрацу 1942 р. і НаСУС 1945-46, заступником президента Cercle Internationale. Був ініціятором і співзасновником Товариства Українських Інженерів і Техніків, відділ у Монтреалі (був секретарем, а згодом головою 1952-57). Був теж головою вашінґтонського відділу Товариства Українських Інженерів США 1968-70 і 1976-85, а тепер є головою Осередку НТШ у Вашінґтоні. У роках 1982-90 був одним із двох мужів довір'я Українського Католицького Собору Св. Родини у Вашінґтоні. Одружений із співачкою і піяністкою Ольгою Сушко. Мають дві доні: Марусю і Софійку.

КООРДИНАТИ: Dr. Basil Nakonechny, 5304 Wakefield Road, Bethesda, MD 20816-2840, USA
Tel.: (301) 656-4359

НЕЛІПА Василь

(1926 Качалівка, Харківщина) • ЛКУ: 1949-51

Матуру здав 1946 р. в українській гімназії в таборі біженців у Пассаві, Німеччина. У Любені 1949-51, студіював економію. Виїхав у Канаду і поселився у Торонті.

НЕЛІПА Григорій, Петрович

(1.09.1928 Качалівка, Харківщина) • ЛКУ: 1949-52

Матуру здав 1947 року в українській гімназії в таборі біженців у Пассаві, Німеччина. У Любені 1949-52, студіював інженерію. 1952 р. еміґрував у Канаду. У Торонті закінчив Institute of Science and Technology та був прийнятий до асоціяції професійних інженерів. Працював інженером у різних підприємствах, а останніх 20 років був головним інженером в Emerson Electric. Постійно активний в ОДУМ і в громадському та церковному житті. Співосновник і постійний член управи відпочинкової оселі ОДУМ "Україна" біля Лондону, Онтаріо. Був також головою церковної громади при церкві Івана Хрестителя в Ошаві. Одружений з Тамарою Носенко з Харківщини. Мають двоє дітей: Наталку і Петра.

КООРДИНАТИ: Gregory Nelipa, 10 Prince Rupert Drive, Courtice, ON L1E 1Z4, Canada
Tel.: (905) 723-5493, nelipapeq@aol.com

ОГАРЕНКО КОЦЬ Любомира Зеновія

(20.11.1923 Львів) • ЛКУ: 1946-47

Матуру здала у Головній Академічній Гімназії у Львові. Студіювала у Львівській Політехніці хемічну інженерію. У Любені продовжувала (без стипендії), студії хемічної інженерії у роках 1946-47. Також студіювала різьбу у Любенській Академії Мистецтв. 1951 року виїхала з родиною до США і поселилася у Рочестері, НЙ, а опісля у Чікаґо. Тут студіювала хемію в університеті Лойола і 1956 року одержала диплом MSc. Згодом закінчила студії хемічної інженерії в Іллінойському Інституті Технології. Працювала при дослідах у Northwestern University у Чікаґо та в індустрії. Має один патент. Студіювала сольо-спів (драматичне сопрано) в університеті Ді Пол, де дала два повні вокальні речиталі у 1966 і 1968 роках. Мала дві малярські виставки своїх робіт, у флямандсько-клясичному стилі: в Чікаґо (1988 і 1991) і у Львові 1998 року. Повернула Любенському університетові 1985 року 1,000 доларів (88,000 б.фр.) за студентську оплату. Суспільно працювала в СУМ, Союзі Українок, Українському Золотому Хресті і хорах Чікаґо. Одружена з любенцем Володимиром Огаренком. Мають двоє дітей, доньку Марію і сина Івана.

КООРДИНАТИ: Lubomyra Oharenko, 904 N. Campbell Avenue, Chicago, IL 60622, USA
Tel.: (773) 276-5906

ОГАРЕНКО Володимир

Гляди "Хто і Коли 1930-44"

ОДРИНА-ЧЕРКАСЬКИЙ Дмитро

(26.04.1929 Київ) • ЛКУ: 1948-49

Матуру здав 1948 року в українській гімназії в таборі біженців в Авґсбурґу, Німеччина. У Лювені 1948-49, студіював у підготовчій школі до вступу на інженерію. Виїхав до США, де студіював у Milwaukee School of Engineering, а згодом у Drexel Institute of Technology (Drexel University), де 1962 року одержав диплом інженера електрика. Спочатку працював у галузі інструментації автоматичних контролей у Leeds & Northrup Co. у Філядельфії. Згодом змінив кваліфікацію і працював у корабельно-будівничій ділянці в General Dynamics Corp., Groton, CT як інженер спеціяліст у галузі продукції, розповсюдження і контролю електроенергії на кораблях. Від 1993 року на пенсії. Професійний інженер у штаті Конектікат від 1965 року. До виходу на пенсію був членом Американського Товариства Професійних Інженерів (NSPE), де займав високі становища. Був одним із засновників ОДУМ-у. Одружений із Ніною Чумаковою. Мають трьох синів: Віктора, Петра і Михайла.

КООРДИНАТИ: Dmytro Odryna, 3508 Riviera Drive, Sarasota, FL 34232, USA
Tel.: (941) 925-2859, Fax: (941) 927-9149, dnohome@gte.net

ОМЕЛЯН Павло

(1922 Запорізька обл.) • ЛКУ: 1947-48

У Лювені 1947-48, студіював філософію. Еміґрував у Канаду, де працював аґентом в асекураційній компанії. На пенсії від 1992 року. Одружився з бельґійкою Сімон Верон, бездітні.

КООРДИНАТИ: Paul Omeljan, 20 rue de Bourgogne, Kirkland, QC H9H 5B4, Canada
Tel.: (514) 426-0568

ОЩИПКО Ґригорій

(08.01.1926 Лапшин, Тернопільська обл.) • ЛКУ: 1947-54

Матуру здав 1946 р. в українській гімназії в таборі біженців у Берхтесґадені, Німеччина. У роках 1947-49 студіював на філософському факультеті Українського Вільного Університету. У Лювені 1949-56, одержав ступінь ліценціята із суспільно-політичних, а також з економічних наук. Крім короткого побуту у Франції, був впродовж декількох років головою СУМ у Бельґії, а в роках 1962-69 - генеральним секретарем Центральної Управи СУМ. 1969 року еміґрував у Канаду і поселився у Монтреалі. У роках 1969-71 студіював в Оттавському університеті і одержав ступінь бакалявра бібліотекарства. Працював понад 20 років у College Francais у Монтреалі, спо-

чатку бібліотекарем, а згодом директором бібліотеки і викладачем бібліотекарства. По своїй професії брав активну участь у наукових конференціях. Був у Монтреалі учителем та директором курсів українознавства при СУМ, як теж виховником і комендантом сумівських таборів. Є членом управ громадських організацій. Поміщує статті в українській пресі і збірниках. Від 1992 р. на пенсії. Цитований в Ukrainians in North America. Одружений з Марією Буцьорою.

КООРДИНАТИ: Hryhory Oschypko, 157 Willowdale, Outremont, QC H3T 1G6, Canada
Tel.: (514) 344-3899, buciora@colba.net

ПАВЛИЧЕНКО Петро

(1928 Центральна Україна) • ЛКУ: 1953-55

У Лювені 1953-55, студіював у Підготовчому Інституті і на першому році інженерії. Виїхав у Німеччину і поступив на допомогову службу при американській армії. Д.д.н.

ПАНЕК Іванка

(Зах. Україна) • ЛКУ: 1948-49

У Лювені 1948-49, студіювала хемію. Вступила до монастиря.

ПАРОБЕК Дзвоник Ліліяна

(4.02.1935 Ангусвіль, Манітоба, Канада) • ЛКУ: 1955-56

Матуру здала 1953 року у гімназії в Ангусвілі і в тому самому році поступила на факультет філософії у Брандон Колледжі. У роках 1954-55 продовжувала студії у Манітобському університеті у Вінніпегу. У Лювені 1955-56, студіювала педагогію і психологію. Повернувшись у Канаду студіювала в роках 1957-58 в Учительському Колледжі у Торонто і одержала звання учительки. Учителювала у школах впродовж наступних п'яти років. 1964 року переїхала з родиною до Кенори, Манітоба, де вчила доривочно у школах і разом з чоловіком учителювала в українській школі при "Просвіті". 1990 року переїхали до Вінніпегу. Рішила відійти передчасно на пенсію, щоб допомогти чоловікові у праці серед української громади, а найважніше присвятити більше часу своєму покликанню в ділянці образотворчого мистецтва. Швидко добилася гарних успіхів у тематиці української спадщини, краєвидів прерій та озер, квітів і натюр-мортів. Мала декілька самостійних виставок і притягнула увагу Національної Мистецької Ґалерії в Оттаві, яка закупила два її твори із українською тематикою для своєї постійної виставки. Була одружена з Евстахієм Дзвоником, який помер 1997 року. Має четверо дітей: Данила, Пазю, Зенона і Таїсу.

КООРДИНАТИ: Lillian Dzwonyk, 38 Keith Black Bay, Winnipeg, MB R2G 3N4, Canada
Tel.: (204) 667-4379

ПАХОЛКІВ Адріян

(03.12.1924 Івано-Франківськ) • ЛКУ: 1945-47

Матуру здав 1942 року в українській гімназії у Луцьку. 1943 року виїхав з родиною до Німеччини на роботу. Наприкінці війни німці мобілізували його до війська. Отець Максим Германюк, який зустрів його у таборі інтернованих німецьких вояків у Бельгії, радив йому "скинути" однострій і допоміг йому залишитися у Бельгії. У Лювені 1945-47, студіював хемію. 1948 року емігрував у Канаду, де опинилися його батьки і поселився у Судбурах, північне Онтаріо. Тут поступив на працю до великого підприємства видобутку нікелю Інко, де працював 38 років у лабораторії як хемік. Його батько був там православним священиком. Адріян був активний у громаді і диригував церковним хором. Автор гимну лювенців, який 1956 року він переслав НаСУС. Помер 1983 року. Залишив дружину Ільзу Вітт і п'ятеро дітей: Данила, Соню, Марка, Рому і Тому.

ПЕТРУХ Ярослав

(08.08.1928 Держів, Львівська обл.) • ЛКУ: 1953-55

Здав матуру 1949 року в українській гімназії у Мюнхені. Студіював історію в Українському Вільному Університеті у Мюнхені. У Лювені 1953-55, продовжував студії історичних наук. Емігрував до США 1957 року. Працював у друкарських підприємствах, у тому понад 7 років в українському щоденнику "Свобода". На пенсії від 1993 року. Був активний у СУМА, ТУСМ, УККА, спортових організаціях і Пласт-Прияті. Одружений з Юлією Будною. Мають двох синів: Романа і Мирона.

КООРДИНАТИ: Jaroslaw Petruch, 1158 Caldwell Avenue, Union, NJ 07083-5816, USA
Tel.: (908) 687-5753

ПИЛИПЕЦЬ Нестор

(01.07.1937 Білі Ослави, Івано-Франківська обл.) • ЛКУ: 1956

Матуру здав 1955 року у St. Paul Academy, Washington, D.C. Згодом поступив на медичний факультет у Pen. State University. Приїхав на студії до Лювену 1956 р., однак, через спізнення його не прийняли до ЛКУ. Студіював медицину в університеті Лієж у роках 1956-57 і в той час був членом НаСУС і частим гостем лювенського студентського осередку. Після повернення до США студіював французьку і російську мови у Georgetown University. 1961 року поступив на працю до Air Transport Association, де після успішної праці на керівних постах його назначили 1986 року заступником президента. Активний в Українській Асоціації Вашінгтону, Вашінгтонській Групі, ансамблі бандуристів і українській католицькій церкві Пресвятої Трійці. Має синів Адріяна і Лева та доньку Ларису. Найстарший син Роман по-

мер 1982 р.

КООРДИНАТИ: Nestor N. Pylypec, 4825 Sangamore Road, Bethesda, MD 20816, USA
Tel.: (301) 229-5138, Fax: (202) 626-4264, npylypec@air-transport.org

ПЛАСКАЧ Богдан

(20.03.1918, Бережниця, Львівська обл. - 20.08.1992 Аллов, Канада) • ЛКУ: 1945-46

Матуру здав у Самборі 1936 року. У роках 1942-45 студіював романську філологію у Берлінському університеті. У Лювені 1945-46, студіював романську філологію. Згодом переїхав до Мадриду, де як стипендист Обра Католіка продовжував студії і одержав докторський ступінь із романської філології. Повернувся до Бельгії, а 1952 року емігрував у Канаду і поселився в Оттаві. Тут викладав в Оттавському університеті, а також одержав ступінь доктора слов'янської філології. Згодом викладав в університетах в Едмонтоні, у Батон Руж, Люїзіяні, знову в Едмонтоні, а накінець в роках 1969-83 на факультеті слов'янських студій в Оттавському університеті. Одружений з бельгійкою Truus de Graaf. Помер 20.08. 1992 в Allove, QC. Залишив дружину Truus і дітей Катерину, Ігоря, Романа й Ірену.

ПОПАДИНЕЦЬ СОХОЦЬКА Христина

(Тернопіль) • ЛКУ: 1959-60

Матуру здала 1955 р. у Монтреалі у D'Arcy McGee High School. Після додаткових студій одержала учительський диплом. У Лювені 1959-60, студіювала на Faculté des Lettres. Повернувшись до Монтреалю вчила у гімназії, студіювала в Universite de Montreal і 1967 року одержала ступені B.A. і Licenciée en Lettres. З переїздом до Пітсбургу, Пенсильванія, вчила французьку мову у La Roche College, Pittsburgh і студіювала в University of Pittsburgh, де одержала ступінь магістра бібліотекарських наук 1990 року і ступінь доктора бібліотекарських наук 1994 року. 1995 року повернулася до Монтреалю. Одружена з Матвієм Сохоцьким. Мають сина Павла і доньку Наталю.

КООРДИНАТИ: Christina Sochocky, 384 Fletchers Beaconsfield, QC H9W 1T9, Canada
Tel.: (514) 697-0772

ПОПОВИЧ Володимир

(7.12.1922, с. Вільшани, повіт Перемишль) • ЛКУ: 1945-53

Лікар, мистецький критик, публіцист. Середню освіту одержав у гімназіях у Перемишлі, Холмі та Львові. 1942 р. розпочав у Львові медичні студії. Після війни продовжував медицину у Лювенському університеті до вручення йому диплому 1950 року. Згодом, 1953 р., закінчив спеціялізацію в Інституті неврології у Лювені. Від 1953 до 1989 р. пра-

цював у клініці ім. Св. Вінкентія у бельгійському місті Гент, Фляндрія. Під час навчання у ЛКУ заснував і провадив хроніку, архів і фотоальбом НаСУС, які, проте, не збереглися повністю. Поряд лікарської діяльности був активний на громадській ниві. У періоді від 1951 до 1989 року був головою Українського Допомогового Комітету (УДК) в Бельгії, а в роках 1971-89 був редактором двомісячника УДК "Вісті". Відомий у світі образотворчого мистецтва як колекціонер мистецьких творів, а у світі книг, як художній критик, мистецтвознавець і автор низки монографій про Михайла Адрієнка (1969), Григорія Крука (1969), Марію Дольницьку (1978), співавтор праці про Галину Мазепу (1982). Написав понад 130 статтей і спогадів про українських мистців, що вміщені у різних журналах і публікаціях:"Нотатки з мистецтва", "Сучасність", "Авангард" тощо. Дружина - Наталка Очеретна походить із Франції. Подружжя Поповичів має доньку Ірину та сина Івана. Від 1989 живе у Франції.

КООРДИНАТИ: Dr. Volodymyr Popowycz, Villa de Bel Air 3, F-93800 Epinay sur Seine, France
Tel.: 334 2351624

ПРОЦЬ Евген

(27.02.1931 Перемишль) • ЛКУ: 1953-54

Матуру здав 1947 року у Німеччині. У Любені 1953-54, студіював у Підготовчому Інституті інженерії. Захворів і перебував на лікуванні у санаторії в Евпен. Був активним членом СУМ. Д.д.н.

РІПАК Роман

(20.08.1937 Брюссель) • ЛКУ: 1956-61

Середню освіту закінчив 1956 року у Брюсселі. У Любені 1956-61, студіював механічну інженерію і одержав диплом інженера. Був членом НаСУС. Одружений з бельгійкою, мають троє дітей.

РІПАК Сілецька-Джурдж Надя

(09.09.1932 Брюссель)

Середню освіту закінчила 1950 року у Lycée de l'Enfant Jesus у Брюсселі. Студіювала у Ecole Sociale у Брюсселі. У роках 1946-55 постійно виступала у студентському ансамблі українських народніх танців у Любені. Популярна студентка, відома як "Діді", брала активну участь у студентських імпрезах і в управі НаСУС. Працювала у суспільних службах Бельгії і Німеччини. 1956 р. еміґрувала до США і поселилася у штаті Maryland. Поступила в University of Maryland і здобула MA із французької мови і літератури. Працювала у наукових інституціях і університетах на факультетах чужих мов, як викладач, організатор семінарів і конференцій. Була перекладчиком і пе-

рекладачем на світовій олімпіяді у Лос Анджелес. Має троє дітей: сина Марка та доньки Тамару і Таїсу.

КООРДИНАТИ: nasielannapolis@aol.com

РОГОВИЙ Петро

(1925 Центральна Україна) • ЛКУ: 1952-54

У Лювені 1952-54, студіював геологію. Виїхав до Франції, а згодом повернувся до СРСР.

РОМАНЮК Анатоль

(28.02.1924 Запорожани, Хотинський край) • ЛКУ: 1948-53

Матуру здав 1944 року у Перемишлі. У Німеччині студіював історію і філософію в Ерлянґенському університеті. У Лювені 1948-53, студіював соціяльно-політичні й економічні науки та одержав диплом доктора економіки. Професор демографії. Працював на різних урядових і академічних посадах: шеф демографічного бюро в Бельгійському Конґо, науковий співробітник Прінстонського університету у США, професор в Оттавському і Монтреальському університетах, директор демографічного відділу при Федеральному Бюро Статистики Канади. Президент Федерації Канадських Демографів. Автор ряду наукових публікацій з демографії. 1997 р. Національна Академія Наук видала його вибрані праці "Демографічні студії" в українському перекладі. На пенсії з 1993 року. Веде наукову і благодійну діяльність в Україні. Одружений з македонкою, Марією. Мають сина Алексу і доньку Лару.

КООРДИНАТИ: Anatole Romaniuc, 1977 Highridge Avenue, Ottawa, ON K1H 5H1, Canada
Tel.: (613) 739-2680, Fax: (613) 739-2661, romaniuc@mail.netrover.com

САВКІВ Богдан

(05.03.1945 Німеччина) • ЛКУ: 1964-66

Середню освіту закінчив у США. У Лювені 1964-66, студіював соціяльно-політичні науки. Повернувся у США, здобув бакалявраг гуманістичних наук і учительський сертифікат. Працював у шкільній адміністрації штату Пенсильванія. На пенсії. Одружений.

КООРДИНАТИ: Bohdan Sawkiw, P.O. Box 358, Lehighton, PA 18235, USA

СВОБОДА Олександер

• ЛКУ: 1953-54

У Лювені 1953-54, студіював інженерію. Д.д.н.

СИМИРЕНКО Тетяна

Не подала інформації • ЛКУ: 1947–50

У Лювені 1947-50, студіювала соціяльно-політичні науки. Еміґрувала у Канаду.

СИНЮК Микола

(21.06.1918 Застава, Волинь) • ЛКУ: 1945-50

Матуру здав 1938 року у Рівному. У Любені 1945-50, студіював комерційні науки і завершив їх ліценціятом. Керівник танцювального гуртка, 1945-47 і 1949-53 та знаменитий виконавець чумака (бельгійська публіка реагувала із занепокоєнням, на "зломання ноги"). Працював по професії у Брюсселі. У роках 1955-57 помагав у провадженні танцювального гуртка НаСУС. Працював по професії в Австралії і Брюсселі.

СМЕТАНКО Федір

(27.09.1924 с. Отрадівка, Херсонщина) • ЛКУ: 1945-52

Середню школу закінчив 1942 р. у портовому містечку Геніческ над Озівським морем. Вписався до Інституту енергетики Харківського університету, але воєнні обставини примусили його припинити навчання. Депортований у Німеччину як "Остарбайтер". Після закінчення війни виїхав у травні 1945 р. до Бельгії. Працював на різних важких фізичних роботах (у копальні, на фермі). 1945 р. поступив у ЛКУ. Член першої повоєнної управи НаСУС. 1952 р. одержав диплом інженера-електрика. Одружився і виїхав до Бельгійського Конґо, де працював головним інженером гірничого підприємства. 1962 р. повернувся до Бельгії. Працював у військовій промисловості у фірмі "PKB", яка виконувала, серед інших, замовлення для НАТО. Став одним із керівників бельгійської військової індустрії, як директор заводу, а зокрема, як директор військового сектора фірми "Gehem". Від 1989 р. на пенсії. Член УДК. Секретар Українського релігійно-культурного центру "Св. Софія". Одружений із Генрикою Ферстрінге. Мають п'ятеро дітей (Ріту-Марійку, Ольгу-Домніку, Ігоря-Амадеуса, Ніну-Анну і Кіру-Лярису).

КООРДИНАТИ: Fedir Smetanko, Kroosterlei 3, 2861 O.L.V. Waver
Tel.: (32-15) 76072

СОЛОНЧУК Володимир

(16.10.1920 Горкі) • ЛКУ: 1947-49

Середню школу закінчив 1941 року у Горках. У Любені 1947-49, студіював агрономію на стипендії CoBAUSO. Д.д.н.

СТАДНИК Володимир

(1921 Тернопіль) • ЛКУ: 1945-46

У Любені 1945-46, студіював на факультеті стислих наук. Припинив студії з приводу лікування у санаторії Евпен, Бельгія. 1947-48 був відповідальний за господарку у Студентському Домі. 1948 року емігрував до США, поселився у Нью-Йорку. Працював у друкарс-

тві та учителював в американських школах. Виконує службу дяка у місцевій церкві. Основник і перший голова місцевого Товариства за Патріярхат. Був одружений з Анною Тернецькою (+1995). Має трьох синів і доньку: Володимира, Андрія, Ігоря і Надію.

КООРДИНАТИ: Volodymyr Stadnyk, 20 Mangan, Cohoes, NY 12047, USA
Tel.: (518) 237-7478

СТОЛЯР Марійка

Не подала інформації. • ЛКУ: 1946-51

У Лювені 1946-51, студіювала суспільно-політичні науки і медицину. Живе у Франції.

СУЛИМА Мирон

(30.08.1933 Львів – 22.04.2000 Мюнхен) • ЛКУ: 1953-54 і 1956-58

Середню школу закінчив 1951 року у Мюнхені. У Лювені 1953-54 і 1956-58, студіював медицину. Продовжував медичні студії у Мюнхені і одержав диплом доктора медицини. Працював спершу як медичний дослідник у фармацевтичній індустрії до 1984 року. Згодом відкрив своє власне видавництво медичних книжок у Мюнхені. Помер 22.04.2000 року. Залишив дружину Ельзу і сина Андреаса.

СУХОВЕРСЬКИЙ Ігор

(29.07.1927 Чернівці - 19.07.1996 Торонто) • ЛКУ: 1947-49

1945 року закінчив матуральні курси в Університеті УНРРА у Мюнхені. У роках 1945-47 студіював інженерію у Мюнхенському Інституті Технології. У Лювені 1947-49, одержав диплом інженера механіка. Був головою НаСУС у роках 1947-48. У роках 1949-51 продовжував інженерні студії у Федеральному Інституті Технології у Цюріху, Швайцарія, де одержав диплом магістра аеронавтичної інженерії. Тут поступив на працю до европейського відділу канадської компанії Alcan Aluminum Limited, а 1952 року переїхав у Канаду на працю для цієї ж компанії до Кінґстону, Онтаріо. Протягом своєї довгої і дуже успішної професійної карієри в Alcan займав високі пости технічного і менеджментського характеру: Франкфурт, Німеччина, Клівленд та Освіґо, США. 1970 року став президентом і головним директором Sheet and Plate Division, Cleveland, а 1975 року менаджером і заступником президента Alcan на Европу з осідком у Швайцарії. Після повернення до Канади 1982 року, авансував до позиції Vice-President of Research and Technology. 1987 року назначений президентом Alcan International Limited і обраний до дирекції Alcan Aluminum Limited. Після виходу на пенсію 1989 року став професором і ви-

кладав три роки у Міжнародньому Інституті Менеджменту у Києві. Активний член багатьох канадських і міжнародніх професійних та наукових товариств, у тому і НТШ. Член Пласту. Помер передчасно 19.07.1996 р. Залишив дружину Марію Скрипник і доньки: Катрусю Бойко і Тамару.

ТАРАНЬКО Любомир

(02.07.1930 Львів) • ЛКУ: 1952-54

Матуру здав 1950 р. у Бамбергу, Німеччина. У Лювені 1952-54, студіював хемію. Диригент студентського хору. Емігрував у США і поселився у Нью Джерзі. Продовжував студії хемії в університеті Фордгам і здобув 1958 року ступінь MS з хемії, а 1963 року науковий ступінь доктора хемічних наук. У роках 1962-71 працював хеміком в Esso Research & Engineering Co., а у роках 1971-93 в American Home Products Corp. спочатку старшим хеміком, а опісля як Director of Licensing. Від 1993 року на пенсії. Одружений з Лідою Лапкою. Мають троє дітей: Петра, Лесю і Стефана.

КООРДИНАТИ: Taranko Lubomyr, 39 Golden Spring Drive, Lakewood, NJ 08701, USA
Tel.: (732) 960-2249, tarankolb@aol.com

ТАТАРСЬКИЙ Зенон Ярослав

(27.02.1930 Судова Вишня, Львівська обл.) • ЛКУ: 1947-53

Здав матуру 1947 року в українській гімназії у таборі біженців у Гайденаві, Німеччина. У Лювені 1947-53, студіював інженерію і одержав 1953 року диплом будівельного інженера. Брав курси гімназійних учителів математики. Активний в ансамблі українських танців і хорі. Член шахової команди. 1954 року емігрував у Канаду і поселився у Торонті. Працював структуральним інженером, головою відділу та був спільником інженерних підприємств. Мав нагоду кількакратно подорожувати, як керівник проєктів на Середній Схід. Останніх 11 років був директором будівельного відділу при міській управі Торонта (East York). Від 1995 р. на пенсії. Працює доривочно будівельним консультантом. Постійно активний у Пласті, де займає різні пости у Станиці і Крайовій Старшині, як також у громадському житті. Від 2001 року секретар НТШ Канади і голова Станичної Ради. Одружений з Христиною Гнатів. Мають трьох синів: Юрія, Андрія і Романа.

КООРДИНАТИ: Zenon J. Tatarsky, 35 Humbercrest Blvd., Toronto, ON M6S 4K6, Canada
Tel.: (416) 767-3723, Fax: (416) 767-5862, zenchris@pathcom.com

ТКАЛЬ Олександер

(? Зах. Україна) • ЛКУ: 1948-49

У Лювені 1948-49, студіював геологію. Д.д.н.

ТКАЧЕНКО Федір

(1926 Дніпропетровщина, Україна) • ЛКУ: 1951-54

У Любені 1951-54, студіював політичні науки і соціологію. Емігрував у Канаду 1954 року. Працював в інженерній компанії. Постійно активний в українському громадському житті. Довголітній голова Суспільної Служби і Приятелів Руху. На пенсії від 1991 року. Одружений з Іриною Михалевич. Мають синів Юрія і Олексу та доньку Ніну.

КООРДИНАТИ: F. Tkachenko, 4199 Fernwood Crescent, Niagara Falls, ON L2E 6J3, Canada
Tel.: (905) 354-1866

ТОВТ (ТОТН) Юрій

(20.03.1930 Закарпатська Україна) • ЛКУ: 1954-62

Середню освіту закінчив 1950 року у Бельгії. Вступив до монашого новіціяту у Бельгії. У роках 1951-54 студіював богословію у Колегії св. Йосафата у Римі. У Любені 1954-62, студіював медицину і одержав диплом доктора медицини гематолога. 1962 працював лікарем у США, а 1963-64 у Тунізії. 1964 р. емігрував у Канаду і у роках 1964-69 закінчив спеціялізацію гематолога в Університеті McGill у Монтреалі. Довгі роки працював лікарем гематологом у місті Ste-Foy, у провінції Квебек. Вийшов на пенсію 1998 року. Одружений з Blanche van Oppen. Мають шестеро дітей: Винцент, Степан, Женевієв, Миріям, Бернард і Ізабеля.

КООРДИНАТИ: Toth George, 1032 rue de la Loire, Ste-Foy, QC G1V 2Z5, Canada
Tel 418-652-8456

ТРАЧ Роман

(1927 Коломия, Івано-Франківська обл.) • ЛКУ: 1947-52

Студіював психологію і педагогіку в УВУ та у Мюнхенському університеті. У Любені 1947-52, продовжував ці ж студії і одержав ступінь ліценціята. Диригент студентського хору. У тому ж часі студіював на стипендії CoBAUSO впродовж одного року у Сорбоні біля Парижу. Емігрував у Канаду, а опісля переїхав до США. Працював професором психології в New York State University і St. John Fisher College, Penfield, NY. 1971 року успішно захистив в УВУ докторську дисертацію з питань психології. На пенсії від 1993 року. Активний в українському шкільництві. Був головою Світової Виховно-Освітньої Ради СКВУ. Активний член організації Американці в Обороні Людських Прав в Україні і Товариства Українсько-Жидівських Зв'язків. Співпрацює з українськими науковцями-психологами з Інституту Психології і Академії Педагогічних Наук у Києві. Одружений з Надею Дебрин, мають сина Андрія і доньку Соню.

КООРДИНАТИ: Tratch Roman, 1747 Scribner Road, Penfield, NY 14526, USA
Tel.: (716) 381-8006, Fax: (716) 248-2881, tratch@sjfc.edu

ТРОЯН Мирослав

(26.02.1926 Ходорів, Львівська обл.) • ЛКУ: 1947-52

Здав матуру в Академічній Гімназії у Львові 1944 р. Два роки студіював в університеті УНРРА у Мюнхені. У Любені 1947-52, студіював електричну інженерію і одержав диплом інженера електрика. Після трьох років професійної праці у Брюсселі емігрував до США. Поселився спершу в Нью Йорку, а опісля у Вотертавні, Конн. Працював професійно у різних інженерних підприємствах, де займав відповідальні становища. Був активний у проводах Товариства Українських Інженерів, Пласту, Українського Народного Союзу та Товариства за Патріярхат УГКЦ. Від 1990 р. на пенсії. Живе з дружиною Надією із Перегінських у Вотертавні, Конн. Мають чотири доні: Дарцю, Віру, Христю і Наталку.

КООРДИНАТИ: Myroslav Trojan, 90 Cherry Avenue, Watertown, CT 06795, USA
Tel.: (203) 274-1677

ТУРКАЛО Ярослав

(21.06.1924 Київ) • ЛКУ: 1946-50

Закінчив середню школу 1941 року у Слобідці біля Києва. Того ж року поступив у Київський Медичний Інститут, а 1943 року на медичний факультет Віденського університету. Воєнні події перервали студії і після війни Ярослав опинився у Франції. Довідавшись про можливості стипендій, прибув до Любену. У Любені 1946-50, студіював медицину і одержав диплом доктора медицини. Згодом емігрував до США, де стажувався, як хірург. У роках 1951-53 служив у війську, як лікар хірург під час війни у Кореї і закінчив свою службу у ранзі полковника. Працює як лікар хірург у загальних лікарнях. У роках 1960 і 1972 подорожував по різних закутинах землі. Автор наукової праці виданої у формі книжки "Нарис Історії Вселенських Соборів (325-787)". Від довшого часу працює над атлясом оперативної хірургії українською мовою у 10-ох томах із пляном невдовзі завершити цю енциклопедичну працю. Одружений із Ладою В'єтухів. Мають сина Марка і дочку Наталку.

КООРДИНАТИ: Turkalo Jaroslav, 894 Orange Road, Orange, CT 06477, USA
Tel.: (203) 776-8609

ФЕДОРЕНКО Евген

(28.01.1929 Харків) • ЛКУ: 1949-55

Матуру здав 1948 року в українській гімназії у Ганновері, Німеччина. У Любені 1949-55, студіював політично-дипломатичні науки і осягнув ступінь ліценціята, а згодом пройшов повний курс економічних наук. Голова НаСУС у роках 1951-53. Виїхав до США і поселився у Нью-Йорку. 1963 року одержав в Університеті Фордгам ступінь магістра

із російської мови і літератури. У роках 1963-69 продовжував студії в Нью-Йоркському університеті і осягнув докторську ригорозу із слов'янської літератури, а в роках 1961-71 студіював в УВУ і одержав науковий ступінь доктора української літератури. Працював викладачем у Нью-Йоркському університеті 1963-65, у Радґерському університеті у Ньюарку 1963-77, професором у Джерзей Ситі Стейт Коледжі 1977-80 і у Федеральному Департаменті Юстиції 1980-95. Співробітник Радіо Свобода і Голосу Америки. Автор і редактор 11-ти книжок, постійно друкується в українських та англомовних виданнях, а впродовж минулих восьми років і в Україні (понад сто статтей, рецензій, оглядів), зокрема книжки "Українське Слово" і "Хрестоматія Української Літератури та Літературна Критика XX-го ст.", 4 томи, Київ, 1994-95. Редактор журналу "Рідна Школа" від 1978 року. Голова ЦК ОДУМ-у 1955-65. Голова Української Шкільної Ради в США від 1983 р. Член управ УВАН, НТШ та Коодинаційної Ради Допомоги Україні. Директор Школи Українознавства від 1975 р. Член Спілки Письменників України, Академії Вищої Школи України, Академії Педагогічних Наук України, Міжнародньої Слов'янської Академії Наук. Член Вченої Ради Інституту Українознавства Київського Національного Університету, почесний член Січового Колєгіюму та інших. Нагороджений медалею "Будівничі України" Всеукраїнського Товариства "Просвіта". Одружений з Аїдою Рачок, мають троє дітей: Оксану, Василя і Тараса.

КООРДИНАТИ: Eugene W. Fedorenko, 10 Marston Drive, Moris Plains, NJ 07950-3126, USA
Tel.: (973) 887-9048, Fax: (973) 887-4638

ФЕДОРИКА Дам'ян

(02.11.1940 Краків, Польща) • ЛКУ: 1956-62

Середню школу закінчив 1958 р. у Regis High School, Нью Йорк. У Лювені 1958-62, закінчив політичні науки. Повернувся до США, де у Fordham University студіював філософію і одержав науковий ступінь MA(Phil). Згодом осягнув науковий ступінь доктора стислої філософії в Universitat von Salzburg. Був професором у: Franciscan University, Steubenville, OH, University of Rhode Island і University of Dallas, Texas. Згодом був президентом: Newman College, St. Louis і Christendom College, VA. Тепер займає становище - Chairman, Department of Philosophy, St. Mary's, Orchard Lake, MI. Викладає філософію у Львівській Семінарії, у Львівській Богословській Академії і в університеті ім. І. Франка. Одружений з Іреною Кондра. Мають десятеро дітей: Катерина, Тереса, Маруся, Софія, Дам'ян, Олександер, Галина, Данило, Лярися, Мелянія. Подружя створило родинний хор і оркестру. Виступали у вишиваних строях виконаних власними силами.

КООРДИНАТИ: Fedoryka Damian, 227 Virginia Ave., Front Royal, VA 22630, USA
Tel 540-636-8335, fedoryka@shentel.net

ФІЯЛА Юрій

(31.03.1922 Київ) • Лювен: 1947-48

Закінчив Київську Консерваторію і Берлінську Музичну Академію. У Лювені 1947-48, диригент та музичний керівник студентського хору. Студіював у Брюссельській Консерваторії при фінансовій допомозі стипендійного фонду КоБАУЗО. Композитор, піяніст і диригент, у композиціях якого відчутний сильний вплив нових течій сучасної музики. 1947 року еміґрував у Канаду і поселився у Монтреалі. Своїми музичними творами здобув собі ім'я визначного канадського композитора. Багато його фортепіянових творів для молодих виконавців є обов'язковими при музичних іспитах. Працював довгі роки продюсером у Канадському Міжнародному Радіо. Від 1987 року на пенсії.

КООРДИНАТИ: George Fiala, 5607 Merimac Road, Cote St. Luke, Montreal, QC H4W 1S5, Canada
Tel.: (514) 484-8082

ХАБУРСЬКИЙ о. Ігор

(05.01.1930 Львів) • ЛКУ: 1948-49

Як заочний студент з Парижа здав матуру 1948 року в українській гімназії у таборі біженців у Берхтесґадені, Німеччина. У Лювені 1948-49, студіював агрономію. 1950 року виїхав з Франції у Канаду і поселився у Торонто. Тут студіював книговодство і одержав звання Chartered Accountant. Працював 26 років книговодом і контролером у Департаментах Транспорту і Фінансової Контролі в уряді провінції Онтаріо. У роках 1968-71 студіював теологію в Колеґії св. Михаїла при Торонтському університеті, а у роках 1973-76 у семінарії св. Августина у Торонто. 1975 року висвячений на диякона УГКЦеркви, а 1983 року на священика у Львові, у підпільній УГКЦ. Був парохом у Кіченері, а тепер у Кембріджі, Онтаріо. Одружений із Ромою Зобнів. Мають доньку Ренату і сина Ореста.

КООРДИНАТИ: Rev. Ihor Chabursky, 97 Bradley Drive, Kitchener, ON N2A 1K3, Canada
Tel.: (519) 354-1866

ХАРЧЕНКО Олександер

(1930 Дніпропетровщина) • ЛКУ: 1949-51

У Лювені 1949-51, закінчив підготовчий інститут, як вимогу до вступу на інженерію і студіював на факультеті комерційної інженерії. 1951 року еміґрував у Канаду. Вважає, що Лювен мав на нього дуже позитивний вплив, який дав йому поштовх до дальших студій. У Торонтському і Ватерлю університетах здобув диплом магістра англійської літератури. Працює у редакції українського відділу Канадського Міжнародного Радіо. Є співредактором журналу ОДУМ "Молода Україна". Одружений із Любою Худяк. Мають двоє дітей і двох внуків.

КООРДИНАТИ: okharchenko@ulti.net

ХМІЛЯК Василь

(1928 Завадка, Зах. Україна) • ЛКУ: 1953-58

Перед Лювеном студіював електрику і механіку у Перувелз, Бельгія. У Лювені 1953-58, студіював будівельну інженерію і був керівником студентського танцювального ансамблю. 1958 року еміґрував у Канаду, де працював у м'ясній і ливарній індустріях. На запрошення американської фірми, переїхав 1967 року до США. Після інженерських іспитів працював інженером-консультантом у ділянках: огрівання, охолоджування, будування залізничних вагонів, ефективності індустріяльної продукції, альтернативних енергоносіїв в Африці та будування сховищ від ядерної радіяції. На пенсії від 1993 року. 1990 року видав українську комп'ютерну програму "Редагопис". Від 1991 року активно працює над отриманням фінансів для українських виробників в Україні. Активний в ОДВУ та в інженерних товариствах США. Одружений з Оленою Лучишин. Мають дочок: Олю і Надію.

КООРДИНАТИ: Wasil Chmilak, 8418 Vista Lane, Parma, OH 44130, USA
Tel./Fax: (440) 884-6716

ЦИМБАЛА Богдан

(05.02.1923 Львів) • ЛКУ: 1950-53

Стипендист КоБАУЗО. Студіював медицину в університеті у Льєжі і одержав диплом доктора медицини 1949 року. В роках 1950-53 був асистентом професора і спеціялізувався у мікробіології на медичному факультеті ЛКУ. Еміґрував до США і працював лікарем спеціялістом у штатах Нью Джерсі, Колорадо, Каліфорнія і Кентакі. Д.д.н.

ЦИМБАЛІСТИЙ Богдан

(05.08.1919 Борщів, Тернопільська обл. - 16.08.1991 Ґлен Спей, Н.Й.) • ЛКУ: 1947-48

Матуру здав 1938 року у Львові. Студіював психологію: у Львові 1939-40, у Берлінському університеті і Ґетінґенському університеті, де здобув науковий ступінь доктора психології. У Лювені 1947-48, студіював на післядокторській програмі психології ЛКУ. Захворів на туберкульозу і перебував на лікуванні у санаторії ЛКУ в Евпен. 1952 року виїхав до Мадриду, де працював в українському відділі Радіо Еспанія та співробітником Центру Східніх Студій і квартальника "Орієнте". 1960 року еміґрував до США і поселився у штаті Нью Джерзі. Працював консультантом виховником, інструктором психології у Extension Division Rutgers University 1969-70. Від 1970 року вів приватну практику клінічної психології. Член American Psychological Association. Автор численних праць, довідок і статтей публікованих у професійних журналах англійською, еспанською, французькою і українською мовами. Довголітній президент Українського Музею у Нью-Йорку. Помер 16.08.1991 р. у Ґлен Спей, Н.Й. Залишив дружину Марту Волоницьку і прибрану доньку.

ЧАЛИЙ Всеволод

Не подав інформації • ЛКУ: 1947-49

До Любену прибув із Франції. У Любені 1947-49, одержав диплом інженера геолога 1948 року і продовжував студії на здобуття наукового ступеня доктора геології. Емігрував у Канаду.

ЧЕРВАК Федір

(13.06.1937 Хидя, Закарпатська Україна) • ЛКУ: 1957-59

Середню освіту закінчив у Бельгії 1957 року. У Любені 1957-59, студіював хемію. Продовжував студії в університеті у Льєжі. Залишився в Бельгії. Неодружений. Бере участь в українському громадському житті.

ЧЕРНЯВСЬКИЙ Юрій

(1927 Схід. Україна) • ЛКУ: 1950-54

У Любені 1950-54, студіював соціяльно-політичні науки. Д.д.н.

ЧИЖІВ Євген

(9.03.1926 Басань, Запорізька обл.) • ЛКУ: 1950-51

Здав матуру 1947 р. в українській гімназії в таборі біженців в Ашаффенбурзі, Німеччина. У роках 1948-49 студіював у вищій технічній школі в Карльсруге. 1949 року виїхав до Бельгії і студіював у Брюсселі у Технічному Інституті Кардинала Мерсіє. У Любені 1950-51, студіював у підготовчому інституті інженерії. 1951 року емігрував у Канаду і поселився у Монтреалі. Працював 31 рік в управі міста Монтреаль технологом по освітленні спортивних площ. Поряд із цим студіював в університеті Concordia і 1968 року здобув ступінь BSc. Був одним із засновників ОДУМ у Монтреалі. Має доньку Єлисавету.

КООРДИНАТИ: Ewhen Czyziw, 3590 Dezery Street, Apt. 14, Montreal, QC H1W 2S7, Canada
Tel.: (514) 525-9057

ЧОПИК Богдан

(02.01.1925 Бенева, Тернопільська обл.) • ЛКУ: 1953-54

Матуру здав 1946 року в українській гімназії в таборі біженців у Травнштайні, Баварія. Студіював у Теологічній Семінарії у Гіршбергу, правничі науки в УВУ і порівняльні релігії в Альберт Швайцер Колледжі у Швайцарії. У Любені 1953-54, студіював комерційну інженерію. Виїхав до Швайцарії, згодом до Англії, а 1957 року до США. Тут студіював славістику в університеті Кольорадо і одержав науковий ступінь магістра літератури. Згодом студіював у Вашінгтонському університеті і осягнув доктор-

ську ригорозу 1967 року, а 1970 року здобув науковий ступінь доктора слов'янського мовознавства в УВУ. Від 1969 року був професором в University of Utah, а з виходом на пенсію 1996 року залишився професором-емеритом. У роках 1962-65 був президентом Jeffco Foreign Language Teachers, в роках 1978-80-84 президентом-членом дирекції Rocky Mountain Association of Slavic Studies, а в роках 1980-81 президентом International Ivan Franko Association. Публікації: Поезії (1982), "Навчання Мови" (1976), "Системи Фонем СУЛМ" (1976), "Gregory Skovoroda" (1990), "Шляхи та Думки" (1990). Дійсний член НТШ, УВАН, МАУ. Академік Міжнародної Інформаційної Академії і її віце-президент. Член Міжнародної Світової Організації Козаків і Кубанського Козацтва у ранзі генерал-майора. Одружений з Олександрою А. Кудряшевою. Мають четверо дітей: Робін Гр., Мімі Надя, Вілліям Б. і Олександер Р.

КООРДИНАТИ: **Dan Bohdan Chopyk, 106 Guadeloupe Drive, Tomas River, NJ 08757, USA**
Tel./Fax: (732) 240-5884

ШЕВЧЕНКО Ігор

(10.02.1922 Радосьць біля Варшави, Польща) • ЛКУ: 1946-49

Матуру здав 1939 року у польській гімназії і ліцею Адама Міцкевича у Варшаві. Студіював клясичну філологію, старинну історію та порівняльну лінгвістику у німецькому Карловому університеті у Празі до травня 1945 року. У Лювені 1946-49, студіював клясичну філологію і візантологію та здобнув 1947 року ступінь ліценціята, а 1949 року ступінь доктора філософії і літератури. Одночасно у роках 1947-49 був академічним членом семінарів з питань візантійської історії у брюссельській Візантійській Фундації. Був головою НаСУС 1947 року. Від 1949 року аж по сьогоднішній день займав визначні професорські, дослідні та наукові пости, а саме: Dumbarton Oaks (Harvard) 1948-50, University of California (Berkley) / Ford Foundation, Washington, DC 1950-51, Cambridge, MA 1952-53, University of Michigan 1953-57, Princeton, NJ 1955-56, Columbia University 1957-72, University of Munich 1969, Universita di Studi di Bari Sep./Oct. 1976, 1977, 1978, All Soouls College, Oxford 1979-80, College de France, May 1980, May/ June 1985, Dumbarton Oaks (Harvard) 1965-73, Harvard University, Professor of Byzantine History and Literature 1973-present. У тому ж часі займав адміністративні пости в University of Michigan, Columbia University, Dumbarton Oaks, National Committee for Byzantines Studies, American Research Institute of Turkey, Association Internationale des Etude Byzantine (President), Harvard University, Ukrainian Research Institute, Associate Director 1973-present, Acting Director 1977, 1985. Є членом численних міжнародніх, німецьких, італійських, грецьких, австрійських, бельгійських і американських професійних ассоціяцій. Був відзначений 1985 року за наукову працю у Німеччині нагородою Фундації Александра фон Гумбольта. Є автором приблизно сотні опу-

блікованих монографій, наукових праць і дослідів, як також книжок, з яких найновіша - Ukraine Between East and West (1996).

КООРДИНАТИ: Ihor Shevchenko, c/o Harvard University, Ukrainian Research Institute
1583 Massachusetts Avenue, Cambridge, MA 02138, USA

ШЕВЧЕНКО Оксана

(20.03.1925 Кам'янець Подільський) • ЛКУ: 1946-49

Середню школу закінчила 1942 року у Моджанах, Чехословаччина. У роках 1942-45, студіювала у музичній консерваторії у Празі. У Любені 1946-49, стипендистка CoBAUSO, студіювала у музичній консерваторії у Брюсселі. Дружина студента ЛКУ Ігоря Шевченка.

ШЕВЧУК Василь

(03.09.1922 Дубно, Ланьцутський повіт, Польща) • ЛКУ: 1947-48

Матуру здав 1943 р. у Ярославі. 1945-47 студіював у Мюнхенському Університеті економію. У Любені 1947-48, студіював політично-соціяльні науки на стипендії CoBAUSO. 1948 р. еміґрував в Аргентину. Д.д.н.

ШИКІН Володимир

(04.02.1919 Донецька обл.) • ЛКУ: 1946-48

Середню школу закінчив 1937 р. у місті Червоний Промінь, Донеччина. 1937-41 рр., студіював медицину у Донецьку. У Любені 1946-48, продовжував студії медицини. Виїхав до Франції. Д.д.н.

ШУМОВСЬКИЙ Теодор (Дорко)

(19.02.1929 Краків) • ЛКУ: 1947-51

Здав матуру в українській гімназії у Мюнхені 1947 р. У Любені 1947-51, студіював агрономію і одержав ступінь Candidat Ingenieur Agronome. Еміґрував у Канаду 1951 р. Працював лаборантом, землеміром і технічним креслярем у різних інженерних фірмах у західній Канаді й Монтреалі. 1973 р. змінив фах і почав працювати перекладачем і політичним аналітиком для федерального уряду Канади в Оттаві. Здобув бакалявраг з еспанської мови в Оттавському університеті. На пенсії від грудня 1992 року. Активний в українських і місцевих канадських організаціях. Одружений з парижанкою Оленою Татарською. Мають сина Сергія і доньку Наталку.

КООРДИНАТИ: Theodore Shumovsky, 334 Stone Quary Priv., Ottawa, ON K1K 3T2, Canada
Tel.: (613) 741-0167

ШУХЕВИЧ Юрій

(06.08.1922 Львів - 02.06.1996 Оттіні, Бельгія) • ЛКУ: 1947-52

Професор ЛКУ. Середня освіту з матурою закінчив у Академічній гімназії у Львові. Розпочав інженерні студії у Шарлотенбурзі, Німеччина. Згодом, від 1947 року продовжував студії у ЛКУ. 1952 р. одержав диплом інженера харчевої індустрії із спеціялізацією у млинарстві. Голова НаСУС 1949-50. Працював за фахом у харчевій промисловості. 1969 р. Лювенський університет викликав його на посаду викладача на факультеті агрономії. 1976 р. - номінований звичайним професором ЛКУ. Брав активну участь у різних громадських організаціях (СУМ, УДК та УНОТ). Був одружений з Івон Мішот. Мав четверо дітей: Стефан, Пилип, Іван і Катерина.

ЯВОРСЬКИЙ Ярослав

• ЛКУ: 1945-46

У Лювені 1945-46, студіював агрономію. Еміґрував до США, де у штаті Вашінґтон був власником фірми будівельного дерева.

ЯКЕМЧУК Роман

(23.09.1925 Львів) • ЛКУ: 1947-55

Матуру здав 1943 року у Львові. Студіював інженерію у Мюнхенській Політехніці. У Лювені 1947-55, студівав політологію. Здобув ступінь ліценціята з високим відзначенням 1951 року і науковий ступінь доктора політичних і дипломатичних наук 1955 року. Його докторська праця про ООН була відзначена міжнародніми фундаціями. Чільний член шахової і відбиванкової команд НаСУС. Член Пласту. Згодом здобув ступінь доктора міжнародного права захищаючи наукову працю "Україна у міжнародному праві". Продовжував студії у Гаазькій Академії Міжнародного Права. Був професором університету Louvanium у Конґо-Кіншаса. Від 1959 р. професор ЛКУ. Один з чільних знавців політичного і економічного розвитку держав Африки. Відомий експерт і дорадник у ділянці міжнародного права. Автор 23 книг, в тому: "L'Ukraine en droit intemational" - 1954, "The Foreign Policy of Soviet Russia" - 1956, "L'Ukraine sur ie plan diplomatique" - I 957, "La ligne Curzon et la 2e Guere Mondiale" - 1957, "Україна як підмет міжнародного права" - 1962, "Lindependance de L'Ukraine" - 1993. Автор більш як сотні наукових розвідок і статтей з питань міжнародної політики та міжнародного права, зокрема проблем України, колишнього СРСР і СНД, які друкувалися англійською, французькою, німецькою, українською, російською, флямандською і турецькою мовами. Був спів-організатором конференції у ЛКУ присвяченій Україні. Приймав, від імені

Королівського Інституту Міжнародних Відносин Бельгії, делеґації уряду і Верховної Ради України та організував стажування у бельгійському парляменті трьох комісій Верховної Ради. 1995 року був головою конференції ОБСЕ у Брюсселі-Будапешті, де розглядалися східно-европейські проблеми. Громадянин Бельгії. Член Бельгійської Академії Наук і командир Ордена Корони.

КООРДИНАТИ: Prof. Roman Yakemtchouk, avenue Hanna 5, 1450Chastre, Belgium

ЯНКОВСЬКИЙ Зенон, Йосип

(8.07.1919 Володимирці, Івано-Франківська обл.) • ЛКУ: 1946-49

Матуру здав 1938 року у Ярославі. Два роки студіював у Львівському Політехнічному Інституті 1939-41, а від серпня 1941 року до липня 1944 року працював директором Повітового Союзу Кооператив у Любачеві. У Лювені 1946-49, студіював в Інституті Економічних Наук і одержав диплом Licencié en Science Economique. Голова НаСУС 1948-49. 1950 року емігрував у Канаду, де працював у суспільній службі міста Вінніпеґу. 1956 року виїхав до Оттави і працював там економістом у федеральному уряді Канади. Спершу працював у департаменті економічних дослідів, а згодом у відділі міждержавних зв'язків. Як делеґат Канади брав участь у різних міжнародніх конференціях в Европі, Південній Америці та США. Був активний у громадському житті: Конґрес Українців Канади, Ліґа Українців Канади і українська кредитова кооперація. Від 1985 р. на пенсії. Одружений з Євгенією Гаврилюк. Мають синів Богдана й Ігоря.

КООРДИНАТИ: Zenon Yankowsky, 57 Castlethorpe Crescent, Nepean, ON K2G 5P8, Canada
Tel.: (613) 225-1275

ЯХТЕЛЬСЬКИЙ Лев

(1925 Чортків, Тернопільська обл.) • ЛКУ: 1953-54

Середню освіту закінчив 1941 року у Чорткові. У Львові 1941-43, студіював у Вищій Медичній Школі. Вступив до Дивізії "Галичина" і служив у медичній службі. Із Ріміні, Італія, переїхав до Англії. У Лювені 1953-54, студіював на другому році медицини. Повернувся до Лондону, де закінчив медичну школу і працював у шпиталях медиком. Згодом викладав на курсах медиків. Неодружений. Помер 1992 року у Лондоні. ∎

Хто і коли
1960-83

Микола Когут, Григорій Панчук,
Зенон Татарський

АБДУЛАЇН Дмитро

(01.05.46 Пфонтен, Німеччина) • ЛКУ: 1966-67

Середню школу закінчив у Льєжі. У Лювені 1966-67, студіював у Підготовчому Інституті інженерії. Д.д.н.

АЛЕШКЕВИЧ Юрій

ЛКУ: 1970-71

У Лювені 1970-71, студіював архітектуру. Д.Д.н.

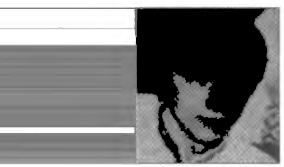

БАБОВАЛ Роман

(02.09.1950 Льєж, Бельгія) • ЛКУ: 1968-80

Лікар, поет, перекладач. Середня освіта: Українська Папська Мала Семінарія, Рим. Склав матуру 1968 р. Того ж року розпочав студії медицини у ЛКУ. Секретар НаСУС-у. 1975 року захистив дисертацію на ступінь доктора медичних наук. 1977 р. - диплом фахівця з ділянки ядерної терапії-онкології. 1980 р. - диплом фахівця у галузі діягностичної ядерної медицини. Працює керівником відділів радіотерапії та ядерної медицини у трьох лікарнях міста Шарлеруа (Charleroi, Бельгія). Викладач ядерної діягностичної медицини в Університетському Центрі м. Шарлеруа. Займається програмуванням комп'ютерів, зокрема у ділянці ядерної діягностики. Член Нью-Йоркської Групи поетів, українського відділу Пен-Клюбу, Спілки Письменників України. Редактор-кореспондент літературно-мистецького журналу *Світо-Вид* (Київ - Нью-Йорк). Друкувався зокрема у низці літературних газет і журналів в Україні й в діяспорі. Автор ряду поетичних збірок українською та французькою мовами. Серед них, *Навіщо про те згадую* (Лювен, 1969), *Подорож поза Форми* (Нью-Йорк, 1972), *Омана молока і листи до коханок* (Шарлеруа, 1985), *Нічні перекази* (Брюссель, 1987), *Подорожники ймовірного* (Київ, 1993),

Пам'ять фрагментарна (Шарлеруа, 1994), *La nuit des oiseaux* (Paris, 1972), *Voyage au quotidien* (1990), *Résiduelles* (1992). Перекладач французькою мовою творів Ігоря Калинця *Le couronnement de l'épouvantail*, Beuvry (F), 1996. Лавреат літературного конкурсу "Art Pluriel 1990". Дружина - Норма Ґвідолін італійського роду. Донька - Меланія, студентка, 1977 року народження.

КООРДИНАТИ: Dr. Roman Babovol, Rue des Rossignols 74, B-6110 Montigny-le-Tilleul, Belgium
Tel. 0032 71 510661, Fax: 0032 71 422308

БАЧИНСЬКИЙ Евген

(25.08.1945 Байройт, Німеччина) • ЛКУ: 1965-70

Середню освіту закінчив 1963-року у Брюсселі. У Любені 1965-70, студіював медицину. Згодом продовжував медичні студії у Брюссельському Університеті і одержав диплом доктора внутрішніх хвороб. Був головою НаСУС у 1965-66 роках. Працював медичним директором у фармацевтичній компанії Деляграндж Астра. Одружився з Мірей Ван дер Стратен і є батьком трьох дітей: Людмила, Ниль і Лаврентій.

КООРДИНАТИ: Baczynsky Evhen, rue Bordiau 51, 1000 Bruxelles, Belgium

БЕЗУШКО Володимир

(16.01.1947 Ноймаркт, Німеччина) • ЛКУ: 1968-73

Середню школу закінчив у Льєжі. У Любені 1968-73, студіював хемію і одержав ступінь ліценціята. Був постійно в управі НаСУС і два роки був його головою. За його головства помітно пожвавилася діяльність НаСУС. Під час його головування появлявся листок зв'язку НаСУС "Надщерблена Катедра". Був добрим провідником танцювального гуртка. Одружений з українкою. Мають двох синів. Були членами організованої української громади. Тепер живуть у Франції.

КООРДИНАТИ: Bezuszko Volodymyr, Carriere Val 3, 59700 Marcq en Baroeui, France

БИЛИНА Володимир

(13.09.1942 Серен, Бельгія) • ЛКУ: 1965-66

Інженер. Середня освіта: греко-латинський відділ, Collège Saint Madelin, Візе (Visé, Бельгія), математичний відділ, Collège Saint Barthélémy, Льєж, Бельгія. Впродовж академічного року 1965-66 навчався на факультеті прикладних наук (інженерія) у ЛКУ. 1969 року закінчив Льєжський університет дипломом інженера-наглядача з ділянки інженерних робіт. Член НаСУС. Працює головним інженером-наглядачем технічної служби у Льєжській провінції. Одружений. Має дві доньки 1973 та 1977 рр. народження. Активний у бельгійському профспілковому русі (FGTB).

КООРДИНАТИ: Wolodymyr Bylyna, Rue Verte 193, 4100 Seraing, Belgium

БОЗЬО Роман

(29.03.1951 Манчестер, Англія) • ЛКУ: 1973-76

Середню освіту закінчив 1969 року у колегії св. Василія Великого у Торонті. У роках 1969-73 студіював філософію у Великій Семінарії і в університеті Propaganda Fide у Римі і осягнув ступінь ліценціята. У Любені 1973-76, студіював теологію і осягнув ступінь ліценціята. Голова НаСУС 1975-76. Виїхав до Денверу, Колорадо, США, де один рік учив теологію у середній католицькій школі. Згодом поступив на працю у Денвері у Service Corporation International (похоронні услуги). Займаючи у фірмі адміністративні пости, працював у штатах Фльориді, Джорджії, а тепер працює у Луївіл, Кентаки. Одружений з Іркою Мотник. Мають сина Андрія і доньку Катерину.

КООРДИНАТИ: Bozio Roman, 7801 Hermits Run Road, Louisville, KY 40291 USA
Tel. (502) 231-1990, romanbozio@home.com

БОЙКО Дмитро

(24.08.1960 Брюссель) • ЛКУ: 1978-81

Середню школу закінчив у Бельгії 1978 року. У Любені 1978-81, студіював у Підготовчому Інституті інженерії, а згодом у Технічній Школі. У роках 1981-83 студіював у спеціялізованій школі електроніки у Брюсселі. Був активним членом НаСУС, співав у хорі і брав участь у танцювальній групі. Одружився з Наталкою Пачехою. Мають двоє дітей, дочку Софійку і сина Олеся. Живуть у Реймсі, Франція, де Дмитро має власне підприємство.

БОЙКО Катерина

(02.04.1959 Брюссель) • ЛКУ: 1977-82

Філолог. Середню освіту закінчила 1977 р. в одній із брюссельських гімназій. Поступила на факультет філософії й літератури ЛКУ. Секретар і скарбник НаСУС. Магістер романської філології 1982 р. Викладає у середніх школах. Член співочого ансамблю "Явір". Заміжня за Павла Когута - колишнього студента ЛКУ. Подружжя має троє дітей - Бояна, Кирила і Славку.

КООРДИНАТИ: Kateryna Bojko-Kohut, Spaanse Kroonlaan 20, B 3000 Leuven, Belgium
Tel. (0032) 16 260895

БОЧАН Богдан

(17.07.43 Гайворонка, Тенопільська обл.) • ЛКУ: 1963-65

Середню освіту закінчив 1962 р. у римській Малій Семінарії. У роках 1962-63 студіював у Римі філософію. У Любені 1963-65, студіював політичні науки. Згодом емігрував у США і поселився у штаті Індіяна. 1977 року осягнув у Міннесотському Університеті науковий сту-

пінь доктора германської і романської філологій. Працює професором германської філології в Indiana University Southern. Автор численних публікацій. Одружений з Уляною Крамарчук. Мають двох синів: Маркіян і Данило.

КООРДИНАТИ: Bochan Bohdan, 123 Wellington Dr., New Albany IN 47150-6369 USA
Tel. (812) 945-6569, bbochan@iusmail.ius

БРАТКОВСЬКИЙ Олександер

(07.04.1947 Вайдем (Weidem), Німеччина) • ЛКУ: 1966-67

Викладач, співак. Середню освіту закінчив 1966 р. у St.-Jozefs-College, Берінґен, Бельгія. Впродовж академічного року 1966-67 навчався у ЛКУ, а згодом переїхав до Ґентського Державного Університету, Бельгія, де 1972 р. одержав диплом майстра східньо-европейського мовознавства та історії. Від 1974 до 1977 року працював у бельгійсько-радянському підприємстві, а від жовтня 1977 року викладав східнослов'янські мови в Інституті перекладів у Антверпені, Бельгія. Вивчав *bel canto* і водночас удосконалював знання східньо-европознавства у різних бельгійських вищих навчальних установах. Від березня 1989 р. співає у Фламандському Оперному Театрі. Розлучений, має дві доньки: Яда і Раїса. Готує компакт-диск українських народних та естрадних пісень. Залюбки займається огородництвом.

КООРДИНАТИ: Alexander Bratkowski, Riemenstr. 19, B 2290 Vorselaar, Belgium
Tel. (0032) 14 516662

ГАЙДАМАХА Андрій

(27.11.1945 Лет, Бельгія) • ЛКУ: 1963-67

Журналіст. Середню освіту здобув в Українській Папській Малій Семінарії у Римі. Атестат зрілости одержав у червні 1963 р. Навчався спочатку на хемічному факультеті ЛКУ 1963-64 (фламандський відділ), а згодом перейшов на факультет політичних і суспільних наук 1964-67 (французькомовний відділ). Член НаСУС; делегат на з'їздах Союзу Українських Студентських Товариств в Европі (СУСТЕ) та ЦеСУС. Після закінчення військової служби (Г.А. - капітан бельгійських збройних сил) відновив університетське навчання. 1973 р. - здобув ступінь магістра східньо-европейського мовознавства та історії у Державному Університеті м. Ґент, Бельгія. Докторант УВУ з літературознавства. Активний член УНОТ (Українське Науково-Освітнє Товариство у Бельгії), колишній генеральний секретар СУМ і колишній редактор журналу "Авангард" у Брюсселі. Редактор у Мюнхені тижневика "Шлях Перемоги" (1973-1982). Журналіст в українській редакції Радіо "Свобода" у Мюнхені (1982-1992). 1992-2000 р.р. - керівник київського бюро Радіо

"Свобода". Від 2000 р. - Голова Проводу ОУН(б). Любитель української літератури й музики, займається спортом. Одружений з Вірою Лавриненко з Бельгії - за фахом педагог, координатор СУМ в Україні і Голова світової Управи СУМ.

КООРДИНАТИ: Андрій Гайдамаха, вул. Ярославів Вал 9, п. 5, Київ 01034, Україна
Тел. (00380) 44 246 4804 (77, 78), Факс: (00380) 44 246 4783,
hajda@carrier.kiev.ua

ГАЛАБУРДА Одарка

(1961 Бельгія) • ЛКУ: 1979-83

Середню школу закінчила у Бельгії. У Лювені 1979-83, студіювала два роки германську філологію, а згодом навчалася на факультеті торговельних наук у Секретарському відділі та успішно закінчила студії дипломом адміністратора. Активний член НаСУС, танцювального ансамблю і співочого гуртка. Працює по професії головною секретаркою у торговельній міжнародній фірмі. Виступає у співучому гуртку "Явір" і є секретаркою "Об'єднання Українок Бельгії". Одружена з італійцем. Мають одного сина.

КООРДИНАТИ: Halaburda Natalka, wegnr. Zwartberg 122, 3660 Oplabbeek, Belgium

ГАТАЛА ЯДУТА Оксана

(10.02.1952 Бельгія) • ЛКУ: 1969-74

Середню школу закінчила 1969 р. у Бельгії. У Лювені 1969-74, студіювала хемію і одержала ступінь ліценціята хемічних наук. Член НаСУС, танцювального ансамблю, хору і драматичного гуртка, у якому успішно грала ролю Наталки Полтавки. Працює учителькою хемії. Одружена з колишнім студентом ЛКУ Евгеном Ядутою. Мають одного сина.

КООРДИНАТИ: Hatala Yaduta Oksana, route de Ster 361 A, 4970 Francorchamps, Belgium

ГІРНА Ірина

(27.11.1943 Кам'янка Струмілова, Львівська обл.) • ЛКУ: 1963-69

Середню освіту закінчила 1963 року у Мюнхені. У Лювені 1963-69, студіювала педагогію, психологію і соціяльні науки та одержала ступінь ліценціята. Активний член управи НаСУС. У роках 1965-67 голова СУСТЕ. У роках 1969-74 жила в Мюнхені. Була членом Пласту. 1974 року виїхала у Бразилію і поселилася у Сао Паульо. Працює секретарем у міжнародніх фірмах. Одружена, бездітна.

КООРДИНАТИ: Hirnyj Irene Maria, Rua Alexandre Dumas, 1392, apt. 171, 04717-003 Sao Paulo, Brazil
Tel. 55-11-381995 46, -9261 27 87, Fax: 55-11-38198405, noble@osite.com.br

ГОВЕНКО Богдан

(02.08.1951 Буасієр, Бельгія) • ЛКУ: 1969-74

Середню школу закінчив 1969 року у Бельгії. У Любені 1969-74, студіював хемію і одержав ступінь ліценціята. Член НаСУС. Активний у танцювальному гуртку. Одружений з бельгійкою мають троє дітей.

ГУЦЕНКО Володимир

(1946 Німеччина - 13.10.1967 Бельгія) • ЛКУ: 1966-67

Середню освіту закінчив 1966 року у Бельгії. У Любені 1966-67. Згинув у залізничній катастрофі 13.10.1967 р.

ҐЕРЕҐА Галя

(16.12.1953 Шарльруа, Бельгія) • ЛКУ: 1971-73

Середню освіту закінчила 1971 року у Бельгії. У Любені 1971 -73, студіювала економію. 1975 року закінчила студії в Інституті Чужих мов у Брюсселі. Член управи НаСУС. Активна у громаді і танцювальному гуртку. Працювала в банку у Брюсселі.

КООРДИНАТИ: Gerega Hala, rue Jourdan 40, 1060 Bruxelles, Belgium

ДЕМЧУК Микола (мол.)

(20.05.1948 Льєж, Бел. - 10.06.1973 Бельгія) • ЛКУ: 1966-70

Середню школу закінчив 1966 року у Льєжі. У Любені 1966-70, студіював політичні науки, які закінчив з найвищим відзначенням 1970 року. Активний член НаСУС. 1971 року почав працювати викладачем у ЛКУ (Новий Любен). Був поетом і надійним політичним діячем. Загинув трагічно в автомобільному випадку 10-го червня 1973 р.

ДЕРЕВ'ЯНКА о. Віталій

(12.04.41 Чернігівщина) • ЛКУ: 1960-61

Середню школу закінчив у Бельгії. У Любені 1960-61, студіював у Підготовчому Інституті інженерії. Згодом закінчив Вищу Технічну Школу у Гасельті, Бельгія. Довгі роки працював на відповідальних постах у фірмі електричного устаткування Філіпс. Ввесь час працює для української православної громади у Генку. Довгі роки провадив танцювальною групою. Очолював комітет будови православної церкви у Ґенку. Був головою церковної громади, сповняв обов'язки дяка, пізніше прийняв дияконські свячення, а 22-го жовтня 2000 р. отримав ієрейські свячення з рук Митрополита УАПЦ Константина. Часто їздить з дружиною на Чернігівщину з допомогою. Одружений із Фрідою Тертешник. Мають четверо дітей: дві доньки і два сини.

КООРДИНАТИ: P. Derevianka Vitalij, Pruimelaarstr. 7, 3530 Houthallen, Belgium

ДИБАЙЛО Богдан

(14.06.1941 Радехів, Львівська обл.) • ЛКУ: 1960-62

Матуру склав 1960 року у Маасмехелені, Бельгія. Протягом адкадемічних років 1960-62, вивчав у ЛКУ клясичну філологію. Член НаСУС. Згодом закінчив Вищий Педагогічний Інститут у Гасельті, Бельгія. Завідуючий відділом бухгальтерського департаменту заводу Форда у Ґенку. Член СУМ. Дружина Ганя Шпинда, художниця, за професією - учителька. Мають двоє дітей - Олега та Оксану. Любитель музики, історії та вболівальник спорту.

КООРДИНАТИ: Dybajlo Bohdan, Viseweg 152, 3700 Mal, Belgiuque
Tel. (32) 12 394176

ДИБАЙЛО Маруся

(03.09.1944 Метразгол, Австрія) • ЛКУ: 1964-65

Середню школу закінчила 1964 року у Еіздені, Бельгія. У Лювені 1964-65, студіювала економію. Була активним членом НаСУС. Продовжувала студії в Економічно-торговельному Інституті у Мазейку, Бельгія, які закінчила 1968 року. Працює по професії. Одружена з бельгійцем. Мають дві доньки.

КООРДИНАТИ: Dybajlo Marussia, Hoefkimpstr. 50, 3560 Bilsen, Belgie

ДОБОШ Ярослав

(19.07.1947 Ґаґельсберґ, Німеччина) • ЛКУ: 1967-69

Середню школу закінчив у римській Малій Семінарії. У Лювені 1967-69, студіював медицину, а в наступному академічному році соціяльно-політичні науки. Голова НаСУС 1968-69. Під час студій поїхав з відвідинами в Україну, де його заарештувало КҐБ. Завдяки інтервенції ректора ЛКУ і бельгійського уряду, Ярослав повернувся у Бельгію. Голова СУМ 1969-73. Впродовж двох років був секретарем УНОТ. Працює на відповідальному становищі у бельгійській асекураційній фірмі. Неодружений.

КООРДИНАТИ: Dobosch Jaroslaw, Konijnenberg 7, 2180 Antwerpen, Belgium
Tel. (04) 227 33 91

ЖУКОВСЬКИЙ Андронік

ЛКУ: 1969-70

У Лювені 1969-70, студіював дентистику. Продовжував студії у Брюсселі, де одержав диплом доктора дентиста. Д.д.н.

ЗІНЬКО Віктор

(22.09.1947 Наллендорф, Німеччина - 1994 Бельгія) • ЛКУ: 1967-69

Середню школу закінчив 1967 року у Бельгії. У Лювені 1967-69, студіював

клясичну філологію. Був членом управи НаСУС. Працював у банку. Був одружений з бельгійкою і мали одну доньку. Нагло помер на розрив серця 1994 р.

ІВАНКІВ Василь

(13.10.50 Бельгія) • ЛКУ: 1969-74

Середню школу закінчив 1969 року у колегії Бон Есперанс, Бельгія. У Любені 1969-74, студіював інженерію і одержав диплом будівельного інженера. Був членом НаСУС і танцювального ансамблю. Працює урядовцем у ділянці не пов'язаній із професією. Одружений з бельгійкою.

КООРДИНАТИ: Ivankiw Vasyl, Ste. Victoire 58, 7301 Hornu, Belgium

КАРПА Галина

(28.02.1950. Ватерсхей, Бельгія) • ЛКУ: 1968-70

Середню школу закінчила 1968 року у Бельгії. У Любені 1968-70, студіювала медицину. Продовжувала студії в Антверпені - спочатку на ляборантку, а згодом закінчила студії медсестри. Член НаСУС. Працює медсестрою.

КООРДИНАТИ: Karpa Halia, Lamberchtshoekenlaan 93, 2170 Antwerpen, Belgium
Tel. (03) 647 26 90

КАЧИНСЬКИЙ Богдан

(02.04.1946 Льєж, Бельгія) • ЛКУ: 1965-67

Середню школу закінчив 1965 року у Льєжі. У Любені 1965-67, студіював медицину. У роках 1967-69 продовжував студії у Льєжському Університеті. Поступив на працю до банку, де працює успішно на відовідальних постах. Одружений з бельгійкою. Мають одну дитину.

КООРДИНАТИ: Katchynsky Bohdan, Rue des Fleurs 1, 4041 Herstal, Belgique
Tel. (04) 227 33 91

КОВАЛЬ Зенон

(26.11.1954 Брюссель) • ЛКУ: 1974-78

Дипломат. 1972 здав іспит зрілости в Institut Saint Louis у Брюсселі. Протягом двох років (1972-74) відвідував лекції правничого відділу Facultes Universiteires Saint Louis у Брюсселі, де склав іспити на кандидата правничих наук. Згодом, впродовж академічних років 1974-78 навчався на правничому факультеті ЛКУ. 1978 одержав ступінь магістра правничих наук. 1980 закінчив вищі студії з европейської політики у Вільному Брюссельському Університеті. Член управи НаСУС, заступник голови СУСТЕ (1978-80), член Українського Допомогового Комітету (УДК), від 1988 р. - голова Центрального Товариського Суду СУМ. Працював радником міністра міжна-

родних взаємин Французькомовної Спільноти Бельгії (1988-92), був спеціяльним радником посольства України у Брюсселі (1992-95). Від 1995 р. був представником уряду Французькомовної Спільноти Бельгії у Празі для країн Східної Европи. Від вересня 2000 р. є представником цього ж уряду у Ганой, В'єтнам. Викладав курс міжнародної політики в Українському католицькому університеті (УКУ) у Лондоні. Неодружений. Цікавиться шахами, гітарист, любить рок-музику.

КООРДИНАТИ: Zenon Koval, Delegation de la Communaute francaise de Belgique, Hanoi, Vietnam
Tel. 008448315240, Fax: 008448315242, walbru,hanoi@gpk.vn

КОВАЛЬ Зореслава

(06.02.1953 Брюссель) • ЛКУ: 1973-74

Журналістка, поетеса, перекладач. Навчалася у гімназії La Retraite du Sacre-Coeur у Брюсселі. 1971 р. - закінчила середню освіту. Розпочала студії германістики у Брюсселі (Facultés Universitaires St. Louis) і продовжувала у ЛКУ (академічний рік 1973-1974). Колишній голова НаСУС. 1975-81 р.р. працювала секретарем-координатором в організації "Церква в потребі" (Kirche in Not, Konigstein, Німеччина). Продовж вісімдесятих років займалася журналістичною діяльністю. Вивчала політологію в Українському Вільному Університеті у Мюнхені і 1993 року одержала ступінь магістра політичних наук. 1996 р. - диплом асистента менеджменту (Баварська Академія зовнішньої економії). Перекладач під час офіційних зустрічей Україна-Німеччина. Любить мистецтво, поезію, пише вірші, друкує у різних літературних журналах, як *Світовид*, *Зерна*, *Дзвін*. Опублікувала три збірки: *Білий ряст* (Брюссель-Лювен, 1996), *На шкірі шелестить верба* (Київ, 1996) та *Пісня Кришталю* (Львів-Париж-Цвікав, 1998). Розлучена. Виховує дві дорослі доні.

КООРДИНАТИ: Zoreslawa Koval, Pfeuferstr. 12, D 81373 München, Germany
Tel. + Fax: (0049) 89 77 21 44, zoreslawa@gmx.net

КОГУТ Ганя

(23.02.1956 Лювен, Бельгія) • ЛКУ: 1975-76

Середню школу закінчила 1975 року у Лювені. Почала студії в академії мистецтв ЛКУ. У роках 1976-78 успішно продовжувала студії внутрішньої архітектури у Вищій Школі св. Луки у Брюсселі. Активний член НаСУС, танцювального ансамблю і співочого гуртка. Закінчила курси українознавства організовані УВУ при співпраці із СУСТЕ. Одружена з голляндцем. Мають трьох синів і одну доньку. Сім'я держиться УКЦеркви та української громади. Симон, батько сім'ї, опанував кирилицю і читає по-українському, співав 8 років у "Ювілейному Хорі Тисячоліття".

КООРДИНАТИ: Kohut Hania, St. Martensstr. 60, 3000 Leuven, Belgium

КОГУТ Маруся

(15.08.1954 Лювен, Бельгія) • ЛКУ: 1973-75

Службовець. 1973 склала матуру у Лювені (грека-латина). Вступила на романістику у ЛКУ, а згодом перейшла до Педагогічного Інституту для викладачів нижчого циклу середньої освіти і закінчила Інститут 1977. Голова НаСУС. Працює у страхувальному відділі транснаціонального пивоварного підприємства. Вдова, має двоє дітей. Любить спорт.

КООРДИНАТИ: Maroussia Kohut, Avenue de la Closeraie 67, B 4000 Rocourt, Belgium
Tel. (0032) 4 2251890

КОГУТ Павло

(21.12.1959 Лювен) • ЛКУ: 1977-82

Кадровий співробітник. Закінчив середню освіту 1977 у Лювені. Поступив на факультет філософії і літератури ЛКУ. 1982 одержав диплом магістра романської філології. Займав різні пости у НаСУС, у тому, був головою студентської організації. Впродовж трьох років викладав у середніх школах, але вирішив змінити професійні зацікавлення. 1988 р. склав іспити у галузі електроніки і почав працювати у різних автомобільних фірмах. Останньо координує комерційну політику японської фірми Тойота у країнах Східної Европи. Секретар Апостольської Візитатури у Бельгії. Бандурист, член співочого ансамблю "Явір". Причинився до появи цієї книжки утримуючи електронну комунікацію Лювен-Брююсель-Торонто. Одружений з Катериною Бойко - колишньою студенткою ЛКУ, викладачкою середніх шкіл. Мають троє дітей: Бояна, Кирила та Славку.

КООРДИНАТИ: Pavlo Kohut, Spaanse Kroonlaan 20, B 3000 Leuven, Belgium
paul_kohut@toyota-motor-europe.com

КОГУТ Христина

(29.04.1958 Лювен) • ЛКУ: 1976-80

Викладачка. Середню освіту здобула в Інституті Паріданс (Paridaens), Лювен, латинсько-математичний відділ. Склала матуру 1976. Поступила на факультет романістики у ЛКУ. Згодом, перейшла до Вищого педагогічного Інституту (Instituut Heilig-Hart, Heverlee, Бельгія) і закінчила його 1981 р. Колишня голова НаСУС. 1992 р. отримала диплом з комп'ютерного редагування. Працює викладачем. Голова Товариства "Св. Софія" у Бельгії. Бандуристка, співачка. Одружена із Зенком Гаврою, підприємцем. Мають троє дітей: Ксеня (нар. 1987), Васян і Андрусь (нар. 1989).

КООРДИНАТИ: Kristine Gawra-Kohut, Rue du Progres 29, B 4041 Milmort, Belgium
Tel. (0032) 4 278 37 55

КОЗАК Петро

(26.05.1952 Вам, Бельгія) • ЛКУ: 1971-72

Вчився у римській Малій Семінарії. Середню школу закінчив 1971 року у Бельгії. У Лювені 1971-72, студіював економію. Продовжував студії у Вищій Школі у Монсі. Був членом НаСУС. Успішно працює у міжнародному банку у Німеччині.

КОЗИЦЬКА Оля

(01.01.1947 Бельгія) • ЛКУ: 1965-66

Середню школу закінчила у Бельгії. У Лювені 1965-66 студіювала клясичну філологію. Проживає у Бельгії.

КООРДИНАТИ: Kozycka Ola, A. Wensstraat 11, 2180 Antwerpen, Belgium
Tel. (03) 545 5011

КОЗІЙ Юрій

(20.05.1952 Ґенк, Бельгія) • ЛКУ: 1970-77

Хірург. Середню освіту здобув в Українській Папській Малій Семінарії у Римі, де склав матуру 1970. Поступив на медичний факультет ЛКУ. 1977 р. захистив докторську дисертацію. До 1984 спеціялізувався у галузі загальної хірургії. Завершив студії у Парижі. Член НаСУС, учасник студентського музичного ансамблю *Кобза*, член паризького товариства *Друзі України*. 1984 р. поселився у Тонґерені (Tongeren), Бельгія, де працює хірургом-травматологом і гастро-ентерологом. Член товариств "Св. Софія"-Лімбург і Патріяршого Фонду. Займається гуманітарною допомогою лікарням в Україні. Любить філософію, колекціонер ікон. Одружений із Лілі Мартене. Мають двоє дітей - дочку Стефані (нар. 1986), сина Пол-Ганрі (нар. 1988).

КООРДИНАТИ: Joris Koziej, Pliniuswal 19, B 3700 Tongeren, Belgium
Tel. + Fax: (0032) 12 235793

КОНИК Ігор

(21.01.1947 Франція) • ЛКУ: 1967-73

Юрист, державний службовець. Середню освіту одержав у Lycee Mallarme у Sens, Франція. 1967 р. склав матуру. Поступив на юридичний факультет ЛКУ. 1973 р. став магістром правничих наук, потім здобув ліценціят з европейського права, а в Лільському університеті, Франція, захистив диплом із публічного права. Член НаСУС. Впродовж десяти років був адвокатом у Брюсселі. Від 1984 р. працює спец-комісарем при бельгійському міністерстві економічних справ. Автор низки статтей у міжна-

родних юридичних журналах, учасник конференцій, як доповідач на теми, пов'язані зі своєю професією. Удруге одружений з Alice Fainnes, психологом. Мають дві доньки.

КООРДИНАТИ: Ihor Konyk, Tiensesteenweg 265, B 3010 Kessel-lo, Belgium

КУРОПАСЬ Леся

(04.03.1945 Свіков, Німеччина) • ЛКУ: 1965-67

Середню освіту закінчила 1964 р. у Філядельфії. У Лювені 1965-67, студіювала археологію. Повернулася до США. Одружена з Майкель Ді Майо. Мають трьох синів: Майкел, Франк і Ґреґорі.

КООРДИНАТИ: Di Maio Lesia, 100 Old State Rd., Sprigfield, PA 19064, USA
Tel. (610) 328-1418

КУРОПАСЬ Роман

(16.08.1942 Перемишль) • ЛКУ: 1963-64

Середню освіту закінчив 1961 року у Dobbins Technical H.S. у Філядельфії. 1962-63 студіював фізику у St. Joseph College, PA. У Лювені 1963-64, студіював політичні та економічні науки. У 1970-их роках студіював в University of Wisconsin комерційні науки із спеціялізацією в адміністрації кредитних спілок. Впродовж 33 років працює технологом (design & product development) у General Dynamics. Був 31 рік секретарем відділу Українського Народного Союзу (УНС) і два рази радним головного уряду УНС. Активний на провідних постах у Республіканській Партії і протягом 20 років був делегатом на її конвенціях. Секретар міжштатної торговельної комісії штату Мічіґен. Колишній скарбник і управитель кредитної спілки "Будучність" у Warren, MI. Одружений з Тамарою Дужою. Мають троє дітей: Марта, Роман і Адріяна. Особисті зацікавлення: "Жінка, діти, родина, приятелі. Служити добрим людям на добро Америки й України і всім, що вірять у гідність людини і людства. Передати молодому поколінню правду, віру і незломний дух бути собою".

КООРДИНАТИ: Kuropas Roman J, 24619 Hill, Warren, MI 48091, USA
Tel. (810) 756-1627, Fax: (810) 756-1229, kuropas@gdls.com

КУТНИЙ Петро

(16.11.1955 Езо, Бельгія) • ЛКУ: 1975-83

Матуру здав у римській Малій Семінарії і студіював у Римі філософію. 1975-83 студіював психологію і кримінологію у ЛКУ-Лювен, а згодом теологію в ЛКУ у Новому Лювені. Одержав ступені ліценціята з усіх трьох наук. Активний член НаСУС і співочого гуртка. Працює учителем філософії і релігії у середніх школах. Одружений з бельгій-

філософії і релігії у середніх школах. Одружений з бельгійкою. Любитель музики і співу. Співає у хорах. Провадить мужеським квінтетом, з яким успішно виступає перед бельгійською і міжнародною публикою.

КООРДИНАТИ: Kutny Petro, rue Champs Vert 67, 5020 Champion, Belgium

МАКАРУШКА Ігор Богдан

(14.04.1942 Бієльско, Польща)

Середню освіту закінчив у Brooklyn Prep, Brooklyn, NY. Ступінь бакалявра з біології одержав у St. Peter's University, NJ. 1969-76 студіював у Брюсселі і одержав диплом доктора медицини - педіятрії. Жив з родиною у Лювені. Був активним членом НаСУС і Обнови. Після повернення до США відбув педіятричну практику як резидент у New England Medical Centre, Boston. Згодом займав визначні становища: клінічний інструктор у Harvard Medical Shool і Tufts Medical School, головний лікар педіятрії у Harvard Community Health Centre і Salem Hospital, як також був головою медичного персоналу у North Shore Children Hospital, Salem, MA. З дружиною Діяною мають троє дітей: Христя, Марта і Дам'ян.

КООРДИНАТИ: Ihor Bohdan Makarushka, 10 Janus Lane, Salem, MA 01970, USA
ihor19@hotmail.com

МЕЛЬХІОР Пилип

(Бельгія) • ЛКУ: 1968-69

Середню освіту закінчив у Бельгі. У Лювені 1968-69, студіював теологію. Мав намір, під впливом о. Кота, стати священиком східнього обряду. Д.д.н.

НАЗИМОК Ірина

(05.06.1946 Ульм, Німеччина) • ЛКУ: 1967-69

Середню освіту закінчила 1967 року у Брюсселі. У Лювені 1967-69, студіювала історію. 1982 року виїхала до США. Працює екзекутивним асистентом. Має доньку Уляну.

КООРДИНАТИ: Nasimok Irene, 124 Nichols Ave., Huntington, CT 06484, USA
Tel. (203) 926-6836

ОХРИМОВИЧ Іван

(1941 Прага) • ЛКУ: 1961-67

Середню школу закінчив у Нотінггамі в Англії. У Лювені 1961-67, студіював агрономію і одержав диплом інженера агрономії. Не подав про себе іншої ін-

формації.

ПАЛАН Іван

(30.09.1943 Youngstown, OH, США) • ЛКУ: 1965-72

Середню школу закінчив 1961 року у Struthers, Ohio, США. У Duquesne University, Pittsburgh, PA студіював філософію і 1965 року осягнув ступінь бакалявра. У Любені 1965-72, студіював філософію і теологію та осягнув у роках 1971 і 1972 ступені ліценціята з обох дисциплін. Був членом НаСУС, його головою у роках 1970-71 і делеґатом на з'їзд СУСТЕ. Згодом продовжував студії філософії в Оксфордському університеті в Англії і осягнув 1977 року науковий ступінь доктора філософічних наук. Під час підготовки дисертації, впродовж двох років учив релігію у школах Брюсселю. У роках 1976-85, професор філософії і теології у Marymount College of Salina, KS. Від 1985 року працює як науковий спеціяліст у шкільному відділі Colorado Department of Corrections і викладає у Regis University. З дружиною Христиною мають сина Миколу і доньку Наталію.

КООРДИНАТИ: Palan John R., 810 Dancinghorse Dr., Colorado Springs, CO 80919, USA
Tel. (718) 548-0787, platojp@aex.net

ПАНЧУК Григорій

(13.02.1940 Руа (Roye), Франція) • ЛКУ: 1960-65

Радіожурналіст. Середню освіту одержав в Українському Інституті ім. св. Івана Боско, Castel Gandolfo, Італія (1952-1958). 1958 року одержав атестат на закінчення гімназії. 1960 р. поступив у ЛКУ. 1965 року захистив дипломну працю на ступінь магістра суспільно-політичних наук, міжнародні взаємини. Відвідував лекції Інституту вивчення країн, які розвивалися при ЛКУ. Докторант. Як голова НаСУС - співорганізатор двох з'їздів Союзу Українських Студентських Товариств в Европі (СУСТЕ) на початку 60-их років. Співпрацював з українськими організаціями у Бельгії (УНОТ та Рідна Школа). Згодом виїхав до Німеччини на працю до української редакції Радіо "Свобода", де займав різні посади. Був зокрема відповідальним за передачі про український Самвидав. В останні роки перед закриттям Радіо у Мюнхені 1995 р., був керівником програм "Українська перспектива" та "Українська панорама". Одружений з Оксаною Торган, медсестрою. Мають троє дітей: Наталія (нар. 1967), Валерія (нар. 1971), Тома (нар. 1975).

КООРДИНАТИ: Gregoire Panczuk, Rue du Presbytère 8A, B 4460 Velroux, Belgium
Tel. (0032) 4 2503447, Fax: (0032) 4 2509075, gregpan@hotmail.com

ПРОКОПЕЦЬ Орест

(04.01.1946 Німеччина) • ЛКУ: 1968-69

Середню школу закінчв у римській Малій Семінарії. Згодом студіював упродовж двох років філософію у Ґреґоріянському Університеті у Римі. У Лювені 1968-69, студіював медицину. Живе у Бельгії, працює урядником.

РАДЕЛИЦЬКИЙ Василь

(28.04.1953 Ґенк, Бельгія) • ЛКУ: 1975-76

Середню освіту здобув у Ґенку і Брюсселі, Бельгія. У Лювені 1975-76, почав студіювати психологію. Член управи НаСУС. Працював архіваром у ЛКУ, а тепер працює у головній бібліотеці ЛКУ. Кожночасно допомагає у підшукуванні в архівах ЛКУ інформацій про українських студентів. Одружений з Орисею Козицькою. Мають двоє дітей, Катю і Романа.

КООРДИНАТИ: Radelicki Wasyl, Berkenhof 19, 3300 Tienen, Belgium
Tel./Fax: (32) 16 825531, Wasyl.Radelicki@bib.kuleuven.ac.be

РАДЕЛИЦЬКА КАЧМАРСЬКА Ганя

(16.02.47 Гамборн, Німеччина) • ЛКУ: 1969-71

Середню освіту закінчила 1967 року у Ґенку, Бельгія. Згодом студіювала у Високій Торговельній Школі у Гусельті. У Лювені 1969-71, продовжувала студії у Спеціялізованій торговельній школі. Член НаСУС. Одружена з Богданом Качмарським. Мають троє дітей, доньки Наталку і Лярису та сина Маркіяна.

КООРДИНАТИ: Katchmarska Hania, Trolierberg 124, 3010 Kessel-Lo, Belgium

САЦЮК Олександер

(23. 11.1942 Берлін) • ЛКУ: 1964-69

Матуру здав 1962 року у College St. Louis у Льєжі, Бельгія. У Лювені 1964-69, студіював психологію і одержав ступінь Licence en Psychologie (Maîtrice). 1970 року емігрував у Канаду і поселився у Шербруку, провінція Квебек. Там став професором психології в l'Universite de Sherbrooke і на цьому академічному становищі працює по сьогоднішний день. У роках 1978-81 продовжував студії в l'Universite de Montreal і осягнув науковий ступінь доктора клінічної психології. Автор двох книжок і цілого ряду статтей у професійних публікаціях та автор доповідей на конференціях. Рівно ж виступає експертом перед арбітражними трибуналами. Одружений з Monique Gevers.

КООРДИНАТИ: Satsiouk Oleksander, 1493 rue Duplessis, Sherbrooke, QC J1K 2H1, Canada
Tel./Fax: (819) 346-2105

САВКІВ Богдан

(05.03.1945 Німеччина) • ЛКУ: 1964-66

Середню школу закінчив у США. У Любені 1964-66 студіював соціяльно-політичні науки. Повернувся до США, де продовжував студії і одержав ступінь бакалявра соціяльно-політичних наук. Працював у шкільній адміністрації штату Пенсильванія. Тепер на пенсії.

КООРДИНАТИ: Sawkiw Bohdan, Lehighton, PA 18235, P.O. Box 358, USA
Tel. (570) 386-5890

СВИСТОВИЧ Микола

(22.01.1947 Мюнхен) • ЛКУ: 1966-68

Інженер. 1966 р. склав матуру (латина - точні науки) у гімназії міста Льєжа - Athenée Destenay, Бельгія. Протягом академічних років 1966-68 вивчав біологію у ЛКУ. Тоді поступив в Інститут хемії у Льєжі. Диплом інженера здобув 1970 р. Член НаСУС. Працював інженером у різних підприємствах на посаді завідувача служби контролю якости продукції. Від 1986 р. - інженер технічної служби фірми SGL Carbon Sa, відповідальний за клієнтуру за кордоном (Африка, Близький і Далекий Схід, незалежні держави колишнього СРСР). Любитель книг, займається спортом (плавання). Одружений з Надією Посипайло. Мають сина Юрія.

КООРДИНАТИ: Nicolas Swystowycz, Rue des Haies 72, B 4470 Saint Georges, Belgium
Tel. (0032) 4 2753020

СЕНИК Петро

(03.03.1953 Ґенк, Бельгія - 10.03.1992 Бельгія) • ЛКУ: 1972-74

Середню освіту закінчив 1972 року у римській Малій Семінарії. У Любені 1972-74, студіював, спершу медицину, а в наступному році - дентистику. Згодом студіював у Льєжському Університеті психологію та економію і 1979 року одержав ступінь ліценціята економії. Активний член НаСУС. Працював успішно у своїй професії. Був директором великої торговельної фірми. Активний в українській громаді, а зокрема, як скарбник Центру св. Софії на Бельгію. Відійшов у вічність у повному розквіті життя 10-го березня 1992 року. Залишив дружину любенку Марусю Когут, сина Марка і доньку Рому.

СЕНИЧАК Андрій

(16.07.1964 Ґенк, Бельгія) • ЛКУ: 1983-85

Середню освіту розпочав у римській Малій Семінарії і закінчив 1983 року у Ґенку. У Любені 1983-85, студіював слов'янську філологію. Останній голова НаСУС. Служив у бельгійському війську і в Німеччині одружився з українкою

Стефою Дукаль. Після військової служби продовжував студії у Технічній Школі у Ґенку. Активний в українському громадському житті. Виїхав до Мюнхену, де працює спеціялістом у мебельній промисловості. Подружжя має доньку Адріяну.

КООРДИНАТИ: Senyczak Andre, Motorstr. 38, 80809 Munchen, Germany

СЕНИЧАК Оксана

(04.08.1969 Ґенк, Бельгія) • ЛКУ: 1989-90

Середню школу закінчила 1989 року у Ґенку. У Любені 1989-90, студіювала медицину. Остання свідома українська студентка ЛКУ. Згодом, 1993 року закінчила студії в Інституті Мов в Антверпені. Заприсяжений перекладач голляндською, німецькою, англійською, польською і українською мовами. Має власне бюро перекладів. Одружена з Ігорем Матичаком із Тернополя. Мають сина Юліяна.

КООРДИНАТИ: Senyczak Oksana, Plantin en Moretuslei 71, 2918 Antwerpen, Belgium
Tel. (03) 213 02 64

ХРЕПТОВСЬКИЙ Богдан

(29.04.1947 Реґенсбурґ, Німеччина) • ЛКУ: 1965-66

Вчився у римській Малій Семінарії. Матуру здав 1965 р. у Новому-Ульмі, Німеччина. У Любені 1965-66, студіював романську філологію. Д.д.н.

ЧЕМЕРИС Галя

(1946 Німеччина) • ЛКУ: 1965-69

З великим успіхом закінчила 1965 року середню школу у Ґенку, Бельгія. У Любені 1965-69, студіювала романську філологію і одержала ступінь ліценціята. Була членом НаСУС. Одружилася із студентом ЛКУ з Венезуелі і виїхала туди на постійний побут. Д.д.н.

ЧИЧКА Роман

(19.09.1946 Мюльгуз, Франція) • ЛКУ: 1967-68

Середню школу закінчив 1965 року у Франції. У Любені 1967-68, студіював медицину. Повернувся у Францію і закінчив Педагогічний Інститут у Мюльгузі. Понад 20 років виконує обов'язки директора найбільшої початкової школи у Мюльгузі. Українськомовний, член УКЦ. Одружений з бельгійкою, мають одну доньку.

КООРДИНАТИ: Czyczka Roman, 9, rue du Jura, 68440 Zimmersheim, France
Tel. (389) 642891

ШУХЕВИЧ Іван

(02.07.1955 Любен, Бельгія) • ЛКУ: 1973-75

Середню школу закінчив 1973 року у Брюсселі. У Любені 1973-75, студіював

будівельну інженерію. У роках 1975-77 студіював архітектуру у Вищій Школі св. Луки у Брюсселі і одержав диплом архітекта. Працює по професії. Одружений. Мають три сини і одну доньку.

КООРДИНАТИ: Schouchevytch Ivan, rue Cans 6, 1050 Bruxelles, Belgium

ШУХЕВИЧ Пилип

(19.06.1954 Лювен, Бельгія) • ЛКУ: 1972-77

Середню школу закінчив 1972 року у Брюсселі. У Лювені 1972-77, студіював інженерію і одержав диплом будівельного інженера. 1978-82 продовжував інженерні студії в університеті Колюмбія у Нью-Йорку, з метою одержати вищий науковий ступінь. 1982-83 одержав у ЛКУ диплом з інформатики. 1986 р. студіював у спеціялізованій вищій школі Solvay. Член НаСУС. Цікавився українськими справами. З відновленням незалежности України виїхав до Києва, де має приватне б'юро інформації та порад у справі засновування і ведення підприємств.

КООРДИНАТИ: Шухевич Пилип, 253034 Київ, вул. Пушкіна 106, кв. 21, Україна

ШУХЕВИЧ Степан

(27.04.53 Лювен, Бельгія) • ЛКУ: 1971-78

Середню школу закінчив 1971 року у Лювені. У ЛКУ 1971-78, студіював медицину і одержує диплом доктора медицини. Був короткий час членом НаСУС. Працює лікарем. Одружений. Мають двоє дітей, сина і доньку.

КООРДИНАТИ: Schouchevytch Stephan, Chausseede Wavre 3, 1360 Pervez, Belgique

ЯДУТА Евген

(26.04.1950 Бельгія) • ЛКУ: 1970-75

Середню школу закінчив 1969 року у Бельгії і поступив на факультет архітектури у Брюссельський Університет. У Лювені 1970-75, студіював хемію і одержав диплом інженера хемії. Продовжував студії на факультеті агрономії і одержав диплом інженера харчової індустрії. Член НаСУС і танцювального ансамблю. Постійний працівник міжнародньої фірми Interbrew (Artois). Одружений із колишньою студенткою ЛКУ Оксаною Гаталою. Мають одного сина.

КООРДИНАТИ: Yaduta Evhen, route de Ster 361A, 4970 Francorchamps, Belgium

Статистика

Зенон Татарський

Наприкінці збирання особистих інформацій і редагування життєписів зродилась думка упорядкувати ці персональні і студійні дані лювенців у формі єдиної табелі, яка покривала б всі три лювенські періоди. Коли всі ці дані, включно із студіями перед і після ЛКУ, були уведені у цю загальну табелю, видалось корисним поширити засяг цих табель на після-студійне життя лювенців. У першу чергу, відповідно було внести у табелю інформації про місця перебування, звання і професійну карієру лювенців. Згодом, постійно приходило на думку питання про, відому нам від років, активну діяльність бататьох лювенців, під час і після студій, у молодечих, студентських, релігійних, громадських, політичних і професійних організаціях та про їхню публіцистичну діяльність. Щоб не оминути дорогої нам ділянки діяльности, присвячено у цьому розділі табелі окрему колонку ділових контактів і допомоги Україні. Як завершення, проведено також табуляцію родинного життя лювенців.

Так постала, і росла своїм обсягом і кількістю показників головна багато-сторінкова Табеля Ч.1. У ній введено майже 300 імен і прізвищ лювенців, а у 36 колонках подано про них різнорідні показники. Був потенціял на приблизно 10,000 показників, однак, не всі місця, із різних причин, можна було заповнити. У п'ятій колонці "d.d." (дата смерти) подано тільки відомі дати. За вийнятком шістьох ще живих, смерть інших студентів періоду 1930-44 є правдоподібною. Брак дат у колонці відносно інших періодів не стверджує, що всі ці лювенці ще живі. У колонці "To", поміщеній після даних про студії у ЛКУ, подано країни у яких лювенці залишилися, виїхали зразу після студій, або тимчасово проживали (у Бельгії або в іншій поданій країні). Коли у

колонці "Emigrtd" порожно, чи є повторення, це значить, що побут там був постійний. Решта інформацій повинна бути зрозумілою.

Табелі Ч. 2, 3 і 4 є похідними Табелі Ч.1, бо подають в іншій формі частину її показників. Кожна із них покриває окремі періоди (30-44, 45-59 і 59-85). Вони більш проглядно подають роки студій кожного лювенця і дають їм можливість легко собі пригадати, хто з ними студіював у даному академічному році. У передостанньому рядку подано кількість студентів, що студіювали у ЛКУ даного академічного року, а в останньому рядку подано кількісний щорічний приплив нових студентів. Тут треба підкреслити, що членами НаСУС були також студенти інших бельгійських університетів, або інших високошкільних інституцій. Тому відносно мала кількість студентів ЛКУ у періоді 60-85 не віддзеркалює повної кількости членства і потенціялу діяльности НаСУС. Однак, не було у пляні включати цих інших студентів, і було мало можливостей, та й "не стало сили" відшукувати всіх нелювенських членів НаСУС .

Відомості подані у табелях, не повні, й часом вони вони можуть бути неточні. (Більшість відомостей одержано у роках 1996-2000.) Просто не можна було собі пригадали всіх лювенців, а декого з них так і не віднайдено. Коли ми взялися за це діло, ми думали про максимум 250 прізвищ, а віднайдено 295 - майже 300! Шкода, що, помимо наших старань, нам забракло ще декілька прізвищ, бо "понад 300" звучало б багато краще. Ми певні, що вони існували!

Заохочуємо читачів прочитати уважно наступний розділ - Демографічний Портрет, у якому Анатоль Романюк майстерно проаналізував статистичні дані Табелі Ч.1 і подав цікаві висновки. ▮

Table 1 - Multiple pages											ALL UKRAINIAN STUDENTS AT ULC/KUL																									
					High Schl		Dgrs. Befr. UCL/KUL				Dgrs. At UCL/KUL							Dgrs. After ULC/KUL				Emigrtd		Profession		Activities								Family		
Last Name	First N.	d.b.	p.b.	d.d.	GYr	Whr	Whr	Subj't	Degr	Yr	Frm	To	Yrs	Subj't	Degr	Yr	To	Whr	Subj't	Degr	Yr	To	Yr	Main	Other	Yth	Std	Rel	Com	Pol	Prf	Publ	Ukr	MSt	Girls	Boys
Abdulain	Dmytro	46	Germ		66	Belg					66	67	1	InstPr			Belg					Germ														
Aleshkevych	Yurij										66	67	1	InstPr																						
Andruschak	Volodymyr	8	Pol		28	Ukr					32	33	1	Eng			Ukr																			
Antochij	Roman		WU			Ukr					47	50	3	Agr			Germ					US	50											M		
Antochij	Myroslav		WU			Ukr	Germ	Lang			47	50	3	Lang	LC	50	Germ					Germ	50	Prof	UVU		Y		Y	Y	Y	Y				
Antoniv	Yurij	28	Pol								48	49	1	Eng			Germ																			
Artichouk	Monique										63	65	2	Med																						
Babovai	Roman	50	Belg		68	RSem					68	75	7	Med	MD	75	Belg							MD	Author							Y	Y	M	1	
											77	80	3	Med	MDNuc	82																				
Bachynsky	Lubomyr	34	EU		54	Belg	Fran	Biol			55	58	3	Chem	LC	58	Belg	Can	Chem	PhD	66	US	71	Resrch		Y	Y		Y		Y	Y		M	4	
																		US	Chem	Pdoc	71															
Bachynsky	Evhen	45	Germ/		63	Belg					64	70	6	Med			Belg	Brux	Med	MD	73	Belg	73	MD	Admin									Mb	1	2
Baransky	Roman	10	Engl		26	Ukr					32	33	1	Eng			Ukr																			
Belej	Myroslav	33	WU		63	Econ					34	36	2	Med			USA	US	Biol	BA	64	USA	58	Farmacolgist		Y								M	1	1
																		US Fermac MS66&PhD70																		
Berenfeld	Volodymyr	23	EU								46	50	4	Eng	Eng	50	Africa					NAfr		Eng												
Bereziuk	Marta	36	WE			Belg					57	59	2	SocP																						
Bezushko	Volodymyr	47	Germ		68	Belg					68	73	5	Chem	LC	73	Belg					Fran		Chem			Y		Y	Y				M		2
Bilak	Roman	29	WU		46	DPC					47	53	6	Med	MD	53	US					US	53	MD							Y			M	2	2
Bileniuk	Oleksa	26	WU		46	Germ	Germ	Eng			47	51	4	Eng	Eng	51	US	US	Phys	PhD	57	US	51	Prof	NucSc	Y	Y		Y	Y	Y	Y	Y	M	2	
Bilous	Anna	35	EU		54	Belg	Belg				55	59	4	Lang	LC		Belg					Belg												Mb		
Bochan	Bohdan	43	WU		62	RSem	Rome	Philos			63	65	2	Pol			USA	US	Philol	PhD	77	US	65	Prof	Philol	Y							Y	M		2
Bodnar	Roman	14	WU		32	Ukr					32	33	1	SocP			Ukr																			
Borecky	Osyp	21	WU			Ukr					47	49	2	Pol																						
Boyarsky	Volodymyr	8	WU		28	Ukr					36	37	1	SocP			Ukr																			
Boyko	Dmytro	60	Belg		78	Belg					78	81	3	InstPr-Tech			Belg	Belg	Tech	Cert	83	Fran	83	Business			Y							M	1	1
Boyko	Kateryna	58	Belg		77	Belg					77	82	5	Lang	MA	82	Belg							Teach					Y					M	1	2
Bozio	Roman	51	Engl		69	Can	Rome	Philos	LC	73	73	76	3	Theol	LC	76	USA					USA	78	Admin	Teach		Y	Y						M	1	1
Bozyk	Uliana	40	Belg		57	Belg					57	64	7	Med	MDgd		Belg							MD	PrClin											
Bozyk	Ihor	39	WU	64	56	Belg					56	63	6	Law	Law	63	Belg							Law						Y						
Bratkovsky	Oleksander	47	Belg		66	Belg					66	67	1	Lang			Belg	Belg	Lang	MA	72			Prof	Opera	Y							Y	M	2	
Brodacky	Edward	26	WU		46	Div					53	58	5	SocP	LC	58	Engl	Engl	Lang	BA	60	Engl	58	Teach	Admin				Y		Y					
Brygg	Myroslav	23	WU		42	Ukr					46	55	9	Med			Belg	Liege	Med	MD	56	US	56	MD									M	2	4
Brykovych	Emil	13	WU		31	Ukr					32	33	1	Eng			Ukr																			
Buchacky	Yurij	29	WU	91	41	Pol	Germ	PhEd			47	49	2	PhEd	LC	49	Can	UCL	PhEd	PhD	75	Can	49	PhEd	Exec	Y			Y		Y	Y		M	1	
Bylyna	Volodymyr	42	Belg		64	Belg					65	66	1	Eng			Belg	Liege	Eng	Eng	69			Eng			Y				Y			M	2	
Chabursky	Ihor	30	WU+E23		46	DPC					48	49	1	Agr			Can	Can	Theol	BDiv	78	Can	50	Priest	Accnt	Y		Y	Y					M	1	1
Chajkovsky	Nestor	11	WU		30	Ukr					32	33	1	SocP			Ukr																			
Chaly	Wsevolod	25	EU		44	Ukr	Germ	Geol	BSc	48	46	50	2	Geol	PhD	50	Can					Can	51	Chem	Admin									M		
Charchenko	Oleksander	30	EU		48	DPC					49	51	2	Com			Can	Can	Lit	BA	56	Can	51	Journ	Radio	Y			Y			Y	Y	M	1	1
Chemerys	Hala	46	Germ		65	Belg					65	69	4	RPhilol	LC	69	Venez					Venez														
Chemlavsky	Yurij	27	EU			DPC					50	54	4	SocP																						
Chervak	Fedir	37	Belg		57	Belg					57	59	2	Chem			Belg	Liege	Chem	LC				Chem		Y								Mb		
Chmilak	Vasyl	28	WU		46	DPC					53	58	5	Eng			Can	US	Eng	Eng	70	US	67	Eng			Y				Y		Y	M	2	
Chomyn	Roman	7	WU		25	Ukr					32	33	1	Archeo			Ukr							Monk				Y	Y							
Chopyk	Bohdan	25	WU		46	DPC	Switz	Theol			63	64	1	Com			US	US	Lit	MS	61	US	57	Prof	Author				Y		Y	Y	Y	M	1	3
																		UVU	Lang	PhD	70															
Chreptovsky	Bohdan	47	Germ		65	Germ*					65	66	1	RPhilol			Germ																			
Chudiak	Maria	14	WU		32	Ukr					39	42	3	Agr	Agr	42	Belg					Arg	47	Nun				Y	Y							
Chukhevych	Yurij	22	WU	96	41	Ukr	Germ	Eng			47	52	5	Agr	Agr	52	Belg							Prof UCL		Y			Y				Y	M	1	3
Chukhevych	Ivan	55	Belg		73	Belg					73	75	2	Eng			Belg	Brux	Arch	Arch	78			Arch									Mb	1	3
Chukhevych	Pylyp	54	Belg		72	Belg					72	77	5	Eng	Eng	77	Belg	USA	Eng	MBA	82			BusCons-Kyiv			Y									
Chukhevych	Stepan	53	Belg		71	Belg					71	78	7	Med	MD		Belg							MD									Mb	1	1
Chychka	Roman	46	Fran		65	Fran					67	68	1	Med			Fran	Fran	InstPed	Cert				Teach	Princ			Y						Mb	1	3
Cymbala	Bohdan	23	WU		41	Ukr	Ukr	Med			46	49	3	Med	MD	49	US	UCL	Med	Fellow	53	US	54	MD		Y								M		
Cymbalistyj	Bohdan	19	WU	91	38	Ukr	Ukr/Ger	Psy	PhD	47	47	48	1	PsyPDoc			Spain					US	60	Psycolg	PrivPra		Y	Y				Y		M		
Czyziw	Ewhen	26	EU		47	DPC	Germ	Eng			50	51	1	Eng			Can	Can	Eng	BSc	68	Can	51	Eng		Y			Y					M	1	
Decenko	Mychaylo	28	EU		47	DPC					48	52	4	Eng			Can	Can	Eng	Eng	57	Can	52	Eng												
Danyliak	Olha	36	Can		54	Can	Can	Soc	MA	56	58	59	1	Soc			Can							SWork	Admin			Y	Y				Y	M		
Dechnyk	Oleksander	9	EU		28	Ukr					32	33	1	Med			Belg					Fran	47	Bus			Y							M	6	2
											38	41	7	Med				UCL	Dent	Dent	43			Dent												
Demchuk	Mykola	10	WU	62	31	Ukr					32	33	1	Eng			Ukr					Belg	32	Bus	Admin		Y	Y	Y	Y		Y		M		2
											38	42	7	Com	LC	42	Belg	UCL	Com	PhD	45															

						High Schl	Dgrs. Schl, UCL/KUL				Dgrs. At UCL/KUL					Dgrs. After UCL/KUL					Emigrtd		Professions		Activities						Family		
Last Name	First N.	d.b.	p.b.	d.d.	GYr	Wkr	Wkr	Subj't	Degr	Yr	Frst	To	Yrs	Subj't	Degr	Yr	To	Wkr	Subj't	Degr	Yr	To	Yr	Main	Other	Yth	Std	Rel	Com	Pol	Prf	Publ	Ukr	MR	Girls	Boys
Demchuk Jr	Mykola	46	Belg	73	66	Belg						66	70	4	Polit	LC	70	Belg							AssProf	UCL-N		Y				Y				
Derevyanko	Vitali	41	EU		60	Belg						60	61	1	InstPr			Belg	Belg	Tech	Cert				Priest	Admin	Y		Y	Y				Y	M		2	2
Derevyanko	Ivan	37	EU			Belg						59	61	2	Phys			Belg		Theol	BDiv				Archbish	Orth	Y		Y	Y				Y				
Derkach	Bohdan	11	WU	43	30	Ukr						32	40	8	Med	MD	40	Ukr							MD												
Derzko	Julian	13	WU	97	31	Ukr	Frar	Eng				32	33	1	Med			Fran	Fran	Eng	Eng	36	Fras	33	Eng									M		1	2
Diuh Sadovinski	Vasyl	24	EU		41	Ukr						50	56	6	Pharm	LC	58	Belg							Phar	Bus		Y						M		1	1
Dmytryk	Kuzma	21	EU		39	Ukr						48	54	6	SocP			Belg	ULC	SocP	LC	60												M			1
Doboeh	Yaroslav	47	Germ		66	Russ						67	69	2	Med/SocP			Belg							Insur	Admin	Y	Y									
Drohomyrecky	Bohdan	14	WU		34	Pol	Ukr	SocP				37	40	3	SocP	PhD	40	Ukr								Chess											
Dubyna	Dmytro	25	EU	56	43	Ukr						48	52	4	Chem																						
Dushnyk	Volodymyr	8	WU	85	31	Ukr						32	35	3	SocP	LC	35	US	US	PolSc	MA	40	US	35	Journ	Exec		Y		Y	Y		Y		M			1
																			UVU	Hist	PhD	63																
Dutka	Mykola	12	WU		32	Chsc						32	33	1	Med			Ukr	Yug	Med			Can														
Dyas	Andrij	10	WU		29	Ukr						32	33	1	Lang			Ukr					Can														
Dyasio	Bohdan	41	WU		50	Bel						80	82	2	ClasLg			Belg	Belg	Educ In	Cert				Account	Adm	Y								M		1	1
Dyasio-Demchuk	Lida	27	WU		44	Ukr						45	47	2	Econ			Belg											Y	Y			Y	M			2
Dyasio	Marusia	44	Aust		64	Belg						64	65	1	Com			Belg	Belg	Econ	Cert	68			Econ			Y						Mb	2		
Dyasio	Vira	29	WU	47								46	47	2	Econ																						
Fylendyk	Roman	12	WU		31	Ukr						32	33	1	Eng			Ukr																			
Fedoryoh	Volodymyr	11	WU		31	Ukr						32	33	1	SocP			Ukr																			
Fedorenko	Evhen	29	EU		47	DPC	Germ	SocP				49	55	6	SocP	LC	53		US	Lang	MS	63																
															Econ	LC	55	US	UVU	Lit	PhD	71	US	55	Prof		Y	Y		Y	Y	Y	Y	Y	M			2
Fedoryka	Damian	40	Pol		58	US						58	62	4	Pol	LC	62	US	US	Philos	MA		US	49	Prof	Philos		Y				Y	Y	Y	M		3	3
																			Aust	Philos	PhD					Pres. College											
Fedoryshyn	Myroslave	10	WU			Ukr						32	37	5	Com	LC	37	Aust																			
Fedyshyn	Ivan	12	WU	76	31	Ukr	Chsc	Med				32	33	1	Med			Ukr	Yug	Law	Law	38	US	48	Techn									M		1	
Fiala	Yurij	22	EU		40	Ukr	Ukr	Mus	Brux			47	49	2	Mus			Can					Can	49	RPrdcr	Compr											
Gapyshyn	Volodymyr	21	WU	70	38	Ukr	Aust	Med				49	55	4	Com	LC	53								AssProf	UCL	Y			Y				M		3	1
Gapyshyn	x											53	55	2	Com	MCom	55	Belg	UCL	Com	PhD																
Gerega	Hala	53	Belg		71	Belg						71	73	2	Econ			Belg	Belg	Lang	Cert	75			Banking		Y	Y									
Gural	Andrij	11	WU		36	Ukr						32	33	1	Med			Ukr																			
Hajdamakha	Andrij	45	Belg		63	RSem						63	67	4	SocP	LC	67	Belg	Belg	Lang	LC	73			Journ	Editor	Y	Y	Y		Y	Y	Y	Y	M			
																			UVU	Lit	PhD	75																
Halaburda	Odarka	51	Belg		79	Belg						79	83	4	Com	LC	83	Belg																			
Halaychuk	Bohdan	11	WU	74	29	Ukr						32	36	4	SocP	LC	36	Ukr	Aust	PolSc	PhD	46	Arg	46	Prof	Adm	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	M		2	1
																			UVU	Law	PhD	46																
Hanowsky	Evhen	27	WU		47	DPC	UVU	Law				51	56	6	SocP	LC		US	UCL	Econ	MBce	60	US	56	Econ	Publ	Y	Y		Y	Y		Y	Y	M			
Haskuc Markus'	Daria	36	WU		82	Can		SocP	BA	55		55	57	2	IntLaw	LC	57	US	US	Educ	PhD	80	Can	49	Prof	Publ	Y	Y		Y	Y	Y	Y	Y	M		2	1
Hasis	Oksana	52	Belg		68	Belg						69	74	5	Chem	LC	74	Belg							Teach	Chem		Y						M			1
Hayda	Ihor	29	WU		47	DPC						47	52	5	Agr	Agr	52	US	US	Bus	MBA	58	US	63	Eng	Admin	Y	Y	Y	Y					M			4
Hazaymovych	Roman	24	WU		43	Ukr						47	52	5	Agr	Agr	52	US					US	52	Chem	Brew'y	Y					Y					
Hermaniuk	Maksym	11	WU	98	29	Ukr	UCL	Theo	LC	39		39	47	8	Theol	PhD/OM	47	Can					Can	48	Archb	Metrp		Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y			
Hewko	Volodymyr	31	Can		50	Can						55	61	6	Med	MD	61	Can	US	Psych	Spec	71	USA		MD										Mb	3	3
Hima	Iryna	43	WU		63	Germ						63	69	4	PolSc	LC	69	Germ					Braz	74	Admin			Y						M			
Hladun	Victor	26	EU		47	DPC						47	48	1	Agr			Belg	Can	EngTech		54	Can	61	Techn	Ballet				Y				M		1	
Hongharlw	Arkady	33	EU		51	DPC						51	55	4	SocP	LC	55	US					US	56	Techn			Y		Y							
Hordliwsky	Josyf	7	WU		26	Ukr						32	33	1	Eng			Ukr																			
Horniatkyych	Maria	13	WU	97	32	Ukr						32	39	7	Med	DM	39	Belg					Can	62	MD									M			
Hornietkewych	Josafat	11	WU	97	30	Ukr						32	35	3	Eng			Ukr					US	48	Techn									M			
Horobiowsky	Yurij	7	WU		28	Ukr						28	34	6	Eng	Eng	34	Ukr					US	60	Eng			Y	Y	Y				M		2	
Hovanko	Bohdan	51	Belg		69	Belg						69	74	5	Chem	LC		Belg										Y						Mb	2	1
Hrab	Josyf	8	WU		28	Ukr						32	33	1	Eng			Belg																			
Hrachniw	Vitaly	26	EU		47	DPC						50	54	4	Pharm			US					US	54	Finance	Exec				Y			Y	M			1
Hrehdynska	Maria	10	WU		29	Ukr						32	33	1	Med			Ukr					Aust												M			
Hreshak	Mychailo	8	WU		27	Ukr						32	33	1	Med			Ukr																			
Huculak	Wasyl	10	WU	94	29	Ukr						32	33	1	Eng			Ukr	Yug	Eng			US															
Hunsky	Petro	26	EU		46	DPC	Germ	Chem				47	52	6	Eng	Eng	52	US					US	62	Eng		Y	Y	Y	Y			Y	M		2	1
Hutsenko	Volodymyr	48	Germ		66	Belg						66	67	1	Chem			Belg																			
Ishyshyn	Oryp	28	WU		46	DPC						47	51	4	Eng			Bel	ULC	Eng	Eng	58			Eng												
Ivaniv	Vasyl	60	Belg		68	Belg						68	74	6	Eng	Eng	74	Belg					Belg	74	Govmnt	Admin		Y						Mb	1	1
Jakhalsky	Lev	22	WU	91	41	Ukr	Ukr	Med				53	54	1	Med			Engl	Engl	Nurse	Cert		Engl	84	Teach	Nurse				Y							
Javorsky	Jaroslaw		WU			Ukr						45	48	4	Agr			US					USA		B.s.	Lumbr											
Johansons	Marina											47	48	1	Chem																						
Kachmar	Larysa	36	WU		65	US						68	69	4	Pol	LC	69	US	US	Educ	MA	81	US	48	SWork	Admin		Y		Y				M			3
Kachmarsky	Bohdan	46	Belg		65	Belg						65	67	2	Med			Belg	Lesgal	67-69					Banks	Admin				Y				Mb	1		

Last Name	First N.	d.b.	p.b.	d.d.	High Schl QYr	Where	Dgrs. Befr. UCL/KUL Wher	Subj't	Degr	Yr	From	To	Yrs	Dgrs. At UCL/KUL Subj't	Degr	Yr	To	Dgrs. After UCL/KUL Wher	Subj't	Degr	Yr	Emigrtd To	Yr	Profession Main	Other	Yth	Std	Rel	Activities Com	Pol	Prf	Publ	Ulty	Family Wife	Girls	Boys
Kalba	Jaroslaw	11	WU	98	30	Ukr	Ukr	Law		34	37	38	1	EconP			Ukr	UVU	Law	PhD	44	Can	60	Bus	Exec				Y	Y			M			1
Kalytowska	Maria	16	WU		36	Ukr					47	52	5	Hist	LC	52	Fran					Fran	52	Libr	Author			Y			Y					
Kerabyn	Baldwin	37	Fran		56	Fran					58	60	2	Med			Fran	Fran	Med	MD		Fran		MD											
Karpa	Halyna	80	Belg		66	Belg					68	70	2	Med			Belg	Belg	Nurs	Cert				Nurse		Y									
Katchmarsky	Bohdan	46	Belg								70	72	3	EnTech	Cert		Belg									Y									
Kazymyra	Bohdan	13	WU		31	Ukr					92	95	3	SocP	LC	35	Uky	Ukr	Theol	BA	39	Can	60	Libr	Teach	Y	Y	Y	Y		Y	Y	Y	M	2	1
																		Aust	Hist	PhD	46														
																		Can	Libr	BA	54														
Kis	Theofil	27	WU		55	Germ					58	64	6	EconP	PhD	64	Belg	UCL	Econ	Staff	66	Can	66	Prof	Admin	Y			Y	Y	Y	Y	M		2
Kishka	Andre	9	WU		30	Ukr					31	36	7	Agr	Eng	35	Belg	UCL	Econ	LC	38	Can	61	Admin			Y	Y	Y	Y			M		1
Klym	Justin	29	Pol		47	DPC					48	53	5	Arch			Can	Car	Arch	Arch	56	Can	63	Arch									M	1	3
Knetyk	Volodymyr	3	WU	63	22	Ukr	Ukr	Com			32	33	1	Com			Ukr					Can	46	Agast		Y	Y	Y					M		1
Kniepiouk	Casimir	25	Pol		38	Ukr	Fran	Geol			47	49	2	Geo	LC	49	Fran					Fran	50	Geol			Y			Y	Y		M		
Kochengash	Rudolf	10	WU		30	Ukr					31	35	4	SocP	LC	35	Ukr					Can	46	Acc	Admin								M	1	
Kodiuba	Oelap	23	WU		46	Div					51	56	5	Lang	LC	56	US	US	Lang	PhD	75	US	63	Teach		Y			Y				M		
Kohut	Hania	56	Belg		75	Belg					76	76	1	Arts			Belg	Belg	IntArch	Dipl	76						Y	Y	Y				M	1	3
Kohut	Marusia	64	Belg		73	Belg					73	75	2	Lang			Belg	Belg	Educ	BA	77			Bus			Y						M	1	1
Kohut	Mykola	24	WU		46	DPC					48	52	4	Com	Econ	52	Belg							Acc	Author	Y	Y	Y	Y		Y		Y	M	3	1
Kohut	Pavlo	66	Belg		77	Belg					77	82	5	Lang	LC	82	Belg	Belg	Eng	Eng	86			Bus		Y	Y	Y				Y	Mn	1	2
Kohut	Christine	58	Belg		76	Belg					78	80	4	Lang	LC	80	Belg	Belg	Educ	BA	82			Teach		Y	Y	Y					M	1	2
Kolibaba	Sofia	23	Belg	79	44	Belg					44	49	5	Com	LC	49	Belg										Y		Y					M		
Konyk	Ihor	47	Fran		67	Fran					67	73	6	Law	Mlaw	73		Fran	Law	LC	74	Belg	75	Lawr	Author		Y			Y	Y		M	2	
Korba	Josyf	8	WU		26	Ukr	Belg	Theol	BDiv	31	31	32	1	Hist			Ukr					Can	40	Priest	Prof		Y	Y	Y						
Kosenko	Evhen	24	EU		48	Ukr	Fran	Geol			47	49	2	Geol	LC	49	Fran					Fran	50	Geo											
Kosyi	Borys	5	EU		26	Ukr					32	36	4	Chem			Belg					Belg		Chem			Y	Y	Y				M		
Kosyk	Diok	32	Can		50	Can	Can	Agr	Eng	55	56	58	3	Agr	Eng	58	Can							Exec	Forest			Y				M	3	1
Koval	Dmytro	38	WU		54	Belg	Italy	Philos			57	61	4	Hist	LC	61		Belg	Educ	BEd	65			Teach	Admin		Y		Y				M		1
Koval	Zenon	54	Belg		72	Belg	Belg	Law			74	78	4	Law	Mlaw	78		Belg	Pol	PGrad	80			Diplmt	EC	Y	Y			Y		Y			
Koval	Zoreslava	53	Belg		71	Belg	Belg	GArts			73	74	1	Arts	BA	74		UVU	Pol	MA	93	Germ	65	Journ	Author	Y	Y	Y		Y		Y		M		1
Koval	Orestes	26	WU		46	DPC	UTH	Econ			48	50	2	Com	Econ	50	Belg	Germ	Mgmt	MBA	96			Econ	Admin	Y			Y	Y		Y	M	2	2
Kovaluk	Bohdan	29	WU		47	DPC	Germ	Eng			48	53	5	Eng			Can	Can	Eng	Eng	57	Can	58	Eng		Y			Y	Y			M	2	1
Kozachynsky	Volodymyr	28	EU		48	DPC					47	53	6	Eng			Fran	Fran	Eng	Eng	54	US	54	Eng			Y	Y	Y				M		
Kozak	Petro	52	Belg		71	Belg					71	72	1	Econ			Belg	Belg	Econ	Cert		Germ		Bank	Admin										
Kozij	Yurij	62	Belg		70	RSem					70	77	7	Med	MD	77	Belg	Fran	Med	MSp	84			MD	Artist	Y	Y	Y	Y			Y	M		1
Kozycka	Ola	47	Belg			Belg					66	66	1	ClPhilol			Belg									Y									
Kravcio	Olha	38	Pan		56	Pan					57	59	2	Med			Spain	Spain	Med	MD	65	Pan	66	MD									M		3
Kravcio	Radko	34	Pan		52	Pan					52	57	5	Med			Spain	Spain	Med	MD	65	Pan	65	MD			Y						M		2
Krushelnycky	Ivan	24	EU		46	Div					53	54	1	Chem			Engl					Engl	54	Publ		Y			Y		Y				
Kryzanivsky	Roman	26	WU								45	48	3	Dent			Belg	Brux	Dent	Dent	61			Dent									M		
Kucherenko	Vira	28	EU	97	48	DPC	Germ				47	48	1	SocP			US					US	53										M		
Kupchynsky	Yurij	28	Belg		47	Belg					47	52	5	Eng	Eng	52	Belg																		
Kurapas'	Lesia	45	Germ		64	USA	US	Physic			65	67	2	Archeo			US																M		3
Kurapas'	Roman	42	WU		61	USA					63	64	1	Pol			US	US	Econ					Techn	Admin	Y			Y	Y			M	2	1
Kutniek	Oles	36	Fran		55	Fran					55	59	4	Chem	LC		Fran							Teach					Y				M		1
Kutnyj	Petro	66	Belg		73	Belg	Roma	Philos			75	63	8	Psy/Law	Theol	3xLC	Belg							Teach	Phil/Rel		Y						Mb		
Kychan	Roman	12	WU	70	31	Ukr					32	36	4	Med			Fran	Fran	Med	MD	39	Afr	40	MD											
Kyshakevych	Volodymyr	12	WU	94	32	Ukr					32	41	9	Med	MD	39	Ukr					Ukr	41	MD		Y		Y	Y		Y	Y	M		
Labunka	Myroslav	27	WU		46	DPC	Holid	Theo			5'	55	4	Hist	LC	54	US	US	Libr	MA	56	US	55	Prof	Hist	Y	Y	Y			Y	Y	Y	M		2
							Germa	Hist										US	Hist	PhD	74			Rector	UVU									
Lebedovych	Roman	11	WU		29	Ukr					32	33	1	Med			Germ	Germ	Med	MD	39	Germ	45	MD											
Legedza	Zenon	29	WU		47	DPC	Germ				47	53	6	Eng	Eng	53	US					US	54	Eng		Y							M	2	
Lesiw	Josyf	24	WU		47	DPC					47	52	5	SocP	LC	51	Belg	UCL	Finc	LC	52	Belg	51	Finance	Author	Y	Y		Y	Y	Y	Y	M	3	2
Lesyk	Ihor	21	WU		38	Ukr	Germ	Music	BA	48	48	51	3	Mus	MA	Brux 51	US	US	Eng	Eng	65	US	52	Eng	Compr	Y			Y			Y	Y	M		
Levycky	Ivan	30	WU	200	48	DPC					53	60	7	Eng	Eng	60	Belg					Belg	60	Prof	UCL	Y			Y				M	2	2
Lequeh	Michaylo	18	WU		36	Ukr	Ukr	Law		39	47	48	2	Econ	LC	49	Can					Can	49	Bus	Insurce		Y		Y	Y			M		1
							Germ	Econ	MA	45																										
Lohyn	Jaroslaw	11	WU		31	Ukr					32	33	1	Med			Ukr					Arg	48												
Loschenko	Halyna	35	Germ		56	Germ	Germ	Med			58	59	3	Chem			Germ	Germ	Comp	BA	63	Can	66	Techn					Y	Y		Y	M		2
Loshchenko	Ola	37	Germ		57	Germ					57	60	3	Med			Germ	Germ	Med					Admin											
Lukseevych	Petro	2	EU		26	Pol					32	37	5	Com	Com	37	Belg					Can	48	Acc											
Lysiak	Andrij	26	WU	61	44	Ukr					46	47	1	Lang			Spain	Spain	Lit	BA	52	Can													
Lysyshyn	Wasyl	13	WU		31	Ukr					32	39	7	Eng	Eng	39	Belg							Eng											
Mackiw	Volodymyr	22	WU		41	Germ	Germ	Chem	MSc	48	47	48	1	Chem	PhD		Can					Can	48	Metlgist	Exec	Y			Y		Y	Y	Y	M	3	
Makarenko	Borys	21	EU	75	38	Chec	Germ	SocP	BA	48	47	55	7	SocP	LC	51	Belg	UCL	PolDipl	PhD		USA	55				Y			Y				M		2

					High Schl		Dgrs. Bef. UCL/KUL				Dgrs. At UCL/KUL							Dgrs. After ULC/KUL				Emigrtd		Profession		Activities								Family		
Last Name	First N.	d.b.	p.b.	d.d.	GYr	Whr	Whr	Subj't	Degr	Yr	Frm	To	Yrs	Subj't	Degr	Yr	To	Whr	Subj't	Degr	Yr	To	Yr	Main	Other	Yth	Std	Rel	Com	Pol	Prf	Publ	Ukr	MSt	Girls	Boys
[illegible]	Ihor	42	Pol			USA	US	Biol	BA								USA	Brux	Med	MD	76	USA	76	MD	Ped									M	2	1
Marchenko	Bohdan	27	EU		46	DPC	Germ	Math			63	66	2	Math			Engl	Engl	Math	MSc	70	Engl	51	Teach		Y		Y	Y	Y			Y	M	3	2
Marchenko	[illegible]	28	EU	71	47	DPC					47	48	1	Eng			Can					Can	48	Techn												
[illegible]	Oleksander	21	WU	63	30	Ukr	Ukr	Eng			46	51	3	Eng	Eng	51	Can					Can	51	Eng		Y								M	2	
[illegible]	Theodore	17	WU		36	Ukr					37	39	2	Agr			Ukr																			
[illegible]	[illegible]	14	WU	84	32	Ukr					32	33	1	Med			Ukr	Pol	Med			Ukr	51						Y	Y				M		
[illegible]	Mykola	14	WU		36	Ukr					37	39	2	Econ			Ukr																			
Melchior	Philippe		Belg								68	69	1	Theol			Belg							Priest	EastRt											
[illegible]	Pavlo	10	WU		31	Ukr					32	34	2	Com	LC	34	Ukr																			
Melnyk	Andrij	27	WU		47	DPC	Germ				47	48	1	Med			US	US	Libr	PhD	63	US	48	Prof		Y	Y		Y			Y		M		1
Melnyk	Myroslav	20	WU		38	Ukr	Ukr	Econ	MA	47	47	51	4	Econ	PhD	51	US	US	PostD		59	US	51	Prof			Y		Y	Y	Y	Y	Y	M		2
[illegible]	Evhen	33	Fran	63	55	Fran					63			Chem	DiedMtcAcc																					
Myhul	Ivan	40	WU		58	US					58	63	5	SocP	LC	63	US	US	PolS	PhD	73	Can	68	Prof	PolSc		Y			Y	Y	Y	Y			
[illegible]	Zenon Paul	35	Fran		65	RSem					66	69	4	Chem	LC	59	Fran	UCL	Chem	PhD	65			Prof	PetrolC		Y							M	1	2
[illegible]	Kyrylo	26	WU		46	DPC					47	55	7	Philos	LC PhD	55	Fran	Fran	PhBas	Pdoc		Fran	68	Teach		Y	Y	Y		Y		Y	Y	M	1	1
Nakonechny	Vasyl	18	WU		39	Ukr	Ukr-Aust	Eng			46	46	1	Eng	Eng	46	Belg	US	Eng	PhD	63	US	51	Eng			Y		Y	Y	Y	Y	Y	M	2	
[illegible]	Irene	45	Germ		67	Belg					67	69	2	Hist			US					US	82	Mgmt	ExAss									M	1	
Nelipa	Hryhorij	28	EU		47	DPC					49	52	3	Eng			Can	Can	Eng	Eng	58	Can	62	Eng		Y		Y	Y				Y	M	1	1
Nelipa	Wasyl	26	EU		46	DPC					49	51	2	Econ			Can					Can	52			Y			Y					M	1	1
Obushkevych	Lev	13	WU	67	32	Ukr					32	40	8	Med	MD	40	Germ					US	49	MD							Y			M	3	1
Ochrymovych	Ivan	41	Cze		61	Engl					61	67	6	Agr	EngAg	67	Belg									Y										
Odrynsa -Chark.	Dmytro	29	EU		48	DPC	UVU				48	49	1	Eng			US	US	Eng	Eng	62	US	49	Eng		Y					Y			M		3
Oharenko	Volodymyr	24	WU		34	Ukr					38	39	3	Com	LC	39	Ukr					US	51	Bus			Y		Y					M	1	1
Oharenko	Lubomyra	23	WU		42	Ukr	Ukr	Eng			46	47	1	Eng			US	US	Chem	MSc	56	US	51	Chem	Artist	Y			Y					M	1	1
Omelan	Pavlo	22	EU								47	48	1	Philos			Can					Can	48	Bus	RealEst									M		
Oschypko	Hryhorij	28	WU		46	DPC	UVU	Philos			49	56	7	SocP&Econ	LC	54/5	Can	Can	Libr	Libr	71	Can	49	Libr	Teach	Y			Y	Y	Y	Y	Y	M		
Pacholkiw	Adrian	24	EU	83	42	Ukr					45	47	2	Chem			Can					Can	48	Techn				Y						M	2	3
Paclawskyj	Andrij	12	WU		31	Ukr					32	35	3	Med			Germ	Germ	Med	MD		Germ		MD												
Pelan	Ivan	43	US		61	USA	USA	Philos	BA	65	65	72	7	Theol	LC		USA	Oxfo	Philos	PhD	76	USA	76	Prof	Philos									M	1	1
Pelanycia	Wolodymyr	18	WU		34	Ukr					34	35	1	Med			Ukr																			
Panchuk	Hryhorij	40	Fran		56	RSem					60	66	5	SocP	MA	66	Belg	ULC	Doct			Germ	69	Journ	Radio	Y	Y		Y	Y		Y		M	2	1
Panek	Ivanka		WU								48	49	1	Chem			Belg							Nun												
Parobek	Liliane	35	Can		53	Can	Can	Philos			54	55	1	Psych			Can	Can	Ed	BA	56			Teach				Y	Y					M	2	2
Pavlus'	Emilian	9	WU		30	Ukr					32	33	1	Med			Ukr																			
Pawlychenko	Petro	28	EU								53	55	2	Eng			Germ																			
Petruch	Jaroslaw	28	WU		48	DPC	US	Hist			63	65	2	Hist			US					US	57	Techn		Y	Y		Y					M		2
Pleskach	Bohdan	18	WU	92	38	Ukr	Germ	Lang	BA	45	45	46	1	Lang			Spain	Spain	Phil	PhD	51	Can	52	Prof	SlavSt		Y			Y	Y	Y		M	2	2
																		Can	Lang	PhD	55															
Podlesheckyj	Jaroslaw	14	WU		32	Ukr					32	36	4	SocP	LC	36	Ukr																			
Popadynec	Christine	37	WU		55	Can					59	60	1	Lit			US	Can	Lit	BA	67	Can	48	Teach		Y			Y		Y			M	1	1
																		US	Lib BA&PhD80/84																	
Popovych	Volodymyr	22	WU		42	Ukr	Ukr	Med			46	53	7	Med	MD	50	Belg	UCL	MedSp	Neur	53			MD	Neur	Y		Y		Y	Y	Y		M	1	1
Prokopets'	Oles'	46	Germ		65	RSem	Rome	Philos			68	69	1	Med			Belg							Govmt	Admin											
Prychidko	Evhen	12	EU		30	Cha					32	33	1	Com			Cha																			
Proc	Evhen	31	WU		47	DPC					63	64	1	InstPr			Belg																			
Procyshyn	Zygmont	10	WU	45	30	Ukr					32	35	3	SocP	LC	35	Belg	ULC	SocP	PhD	38			Prof	GentU					Y		Y				
Prydatkevych	Jaroslaw	13	WU	92	31	Ukr					32	33	1	Med			Ukr	Ukr	Com	BCom	35	Can	59	Acc	Admin			Y	Y					M	1	1
Pylypec	Nestor	37	WU		55	US	Liege	Med			56	57	1				US	US	Lang			US	48	Aviation	Exec			Y	Y				Y	M	1	2
Pyrih	Mychaylo	0	WU	46	20	Ukr					30	36	6	Polit	PhD	36	Germ					Germ	36	Admin												
Radelicki	Vasyl	63	Belg			Belg					75	78	1	Psych			Belg							Libr	UCL	Y								M	1	1
Radelicki-Karch.	Anna	47	Germ		67	Belg					69	71	2	Com			Belg	Belg	Com	Cert														M	2	1
Ripak	Nadia	32	Belg		49	Belg					50	54	4	SocSt	LC Brux	54	Belg	US	French	MA		US	56	Lecturer	Translr		Y				Y			M	2	1
Ripak	Roman	37	Belg		56	Belg					56	61	5	Eng	Eng	61	Belg							Eng												
Rohovy	Petro	25	EU								52	54	2	Geo			Fran					Ukr														
Romaniuc	Anatol	24	EU		44	Ukr	Germ	Hist			48	53	5	Econ	PhD	53	Cong					Can	60	Prof	Demogr		Y				Y	Y	Y	M	1	1
Ryzyl	Adam	13	WU		31	Ukr					35	36	1	Med			Ukr																			
Selden	Petro	9	WU		29	Ukr					32	33	1	Eng			Ukr																			
Satalouk	Oleksander	42	Ger		62	Belg					64	66	5	Psych	MA	69	Belg	Can	Psych	PhD	81	Can	70	Prof	Psych		Y				Y	Y		M		
Sawkiv	Bohdan	45	Germ								64	65	1	SocP			US	US	Arts	BA		US	46	Teach	Admin									M		
Senychak	Andrij	64	Belg		83	Belg*					83	86	2	Philol			Belg	Belg	Tech	Cert		Germ		Techn		Y	Y		Y					M	1	
Senychak	Oksana	69	Belg		89	Belg*					89	90	1	Med			Belg	Belg	Lang	Cert				Bus	Travel									M		1
Senyk	Petro	53	Belg	92	72	Rsem					72	74	2	Med			Belg	Liege	Econ	LC	79			Bus	Mngr	Y										
Shevchenko	Ihor	22	Pol		39	Pol	Praha	CiLng			46	49	3	Hist	LC	47	US	ULC	Lit	PhD	49	US		Prof	Hist		Y				Y	Y	Y			
Shevchenko	Oksana	25	EU		42	Cha	Praha	Mus			45	49	3	Mus	Brux		US																			

Last Name	First N.	d.b.	p.b.	d.d.	High Schl GYr	Whr	Dgrs. Befr. UCL/KUL Whr	Subj't	Degr	Yr	Frm	To	Dgrs. At UCL/KUL Yrs	Subj't	Degr	Yr	To	Dgrs. After ULC/KUL Whr	Subj't	Degr	Yr	Emigrtd To	Yr	Profession Main	Other	Yth	Std	Activities Rel	Com	Pol	Prf	Publ	Ukr	Family MSt	Girls	Boys
Shevchuk	Vasyl	22	Pol		43	Ukr	Germ	Econ			47	48	1	SocP			Arg																		
Shumovsky	Theodore	29	Pol		47	DPC					47	51	4	Agr				Can	Lang	BA	73	Can	51	Transltr	Police	Y			Y	Y			Y	M	1	1
Shykin	Volodymyr	19	EU		37	Ukr					48	48	2	Med			Fran									Y									
Smetanko	Fedir	24	EU		42	Ukr	Ukr	Eng			45	51	6	Eng	Eng	51	Cong					Belg		Eng	Exec		Y	Y	Y		Y		Y	M	4	1
Solomtchouk	Volodymyr	20	EU		41	Ukr					47	49	2	Agr																					
Sorokiwsky	Volodymyr	11	WU	34	30	Ukr					31	33	2	Com			Belg					Fran	33	FrgnLeg											
Stadnyk	Volodymyr	21	WU		39	Ukr					45	48	3	Sc			US					US	48	Techn				Y					M	1	3
Stepan	Konstantyn	20	WU		38	Ukr					41	42	1	Law																					
Stepan	Mykheylo	9	WU		29	Ukr					31	39	8	Med	DM	39	Belg					Can	50	MD									M	2	
Stepaniak	Roman	10	WU		31	Ukr					31	33	2	Hist			Aust	Aust	Arch	Arch	38	US	48	Arch											
Stemiuk	Volodymyr	7	WU	97	27	Ukr					27	29	2	Philos			Ukr	Belg	Theo	BDiv	31	Ukr	32	Archb				Y	Y						
Stoler	Marijka	27	WU		46	DPC					46	49	3	SocP			Fran					Fran	58	Teach		Y	Y						M		
Stoler	Ivan	13	WU		32	Ukr					32	39	7	Med	MD	39	Belg	UCL	SoCrim	LC	42	US	48	MD									M	3	3
Suchoversky	Ihor	27	EU	98	45	Germ	Germ	Eng			47	49	2	Eng			Switz	Switz	Eng	MSc	49	Can	52	Metlrgy	Exec	Y	Y				Y	Y	Y	M	2	
Sulyma	Myron	33	WU	2000	51	Germ					56	56	3	Med			Germ	Germ	Med	MD				MD	PharPub								Mg		1
Svoboda	Oleksander										53	54	1	Eng																					
Svystunych	Mykola	47	Germ		66	Belg					66	66	2	Biol			Belg	Belg	Chem	LC	70			Chem	Sales		Y				Y		M		1
Symko	Stepan	5	WU	92	32	Ukr					32	36	4	Agr	LC		Ukr	UCL	Prof's Assist		45	Can	48	Rsearch				Y	Y		Y	Y	M	1	3
Symyrenko	Tania	26	EU		46	DPC					47	50	3	SocP			Can					Can													
Syniuk	Mykola	26	EU	y	36	Ukr					45	50	6	Com	LC	50	Belg					Belg		Acct			Y		Y						
Tabinsky	Konstantyn	16	EU		33	Ukr					33	36	3	Eng			Ukr																		
Taranko	Lubomyr	30	WU		50	Germ					52	54	2	Chem			US	US Chem MSc58, PhD63				US	54	Chem	Mngr		Y						M	1	2
Tatarsky	Zanor	30	WU		47	DPC					47	53	6	Eng	Eng	53						Can	54	Eng	Exec	Y		Y	Y	Y	Y	Y	Y	M		3
Tkachenko	Fedir	26	EU		46	PDC					51	54	3	SocP			Can					Can	54	Techn				Y	Y	Y			Y	M	1	2
Tkal	Oleksander	26	EU		46	PDC					48	49	1	Geol																					
Todoriv	Vasyl	8	WU	89	30	Ukr					32	39	7	Eng	Eng	39	Ukr					Can	48	Eng				Y					M		
Toth - Towt	Yurij	30	WU		50	Belg	Roma	Theol	BA	54	64	82	8	Med	MD	82	US					Can	84	MD	Hemat								Mb	3	3
Tretch	Roman	27	WU		46	DPC	Germ	Psych			47	52	5	Psych	LC	52	Can	UVU	Psych	PhD	71	US	56	Prof	Psych		Y	Y	Y		Y		Y	M	1	1
Troyan	Myroslav	26	WU		44	Ukr	Germ	Eng			47	52	5	Eng	Eng	52	Belg					US	66	Eng		Y		Y	Y		Y			M	4	
Turkalo	Maria	13	WU		31	Ukr					39	42	3	Agr	Agr	41	Belg					Arg	41	Nun				Y	Y						
Turkalo	Jaroslaw	24	EU		41	Ukr	Germ	Med			46	50	4	Med	MD	50	US	US	Med	Surg	60	US	50	MD	Author			Y	Y		Y	Y	Y	M	1	1
Tymkiw	Zanon	12	WU		31	Ukr					32	33	1	Med			Ukr																		
Tyshynsky	Bohdan	8	WU	93	30	Ukr					32	35	3	Chem			Ukr					US	48	Techn				Y	Y				M	5	3
Varina	Zhenia	22	EU		41	Ukr	Ukr	Med			45	51	6	Med	MD	51	Belg							MD								Y	M	2	1
Verhun	Ivan	14	WU		34	Chec	UTH	Chem			37	41	4	Agr	AgrEng	41	Ukr					Fran	45	Metalur	Author		Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	M	1	1
Vizir	Vitali	31	EU		48	DPC	Germ	Eng			52	58	6	Eng	Eng	58	Belg	Engl	Eng	Eng	62	US	64	Eng	Admin		Y	Y	Y	Y	Y		Y	M	3	1
																		US	Bus	MBA	66														
Vlasenko	Myron	10	EU		28	Ukr					32	35	3	Med			Germ	Germ	Med	MD	39	US	46	MD											
Vydaz	Borys	26	EU		47	Belg					48	57	9	Med	MD	57	Fran	Fran	MedS	PHeal	60	SAfr	88	MD		Y		Y	Y				M	2	1
Waschuk	Borys	26	WU		46	DPC	Germ	Vet			52	57	5	Econ	LC	57	Can					Can	57	Accnt		Y	Y	Y					M	1	1
Wasolowsky	Oleh	29	WU		47	DPC					46	55	7	Med			US	UCL	Econ	LC	55	US	57	Accnt			Y	Y	Y				M	1	
											55	57	2	Polit	LC	57	US																		
Wilnycky	Myzhajlo	11	WU		30	Ukr					32	33	1	Pharm			Ukr																		
Wolkowinsky	Yurij	28	EU		47	DPC					47	49	2	Eng			Fran	Fran	Eng	Eng															
Wynnycky	Roman	11	WU	47	31	Ukr					32	39	7	Med	MD	39	Ukr					Ukr	39	MD		Y		Y	Y				M		
Yaduta	Evhen	60	Belg		69	Belg	Brux	Arch			70	75	5	Eng	Eng	75	Belg	ULC	Agr	Eng				Eng	Brew		Y						M		1
Yakymtchouk	Roman	25	WU		43	Ukr	Germ	PolSc			47	55	8	PolSc	LC PhD	55	Belg	Hol	IntLaw	PhD	58	Belg	55	Prof	UCL	Y			Y	Y	Y	Y				
Yankowsky	Zanon	19	WU		38	Ukr	Ukr	Eng			46	49	3	Econ	LC	50	Can					Can	50	Econ	Admin	Y		Y	Y	Y	Y	Y	M			2
Zajac	Borys	22	EU		41	Ukr					46	49	3	Agr			Can					Can	51													
Zakalnycky	Volodymyr	38	WU		58	RSem					59	65	6	SocP	LC	65	Belg							GovFin	Mgmt	Y			Y					1	
Zaszlak	Volodymyr	25	WU		46	Div					53	58	5	Chem	LC	58	US	US	Chem	MSc	60	US	68	Chem	Admin		Y	Y	Y			Y	M	3	2
Zlatyk	Svistoslav	11	WU		32	Ukr					32	33	1	Med			Ukr	Aust	Med	MD		US	49	MD											
Zinko	Victor	47	Germ	94	67	Belg					67	69	2	ClasPhilol			Belg					Belg		Bank	Mngr	Y							Mb	1	
Zmija	Josyf	25	WU	y	46	Div					53	56	3	Dent			Germ	Germ	Dent	Dent		Germ	56	Dent		Y	Y						M		
Zubrytskyj	Nicholas	21	WU		41	Ukr	Germ	Eng			48	57	9	Chem	PhD	57	Can					Can	57	Rsearch	Metlrgy						Y	Y	M	1	1
Zukovsky	Andronik	50	Fran								69	70	1	Dent			Belg	Brux	Dent	Dent	74														
Zvonok	Volodymyr	15	WU		32	Ukr					32	33	1	Com			Ukr																		
Zybenko	Roman	28	WU	72	46	DPC					47	52	5	Econ	LC		Austr					Germ		Journ	Radio		Y			Y						
TOTAL	295											966														61	89	60	95	46	51	51	56		193	193

Abbreviations: Div - Divizja Rimin, DPC-DPCamp, RSem-RomeUCathSeminary, WU-WesternUkr, EU-EasternUkr,

Tableau 2									ETUDIANTS UKRAINIEN UCL 30-44													
												A Louvain										
Nom	Prenom	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	A	Ans	Faculte	Diplome
Andruschak	Volodymyr				32															33	1	Eng	
Baransky	Roman				32															33	1	Inst Pr	
Bodnar	Roman				32															33	1	SocP	
Boyarsky	Volodymyr							36												37	1	SocP	
Brykovych	Emil				32															33	1	Inst Pr	
Chejkovsky	Nestor				32															33	1	SocP	
Chomyn	Roman				32															33	1	Archeo	
Chudiak	Maria											39	40	41						42	3	Agr	EngAgr d
Dechnyk	Oleksander				32				36	37	38	39	40	41	42					43	6	Med/Den	
Demchuk	Mykola				32						38	39	40	41	42	43	44			45	6	Com	LC/PhD
Derkach	Bohdan				32	33	34	35	36		38	39								40	7	Med	MD
Derzko	Julian				32															33	1	Med	
Drohomyrecky	Bohdan									37	38	39								40	3	SocP	PhD
Dushnyk	Volodymyr				32	33	34													35	3	SocP	LC d
Dutka	Mykola				32															33	1	Med	
Dyba	Andrij				32															33	1	Lang	
Fekendyk	Roman				32															33	1	Inst Pr	
Fedoryck	Volodymyr				32															33	1	SocP	
Fedorystnyn	Myroslave				32	33	34	35	36											37	5	Com	LC
Fedyshyn	Ivan				32															33	1	Med	
Gural	Andrij				32															33	1	Med	
Halaychuk	Bohdan				32	33	34													35	3	PolSc	LC gd
Hermaniuk	Maksym											39	40	41	42	43	44	45	46	47	8	Theo	PhD/GM
Horodilwsky	Josyf				32															33	1	Inst Pr	
Horniatkevych	Marta				32	33	34	35	36	37	38									39	7	Med	MD gd
Horniatkewych	Josafat				32	33	34													35	3	Inst Pr	
Horobijowsky	Yurij	29	30	31	32	33														34	5	Eng	Eng
Hrab	Josyf				32															33	1	Inst Pr	
Hreholynska	Maria				32															33	1	Med	
Hreschak	Mychailo				32															33	1	Med	
Huculak	Wasyl				32															33	1	Inst Pr	
Kalba	Jaroslaw									37										38	1	EconP	
Kazymyra	Bohdan				32	33	34													35	3	SocP	LC d
Klahka	Andre			31	32	33	34			37	38							45		46	8	Agr/Com	EngAg/LC
Kmetyk	Volodymyr				32															33	1	Com	
Kochenash	Rudolf		30	31	32	33	34													35	5	SocP	LC d
Korba	Josyf			31																32	1	Hist	
Kosyl	Borys				32	33		35												36	3	Chem	
Kychun	Roman				32	33	34	35												36	4	Med	
Kyshakevych	Volodymyr				32	33	34	35	36	37	38									39	7	Med	MD d
Lebedovych	Roman				32															33	1	Med	
Lohyn	Jaroslaw				32															33	1	Med	
Lukaseevych	Petro				32	33	34		36											37	4	Com	LC
Lysyshyn	Wasyl				32	33	34	35	36	37	38									39	7	In Pr/Eng	Eng
Martyschuk	Theodore									37	38									39	2	Agr	
Matvijejko	Myron				32															33	1	Med	
Matvijiv	Mykola									37	38									39	2	Econ	
Melech	Pavlo				32	33														34	2	Com	LC
Obushkevych	Lev				32	33	34		36	37	38	39								40	7	Med	MD
Oharenko	Volodymyr							35	36	37	38	39								40	5	Com	LC
Paclewskyj	Andrij				32	33	34													35	3	Med	
Palamycia	Wolodymyr						34													35	1	Med	
Pavlus'	Emilian				32															33	1	Med	
Podleshecky	Jaroslaw				32	33	34	35												36	4	SocP	LC
Prychidko	Evhen				32															33	1	Com	
Procyshyn	Zygmont				32	33	34			37	38									39	5	SoP/EcP	LC d /Phd
Prydatkevych	Jaroslaw				32															33	1	Med	
Pyrih	Mychaylo		30	31	32	33	34	35												36	6	Polit	LC/PhD
Ryzyj	Adam							35												36	1	Med	
Saldan	Petro				32															33	1	Inst Pr	
Soroldwsky	Volodymyr			31	32															33	2	Com	
Stepan	Konstantyn													41						42	1	Law	
Stepan	Mykhaylo			31	32	33	34	35	36	37	38									39	8	Med	MD d
Stepaniak	Roman				32															33	1	Arch	
Stemiuk	Volodymyr 28-29																			30	2	Philos	LC
Stroiar	Ivan				32	33	34	35	36	37	38									39	7	Med	MD
Symko	Stepan				32	33	34	35												36	4	Agr	EngAgr
Tabinsky	Konstantyn					33	34	35												36	3	In Pr/Eng	
Todoriv	Vasyl				32	33	34	35	36	37	38	39								40	8	In Pr/Eng	Eng d
Turkalo	Maria											39	40	41						42	3	Agr	EngAgr d
Tymiow	Zenon				32															33	1	Med	
Tyshynsky	Bohdan				32		34													35	2	Chem	
Verhun	Ivan									37	38	39	40							41	4	Agr	EngAgr
Vlasenko	Myron				32	33	34													35	3	Med	
Witnycky	Mychajlo				32															33	1	Phar	
Wynnycky	Roman				32	33	34	35	36	37	38									39	7	Med	MD gd
Zlatyk	Svistoslav				32															33	1	Med	
Zvonok	Volodymyr				32															33	1	Com	
TOTAL	78	2	3	7	62	28	27	17	14	17	18	11	6	6	3	2	2				228	Fini les Etudes 30	
	Nouv. Etudiants		2	4	56	1	2	2	4	7	1	3	0	1									

Tableau 3	Page 1					Etudiants Ukrainien 45-59															
						A Louvain															
Nom	Prenon	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	>	A	Ans	Faculte	Diplome
Antochij	Myroslav			47	48	49												50	3	Philologie	LC
Antochij	Roman			47	48													49	2	Agr	
Antoniv	Yurij				48													49	1	Inst Pr	
Artychichuk	Monique									53	54							55	2	Med	
Bachynsky	Lubomyr											55	58	57				58	3	Chem	LC
Berenfeld	Volodymyr		46	47	48	49												50	4	Eng	Eng
Berezjuk	Marta													57	58			59	2	SocP	
Bilek	Roman			47	48	49	50	51	52									53	6	Med	DocM
Bilaniuk	Oleksa			47	48	49	50											51	4	Eng	Eng
Belej	Myroslav											55	56	57				58	3	Med	
Bilous	Anna											56	56	57	58			59	4	Rphilol	LC
Borecky	Osyp			47	48													49	2	SocP	
Bozyk	Ihor														58	59	[redacted]	63	5	Droit	Droit
Bozyk	Ulana													57	58	59	[redacted]	64	7	Med	MD
Brodecky	Edward									53	54	55	56	57				58	5	SocP	LC
Brygg	Myroslav	45	46	[redacted]														55	9	Med	DocM
Buchacky	Yurij			47	48												[redacted]	49	2	EdPh	LC
Chebursky	Ihor				48													49	1	Agr	
Chaly	Wsevolod				48	49												50	2	Geologie	PhD
Charchenko	Oleksander					49	50											51	2	Com	
Cheniavsky	Yurij						50	51	52									54	3	SocP	
Chervak	Fedir													57	58	[redacted]		59	2	Chem	
Chmilek	Vasyl									53	54	55	56	57				58	5	Eng	EngTec
Chopyk	Bohdan									53								54	1	Com	
Chukhevych	Yurij			47	48	49	50	51										52	5	Agr	EngAgr
Cymbala	Bohdan	[redacted]					50	51	52									52	6	Med/MicrB	DocM
Cymballistyj	Bohdan		46															47	1	Psych	
Czyziw	Evhen						50											51	1	Eng	
Decenko	Mycheylo				48	49	50	51										52	4	Eng	
Demylak	Olha														58			58	1	SocP	
Derevlanka	Ivan															59	[redacted]	61	2	Chem	
DiuhSadovinsky	VasylVacek						50	51	52	53	54	55	56	57				58	8	Pharm	LC
Dmytryk	Kuzma				48	49	50	51	52	53	54						[redacted]	55	7	SocP	
Dubyna	Dmytro				48	49	50	51										52	4	InstP/Chem	
Dybeylo	Lida	45	47															47	2	Econ	
Dybeylo	Vira	45	47															47	2	Econ	
Fedorenko	Evhen					49	50	51	52	53	54							55	6	SocP/Eco	LC/LC
Fedoryka	Damian														58	59	[redacted]	62	4	Pol	
Fiala	Yurij			[redacted]														49	2	Musique	
Gapyshyn	Volodymyr					49	50	51	52	53								54	5	Com	LC
Hanowsky	Evhen							51	52	53	54				58	59		60	6	SocP Eco	LC, LC
HasiukMarkus	Daria											55	56					57	2	SocP	LC
Hayda	Ihor			47	48	49	50	51										52	5	Agr	EngAgr
Hewko	Volodymyr											55	56	57	58	59	[redacted]	61	6	Med	MD
Herasymovych	Roman			47	48	49	50	51										52	5	Agr	EngAgr
Hermaniuk	Maksym	[redacted]	46															47	9	Theol GM	
Hladun	Vic			47														48	1	Agr	
Honchariw	Arkady							51	52	53	54							55	4	SocP	LC
Hrechniw	Vitaly						50	51	52	53								54	4	Pharm	
Hursky	Petro			47	48	49	50	51										52	5	Eng	Eng
Iskryshycky	Osyp			47	48	49	50											51	4	InstP/Eng	
Jakhielsky	Lev									53								54	1	Med	
Javorsky	Jaroslaw	45																46	1		
Kachmar	Larysa											55	56	57	58			59	4	ScPol	LC
Kalytowska	Marta			47	48	49	50	51										52	5	Hist	LC
Karabyn	Bohdan														58	59	[redacted]	60	2	Med	
Kis	Theophil							[redacted]					56	57	58	59	[redacted]	64	8	EconP	Doct
Klym	Justin				48	49	50	[redacted]										53	5	InsP/Eng/Arch	
Kmieciouk	Casimir			47	48													49	2	Geol	LC
Koduba	Ostap							51	52	53	54	55						56	5	Lang	LC
Kohut	Mykola				48	49	50	51										52	4	Com	LC
Kolbaba	Sofia	45	46	47	48													49	4	Com	LC
Kosenko	Evhen				48	49												50	2	Geol	LC
Kosyk	Dick											55	56	57				58	3	Econ	
Koval	Dmytro													57	58	59	[redacted]	61	4	Hist	LC
Koval	Omelan				48	49												50	2	Com	LC
Kovaluk	Bohdan				48	49	50	51	52									53	5	InstP/Eng	
Kozachynsky	Volodymyr			47	48	49	50	51	52									53	6	InstP/Eng	
Kravcio	Olha													57	58			59	2	Med	
Kravcio	Radko								52	53	54	55	56					57	5	Mad	
Krusheinycky	Ivan									53								54	1	Chem	
Kryzanivsky	Roman	45	46	47														48	2	Dent	
Kucherenko	Vira			47														48	1	SocP	
Kupchynsky	Yurij			47	48	49	50	51										52	5	Eng	Eng
Kutnlak	Oles											55	56	57	58			59	4	Chem	LC
Labunka	Myroslav							51	52	53	54							55	4	Hist	LC

Tableau 3	Page 2																				
Legedza	Zenon			47	48	49	50	51	52									53	6	InstP/Eng	Eng
Lesiw	Josyf			47	48	49	50	51										52	5	SocP/Fin	LC/LC
Lesyk	Ihor				48	49	50	Brux										51	3	Musique	LC
Levycky	Ivan									53	54	55	56	57	58	59		60	7	InstP/Eng	Eng
Loguah	Michaylo			47	48													49	2	Econ	LC
Loschenko Kis	Halyna												56	57	58			59	3	Chem	
Loshchenko	Ola													57	58	59		60	3	Med	
Lystok	Andrij	45																46	1	Lit	
Mackiw	Volodymyr			47														48	1	ChemDoct	
Makarenko	Borys			47	48	49	50	51	52	53								54	7	SocPDoct	
Marchenko	Bohdan									53	54							55	2	Math	
Marchenko	Oleksa				48													49	1	InstP	
Markiw	Oleksander				48	49	50											51	3	Eng	Eng
Melnyk	Andrij			47														48	1	Med	
Melnyk	Myroslav			47	48	49	50											51	4	Econ	Doct
Morovyk	Evhen									53								54	1	Chem Died	MicAoc
Myhul	Ivan														58	59		63	5	SocP	LC
Mykytenko	Zenon											55	56	57	58			65	4	Chem	LC
Mytrovych	Kyrylo			47	48	49	50	51	52	53	54							55	7	Philos	LC/Doct
Nakonechny	Vasyl	45																46	1	Eng	Eng
Nelipa	Hryhorij					49	50	51										52	3	InstP/Eng	
Nelipa	Wasyl					49	50											51	2	Econ	
Odryna -Cherk.	Dmytro				48													49	1	InstP	
Oharenko	Lubomyra	45	46															47	2	Chem	
Omelan	Pavlo			47														48	1	Philos	
Oschypko	Hryhorij				48	49	50	51	52	53	54	55						56	8	SocP/Eco	LC/LC
Pacholkiw	Adrian	45	46															47	2	Chem	
Panek	Ivanka				48													49	1	Chem	
Parobek	Liliane										54							55	1	Psych	
Pawlychenko	Petro									53	54							55	2	InstP	
Petruch	Jaroslaw									53	54							55	2	Hist	
Plaskach	Bohdan	45																46	1	Lang	
Popadynec	Christine															59		60	1	Lettres	
Popovych	Volodymyr	45	46	47	48	49	50	51	52									53	8	Med/Spec	MD/Sp
Proc	Evhen									53								54	1	InstPr	
Pylypec	Nestor												56	Hon				57	1	Med	
Ripak	Nadia						50	51	52	53	Brux							54	4	Soc	LC
Ripak	Roman												56	57	58	59		61	5	Eng	Eng
Rohovy	Petro							51	52									53	2	Chem	
Romaniuc	Anatol				48	49	50	51	52									53	5	Econ	Doct
Shevchenko	Ihor		46	47	48													49	3	Lettrs/Phls	LC/Doc
Shevchenko	Oksana		46	47	48	Brux												49	3	Musique	
Shevchuk	Vasyl			47														48	1	Socp	
Shumovsky	Theodore			47	48	49	50											51	4	Agr	
Shykin	Volodymyr	45	46	47														48	3	Med	
Smetanko	Fedir	45	46	47	48	49	50											51	6	Eng	Eng
Solontchouk	Volodymyr			47	48													49	2	Agr	
Stadnyk	Volodymyr	45	46															47	2	SocP	
Stolar	Marijka	45	45	47														48	3	SocP	
Suchoversky	Ihor			47	48													49	2	Eng	
Sulyma	Myron									53			56	57				58	2	Com/Med	
Svoboda	Oleksander									53								54	1	Eng	
Symyrenko	Tania			47	48	49												50	3	SocP	
Synkuk	Mykola	45	46	47	48	49												50	5	Com	LC
Taranko	Lubomyr								52	53								54	2	Chem	
Tatarsky	Zenon			47	48	49	50	51	52									53	6	InstP/Eng	Eng
Tkachenko	Fedir							51	52	53								54	3	SocP	
Tkal	Oleksander				48													49	1	Geol	
Toth	Yurij											55	56	57	58	59		60	5	Dent	Ddent
Tratch	Roman			47	48	49	50	51										52	5	Psych	LC
Troyan	Myroslav			47	48	49	50	51										52	5	Eng	Eng
Turkalo	Jaroslaw		46	47	48	49												50	4	Med	DocM
Varina	Zhenia	45	46	47	48	49	50											48	2	Med	DocM
Vizir	Vitali								52	53	54	55	56	57				58	6	Eng	Eng
Vytlaz	Borys				48	49	50	51	52	53	54	55	56					57	9	SocP/Med	DocM
Waschuk	Borys								52	53	54	55	56					57	5	Econ	LC
Wesolowsky	Oleh				48	49	50	51	52	53	54	55	55					57	9	Med/Econ	LC
Wolkowinsky	Yurij			47														48	1	Eng	
Yakymtchouk	Roman			47	48	49	50	51	52	53	54							55	8	Pol/Dipl	LC/Doct
Yankowsky	Zenon		46	47	48													49	3	Econ	LC
Zajec	Borys	45	46	47	48													49	3	Agr	
Zakalnycky	Volodymyr															59		65	6	SocP	LC+PhD
Zazulak	Volodymyr									53	54	55	56	57				58	5	Chem	LC
Zmija	Josyf									53	54	55						56	3	Dent	
Zubrytckyj	Nicholas				48	49	50	51	52	53	54	55	56					57	9	Chem	LC/Doct
Zybenko	Roman			47	48	49	50	51										52	5	Econ	LC
TOTAL	151	20	23	54	66	51	49	44	34	39	27	24	26	25	22	17			543	Fini les Etudes 72	
cat 94-ort 57	Nouv, Etudiants		6	38	22	5	6	6	4	16	1	10	5	5	6	3				[illegible]	

Tableau 4

A Louvain

Nom	Prenom	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	A	Ans	Sujject	Degr
Abdulain	Dmytro							66																			67	1	InstPr	
Aleshkevych	Yurij	60	61	62	Bozhyk I							70															71	1	Arch	
Baboval	Roman									68	69	70	71	72	73	74		76	77	78	79						80	11	Med	MD Spe
Bachynsky	Evhen						65	66	67	68	69	[redacted]															70	5	Med	MD Spc
Bezushko	Volodymyr									68	69	70	71	72													73	5	Chem	LC
Bochan	Bohdan				63	64																					65	2	Pol	
Boyko	Dmytro																			78	79	80					81	3	InstP-Tech	
Boyko	Kateryna																		77	78	79	80	81				82	5	Lang	MA
Bozio	Roman	60	61	62	63	Bozyk U									73	74	75										76	3	Theol	LC
Bratkovsky	Oleksandriv							66																			67	1	Lang	
Bylyna	Volodymyr						65																				66	1	Eng	
Chemerys	Hala						65	66	67	68																	69	4	RPhilol	LC
Khreptovsky	Bohdan						65																				66	1	RPhilol	
Chukhevych	Ivan														73	74											75	2	Eng	
Chukhevych	Pylyp													72	73	74	75	76									77	5	Eng	Eng
Chukhevych	Stepan												71	72	73	74	75	76	77								78	7	Med	MD
Chychka	Roman	60	Dorevianka I						67																		66	1	Med	
DemchukJr	Mykola							66	67	68	69																70	4	PolIl	LC
Dorevianka	Vitalij	60																									61	1	InstPr	
Dobosh	Yaroslav								67	68																	69	2	Med/SocP	
Dybajlo	Bohdan	60	61																								62	2	ClasLg	
Dybajlo	Maruata					64																					65	1	Econ	
Gerega	Halja												71	72													73	2	Lang	LC
Hajdamakha	Andrij				63	64	65	66																			67	4	SocP	LC
Halaburda	Odarka	60	Havko V																		79	80	81	82			83	4	Comm	LC
Hatala	Oksana										69	70	71	72	73												74	5	Chem	LC
Hilma	Iryna				63	64	65	66	67	68																	69	6	PolSc	LC
Hovenko	Bohdan										69	70	71	72	73												74	5	Chem	LC
Hutsenko	Volodymyr							66																			67	1	Comm	
Ivankiv	Vasyl										69	70	71	72	73												74	5	Eng	Eng
Kachynsky	Bohdan						65	66																			67	2	Med	
Karpa	Halyna									68	69																70	2	Med	
Katchmarsky	Bohdan	60	61	62	63	Kis						70	71	72													73	3	EngTech	Cert
Kohut	Christina																	76	77	78	79						80	4	Lang	LC
Kohut	Hania	60	Koval D														75										76	1	Arts	
Kohut	Marusia														73	74											75	2	Lang	
Kohut	Pavlo																		77	78	79	80	81				82	5	Lang	LC
Konyk	Ihor								67	68	69	70	71	72													73	6	Law	Mlaw
Koval	Zenon											Mlyk	72	73	74	75	76	77									78	4	Law	MLaw
Koval	Zoreslava										Bruz	71	72	73													74	1	GArts	BA
Kozak	Petro											71															72	1	Econ	
Kozij	Yurij										70	71	72	73	74	75	76										77	7	Med	MD
Kozycka	Ola											71															72	1	Econ	
Kuropas'	Lesia						65	66																			67	2	Archeol	
Kuropas'	Roman				63																						64	1	Pol	
Kutnyj	Petro																75	76	77	78	79	80	81	82			83	8	Psyll aw/Theol 3l C	
Makarushka	Ihor									Bruz	69	70	71	72	73	74	75										76		Med	MD
Melchior	Philip	60	61	62	Myhul					68																	69	1	Theol	
Mykytenko	ZenkoPavlo				63	64																					65	2	Chem	PhD
Nazymok	Irena								67	68																	69	2	Hist	
Ochrymovych	Ivan		61	62	63	64	65	66																			67	6	Agr	EngAgr
Palan	Ivan						65	66	67	68	69	70	71														72	7	ThooPhils	LC, LC
Panchuk	Hryhorij	60	61	62	63	64																					65	5	SocP	MA
Prokopets'	Oles'									68																	69	1	Med	
Radelicki	Vasyl																75										76	1	Psych	
Radelicki Kate	Hania										69	70															71	2	Comm	
Satsiouk	Oleksander						64	65	66	67	68																69	5	Psych	MA
Sawkiv	Bohdan						64	65																			66	2	SocP	
Senychak	Andrij																								83	84	85	2	SlaPhilol	
Senychak	Oksana																									89	90		Med	
Senyk	Petro													72	73												74	2	Med/Dent	
Svystovych	Mykola							66	67																		68	2	Biol	
Yaduta	Evhen								Brux Ar		69	70	71	72	73	74											75	5	Chem	LC
Zinko	Victor								67	68																	69	2	ClPhilol	
Zukovsky	Andronik	60	61	62	63	64	Zakalnycky V				69	70	71	72	73	74	Brux										70	1	Dent	DentBrx
	65+8=73	11	8	7	10	10	12	14	12	15	12	11	14	13	13	9	8	7	7	6	7	5	4	2	1	1	Tot	198	Finl Etudes 32	
	New	3	1	0	5	3	7	5	4	4	5	4	4	2	3	0	3	2	2	1	1	0	0	0	1	0	[redacted]			

Демографічний портрет

Анатоль Романюк

Приблизно триста студентів українського походження студіювало у Лювенському університеті у часі від 1930 до 1985 року. Після 1980 року студіювали вже одиниці і їхні характеристики не підлягають цьому нарису.

Метою цього розділу є дати демографічний портрет українських студентів ЛКУ впродовж зазначеного часу, на підставі індивідуальних даних зібраних і зіставлених Зеноном Татарським у статистичній табелі Ч.1 поміщеній у попередньому розділі. Насамперед, розглянемо їхнє походження за основним територіяльним поділом України до Другої Світової Війни: Західня і Східня Україна; далі визначимо, які дисципліни вони студіювали, скільки із них остаточно закінчило навчання і отримало дипломи (вказавши і на рівень диплому); нарешті - їхнє розміщення по країнах поселення та основна їхня зайнятість. Ми розглянемо також сімейний стан і деякі інші характеристики наших студентів.

Виділяються три головні хвилі напливу українських студентів до Лювену, а саме: між двома світовими війнами; від 1945 до 1960 року; і після 1960 року (Таблиця 1).

ТАБЛИЦЯ 1. Кількість студентів чоловічої і жіночої статі за періодами навчання

ПЕРІОД НАВЧАННЯ	ЧОЛОВІКИ	ЖІНКИ	РАЗОМ
до 1945 року	73	5	78
1945-1959 рр.	130	21	151
1960 і пізніше	46	20	66
Разом	244	45	295

Кожна із цих хвиль мала свою притаманність. Перед Другою Світовою Війною це були майже виключно виходці із західно-українських земель, точніше, з Галичини і Волині, греко-католики. Найбільша частка, 51% усіх студентів, припадає на післявоєнний період (з 1945 по 1959 рік). Це переважно втікачі або діти втікачів з українських земель, які опинилися на Заході внаслідок війни. Їхнє територіяльне походження і релігійна приналежність - різноманітні. Хоч відносна більшість, а саме 48%, за походженням і віросповіданням це греко-католики з Галичини, однак православні із східних і центральних українських земель нараховували 33%. Решта, 19%, походили з інших країн (Таблиця 2). І нарешті третя хвиля, що становила 22% усіх студентів - це вже переважно виходці з різних країн (Бельгії, Німеччини, Франції та інших). Еміґрація із самої України і країн Східної Европи, зрозуміло, була повністю перекрита залізною заслоною.

ТАБЛИЦЯ 2. Розподіл студентів за місцем народження (або постійного проживання) та періодами навчання

КРАЇНА НАРОДЖЕННЯ АБО ПРОЖИВАННЯ	ПЕРІОД НАВЧАННЯ			РАЗОМ
	до 1945 р.	1945-59 рр.	1960 і пізніше	
Україна	75	123	9	208
Західна Україна	70	73	7	150
Східна Україна	6	50	2	58
Польща	1	6	1	8
Чехословаччина	-	-	1	1
Інші Країни Центральної і Східної Европи	-	-	-	-
Німеччина	-	2	15	17
Франція	-	4	3	7
Бельгія	-	7	32	39
Інші Країни Західної Европи	1	2	1	4
США	-	-	1	1
Канада	-	3	1	4
Інші Країни і Невідомі	-	4	2	6
Разом	78	151	66	295

Який же був розподіл наших студентів за галузями навчання? Що саме вони студіювали? Таблиця 3 дає уявлення про розподіл студентів

за ділянками науки, які поділено на дві категорії: суспільні й гуманітарні (політичні і соціологічні, економічні студії, література, філософія т. ін.) і точні та природничі науки (медицина, хемія, агрономія, технологія).

ТАБЛИЦЯ 3. Розподіл студентів за навчальними дисциплінами

ГАЛУЗЬ НАВЧАННЯ	КІЛЬКІСТЬ СТУДЕНТІВ
Суспільні і гуманітарні науки:	127
Суспільно-політичні науки / Міжнародні відносини	41
Економія / Комерція	37
Література / Лінгвістика / Філологія	15
Філософія	6
Теологія	4
Інші	24
Спеціялізація у точних і природничих науках:	165
Медицина	62
Стоматологія	2
Фармацевтика	3
Психологія / Псиціятрія	5
Хемія	19
Інженерія	47
Агрономія	18
Інші	8
Інші науки і невідомі	4
Разом	295

Як бачимо, 56% усіх студентів припадає на точні і споріднені науки, а 43% - на суспільні і гуманітарні науки. Решта, біля 1%, - це інші ділянки, або невизначені. Якими ж результатами увінчалися студійні зусилля наших лювенців? Таблиця 4 відтворює картину цих наслідків. Звертає увагу факт, що досягнуті успіхи - значні. Переважаюча більшість студентів, що почали навчання у Лювенському університеті, закінчили його там же, або інших університетах, отримавши дипломи того чи іншого рівня. Дев'ять відсотків завершили свої студії отримавши бакаляврати, а 35% досягли ступеня ліценціята (магістра). Подивугідним фактом є те, що аж 38 студентів здобули докторати. Ці, самі по

собі похвальні результати набувають ще більшої ваги, коли врахувати, що чимало колишніх лювенців продовжували згодом студії в країнах їхнього проживання, набуваючи додаткових кваліфікацій.

ТАБЛИЦЯ 4. Здобуті наукові ступені

СТУПІНЬ	КІЛЬКІСТЬ СТУДЕНТІВ
Бакалявpат	26
Ліценціят або магістер та інженери	101
Доктор медицини	42
Доктор інших наук	38
Незакінчені студії, інші ступені	88
Разом	295

Для великої більшости колишніх студентів Лювену, Бельгія стала перехідним місцем проживання. Повоєнні обставини в Європі були такими, що більшість біженців з України й інших країн Східної Европи, що опинилися у сфері радянських впливів, у тому числі і наші студенти, мали намір еміґрувати за океан. Все таки, як видно із Таблиці 5, де відображено перелік країн остаточного поселення (еміґрації), Бельгію, як країну постійного проживання обрало аж 63 із усіх 295 студентів. До цього слід також додати 41 студента, які осіли в інших країнах Західної Европи. Та найбільшу притягальну силу виявили США, де поселилося аж 65 колишні студенти. У Канаді поселилося 54 особи. На жаль, для значної кількости студентів - тобто для 36 осіб не встановлено країн їхньої еміґрації. Можливо, серед студентів цієї категорії є чимало осіб, яких вже немає у живих. Крім того, 24 студенти повернулися в Україну. Це, мабуть, виходці з Галичини, які студіювали у Лювені між двома війнами і повернулися на батьківщину ще перед її захопленням Радянським Союзом.

ТАБЛИЦЯ 5. Розподіл студентів за місцем нинішнього проживання або еміграції

КРАЇНИ ПРОЖИВАННЯ АБО ЕМІГРАЦІЇ	КІЛЬКІСТЬ СТУДЕНТІВ
Бельгія	63
Україна (повернулися в Україну)	24
Інші европейські країни	41

США	65
Канада	54
Австралія / Нова Зеляндія	2
Інші країни	10
Невідомо	36
Разом	295

Студії, зокрема вищі, є важливим етапом життя кожної людини, оскільки вони є підготовкою до професії. Остаточний успіх, однак, не визначається лише ступенем завершення цих студій і отриманням диплому. Мірилом успіху є, очевидно, якість зайнятости і виконування обов'язків. З цього погляду, студії у ЛКУ дали вельми задовільні результати. Таблиця 6 подає приблизну картину зайнятости колишніх лювенців. "Приблизний", бо професія і зайнятість не підлягають однозначній клясифікації. Все таки можна відтворити загальний розподіл колишніх студентів Лювенського університету за основними категоріями їхньої зайнятости. На зайнятість, що пов'язана із зберіганням здоров'я, припадає 35 осіб, серед них 31 лікар. З освітою пов'язані аж 56 колишніх лювенців, серед них 30 університетських професорів. Чимало працювало у бизнесі, адміністрації, банках, фінансових установах, бухгалтерії. З Лювену вийшло 42 інженери і 8 хеміків, деякі з них - винахідники, що опатентували свої винаходи. Лювен дав чимало особистостей у культурній і мистецькій сферах життя. Слід згадати композиторів Юрія Фіялу й Ігоря Лесика, які студіювали у консерваторії у Брюсселі, але були тісно пов'язані з Лювеном. Як і можна було очікувати, з цього католицького університету вийшло чимало представників духовенства - священиків, монахів і монахинь - серед них два визначні митрополити Української Греко-католицької Церкви, Максим Германюк і Володимир Стернюк. Один колишній лювенець Іван Дерев'янка став згодом Архиєпископом Української Автокефальної Православної Церкви.

ТАБЛИЦЯ 6. Розподіл за фахом (основною зайнятістю)

ФАХ / ЗАЙНЯТІСТЬ	КІЛЬКІСТЬ СТУДЕНТІВ
Зайнятість пов'язана із здоров'ям	35
Лікарі (доктор медицини)	31

Медсестри	1
Дентисти (Стоматологи)	2
Аптекарі (Фармацевти)	1
Зайнятість пов'язана з освітою	56
Професори вищих шкіл	30
Учителі середніх і початкових шкіл	17
Бібліотекарі	9
Зайнятість пов'язана з технікою	56
Інженери	42
Хеміки	8
Геологи	2
Лісничі	1
Агрономи	3
Зайнятість пов'язана з управлінням, фінансами, бізнесом і адвокатурою	48
Бизнес	18
Фінанси / Банки	15
Юристи / Нотарі	3
Адміністрація (державна і приватна)	12
Зайнятість пов'язана з духовним життям, соціяльна опіка, письменники, журналісти	16
Священики, монахи	6
Соціяльна опіка	2
Журналісти	6
Громадська діяльність	1
Музика	1
Невідомі, незайняті і незакінчені студії	84
Разом	295

Звісно, Лювен це славний, стародавній університет, двері якого були відкриті і для не католиків. Як ми вже згадували раніше, чимало українських студентів було з Волині, Буковини, центральних і східних земель, зокрема, у повоєнному періоді. У Лювенському університеті студіювало всього 60 до 70 осіб православного віросповідання. Слід підкреслити толерантність викладачів і адміністрації університету супроти студентів інших віросповідань, яка панувала у цьому, за своїм

характером, католицькому університеті. Про це може засвідчити автор цієї статті, сам православного віросповідання. Доречно зазначити, що толерантність була властивістю Лювену у противагу до Брюссельського, так званого Вільного Університету, який наполегливо декларував і пропагував толерантність у теорії, але на практиці був дуже непослідовним у цьому відношенні.

Було б цікаво замислитись над суто демографічною характеристикою наших лювенських друзів. Але, існуючі дані надто скупі, щоб можна було створити таблицю смертности (тривалости життя) і виявити, як формувалися їхні родини і як проходило відтворення поколінь шляхом репродукції. Та все ж, деякі показники можна підрахувати. Так, наприклад, ми знаємо роки народження і смерти тих, що померли до нинішнього дня (2000 року). У середньому, ці останні прожили 59 років. Сьогодні, середній вік, до якого доживають чоловіки у розвинутих країнах - становить приблизно 75 років, а жінок - 80 років. Слід однак зазначити, що чимало тих, які відійшли вже у вічність, належать до генерацій народжених у давнішому минулому, коли смертність була вищою.

ТАБЛИЦЯ 7. Розподіл студентів за роками народження

РОКИ НАРОДЖЕННЯ	КІЛЬКІСТЬ СТУДЕНТІВ	ЖИВУТЬ ДО ДНІВ (2000)	ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ У ВІДСОТКАХ
до 1920 року	82	5	(6,1)
1920-1929 рр.	101	85	(84,1)
1930-1939 рр.	37	34	(91,9)
1940-1949 рр.	39	37	(94,9)
1950 і пізніше	28	27	(96,4)
Невідомо	8	8	(100,0)
Разом	295	196	(66,4)

Статистика щодо сімейного стану українських студентів - лювенців дуже неповна. Для значної частини лювенців, тобто 121 із 295, - родинний стан невідомий. За поданими даними 172 одружених. Одружені особи народили 386 дітей (стільки ж хлопців, як і дівчат), у середньому, на одного одруженого припадає 2,24 дитини. Цей показник співпадає більш-менш із середнім показником народжуваности в Европі й Америці для тих поколінь, до яких належать наші лювенці.

ТАБЛИЦЯ 8. Сімейний стан і кількість дітей

СІМЕЙНИЙ СТАН	КІЛЬКІСТЬ СТУДЕНТІВ	КІЛЬКІСТЬ ДОЧОК	КІЛЬКІСТЬ СИНІВ	ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ ДІТЕЙ
Одружені	172	193	193	386
Невідомо	123	-	-	-
Разом	295	193	193	386

Які висновки можна зробити з цієї статистичної аналізи демографічної картини колишніх студентів Лювенського університету? Відрадний сам факт, що майже 300 молодих українців здобули вищу освіту і професійні кваліфікації, необхідні для працевлаштування. Як уже зазначено, 30 університетських професорів, 31 лікар, 42 інженери, декілька теологів, двоє з яких досягли найвищих чинів митрополитів Української Греко-католицької Церкви - це вельми значущі показники успіху, а крім цього, і немалий внесок у те, що економісти називають "людським капіталом" (human capital). У цьому велика заслуга Лювенського університету та інституцій і осіб-українців, таких як Архиєпископ Іван Бучко та інженер Андрій Кішка, і не-українців, як відомі професори ЛКУ, які мали безпосереднє відношення до цієї справи. Про наших добродіїв мова в інших розділах цієї книжки. Уважаю однак приємним обов'язком згадати тут Леона Дюпріє (Léon Dupriez) економіста світової слави, мого професора і ментора. Джерела вищезгаданих "інвестицій" у формування людського капіталу були не-українські. Вони йшли майже виключно, у першу чергу із Східньої Конґреґації, із ЛКУ та від інших католицьких інституцій, однак знайшли родючий ґрунт серед українських студентів. Кинуте зерно - дало добрі плоди.

Наші юнаки і дівчата, що пройшли важкі випробування воєнних часів, бажаючи вчитися, зуміли подолати мовні труднощі (усі вони, за вийнятком студентів із Франції і Бельгії, не знали французької мови) і оволоділи високими стандартами навчання у Лювенському університеті. Хоч багато із них, зокрема тих, що виїхали згодом до Америки, змушені були перекваліфіковуватися і вивчати англійську мову, однак Лювен став для них пробним каменем, і досвідом необхідним для успіху у важких обставинах. Вони, з великим успіхом склали цей іспит свого життя!

Той факт, що студенти спільно проживали в одному ґуртожитку

протягом декількох років навчання - також дав позитивні наслідки. Насамперед, живучи спільним життям, вони зав'язували довготривалі дружні стосунки. Лише у молодому віці справжня тривала дружба найлегше утверджується. По-друге, Лювен, його громадське життя - було кузнею, у якій зароджувалися і формувалися почуття і свідомість української громадськості. Навіть політичні і партійні суперечки, міжпартійні змагання за вибір управи нашої студентської громади, які з плином часу, у зрілому віці видаються маловажними, у певній мірі, також мали свої позитиви, оскільки вели до формування громадської активности. Багато колишніх лювенців нині беруть активну участь в українському житті - громадському, культурному і науковому. Як тільки Україна стала на шлях незалежности, чимало колишніх лювенців поспішили в той чи інший спосіб внести свій, нехай і скромний, внесок у розбудову української державности. Зацікавлений читач знайде відповідні дані про громадську діяльність кожного окремого лювенця у основній таблиці циготовленій Зеноном Татарським, які є поміщені у цій книжці.

До неґативних сторінок нашої студентської громади у Лювені можна віднести хіба той факт, що склад її за статевою приналежністю був надто однорідним - на одну дівчину припадало більше 5-ти юнаків. Це, очевидно, обмежувало можливості одруження між собою. Все ж таки, чимало лювенців одружилися з українками пізніше, після виїзду з Лювену в країни поселення, зокрема, у США і в Канаді, де живе численна українська діяспора. Хоч кількість тих, що одружилися з чужинками, точно невідома, їх було досить багато серед осіб, які залишилися проживати у Бельгії (і одружилися з бельгійками). Але й тут, усвідомлення своєї національної ідентичности відіграло свою ролю або відчутно виявилось. Так, вони зуміли "українізувати" не тільки своїх дружин і дітей, але й найближчу рідню. Найяскравішим прикладом цього може послужити сім'я нашого друга Миколи Когута, який одружився з дівчиною флямандського походження і залишився жити таки у самому Лювені.

Лювен має вагоме значення в історії формування нашої професійної, наукової і духовної інтеліґенції закордоном. Серед іноземних осередків, де навчалася наша молодь, Лювен займає одне із передових місць. ▮

Оттава, листопад 2000 р.

Підсумки

Кінцеве слово

Олекса "Брисько" Біланюк

■ Організовна присутність

Присутність великої кількости українських студентів у Лювенському Університеті тривала біля 50 років - від початку 1930-их до половини 1980-их років. У деяких роках Лювен був одним із найбільших українських студентських осередків у Західній Европі. Так було у роках 1932-33 перед Другою Світовою Війною, а також після неї, у роках 1947-49, коли кількість студентів перевищала шістьдесять. Однак, в інші часи, ця кількість меншала і зводилась до кількох десятків, до кільканадцяти і згодом - до кількох студентів.

Визначною особливістю цієї присутности було спільне проживання у студентських гуртожитках. Перед Другою Світовою Війною українські студенти жили із російськими, а згодом бельгійськими студентами у Колегії св. Белярміна. Після війни більшість студентів жила в Українському Студентському Домі, а від 1960 року - у будинку Апостольської Візитатури УКЦеркви.

■ Успіхи

За увесь цей час через Лювенський Університет перейшло біля 300 українських студентів (у цьому - 45 студенток), з яких 43% закінчили там свої студії, 25% закінчили їх в інших університетах, а 32%, покинули студії незакінчивши їх.

Завдяки успішній більшості, колишні лювенці, можуть гордитися неабиякими досягненнями. З їхніх лав вийшли провідні громадські

діячі, дійсні члени Наукового Товариства ім. Шевченка (головою канадського НТШ був любенець) і Української Вільної Академії Наук (любенець - президент УВАН у США), академіки Національної Академії Наук України. Митрополит української католицької церкви Канади, верховний єпископ підпільної української католицької церкви в Україні, архиєпископ Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Українського Вільного Університету, Голова ОУН(б), високо кваліфіковані науковці, інженери, що стали у проводах чільних світових підприємств, українських громадських установ, політичних партій, організацій молоді і в мирянському русі, 30 професорів університетів (шістьох у самому таки Любені) та понад сотня повноцінних професіоналістів. Попри відданість своїм спеціяльностям, вони всюди і завжди гордилися своїм українським походженням і значною мірою причинилися до доброго імени України в усьому світі.

■ Неуспіхи

Впродовж усього існування "українського академічного Любену" співіснували два типи студентів. Більшість студентів були обов'язкові, працьовиті і самовіддані українській справі. Та на жаль, було доволі і таких, що проявляли недостаток відповідальности, ледачість і байдужість.

Немов відзеркалюючи не лише світло, але й тіні людського життя, від самого початку, український Любен затьмарювали прояви деяких від'ємних рис наших, менш відповідальних друзів. Ще у 1930-их роках комітетові, що опікувався українськими студентами, довелось усунути з гуртожитку і позбавити стипендій п'ятьох українських студентів за "лінивство і негідну поведінку." В той час, із 62 студентів і студенток менше половини здало іспити: 33 студенти(-тки) або зовсім не приступили до іспитів, або провалилися.

Не багато кращою є статистика і післявоєнного періоду. У доповненні до сказаного, в останніх роках "українського академічного Любену" чимало студентів українського походження характеризувала відсутність чіткої свідомости свого українства. Багато із них уважали себе в першу чергу французами, або американцями і не дбали про свою українську мову, уважаючи її, як мову для порозуміння з іншомовними студентами українського походження.

Навіть при найбільших зусиллях неможливо очікувати, щоб усі студенти, без вийнятку, були безнастанно працелюбними. Але, немає сумніву, що ненадійних студентів могло бути багато менше. Проаналізуймо джерела недоліків. Висновки можуть стати корисними для майбутнього.

Впродовж існування українських студентських гуртожитків - надто строгі правильники перевищували своїми вимогами обов'язки студентів у інших гуртожитках. Це непотрібно утруднювало відносини між дирекцією і дорослими студентами вищих років. Добрими студентськими капелянами були оо. Максим Германюк, Іван Тилявський та Іван Кіт. Недоліком була неспроможність церковних чинників своєчасно замінювати отців капелянів-директорів, які, може й не з власної вини, не могли належно служити студентам своїм прикладом, своєю духовістю, поставою і вирозумінням.

■ Підбір студентів

Погляньмо на підбір студентів. З великим подивом і вдячністю всі ми шануємо філянтропів, які віддано і безкорисно присвячували свій час, працю і свої кошти на допомогу бідолашним студентам і студенткам скитальцям. Та вирішувати хто із потребуючих студентів заслуговує на допомогу - вони не мали, і не мали даних для цього, ні можливостей. Це завдання припадало на українську сторону - на Академічну Громаду і КоДУС. Із перспективи часу тепер видається, що саме ця обставина була найслабшою ланкою ланцюга допоміжної акції.

Можна твердити, що українській стороні слід було звертати багато більше уваги на характерність кандидатів, які на кількість. Звичайно, це в першу чергу стосується до кандидатів на стипендію і до певної міри й студентів із багатших родин, яких у 1930-их роках заохочували їхати з Галичини до Лювену на студії на власні кошти. Для деяких повоєнних кандидатів з таборів утікачів, Лювен був "переходовим табором" під час того, як їхні родини переселялися за океан. Тоді у Лювені було б менше ледачих, для яких лювенський академічний режим був надто вимогливим, і які покидали науку та поверталися домів, або виїзджали до родин, не закінчивши навіть одного року навчання. Цим вони завдавали шкоди доброму імени українського студента.

■ Проблема мови навчання

У 1930-их роках, і в роках безпосередньо після Другої Світової Війни, "ахілевою п'ятою" навіть для відповідальних студентів - була мова навчання. (За малими вийнятками це стосується мови французької, бо наші студенти вибирали французькомовні виклади і лиш деякі одиниці вписувалися до флямандського відділення університету.) З віддалі понад пів сторіччя важко зрозуміти, чому у 1930-их роках з Галичини, а потім у 1940-их роках, із таборів переміщених осіб у Німеччині, - стипендії до Лювену отримували студенти без достатнього (часто навіть елементарного), знання французької мови. Інтенсивні підготовчі курси французької мови уможливили б успішним стипендіянтам включитися у процес навчання без затрати часу на сяке-таке освоєння мови. Рівночасно, такі курси могли б служити завчасному відсіюванні тих кандидатів, які несерйозно ставились до науки. Вищий відсоток успішних студентів краще оправдовував би зусилля українських і чужинецьких філянтропів, що приходили з допомогою українським студентам.

■ Екуменізм

Деякі не-українські добродії мали на увазі країни Східної Европи, а не лише Україну. Після Першої Світової Війни вони спершу зосереджували свої зусилля на допомозі російським студентам. Та коли на перешкоді будь-якому екуменічному зближенню ставала притаманна російським православним недовіра до всього католицького, - ці доброчинці поступово переключались на допомогу українським студентам.

Треба признати, що у Лювенському Католицькому Університеті повністю панував дух екуменізму. Наші добродії мали на увазі виховати глибокоморальних християн. Ніколи не було навіть якогось відвертого натяку на те, що католицизм мовляв, кращий за православ'я. Навпаки, під кінець 1940-их років, коли у лювенському українському гуртожитку опинилося доволі багато православних, наші католицькі опікуни допомогли здійснити відносно частий приїзд із Льєжу православного священика для правлення Служби Божої. Цей екуменічний підхід причинився до того, що навіть студенти зі Східної України, яких

під комунізмом виховували в атеїстичному дусі, з часом набиралися християнського світосприймання.

З приємністю стверджуємо, що за ввесь час існування "українського академічного Лювену" між католиками і православними панувала повна злагода. Найкращим доказом цього є той факт, що у роках 1940-их і 1950-их, шість із обраних голів НаСУС - були православні. 1948 р. студентський хор співав Службу Божу для православних вірних, яку відправляв Владика Михаїл Хороший. Коли кардинал Тіссерант відвідував наш лювенський гуртожиток, його вітав голова НаСУС - православний. "Український академічний Лювен" може служити прикладом усьому християнству, яким повинен бути справжній екуменізм.

■ Християнство

Без сумніву, люди є людьми, навіть коли вони священики. Хоч бувало, що деякі священики своїми вчинками кидали погане світло на християнські ідеали. Однак сукупність нашого лювенського досвіду дозволила нам зрозуміти, що не слід винуватити християнську релігію за вчинки поодиноких її представників. Що більше, ті із нас, що робили висновки з нашої лювенської школи життя, починали розуміти, що релігію можна сприймати примітивно і наївно, або навпаки - квестіонуючи її на кожному кроці. У висліді можна було дійти до переконання, що релігійність освіченої, думаючої людини стає повноцінною лише тоді, коли така людина не боїться квестіонувати своєї віри і готова перетоплювати свої сумніви у горнилі глибоких роздумів.

Ось, таке глибоке розуміння релігійности можна було винести із курсу філософії, що його на першому році доводилось брати багатьом студентам ЛКУ. Більшість українських студентів спершу думали, що цей курс буде звичайною католицькою індоктринацією. Але ті, кому пощастило мати на цьому курсі таких професорів, як шануан Леклерк (chanoine Jacques Leclercq 1891-1971), мали особливу нагоду формувати свій світогляд не на догмах, а на спроможностях свого інтелекту.

■ Політика

Пристойною, в загальному, була також політична злагода. Як це було тоді усюди в українському діяспорному суспільстві, так і в Лювені, конкурували одні з одними два політичні угрупування: "бандерівці" і "мельниківці". Між нашими старшими колеґами були члени проводів на Бельгію обох цих напрямків. Більшість часу вони дружньо жили в нашому гуртожитку і давали добрий приклад молодшим "непартійним" студентам. Лише перед виборами студентського проводу партійні холоднішали одні до одних. Згодом "непартійні" назвали себе "Третьою силою" з наміром виставити на виборах своїх кандидатів і виграли вибори. Із признанням та вдоволенням слід згадати, що і після цих виборів дальше панувала дружня атмосфера між членами усіх "трьох сил".

■ Фінанси (Зенон Татарський)

У розділах *Між Двома Війнами*, *Свідки Війни* і *Нова Генерація* присвячено місце для опису коштів студій, які в основному поносили патрони, меценати і добродії. Було б цікаво, і навіть корисно, встановити хоч би приблизну суму грошей потрібну на утримування на студіях у ЛКУ 300 українських студентів у спосіб і в обставинах, що подані у книзі ЛЮВЕН, вживаючи сучасні кошти студій і побуту у 2000-01 академічному році.

У розділі *Статистика* поміщено у табелі Ч. 1 - в колонці "yrs" кількість років студій кожного студента і суму 966 тих студент/років. Однак, треба взяти під увагу, що деякі студенти студіювали на власні кошти, або отримували частинні стипендії. На цій основі число 780 приймаємо, як найвірогідніше.

В академічному році 2000-01 кошти пересічних студій у ЛКУ, із прожитком у досить гарних умовах, оцінюють на 200,000 б.фр. і більше. Однак, цього не можна порівнювати із скромними і спартанськими умовинами, у яких студіювала більшість українських студентів. Коли, задля встановлення коштів, прийняти 180,000 б.фр. як суму коштів за академічний рік, тоді виявляється, що меценати українських студентів подарували на їхні студії у ЛКУ рівновартісну сучасну суму 140,000,000 б.фр., або три з половиною мільйони американських долярів.

Найбільшим меценатом була Апостольська Столиця, внески якої складали приблизно 60 відсотків усіх фондів. Різні католицькі, світські і церковні установи та міжнародні організації покрили 37 відсотків витрат, тоді коли українські установи США і Канади та українські церковні кола у Бельгії дарували 3 відсотки загальної суми витраченої на утримування українських студентів під час їхніх студій у ЛКУ.

■ Оправдані сподівання

Не-українські доброчинці присвячували нам свої зусилля і свої кошти з метою "формувати ...українську еліту - яка могла б з гідністю і глибокою любов'ю ...стати на службу своїй церкві і народові..." Вони навіть надіялись, що ця еліта буде "благодійно діяти у своєму майбутньому середовищі в Україні". Лиш під цим останнім оглядом, навіть найбільш відповідальні із нас не оправдали в усій своїй повноті їхніх сподівань. І при вимріяній незалежності України ніхто із лювенців не повернувся на постійно в Україну. Та це не через байдужість, але тому, що живучи в Європі, Канаді чи США і співпрацюючи з нашими професійними колеґами в Україні, ми можемо зробити для України багато більше, як ми могли б робити живучи в Україні. Для понад 60-ти лювенців, які включилися у цю працю, така патріотично конструктивна співпраця - це ціль і зміст їхнього життя. Треба додати, що приблизно 60 лювенців бере активну участь в українських церковних громадах, тоді як 85 працює або працювала на чільних постах в українській громаді. Тому можна сміло сказати, що ці лювенці повністю здійснюють надії наших доброчинців. Коли ж брати на увагу всіх стипендистів, тоді треба чесно сказати, що "показник корисної дії" повинен бути значно вищим...

■ Вислови подяки

На сторінках цієї книжки многократно висловлено глибоку вдячність нашим благодійникам. Між ними були католицькі кола Бельгії, Нідерляндів і Ватикану, високі достойники Української Католицької Церкви та миряни ідеалісти, які вірили, що своїми зусиллями вони

причиняються до встановлення кращого життя на землі. Годі всіх їх тут ще раз вичисляти. Хай значні досягнення їхніх любенських підопічних будуть для них доказом успішности їхніх зусиль.

■ Громадська Школа

Спільне проживання у студентських резиденціях сприяло розвиткові організованого життя під проводом своєї студентської організації Національного Союзу Українських Студентів у Бельгії - НаСУС. Діяльність НаСУС була у формі репрезентації перед адміністрацією гуртожитків і перед чужинцями та в галузі культурно-освітної праці у формі хорів і танцювальних ансамблів у відзначуванні церковних і національних свят, організуванні вищих курсів українознавства, вітання у гуртожитку достойних гостей та українських науковців і громадських діячів, як також чільну участь у надбудовах українських студентських організацій Европи. До цього треба додати співучасть у адміністрації і утримуванні у доброму стані Українського Студентського Дому.

Згадані завдання і праці студенти виконували день у день і рік за роком, і тим самим набирали практичних знань і вмілостей. Коли до цього додати активну громадську і міжнародню діяльність груп студентів із Обнови, СУМ і Пласту, то можна з певністю ствердити, що з любенського студентського осередку виходили молоді люди, загартовані у громадській праці - майбутні українські провідники.

■ Дружба

Хоч приклад дружнього відношення "трьох сил" стосується лише до поодиноких років, він все ж тахи відзеркалює дружню атмосферу, яка панувала у студентській громаді. Звідси, вона перенеслася і у роки після студій і дала свій найкращий вислів у численних організованих і приватних зустрічах.

Співвідношення колишніх українських любенців відрізняється від нормальних відносин між випускниками різних Alma Mater тим, що через українство і спільне життя у не завжди відрадних обставинах,

дружні вузли стали багато сильнішими. Можна назвати багато прикладів, де любенці радо співпрацюють у різних галузях громадської і наукової праці.

■ ЛЮВЕН

Це виказалося якнайяскравіше у праці над виданням цієї книжки, коли під час комунікацій на довгі відстані незнайомі любенці різних студійних років порозумівалися у товариському тоні, дослівно після першого речення потрібного для ідентифікації. Ґальванізував цю приятельську співпрацю Зенко Татарський. Знали його у Любені, як відповідального студента і пізніше, як високо-кваліфікованого інженера. Коли задум видати цю книжку почав зводитися у нівець, любенці відкрили, що Зенко неабиякий організатор і нещадний "підганяч". Лиш завдяки його невсипущій праці і сотням ділових листів та наполегливих телефонних розмов - книга ЛЮВЕН побачила світ. Глибока йому за це вдяка!

Однією із важливих цілей ЛЮВЕН-у є скріпити любенські вузли дружби і спрямувати цю дружбу на спільну працю у наших церквах, в українській громаді і в сферах духової, наукової та економічної відбудови нашої спільної Батьківщини - України. ▮

Gaudeamus igitur

Gaudeamus igitur
Iuvenes dum sumus.
Post iucundam iuventutem,
Post molestam senectutem,
Nos habebit humus.

Vita nostra brevis est,
Brevi finietur.
Venit mors velociter,
Rapit nos atraciter
Nemini parcetur.

Vivat Academia,
Vivat professores.
Vivat membrum quoblibet
Vivat membra quaelibet
Semper sint in flore.

Веселімось юнаки,
Поки в нас є сила.
Мине молодість щаслива,
Мине старість докучлива,
Вкриє нас могила.

Ми не довго живемо,
Швидко вік минає,
Смерть не гаючись прилине
Без розбору всіх поглине
Смерть жалю не знає.

Хай живе нам ввесь Сенат,
Вся наша еліта:
Професори і доценти,
докторанти і студенти
"Многая їм літа!"

Джерела

Зенон Татарський

■ Андрій Кішка

1. Rapport Moral, Andre Kishka, 1951, 114 ст.
2. Lettres, re: Rapport Moral, Kishka/Dumont, 1951/52, 24 ст.
3. Assemblées Générales, CoBAUSO, Dumont, 1946/57, 13 ст.
4. Conseil d'Administration, CoBAUSO, Dumont, 1946/57, 14 ст.
5. Le Comtes, CoBAUSO, Dumont, 1947/58, 40 ст.
6. Oekraiense Studenten aan de KUL (1931-51), Janick Fierens, 1993, 107 ст.
7. Українці в Бельгії, М. Когут, 1989, 18 ст.
8. Українська Університетська Фундація, А. Кішка, 1989, 50 ст.
9. Статті в пресі (різні), 30 ст.
10. Українські Студенти в Лювені, стаття - "Мета", Львів, А. Кішка, 1934, 7 ст.
11. Стипендійні Фонди, орг. документи, А. Кішка, 46 ст.
12. Програми студентських мистецьких виступів
13. Списки студентів, 4 ст.
14. Кореспонденція - Тіссеран, Сліпий, Германюк, Кішка
15. Господарські звіти, квитанції і т.п., 39 ст.

■ Katholieke Universiteit Leuven, Universiteitsarchief (Йосиф Лесів, Василь Раделицький)

1. Індивідуальні знимки: кард. Мерсіє, кард. Ван Руї, ректор Ван Ваенберґ, проф. Лямбен, проф. Ноблесс
2. Біографічні нотатки: оо. Р. Журден, Ч. Ноблесс і проф. Лямбен
3. Мапа Лювену з позначенням 9 рю де Брассер, як Український Студентський Дім, і Cercle International.
4. Лист від архівара ЛКУ з проханням подавати ЛКУ як джерело і о кілька примірників книги.
5. З архіву В. Поповича (архів ЛКУ):
   .1 Інформаційний Листок НаСУС-у квітень 57

.2 Статті 10 і 20-ліття Укр. Ст. Осередку

6. Некрологи: ректор Ван Васнверґ, віцеректор Фернанд Літт

■ Archieves Jesuites de la Province Belge Méridionale (М. Когут)

1. Памфлет - Foyer Universitaire Slave, 161 rue de Malines
2. Некролог - о. Робер Журден

■ Архів Апостольської Візитатури, Лювен (Г. Панчук і Й. Лесів)

1. Книга протоколів засідань управ НаСУС 1953-58
2. Списки студентів: 1947-48, 1948-49, 1953-54, 1955-56
3. Висліди іспитів 1953-54
4. Лист, Дюмон, CoBAUU - Літт, віцеректор, 1955
5. Протокол із засідання Студійної Комісії 1969
6. Лист, Владика Бучко - Петро Зелений, 1970
7. Лист, Петро Зелений - Владика Бучко, 1970

■ Олекса Біланюк

1. Альбом з лювенськими знимками 1947-51,
2. Альбом і матеріяли стінної газетки 'Єліти'
3. Карикатури студентів Ґенрика Цимбали: Дубина, Симиренко, Шевченко, Фіяла, Макаренко, М. Мельник, Стадник, Логуш, Бритґ, Р. Антохій, Беренфельд, Марків, Синюк, Бучацький, Гладун, Якимчук, А. Мельник.
4. "L'Ergo", журнал вальонських студентів: стаття - *"l'Ukraine"*, 1950
5. "Ons Leven", журнал флямандських студентів: стаття - *"Oekraine"*, Ф. Сметанко
6. Спогад про І. Суховерського і лювенських колеґ: З'їзд "аристократів" у Швайцарії у 1948 р., "Комета"
7. Йосиф Лесів, Report on the History and the Present Activity of Association of Ukrainian Students in Belgium.
8. Нарис Історії Української Студентської Ґромади і Українських Поселень в Еспанії, Яримович Білик-Волинський, книжка, 196 ст.

■ Йосиф Лесів і Микола Когут

1. Знимки:
   .1 Студентський хор 1933
   .2 Посвячення студентського дому 1947
   .3 Студенти з членами CoBAUSO 1946
   .4 Кир Іван, нунцій Ченто і ректор Ван Ваєнберґ
   .5 Кард. Тіссеран і другі

.6 Студенти з Кир Максимом, 1951
.7 Студентський хор, 1949-51
.8 Копії знимок Українського Студентського Дому
2. Життєписи оо. дир.: Д. Дзвоник, А. Ван де Вал і І. Кіт

■ Василь Наконечний
1. Статті у Свободі
2. Спогади про студії в ЛКУ та про працю НаСУС-у
3. Промова з нагоди закінчення академічного року 1945-46
4. Повідомлення про загальні збори НаСУС-у 02.09.47
5. Лист від Андрія Кішки до НаСУС-у
6. Доповнення до споминів
7. Програмка із Шевченківської Академії У Лєжі 1946
8. Листування з Монт Сезар (Лювен)
9. Зобов'язання супроти ЛКУ повернути оплату і посвідка звороту
10. Згадки у "Вістях" 15\2\46 про НаСУС і стаття студ. А. Пахолківа
11. Стаття у "Америці" (за "Вістями") 15.06.46 про НаСУС
12. Знимка управи НаСУС 1945-46
13. Знимка студентів (із оо. Ноблєсс, Германюком і А. Кішкою)
14. Знимка студентів і громади з архиєп. Кир Івана Бучка 1947
15. Інші знимки з ідентифікацією осіб та різні документи

■ Уляна і Ярема Тишинські (донька і син пок. Богдана Тишинського, ЛКУ 1932-35)
1. Альбом з лювенськими знимками (прибл. 250 знимок)
2. Понад 200 пробних знимок виконаних п. Яремою з негативів

■ Любомир Бачинський
1. 12 знимкок з ідентифікацією осіб роки 1955-58

■ Дорко Шумовський
1. Знимки із з'їздів на Союзівці

■ Василь Хміляк
1. Кільканадцять знимок, з ідентифікацією осіб, 1953-58
2. Програмки з мистецьких імпрез і виступів студ. ансамблів

■ Михайло Логуш
1. Матеріяли із з'їздів на Союзівці

2. Статті Марії Логуш у пресі про лювенський осередок і з'їзди

■ Микола Когут

1. Надщерблена Катедра - бюлетень НаСУС 1971
2. Листи і повідомлення про імпрези - НаСУС 1976, 1977 і 1978
3. Повідомлення про конференцію СУСТЕ 1977
4. Знимки студентських ансамблів, курсів і конференцій періоду 1977-78

■ Григорій Панчук

1. Товариські знимки періоду 1960-64

■ Студентський Вісник ЦеСУС-у 4.3,1948 - статті:

1. Міжн. Допомогова Акція Укр. Студентам - Мирослав Мельник
2. Українські Студенти в Бельгії - Мирослав Антохій

Summary
Inhoudstafel
Sommaire

Summary

Zenon Tatarsky

The book's title - ЛЮВЕН - translates into Leuven or Louvain. Yes, it is the name, in Ukrainian, of a city in Belgium where 300 Ukrainian students lived during 1930-1985 period, while studying at its famous Université Catholique de Louvain - UCL / Katholike Universiteit Leuven - KUL. No, not all 300 students at the same time. They were members of the Ukrainian student corporation NaSUS (National Association of Ukrainian Students in Belgium), founded at Liège University in 1929.

It is quite fortunate for the non-Ukrainian reader that ЛЮВЕН contains a series of tables, in Latin alphabet, which summarize the personal data of all students. The tables show that the record for maximum length of stay, achieved by a rare student, stands at almost nine years. On the other hand, a number of students limited the length of their "visit" to the city to only one academic year. This does not mean that they did not enjoy their stay in Leuven. On the contrary, some of them enjoyed themselves too much.

One way to introduce you to ЛЮВЕН would be to "walk you through" the table of contents, and give a running commentary.

The ***Foreword*** written by Ivan Verhun, UCL '41, who lives in France, tells us why it was so important to publish ЛЮВЕН. A graduate agronomical engineer, who made a carrier in chemistry and metallurgy, Ivan is also known for his writings on history of Franco-Ukrainian relations. As may be expected, Ivan Verhun views ЛЮВЕН as a book of Ukrainian student history.

In the ***Introduction***, Zenon Tatarsky, UCL '53, consulting engineer, who lives in Canada, tries to explain why it took so long to put ЛЮВЕН together, and the reasons why it was so important to persevere and finalize the efforts of his predecessors. A graduate civil engineer who, apart from numerous professional technical reports, never ventured into the rarified atmosphere of

book writing and editing. The *Introduction* also gives a "blow by blow" account of the last, and this time successful, effort to publish ЛЮВЕН. Of course, at the end, there are the usual "thank yous" and acknowledgments to all contributors.

This brings us to the *First Chapter* consisting of short ***Histories of UCL/KUL and Leuven***. Borys Waschuk, UCL '57, who lives in Canada, wrote about the university. He is a graduate economist and chartered accountant. Vasyl Radelicki, at UCL 1975/76, who lives in Belgium, contributed the history of Leuven. He is a member of staff at the central library of KUL. Some photographs and a map of the city are posted in this chapter in order to refresh the memories of former Ukrainian students, and to give the readers information on a prestigious institution of high learning, and on the historically important Belgian city of linen weavers/traders and brewmasters.

The *Second Chapter* - ***Between Two Wars***, written by Zenon Tatarsky, deals with the 1930-44 period. Among other matters, it monitors the progress, successes and failures of the 56 students who arrived in 1932 from Western Ukraine to study at UCL and reside at the College de saint Bellarmin in Leuven. It explains how this massive exodus was caused by the Polish government's university enrollment restrictions for Ukrainian students. It also describes the desire of the director of the College, Jesuit Robert Jourdain, to help Ukrainian students and his visit to Lviv in Western Ukraine. It highlights the successful attempt by former student André Kishka to organize with Metropolitan Sheptycky's help a Belgo-Ukrainian-Dutch Scholarship Foundation for Ukrainian students at UCL. The important role of NaSUS in organizing social, cutural and public relation activities is illustrated. Documents, some in French, and many photographs of the period round out the chapter.

Chapter Three was contributed by Zenon Tatarsky and Lubomyr Bachynsky, UCL '58, who lives in the USA. Lubomyr obtained an MSc at UCL, a PhD at Université de Montreal, and a postdoctorate at MIT. This chapter illustrates the reestablishing, in 1945, of the Ukrainian students' presence at UCL at its own Foyer Ukrainien on Brouwersstraat, which operated continuously until 1959. The students of that period are World War II refugees and the chapter is therefore aptly named ***Witnesses of War***. Funds received from Sacred College for Oriental Church and other sources were administered by Comite Belge d'Assistance aux Universitaires Slaves Orientaux (CoBAUSO), and later by Comite Belge d'Assistance aux Universitaires Ukrainiens (CoBAUU).

Honourary Patron and Honourary Président of the Committees were respectively Joseph Cardinal Van Roey and Msgr. Honoré Van Waeyenbergh, rector of the University. The crucial roles of Eugene Cardinal Tisserant, Msgr. Ivan Buchko and André Kishka in the creation and the long existence of the Foyer Ukrainien are presented. This chapter of ЛІКОВЕН also deals with the activities organized by the Ukrainian students' governing body NaSUS. They included: conferences on Ukraine, promotion of church unity by choir singing of eastern rite masses and religious music in many Belgian cities, production of first class concerts of Ukrainian music and dances for students and the general public, informal meeting with Belgian and foreign student corporations, welcoming and hosting many dignitaries at the Foyer Ukrainien and carrying out therein all house services, maintenance and purchasing in order to reduce costs. Documents and photographs are attached.

Chapter Four of ЛІКОВЕН is dedicated to the third period (1960-85) of the organized Ukrainian students' presence in Leuven. It carries the title of ***New Generation***. Foyer was no longer located at Brouwersstraat. The function of CoBAUU was taken over by the Apostolic Administration of the Ukrainian Catholic Church in Benelux and the new Foyer Ukrainien was accommodated in its building on Halfmaartstraat. Ukrainian students were no longer refugees. They were the children of Ukrainian refugees, mostly Belgian nationals, and also students of German, French, Canadian and American citizenship. Their strong common bond was their Ukrainian heritage, and their ability to bridge the linguistic divide with the use of Ukrainian. While being members of NaSUS and actively participating in its activities, as described in the previous chapter, a number of them, other than Belgians, were also members of the student federations of their country of origin. The contributors to this chapter of ЛІКОВЕН are Mykola Kohut, UCL '52, graduated in finance and commerce, who lives in Leuven, and Grégoire Panczuk, UCL'65, who was born in France, and graduated in social and political sciences, now a retired Ukrainian radio-journalist living in Belgium. Documents and photographs are attached.

His Excellency Archbishop Myroslav Marusyn, Secretary of the Sacred Congregation for Oriental Church, graciously agreed to contribute the material for the *Fifth Chapter*, named ***Archshepherd of Refugees***, in memory of Archbishop of the Ukrainian Catholic Church Ivan Buchko. Residing during and after the WW II in Rome, Msgr. Ivan Buchko was an ardent patron of Ukrainian students.

Chapter Six was contributed in French by Oleksander Satsiouk, UCL'69, who graduated from UCL with Master in Psychology, and subsequently obtained a PhD in clinical psychology from Université de Montreal - a professor at Université de Sherbrooke in Canada. The chapter is a tribute to his godfather and carries a self-explanatory title of ***André Kishka: l'homme et son œuvre***. For non-Francophone readers, a short Ukrainian résume was provided.

The importance of the *Seventh Chapter* of ЛЮБЕН is as vital as saying thank you. Its title - ***Patrons, Benefactors, Builders, Administrators and Directors*** - points out to whom expressions of gratitude are due. Short biographies of individuals and histories of institutions are augmented by description of the ways and means by which they generously contributed to the education and welfare of Ukrainian students at UCL. This chapter was compiled by Zenon Tatarsky, with some data supplied by Mykola Kohut.

The twelve ***Reminiscences*** recently written by former students and by a director of the Foyer, as well as several selections of *poetry* by former students, are presented in *Chapter Eight*.

Student humour of the years 1947-51 was posted on the reading room wall of the Foyer Ukrainien. Most of it was saved and the best is reproduced in the *Ninth Chapter*, which carries the title ЄЛІТА. The pretentious name of the wall mounted newspaper - ЄЛІТА means Elite. Its editor was Oleksa Bilaniuk, UCL '51, MSc in electrical engineering, subsequently obtained the degrees of M.S. (Physics), M.A. (Math.) And PhD (Nuclear Physics) in the USA. Oleksa is now professor emeritus of nuclear physics at Swarthmore College, PA. Some of the material is easy to understand without knowledge of Ukrainian, because of cartoons, music and photographs. Selection of the material and its arrangement with added commentaries was made by Zenon Tatarsky, former contributor to ЄЛІТА.

Conventions and Meetings in the USA and Belgium of former Ukrainian students are recounted in the *Chapter Ten*. Publication of ЛЮБЕН is the result of initiatives by the Association of Ukrainian Students of Université Catholique de Louvain. This endeavor dominated the deliberations of their seven USA conventions and meetings. Meetings in Belgium were on a smaller scale. Theodore Shumovsky, UCL 1947-51, agronomy, who lives in Canada, reported on USA conventions, while Mykola Kohut contributed the article on meetings in Belgium. The chapter also contains an article by Hryhory Oschypko on the attempts to establish a scholarship foundation for Ukrainian

students at UCL/KUL. Hryhory, UCL '54, who graduated in political science and economy, lives in Canada.

The short biographies, with photographs, addresses, telephones, faxes, and e-mail addresses, contained in the next three chapters, required collection of personal data of close to 300 former Ukrainian students of UCL/KUL - a major effort. They are arranged in Ukrainian alphabetical order (correlation with Latin alphabet is provided at the end of this chapter) in accordance with the year during which the student enrolled for the first time at UCL/KUL. *Chapters Eleven, Twelve, and Thirteen* carry titles ***Who and When 1930-44, Who and When 1945-59*** **and** ***Who and When 1960-85***. The majority of data collection and drafting of biographies was carried out by Zenon Tatarsky, with significant contributions from Mykola Kohut and Grégoire Panczuk as well as Ihor Hayda, Vitaly Vizir and others.

Personal data of all students was summarized by Zenon Tatarsky in the statistical tables in *Chapter Fourteen,* ***Statistics***.

The ***Demographic Portrait*** of the Ukrainian students is presented in *Chapter Fifteen* by Anatole Romaniuc, a professor of demography, UCL 53, PhD in socio-political studies and economics, who lives in Canada. Anatole is former professor of University of Ottawa and Université de Montreal. The demographic study is based on statistical tables presented in the previous chapter.

This brings us to the second last *Sixteenth Chapter* of ЛЮБЕН, contributed by Oleksa Bilaniuk, the nuclear physicist. It bears the title - ***Recapitulation***. Oleksa was entrusted with this task since he promised that *Chapter Sixteen* will remain intact, should the previous 500+ pages of ЛЮБЕН melt down in a Chornobyl type nuclear accident.

The good news is that the last, *Seveteenth Chapter* - ***English, Dutch and French Summaries*** of ЛЮБЕН as well as ЄЛІТА are also meltdown proof!

Inhoudstafel

De titel van het boek - ЛІОВЕН - is de transcriptie van Leuven. Jawel, het is de naam - in het Oekraïens - van de stad in België waar 300 Oekraïense studenten geleefd hebben in de période 1930-1985, toen ze er studeerden aan haar beroemde Katholieke Universiteit Leuven - KUL / Université Catholique de Louvain UCL. Niet allé 300 studenten tezelfdertijd. Zij waren lid van de Oekraïense studentenorganisatie NaSUS (Nationale Vereniging van Oekraïense studenten in België), opgericht in universiteitskringen van Luik in1929.

Gelukkig voor de niet-Oekraïense lezer bevat ЛІОВЕН een aantal lijsten in Latijnse karakters met de persoonlijke gegevens van allé studenten. De lijsten leren dat het record voor het langste verblijf, behaald door een zeidzame student, bijna negen jaar bedraagt. Anderzijds beperkten een aantal studenten de duur van hun "bezoek" aan de stad tôt siechts één academisch jaar. Wat niet betekent dat zij hun verblijf in Leuven niet aangenaam vonden. Wel integendeel, sommigen vonden het er maar al te prettig.

Om kennis te maken met ЛІОВЕН zouden we u willen "meenemen" doorheen de inhoudstafel, en gaandeweg commentaargeven.

Het ***Voorwoord*** geschreven door Ivan Verhun, UCL '41, woonachtig in Frankrijk, vertelt ons waarom het zo belangrijk was om ЛІОВЕН uit te geven. Afgestudeerd aïs landbouwkundig ingénieur maar met een loopbaan in de chemische en metallurgische nijverheid, is van Ivan ook geweten dat hij papers schrijft over de geschiedenis van de Frans-Oekraïense betrekkingen. Zoals verwacht, beschouwt Ivan Verhun ЛІОВЕН aïs een historisch relaas van het Oekraïense studentenwezen.

In de ***Inleiding*** probeert Zenon Tatarsky, UCL '53, consulterend ingenieur die in Canada leeft, uit te leggen waarom het zo lang geduurd heeft om

ЛЮБЕН te voltooien, en de redenen waarom het zo belangrijk was vol te houden en de inspanningen van voorgangers tôt een goed einde te brengen. Hij is een burgerlijk ingénieur die, afgezien van talrijke professionele technische rapporten, nooit in de ijle atmosfeer van boeken schrijven en uitgeven vertoefd heeft. De inleiding geeft tevens het verslag in détail van de laatste, maar tevens geslaagde inspanning om ЛЮБЕН te publiceren. Natuurlijk volgen op het einde de gebruikelijke dankbetuigingen jegens iedereen die zijn steentje bijgedragen heeft.

Dit brengt ons naar het *Eerste hoofdstuk* bestaande uit een korte ***Geschiedenis van de KUL/UCL en Leuven***. Borys Waschuk, UCL '57, woonachtig in Canada, heeft over de universiteit geschreven. Hij studeerde af aïs economist en is accountant. Vasyl Radelicki, KUL 75/76, woonachtig in België, heeft de bijdrage over de geschiedenis van Leuven geschreven. Hij behoort tôt het personeel van de centrale bibliotheek van KUL. In dit hoofdstuk werden een aantal foto's en een kaart van de stad ingelast om de geheugens van de Oekraïense studenten van weleer op te frissen, maar ook om de lezers informatie te verstrekken over een prestigieuze instelling voor universitair onderwijs en over de historisch belangrijke Belgische stad van lakenwevers/handelaars en meesterbrouwers.

Het tweede hoofdstuk - ***Tussen Twee Oorlogen*** - geschreven door Zenon Tatarsky, gaat over de période 1930-44. We volgen er onder andere de vooruitgang, successen en mislukkingen van de 56 studenten die in 1932 van West-Oekraïne naar Leuven kwamen om te studeren aan de UCL en verbleven in het Collège de Saint-Bellarmin. Er wordt in uitgelegd hoe deze massale exodus veroorzaakt werd door de Poolse regering toen deze het aantal inschrijvingen van Oekraïense studenten aan de universiteit beperkte. Er wordt ook gewag gemaakt van de wil van de directeur van het Collège, de Jezuïet Robert Jourdain, om Oekraïense studenten te helpen en van zijn bezoek aan Lviv in West-Oekraïne. Er wordt met nadruk gesproken over de met succès bekroonde poging van alumnus André Kishka om met de hulp van Metropoliet Sheptycky een Belgisch-Oekraïens-Nederlands studiefonds op te richten voor Oekraïense studenten aan de UCL. De belangrijke roi van NaSUS in het organiseren van sociale, culturele en public relation activiteiten wordt geïllustreerd. Documenten, sommige in het Frans, en veel foto's van de période ronden het hoofdstuk af.

Hoofdstuk 3 werd samengesteld door Zenon Tatarsky en Lubomyr Bachynsky, UCL '58, woonachtig in de VS. Lubomyr behaalde een weten-

schappelijke graad aan de UCL, een PhD aan de Universiteit van Montréal en een postdoctoraat aan de MIT. Dit hoofdstuk illustreert het herstel, in 1945, van de aanwezigheid van Oekraïense studenten aan de UCL en een eigen Foyer Ukrainien in de Brouwersstraat, continu bevolkt tôt 1959. De studenten van die période zijn WO II vluchtelingen en het hoofdstuk wordt derhalve gepast ***Oorlogsgetuigen*** genoemd. Fondsen gekregen van het Heilige Collège voor de Oosterse Kerk en andere bronnen werden beheerd door het Comité Belge d'Assistance aux Universitaires Slaves Orientaux (CoBAUSO), en later door het Comité Belge d'Assistance aux Universitaires Ukrainiens (CoBAUU). Erepatroon en Erepresident van de Comités waren respectievelijk Kardinaal Jozef Van Roey en Mgr Honoré Van Waeyenbergh, rector van de Universiteit. De cruciale roi die Kardinaal Eugène Tisserant, Mgr Ivan Buchko en André Kishka gespeeld hebben in de oprichting en het lange bestaan van de Foyer Ukrainien wordt hier toegelicht. Dit hoofdstuk van ЛЮБЕН gaat ook over de activiteiten georganiseerd door het bestuursorgaan van de Oekraïense studenten, NaSUS. We vermelden: conferenties over Oekraïne, promotie van de eenheid van de kerk door het opiuisteren met koorgezangen van de mis in Oosterse ritus en sacrale muziek in verschillende Belgische steden, het ten beste geven van eersteklasconcerten van Oekraïense muziek en dans voor studenten en het algemene publiek; informele bijeenkomsten met Belgische en buitenlandse studentenorganisaties; het ontvangen en herbergen van talrijke dignitarissen in de Foyer Ukrainien waarbij allé huishoudelijke taken, onderhoud en aankopen door de studenten zelf uitgevoerd werden ten einde de kosten te drukken. Documenten, foto's en plannen zijn toegevoegd.

Hoofdstuk 4 van ЛЮБЕН is gewijd aan de derde période (1960-85) van de georganiseerde aanwezigheid van Oekraïense studenten in Leuven. Het draagt aïs titel ***Nieuwe Generatie***. De Foyer bevond zich niet langer in de Brouwersstraat. De functie van het CoBAUU was overgenomen door de Apostolische Administratie van de Oekraïense Katholieke Kerk in de Bénélux en de nieuwe Foyer Ukrainien was ondergebracht in haar gebouw aan de Halfmaartstraat. Oekraïense studenten waren geen vluchtelingen meer. Zij waren de kinderen van Oekraïense vluchtelingen, meestal van Belgische nationaliteit, maar ook studenten met Duits, Frans, Canadees en Amerikaans staatsburgerschap. Hun sterke gemeenschappelijke band was het Oekraïense erfgoed en hun bekwaamheid om de taalverdeeldheid op te lossen door het gebruik van het Oekraïens. Hoewel ze aïs leden van NaSUS actief deelnamen aan allé activiteiten die beschreven staan in het vorige hoofdstuk, waren som-

mige niet-Belgen onder hen ook nog lid van de studentenorganisatie van hun land van oorsprong. De bijdragen tôt dit hoofdstuk van ЛЮБЕН werden geleverd door Mykola Kohut, UCL '52, afgestudeerd in Financiën en Handel en wonend te Leuven, en Grégoire Panczuk, UCL '65, geboren in Frankrijk en afgestudeerd in Sociale en Politieke wetenschappen. Hij is radiojournalist met pensioen en woont in België. Documenten en foto's zijn bijgevoegd.

Zijne Excellentie Aartsbisschop Myroslav Marusyn, Secretaris van de Heilige Congregatie voor de Oosterse Kerk, heeft welwillend ingestemd om de inhoud van *Hoofdstuk 5,* ***Aartsherder van Vluchtelingen*** genaamd, samen te stellen, ter nagedachtenis aan de Aartsbisschop van de Oekraïense Katholieke Kerk, Ivan Buchko. Mgr Ivan Buchko die tijdens en na WO II in Rome verbleef, was een vurige patroon van Oekraïense studenten.

Hoofdstuk 6 werd in het Frans overgemaakt door Oleksander Satsiouk, UCL '69, die in Leuven zijn doctoraat in de Psychologie behaalde, en vervolgens een PhD behaalde in klinische psychologie aan de Universiteit van Montréal, thans professer aan de Universiteit van Sherbrooke in Canada. Het hoofdstuk is een hulde aan zijn peter en draagt de voor zich sprekende titel ***André Kishka: de man en zijn werk.*** Voor niet-franstalige lezers werd een beknopte samenvatting in het Oekraïens voorzien.

Het belang van *Hoofdstuk 7* van ЛЮБЕН is even vitaal aïs dank u te zeggen. Zijn titel - ***Patroons, Weldoeners, Stichters, Administrators en Directeurs*** - wijst erop aan wie dankbetuigingen verschuldigd zijn. Korte biografieen van de personen en de geschiedenis van de instituties worden aangevuld door de beschrijving van de manier waarop en de middelen waarmee ze bijgedragen hebben tôt de ontwikkeling en het welzijn van de Oekraïense studenten aan de UCL. Dit hoofdstuk werd samengesteld door Zenon Tatarsky, waarbij sommige gegevens verstrekt werden door Mykola Kohut.

De twaaif ***Reminiscenties*** oniangs geschreven door alumni en door een directeur van de Foyer, alsook een gevarieerde bloemiezing van *portzie* van alumni, worden voorgesteld in *Hoofdstuk 8.*

Studentenhumor van de jaren 1947-51 werd aan de muur van de leeszaal van de Foyer Ukrainien opgehangen. Het meeste ervan is bewaard gebleven en wordt in *Hoofdstuk 9* weergegeven onder de naam ЄЛІТА. De pretentieuze naam van het muurkrantje - ЄЛІТА betekent Elite. Zijn rédacteur was Oleksa Bilaniuk, UCL '51. Hij werd doctorandus in de natuurwetenschappen, richting elektriciteit, en behaalde vervolgens in de VS de graden

van M.S. (Fysica), M.A. (Wiskunde) en PhD (Nucléaire Fysica). Oleksa is nu professer emeritus in nucléaire fysica aan het Swarthmore Collège, PA. Een gedeelte van het materiaal is zonder meer te begrijpen zonder kennis van het Oekraïens, dankzij cartoons, muziek en foto's. Een selectie in het materiaal en de presentatie met commentaar werd gerealiseerd door Zenon Tatarsky, oud-medewerker van CJIITA.

Van de ***Conventies en Bijeenkomsten*** in de VS en Belgie van Oekraïense alumni wordt verslag uitgebracht in *Hoofdstuk 10.* De publicatie van ЛЮОВЕН is het resultaat van initiatieven van de Association of Ukrainian Students of Université Catholique de Louvain. Deze betrachting was de rode draad doorheen de beraadslagingen van de 7 bijeenkomsten en vergaderingen in de VS. Vergaderingen in Belgie werden op kleinere schaal gehouden. Théodore Shumovsky, UCL 1947-51, landbouwkunde, woonachtig in Canada, heeft het verslag geschreven van de conventies van de VS, terwijl Mykola Kohut het artikel over de Belgische vergaderingen verzorgd heeft. Het hoofdstuk bevat tevens een artikel door Hryhory Oschypko over de pogingen om een studiebeursfonds voor Oekraïense studenten aan de UCL/KUL op te richten.

Om de korte biografieën met foto's, adressen, telefoon, fax en e-mail adressen in de volgende drie hoofdstukken samen te stellen, moesten persoonlijke gegevens van om en bij de 300 alumni van de UCL/KUL verzameld worden: een hèle klus. Zij zijn opgesteld in Oekraïense alfabetische volgorde (de correlatie naar het Latijnse alfabet wordt verstrekt op het einde van dit hoofdstuk) volgens het jaar waarin de student zich voor het eerst ingeschreven heeft aan de UCL/KUL. *Hoofdstukken 11, 12 en 13* dragen de titel ***Wie en Wanneer 1930-44, Wie en Wanneer 1945-59*** **en** ***Wie en Wanneer 1960-85.*** Het grootste deel van gegevensverzameling en het opstellen van biografieën werd gedaan door Zenon Tatarsky met belangrijke bijdragen van Mykola Kohut en Grégoire Panczuk alsook Ihor Hayda, Vitaly Vizir en anderen.

Persoonlijke data van allé studenten werden door Zenon Tatarsky samengevat in bijgevoegde statistische tabellen in *Hoofdstuk 14.* Zijn titel - ***Statistiek.***

Het ***Demografische Portret*** van de Oekraïense studenten wordt voorgesteld in *Hoofdstuk 15* door Anatole Romaniuc, professer in demografie, UCL '53, doctorandus in sociale en politieke wetenschappen en économie, en woonachtig in Canada. Anatole is oud-prof van de Universiteit

van Ottawa en Université de Montréal. De demografische studie is gebaseerd op de tabellen voorgesteld in *Hoofdstuk 14.*

Dit voert ons naar het voorlaatste *Zestiende Hoofdstuk,* verzorgd door Oleksa Bilaniuk, nucleair fysicus. Het voert aïs titel - ***Samenvatting***. Deze taak werd aan Oleksa toevertrouwd omdat hij beloofd heeft dat *Hoofdstuk 16* intact zai blijven, al zouden de vorige 500 en pagina's van ЛЮВЕН vernietigd worden ten gevolge van een kemramp zoals die van Tshornobyl.

Het goede nieuws is dat het laatste, *Zeventiende Hoofdstuk* - ***Engelse, Nederlandse, Franse en Samenvattingen*** van ЛЮВЕН alsook ЄЛПА eveneens bestand zijn tegen nucleair geweld.

Deze samenvatting werd vertaald door Pawlo Kohut, KUL '82, licentiaat in de Romaanse Filologie en wonend te Leuven.

Sommaire

Le titre du livre - ЛЮBEH - est la transcription de Leuven. Il s'agit bien du nom - en ukrainien - de la ville en Belgique où 300 étudiants ukrainiens vécurent dans la période 1930-1985, alors qu'ils y étudiaient à son illustre Université Catholique de Louvain UCL / Katholieke Universiteit Leuven KUL. Pas tous les 300 en même temps. Ils étaient membres de l'organisation estudiantine NaSUS (Organisation Nationale des Etudiants Ukrainiens en Belgique), fondée dans les milieux universitaires de Liège en 1929.

Heureusement pour le lecteur non ukrainien, ЛЮBEH fournit un certain nombre de listes en caractères latins contenant les données personnelles de tous les étudiants. Les listes nous apprennent que le record du séjour le plus long, détenu par un étudiant rare, s'élève à neuf ans. D'autre part un certain nombre d'étudiants limitèrent leur "visite" de la ville à une année académique. Ce qui ne veut pas dire pour autant qu'ils n'appréciaient pas leur séjour à Louvain. Bien au contraire, certains ne s'y plaisaient que trop bien.

Une manière de vous faire découvrir ЛЮBEH serait de vous "emmener" à travers la Table des Matières et de faire des commentaires en évoluant.

La ***Préface***, écrite par Ivan Verhun, UCL '41, résidant en France, nous raconte pourquoi il était tellement important de publier ЛЮBEH. Etant ingénieur agronome qui fit carrière dans la chimie et la métallurgie, Ivan est également connu pour ses écrits sur l'histoire des relations franco-ukrainiennes. Comme on pouvait s'y attendre, Ivan Verhun considère ЛЮBEH comme un livre de l'histoire des étudiants ukrainiens.

Dans ***l'Introduction***, Zenon Tatarsky, UCL '53, ingénieur conseil, vivant au Canada, essaie d'expliquer pourquoi il a fallu si longtemps pour mener à bien ЛЮBEH et les raisons pourquoi il était si important de persévérer et de finaliser les efforts de ses prédécesseurs. Diplômé comme ingénieur civil qui,

excepté de nombreux rapports techniques professionnels, ne s'est jamais aventuré dans l'atmosphère raréfiée de l'écriture ou de l'édition de livres. L'introduction rend également compte par le menu de la dernière, et cette fois, fructueuse tentative de publier ЛЮВЕН. Il va de soi qu'à la fin on trouve les tradionnels remerciements à tous ceux qui ont apporté leur pierre à l'édifice.

Ceci nous amène au *Chapitre Premier*, consistant d'une brève ***Histoire de l'UCL/ KUL et Louvain***. Borys Waschuk , UCL '57, vivant au Canada, a écrit sur l'université. Il est économiste et expert comptable. Vasyl Radelicki, KUL 1975/76, qui vit en Belgique, a donné l'histoire de Leuven. Il est employé à la bibliothèque centrale de la KUL. Quelques photos ainsi qu'un plan de la ville sont repris dans ce chapitre afin de rafraîchir les mémoires des anciens étudiants ukrainiens, et afin de donner de l'information aux lecteurs sur une institition prestigieuse d'études universitaires, et sur l'importance historique de cette ville belge de tisseurs et commerçants de draperies et de maîtres brasseurs.

Le Deuxième Chapitre - ***Entre Deux Guerres***, écrit par Zenon Tatarsky, traite de la période 1930-44. Il passe en revue, entre autres choses, le progrès, les succès et échecs des 56 étudiants qui arrivèrent en 1932 de l'Ukraine occidentale pour étudier à l'UCL et qui demeurèrent au Collège de Saint-Bellarmin à Louvain. Il explique comment cet exode massif fut provoqué par le gouvernement polonais en limitant le nombre d'inscriptions d'étudiants ukrainiens à l'université. Ce chapitre illustre également le désir du directeur du Collège, le jésuite Robert Jourdain, à aider les étudiants ukrainiens et décrit sa visite à Lviv en Ukraine occidentale. Il met en exergue l'effort fructueux de l'ancien étudiant André Kishka d'organiser avec l'aide du métropolite Sheptycky une Fondation belgo-ukrainien-hollandaise pour des bourses d'études pour les étudiants ukrainiens à l'UCL. Le rôle important du NaSUS dans l'organisation d'activités sociales, culturelles et de relations publiques est illustré. Des documents, certains en français, et de nombreuses photos d'époque terminent le chapitre.

Le *Chapitre trois* a été écrit par Zenon Tatarsky et Lubomyr Bachynsky, UCL '58, vivant aux E.- U. Lubomyr a obtenu un MSc à l'UCL, un PhD à l'Université de Montréal, et un postdoctorat au MIT. Ce chapitre illustre le rétablissement, en 1945, de la présence d'étudiants ukrainiens à l'UCL à leur propre Foyer Ukrainien de la Brouwersstraat, continuellement ouvert jusqu'en 1959. Les étudiants de cette période sont des réfugiés de la Deuxième GM si bien que te chapitre porte le nom tout adapté de ***Témoins de la Guerre***. Les fonds

reçus du Collège Sacré pour l'Eglise Orientale et d'autres sources furent gérés par le Comité Belge d'Assistance aux Universitaires Slaves Orientaux (CoBAUSO), et plus par le Comité Belge d'Assistance aux Universitaires Ukrainiens (CoBAUU). Le Patron honoraire et le Président honoraire étaient respectivement le Cardinal Joseph Van Roey et Mgr Honoré Van Waeyenbergh, recteur de l'Université. Le rôle crucial du Cardinal Eugène Tisserant, de Mgr Ivan Buchko et d'André Kishka dans la création et la longue histoire du Foyer Ukrainien est présenté. Ce chapitre de ЛЮВЕН reprend aussi les activités organisées par le corps exécutif des étudiants ukrainiens, le NaSUS. Celles-ci comprenaient: des conférences sur l'Ukraine, la promotion de l'unité de l'Eglise par des messes et des chants sacrés, chantés par des chœurs dans de nombreuses villes belges, production de concerts première classe de musique ukrainienne et de dances pour étudiants et le public général, réunion informelle avec des corporations belges et étrangères d'étudiants, l'accueil et l'hébergement de nombreux dignitaires au Foyer Ukrainien et ce en exécutant toutes les tâches domestiques, l'entretien et les achats afin de réduire les coûts. Des documents et photos sont inclus.

Le *Chapitre 4* de ЛЮВЕН est dédié à la troisième période (1960-85) de la présence organisée d'étudiants ukrainiens à Leuven. Il porte le titre de ***Nouvelle Génération***. Le Foyer ne se trouvait plus à la Brouwersstraat. La fonction du CoBAUU fut reprise par l'Administration apostolique de l'Eglise ukrainienne catholique au Bénélux et le nouveau Foyer Ukrainien fut installé dans sa maison de la Halfmaartstraat. Les étudiants ukrainiens n'étaient plus des réfugiés. Ils étaient les enfants de réfugiés ukrainiens, pour la plupart de nationalité belge, mais également des étudiants de nationalité allemande, française, canadienne ou américaine. Leur lien commun fort était l'héritage ukrainien et leur capacité à surmonter la barrière linguistique par l'usage de l'ukrainien. Tout en étant membres du NaSUS et impliqués activement dans toutes ses activités, comme décrit dans le chapitre précédent, certains d'entre eux, non-Belges, étaient également membres des fédérations étudiantes de leur pays d'origine. Ont contribué à ce chapitre de ЛЮВЕН: Mykola Kohut, UCL '52, diplômé en finance et commerce, habitant à Leuven, et Grégoire Panczuk, UCL '65, né en France, diplômé en sciences politiques et sociales, aujourd'hui journaliste radio retraité et vivant en Belgique. Chapitre complété par des documents, des photos et des tableaux.

Son Excellence l'Archevêque Myroslav Marusyn, Secrétaire de la Congrégation Sacrée pour l'Eglise Orientale, a gracieusement accepté de

contribuer au *Chapitre 5*, appelé ***Archipasteur des Réfugiés***, en mémoire de l'Archevêque de l'Eglise Catholique Ukrainienne Ivan Buchko. Résidant à Rome durant et après la Deuxième GM, Mgr Ivan Buchko était un ardent patron des étudiants ukrainiens.

Le *Chapitre 6* fut rédigé en français par Oleksander Satsiouk, UCL '69, qui obtint une maîtrise en Psychologie à l'UCL, et ensuite un PhD en psychologie clinique à l'Université de Montréal - professeur à l'Université de Sherbrooke au Canada. Le chapitre est un hommage à son parrain et porte le titre évident de ***André Kishka: l'homme et son œuvre***. Pour les lecteurs non francophones, un bref résumé en ukrainien est inclus.

L'importance du *Chapitre 7* de ЛЮБЕН est aussi vitale que de dire merci. Son titre - ***Patrons, Bienfaiteurs, Fondateurs, Administrateurs et Directeurs*** - désigne ceux à qui des expressions de gratitude sont dues. De brèves biographies des individus et l'histoire des institutions est complétée par la description des manières et des moyens par lesquels ils contribuèrent à la formation et au bien-être des étudiants ukrainiens à l'UCL. Ce chapitre fut compilé par Zenon Tatarsky, un certain nombre de données fut apporté par Mykola Kohut.

Les douze ***Réminiscences*** écrites récemment par d'anciens étudiants et par un directeur du Foyer, de même qu'un florilège de poésie écrite par d'anciens étudiants, sont présentés dans le *Chapitre 8*.

L'humour étudiant des années 1947-51 fut accroché au mур de la salle de lecture du Foyer ukrainien. La majorité a été sauvegardée et les meilleurs morceaux sont reproduits au *Chapitre 9*, qui porte le titre de ЄЛІТА. Le nom prétentieux de la gazette murale - ЄЛІТА signifie Elite. Son éditeur était Oleksa Bilaniuk, UCL '51. MSc en ingénierie électrique, ensuite des diplômes aux E.-U. de M.S. (en Physique), Maître ès Arts (en Maths) et PhD (en Physique nucléaire). Aujourd'hui Oleksa est professeur retraité de physique nucléaire au Swarthmore Collège, PA. Quelques morceaux sont faciles à comprendre sans connaissance de l'ukrainien, grâce aux dessins, à la musique et aux photos. La sélection du matériel et son arrangement avec commentaires ont été réalisés par Zenon Tatarsky, ancien collaborateur de ЄЛІТА.

C'est des ***Conventions et Réunions*** aux E.-U. et en Belgique d'anciens étudiants ukrainiens qu'il est question dans le *Chapitre 10*. La publication de ЛЮБЕН est le résultat d'initiatives de l'Association d'Etudiants Ukrainiens de l'Université Catholique de Louvain. Ce désir domina les déliberations de leur sept conventions et réunions aux E.-U.. Les réunions en Belgique se tinrent à

une échelle plus réduite. Théodore Shumovsky, UCL 1947-51, licencié en agronomie et vivant au Canada, a couvert les conventions aux E.-U., tandis que Mykola Kohut a fourni l'article sur les réunions en Belgique. Le chapitre contient également un article écrit par Hryhory Oschypko sur les tentatives pour établir une fondation pour des bourses d'études pour les étudiants ukrainiens de l'UCL/KUL. Hryhory, UCL '54, qui termina des études de sciences politiques et sociales, vit au Canada.

Les courtes biographies avec photos, adresses, téléphones, fax et adresses e-mail contenues dans les trois chapitres suivants, ont requis la collecte de données personnelles d'à peu près 300 anciens étudiants ukrainiens de l'UCL/KUL - un effort majeur. Elles sont arrangées en ordre alphabétique ukrainien (la corrélation avec l'alphabet latin est fournie à la fin de ce chapitre) suivant l'année de première inscription à l'UCL/KUL. Les *Chapitres 11, 12 et 13* portent les titres ***Qui et quand 1930-44, Qui et quand 1945-59,*** et ***Qui et quand 1960-85***. La majeure partie de la collecte de données et d'écriture des biographies fut réalisée par Zenon Tatarsky avec d'importantes contributions de Mykola Kohut et Grégoire Panczuk de même que Ihor Hayda, Vitaly Vizir et d'autres encore.

Les données personnelles de tous les étudiants furent résumées par Zenon Tatarsky dans les tableaux statistiques au *Chapitre 14* - ***Statistique***.

Le ***Portrait Démographique*** de l'étudiant ukrainien est présenté dans le *Chapitre 15* par Anatole Romaniuc, professeur de demographie, UCL '53, PhD en Sciences Politiques et Sociales et Economie, résidant au Canada. Anatole est ancien professeur de l'Université d'Ottawa et de l'Université de Montréal. L'étude démographique est basée sur des tableaux présentés à la fin du chapitre précédent.

Ceci nous amène à l'avant-dernier *Chapitre 16* de ЛЮБЕН, une contribution de Oleksa Bilaniuk, physicien nucléaire. Il porte le nom de ***Récapitulation***. Oleksa fut chargé de cette tâche étant donné qu'il promit que le *Chapitre 16* restera intact, même si les plus de 500 pages précédentes devaient s'anéantir dans une catastrophe nucléaire comme Chornobyl.

La bonne nouvelle est que le dernier *Chapitre, le dix-septième* - ***Sommaires en anglais, en néerlandais et en français*** de ЛЮБЕН ainsi que ЄДІТА sont également à l'abri de la désintégration nucléaire.

Traduit par Paul Kohut, KUL '82, licencié en Philologie romane et habitant à Leuven.

ЛЮВЕН появився завдяки щедрій фінансовій допомозі любенців і приятелів:

Роман Герасимович
Олекса Біланюк
Любомир Бачинський
Віталій Візір
Ляриса Качмар Даник
Борис Витязь
Ігор Гайда
Петро Гурський
Марія Душник
Богдан Ковалюк
Мирослав Лабунька
Михайло Логуш
Зенон Татарський
Евген Федоренко
Василь Наконечний
Віктор Гладун
Ігор Суховерський
Богдан Бочан
Олег Весоловський
Евген Гановський
Віталій Гречнів
Володимир Козачинський
Андрій Мельник
Ярослав Петрух
Володимир Стадник
Теодор Ткаченко
Роман Трач
Василь Хміляк
Андрій Кішка
Дмитро Косик
Дмитро Одрина
Григорій Ощипко
Зенон Янковський
Едвард Бродацький
Дарія Гасюк Маркусь
Микола Когут
Йосиф Лесів
Григорій Неліпа
Нестор Пилипець
Анатолій Романюк
Федір Сметанко
Євген Чижів
Ольга Даниляк
Рудольф Коченаш
Любомира Огаренко
Володимир Огаренко
Мирослав Брит
Надя Ріпак Сілецька
Татяна Беднарська
Юрій Бучацький
Борис Вацук
Роман Біляк
Остап Коцюба
Аркадій Гончарів
Володимир Зазуляк
Богдан Марченко
Володимир Мацьків
Мирон Мельник
Богдан Казимира
Зенон Легедза
Ігор Лесик
Ліліяна Паробек Дзвоник
Олександер Сацюк
Юрій Товт
Мирослав Троян
Теодор Шумовський

Transliteration of Ukrainian Alphabet

UKRAINIAN	ENGLISH / USA MODIREO-L.C.	NEDERLANDS	FRENCH COURANTE	INTERNATIONAL
А а	A	A	A	A
Б б	B	B	B	B
В в	V	V	V	V
Г г	H	H	H	H
Ґ ґ	G	G (zoals in "garçon")	G, Gh	G
Д д	D	D	D	D
Е е	E	E	E	E
Є є	Ye / ie	Je	Ié, Yé	Je
Ж ж	Zh	Zh (zoals in "jambon")	J	Ž
З з	Z	Z	Z	Z
И и	Y	Ee	I	Y
І і	I	Ie	I	I
Ї ї	I	Ji	Yi	Ji
Й й	Y / i	J	Y	J
К к	K	K	K	K
Л л	L	L	L	L
М м	M	M	M	M
Н н	N	N	N	N
О о	O	O	O	O
П п	P	P	P	P
Р р	R	R	R	R
С с	S	S	S	S
Т т	T	T	T	T
У у	U	Oe	Ou	U
Ф ф	F	F	F	F
Х х	Kh	Ch	Kh	Ch
Ц ц	Ts	Ts	Ts	C
Ч ч	Ch	Tsch	Tch	C
Ш ш	Sh	Sh	Ch	Š
Щ щ	Shch	Shtsh	Chtch	Šč
Ю ю	Yu / iu	Joe	Iou, You	Ju
Я я	Ya / ia	Ja	Ia, Ya	Ja
Ь ь	[omit]	verzachtingsteken (maakt van harde medeklinkers zachte)	Néant.	'

About the book jacket...

The fleur de lis, a stylized first letter of the word Ukraine – Україна – appears throughout the book. It became the crest of the Ukrainian students and continues to be used by their alumni association today.

- On the front is the Foyer Ukrainien at Brouwersstraat 9 – official and exclusive residence of Ukrainian students of the 1946–1960 period.
- On the back is the St. Bellarmin College at Mechelsestraat 161, Ukrainian student residence from 1931 to 1943.
- Halfmaartstraat 15 was the last student residence during the 1960–1983 years. The Ukrainian Catholic Church continues to own the building to this day.
- The 1963 reunion in the USA shows the camaraderie of young, exuberant professionals.

The book ЛЮВЕН is dedicated to the blessed memory of the Metropolitan of the Ukrainian Catholic Church Andrey Sheptytsky, whose three visits to Belgium in the 1920's as the Apostle of Unity paved the way for Ukrainian students to the Catholic University of Leuven.

St. Bellarmin College

Ukrainian Catholic Church Center

1963 Reunion